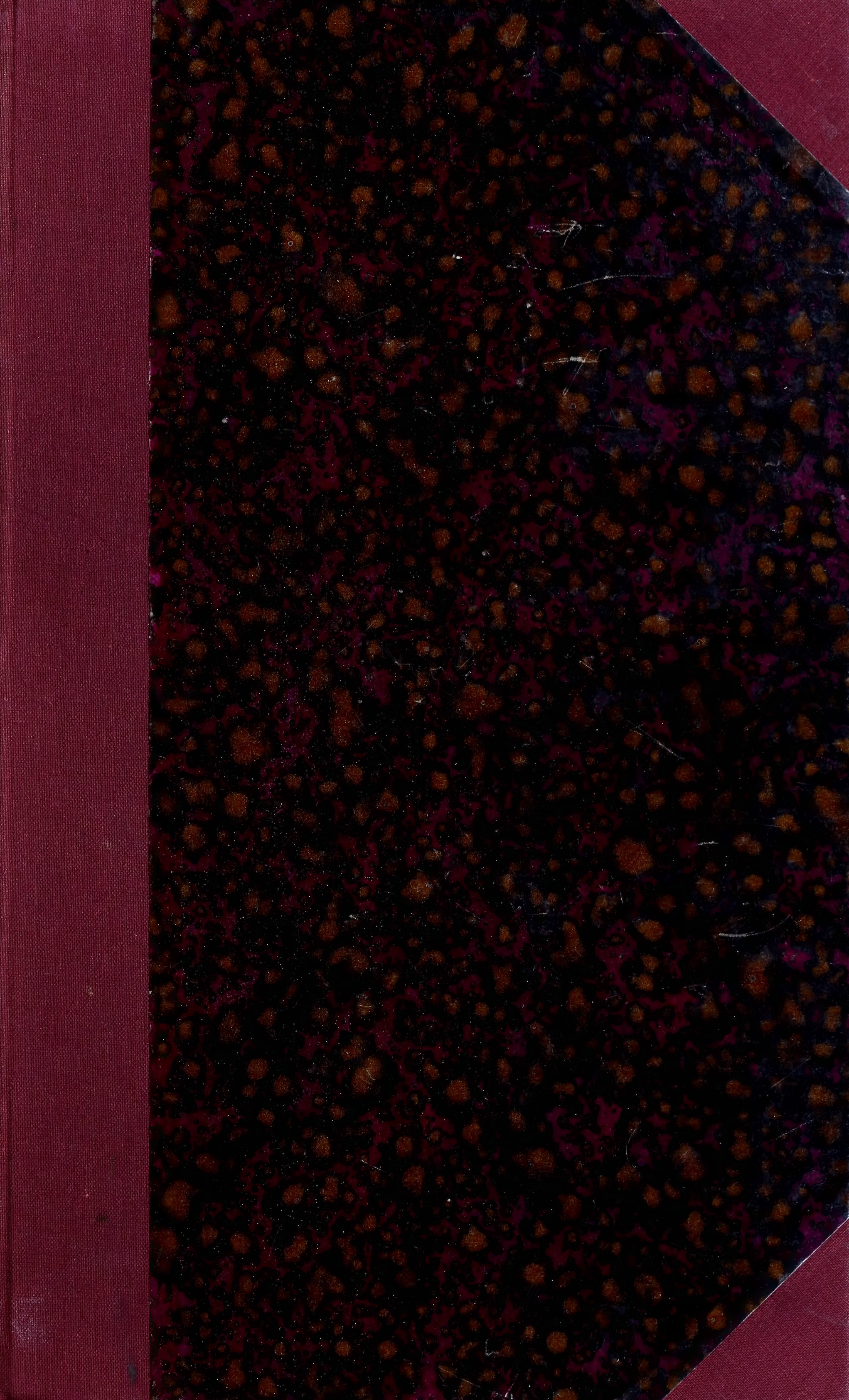

WERKEN

UITGEGEVEN DOOR HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP,

GEVESTIGD

TE UTRECHT.

NIEUWE REEKS.

N°. 23.

JOURNAAL

VAN

CONSTANTIJN HUYGENS, den zoon,

van 21 October 1688 tot 2 Sept. 1696

(Handschrift van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam).

Eerste Deel.

UTRECHT,
KEMINK & ZOON.
1876.

VOORREDE.

Gelijk reeds uit het titelblad blijkt, behoort het Handschrift, hetwelk hiermede het licht ziet, tot de boekerij der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, welke de uitgave, op verzoek, welwillend aan het Historisch Genootschap heeft toegestaan.

Allicht zou men vragen, hoe is het mogelijk dat een Dagboek, geschreven door iemand, die in de jaren 1688 *tot het najaar van* 1696 *onophoudelijk in het gevolg van Prins Willem III verkeerd heeft, tot nog toe onuitgegeven is gebleven. Is het niet opgemerkt, of, zoo opgemerkt, verscholen gelaten? Het een zou zoowel als het ander, aan eene laakbare oorzaak geweten kunnen worden.*

Maar de kennismaking met het Journaal wettigt het gevoelen, dat het door hen, die het onder de oogen moeten gehad hebben, opzettelijk verborgen zal gehouden zijn. Immers vindt men er zoo veel schandelijke bijzonderheden van

min of meer bekende personen en familiën in vermeld, en zooveel onbeduidende dingen omtrent den persoon van den schrijver in opgeteekend, dat men zich eer afgeschrikt dan opgewekt moet gevoeld hebben om tot de openbaarmaking de hand te leenen.

Bijna zou men denken, dat de auteur de moeite genomen had om al die bijzonderheden op te teekenen, ten einde zich daarvan bij tijd en wijle tegen de personen, die ze betreffen, te bedienen. Doch met zulk een vermoeden zou men hem te veel booze berekening toeschrijven. Trouwens de zorgvuldigheid, met welke hij zoo menige nietigheid mededeelt, kan geene dergelijke oorzaak gehad hebben.

Dit Journaal dan, zijnde wat en zóóals het is, geven wij uit en meenen daarmede aan de beoefenaren van de geschiedenis van ons Vaderland eenen, zij het ook min aangenamen dienst te doen. Wij ontvangen hier eene zeldzame bijdrage tot de kennis van de zeden van den tijd, door al wie de waarheid wenscht te weten niet af te wijzen, en op eene wijze geleverd, die voor het onbedorven gemoed waarlijk niets prikkelends heeft. Voorts is het van een licht door iedereen te waardeeren belang, dat men hier, soms bijna van uur tot uur, de stemming van Prins Willem vermag na te gaan en kan vernemen, welke woorden hij zich in groote en kleine zaken heeft laten ontvallen; hoe de een of andere Engelsche Heer zich over den Koning heeft uitgelaten, — om van het gewichtige van 's schrijvers mededeelingen betreffende menig groot personaadje niet te gewagen.

Wij hebben een trouwen afdruk van het Handschrift gegeven en ook daar zijne spelling gevolgd, waar de auteur zichzelven niet gelijk bleef. Dat hij menigen vreemden eigennaam op het gehoor af wedergegeven heeft, blijkt genoegzaam uit de schrijfwijze, gelijk de vele oningevulde namen verraden, dat hij menigmaal zijn gehoor niet vertrouwd heeft. Soms was zijn schrift, waar de zin de ware lezing niet kon doen opmaken, moeilijk genoeg te ontcijferen, en wij vleien ons niet dat wij niet hier en daar misgelezen hebben. De kundiger lezer vergeve ons zulke misslagen, evenzeer als de drukfouten, die er overgebleven zullen zijn.

Juni, 1876.

DE REDACTIE.

JOURNAAL

VAN

CONSTANTIJN HUYGENS, den zoon,

VAN 21 OCTOBER 1688 TOT 2 SEPTEMBER 1696.

(Handschrift van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen, te Amsterdam).

1688.

OCTOBER.

21 *Dond.* S. H. schreef aeñ Lt Adm^l Evertsen, dat hem nochmaels belaste, gel. gedaen had bij sijn voorgaende vañ 15^en, met de vloot in Goeree in te loopen, om de schade, die geschiet was, te repareren. De brief vañ 15^en voors. schijnt dat Evertsen niet ontfangen had, en S. H. meende dat de L^t, diese mede gegeven was, wel moght verongeluckt wesen, maer is ñ geweest, de windt eñ regen continueerde noch al. De wint noordwestelijck.

De bagage wierd naer boord gebracht, eñ Isac liet mij seggen, dat ick op S. H's. schip soude gaen.

De Prins van Waldec versocht mij daegs te voren hem somtijts een woordt van advis te willen schrijven, seggende

daer bij: Que nous allions a une grande et glorieuse entreprise, mais qu'il faudroit encore passer par beaucoup d'espines avant que d'y reussir.

Savonts te voren quam Albyville vragen om S. H. te spreken, die hem liet segghen dat hij affaires had, sonder meer.

Desen dagh savonts quam Albeville wederom om S. H. te spreken, maer wierdt gerenvoyeert, niemant hem aensprekende op de antichambre als Blancart, die met hem wandelde. Gaende van daer naer boven, daer haere Hooch[t] speelde, wierdt van haer oock vlaeuw aengesien, en gingh terstont weder wegh.

22 *Vrijd.* Het weder als gisteren, met gestadighe storm.

De brieven van Francfoort, gisteren avont gekomen, seyden dat Philipsburgh sich wel defendeerde.

Smiddachs op tHoff hoorde, dat Milord Lorne, soon vañ Marquis van Arguile, hebbende vañ Coning geldt en commissie gehadt om te werven, gisteren avont hier was gekomen.

Dr. Stanley naermiddagh seyde mij, dat den Bisschop van Londen, die de Koning seer had laeten soecken, niet te vinden was.

Dat te Londen yder seyde dat hij wilde, sonder dat men derfde straffen.

Dat vañ Coninx vloot geen 17 schepen gemant waeren.

Naermiddaghs sondt S. H. een order af aen de Postm. vander Poel iñ Briel, om geen vaertuygen vañ Briel, of daeromtrent, naer Engelandt te laeten vertrecken, dewelcke passagiers souden willen overbrengen.

Stanley seyde, dat Milord Wilshire's vader 22000 pond st. inkommen had.

Hier was oock onder anderen de Lord Shrewsburry, een fraey jong man, maer had een oogh verloren, is vañ familie van Talbot.

Was stil droog weder maer westelijcke windt.

23 *Sat.* Wierdt een ruyter gehangen, die de vrouw

van Valckenburg bestolen hadde. De Fiscael Rooseboom seyde mij, dat deselve de eerste reys gevangen geweest zijnde en̄ in haer presentie voor̄ Crijchsraed gehoort werdende, haer in 't aensicht verweten had, dat hij haer meer als hondert mael met die coetsier, daer sij mede trouwen wilde, had te bedde sien leggen, en dat sij niet anders geseght hadde, dan dat sij dat wilde doen, en̄ dat niemant daermede te doen hadde.

Savonts wierd ordre gesonden aen̄ infanterie, geembarqueert leggende in Texel, om naer de vloot bij Goeree te komen.

De Wilde seyde mij, dat de Schotsche Lord Elviston, een kort, breedtlijvigh man, dese tijt altoos op de antichambre komende, in Engelandt onder onse trouppen een regiment soude hebben; dat hij brouwer in̄ oude brouwerye van Persijn was, en̄ oock dickwils in̄ vergaderingen van̄ fyne quam en̄ hem daer gesproken hadde.

24 *Sond.* Was 'smorgens schoon en̄ still weder, en̄ de windt Zuyd-Oost de ganschen dagh. S. H. vraeghde mij of ick peerden hadde, en wat voor.

Was den ganschen dagh seer besigh.

25 *Maend.* De windt noch oostelijck, en hoorde smorgens dat S. H. meende dynsdaeghs savonts in̄ Briel te slapen.

Horne mij komende adieu seggen seyde, dat S. H. gisteren aen tafel geseght hadde, dat den Bisschop van Londen des Coninx handen gekust hadde. Hoorde dat de h[r] van Karnis gestorven was.

26 *Dynsd.* Naer dat smorgens veel hadde over en weder geloopen naer en̄ van S. H., vertrock, seer melancholicq zijnde door̄ gedachten van de vremde reys, die wij in̄ winter gingen doen en̄ de gevolghen die deselve konde hebben. Voer in een gehuerde schuyt naer Rotterdam. Dit was in 't schildt van Vranckrijck, daer de Mareschal de Schomberg oock op die tijt quam, en rencontreerde korts

daer aen broer Lodewijck en sijn vrouw bij de herberg. Gingh met haer wat wandelen rijden, en sagh onder de Boompjes noch een deel peerden inschepen; daer was een seer groote menichte van menschen.

Gingh daernae tot Broers, daer Lijsbeth Noté vondt, en bleef daer tot half negen.

Doe voer met een schip door de oude Maes en het Spuy naer Hellevoetsluys; sliep op een matras in dat schip redelijck wel.

27 *Woensd.* Quam 's morgens ten 10 ueren te Hellevoetsluys, daer een gedeelte vañ vloot lagh, ten deele buyten, ten deele binnen, om gerepareert te werden; daer manqueerden noch eenighe schepen van Amsterdam.

Een kleyn fregat was op droog geraeckt eñ gebersten.

De schepen uyt Texel met de trouppeñ te voet . . . . [1])

Een Fransche caper had daeghs te voren onder de vloot geweest om te spionneren, soo 't schijnt; maer deed niet.

S. H. scheen wel gesint te wesen.

Daeghs te voren, als uyt den Haegh trocken, sond Benting mij twee segels, een grootachtigh en eeñ kleyn: daerop stond het wapen van Engeland.

Daer wierd ordre gesonden om geen vaertuygh met passagiers te laten vertrecken van [2])

28 *Donderd.* De schepen uyt de Maes met de peerden liepen uyt om met de andere uyt Hellevoetsluys te conjungeren, eñ konde men die van 't huys vañ Gecomm^de^ Raden te Hellevoetsluys alle sien aenkomen.

Daer was groot geloop van adieuseggers eñ andere.

De windt Noord-Oost.

29 *Vrijd.* Vertrock, om bij tijts iñ Briel te wesen voor S. H., ten 10 ueren smergens met 2 opene wagens; nam

1) In het H.S. niet ingevuld.

2) Niet ingevuld.

bij gevalle een loots mede van Maeslandsluys, die op S. H[ts] schip dienen moste, genaemt Symon Jansz., at wat metter haest iñ herberg bij het hooft, daer de Stadt van Dort uythanght.

S. H. quam daer kort naer mij, en ick voer evenwel eerst aen boort aen 't voors. schip, daer van der Es, broeder vañ Commis van der Es, Cap[n] op was, een fregat van van 30 stukken, daer het voor soo veel volck seer naeuw op was. Van Es gaf mij sijn bedt eñ constapele kaemer. Daer was nogh op een Engelsch zee Cap[n], om̃ religie gecasseert, genaemt Russel; had L[t] geweest van de Coning, doen Adm[l] van Engelandt was; oock 2 of 3 Engelsche lootzen, die men doen komen had.

Voeren vañ Briel naer de Put, en mosten daer het tij stoppen; daernae seyde men, dat de ordre was geweest, dat van Es iñ Put souw leggen eñ daer S. H. wachten, en dat daerdoor belet was, dat S. H. dien avont niet hadde konnen in zee loopen.

Milord Mordant quam aen boord, en Benting las brieven van Citters, sprekende van groote onwilligheit onder de Engelsche vloot, oock van eenige propositien bij de Bisschoppen aeñ Coningh gedaen, om te dienen tot het in order houden van 't volck; daer onder een was, dat de Coning versochten eenighe Bisschoppen te willen hooren, die hem souden sien weder tot het geloof te brengen, daer in hij geboren eñ geinstrueert geweest was.

Saterd. 30. De windt was Zuyd-West geloopen; wij seylden voorts en quamen met de vloot in zee, avanceerden dien dagh en volgende nacht, met een stercke windt en een vliegende storm, tot op 10 mijlen in zee vañ Goeree; maer doen hief de windt noch stercker op, en wierdt Noord-Westelijck, met een seer hooghe zee en weerlichten. Ick was seer sieck en self de matrosen. De vloot raeckte vrij van een, eñ men was bekommert hoe het met de ingescheepte ruyterije soude afloopen.

Sond. 31. Soo quam ordre, sondag seer vroegh, van met de vloot te Hellevoet weder in te loopen, gelijck wij deden, en quamen dicht voor Hellevoetsluys ten ancker. S. H. gingh in 't oude logem[t]. Met ons quamen in omtrent 80 transportschepen, weynigh van oorlogh. Schreef aen mijn vrouw.

NOVEMBER.

1 *Maend.* Quamen de tijdingen van dat er seer veel peerden gesturven waeren en over boordt geworpen; iñ comp[e] van Zuylesteins Major waeren der alleen 13, in Michels comp[e] 5, en soo voorts, soo dat men begon te seggen dat het derde vañ peerden verloren was.

Boreel seyde mij, dat de mijne in den Briel ingekomen en noch wel waeren.

S. H. was melancholicq, hoewel hem noch al wel hield.

Men seyde, dat het ongeluck vañ peerden veel daer van daen quam, dat met het hooft tegen het boord aengeset waeren, in plaets van met de steert, en dat om het overstorten van 't water te beletten de luycken al te dicht toe gemaeckt waeren.

Daer was oock eenigh versuym of misverstandt geweest omtrent de seinbrieven, en ging Willem Bastiaensz. naer Rotterdam om de oude seinboecken te halen.

S. H. schreef aeñ Lt Adm[l] Grael Herbert om de staet vañ vloot te weten; lastende hem oock de schepen met de peerden naer Hellevoetsl. te senden en die met de infanterie bij hem te houden, alsoo S. H. meende, soo ras de windt soude toelaten, weder uyt te loopen. Maer hoe sonder ruyterye?

Wierd ordre gesonden om de luyden in 't landt van Voorn, die peerden te koop hadden, die te doen brengen tot remonteringhe.

De windt was smergens Noord-West eñ noch al buijigh weder, met hagel en regen, maer geen stercke windt.

Men seyde oock, dat het water in̄ peerdeschepen niet goedt was en colicquen aen de peerden gaf.

Van ons bagagieschip, de Waeckende Boeijer, was smergens noch geen tijdingh.

De chirurgijn van Loon waeren beyde sijne peerden doot, en noch 19 van 29 die in een schip waeren.

Den Admirael Herbert, hebbende door Cap^{n} Sam en Cap^{n} de Boer aen S. H. de staet van̄ vloot laten weten, savonts ten 7 ueren kreegh order om met deselve vloot binnen te loopen en daermede te blijven dicht bij de Goeree.

De windt was de gansche dach westelijck.

2 *Dinsd.* De schepen quaemen allengskens in, en naermiddach quamen te H.v.sluys Ginckel, sGravemoer, Oyen, Macquay en voorts seer veel Officieren. Het crioelde van volck in S. H. huys.

Stormde den ganschen dagh uyt den Westen met regen. Een schip, genaemt de Talbot, wierd geseght op droogh te sitten en in perijckel te wesen.

Aen Cnijff, Commiss^{s} op̄ Helder, wierdt geschreven om te adverteren wat schepen in Texel waeren ingeloopen met de storm, en om die te versorghen, soo dat weder met den eersten souden konnen uytloopen.

Een van̄ soldaten van̄ gardes hadde de kinderpocken op 't schip gekregen; quam daermede somtijts boven en genas evenwel heel well.

Daer wierdt gesproken van̄ ruyters, die geen peerden souden hebben, te setten op de dragonders peerden. Men sprack van 1300 peerden die verloren souden geweest zijn.

De oudtste Soutelandt, die sij de Marquis de Roussillon noemen, quam te Hellevoetsluys, op het schrijven van S. H. aen sijn broer, daerbij hem permissie daertoe gaff. Sijn aenbrengen was van een aenslagg te maecken op Rhijnberck, aldaer eenen ex-Cor. Bernhart commandeerde voor̄ Card^{l} van Furstenberg. Met dese seyde hij soo familiaer

te wesen, dat, als sijn vrouw van huys was, hij altoos bij hem sliep; dat oock met de vrouw seer goede kennisse was, en dat die de entreprise wel soude mogen sien, als haer man recompense soude mogen krijgen, eñ sijn eer eenighsins gesalveert werden; welck soude zijn als Souteland bij hem slapende eñ hem heel droncken hebbende gemaeckt, de sleutels vañ stadt soude nemen uyt sijn camer, de wacht droncken maecken met brandewijn, daer opium in soude zijn, eñ dan volck van Meurs inlaeten. De vrouw was een dochter vañ Burgem[r] Potkirchen te Ceulen. Hier over laste S. H. mij hem te hooren.

3 *Woensd.* Praete des morgens met de Gr. van Nassau, Gener[l], eñ Ginckel iñ antichambre, eñ vonden sij groote difficulteit iñ entreprise, in dit saisoen op het weder geen staet konnende gemaeckt werden.

Rooseboom discoureerde over tghene in Engelandt soude konnen gebeuren, als S. H. daer meester soude zijn; meende dat hij geen vañ Nederlanders daer in employen soude konnen brengen ofte houden, maer dat iñ landen vañ Staet soude moeten doen. Seyde dat daer tijding was, dat de Coning van Vranckrijck in discours over de dingen vañ tijt hadde geseght: le Roy d'Angleterre est un homme perdu.

De windt was Zuyd-West eñ het weder stormigh.

Kreeg smergens tijding door Andries, mijn palfrenier, dat alle de 5 peerden, die ick in een schip gehadt hadde, doot waeren.

Gaff daer op last aen Geleyn van Campen vijff andere op te soecken.

Des avonts brachten mij Preswitz en Hompes het manifest van S. H., daer mijn naem onder stond, als het gecontresigneert hebbende, hoewel het te voren nooyt gesien hadde.

Zuyd-Weste windt met storm en regen.

4 *Donderd.* Seyde aen S. H. wat Souteland mij geseght

hadde; belaste mij een brief te schrijven aen̄ Prins van Waldec, om hem aen̄ selve te renvoyeren.

Zuyd-Weste windt met storm en̄ regen.

Boreel seyde mij, dat de Staten van Holl[t] een tweehonderste en een hondertste penn. geconsenteert hadden.

Kocht door Geleyn van Campen 4 andere peerden.

Een partije van̄ siecke en̄ gequetste peerden wierden naer Willemstadt en̄ daeromtrent gesonden om haer te refraischeren. Oyen en̄ sGravemoer gingen daermede derwaerts. S. H. vraeghde mij, hoe veel peerden verloren hadde.

Ramsay kreegh het regim[t] van Wauchup.

5 *Vrijd.* D. Burnet seyde dat een schipper, genaemt Wood, varende naer Holl[t] en zeylende door de Engelsche vloot, die aen̄ Norderboey lag voor in̄ rivier, hij van de matroosen van twee schepen, sommighe seyden, de Capit[en], aen boordt geroepen was, en dat hem geseght hadden: that they would never fight the dutch fleet, and that they had drunk the Prince of Orange's health.

Kent, seyde Burnet, een goed vast landt te wesen om op te marcheren, maer niet vruchtbaer om te subsisteren, maer Essex gansch ter contrarie: goedt om te leven en vet, maer quaedt om met een leger te marcheren.

Meester wierdt gelast om noch 100 haspels of Vriesche peerden te doen maecken, oock horden, om te dienen tot landinghe. De windt was meest Zuyd-West en hard.

6 *Saterd.* Des nachts tusschen vrijd. en saterd. was een swaere storm, maer hield smorgens op.

Sond smorgens een ruyter van Preswitz om noch een van mijn coetspeerden te haelen uyt den Haegh tot een bastpeerd.

Een edelman van̄ Graef van̄ Lipo maeckte een capitulatie van sijnentwegen over een regiment peerden te leveren tegen nieuwjaer, daer̄ jonghe Graef, sijn soon, Coronel van soude zijn.

Was op het plat van het huys van̄ Gecomm^{e} Raden, daer men den Haegh kan sien: was daervan ontrust en̄ melancholicq.

Het schip daer alle de fransche Cadets in waeren, manqueerde noch zedert de storm; oock dat daer de Schotsche Lords Farfar en Elveston in waeren, oock Sudderland.

Oock het geheele regiment van̄ Hert. van Holsteyn.

Savonts gaf mij S. H. een Spaensche brief om over te setten, riep mij daernae met die wederom, en wesende daerin een passage die niet wel verstaen konde, sondt mij daermede aen̄ Mareschal de Schomberg, die seyde dat Spaensch konde; doch vondt dat minder konde als ick. Wij leyden se evenwel uyt. Het was een brief van D. Pedro Ronquillo, Spaensche Envoyé in Engelandt, aen̄ Marquis de Gastanaga, daerbij hem schrijft in substantie, dat hem kennisse was gegeven, dat in̄ Raedt, dien avont op 't Hoff te Londen gehouden, geresolveert was de Coning van Engel^{t} te doen treden in een alliantie met Spagnen en̄ den Staet tegens Vranckrijck; dat hoewel het laet was en̄ dat den Pr. van Orange soude mogen in eenighe haven gelandt zijn, evenwel die saeck moste aengesien werden als zijnde van̄ grootste importantie; dat hij met alle mogelijcken ernst Gastanaga badt daertoe te arbeyden, dat dese contretemps mochten uyt de weegh geleght werden, tot avantage van augustissima casa en̄ tot confusie van Vranckrijck. De brief, soo mij dacht, was van̄ 30. Octob. Dijckvelt was daer over mede bij S. H. Wierdt savonts verkout.

7 *Sond.* Was, smorgens wacker werdende, niet wel en had in̄ nacht turbulente droomen, voelde daernaer aen mijn pols dat koortse had, att smiddachs noch savonts niet, in̄ morgenstondt had 5 of sess afgangen en was seer onlustigh; in de voornachte had weder sulcke droomen.

S. H. sondt een order aen̄ Prins van Waldeck om Ceulen, soo het geattacqueert of gebombardeert wierd, indien

mogelijck, te secoureren, oock de landen van Cheur-Brandenburg naer uyterste vermogen te secoureren. Lindeboom nam dese ordre mede.

De vloot quam smorgens binnen. Op̄ lijst stonden 48 schepen van oorlogh, 12 branders en over de 200 transportschepen.

8 *Maend.* Hebbende een weynigh gesweet in̄ naernacht, vondt mij smorgens beter en sonder koortse.

De Wilde vertelde dat Snitzeler, auditeur geweest zijnde van̄ gardes te voet, in̄ Haegh binnens camers gegeesselt was over correspondentien.

Hagedoorn smergens op mijn camer komende en vallende op het discours van Cor. Weede, tot commandeur in̄ Graef aengestelt, sprack veel quaedt van hem, en seyde dat hij groot verstandt hadt om sijn beurs te maecken en̄ geen hart met allen, en̄ dat dat gebleken was in een querelle die hij eens gehadt hadde met Groenewouw, van wiens wegen hij, Hagedoorn, hem een appel gedaen had. De Wilde seyde mij, dat S. H. twee pacquetten had laten afgaen, opgeschreven bij Benting alleen aen van der Poel, Postmeester in̄ Briel, en begeerde niet dat de post eenighe andere brieven soude mede nemen.

Savonts werdende pakket gesonden aen Coevorden, om te Rotterdam met sijn regiment geembarqueert te worden, hoorde dat Benting daer nae toe (ofte apparentelijck naer den Haegh) soude gaen.

Des avonts uyt de venster siende, sagh dat de windt oostelijck waeyde.

9 *Dynsd.* Ellemeten was smorgens bij mij.

Benting ging naer̄ Haegh, sijn vrouw, immers soo geseght wierd, erger zijnde.

De tijdinge quam dat Philipsburg met accord was overgegaen aen̄ Franschen.

De windt was Oost met schoon en hardt weder. Te vier ueren quam een dicke koude mist op.

Rooseboom seyde, dat er groote deliberatie was of S. H. met alle de schepen soude gaen, dan of de oorloghschepen vooraf souden gaen sien, wat contenantie de Engelsche vloot soude houden.

Daer wierd ordre gesonden om 't regim^{t} van Gr. Jan van Hoorn van Sluys te Vlissingen te doen komen, en̄ aldaer te doen embarqueren naer̄ vloot. Veel schepen, die men bijnaer verloren gehouden had, quamen weder te voorschijn.

10 *Woensd.* Had moeyten en chagrin over het inschepen van mijn peerden. Willem Bastiaenss. mij eerst doen seggen hebbende, dat geen schip had om mij te geven en dat most doen soecken naer plaets in̄ schepen, daeruyt peerden gestorven waeren. Ouwerkercken mij een lijst hebbende doen geven van die plaetsen, koos er in een schip, dat de Gr. van Solms daernaer liet seggen voor hem te sullen nemen, en dat ick die soude hebben die hij eerst genomen hadde in een schip daer ....[1]) peerden van̄ Comp^{e} van̄ Graef van der Lip noch in stonden, daertoe dan resolveren most, en̄ stonden de peerden daer ruym en wel in. Men seyde dat de Raedpens^{s} Fagel al vrij qualijck was en dagelijx ergerde.

11 *Donderd.* Voer met S. H. met een sloep aen boord van Cap. van der Ess, dicht voor̄ haven van Hellevoetsluys leggende, en liepen in zee, maer siende alle de schepen niet volgen, mosten bijhouden om die in te wachten.

De wind N.-Oost als voren.

Een Oostendische visscher bracht advis, dat de vloot van̄ Engelschen tusschen Harwich en̄ de rivier van Londen lagh; maer schijnt een abuys geweest te zijn; des nachts continueerde de windt; was sieck.

---

1) Onleesbaar.

12 *Vrijd.* Zeilden dien dagh en̄ nacht voort, maer met kleyn zeyl, om de transportschepen in te wachten.

De windt als voren.

Was naer̄ middagh minder qualijck als te voren.

13 *Saterd.* Quamen des morgens tusschen Dover en̄ Calis en passeerden smiddaghs het Canael, konnende de hooghe witte bergen van Engelandt distinctelijck sien, maer de cust van Vranckrijck duysterlijck.

Cregen advis, dat de Engelsche vloot in 's Coninx diep lagh.

Was doen licht te oordelen dat wij niet naer 't noorden van Engelt, maer naer 't westen liepen.

Windt als voren en goedt weder.

14 *Sond.* Voeren des morgens te 9 ueren voorbij 't eylant van Wicht, laetende het aen onse rechterhandt buyten ons gesicht.

De windt N.-Oost als voren.

Naer middagh de windt Z.-West loopende wierdt gedelibereert of men in̄ baey van Dartmouth ofte Torbay soude inloopen.

Daer wierden eenighe ordres aen Macquay gesonden; Capn Russel ging mede naer middagh op een ander schip.

Smorgens quam tijdinge dat de Engelsche vloot noch in̄ rivier was.

15 *Maend.* Men liep eyndelijck in̄ naermiddagh in Torbay in, en̄ naer dat de Graef van Solms aen landt was geroeyt met 10 of 12 grenadiers, die op 't schip waeren, en̄ dat noch eenigh volck gelandt was, gingh S. H. mede aen landt en̄ soo voorts de rest van 't volck en ick mede met Willem Bastiaensz., met intentie om savonts weder aen boord te gaen slapen.

Het dorp daer wij landeden, hiet Braxton en is seer sleght van weynighe en oolijcke huysen, van die rotsteen gebouwt, daer dese gansche kust en het landt daeromtrent van gemaeckt is, en met leyen gedeckt; leght tegen een

hoogen berg aen, daertegens de huysen met korte rijen als aengeplackt staen.

Zijnde met Will. Bastiaensz. op den bergh geklommen, daer S. H. te peerd was met Zuylestein, Benting en sGravenmoer, op seer slechte peerden sittende, soo seyde mij S. H., dat liever aen landt blijven soude, dat niet geern dede. Sond Pieter naer 't schip om mijn goedt te haelen, en was alsoo heel alleen, sonder ymant bij mij. Vondt Willem Meester, bij gevall voor een herberg staende, genaemt de Crouned Rose Taverne. Hij mij daer willende cyder doen drincken, quam in en vondt het voorhuys vol soldaten en canaille, drinckende en rasende. Bij gevalle sagh Milord Coote daer, die een camer boven gecreghen had, eñ bad hem mij daer een plaets te geven om een matras te leggen, dat mij seer geerne toestondt, en accordeerden om savonts te samen te eten, dat wij deden van een seer taeye fricassée van schapen vlees. S. H. schreef aeñ Staten dat wel was overgekomen sonder meer; schreef aen mijn vrouw.

16 *Dynsd.* Most voormiddaghs brieven in Engelsch uyt doen schrijven, die Dr. Burnet gemaeckt hadde, aeñ Bisschop van Exeter eñ die van Bath, om logement in haer steden te versoecken, met bijgevoeghde dreygementen, oock een aeñ . . . . [1])

S. H., vertreckende naermiddach met de infanterye, laste mij mede te volgen; doch mosten mijn peerden doen noch eerst uytgescheept werden, daer mijn palfreniers soo langh mede talmden, dat het dry ueren of half vier wierd eer ick vertrecken konde, hebbende sij daer en boven noch een vañ knechtspeerden int uytschepen verloren, zijnde een bruyne mots [2]). Rijdende doen de infanterye die marcheerde en S. H. naer, liet de 2 palfreniers en Pieter bij

1) In het H.S. opengelaten.

2) paard, waarvan men de ooren heeft afgesneden.

de twee bastpeerden, en reed met de Wilde eñ Ferdinand vooruyt. Raeckten doen bij de infanterie eñ, den avont vallende, dwaelde met deselve tot half achten, sonder het quartier van S. H., dat Zuylestein mij geseght had te sullen wesen te Kings-Castel, en dat daer naer door van Loon, die bij ons quam, hoorde dat te Paynton was, niet vinden (sic). Eyndelijck met d'Aulnoy, die mede quam dwaelen, raeckte bij een van de battaillons gardes, daer ick bij Baron Heyde in een soldaetetentje sliep, daerin niet op de vloer lagh als een diergelijcke tent, eñ daerin wij, veel regen zedert middernacht vallende, al vrij nat wierden. Het volck van S. H., Benting en Voorst waeren oock bij ons en mosten sonder dack camperen; daer wij waeren, vonden des anderen daeghs dat $\frac{3}{4}$ uers van Paynton geweest was. Van mijn bastpeerden vernam dien avont niet.

17 *Woensd.* Marcheerde eerst met de trouppes, daer zijnde omtrent elf ueren, en quam niet lang daernae bij een ander bataillon gardes, daer S. H. bij was en quaemen soo te Newton, omtrent 7 Eng^e^ mijlen vañ plaets voorz.

Het land tusschen beyden was met groote en hooge bergen en diepe valleijen, alles met menichte heggen en borstweringen geseparееrt, de weghen wonderlijck quaedt, alle van steen eñ met losse steenen besaeyt, daerenboven seer vuyl en slijckerich.

Langhs de wegen stond over all het landtvolck, gelijck oock de voorgaende dagh, vrouwen, mans en kinderen, roepende alle: „God bless you", en hondert goede wenschen doende. Gaven de Prins en 't volck appelen, en een oude vrouw stondt met een flesse met mede, eñ wilde S. H. schencken. Op een plaets stonden vijff vrouwen hem groetende, yder met een pijp taback in haer mondt, gelijck wij der sulcke met groote menichte sagen, sonder eenighe schaemte roockende, oock geheel jonghe van 13 of 14 jaeren.

Newton is een kleyn open plaetsje, daer veel sergen en

andere stoffen gemaeckt wierden, en over Exeter, dat aen een rivier leght, versonden.

Ick logeerde tot een saelmaecker, in een kleyn en vuyl huysje, maer was seer beleeft volck.

De luyden waeren over al vol schrik, om dat de Coningh had doen publiceren, dat op straffe van treason niemant met ons commersie hebben, noch ons iets geven of verkoopen soude, en̄ seyden: If this thing doe miscarry, we are all undon, en vertellende dat over de invasie van Monmouth groote menichte van menschen gehangen waeren te Plijmouth en̄ elders.

Niet ver van Newton stonden twee vrouwen achter mans te peerde, die seer fraey waeren. Savonts kreeg de bastpeerden eerst.

18 *Donderd.* Marcheerden van Newton naer Chidley, een plaetsje omtrent gelijck het eerste, met seer slechte huysen bebout. Ick logeerde tot een backer, dicht over S. Hts logement.

Was met drooghte in̄ mondt en wat pijn in̄ keel gequelt.

In de voorgaende dagh hebbe vergeten te seggen, dat S. H. dien avont logeerde tot Sr John Courtnay, die sijn huys ¼ uers van Newton heeft, en wel 8000 £ sjaers heeft, en veel voor̄ goede saeck soude doen, jae 5000 man alleen in weynigh dagen soude bestellen. Sijn schoonbroeder, Sr William Waller, ging daerover naer hem toe van Brexham.

Te Chidley was in mijn logement een fraeye, welgemaeckte en beleefde vrouw, hoewel burgerlijck, uyt Cornwall, wiens man in̄ tijt doen soo veel justices of peace wierden afgeset, mede uyt een plaetsje dat hij had, geset was.

19 *Vrijd.* Marscheerden smorgens omtrent 9 ueren van Chidley naer Excester. Ick reed met Boision, die bij gevall ontmoetende, vooruyt, door bijnaer een continuele regen en̄ wegen als te voren. Het is 9 miles van Chidley.

Wij quamen wel 1½ uer voor de Prins, en op veel plaet-

sèn in dese stadt, ten minsten soo groot als Rotterdam, door groote menichte van menschen rijdende, kregen de benedictien, als iñ voorgaende marches, en dickwils iñ voorstadt groot geschreeuw, en acclamatien en slingeren met de hoeden.

S. H. logeerde dicht bij de Groote kerck, in het huys van den dean of deken. Ick ter zijden de kerck, in een huys daer de meester een coopman was, genaemt m^r^ Curson; hadde een dochter, die hij alleen met 2 menschen hadde thuys gelaten en sich geretireert buyten de stadt met sijn soon; sij had een ros meisje bij haer, genaemt M^s^ Tapper.

De mans in dese stadt, van eenige qualit^t^ of employ, maeckten sich al veel te soecken, uyt vrees vañ Coninx publicatie, en soo was den deane eñ man van mijn huys wech naer de country; den dean nochthans quam voor ons vertreck S. H. salueren.

Naermiddach wierd door Dr. Burnet des Princen declaratie gelesen iñ kerck, met groot toejuychen van 't volck; maer de Canonicken dropen, d'een voor d'ander nae, sachtjens wech.

20 *Saterd.* Sondt smorgens twee boden om mijn goedt te haelen, dat in 't schip eñ waeckende boeyers gebleven was, de schepen de rivier niet verre konnende opkomen.

Mijn volck was besigh om de commissien in Engels te schrijven vooř officieren van 5 regimenten te voet, 1 te peerd, 2 dragonders, die gelicht wierden, alle sonder aenritsgeldt.

Savonts praete een tijtlang met de twee joff^en^ in mijn huys, de eene m^s^ Curson genaemt, en dronck een fles cyder met haer.

60 of 70 gardes du corps vañ Coning quamen deserteren, eñ met deselve een Lord of twee, d'eene Mylord of Colchester.

Tipping kreegh een order om geldt, dat onder den ontf[r] vañ customs te ....[1]) was, te gaen saiseren.

21 *Sond.* Hoorde op 't Hoff, dat het schip de Kerseboom, int incomen vañ rivier op een klip gestooten hebbende, gebersten was, maer dat het goedt gebercht was: daer onder was oock Roosebooms bagagie.

Men versekerde, dat de gardes du corps, die men gisteren seyde overgekomen te wesen, seer weynigh in getall waeren, maer dat de Lords, doe genoemt, daer bij waeren.

Gingh met S. H. iñ Groote kerck, daer de Commonprayers gedaen wierden eñ daernae Dr. Burnet predickte, met sulcken toeloopeñ drangh van menschen, dat ick naer de prayers blijde was uyt de kerck te konnen raecken.

Willem Meester seyde, dat daer daeghs te voren een groote confusie geweest was onder de schepen, die de bagagie de rivier opbrachten, om reden vañ menichte eñ vañ naeuwte der riviere.

Sr John Geise, Sr Robert Payton eñ Milord Mordaunt waeren smergens bij mij, om van haere regimenten te spreken.

S. H. was smorgens ten 7 ueren nae de rivier om de schepen te sien.

22 *Maend.* Smergens schreef een order op̄ Lt Adm[l] Evertsen om, soo wanneer de Lt Adm[l] Gñael Harbert uyt de vloot soude vertrocken wesen, met deselve sich naer Hollandt te begeven eñ de schepen naer haere respective havenen te senden; kreegh de rest van mijn bagagie, die uyt de waeckende boeyer met lichters de rivier van Excester op gebracht was.

Oyen voer smergens op 't Hoff seer uyt tegens het quade tractement dat men aeñ cavallerye eñ quartieren deed, en seyde dat de schuldt was aen ....[2])

---

1) In het H.S. niet ingevuld. 2) Niet ingevuld.

Een man van Excester, papist zijnde, wierd in arrest geset, om dat gesecht had dat, indien hij een schotel gereedt mocht maecken voor̄ Prins, hij daer wel wat soude in doen, daermede hem sou konnen voorthelpen, of diergelijx.

Te Abson op̄ rivier was mede een dagh of twee van te voren een ontfanger van des Coninx customes vastgeset, omdat mede qualijck van̄ Prins gesproken had, en geseght dat hem, als hij konde, met dry cogels soude salueren.

23 *Dynsd.* De h^r van Roosande quam smorgens bij mij om sijn dimissie geschreven te hebben, willende den dienst quitteren, om dat la Melonniere, in 't commandement van een brigade van de gardes, boven hem gestelt was. En hoewel ick hem dat afried, en̄ h^ren van Ginckel en̄ Ouwerkerck het hem afgeraden hadden met scherpe woorden, soo bleef hij daer nochthans bij, en̄ S. H. teeckende savonts de dimissie, gevende te gelijck de compagnie aen̄ Cap. Luyt. Gaudecker.

Daer wierdt met de trompet een publicatie gedaen, daervan Burnet mij smorgens 7 a 8 afschriften bracht om te contresigneren (zijnde in geheel Excester geen drucker, gelijck oock niet in alle de steden van Engelandt, buyten Londen, Oxford en Cambrige), daerbij S. H. alle goede luyden noodight om met hem in sijn ondernomen desseyn te concurreren, belovende die luyden, en specialijck die sijne gedaene ofte te doene declaratien sullen lesen, te protegeren, en̄ bij repressaille tegens de vijanden te garanderen. Oock verbiedende eenige betalingh te doen van eenigh sConinx inkomen, als aen William Harbord, sijn Tresorier en̄ Ontfanger Gn̄ael en̄ Paymaster van sijn leger, noodigende oock alle luyden om victuaille voor 't leger te komen verkoopen.

Voor de middagh quam tijdinge, dat daer dry regimenten van̄ Coningh, en̄ bij hem gesonden naer Salisburry, naer ons overquamen, namentlijck dat van̄ Hertogh van Bar-

wick, eertijts geweest zijnde vañ Graef van Oxford, dat vañ Lord Cornbury, soon van Mylord Clarendon, zijnde dragonders, eñ dat vañ St Albans, mede te peerd. Dit maeckte aen 't Hoff een groot gerucht. Men sondt haer eenighe 40 gardes du corps te gemoet eñ souden den volgenden dagh aenkomen. Op dat van Barwik wierd geseght, dat de Coningh sijn meeste staet maeckte.

Gaende naermiddagh door de stadt, sach dat se meest altemael bestondt uyt slecht en licht opgeflickte buysen, niet een daer van geverft zijnde en vuyl van buyten eñ van binnen. De winckels zijnde kleyn en sleght.

24 *Woensd.* Quam naermiddagh tijdinghe, dat de voorz. regimenten seer verr naer ons toe geavanceert zijnde, de Yersche Majoor vañ Lord Cornburry, niet wetende dat het regiment naer ons toe geleydt wierdt, dat eyndel. uyt een sentinelle iñ quartieren van Cor[l] Talmach verstaen hadde, eñ hebbende met eenighe andere papisten gesproken, sijluyden weder omkeerende, den Coronel wijs maeckten, dat 3 regimenten vañ Coningh voor haer waeren, om haer af te snijden; dat hij daerdoor verschrickt geworden zijnde, eñ het volck insgelijx, het geheele regiment met een deel van dat vañ Hertogh van Barwick wederom keerden, marcherende dat vañ St. Albans alleen voort, hij de andere toeroepende: „that they were all knaves and rogues.

Savonts omtrent half achten, ick voor̄ deur van S, H[ts] camer wachtende, quam de voorz. Lord Cornburry eñ de Lord Abbington, en waeren lang bij S. H. Dit verminderde de voorgaende vreught seer veel.

Savonts over tafel seyde de h[r] van de Leck dat de Camerlingh van Mylord of Ormond gekomen was en geseght had, dat sijn meester met de eerste gelegentheit overkomen soude; dat hij oock gesproken hadde van het overkomen van Churchhill, dat andere luyden niet konden gelooven, immers niet dat in dese quartieren van het West van

Engelandt soude komen, om dat in̄ tijt van Monmouth soo veel cruelle executien gedaen hadde.

25 *Donderd.* Kocht twee peerden, het eene voor 7 en het andere voor 11 guinees, die mij een gereformeert Capn, Knight genaem't, aenbracht.

sGravemoer seyde smiddaghs, dat er noch 50 peerden van een ander als de voorgenoemde regimenten overgekomen waeren. Het lichten van̄ 7 regimenten peerden, voetvolck en̄ dragonders begon te verslappen, en̄ begon men te seggen dat sommige regimenten te voet, in plaets van twaelff, maer van 8 of 6 compagnien souden wesen (dit seyde mij de Lord Mordaunt self) en dat andere, als dat van Sr William Walter en van Sr Robert Payton, wel geheel achter souden mogen blijven. Bevenge savonts bij mij komende, knorde daer geweldigh over, en̄ seyde dat daerover bij geinteresseerden seer geschreeuwt wierd.

Cunigham seyde, dat de Lord Mayor van Excester de beest speelde en̄ aen Benting, in presentie van veel andere, geseght had: „that he would not serve upon any new commission (gelijck men sprack van hem te geven) and that he would be faithfull to his master.

S. H. reed uyt, de wegh van Abson op de rivier om naer 't canon, dat uytgescheept wierd, te sien.

Sr Rowland Guine seide mij, dat het formeren van̄ nieuwe Engelsche regimenten achter bleef om reden dat S. H. niet gelts genoegh mede en hadt, en wilde van mij weten hoe veel het was. Rooseboom, eenighe daghen geleden, had mij geseght, dat het maer vier hondert duysent guldens was, behalven omtrent 70000 gl., die S. H. van sijn eygen noch mede hadde. Borselen, 4 a 5 dagen geleden, seyde dat er maer geldt was om de trouppes te betalen tot den lesten Decemb. 1688, en̄ dat als er geen geldt meer was, men papiere geldt, thickets genaemt, soude maecken.

26 *Vrijd.* Schreef aen mijn vrouw, S. H. een piloot, Symen Jansz. genaemt, afsendende naer Hollandt.

De Graef van Solms seyde mij, dat daer iets te doen was aengaende Plymouth; dat sij vandaer twee Officieren aen S. H. afgesonden hadden, eñ dat men van hier ymant daernaer toe hadde gesonden, om naerder met haer te spreken, eñ dat, soo die wel onthaelt wierd, men daer volck naertoe soude senden. Men sprack vañ volgende dynsdach te marcheren.

Symen Jansz. seyde mij, dat Benting hem geseght hadde, dat Plymouth dien avont aen onse zijde soude wesen. Jacob, mijn stalknecht, kreeg op straet wederom het peerd, dat hij in het debarquement bij Braxton verloren hadde.

S. H. savonts naer den eten stond en sprack lang voor het vier op sijn coucher met Mylord Shrewsbury, eñ ....[1]), hebbende het seer druck en lachende onder malkanderen.

27 *Saterd.* Gingh S. H. naer 't quartier vañ nieuw overgekomene Engelschen, om deselve te sien.

Seyde mij, dat de commissien voor een regiment of twee soude opmaecken; maer door dien de Officieren geen tractement en trocken, sij die gratis souden hebben. Men hoorde, dat seker was dat Mylord Lovelace, onderwegen zijnde om naer ons te komen, te ....[2]) door een Officier vañ militia gesaiseert was, hebbende sich opgehouden met drincken. Sommighe seyden, dat een van die hem aentasteden, dootgeschoten of gesteecken had.

Mr. Seymour, gewesen Speaker van het Parlement, quam bij S. H. met noch eenighe edeluyden van sijn Provintie, dat de Engelschen seyden een goedt teecken te zijn, om dat hij in voorgaende tijdt niet vañ meest geaffectionneerde voor S. H. geweest was.

---

1) In het H.S. niet ingevuld.

2) Niet ingevuld.

Sagh een acte in Engelsch, waerbij S. H. als sijne Privy-Councellers over alle in Engelandt voorvallende saecken aenstelde Charles Earle of Shrewsbury, Charles Earle of Marlesfield, James Earle of Abington, Charles Earle Wilshire, Charles Lord Mordaunt, Richard Lord Colchester, Lord Cornbury, Edward Russel, son of the Earle of Bedford, Henry Sidney, Thomas Wharton, Sr John Hotham, Bar^t^, Edward Russel, Esq^e^, Will Harbord, Esq^e^, ende William Jephson, Esq^e^.

28 *Sond.* Dorp kreegh de compagnie gardes die Merkel, krijgende die van S. H., vacant gemaeckt hadde.

Savonts in Bentings camer pratende met Harbord, en vragende hem hoe het was met Plymouth, seyde hij dat het seeckerlijck sigh voor ons verclaren soude, eñ dat men de Coronel, die daer commandeerde, soude gevangen nemen.

Ende Benting met Willem Bastiaensz. sprekende van fregatten, die, als de vloot vertrocken soude wesen, wederom souden moeten komen, om schepen en trouppes, die noch achter gebleven waeren, te convoyeren, seyde dat die te Plymouth of te Dartmouth souden konnen inloopen, als presupponerende dat die dan aen ons souden wesen. Harbord seyde oock, dat de Coningh sijne trouppen, die omtrent Salisbury geweest waeren, te rugghe naer de kant van Londen hadde ontboden, vreesende, soo hij meende, dat als de bovengen^de^ souden overkomen, dat de Coninx vloot oock een stuck weeghs de rivier van Londen was opgeloopen.

Daeghs te voren was Germain de Speelder, gekomen, zijnde van Londen vertrocken de voorgaende maendagh; maer S. H. hadde geen groot empressement gethoont om hem te spreken.

Harbord seyde oock dat, soo veel hij had konnen hooren, wel eenigh getall van protestanten (40 of 50) in Yrland omgebracht was, maer dat daer geen generale massacre, als men geseght hadde, was geweest.

Daer wierd een comm^e van Coronel gegeven aen eenen Susteler ....[1]) niet soo seer, soo Harbord seyde, om de groote opinie die men van sijne te doene diensten hadde, als om dat hij uyt dien hoeck van daen was, daer in Monmouts tijt soo vele cruelle executien gedaen waeren, en daer het volck geweldigh heet was omme haere vrinden te konnen revengeren.

29 *Maend.* Seyde Mylord Mordaunt, savonts op mijn camer zijnde, over de dinghen van sijn regiment, dat de affairen in 't Westen (hij meende te Plymouth) wel gingen; evenwel voor den eten seyde men op 't Hoff, dat Cap^n Russel van daer wederom gekomen was, sonder dat men hoorde dat de saeck gedaen was.

Willem Bastiaensz. vertrock om binnen eenighe daghen met de vloot vañ transportschepen, onder convoy van eenighe fregatten, naer Hollandt te gaen, eñ de voors. schepen yder naer het district te senden, daer van daen gekomen waeren. Schreef op Bentings camer de ordres, die hij tot alles hebben moste.

30 *Dynsd.* Dr. Burnet seyde, dat de Engelsche vloot naer onse, leggende in Turbay, genaedert was, eñ dat naer apparentie, doe ten 2 ueren naermiddagh, wel souden konnen aen malkanderen wesen. Men hoorde evenwell te Excester geen schieten.

Benting sondt mij om te segelen een commissie voor̄ Earle of Bath, als Gouverneur van Plymouth, eñ een andere voor̄ selve als Gouverneur van Pendennis Castle in ....[2]), en als aen Harbord en passant vraeghde of die saeck van Plymouth dan gedaen was, seyde hij jae; maer dat men het moste still houden.

Nyvelt seyde aen tafel smiddaghs, dat hem geseght was, dat de Coningh hadde ordre gegeven aeñ Gouverneur van

1) In het H.S. opengelaten.

2) Niet ingevuld.

Salisbury dat, of het gebeurde dat hem iets sterfelijx over quam, hij de Prins van Wales soude doen uytroepen voor Coningh, eñ de Coninginne voor Regente.

DECEMBER.

1 *Woensd.* Wij marcheerden smergens ten half thienen van Excester naer Hunyton, een open plaetsje omtrent vañ groote van Newton. De principale straet in 't midden doorgaende, gaet van daer wij inquamen naer om hoogh op, en maeckt een vremdt gesicht.

De wegh was breeder overal als die aeñ andere zijde van Excester, overal seer slijckerigh, maer onder hardt. Overal quamen menichten van beecken eñ kleyne rivieren, seer snel loopende. Het was seer quaedt weder eñ een stercke windt, telckens met regenbuyen; van Excester tot Hunyton reeckenen sij 15 mijlen. S. H. logeerde iñ herbergh vañ Dolfyn, en ick een huys of twee van daer, tot een hoedtverkooper, genoemt m[r] Hugh Baker.

De Graef van Solms vertelde savonts aen S. H., dat eenigh volck vañ onse, in een quartier komende, daer noch volck vañ Coningh gevonden hadden, die haer excusen gedaen hadden van dat in haere quartieren waeren, seggende dat bijquam door dat ordre hadden om daer te betalen, eñ dat haer pay-master nogh niet gekomen was; gelijck die dan korts daernaer komende, sijluyden vertrocken waeren. Macquay, de Graef van Nassau en Ouwerkerk waeren noch heel niet well.

Langhs de wegh stondt het weder overal voll volck, schreeuwende als de Prins voorbij quam, vrouwen, mans en kinderen, eñ siende geen regen of quaedt weder aen. Ymant seyde, dat Milord Feversham, Stalmeester of Chambellan vañ Coninginne douariere wesende, genoemt wierd: the king dowager.

Daeghs te voren savonts wierd een paep of monnick

gearresteert, die te Excester gekomen was, genaemt, soo uyt de brieven bleeck aen hem geschreven, ..lloyd, alias Renaldi. Hij hadde behalven die brieven ....[1])

2 *Donderd.* Marcheerden smorgens omtrent half 10 van Hunyton naer Axmister, een redelijck groot open vleck, 7 mijlen van Hunyton. Het regende sterck van 't begin vañ marche tot omtrent een uere naermiddagh sonder ophouden, met een stormwind daer bij, hetwelck de marche seer swaer maeckte voor de soldaten, dewelcke door het slijck en dickwils door het water seer diep mosten gaen, voornementlijck dicht bij Axmister, alwaer deñ regen van dien dagh eñ de voorgaende sulcke torrents van water hadde doen vloeyen, dat de soldaten voorz. wel een half uer tot de knien door het water mosten marcheren eñ op sommighe plaetsen tot half de dije, sommighe quamen te vallen en raeckten geheel onder.

Het was vremdt te sien, hoe het water, komende van de hooghe bergen, daer van dat landt geheel gemaeckt is, soo een menichte van beecken eñ rivieren maeckt, immers maeckte, doe wij daer marcheerden, geloove door de regen in die daegen gevallen. Voorts is hetselve landt niet als ackers, met hegghen, eñ sommighe met boomen omset, sonder dat men ergens eenighe bosschen of plantagien van eenighe importantie siet. De gesichten niet te min, door de voorz. hooghten eñ leeghten, zijn op veel plaetsen seer schoon en schilderachtigh.

De Coningh, wierd geseght, weder naer de kant van Londen getrocken te zijn.

De Chevalr Caron, die iñ marche achter de gardes du corps rencontreerde, seyde savonts te voren met la Meloniere, onder wiens protectie hij naer Engelandt gegaen was, tot Mylord Cornbury gegeten had, eñ dat die vañ saecken sprekende, deselve voor ons seer licht gemaeckt

---

1) In het H.S. opengelaten.

hadde, seggende sekere kennisse te hebben dat, als wij wat naeder omtrent de Coninx leger souden komen, menichte regimenten tot ons souden over komen; dat niemant met de Coningh soude vechten als de Papisten, waervan hij der omtrent 7000 in leger had, nieuw vergadert eñ ongedisciepl ineert volck.

Att tot Benting, die mij dat presenteerde om dat de keucken van het Hoff noch niet aengekomen was.

Logeerde in een slecht huys, op een camer daer geen meubelen als een slecht bedt op waeren en daer geen schoorsteen was, de naem vañ man was ....[1])

Benting seyde, dat, als wij naer dit quartier voort souden marcheren, laetende (soo hij scheen te meenen) Salisbury aeñ rechter handt, wij overall goede quartieren souden vinden.

Daeghs te voren wilde Mylord Mordaunt mij voor̄ acten van sijn regiment een deel guinees geven, omtrent de 40 naer ick sien konde, maer wilde se niet nemen om dat S. H. mij gelast hadde de acten gratis te depescheren.

Isac had bijnaer in 't voorz. diepe water gevallen, sijn peerd elcke reys willende gaen legghen.

Naer̄ eten in 't huys komende, daer Voorst logeerde eñ gegeten had, vondt hem met sGravemoer, Smith, sijn adjutant, Isac en de weerdt van 't huys om den heerdt sitten, de vier, behalven sGravenmoer met de weerdin, dat een redelijck fraeye vrouw was, roockten taback.

S. H. had wat geknort op sGravemoer, om dat hij die passagie door het diepe water niet ter deghe gerecognosceert had, maer hij seyde daer geweest te hebben, eñ dat daernaer het water seer schielijck hoogh geworden was.

S. H. hadde dese actie daernaer meer tot avantagie vañ onse verhaelt.

De tijdinghe quam dat een party van 24 soldaten vañ

1) Niet ingevuld.

onse tot dicht bij Salisbury gegaen zijnde, vañ Coningh-sche geslagen was (blijvende nochthans vañ laetste oock al 6 a 7), en dat eenen Vendrigh, Cambel, gevangen was.

3 *Vrijd.* Voorts klaeghde mij dat S. H. hem gegrondeert hadde meer als ooyt sijn leven, om dat daeghs te voren in tijts sijn ord^s Bredaes bottelbier niet gehadt hadde, eñ dat als het quam, hij seyde, dat het naer sout waeter smaeckte.

4 *Saterd.* Hebbende tot de middagh thuys geweest, hoorde doe dat Benting uyt was met een partij van 400 peerden, dat men eerst seyde dat was om de quartieren van mergen te gaen besien, maer daernae iñ naermiddagh seyde Zuylestein, dat het was om een gansche brigade van 3 regimenten vañ Coninx trouppen, die overquam, te gaen rencontreren. Omtrent half vieren quam Mylord Grafton eñ de Lord Churchil met 400 peerden Coninx volck bij ons.

Mylord Coote seyde mij, dat in 't quartier van mergen, te Croockhorne, noch souden bij ons komen Mylord of Ormond eñ den Prince George van Denemarcken; — dat de Coningh sieckelijck eñ melancholicq was, eñ weder achterwaerts naer Londen was gegaen met sijn trouppes.

Men seyde oock voorseker, dat de Coningin met haer soon naer Portsmouth was, om dat haer de Coning, van Londen zijnde, daer niet en vertrouwde.

De Graef van Stirum, Vice-Admirael, seyde dat de Engelsche vloot omtrent Torbay, daer de onse noch lagh, geweest zijnde, sonder te weten met wat intentie, met de stercke storm van donderdagh voorleden naer de kusten van Vranckrijck gedreven was en notabele schade geleden hadde; dat sij veel dingen hadden moeten over boordt werpen, sonder dat men de particulariteyten noch recht wiste.

Dese goede tijdingen gaven aen 't Hoff groote vreughde, eñ sprack men al of men de saecken sonder vechten wel soude te boven komen.

5 *Sond.* Marcheerden 's morgens ten half 9 van Axmister naer Krookhorne, en was soo een sacht en goedt weder als wij vertrocken, dat meenden een gemackelijcke marche te hebben. Maer een uer of soo daer naer, begon het weder te regenen, en een weynigh daer naer soo hardt te waeyen, met regen en hagel daer onder, dat de marche arger was als donderdaeghs te voren naer Axmister, wesende de koude oock grooter.

De wegen zijn wel redelijck breedt op̄ meeste plaetsen, maer vol losse steenen en op een seeckere streeck niet als van sachte kley, hoewel men niet diep door sackt.

Krookhorne is 10 groote mijlen van Axmister, grooter als hetselve, leght in een leeghte, seer aerdigh en schilderachtigh. Ick logeerde tot ...., een grossier, verkoopende suycker, specerijen, linden [1]) etc., ende was wel de voornaemste winckel vañ plaets.

De Coningh hoorde men dat met alle sijne trouppes van Salisbury naer Londen gemarcheert was, in groote haest.

Dat hij eenige vuyle, stinckende materie was quijt geworden uyt sijn neus, eñ daerom sich doen laeten hadde.

S. H. hadde geseght, dat de maenden vañ winter haest souden over zijn, eñ dat naer deselve licht aeñ andere zijde vañ zee wat soude te doen wesen.

6 *Maend.* Seyde mij Rooseboom, dat die van Bristol S. H. laeten seggen hadden, dat soo hij daer volck naertoe wilde senden, men hem de poorten soude openen, eñ dat daerop dragonders daer nae toe afgesonden waeren.

Mylord Coote seyde mij, dat te Cherborne, daer wij den volgende dagh souden wesen, de geheele noblesse van Dorsetshire haer dienst en corps soude komen presenteren.

Daeghs te voren seyde mij Rooseboom oock, dat de provintien van Devonshire, Dorsetshire ende Cornewall een

1) d. i. linnen.

ligue ofte confederatie gemaeckt hadden, om in̄ saeck van̄ Prince vast en constant te blijven, en̄ een groote somme gelts op te brenghen.

Een oudt grijs man, bij de Prins al in̄ Haeg geweest zijnde, heet Sr John Hoddam, en heeft 30000 gl. sjaers aen goedt.

Mylord Grafton hadde tot Ouwerkerck aen tafel geseght, dat hij met een goedt getal Cap^en laetstmael, doe wij voorbij voeren, op̄ Engelsche vloot zijnde, geresolveert hadde, als den Admirael Mylord Dartmouth soude pitsjaerden [1]) om̄ Capiteynen aen boord te hebben, om orders te geven of Crijchsraedt te houden, yder met acht of thien man aen boordt te gaen, en̄ met die en̄ noch andere, die op het schip van sijne sentimenten waeren, deselve Lord te saiseren en̄ sich alsoo meester van̄ vloot te maecken en̄ die naer ons toe te brenghen.

7 *Dynsd.* Marcheerden van Krookhorne naer Sherborn, 12 mijlen, daer S. H. logeerde in het huys van Mylord of Bristoll, in een parck dicht bij de stadt staende en̄ extraordinaris plaisant gelegen. De plaets is redelijck groot, maer was in die tijt vuyl en slijckerigh, gelijck alle de andere daer wij geweest waeren, de goten heel holl en̄ midden in de straet.

Ick was gefouriert tot een bedde- en deecken maecker, genaemt m^r Browne, die mij seer beleeft was en daerdoor bijnaer ongemackelijck. Soo als mijn goedt all te samen in huys hadde, liet S. H. mij segghen, dat op 't casteel konde komen logeren en̄ daer een camer soude hebben.

De geheele marche naer Sherborne was het schoon weder, tot op omtrent een half uer naerbij het vleck, doen begon het te sneeuwen met groote vlocken.

Des middaghs aen tafel komende, vondt met ons volck twee joff^en aen tafel, nichten van̄ landlord, en hem self daerbij, een oudt man met een roode tronie.

---

1) d. i. met een vlag seinen.

Onderweghe att S. H. tot een rijck edelman, genaemt Sr John Sydnam, daer het volck op de wegh seer vastelijck seyde, dat de Prins George van Denemarcken bij hem was; maer was niet soo.

Een Engels edelman op de wegh met ons rijdende, quam bij een ander en seyde hem: come give me your hand, eñ den anderen hem die gevende, seyde: now the businesse is done.

Een groote menichte van edeluyden quamen S. H. op de wegh tegen, daer Dorsethire begint, aen een seeckere brugghe, over een groote beeck leggende. Onder die was de Earle of Bristoll.

8 *Woensd.* Sondt S. H. mij te 9 ueren haelen, moetende aeñ Staten geschreven werden, aen wie S. H. een relatie sondt door de Graef van Stirum, van 'tghene gepasseert waa zedert sijne voorgaende. Schreef haer oock, dat Plymouth over zijnde, de oorloghs-vloot daer soude laten overwinteren eñ revictualieren, sullende sulcx geschieden, sonder het tot laste vañ Staet soude komen.

Het overgaen voorz. was door den Earle of Bath, Gouverneur van Dorsetshire, bij een stratageme te weghe gebracht, hebbende hij papiste soldaten, buyten kennisse vañ Gouverneur vañ plaetse, doen desarmeren eñ daernaer hem doen in arrest gaen.

Een Conincx schip, door quaed weder in Plymouth voorz. ingedreven zijnde, hadde sich oock voor̄ Prins verclaert.

Naer Bristol, twelck oock geseght wierd dat sich wilde declareren, wierd geseght dat Mylord Shrewsbury met dragonders gesonden was. Dat de stadt van Oxford hetselve wilde doen.

Deed mijn bagagie naer thuys vañ Earle voorz. overbrenghen en gaven mij daer een goede camer met een garderobe daeraen.

Schreef aen mijn vrouw.

9 *Donderd.* Smorgens wachtende voor̄ deure van S. H.

camer, eñ den Graeve van Bristol met Dr. Burnet recht over mij sittende en praetende, quam bij mij eñ seyde mij vele civiliteyten over mijn logement en noodighde mij om iñ sael, daer S. H. att, te komen eten.

Daeghs te voren hoorde dat hij aen S. H. een seer schoon peerd gegeven hadde, en oock een aen Benting.

In het parck, daer het huys van Milord Bristol in staet, staen de ruïnen van een Casteel.

Smiddaghs gingh te Sherborne eten, eñ in 't wederom komen, omtrent 3 ueren, sagh Zuylestein, Milord Grafton en onze kleyne Sayer, met noch een deel volck komen aenrijden, daerop den Prince George terstont volghde, sittende in een koets met noch 3 andere.

De artillerye avanceerde tot omtrent Sherborne.

Schreef aen mijn vrouw.

10 *Vrijd.* Marcheerden van Sherborne tot Winecanton, 8 mijlen, de wegh was quaedt en de lucht seer scharp eñ koudt, de windt ons recht in 't aensicht zijnde.

Dit vleckje is vrij slechter en kleynder als Sherborn.

Ick logeerde tot een arme schoemaecker; hij huerde sijn huys voor 50 shill. sjaers van een heel oudt man, een lawyer geweest zijnde, die daer noch een camertje of twee in hadde, eñ als op sijn beste gekleedt was, met een purpere advocate rock langhs straet ging, soo de schoenmaeckers vrouw seyde.

Mijn verkoutheit, die gehadt hadde van doen wij de tweede reyse t'scheep gingen, bleef mij noch all bij, met continuelijck snuyten en somtijts hoesten.

Eenighe depesches, bij Herbert geschreven, segelende vondt er een onder, houdende order om den jongen Earle of Huntinghton, wiens vader, als geseght is, te Pleymuyen gesaiseert was, mede in sekerheit te nemen.

11 *Saterd.* Marcheerden van Winecaunton tot Hindon, een vleckje noch kleynder als het eerste, eñ meende men dat wij de route naer Oxford namen.

De wegh was quaedt als voren, het weder bijnaer gansch droogh, maer daer waeyde ons in 't aensicht een stercke Noord-Ooste windt. Bij Hindon quamen bij ons eenighe regimenten van onse cavallerie, met het regiment van Barwick, onlanghs over gekomen, eñ de rest van die trouppen, fraey, wel gemonteert volck. Waeren door eenigh abuys iñ marche een langer wegh als noodigh gepasseert.

Daer stonden oock noch 7 a 8 nieuw overgekomene ruyters, daeronder vier gardes de corps.

Wierdt oock noch van een ander regim[t] gesproken, dat op eene tijt geheel gedebandeert was, op de Majoor nae, die een Yrsche papist was.

Op deselve tijt, als die cavallerie voorbij marcheerde, quam daer een trompetter vañ Coning, brengende een brief van Mylord Feversham aen S. H., waer in hij (soo doe, doch los, geseght wierd) sprack van Commissarisen te stellen tot bemiddeling vañ diffenten. Zuylestein had al lachende geseght, dat de Coning versocht te capituleren.

Daer was oock eenigh gerucht van dat de Coningh een vrij Parlement beloofde te beroepen, of alreede geroepen hadde.

Sr Rowland Guine met mij naer 't huys, daer S. H. logeerde, rijdende, sprack veel van dat S. H. seer most toesien om luyden van bekende integriteit iñ bedieningen te stellen, of dat een vrij Parlament, sonder dat, van geen goedt effect voor hem soude wesen. Seyde dat Row een valsche speelder was, en een edelman, in sijn presentie, 10[m] gl. afgewonnen hadde met valsche steenen; dat Will. Harbert alle sijne vrinden verraden hadde; dat Seymour noch jegenwoordigh onder een empeachement van 't Parlament was.

S. H. logeerde tot eene m[s] Hide (die het huys huerde of geleent had van eene weduwe How, het stondt ½ mijl buyten Hindon), die moeye was, soo men mij seyde, van m[s] Windon, die bij haere Hooch[t] was. Haer huys is een

kleyne mijle buyten Hindon eñ redelijck goedt. Ick logeerde daer oock.

12 *Sond.* Bleven te Hindon, eñ sond S. H. aen Mylord Feversham een passepoort in Engelsch, voor de luyden, die hij geschreven had dat de Coning aen S. H. wilde senden, met de namen in blanco, eñ voor yder 10 knechts, waervan sij de namen, als oock van haer selve, souden hebben te senden, naderende onse quartieren.

Een edelman, komende van Bristol, daer Shrewsbury en Sr John Guise haere regimenten naer toe waeren, versekerde mij, dat deselve stadt sich voor S. H. verclaert had.

Onder de Commissarisen die de Coning soude senden, seyde men dat iñ courant van Londen genaemt stonden Mylord Halifax, Mylord Rochester, Mylord Nottingam en Dr. Benn, Bisschop van ...... [1]), eertijts Capellaen van haere Hooch[t] en mijn bekende.

Benting, als men sprack van die besendinghe, eñ dat men seyde vañ groote difficulteyten, die daer waeren om tot eenigh accord te komen, eñ namentlijck die vañ Prins van Wales, seyde dat wij met die dingen niet te doen hadden, dat alle de saken bij een Parlament mosten geexamineert werden eñ dat S. H. sich maer bij sijne declaratie moste houden.

Harbort wierd vooruyt naer Salisbury gesonden, dat er wij dynsdagh stonden te komen.

S. H. schreef aen Feversham om een passepoort voor ymant, die aeñ Princess wilde senden.

Waeyde de nacht te voren seer sterck, met haghel eñ sneeuw daeronder.

Granmare seyde, dat den Lord Dellamare in 't Noorden trouppes maeckende, hem van Yorck hadde meester gemaeckt, dat men oock sprack van Barwick als ofte haest soude volgen.

---

1) In het H.S. niet ingevuld.

Des avonts aen tafel komende, hoorde dat de Princes van Denemarcken van Londen geeschappeert was met den Bisschop van die plaets, eñ noch wel 100 mijlen van ons waeren, hebbende een groot detour genomen; dat de Princes wel twee mijlen verre hadde moeten te voet gaen.

13 *Maend.* Quam de Wilde omtrent de middagh mij seggen, dat den Ambassadeur Citters gekomen was.

Bleven still te Hindon.

's Gravemoer seyde, dat Citters geseght hadde, dat de Coning genoegsaem carte blanche gaff aen S. H.

Burnet seyde 's middaghs aen tafel, dat het volck te Londen lachte met de convocatie van een vrij Parlement, soo langh niet alle de papisten souden uyt Engelandt wesen eñ de Yrsche trouppes uyt de dry Coninckrijcken. Met de brieven, die Citters mede bracht, kreeg S. H. tijdinge, dat Vranckrijck aeñ Staet den oorlogh hadde gedeclareert.

Mijn heer Benting kreegh oock tijdinghe van sijn vrouws doot.

Citters had oock geseght, dat een half uer naer de echappade vañ Princes van Denemarcken de Coningin haer gardes hadde gesonden, eñ seer gestoort was geweest over haer vertreck.

Sommighe van onse luyden meenden, dat dese komste van Commissarisen vañ Coningh den ijver vañ luyden in Engelandt, om haer bij ons te voeghen, verslappen soude.

14 *Dynsd.* Marcheerden van Hindon tot Salisbury, 13 mijlen, een goede wegh door de Salisbury plaines; maer wij hadden een koude scherpe windt gedurigh in 't aengesicht.

Een mijl van Salisbury passeert men een dorp of vleck ('twelck nochthans 2 Gedeputeerden in 't Parlement sendt), genaemt Wilton, alwaer de Earle of Pembroke een redelijck fraey huys heeft, daer seer notabele schilderijen van van Dijck zijn. S. H. ging het sien, maer ick niet, haestende naer de stadt om mij te warmen.

De Mayor en Aldelmans van̄ plaets ontfingen S. H. aen̄ deur van 't Bisschopshuys, daer hij logeerde, gekleedt, de Mayor in eene roodscharlaken en̄ de andere in swarte rocken.

Ick att in̄ naermiddagh tot Sr Rowland Guine die logeerde tot de Chanchelour van̄ Bisschop, die sigh meest te Londen houdt en̄ een seer oudt man van omtrent de 80 jaeren is.

Den Ambassr Citters nooyde mij in sijn herbergh, maer was geengageert; met ons att Major Wildman, een verstandigh oudt Engelsman.

De Prins savonts in sijn camer seer hoestende en̄ verkoudt zijnde, seyde mij dat nootsakelijck het huys te Wilton moste gaen sien.

De voorz. Chancelour seyde tegen des anderen daeghs smorgens met sijn confraters S. H. te sullen gaen groeten.

De kerck te Salisbury is seer groot, en̄ zijn daer vele seer oude tomben. Daer is aen een plaets, daer het Capittel vergadert, wesende een rond capell, seer net à la gothique gebouwt, van wel 40 voeten diameter, en̄ daervan het welfsel in 't midden rust op een pilaer, die gelijck alle de andere van een graeuwe gepolijste steen zijn, die schijnt natuerlijck te wesen.

15 *Woensd.* Bleven te Salisbury, daer Sr Rowland Guine de kerck gingh sien; hadden dessein om Wilton te gaen sien, maer mijn peerden stonden te verre.

Mylord of Oxford quam bij S. H.

Daer is een seer groote plaets te Salisbury, midden in̄ stadt, daer een gebouw staet, een stadthuys gelijckend. Door̄ straten loopen meest overal, in 't midden, beecken van omtrent 4 voet breedt; maer was er alsoo vuyl als overal elders.

Om S. H. te sien eten liep een groote menichte van menschen, en̄ soo sij seyden, hadden daer seer fraeye vrouwen geweest.

16 *Dond.* S. H. teeckende smorgens de Commissien voor 't regiment van Mylord Wilshire. Wij marcheerden van Salisbury tot Callingford-Kingstone, 15 mijlen van Salisbury voorz.

De gansche wegh gaet door gansch effene plaines, met kort gras beset, daervan hier eñ daer wat geploeght eñ gecultiveert is. Anders siet men daer bijnaer niet een huys; maer daer weyden over all groote kudden schapen van over de duysent sterck, en hebben de harders, zijñ een of twee ten hooghsten, een witte langhe rock aen, met een breede kraegh boven aeñ hals.

Een halve mijl van Salisbury siet men op een hooghte legghen een rondt van aerde, met een noch hoogher in 't midden van 'tselve, aen 'twelcke noch eenigh steenwerck is, zijnde de restanten van Old Sarum of Salisbury, een seer antique plaets.

De windt Zuyd-Oost zijnde, waeyde ons altoos in 't aengesight, eñ had ick aen mijn handen seer groote koude, meer als op eenighe vañ voorgaende marches.

Callingford-Kingstone is een vlecke omtrent gelijck Hunniton en Newton. S. H. logeerde in 't huys van eene Mylady Pyle, een oude vrouw en weduwe. Hadde een chaplaine, die tegen ymant van ons volck gesustineert had, dat het een irremissible sonde was sigh tegens den Souvereyn te opposeren, om wat violentie en geweldt het oock waer.

's Gravemoer seyde savonts dat S. H. hem geseght hadde, dat het regiment van .... [1]) stonden om over te komen, ofte alreede gekomen waeren.

17 *Vrijd.* Marcheerden van Callingford-Kingstone tot Hungerford, een plaetsje omtrent als het voorgaende. S. H. logeerde iñ Beer, daer ick oock een camer hadde.

---

1) Niet ingevuld.

De Commissarisen vañ Coningh souden dien avondt in een plaetsje daeromtrent wesen.

Het hadde snachts wat gevrosen.

Daeghs te voren was daer te Hungerford een partij geweest vañ Coninghsche, die, op een valsch gerucht van dat daer een vañ onse quam, met groote disordre retireerden, sommighe maer eene leers aen hebbende.

S. H. had tegen sGravemoer geseght, dat de gansche nacht ongerust geslapen eñ gedroomt hadde, overdenckende dat wij in soo verre verspreyde quartieren van malkanderen laghen.

18 *Saterd.* Bleven te Hungerford. In de voormiddagh quamen de Lords Halifax, Nottingam eñ Godolphin, Commissarisen vañ Coningh, bij S. H., eñ was het in die herberg soo vol menschen, dat men sigh niet roeren konde. Dit duerde tot aeñ middagh, de voorz. Lords eerst audientie gehad hebbende bij S. H., daernae in Bentings camer met Commissarisen hun bij S. H. gegeven, eñ dan somtijts alleen onder hun besoignerende. Haer propositie, die daernaer in geschrift over gaven, was dese, bij mij overgeset:

Mijn Heer.

De Coning heeft ons gelast u bekent te maecken, dat hij heeft geremarqueert, dat alle de differenten eñ redenen van klachten, bij u H. geallegeert, schijnen gestelt en gelaten te werden aen een vrij Parlement.

Sijne Mat[t], soo als bereits heeft verclaert, is alreede te voren geresolveert geweest een soodanigh te beroepen, maer meynde dat iñ tegenwoordighe constitutie van saecken raedsaem was hetselve uyt te stellen, tot dat alle dinghen tot meerder getempertheit souden gebracht zijn.

Nochthans siende, dat desselfs volck continueert hetselve te begheren, heeft S. M. daertoe sijne proclamatie laeten

uytgaen, eñ de noodighe brieven tot de convocatie van 'tselve afgesonden.

Ende omme voor te komen alle oorsaken van interruptie van hetselve, sal S. M. toestaen alle 'tghene met reden sal konnen geeyscht werden, voor de sekerheit van van dieghene, dewelcke daerin sullen verschijnen.

S. M. heeft ons derhalven gesonden, omme u H. op te wachten eñ met deselve te adjusteren alle de pointen, welcke wederzijds sullen werden geoordeelt noodigh te wesen tot de vrijheit omtrent de verkiesinghe vañ leden eñ de securiteit van derselver vergaderingen, eñ is bereydt aenstonts daerover in onderhandelinghe te treden.

S. M. proponeert, dat ondertusschen de respective legers mogen werden gerestringeert eñ gehouden binnen soodanighe limiten, eñ soo verre van Londen, dat alle apprehensie moghe komen te cesseren, van dat het Parlament door selve eenighe verhinderinghe soude werden toegebracht, wenschende, dat desselfs tsamenkomste niet langher moghe werden uytgestelt dan vereyscht werdt, volgens de gewoonlijcke eñ nootsakelijcke maniere.

Dit memoriael, met copye van des Coninghs credentiael eñ een relatie van 'tghene gepasseert zedert sijne laetste, sondt S. H. aen haere Ho. Mo.

Benting meende, dat als beyde de legers van Londen af waeren, wij aldaer verre de sterckste souden wesen.

Naer de middagh vertrock S. H. van Hungerford naer een landshuys genaemt Luttlecouth, twee of derdehalve mijlen van daer geleghen, toebehoorende een jongh edelman, Mr. Pappon genaemt, die op reys was en te Geneve woonde. Mr. Seymour, de Speaker, was sijn vooght. Dit huys was groot en redelijck net, naer de manier van Engelandt.

19 *Sond.* Bleef S. H. op 'tselve huys; savonts wierd een antwoord gegeven aen des Coninx Commissarisen,

houdende dese voorslaghen, van S. H. geconcipieert, met advis van̄ Lords en̄ edeluyden, bij hem zijnde.

1. Dat alle papisten en̄ ongequalificeerde personen volgens de wetten sullen werden ontwapent, gedebandeert en̄ gestelt buyten alle employen, civile en̄ militaire.

2. Dat alle proclamatien tegens de Prins en̄ sijne adherenten sullen werden ingetrocken, en̄ dat ymant, over dese saecken gevangen zijnde, aenstonts sal werden vrijgestelt.

3. Dat den Tour van Londen in handen van die stadt sal gestelt worden.

4. Dat de Coning, willende te Londen wesen, geduerende het Parlement, de Prins daer mede soude mogen wesen, met gelijck getall van gardes, ofte anders beyde even verre van Londen. De legers werdende geleght 30 mijlen daer van daen, en geene meer vreemde trouppen in het Coninckrijck geadmitteert.

5. Dat Tilbury-fort in handen van̄ stadt van Londen sal gestelt werden, tot securiteit van haer handel.

6. Dat Portsmouth sal gestelt werden in sulcke handen, als men sal convenieren, om de landingh van Fransche en̄ andere vremde trouppen te verhinderen.

7. Dat een suffisante quantiteit van de publicque inkomsten sal geaffecteert werden tot onderhoudt van S. H. trouppes, tot de bijeenkomst van een vrij Parlament.

Chancelour Hide [1]).

Milord Clarendon.	Milord Rochester.	Duchesse de Yorck. — Duc de Yorc, nunc James the II. Roy.
Mylord Cornbury.		Marie, Princesse d'Orange.

Rooseboom seyde mij, dat de Graef van Solms hem ge-

1) Dezen geslachtsboom van de Prinses van Oranje heeft de auteur hier waarschijnlijk om zijn geheugen te hulp te komen, ingelascht.

seght hadde, dat van S. H. verstaen hadde dat hij van Mylord Nottingham wist dat de Coningh alle propositien soude toestaen.

Naermiddagh quam tijdingh dat Coronel Marwitz, vañ dragonders, 550 dragonders vañ Coninck te Reddingh hadde overvallen eñ haer bijnaer alle gevanghen bekomen. Dit Reddingh hadden sij vrijdaghs verlaten eñ waeren daer saterdaghs weder in gekomen.

Cap^n Som vertrock met brieven naer Holl^t met pasp^t vañ Coningh, maer brack denselven nacht sijn been tusschen Oxford eñ Londen.

20 *Maend.* S. H. mij geseght hebbende niet voor hem te vertrecken, bleef omtrent S. H^ts camer, uyt curieusheit om de Conings Commissarisen te sien, die niet voor omtrent 12 ueren uyt Bentings camer quamen, om wegh te gaen naer Londen. De gansche morgen duerden het over eñ weder gaen vañ Lordts, die in dese conferentie geemployeert werden, eñ meest van Shrewsbury en Oxford, een lang mager man, van S. H. naer̄ Commiss^en en wederom. Milord Halifax in 't uytgaen sagh mij aen, of mij nogh gekent hadde; geloove haer Secretaris, genaemt Dr. Wils, daermede voor̄ deur gepraet hadde, hem mogelijck van mij iets hadde gesproken. Borselen seyde mij, dat de Comm^sen donderdagh toekomende souden weder komen, ofte dat, niet komende, het een teecken soude wesen, dat het tractaet soude afgebroken wesen.

Wij marcheerden weder door Hungerford naer Newbury, een redelijck groote Towne, eñ logeerden daer in een edelmans huys, die men ons seyde dat Clarke of the Privy Council was, genaemt S^r .... [1]); het was redelijck groot, maer wierdt van binnen geheel vertimmert, en was ongemeubleert. Een uer eer men daer aenkomt, passeert men, en laet aeñ rechterhandt ligghen, een groot

1) In het H.S. niet ingevuld.

huys op een hooghte, getimmert door Mylord Craven. Men seyde mij (Zuylestein), dat het hem alreets wel 80000 ££ sterl. gekost hadde, eñ noch wel 20000 meer soude kosten eer men daer in soude konnen woonen; andere seyden dat hij daer maer eens iñ avondt geweest had.

Dicht bij Newbery stonden omtrent 38 dragonders, daeghs te voren te Redding gevangen genomen, eñ omtrent 40 van haere peerden, soo dat de victorie wat te groot gemaeckt eñ gedebiteert was. Sij hadden wel omtrent de 500 geweest, maer de rest had sigh gesalveert. Het was schoon eñ sacht weder eñ wij hadden de windt van achteren.

Daeghs te voren schreef S. H. aen Hollt om haer, in plaets vañ R. Pensionaris Fagel, die meende dat doot was, volgens 'tghene men hem van hem als agoniserende geschreven hadde, te recommanderen de Pensionaris Heinsius van Delft.

Schreef oock aeñ Staten Gñael, om dry heeren uyt haere Ho. Mo. ofte de Gedeputeerden tot de secrete saecken naer hem te werden toegesonden, noemende bij een P. S. een regerende Burgemr van Amsterdam, Odijck eñ Dijckvelt, belovende haer een passeport vañ Coningh. De soon vañ Bailluw Nyvelt van Rotterdam wierdt met de brieven, die Som gebracht soude hebben, gesonden.

21 *Dynsd.* Men liet smorgens segghen dat S. H. naer Oxford soude gaen, maer weynigh bagagie mede nemeñ, eñ dat een yder soo mede soude doen; soo nam een bastpeerd met mijn bedd mede.

Marcheerden naer Abbington, een redelijck groote towne, daer een stadthuys is, voor met een geheele Italiaensche portique getimmert, van hardsteen.

Ick logeerde bij een weduwe, dat een mauldster of moutmaeckster was.

De wegh, duerende 15 mijlen, was over all vuyl, maer

bij de vier laetste, bij Abbington, soo quaedt als ooyt eenighe gesien hadde.

Isàc, die met mij reed, viel van sijn peerd in 't slijck eñ nogh een ander jonghman dicht bij mij.

Naermiddagh omtrent dry ueren quam een man van Londen, m^{r} .... [1]) genaemt, eñ wesende een van die koopluyden, die de Franschen quinqualiers noemen, komende S. H. segghen dat, gelijck hij onder andere dinghen oock met wisselen van geldt behielp, hij maendagh savonts veel Yrsche Officieren tot sijnent hadde gehadt, goudt opwisselende. Dat hij, in gedachten komende wat dat mocht beduyden, den volgende morgen te ses ueren naer Whitehall was gegaen, eñ daer van eenighe kennissen verstaen hadde, dat te vier ueren de Coningh van daer de rivier af vertrocken was, naer Vranckrijck, hebbende ordre gegeven dat men de deuren van Whitehall niet voor 8 ueren soude openen. Dat de Coningin 2 dagen te voren alreets deselve wegh gegaen was met de Prins van Wales.

Dese man seyde noch, dat de edeluyden van Kent haer meester hadden gemaeckt van Dover, eñ dat er een gerucht liep dat Father Peters daer opgehouden eñ gevangen was.

Dese tijdinghe maeckte op 't Hoff soo veel vreught als te dencken is; maer daer quam, vóór dat ick van 't Hoff gingh savonts ten half 11, geen confirmatie van.

22 *Woensd.* Smergens quam de Wilde mij seggen, dat dese tijdingen waer waeren, eñ hoorde daer naer dat de Commissarisen vañ Coningh aen Benting geschreven hadden, dat sijluyden, thien mijlen van Londen komende, gehoort hadden dat de Coningh vertrocken was. Dese brief quam ten 2 ueren snachts. Denselven nacht quam oock 'tselve confirmeren den Cor. Lanier, wiens regiment

1) Niet ingevuld.

te Redding door Marwitz geslagen was, en die bij ons over quam.

Men seyde oock dat de Coningh aen Feversham geschreven hadde, dat de Coningin naer Vranckrijck vertrocken was, eñ hij sulcke tijdingen gekreghen hadde dat hij geresolveert hadde mede derwaerts te gaen, hem belastende het commando te verlaten.

Wij marcheerden dien morgen van Abbington tot Wallingford (7 mijlen), blijvende al omtrent de Teemsch, aen wiens beyde zijden dese plaets leght. Men passeert door een redelijck vleck, Dorcester genaemt, vier mijlen van Abbington, eñ Binton, 2 mijlen van Wallingford. Daer komende wat vóór S. H., hoorde van Cretzmer, die de wacht hadde aen 't huys van S. H., dat de maire vañ plaets toehoorde, dat daer een Coronel of twee van Coninghsche was, die van wegen 7 of 8 regimenten S. H. quamen versekeren van derselver dienst; dat oock daer een Cor. van een Yersch regim[t] was, S. H. sijne commissie presenterende, en seggende gereet te wesen om sijn regiment te laten debanderen, als S. H. het geliefde, S. H. de commissie aennemende.

Soo wij aen tafel saten, quamen noch 4 of 5 Lords om haer dienst te presenteren. Isac liet haer wat eten geven; daer was er een onder, Mylord Paget genaemt. Seyden S. H. te Oxford gewacht te hebben.

23 *Donderd.* Marcheerden van Wallingford naer Henly, 7 mijlen, de wegh was redelijck. Ick wat vóór S. H. vooruyt rijdende, rencontreerde op de wegh, onder een groote menichte andere Engelschen, Mylord of Northumberland, een lang en welgemaeckt jongh heer.

Daer quam mij oock tegen het regiment vañ Coningin, dat over quam.

Henly is een redelijck groot steedtje, op Teemsche gelegen. S. H. logeerde tot eenen Whitelock; ick in 't huys,

daer de stage-coaches naer Londen staen en verhuert werden, in een seer kleyn camertje.

Des avonts contresigneerde een ordre, waerbij S. H. belaste Milord Feversham in arrest te nemen, om dat verscheydene trouppes hadde doen debanderen, sonder S. H[ts] last; maer wierd belast hem̄ niet te vangen, soo hij in 't huys van̄ queene dowager mocht wesen.

Aen̄ selve Coninginne douariere worden Mylord Churchill en̄ de h[r] van Zuylesteyn dien avondt gesonden, om haer van wegen S. H. van alles goedts te versekeren.

Te Henly quamen vier aldermans, van wegen de stad Londen, en twee gedeputeerden, van wegen de militie, om S. H. te complimenteren en̄ te versoecken naer Londen te komen. Een man, in wiens camertje ick te Henley sliep, was een mathematicus, als mij selver seyde.

24 *Vrijd.* Quam de Wilde seggen, dat daer een gerucht in̄ stadt was, dat de Coningh over zee naer Vranckrijck willende, gevangen was. 'Tselve wierdt waer bevonden, en̄ dat de schippers uyt de rivier op eenighe jesuiten of papisten, die, soo sij meenden, over wilden, jacht maeckten, de Coningh in derselver plaets gekreghen hadden. Ymant seyde mij daernaer, dat de ecclesiastical en temporal Lords, die te Londen waeren, Feversham gelast hadden met twee hondert man te gaen, om de Coning uyt de handen van die hem detineerden, te redden, en̄ hem te laten gaen werwaerts hij wilde. De tijdingh hier van hadde S. H. snachts gekregen.

Hoorde daer nae, dat het volck van Londen het huys van D. Pedro Ronquillo, Envoyé van Spagnen te Londen, geplondert en̄ gebrandt hadden, en hetselve dreygden te doen aen ....[1]) Ambass[r] van Vranckrijck.

Daer nae seyde mij yemant, dat S. H. brieven van Cit-

1) In het H.S. opengelaten. De Fransche Ambassadeur was de Heer de Bonrepos.

ters gehadt hadde, in welckers P. S. stondt, dat hij dat schrijvende, hoorde dat het huys van dien Ambassr in̄ brandt stondt.

Sr Richard Buckley seyde mij en̄ meer andere, dat den Cancelier, eertijts Chief Justice, Geffreys, meenende daeghs naer de Coninx vertreck eenighsins gedeguiseert te eschapperen, bij den Tour gevangen genomen en̄ in̄ Tour gebracht was. Dat het volck hem eerst bij den Lord Major gebracht hadde, met groot getier en̄ dreygementen; — dat den Lord Major, seer van sijne vrinden wesende, en̄ eerst meenende dat het volck op hem en̄ sijn huys wilde vallen, een apoplecticall fit gekreghen hadde en een uer of twee van sijn selven hadde gelegen. Men hoorde oock dat Skelton, bij den Coning Gouverneur van̄ Tour gemaeckt, deselve aen voorz. Lords vrijwilligh over gegeven hadde.

Desen dagh seer schoon weder wesende, marcheerden wij van Hinley naer Winsor. Meester met mij rijdende, raeckten te veel naer̄ slincker handt en̄ naer de riviere toe, soo dat wel een mijl omreden, maer sagen langhs deselve rivier de schoonste gesichten van̄ wereldt. Dat van Hinley, als men op de hooghte komt, is wonderlijck fraey. Men rijdt door een groot vleck, genaemt Maidenhead, daer Meester, sijn peerd krepel geworden zijnde, van steentjes in̄ ijsers sittende, achter bleef, en̄ ick alleen voortrijdende, quam dicht bij Winsor in een leeghe wegh, daer een groot stuck weeghs, tot meer als tot den buyck van 't peerd, door 't water most, niemant konnende vinden om te vragen, doordien al 't volck naer̄ straet, daer S. H. door most, naer binnen geloopen was.

Te Winsor sagh eens met der haest het appartement van̄ Coningh, daer veel goede Italiaensche schilderijen in waeren, onder andere die van Titiaen, van̄ Marchese del Guasto met sijn vrouw, een van een vrouw op haer elboog leggende en̄ lesende, een naeckte jongelingh van̄ maniere

van Michel Agnelo da Caravaggio eñ veele andere. Daer waeren oock sommighe seer fraeye tapijten.

25 *Saterd.* S. H. teeckende een ordre om eenen Sr John Cheen, Commissaris van des Coninx vivres, te arresteren, eñ het hooy eñ haver, tot 6000 sacken, soo geseght wierdt, dat in sijn bewaring had, te doen met wacht bewaren.

Isac seyde mij voor̃ middagh, dat Feversham naer̃ Coningh als voorz. gezonden zijnde, niet hadde konnen bij hem komen, de 1200 bootsgesellen, die hem gevangen hielden, dat niet willende toelaeten en seggende niets te willen doen als op ordre vañ Prins; dat de Coningh in een kleyn scheepje met 5 man was gegaen om te echapperen, zijnde gedeguiseert in kleedinghe.

Des middaghs wierdt Zuylestein wegh gesonden naer Citters; mij met een woordt seyde om de Coningh te gaen vinden.

Sagh met de Graef van Nassau, de Gr. van Solms, Oyen eñ nogh eenighe andere luyden het quartier vañ Coningh eñ Coninginne, het laetste vañ welcke daeghs te voren niet veel gesien hadde.

Tegen den avont gingh Vossius besoecken, die in sijn bibliotheecq vondt, daer hij noch sekere kleyne camertjens aen gemaeckt hadde; vondt hem vrij verouwelijckt, en klaeghde over de weynigh beleeftheit eñ nijdicheit vañ Engelschen, daermede, soo hij seyde, weynigh conversatie mede hadde.

Sprack al of hij vreesde dat S. H. hem de Croon, als nader erfgenaem dan de Princes, soude willeñ toeeygenen, eñ daerdoor de affectie vañ natie soude komen te verliesen. Raeckte daer naer op discoursen van physique van sijn maniere, vañ apparente circkels iñ maen, volgens 'tghene in sijne boecken gesustineert hadde eñ diergelijcke, sonder seer sterck te raisonneren.

26 *Sond.* Seyde mij sGravenmoer, op mijn camer komende, dat Mylord Feversham vañ Coningh bij S. H. ge-

komen was, eñ advis bracht dat de Coningh dien avont te Londen soude wesen, sonder dat hij wist hoe hij uyt handen vañ matrosen gekomen was. Dat de Coningh oock sieck geweest was; dat doen hij uyt sijn jacht in een kleyn scheepje gegaen was, om te eschapperen, hij niemant bij hem gehadt hadde als de Cor. Hayles (deselve meen ick die in Hollt gedient heeft) eñ een Camerlingh. Dat S. H. noch maendaghs niet naer Londen soude gaen, dat andere seyden immers te sullen wesen.

Mylord Feversham quam bij S. H. en was lang bij deselve, als oock bij Benting, wesende, soo als men seyde, seer in desordre eñ verstelt; wierdt daerop in arrest genomen.

Savonts iñ 2e antichambre de Mareschal de Schomberg vindende eñ hem seggende, dat, Godt danck, de saken wel ginghen, seyde hij: Ouy, mais cette affaire du Roy est embarrassante, il y a quelque trick en cela, daerop naer binnen bij S. H. gaende. In die camer was oock Mylord Beaufort, een seer rijck heer, soo men seyde, eñ die de stadt van Monmouth toebehoorde; was seer beleeft.

Men seyde dat een vañ papiste Coninx soldaten twee schoten met een pistool te Londen op Mylord Grafton gedaen hadde, de eerste iñ pan afbrandende, de tweede even manquerende, eñ dat de soldaet daerop van Graftons volck doot geschoten was. Daer naer seyde men, dat de soldaet droncken zijnde, tusschen de gelederen was ingereden, eñ dat daerop, met een stock geslagen werdende, sijn pistool getrocken en geschoten hadde, sonder dat men recht wist of hij 't op Grafton gemunt hadde.

Aen Adml Herbert schreef S. H. dat de vloot vañ transportschepen soude doen vertrecken, sonder dat hoefde te wachten naer 't convoy vañ oorloghschepen, dewijle de Engelsche vloot haer aen S. H. gesubmitteert hadde; dat hij soude delibereren wat 15 of 16 schepen men aeñ vloot naer Levant tot convoy soude konnen geven, eñ dan met

de vloot naer Portsmouth eñ Weight komen, eñ hij voor sijn persoon naer Londen bij S. H.

S. H. savonts vraeghde mij naer̄ schilderijen te Winsor zijnde.

27 *Maend.* Marcheerde ten half thienen naer Bramford, daer S. H. logeerde in 't huys vañ oude Duchesse van Northumberlandt, zijnde seer groot en fraey, eñ netter gemeubleert dan ick er tot die tijt toe eenigh in Engelandt gesien hadde, Winsor uytgesondert. Dit huys, genaemt Syonhouse, is met een vierkante plaets in 't midden, geheel van witte steen, aen eene zijde een galerije hebbende vañ geheele lenghte van 'tselve, vol conterfeytsels aeñ eene zijde gehangen, eñ aeñ overzijde tusschen yder venster een groote spiegel hebbende; daer waeren oock groote thuynen, maer alle van bowlingreen [1]) eñ fonteynen daer inne.

S. H. vertrock eerst ten half tween van Winsor.

De wegh was seer vol volck, koetsen, trouppes eñ bagagie.

Te Bramford komende hoorde dat de Coningh saterdaghs te Whitehall gekomen was, eñ dat daerover veel bonfires aengesteecken waeren, eñ seyde Rooseboom, dat Mylord Dorset geseght hadde, dat soo de Mylords het niet belett hadden, die van Londen een adresse aeñ Coningh van sins waeren te presenteren.

Men hoorde oock dat daeghs te voren eene grosse cour in Whitehall geweest was, meest van papisten.

Ymant seyde mij, dat Burnet geseght hadde aen Borselen eñ noch ymant, dat hij geloofde de Coning dien dagh soude werden gestelt in naeder versekeringhe. Door een dorp komende, daer men door rijdt om naer Bramford te komen, sagh een dijck langhs de leeghe wegh gemaeckt, voor̄ voetgangers, gelijck daer over all vele zijn, altemael

1) groene vlakte, zoo glad als een kaatsbaan.

van ossenbeenderen en hoofden, met eerde tusschen beyde gevult.

Dese mergen marcheerden uyt Londen, op S. H. ordre, alle de regimenten, die daer noch vañ Coningsche waeren, eñ wierden daer ingeleght 6 van onse Engelsche eñ Schotsche, met het regiment vañ gardes. Het regiment van Fagel wierdt te Winsor in garnisoen gelaten.

28 *Dynsd.* Marcheerde des morgens ten half thienen van Bramford naer Londen, Gastigny onder wegen op̄ wegh gevonden hebbende. Dese wegh is 7 mijlen, maer was zoo vuyl van slijck, dat niet veel arger gesien hebbe.

Op de wegh was een seer groote menichte van coetsen eñ volck te peerd, eñ oock een ontallijcke menighte van volck te voet, doe wij tot op een mijl ofte twee van Londen quamen.

Wij reden door de deur van 't parck naer St. James, daerdoor S. H. omtrent 3 ueren oock in quam, onder groot geschreeuw van 't volck, daeronder een groote menichte orangiestricken op haer hoeden hadden eñ orange appelen op stokjes droegen; de vrouwen, die met groote menichte iñ huysen over al op de wegh stonden, hadden oock veel orangie fontanges op 't hooft.

Des nachts te voren, omtrent 10 ueren, was de Graef van Solms te Londen gekomen met het regiment gardes, en hadde aeñ Coningh geseght, dat ordre hadde om Whitehall te besetten eñ des Coninx trouppes, of wacht, daeruyt te doen gaen. De Coningh seyde hem dat hij meende de Prins in St. James soude gegaen zijn eñ hem in Whitehall gelaten hebben, en insisteerde dat men hem sijn wacht soude laten, maer de Graef van Solms seyde daertoe geen ordre te hebben; eyndelijck belaste hij sijn volck te doen, dat de Graef begeerde.

Als wij in 't Parck voorz. inreden, hoorden wij dat de Coningh omtrent ten 12 ueren vertrocken was te water, eñ dat Weck met een compagnie Gardes met hem was

gegaen en 50 of 60 peerden naer Rochester, van waer daernaer hoorden, dat men hem niet verder soude laten vertrecken.

Hoorde de Graef van Solms seggen, dat hij welvarende eñ niet geëmoveert geleeck, iñ barge gaende, schickende hij self het volck daer sitten mosten, nam oock weynigh bagagie mede, eñ niet als cassettes of strongboxes, als sij se noemen.

29 *Woensd.* S. H. gaf mij een goede partije brieven, omme extracten uyt te maecken.

Mr. Vernatti, swager van nicht Becker, quam mij smergens besoecken, oock Sr Charles Cotterel, introducteur vañ Ambassadeurs, met sijn soon, versoeckende een pas vooȓ Envoyé van Modene, Bonifatio Rangoni; die van Savoye kreegh er mede een.

Aen all de conchierges van des Coninghs huysen te Whitehall, Winsor, Hamptoncourt etc. wierd ordre gesonden geen meubelen, silverwerck enz. te laten vervoeren, sonder S. H^ts ordre.

30 *Donderd.* Was langh besigh om extracten uyt S. H^ts brieven te maecken. Een was er vañ Raedsh^r Alewijn, waerbij hij, schrijvende sijne consideratie over de vacante charge van Raedpensionaris van Holl^t, sustineert dat die in tween verdeelt behoort te werden. Souteland en meer andere hadden Bladwel gesproken eñ seyden dat hij en sijn wijff, Maul Hinton, alle beyde de pocken hadden. sGravemoer, savonts op mijn camer komende, seyde dat Bladwels suster publicq hoerhuys hield, eñ daertoe een groot huys in huer had.

Dat dien dagh Voorst met ....[1]), een koets siende met twee fraeye hoertjes er in, daer mede opgetrocken waeren.

De jonghe Skelton quam smiddachs aen tafel daer wij

1) Niet ingevuld.

aeten, soo wij gegeten hadden, eñ savonts quam daer eten. Batenburg vertelde mij dat Sr Lucas, bij de Lords Gouverneur vañ Tour gemaeckt, naer Skelton een prentise[1]) had gevangen genomen, genaemt Peters, en maeghschap van Father Peters, die geseght hadde tegen een ander, die hem vraeghde waerom hij sijn carabijn schoon maeckte, dat hij daer de Prins van sijn peerd wilde schieten, als hij soude inkomen, of iets diergelijx.

Sprack Mylord Craven smergens iñ antichambre, maer niet langh, S. H. mij doende roepen.

31 *Vrijd.* Ouwerkercken smorgens op mijn camer komende, seyde mij dat de Coningh noch te Rochester was ende daer niet van daen en gingh; dat men wel soo veel geseght hadde aeñ Officieren vañ wacht bij hem, dat als hij wegh wilde, men hem niet tegen houden soude, maer sachtjens laten doorslippen, maer dat hij niet en wilde.

S. H. was de gansche mergen besigh met deliberatien van de Lords in Westminster vergadert, en schreef savonts aeñ Staten dat hij die hadde geconvoceert om te delibereren over de forme eñ maniere, naer dewelcke men een vrij Parlement soude konnen beroepen, maer dat dat wesende een sake van groote overweginghe, hij geloofde dat daer nogh eenighe daghen tijt toe soude van noode wesen.

Was koudt eñ vroos den geheelen dagh, soo als de voorgaende dagh gedaen hadde.

Milord Coote was smergens op mijn camer, klaeghde dat Benting hem zedert eenige tijt seer koele mine gemaeckt hadde, sonder dat hij wist waerom.

---

1) *prentice*, kweekeling.

1689.

Januarij.

1 *Saterd.* Bleef vriesen eñ men reed op schaetsen over de vijvers in 't Parck.

De Lords waeren weder vergadert eñ resolveerden, dat alle papisten, die te Londen niet geseten eñ inwoonders waeren, 10 mijlen buyten de stadt souden moeten blijven.

Steenberck verhaelde savonts aen onse tafel, dat de Coningh tegen Dorp, die mede van sijne garde was, geseght hadde: Que dans nostre armée il y avoit beaucoup de catholiques. Hij antwoorde: Ouy, Sire, mais ils ont des espees protestantes.

Dat de Coningh tegens Weck geseght hadde: Si j'avois icy ma cuisine, nous mangerions ensemble. Eñ noch: qu'il ne croyoit pas que ses soldats l'auroyent delaissé par un principe de religion, par ce qu'il avoit toujours esté d'opinion, que parmy les soldats l'honneur alloit toujours devant la religion.

2 *Sond.* Wandelde naermiddagh wat in 't Parck iñ maillebaen, daer het heel vol menschen was, mans en vrouwen, de laetste meest gemasquert. Was seer scherp koudt.

De tijding quam omtrent half vieren naer middagh, dat de voorgaende nacht de Coningh van Rochester weder met sijn twee of dryen wegh gegaen was; sommige seyden, hem hadde begeven in een kleyn schuytje.

Daer wierd order gesonden aeñ Gouverneur vañ Tour om den Chancelour Jeffreys in stricter gevangenis te houden, alsoo S. H. geinformeert wierd, dat yder acces bij hem had, eñ hij lichtelijck soude konnen eschapperen.

Kreegh brieven van mijn vrouw van 16 Nov., 27 Nov., 12 Dec., 24 Dec., 28 en 30 Dec.

3 *Maend.* Gilbert, een van onse twee Fransche predicanten, kreegh tijdinghe dat de dochter van sijn stiefmoe-

der eñ suster van sijne maistress, door een Switzer vañ gardes, genaemt .....[1]), zijnde exempt[2]) op 't Buytenhoff, soo als met de moeder uyt de kerck quam, geenleveert was, daer hij, een onnoselen bloedt wesende, seer over talmde.

Boision had gehoort, dat de Milords desen dagh de Prins tot Protector of iets diergelijx geeligeert hadden, eñ dat hij woensdagh daeraenvolgende een uytschrijving van een Parlament soude doen, ofte dat daerover soude geresolveert werden.

Den dagh te voren savonts hadde men noch 300 man vañ trouppes rontom Londen omtrent Sr James doen komen, op een gerucht dat daer was, dat de Papisten eñ Yren iets tegens S. H. wilden ondernemen.

Men hoorde noch niets sekers waer de Coningh heen was.

Men sprack van trouppes die in Yrlandt vergaderden.

Wanchoup was bij mij om pasp[t] voor hem eñ sijne Officieren te versoecken. Oock de Duchesse de la Corgnu, een oudt lang en mager Italiaens wijff, dochter vañ Hertogh van Northumberland. De Mareschal de Schomberg seyde mij, dat daer een heele roman van haer was.

4 *Dynsd.* Sagh de acte, waerbij de Lords Ecclesiastical and Temporal S. H. versoecken bij dese extraordinarise occasie het Gouvernement op hem te nemen, eñ oock de dispositie vañ publicque inkomsten.

Sagh oock de writ[3]), daerbij een Parlement door S. H. beroepen wierd tegens den 1. Febr. toekomende.

Men wist noch niet waer de Coning naer toe was.

Boision seyde, dat een man, die scheen kennis te hebben vañ affaires, hem geseght hadde, dat iñ Coninx coffers over de dry hondert duysent broad pieces[4]) gevonden waeren.

---

1) onleesbaar.

2) onderofficier van de wacht

3) bevelschrift.

4) stukken groot geld.

Zedert twee dagen sliep S. H. in̄ camer daer de gepretendeerde Prins van Walles geboren was, of geseght wierd te zijn. In de ruelle [1]) naer̄ zijde van 't vier was een deur, gaende in een kleyn passagie̊tje, en daer uyt quam men in een kleyne garderobbe, daer een smal deurtje in was, gaende door andere camers naer de backstaires [2]); in die eerste garderobbe gingh de Coning om sijn soon te sien.

Had dien dagh geweldigh te doen met schrijven.

5 *Woensd.* S. H. schreef aen Herbert 12 a 13 schepen te detacheren van̄ vloot en̄ naer 't Veersche gat te senden, om de schepen naer̄ straet te convoyeren. Van̄ transportschepen te senden naer̄ rivier van Londen, soo veel als van noode waeren tot het overbrengen naer Holl[t] van 6000 man te voet en 1000 peerden. Met de rest van̄ selve schepen naer Holl[t] te gaen.

Mr. Seymour, gewesen Speaker van 't Parlement, quam mij groeten in̄ antichambre.

De commons van vorighe Parlamenten, onder Charles II geseten hebbende en̄ nu weder bij den anderen geroepen zijnde, versochten van sijn H[t] hetselve met de Lords eenstemmelijck.

Mylord . . . . [3]) wierd geseght de associatie van̄ Lords niet te hebben willen teeckenen.

Huerde een coetsier voor 4½ gl. sweeks.

6 *Donderd.* Was Mylord Craven smergens bij mij, eer mijn hosen aen had, praetende mij veel en luysterende [4]) op sijn manier van alle de dingen, die hij de Coningh met veel vrijicheit geseght hadde. Seyde mij self, dat hij in dat groot huys, hier vorens gemelt, in thien jaer niet geweest was.

---

1) *ruelle,* ruimte tusschen het ledikant en den wand.

2) achtertrap.

3) Niet ingevuld.

4) d. i. fluisterende.

Dorp, die de garde te peerd bij de ConinSh gecommandeert hadde, vertelde mij dat hij in 't inkomen te Rochester hem eñ de gardes dicht nevens hem hadde doen rijden, seggende sigh alleen op haer te vertrouwen; dat aen hem en Weck, het volck te voet commanderende, bij een brief, die op sijn tafel liet legghen, yder 100 pond st. geordonneert hadde, eñ aen den ouden Lt Levijn, die in Vlaenderen onder hem gedient hadde, 50 guinees voor een peerd.

Was seer gequelt vañ luyden, die paspoorten versochten, eñ die S. H. scheen te affecteren van niet te willen teeckenen desen dagh, hoewel andere, die Bentingh liet schrijven eñ hem bracht, wel teeckende.

Een ouden Engelschen Ridder, genaemt ....[1]), als van paspoorten met hem sprack iñ antichambre, seyde half gehoort te hebben, dat daer een office of comptoir voor dese dingen haest gemaeckt soude werden, eñ dat die bij Mr. Harbord souden gedepescheert werden, dat noteerde.

Men seyde iñ antichambre, dat er seeckere tijdinghe was vañ Coninx overkomste in Vranckrijck.

Reck, de Majoor van Zuylestein, seyde, dat de Coningh, als hij in Engelandt was (met de jongen Hertogh van Hanover geloove) in deselve camer, dat nu de antichambre, de Coning eens inquam, doen even de sententie tegen Oates gegeven was, eñ onvoorsichtelijck sijn blijdschap liet blijcken.

7 *Vrijd.* Quam Sr Joseph Williamson mij groeten; maer bleef niet langh, schijnende haest te hebben.

De Wilde seyde mij, dat gehoordt had dat Jephson een heel deel paspoorten doen drucken hadde, daer de namen iñ soude suppleren; daernaer dat hij een Fremyn, uyt last van Bentingh komende, hadde moeten het kleyne segel terstont over geven, eñ dat meende het aeñ voorz. Jephson soude gegeven werden.

---

1) Niet ingevuld.

8 *Saterd.* Vernatti was smergens bij mij eñ begon mij van een sollicitatie te spreken. De Wilde seyde mij, dat het segel voorñ van Jephson hebbende weder geeyscht, hij hadde geantwoordt, dat dat niet konde geven, eñ dat het oock doen in een derde handt was.

Niet langh daernaer quam met een deel paspoorten, die hij seyde dat hem Jephson gegeven hadde; waeren bij hem gecontrasigneert, maer hij hadde geseght dat dat bij abuys geschiedt was en dat hij niet meer doen soude, soo hij verstaen hadde.

Borselen seyde mij savonts dat een heelen hoop paspor-ten gedruckt op S. H^ts tafel hadde sien legghen, vragende mij of ick daer heel af was; seyde: neen.

Savonts sprack mij een man iñ antichambre aen, swart van haer, kortachtigh en vet, naer mijn dunckt Fresor genaemt. Seyde Br. Christiaen in Vranckrijck heel wel ge-kent te hebben, presenterende mij tot Mr. Boyle te bren-gen, kende Newton eñ Wallis heel wel, seyde de Chinees die te Winsor uytgeschildert stondt, seer wel gekent te hebben eñ dat hij 20/m characters van buyten kon. Dat pater Couplet hem geseght had, dat de Chinesen seer groote liefhebbers vañ astronomie waeren eñ vañ mathematiques, eñ dat de jesuiten haer door deselve in China meest de-den valeren, maer dat, om dat men haer langh van doen soude hebben, sij die konsten niet als heel langhsaem voort leerden.

Was savonts bij Rooseboom, die mij all wederom begon te sustineren, dat het volck van S. H. in geen hooghe Engelsche charges souden konnen gebracht werden, mee-nende selfs dat het tegens de wetten was. En als ick het expedient van naturalisatie voorsloegh, seyde dat S. H. sich daerdoor den haet vañ Engelschen soude op den hals haelen. Dat sij al reets een pick op Benting hadden, om dat soo veel directie had, eñ particulierlijck tegens hem afgegaen hadden, om dat hij een van dese daegen niet

thuys etende, tegen een vañ Lords geseght had, of hij niet aen sijn tafel wilde gaen eten.

Daer wierd een schrift gestrooyt genaemt: His Maj[s] reasons for withdrawing himself from Rochester, writ with his owne hand and ordered by him to be published.

De soon vañ h[r] van Werckendam quam te Londen om sijn vaders charge bij S. H[s] recommandatie te krijgen.

Rooseboom seyde dat Chardin een spion van Barillon was.

Was seer vol gedachten over dat werck van Jephson, en dat niet en konde sien wat S. H. met mij voor hadde.

9 *Sond.* Was smergens te Nachtmael. Jephson quam naermiddaghs in mijn camer, sonder vragen, met nogh een man, en seyde mij, als hem tegen quam en vraeghde wat sachtjens wat sijn seggen was: Sir my name is Jephson, eñ voorts dat ymant van mijn servants was bij hem geweest om het segel te haelen, dat het tot mijn dienst was, maer voor hoe langh men het van doen soude hebben, dat hij daermede 400 brieven tot de convocatie van het Parlement moste segelen. Als hem vraegde of de Prins het hem te bewaeren gegeven hadde, seyde jae, maer dat het tot mijn dienst was, als het van doen soude hebben. Ick seyde dat het hem weder soude senden.

De Wilde seyde, dat op sijn tafel een heel deel gesegelde eñ bij hem gecontresigneerde paspoorten hadde sien leggen. Alle dese dingen chagrineerden mij seer, temeer om dat de Prins scheen te eviteren, dat hem de paspoorten soude presenteren om te teeckenen.

Savonts stondt van 7 tot half 9 aen sijn deur iñ dragh, eñ liet hem seggen, dat daer was; maer kreegh geen bescheydt. Gaf of deede savonts de paspoorten geven aen Fremyn om iñ camer te leggen en sien of de Prins die teeckenen wilde, gelijck de dingen van Jephson dede, soo ick hoorde.

D'Avejan seyde savonts naer den eten, dat er meest alle avont adviesen aeñ wacht gesonden wierden van luyden, die iets quaets in 't sin hadden.

Oock dat de gerefugieerde Officieren, die iñ trouppes overal geincorporeert waeren, seer qualijck getracteert wierden van ons volck eñ overall met de schouder aengesien, zedert dat la Meloniere het commandement iñ gardes gekregen hadde.

10 *Maend.* Kreegh geen tijding van mijne paspoorten, gingh oock uyt chagrin niet in de antichambre.

Dorp, de camerlingh van Benting, had aen Fremyn geseght: wat mach dien armen de Wilde all schrijven? Jephson sal doch alle de paspoorten uyt geven. Jephson sondt een deel memorietjens van paspoorten, die Nederlanders raeckten, aen de Wilde.

Dorp, de Ritm^r, vertelde, dat hij aelbesien sonder kernen hadde, eñ die maecken konde met het hout vañ aelbesien te splijten eñ het mergh daer uyt te krabben, eñ dan het hout weder tsamen te binden en te laeten aeneen groeyen.

Men seyde dat de Coningh van Vranckrijck het silverwerck van sijne onderdanen wegh nam, om geldt van te laeten slaen.

De Prins was de Reine douariere besoecken.

11 *Dynsd.* De Prins schreef niet aeñ Staten, als dat alle mogelijcke preparatie maeckte om met den eersten een considerabel getall van trouppen naer Holl^t te rugghe te senden.

Als savonts teeckende, seyde al lachende: wel wat doet van der Stael hier? die geck! Als ick seyde dat het was om het Burgemeesterschap van Gorcum, eñ dat hij nogh wel een maent of sess weecken meende te blijven om de electie te solliciteren, als de nominatie soude gekomen zijn, seide hij: ja toch! of iets soo, en voorts railleerde op sijn platte neus, en seyde dat hij nu hier in Engelandt vrij toe bruijen mocht, door dien hij niet meer te verliesen hadde.

Het jonghe volck, Duyvenvoorde, Middachten en oock

Lander, seyden dat Langerack lustigh met de hoeren domineerde, een koets hadde van 4 guinees 's weex en 4 knechts, behalven nogh een, die hij uyt Hollandt wachte, eñ dat de hoeren en sijn knechts hem Mylord noemden.

De Majoor Lloyd vertelde historien van de Wilsons wijff, en seyde dat sij passeerde als seer gemeen zijnde.

Was seer koude eñ vroor sterck.

12 *Woensd.* Was naermiddagh met mijn koets uyt om mijn Neerlandtsche kleermaecker te soecken in C....[1]) garden, daer hij mij geseght hadde dat woonde, maer kon hem niet vinden.

Daer naer was aen 't huys van Sonnius naer veel soeckens, maer hij was uyt.

Was nogh seer koudt eñ vroor hard, self in huys.

Dorp seyde, dat de jonghe Rossum, die mede in Engelandt was, seer licht was eñ altijt tot alle debauche gereedt.

13 *Donderd.* Was naermiddagh tot Sonnius, die mij beloofde saterdaeghs daeraen de rest vañ papierekonst, die daer noch resteerde van Lely, te laten sien.

Seyde, dat men vreesde dat iñ naeste convention al vrij discrepante opinien souden voor den dagh komen, eñ dat er onder de ecclesiastiquen voornemel. souden zijn, die noch loyalty tegens de Coning souden willen bethoonen, eñ dat voorts in 't generael de Engelschen dit werck wel geern gedaen saghen, maer wel wilden dat het door een ander als haer gedaen wierde.

Gaf mijn horologie te maecken aen een mr Louwns iñ Pailemail. Hij maeckte vañ repeating watches kleyne eñ groote, de groote, seer net en fraey, voor 15 pont st.

De Prins was savonts chagrin, en als hem eenige patenten braght bij sGravemoer gedicteert, soo vondt hij daer wat op te seggen, en seyde eens of twee mael: sGravemoer is geck, eñ seght hem dat hij een geck is.

---

1) Naam onleesbaar.

sGravemoer seyde mij den volgenden dagh dat de Gr. van Solms hem geseght had, dat S. H. niet wel gesint geweest had eñ met hem iets disputerende, hem hadde beginnen mijn heer te noemen.

Bleef vriesen eñ sneeuwen.

14 *Vrijd.* Smergens was mevrouw Wilson bij mij. Seyde onder anderen dat iñ voorleden somer de Majoor Flud een joff. te Heusden met 2 kinderen gemaeckt hadde, die des anderen daeghs naer craem in 't campement gekomen was. Klaeghde voorts van haere armoede en ongelegentheit door haer mans cassatie, eñ seyde dat onlanghs Dijckvelt haer 100 ducatons gesonden had. Seyde dat 1 of 2 vañ ghene die geteeckent hadden onder de attestanten voor Prins van Wales, doen de Coningin iñ kraem quam, daer niet bij geweest waeren. Dat sulx seker wist, en dat een vañ selve bij haer op die tijt geweest was; maer seyde evenwel te meenen dat de Coningin swaer geweest was; maer of het dese Prins van Wales was, daer sij van iñ kraem gekomen was, dat scheen sij in twijffel te trecken eñ grimlachte als men daer van sprack.

S. H. savonts de brieven naer Hollandt teeckenende eñ een voor Oyen, vraeghde of Oyen de heimwee noch niet en kreegh, en seyde dat geloofde dat er al veel die begonden te voelen.

Was seer kout en vroor sterck.

S. H. att tot Sidneys.

15 *Saterd.* Sr Thomas Ogle was smergens bij mij, sprekende vañ continuatie die hij geern soude gehadt hebben van Governor of Chelsey College, een groot huys voor 't gebruyck als dat vañ Invalides te Parijs.

De Wilde seyde dat gehoort hadde, dat S. H. aen Jephson belast hadde veel vañ paspoorten te nemen, jae tot 4 of 5 guinees toe, seggende: Take much and give it to the poore. Schijnt, hij in 't sin hadde het loopen van het volck naer Vranckrijck te beletten. Dat hij oock gehoordt

hadde dat Jephsons volck paspoorten sonder naem op̄ beurs aen de meestbiedende venteden, eñ daer veel geldt voor kreghen.

Ymant vertelde mij dat S. H., de leste reys bij de Coninginne douariere zijnde eñ met haer op eenigh discours gekomen zijnde vañ bassette[1]), sij seyde dat men tot haerent noch al speelde, maer dat S. H. haer het plaisir van dat spell weghgenomen hadde, met de Lord Feversham, die tailleur[2]) was, te doen arresteren, eñ dat S. H. geseght hadde dat, als het daer alleen op aen quam, hij daer ordre in soude stellen, eñ dat Feversham daerop gerelacheert was eñ uyt den Tour ontslagen.

Naer middagh was tot Sonnius, die mij een deel vañ overighe teeckeningen en printen van Lely thoonde, oock een partije, die hij seyde met een ander daeruyt gekocht te hebben, veylde.

Weder als te voren.

16 *Sond.* Dorp vertelde dat Germain deser daghe een festin gegeven hadde aen 6 a 7 luyden van 't Hoff, daer onder Owerkerck, Ginckel, de Fiscael, Voorst (nae mij voorstaet). Dat daer magnificq was opgeschaft geweest eñ sess dames daerbij genoodt waeren, waer van yder 3 guinees had gehadt, soo sij self hem geseght hadden.

De Prins reed naer de middagh uyt wandelen.

Was tot Lankring, die all sijn konst opgepackt hadde.

17 *Maend.* Langerack en een Engelsman saten in arrest iñ Cors de garde, om dat hadden gevochten in een camer daer aeten, wesende droncken. Langerack was wat gequetst op sijn borst eñ den anderen had een steeck door sijn hand.

Dona had de saterdagh te voren mede querelle gekregen

1) een *hazardspel.*

2) bankhouder bij 't spel.

met een Engelsman in de comedie eñ met hem gevochten, daer uyt gaende, de jongens met haer lincks [1]) haer lichtende, maer wierden gescheyden.

S. H. gingh savonts tot de Prins van Denemarcken en won daer 5 of 600 guinees.

Was tot Sonnius de meeste naermiddagh en sagh daer teeckeningen. Lankring quam daer mede.

Savonts kreegh een brief vañ Mayor van Harwich, waer nevens mij een andere brief sondt, aen hem geschreven van Cramer en adviserende dat op woonsdagh te voren bij een Fransche caper genomen was een smack, gaende van Harwich naer Holl^{t}, met vier maelen met brieven van soo vele postdaghen.

De heer van Odijck arriveerde, zijnde overgekomen met de h^{ren} van Dijckvelt en Witsen.

18 *Dynsd.* Een kleyne Fransman, met name Hautefeuille, en wesende een liefhebber vañ matematiques eñ kennis van broer Christiaen, quam mij besoecken eñ gaff mij een brief voor mijn voorz. broer. Was hier onder den treyn van madame de Bouillon eñ stond om met haer weder nae Vranckrijck te gaen, soo ras sij een paspoort van Vranckrijck soude hebben gekregen voor het jacht, dat haer soude overbrengen.

Men vernam dat de Staten Gñael commissien hadden gegeven aeñ Officieren vañ nieuwe levées, eñ dat de Pr. v. Waldec die hadde genomineert, laetende aeñ meeste Ritm^{en} eñ Capiteynen permissie om haer onderofficieren te mogen maecken. Dat dese aenstellinge van Officieren, waer onder een groote menighte was van ongeëxperimenteerde luyden, een groot misnoegen maeckte onder de Officieren van de trouppes die hier waeren, eñ voornementlijck dat de Generaels alhier seer hoogh spraecken.

Odijck, savonts in mijn camer komende, klaeghde seer

1) *links*, Engelsch, *fakkels*.

over de manieren van doen in̄ vergaderinghe van Dijckvelt, en̄ daer over, dat hij pretendeerde sigh al de directie van de affaires aen te matigen, en vertelde eenige scherpe woorden, daerover tusschen henluyden gepasseert in de vergaderinghe. Oock eenige andere tusschen hem en̄ de Secretaris de Wildt voorgevallen, op het subject van̄ commissien van capers, aen de Wilde in blanco gelaten, doe wij vertrocken.

Seyde dat Verbolt en̄ Cuyper miserabele flickfloyers van Dijckvelt waeren, de laetste op hoop van tot het secretarisschap van̄ Raedt van Staten te komen, Slingelandt seer afgaende, en̄ de andere om het presidentschap van̄ Raedt van Brabant, als Schilders soude sterven, te bekomen.

19 *Woensd.* Preswitz seyde, dat in de aenstellinghe van Officieren, in Holl^{t} gedaen, veranderinghe soude komen; dat S. H. het aen̄ Graef van Nassau, gn̄ael hadde toegeseght en̄ met hem scheen geembarrasseert geweest te hebben, hebbende hem eenighe reysen belet met hem te komen spreken.

Citters was bij mij om eene sijne sollicitatie van geldt te recommanderen. Mevrouw Wilson was weder bij mij, om haer mans affaires door mij aen Dijckvelt te doen recommanderen.

Die van Londen waeren smergens bij de Prins om hem avances van geldt te presenteren, tot 3 a 4 millioenen toe, soo geseght wierdt.

Naer middagh reed naer St. Paul Curchyard om eenighe boecken te koopen en̄ naer Transactions van Royall Society te vragen (die al te samen voor 't voorleden jaer stonden uyt te komen, maer noch niet gedruckt waeren). Wederom komende, als het bijnaer heel doncker was, smeet mijn coetsier mij om, midden op de straet. Rooseboom, die bij mij was, viel op mijn lijff, sonder dat ymant van beyden sich seer deed, of eenighe glasen van̄ coets aen stucken waeren.

20 *Donderd.* Oyen en Haersolte waeren smergens bij mij, den eersten afgaende, naer sijn gewoonte, tegens de misslaghen die alle daegh begaen wierden, als ten regarde vañ genomene buiten eñ de aenstellinghe van Officieren in Holl^{t} gedaen.

Seyde oock, dat Witsen veel gesproken hadde vañ groote schade door̄ Fransche Capers gedaen, en dat soo veel emporteerde als de geheele onkosten vañ staet van oorlogh voor een jaer.

Naermiddaghs was tot Sonnius, eñ sagh hetghene der noch resteerde vañ teeckeningen van Lely.

Savonts een uer langh voor̄ eten voor S. H. camer gewacht hebbende, om dat er eenige ordres te teeckenen waeren, daeraen dachte dat haest soude mogen wesen, quam naer den eten wederom, gingh in, hoorende de Graef van Solms en Mylord Shrewsbury binnen waeren, vondt daer oock Borselen eñ 't volck vañ Camer. S. H. sprack geduerigh met Shrewsbury, eñ doen met een reverentie de afscheydt aen alle gegeven hebbende, siende mij aen, vraegde: isser iets? Ick seyde dat er eenighe ordres waeren om te teeckenen. Hij seyde, eenighsins suer siende, ick sal van avont niet teeckenen, eñ een oogenblick daernaer seyde noch: Je moet nooyt savonts nae den eten! willende seggen niet te teeckenen brengen. Ick seyde: Mijn heer ick heb van te voren al langh gewacht, en ging heen. Dit surpreneerde mij wat, om dat soo dickwils van te voren mij naer den eten hadde doen komen.

21 *Vrijd.* Citters was smergens bij mij om mij van sijne affairen te spreken, eñ had Cralingen bij hem.

Gilbert, onse eene Fransche predicant, seyde, de schole de Maria chocqueerden malkanderen op het sujet van het enlevement van Mad^{lle} Gilberts dochter, door een Switser gedaen; quam daernaer bij mij daerover talmen. Was niet uyt om dat het postdagh was, maer S. H. seyde savonts tegen Benting, dat de brieven niet souden gaen, voor dat

het schip daer gedeputeerde mede gekomen waeren, soude vertrecken.

22 *Saterd.* Was smergens uyt met Meester tot Tempion, de horologiemaecker, die mij een repeating pocketwatch liet sien. Waeren nae een instrumentmaecker sien, die niet thuys was. Naer middagh was naer Vernatti sien; maer was niet thuys.

Savonts danckte mijn coets en coetsier af, beyde afbetalende.

Savonts att de kleyne Sr Richard Buckley bij ons en praete veel van laetste Coninx doot, en scheen te gelooven dat die verhaest was, seggende sulx gehoort te hebben van eenen, die in die tijt van de Coninx laetste sieckte maer twee ueren uyt sijn camer geweest was. Seyde dat een man van verstandt, die self 15 of 16 kinderen gehad hadde, de Prins van Wales hadde sien baeckeren, doe hij maer een dagh of anderhalf oudt was; dat, bij contrarie van alle soo jonghgeborene kinderen, heel wit over sijn lijff was, en dat hij uyt curieusheit de compres van sijn navel opgelicht hebbende, gesien had die was gelijck van een kindt van twee jaeren; dat die questie van Prins van Wales, die van Coninx doot, en die van doot van Mylord of Essex in de naeste Convention souden geexamineert werden; dat hij vreesde dat in saecken, S. H. en de Coninck raeckende, in Conventie noch al veel dwarsdrijverije soude voorkomen van de zijde van ecclesiasticquen.

23 *Sond.* Wandelde naermiddagh wat met Favre in het Parck, daer het door den dooy seer vuyl was.

Sprack de Lt Cor. Mackelligot, die mij tegen quam.

Vernatti was smergens bij mij, seyde dat men in stadt seyde, dat de Coningh naer Yrlandt was.

Sr Rowland Guine wees mij in antichambre een papist, die in Coninx trouppen Lt Cor. geweest was.

Daer was dien dagh, of die te voren, weder een order

van S. H. uytgegaen, dat de papisten sich souden hebben te retireren van Londen.

24. *Maend.* Was Sr Rowland Guine smergens bij mij, en̄ praetende van̄ affairen van̄ aenstaende Conventie, seyde dat daer nogh al een partij voor̄ Coningh soude wesen en̄ spreken van met hem te accorderen en̄ bij gevolghe van hem weder in te roepen; maer dat hij evenwel meende dat de saecken heel wel souden gaen. Dat hij niet en geloofde dat men eenighe positive preuve hadde van̄ suppositie van̄ Prins van Wales, en̄ dat hij in̄ Haegh seer van die opinie was geweest, dat men dat point uyt de declaratie soude laeten, maer dat men het daer met geweldt hadde willen in hebben. En als hem seyde, dat de Prins v. Wales niet voor gesupposeert gaende, men verseeckert was dat er een papiste successeur soude wesen, seyde hij dat, als de vader soude verclaert werden van̄ Croon vervallen te wesen, het recht van sijn soon oock soude komen te corrueren.

Was naermiddagh met Cralingen in de stadt en kocht voor dry pond sterl. de groote caert van Londen, door eenen Morgan gemaeckt, die van̄ Coning daervoor een present van 200 ££ gehadt hadde. Waeren daernaer op de nieuwe beurs.

Savonts vond op̄ antichambre, als naer S. H. gingh, Mylord of Bristol, die mij seyde dat hij uyt Dorchestershire quam, en̄ dat daer de election tot de convention waeren naer wensch gegaen, en̄ seyde onder anderen: I beliefe they will make him king.

S. H. praete vrindelijck van schilderijen etc.

Was smergens met de jonghe Caron bij sijn suster, madame de la Ferté, die al dry maenden in Engelandt hadde gerefugieert geweest met vier kinderen, daer van een kleyn jongetjen van 5 jaer en een groote dochter sagh, sij sat haer en hielde (sic) doe ick inquam.

De Wilde seyde mij savonts, dat hij bij de hr van Dijck-

velt geweest zijnde, over een brief, die ick geschreven had aeñ Staten Gñael, hij hem praetende geseght had, dat hij tot sijn leetwesen gesien had, dat S. H^{ts} aensicht soo wel niet en stondt als te voren. Dat hij soo veel muyse-nesten eñ affaires in sijn hooft hadde, dat het schrickelijck was, exaggererende dat tot een reys of twee toe.

25 *Dynsd.* Was smorgen W. Morgan, die mij de groote caert van Londen verkocht had, bij mij, deselve mij thuys brengende.

Naermiddagh troonde mij Odijck naer Ouwerkercks camer, daer Zuylestein en Rooseboom vondt, en van daer liet mij sijn quartier sien, dat geweest was dat van du Puy, Camerling vañ Coningh, kleyn maer netjens. Tegen een muer in een bleyckveldentje was een schilderije in fresco van een Neptunus etc., soo het scheen van Verio.

De Wilde seyde mij, dat dien mergen een groote menichte volck bij hem was geweest om paspoorten, maer meest arm volck, naer Yrlandt en Vranckrijck willende. Dat Jephson hunluyden daer gesonden had, en dat daerom, soo hij meende, dat savonts te voren S. H. een groote quantiteit paspoorten voor hem geteeckent hebbende, geseght hadde, dat hij dat moede was eñ eenighe tijt der geen meer teeckenen wilde.

26 *Woensd.* Smergens ten half achten van S. H. ontboden wesende, vondt iñ slaepkaemer de jonghe Sr Edward Villers, die mij seyde dat naer den Haegh gingh om de Princes te halen; dat hij overgingh met twee jachten vañ Coningh eñ het schip van Cap^n Snelle, daer de Gedeputeerden mede gekomen waeren.

Dijckvelt was in mijn camer en schreef een brief van instructie voor Hop te Weenen, om de desordres, door 't gepeupel van Londen naer 't vertreck vañ Coning geperpetreert, te desavoueren, eñ in 't toekomende moderatie in 't regard vañ Catholycken te beloven aeñ Keyser. Als S. H. de brief aeñ Keyser self teeckende, seyde Dijckvelt

daer bij wesende, dat hij hoopte dat die manier van onderschrijven haest soude veranderen, daer S. H. niet op en antwoorde.

Was naer middagh een tijt langh tot madame de la Ferté; haer dochters saeten daerbij, d'eene van 13 eñ d'andere van 14 jaer, maer lang van gewas. Lomaria quam daer oock.

Als haer sprack van haer moeders veranderinghe tot het Pausdom, sprack sij al of dat maer feintes waeren eñ dat sij de brieven aen haere kinderen in Hollandt, om mede paeps te werden, oock maer geschreven hadde, om als die quamen gesièn te werden voor goed Catholyck te passeren.

Schreef tweemael aen mijn vrouw, iñ laetste brief om 25 pond choccolate, als de Princes soude komen.

Att smiddaghs tot Odijck, daer nogh waeren Germain eñ Giaur, wierd van tafel door een knecht van S. H. gehaelt.

Sprack iñ antichambre langh met Sr William Temple; had sijn soon bij hem. Deed een peerdt wegh dat door een scherpe steen iñ voet zijnde gequetst geweest, soo als Arien de smit seyde, niet konde genesen werden.

27 *Donderd.* Was naermiddagh tot eene m^r Browne, die eenighe prenten en teeckeningen hadde van kleyne importantie. Hij hadde den Hertogh van Monmouth, soo hij seyde, leeren teeckenen, soo veel tot de fortificatie van noode hadde. Had hem door Berenclaw leeren kennen. Hij hadde oock schilderijen, die niet veel weerdt waeren.

Men sprack, eñ oock de voorgaende, van dat S. H. soude mogen naer Winsor gaen, dat vremdt scheen, daer de tijt vañ Convention soo naer op handt was.

Daer wierd iets geseght van dat het volck onder de Gñael Major Douglas niet soude willen hebben marcheren naer Yrlandt.

28 *Vrijd.* Was smergens mevrouw Wilson bij mij, die hoop gekreghen had van dat haer man, voor Lt Cor. van een Yrsch regiment, in dienst vañ Keyser soude gaen.

Daer naer quam de vrouw van eenen Barnewall, die hij ten Bosch getrouwt had, versoeckende dat haer man, die Vendrigh iñ dienst vañ Staet geweest was eñ vertrocken op des Coninx order, nu weder in Holl[t] mocht L[t] werden.

De nacht, of avondt te voren, wierd in S. H[ts] garderobbe een deel goedt gestolen, een silver tepot, een goude lepel, een paer leersen en Kien sijn mantel, die den dief aen deed en brocht het goed wech.

Liet een peruyck maecken door eenen Valenci in Leister-Fields.

29 *Saterd.* Was naermiddagh tot Sonnius en sagh de rest van Lelys printen.

Hij seyde dat die Browne, daer ick donderdagh geweest was, een bedriegher was.

Smergens was Wilsons vrouw weder bij mij en plaegde mij met haer mans affaires; seyde dat die vrouw, die daeghs te voren bij mij geweest was, van Barnewall, ten Bosch een schoolmaitres geweest was.

Rooseboom seyde, op mijn camer zijnde, dat Seymour tegen de Prins was, eñ van huys tot huys gingh om tegens hem te wercken; dat hij evenwell meende dat de groote saeck vañ Croon soude doorgaen.

Liet een nieuwe buys maecken tot mijn verrekijcker van Campani, bij eenen John Mareschal, houdende de winckel van m[rs] Whitehill in Ivylane, uytkomende in Newgate-street, at the signe of the three keys.

30 *Sond.* Zuylestein en Ouwerkerck waeren smergens in mijn camer. De eerste seyde, dat hij geen part pretendeerde te hebben in de groote deliberatien. Dat het in Engelandt de manier was dat de Favoriten en Counsellours wierden geaccuseert eñ gestraft als de koningen qualijck gedaen hadden. Dat hij der niet om geven soude of de Prins hem wilde een Lord maecken, ofte het moste wesen om hem in de parlementen dienst te doen. Dat hij

evenwel S. H. soude segghen, dat het nu aen deselve stondt om iets voor hem te doen.

Ouwerkerck seyde mede, dat voor soo veel als aengongh part te hebben in̄ affaires, hij noch well een wist, die van Zuylest[ns] sentiment was.

Seyden dat S[r] Rowland Guine in het Parlement veel luyden te lijff wilde.

31 *Maend.* Was smorgens met Sonnius tot eenen m[r] Walton, een schilder, die meest schilderijen verhielp, en̄ had er noch sommighe staen uyt des Coninx cabinet. Hij woonde in Great Lincolns-in-fields, in Holborn-row. Wij saghen daer de schilderijen, miniaturen en teeckeningen, die den 3. Febr. bij vendue souden verkocht werden, daer noch all vrij wat goets onder was. Lankring quam daer oock.

Gingen van daer tot een schilder, genaemt Rylingh, een ordelijck goedt conterfeyter, die ons sijne teeckeningen liet sien, daer vele seer goede onder waeren, onder andere een seer groote op blauw gehooghde van Perino del Vaga, en̄ eene van naeckte vrouwtjens met de pen van Parmigiano, een van Giulio, daerin een kindt in̄ wiegh, met andere figuren; maer van Rafel sagh daer niet. De grootste leyden in een seer curieus gebonden portefolie van maroquin.

Naermiddagh was op Meesters camer om iets te sien, en̄ van daer met Isac naer m[rs] Treslawny, logerende in Charles-street, Westminster over de Pear; sij was niet thuys, soo ons Michel haer meydt seyde.

Februarij.

1 *Dynsd.* 's Gravemoer ging naer Gravesend om eenige ordre te stellen tot het embarqueren van het volck dat naer Hollandt soude gaen.

S. H. reed smergens uyt wandelen. Was all dese daeghen seer verkoudt, met groote menichte van menschen meer.

Smergens was onsen Ambassad[r] Citters bij mij, meest om sijn brief te recommanderen.

Cort naer de middagh was de eerste conventie. De Lords eñ Commons bij S. H. om hem te bedancken over de sorgh eñ moeyte, genomen tot haere verlossinghe van papisterye eñ slavernye; biddende hem voorts te willen continueren in het Gouvernement.

S. H. hadde aen haer een brief geschreven, haer versoeckende te willen met eenparigheit resolveren omtrent de vaststellinge vañ Regeringhe eñ de saecken van Yrlandt, benevens het secours van ons landt.

Att smiddaghs met Odijck alleen en sijn oudste soon; daer quam daernae Ouwerkerck, Rooseboom eñ Citters, den Ambassadeur. De laetste vertelde, dat Seymour hadde gemeent de plaets van Chaireman vañ Commons Conventie te hebben, tot self den tijt vañ vergaderinghe derselver, maer dat doen een gerucht ontstaen zijnde onder de members, als of hij vañ luyden soude wesen, die inclineren souden om de Coningh weder in te roepen, alle te samen riepen: No Seymour, no Seymour, eñ dat in sijn plaets eenen Powl verkoren was, een seer eerlijck man. Dat Mylord Halyfax tot Chaireman vañ Chamber vañ Lords was verkoren, en dat hij langh bij S. H. geweest was. Dat de verhandelinghe vañ groote saeck tot smaendaghs was uytgestelt. Als ick seyde van dat eenige spraecken van Harbord, als gedachten hebbende tot het secretarischap van Staet, lachten sij daerom, als wesende hij bekent voor een loshooft. Citters seyde dat geseght wierdt dat Barillon in Vranckrijck slecht aengesien wierde, omdat hij de Coningh altijt wijs gemaeckt hadde, dat de saecken voor sijn Hooch[t] door de menichvuldighe dissentien eñ confusien nooyt niet souden reüsseren, eñ dat daerdoor de Coning verkeerde mesures genomen hadde, eñ te gelijck het Rijck geattacqueert eñ ons den oorlogh gedeclareert.

Volgens het privilegie, dat yder lidt van het Parlement heeft van seecker getal van personen op sijn begeren te konnen doen saiseren, wierden op dat van ....[1]) vier luyden vastgeset, die hij meende kennisse te hebben van de maniere van ombrenghen van Grave van Essex in Tour.

2 *Woensd.* Smergens was Rousseau, de vermaerde schilder, mij besoecken, daer naer Blatwait[2]), de Secretaris van oorlogh, eertijts in Haegh zijnde Secretaris geweest van Sr William Temple.

Naer middagh was met Preswitz wat wandelen in Pailmail en daernaer in comedie in 't quartier van Commingarden, daer de Spanish Fryer gespeelt wierdt.

Naer middagh was Mylord Coot naer mij vraghen.

Savonts met Mylord Coot pratende, onder anderen van saeck van Mylord of Essex, en hem seggende dat Dr. Stanley de circumstantien van sijn doot gehoordt hebbende van sijn Camerlingh, niet anders en geloofde dan dat hij sijn selve omgebracht hadde; seyde, gelooft hij, dat onder ons (Parlementluyden) isser van twee hondert niet een die dat gelooft.

3 *Donderd.* Was smergens met Sonnius tot mr Walton om de vendue te sien; maer hij seyde ons dat hij voor de Hren van Conventie ontboden zijnde, hem verboden was met de verkoopinghe voort te gaen; dit was op 't versoeck, gedaen bij den Hertogh van Norfolck tegen sijn stiefmoeder en vader, Cor. Maxfield. Ging doe met Sonnius naer mr Gibson, een miniatuerschilder, die ons een menichte goede teeckeningen liet sien, die hij meest uyt Lilys vendue gekregen hadde, onder anderen een geheele portefolie van teeckeningen van Parmigiano. Daer gebleven zijnde tot half dryen, ging met Sonnius in Rose, taverne eten oesters etc.

---

1) In het H.S. opengelaten.

2) Gecorrigeerd, eerst stond er Blackwall.

S. H. att in 't huys van moeder van Coronel Talmach, daer smergens ten 11 ueren was naer toe gegaen.

Savonts was mevrouw Wilson bij mij en vertelde onder anderen, dat Mylord Preston gesuccedeert aen Mylord Sunderlandt als Secretaris van Staet, en als Ambassadr in Vranckrijck geweest zijnde, in dese tijt noch te Londen zijnde, vrijdach voorleden noch eenen Tempest, sijn Secretaris geweest zijnde, met brieven naer Vranckrijck gesonden hadde en binnen kort noch een expresse soude senden, mij versoeckende S. H., die sij seyde dat Preston vertrouwde, te willen waerschouwen.

's Gravemoer daernae bij mij komende, seyde onder anderen dat Voorst S. H. versocht hebbende seecker employ hier in Engelandt, en S. H. hem doen seggen hebbende van hem yets anders te willen geven, hij geseght hadde dat niet konde accepteren, en dat S. H. geseght hadde, dat hij dan wel konde vertrecken, 'twelck hij sterck seyde te willen doen.

4. *Vrijd.* S. H. en Benting waeren in Whitehall om de appartementen aldaer te sien, en die die schoonmaeckten seyden, dat the Prince of Orange binnen 8 of 10 daghen daer in komen soude.

Mylord Coot was smergens bij mij en versocht mij hem te willen raeden of hij om avancement spreken soude, of laeten het geheel op de Prins aenkomen. Ick seyde dat geloofde het eerste geen quaet soude kunnen doen. Hij seyde mij dat Jephson een clerck van een attorney of procureur geweest was, dat hij met eene mistris .... [1]) doorgeloopen was; dat haer vader groot goedt hebbende en geen sonen, dat onder de dochters verdeelt had, en dat hij daer door een fraeye som gekregen had, boven het huwelijcx goedt van sijn vrouw, dat 6000 ₤ sterl. was. Dat hij daernaer seer kleynlijck levende, noch vrij hadde

1) Niet ingevuld.

overgewonnen, dat niet hij, maer een Lawyer, Pollinxon, de Writs voor het Parlement gemaekt hadde. Dat de charge van Treasurer of the Admiralty voor desen 10000 ℔ st. sjaers weerdt geweest was, maer door dese Coningh op 4000 gebracht was.

Naermiddagh was bij madame de la Ferté, daer 2 of 3 ueren praete.

Schreef aen mijn vrouw.

5 *Saterd.* S. H. reed smorgens uyt over de rivier, en quam eerst ten half negen savonts weder.

Att bij den hr van Odijck, daer Mylord Newport quam, een dick vet man. Benthuysen quam daer oock eten en was, naer mij docht, maer soo redelijck welkom; daer nae quam daer noch Mylord en Rooseboom.

Gingh tegen den avont met Rooseboom naer Sr Pauls Churchyard en kocht het Fransch en Engelsch dictionaris van Guy Miege voor 30 schill.

Odijck seyde in 't praeten over de manier van regeringh, die daer in Hollt soude mogen wesen in absentie vañ Prins, dat de Staten nooyt souden lijden dat de Prins van Waldec de commissien vañ militie soude teeckenen uyt sijn naem.

Rooseboom seyde, dat het Parlament ofte Conventie Mylord Halyfax oock attaqueren soude over quaden raed aeñ Coningh gegeven.

Was geweldigh geïncommodeert vañ hoest eñ verkoutheit.

Tot Odijck wierdt vertelt dat Mylord Norfolck daeghs te voren een appel had doen doen aen Germain, over de oude saeck met sijn vrouw, maer dat het bekent geworden zijnde, sij gearresteert waeren geworden; maer dat men dien dagh de Mylord wederom hadde sien uytgaen.

6 *Sond.* Smergens was Mylord Coote weder bij mij, vragende of ick niets gehoort hadde van wat men meende met hem te doen.

Naermiddagh was tot made de la Ferté, daer een suster

van haer swaeger de Villaré quam, een vrouw van omtrent de veertigh jaeren, swart van haer en met een groote mondt.

Savonts quam la Meloniere mij versoecken, dat ick made de la Ferté wilde een plaets doen hebben iñ schepen, die haest stonden naer Hollandt te gaen, daerover ick met Evertsen al gesproken hadde.

7 *Maend.* Gingh smergens ten 10 ueren met Meester te voet uyt naer stadt om bootschappen te doen; waeren tot de vrouw in Ivy-Lane bij St. Paul, die de buys voor mijn verrekijcker van Campani maeckte.

Ick kocht oock een deel vijlen, Meester seggende dat de Engelsche beter zijn als de Fransche.

Aeten smiddaghs iñ George Taverne bij de Beurs; gingen daer naer noch tot een fransche wijnverkooper, een Hooghduytsche van geboorte, maer die al vijfthien jaer te Londen geweest hadde.

De Secretaris Blackwel savonts bij mij komende, seyde mij dat de Commons hadden verklaert, dat de Coning van sijn recht vervallen was eñ de Croon vacant.

Een Engelsman S. H. zijnde komen aenbrenghen dat er een Fransch-Oostindisch schip in eylandt van Scilly ingeloopen was, door tempeest of anders, kreegh een brief van S. H. aen Aelmonde, cruyssende met een esquadre in eñ omtrent het Canael, om hetselve schip te saiseren.

8 *Dynsd.* Preswitz seyde mij, dat Borsselen hem hadde geseght, dat hij met Benting hadde gesproken aengaende de logementen van hem en van S. Hts volck in Whitehall, eñ dat Benting hem hadde geseght dat S. H. dat nogh niet geordonneert hadde. Dat dit werck eerst moste over zijn, en dat S. H. dan soude konnen sien eñ staet maecken wie hij bij hem soude houden, eñ dat hij, Borselen, wel soo veel gehoordt hadde, als dat voor haerluyden, seyde tegens Preswitz, dienaengaende niet veel soude te doen zijn. Savonts in Borselens camer zijnde seyde hij mij 'tselve eñ dat hij oock meende in Hollandt te gaen leven eñ dat

wenschte, geen gevallen hebbende in̄ Engelsche manieren. Dat hij tijding hadde, dat den oude Raedpensionaris de Herbert doot sieck lagh, en̄ dat hij meende dat S. H. hem desselfs plaetse in̄ Raedt van State soude konnen doen hebben.

Dijckvelt quam savonts op mijn camer, S. H., die hem ontboden hadde, noch niet thuys sijnde gekomen. Seyde hem te verwonderen dat S. H. mij niet wat meer van̄ Engelsche saecken liet doen. Dat S. H. hem tot meermaelen hadde gesproken als of meende van tijt tot tijt eens naer Hollandt over te gaen; oock van dese somer de trouppes tegen Vranckrijck te commanderen. Dat hij hem dit leste seer hadde afgeraden, niet konnende goedtvinden dat sijne Hoocht met de Engelsche cavallerie alleen hem in Vranckrijck soude hazarderen. Seyde verders dat de saecke van̄ Croone, als vacerende, in 't Hoogher huys oock was doorgegaen, maer alleen met 3 a 4 stemmen overgehaelt, de Bisschoppen, uytgenomen die van Londen en̄ van Bristol (broeder van mrs Treslawny), niet hebbende willen concurreren. Seyde dat Benting alreede groote jalousie aen̄ Engelschen gaff, 'twelck Odijck savonts oock op mijn camer komende, mede confirmeerde.

Was niet uyt, en altoos seer hoestende en̄ verkout.

Teekende Roosande sijn paspoort om naer Hollandt te gaen, seyde: Wel, wil Roosande naer Hollandt? En als ick seyde: jae en̄ dat gehoort hadde dat hij niet heel well en was, seyde all lachende: Jae niet wel in sijn hooft. Hij was altoos niet wel met sijn hooft bewaert, doen hij de compagnie quitteerde. Ick seggende daerop, dat hij sekerlijck daer groot berouw van hadde, seyde: Jae als het te laet is.

9 *Woensd.* Was naer de middagh naer made de la Ferté vraghen om haer haere passept te geven, maer was niet thuys. Gingh doe naer Vernatti vraghen, die niet thuys was; maer sijn vrouw liet mij inkomen en sat wel een uer

of twee bij haer en praete. Had een seer kleyn huysje in Axyard, dat evenwel eenigh uytsight op 't Parck van St. James had.

Eenen Mylord Belcassis had daer nogh onlanghs gelogeert, wesende, soo sij seyde, een seer intimate friend van m^r Vernatti, en 't camertje daer hij geslapen had en daer ick met de vrouw op was, was qualijck 15 voeten in 't vierkant.

Men seyde dat de resolutie om S. H. Coning te maecken met 10 stemmen in̄ Camer van Lords was overgehaelt.

Att tot de h^r van Odijck.

Was noch al even seer met den hoest en verkoutheyt gequelt.

10 *Donderd.* Att weder tot Odijck met Meester en Borselen. Naer middagh wandelde wat in̄ Pellemel met Hagedoorn, Borselen, Adm. Evertse etc. Gingh daernaer tot mad^e de la Ferté, daer noch twee Fransche Officieren quamen en een Fransche Predicant; haer tweede dochter hadde de koorts. Seyde een brief van haer man gehadt te hebben, haer noodigende om wederom te komen.

S. H. was naermiddagh wandelen in̄ Hideparck en gingh daer nae spelen tot de queen dowager, daer hij 300 guinees verloor, en Odijck was er savonts ten 9 ueren, doen noch speelde, al 200 quijt.

's Gravemoer savonts op mijn camer komende, seyde dat de saecken noch verwardt stonden omtrent de stabilieringhe van̄ Regeringh, en dat 8 of 10 van̄ principale Lords S. H. geen Coning wilden declareren. Dat Churchhill wegh was, voorgevende van een peerdt geslaghen te zijn, maer in effecte om dat oock voor de voorz. saeck niet was, en oock om dat vreesde geactionneerd te werden over 3 of 400000 gl., die men seyde dat hij met het aenstellen van Officieren geprofiteert hadde, nemende daer naer aen̄ selve Officieren den eedt van suyveringhe af.

Dat den Hertogh van Grafton oock tegens de interesten

van S. H. was, om dat men hem een Lt Cor. gegeven had, sonder hem daer over eerst te spreken. Dat hij oock tegens Benting gepicqueert was, aen wien men te Sherborn een quartier op 't Casteel van Milord Bristol gegeven had, beter als 't sijne, eñ oock daerover dat hij Benting hebbende willen spreken, hij daertoe niet hadde konnen komen. Dat hij geloofde dat Benting in 't eynde de ballen soude moeten betalen. Dat men suspecteerde dat Roseboom iets vañ Engelsche dames hadde overgewonnen.

Was een danck eñ biddagh.

Het raisonneren over het achterblijven vañ brieven continueerde noch. Oock mijne verkoutheit.

Vernatti was smergens bij mij en wilde mij aen S. H. doen spreken om Mylord Belcassis Peer van Schotland te maecken, soo als hij een van Engelandt was, dat excuseerde.

's Gravemoer seyde dat Vernatti, op eenighe suspicie van dat hij kennisse hadde gehadt van een attentaet over eenige maenden ondernomen op Dr. Burnet iñ den Haegh, van Rotterdam was iñ Haegh ontboden eñ aldaer eenige daeghen was vastgehouden geweest.

11 *Vrijd.* Seyde sGravemoer smergens, dat in het Hoogerhuys bij pluraliteit van 10 stemmen savonts te voren overgehaelt was dat de Croon niet vacant was.

Smergens was Saumaise met een ander Frans Officier, een man van verstandt, op mijn camer, daernaer Meester met Tempion, oock Caron, om 100 gl. te leenen, seggende dat sijne wisselbrieven niet gekomen waeren.

S. H. gingh ergens buyten eten eñ jaghen. Naermiddagh was bij mad^{e} de la Ferté, daer de Marquis de Hincourt oock was. Haer tweede dochter daeghs te voren de koorts gekreghen hebbende was nogh vrij sieck, eñ meende sij dat sij de pockjes krijgen soude, of immers de maselen. Seyde dat, als sij in 't eerst te Londen gekomen was, haer geldt niet krijgende, sij 60 gl. vañ kerck gekreghen had, maer die daernaer wederom gegeven hadde.

Odijck had de voorgaende nacht tot smergens te 9 ueren gespeelt tot de douariere, tot madame Mazarin, eñ eyndelijck tot Germain eñ had 6 of 700 guineys verloren, soo Beeckman seyde.

12 *Saterd.* Hoorde savonts van Kien Boutesen dat Churchil, die men seyde soo dwars iñ saeck vañ Prins sijne crooninghe was, smergens al vrij langh bij S. H. geweest was.

Dijckvelt vertelde savonts een lang discours, dat met Mil. Nottingham gehad hadde, daerop uytkomende dat hij wel wilde komen tot het ontnemen van alle macht eñ authoriteit aeñ Coning voor sijn leven, en tot het aenstellen vañ Prins tot Regent, maer niet tot het verclaeren van dat de Croon vacant was, 'twelck Dijckvelt nochthans meende dat seer naer bij malkanderen quam eñ een dingh was.

Batenburg seyde in 't uytgaen vañ camer, dat soo veel gehoordt hadde, dat alle dinghen souden gladt gaen. Dat die van Londen maendagh een req^t souden presenteren in scherpe termen, om de Prins eñ Princes tot Coningh te doen verclaeren; dat den Hertogh van Grafton oock wederom quam eñ hem accommodeerde.

Naermiddagh was Myl. Farfar bij mij. Regende meest den heelen dagh. Mijn hoest eñ verkoutheit was een weynigh minder. Praete voor S. H^ts camer een tijtlang met Jephson.

13 *Sond.* Was Mylord Coote naermiddagh bij mij met nogh een ander ....[1]) en spraecken al of de saeck wel gaen souw voor S. H. Mr. ....[1]), Schots predicantje in 't veldt, seyde dat des anderen daeghs een request aen beyde de Huysen soude gepresenteert werden, geteeckent bij 15000 personen van Londen, in ernstighe termen gestelt; dat hij se gesien hadde gedruckt zijnde; dat het volck van Londen seyden, dat, soo de langhrocken

---

1) In het H.S. opengelaten.

bleven de beest spelen, sij daer van wel souden moghen kortrocken maecken.

Daer was des middaghs een valsch gerucht als of de Princess soude in̄ rivier gekomen wesen, en̄ wierdt geseght dat Myl. Dartmouth het aen S. H. soude hebben laeten weten.

Savonts S. H. hebbende laeten seggen dat voor̄ camer was, liet seggen dat mij doe niet spreken soude en̄ mij soude laeten haelen. Kort daernaer uyt het camertje uytgaende, quamen 7 of 8 Mylords in, om naer S. H. te gaen, daer Halyfax een van was, en oock Mylord of Winchester en̄ Myl. Mordaunt.

Men sprack dese en̄ de voorgaende daghen van een brieff, die de Coningh aen beyde de Huysen soude geschreven hebben.

14 *Maend.* S. H. gingh ten 10 ueren naer buyten en quam tegen den avont wederom.

Flamarin was bij mij om een paspoort. Begost van savonts te voren de jicht te voelen aen mijn slincker voet, daer nochthans desen dagh nogh al mede heen gingh, sonder dat men het gewaer wierd, maer savonts had meer pijn, als wilde gaen.

Smergens waeren Oyen en̄ Graef van Stirum bij mij en droncken choccolaten.

Naermiddaghs quam Puisars bij mij en seyde, dat tsommighe van sijn vrienden hem geseght hadden, dat den Chancellour Jeffreys in̄ Tour seer bangh was, en̄ dat sij overslaghen hadden, dat d^{r} Chamberlaine bij mij soude komen, om mij te vraghen of ick wel soude willen aennemen, van wegen den Cancel^{r} voorz. een request aen S. H. te presenteren en dat te seconderen, ten eynde de Canc^{r} voorz. komende gecondemneert te worden, soude mogen werden gereprieved of uytstell krijgen voor twaelff of veerthien daghen. Ick seyde, dat dit een Engelsche saeck was, daermede ick mij niet en moeyde, en dat bij

ons een crime was, dingen voor gelden te doen, want hij seyde, dat er een present van 500 £ toe staen soude.

Tegen den avondt quam haere Hooch[ts] oude Cappellaen, d[r] Bride, mij besoecken met twee andere Engelsche Churchmen. Wenschte S. H. te mogen salueren.

Seyde mij, dat de questie vañ „vacancie of the crowne" in 't Hoogerhuys iñ negative gepasseert was met één stem, eñ die vañ abdicatie of verlatinge vañ Croon eñ Coninghs persoon met dry of vier.

15 *Dynsd.* Had de jicht noch aen mijn slincker voet en att smiddaghs in mijn camer.

Mevrouw Wilson was smergens bij mij, sprekende van haer man sijn achterstalligh tractement te doen hebben, daer nochthans een papist was, aeñ welcke deselve achterstallen niet betaelt en wierden.

Naermiddach was niet uyt, eñ konde savonts niet bij S. H. gaen, als om mij sondt, maer sonde de Wildt bij hem.

De disputen tusschen de huysen, over de woorden: vacancy of the crowne, eñ over de abdication duerden noch all.

Een secrete Committee wierdt aengestelt, om te inquireren over de doot van myl. of Essex, van 4 mylords, daervan Mordaunt een was.

16 *Woensd.* Mijn slincker voet was wat beter, soo dat over de camer gaen konde.

Naermiddagh was om een bootschap, en daernaer tot mad[e] de la Ferté, daer Cap[n] Coljers oock was.

Savonts int camertje voor S. H[ts] slaepkaemer komende, seyde mij de page Needham, dat de saeck vañ Croon was afgedaen voor hare Hoocheden. Benting een oogenblick daernae inkomende, seyde mij, dat die in 't Hoogerhuys was afgedaen en voorseker sanderendaeghs in Laegher mede soude gedaen werden, dat daer .... 1) stemmen

1) Niet ingevuld.

waeren tegen geweest, onder onderen all de Bisschoppen, uytgenomen 3, die van Londen, Treslawny van Bristol en ...... [1])

Hij remarqueerde, dat dit op eygenste dach van 't jaer geschiedt was, als de Coning geproclameert was, en dat S. H. op aller kinderen dagh te Londen was gekomen, en de Coning daer van daen vertrocken; dat men dien dagh (voornemelick onder de papisten) gewoon was de kinderen het huys alleen te laeten eñ daer uyt te gaen.

Hij hadde een brief vañ Princes aen S. H. gebracht, door eenen Baptiste van Antwerpen, die gekomen was over Oostende.

17 *Donderd.* Smergens was Chavernay een tijt langh bij mij.

Tegens de middagh quam Sonnius, en sprack mij van eenighe afgesette stedeboecken van Blaeuw, Beverland toebehoorende, die gaern aen S. H. soude verkocht hebben.

Savonts te voren seyde Puisars, dat hij meende, dat voor̄ Cancelier Jeffreys eenige apparentie van gratie conde wesen, doordien hij presenteerde eenige secrete dinghen te ontdecken.

De presentatie vañ Croon gingh nogh niet voort, hoewel vaststaende, doordien de huysen nogh besigh waeren met het opstellen vañ noodighe acten etc., die voorgaen mosten.

Naermiddagh was met Sonnius tot Thomson, een printverkooper, een kleyn winckeltje hebbende, en sagh sijne Italiaensche printen, eñ kocht voor 3 £ 10 sch.

Savonts vertelden de jongheluy onder malcanderen, dat Zuylesteyn een hoertje had, dat Buysero te voren langh gehadt had eñ Nelly genaemt was.

De restanten van pijn en swackheit van mijn jicht verminderden.

---

1) Niet ingevuld.

18 *Vrijd.* Was m[r] Brouwne smorgens bij mij, de konsthandelaer.

Naer middagh was met deselve om de printen te sien, die door eene Scot nevens eene groote quantiteit boecken souden verkocht werden, maer de beste waeren in 't huys vañ auctie niet; daer was een grooten hoop moderne Italiaensche printen van Bartolo Santi en diergelijcke.

Gingen daernae om de printen van Beverlandt te sien, maer was niet thuys.

S. H. teeckende savonts een deel dingen.

De preliminaire besoignes tot de saken vañ Croon duerden noch all.

19 *Saterd.* Smergens waeren bij mij en droncken chocolate, Ginckel, Oyen, Gr. van Stirumb, Linteloo, Preswitz.

Smergens in 't voorcamertje van S. H. te vergeefs wachtende, praete daer met de jonghe Tempel, die seyde, te hopen dat de saecken dien dach, of altoos maendaghs, souden werden afgedaen.

Dat de conditiën, die men seyde S. H. werden voorgehouden, tot op een derde vermindert waeren, eñ niet nieuws, maer alleenlyck explicatiën vañ oude wetten behelsden.

Als ick daernaer vertelde, dat men seyde dat de Cancelier Jeffreys, soo men meende, klappen soude om sijn leven te salveren, seyde ymant, dat als S[r] .... 1) Hayles, wiens vrouw men geloofde dat de Prins van Wales moeder was, klappen wilde, dat immers soo dienstich soude wesen.

Naermiddagh schoon weder wesende, wandelde met Boiscon wat iñ Pelmel en ging daernaer met hem tot een quaker bij de Hay-market, daer goede Bordeausche witte en roode wijn was.

Men vertelde, dat de Marquis van Winchester altijt,

1) Niet ingevuld.

als hij uyt sijn eygen huys was, met een servet of neusdoeck in sijn mondt gingh, om de quade lucht uyt te houden, eñ dat hij twee peruycken over malkanderen op hadde.

Een Engelsche ordre geschreven hebbende op de Gouverneur van Wicht, om een schip te arresteren, dat van daer naer Vranckrijck wilde, seyde S. H., die siende: jae, maer die ordre kan bij jouw niet gedepescheert werden, omdat het vañ Engelsche .... [1]). Ick seyde, dat men mij van wegen S. H. geseght hadde die op te stellen.

20 *Sond.* Waeren Dijckvelt eñ Witzen bij mij.

Gingh met haer iñ Fransche kerck, daer niet veel hooren konde.

Savonts quamen de brieven van acht of thien malen van Hollandt, zijnde de pacquet-boats soo langh door het ijs iñ Maes opgehouden. De meeste part van die brieven kreegh ick, om te lesen eñ extracten daeruyt te maecken.

De Prins sagh savonts wat grynich, gelijck meermalen onlanghs geobserveert hadde.

De Ritm^r Giaur wierdt sijn beurs gestolen met omtrent 600 gl. aen goudt, eñ dat iñ kerck, soo hij meende. Madame de la Ferté was het selve gebeurt, maer verloor maer 7 of 8 gl.

21 *Maend.* Hoorde dat Vossius doot was, eñ te Londen gestorven, onder treckingen eñ convulsien.

De tijding quam dat haere Hooch^t iñ rivier gekomen was.

Men hoorde dat Rosa, den Bailluw van den Haegh, doot was.

Dijckvelt liet mij nooden om tot sijnent te eten. Vondt daer meest jonghe luyden aen tafel, de H^r Witsen wesende uyt eten. Een oogenblick geleden sondt S. H. mij halen eñ most soo van tafel.

22 *Dynsd.* Gingh S. H. de Princes tegen tot omtrent Greenwich.

---

1) Niet ingevuld.

Al sijn goedt wierdt met der haest opgepackt eñ naer Whitehall gebracht.

Hij laste mij mede over te gaen, gelijck dede, en kreegh logement in 't quartier, dat Mil. Feversham gehadt hadde over eñ naest de poort, daer men naer de Cockpit gaet.

23 *Woensd.* Wierd aeñ Prins eñ Princess in 't Banquettinghouse de Croon van Engelandt eñ voorts door gansch Londen, opgedragen, eñ sijluyden voor Whitehall met trommelen eñ trompetten, als Coning eñ Coninginne geproclameert; sach dat uyt mijn vensters.

Was seer besich met de extracten uyt de meest presserende brieven te maecken.

Bij den Coningh in sijn cabinet wesende, eñ sprekende met hem vañ fraeye schilderijen, die daer waeren, en seggende dat noeyt moede soude werden die te sien, seyde: jae je sult se noch wel moede gesien werden. Bracht mij daernae in noch een camer of twee binnenwaerder, daer oock admirabele fraeye dingen waeren, eñ iñ eene vele miniaturen van Oliver, sommighe naer Italiaensche originelen.

Kuste doen mede des Coninx hand, op de Engelsche manier; eñ hij seyde: ick laet je dat toe, omdat je mijn domesticq bent, maer andere soude het niet doen, willende segghen dat andere, geen Engelschen zijnde, hem soo niet moesten salueren.

24 *Donderd.* Hoorde eerst, dat gesproken wierd de Conventie in een Parlement te veranderen.

Was dien dagh, of den dagh te voren, tot madame de la Ferté, die mij weder begon te spreken van haer reys naer Hollandt uyt te stellen tot naer Meert, alskax [1]) uyt vrees vañ stormen, maer soo geloof om Sterrenburg te sien. Seyde, dat in sulcken gevall de assistentie wel soude van doen hebben, die haer gepresenteert hadde, daerop jae

1) d. i. *quansuis.*

seyde, maer met wat koelicheit, eñ swegen daerop een tijt langh still.

25 *Vrijd.* Was Dijckvelt tweemael bij mij, om over affairen te spreken.

Hoorde dat Myl. Shrewsbury Secretaris van Staet gemaeckt was, eñ dat Benting, als Groome of te Stole, de goude sleutel droegh, eñ oock Treasurer of the Privy Purse was, eñ de Hr van Ouwerkerck Master of the Horses.

Soo met de Marechal de Schomberg sprack, die aendrongh om in 't Cabinet audientie te krijgen, seyde: C'est pour les affaires du Roy, et non pas pour les miennes que je m'empresse, cette affaire d'Irlande n'est pas à negliger.

Att tot Voorst, daer door ymant, uyt Hollt gekomen, geseght wierdt, dat Kievit stondt ontslagen te werden eñ onschuldigh verclaert.

26 *Saterd.* Was noch seer verkoudt en met koorts gequelt. Vergeten aen te teeckenen. Was snachts eenichsins koortsachtigh en ryeligh met koortsige droomen.

27 *Sond.* Insgelijx. Voorts vergeten aen te teeckenen. Des nachts oock noch koortsachtigh.

28 *Maend.* Brengende aeñ Coning extracten uyt een deel van Pesters brieven, was daer eene onder, daer in schreef dat, op dat sijn requestmeesterschap, dat hij langhe jaeren met weynigh employ seer getrouwelyck hadde waergenomen, niet geheel soude mogen te niet loopen, hij versocht dat de depesches vañ magistraten, daeromme hij van verscheydene nu eñ dan was aengesproken, voortaen door sijn handen mochten gaen. De Con., daerop wat hebbende staen considereren, seyde, wel wat gecker versoeck is dat?

Hij hadde die morgen iñ conventie geweest, eñ hadde daer gerecommandeert het secours te doen aen Hollt, eñ de ordre die moste gestelt werden omtrent Yrlandt. Op het eerste hadde Seymour tegen de intentats vañ Coningh

seer aengegaen eñ gesustineert, dat het peryckel van Holl[t] noch soo niet en presseerde, eñ dat, indien Holl[t] aen Engelandt in dese occasie een dienst gedaen hadde, Engelandt in vorige tijden het selve aen Holl[t] mede wel hadde gedaen. Meenende dat er tijts genoegh was om een Parlament in forma te beroepen, sonder de Conventie daerin te veranderen; zijnde sijne intentie, soo men seyde, als dat quam te geschieden, sich te trachten Speaker te maecken, eñ dan op eene maniere of d'andere sijne propositiën, van den Coning weder te roepen, te doen effect hebben.

Maert.

1 *Dynsd.* Was seer besich met de depesches vañ post, eñ altoos seer verkoudt en hoestende, oock wat slap, den honger evenwel redelyck.

In 't camertje, daer de Coning en Coninginne aten, komende, om iets te laten teeckenen, stondt de Coningin met Sidney en sprack, maeckende geen mine of se mij sach.

De Con. deed een reveue in 't Hayparke van de Nederlantsche trouppes, eñ ordonneerde welcke naer Hollandt souden terugh gaen. Daer was een gruwelycke menichte van menschen en koetsen. Het volck rontom de Con. loopende, eñ kussende sijn peerdt en leersen, eñ soo dringende, dat qualyck daer door konde.

2 *Woensd.* Wierde de veranderingh vañ Conventie in een Parlament gedaen, met oppositie alleen van dry leden.

De Griffier Schuylenburg liet mij seggen, dat de betalinghe van mijn vaders ende mijne achterstellen, soo hij meende, nu all geschiedt was.

Dat den Thresorier Verhagen iñ Raedt leelyck zijnde overgehaelt geweest, schoon stondt om te werden gecasseert.

3 *Donderd.* Was naer nicht Beckers vragen tot Vernatti, maer sij uyt wesende, raeckte aen hem vast en bleef daer wat.

Op 't discours van Mil. Essex doot komende, seyde hij (als een Tory zijnde), dat Mylady Essex self geseght hadde, dat sij meende hij het sijn selve gedaen hadde; dat sijn vader bij tijden phreneticq [1]) was geweest eñ een 4 of 5 van sijn eygen kinderen soude vermoordt hebben, hadde hij niet belet geweest.

Gingh daernae tot Tempion.

4 *Vrijd.* Was nogh al seer verkoudt en hoestende, oock eenighsins, gelijck mede alle de voorgaende daghen, chagrin daerover, dat geen sekerheit en kreegh van wat ick wesen of niet wesen soude. Konnende oock niet sien, hoe ick met mijn famille in Engel[t] wel soude konnen bestaen eñ eenighsins leven naer 't faesoen van mijn charge, sonder merckelijck meer tractem[t] te hebben, aengesien mijn ord[s] inkomste, soo van mijn charge als goedt, daertoe niet soude konnen strecken.

5 *Saterd.* De Con. was smergens ten 6 ueren al op, en ging naer Greenwich om de trouppes, die naer Hollant gingen, te sien embarqueren.

Ten 11 ueren wederkomende, gingh iñ Conventie, daer sijne approbatie gaff op̄ Bill, waerbij deselve in een Parlament wierdt verandert.

Naermiddagh iets teeckenende, belaste mij tot tweemael naer Hamptoncourt te volgen, dat niet seer nae mijn sin was.

Reedt daerop met de Coningin door 't Parck daer nae toe.

Gingh door 't Parck nae nicht Becker en dronck met haer té, en gingh door 't Parck weder naer huys.

6 *Sond.* Hebbende daeghs te voren een koets gehuert, reed naer Hamptoncourt, hebbende de H[r] van Latmer medegenomen.

De wegh is 10 mijlen langh en overall vol huysen en dorpen, die bijnaer aen een komen, te weten als men over Bram-

---

1) krankzinnig.

ford eñ niet over Putney, daer een veer en pont is, rijdt.

Konde te Hamptoncourt geen camer eñ noch veel minder een bedt krijgen, hoewel Bulstrode mij 't een eñ 't ander belooft hadde, en most mij in 't eynde behelpen in de camer vañ Griffi[r] Schuylenburg, die een heel wijdt bedde hadde, daerin bij hem sliep.

7 *Maand.* Gingh uyt complaisantie met Schuylenburg naer Windsor, daer hij niet geweest hadde. Namen Latmer oock mede; sagen al de quartieren vañ Coning eñ Coninginne.

Aten iñ herberg vañ White Stagh, daer sij ons hebbende toegeseght een stukt roast beef, ons een stuck gesouten vleesch uyt de cuyp (gaven), en doen gebraden, soo sout als peeckel.

Quamen ten half achten weder te Hamptoncourt.

Schuylenburg sprack onderwegen veel vañ confidentie, waer mede de Con. met hem sprack.

Had mij daeghs voren geseght, dat den Thresorier Verhagen door ordre vañ Con. soude bedancken, eñ dat Pesters mede vrij slecht stondt. Seyde dat de Con. hem een stampilla soude geven om̃ commissiën vañ vacante plaetsen eñ domeynen soude teyckenen.

8 *Dynsd.* Gingh in Bentings cales met Schuylenburg en Gasbigny naer Londen, nemende de wegh over het veertje Putney , die korter is als die gekomen waeren over Bramford; maer op veel nae niet soo levendich noch divertissant. De Coning was smorgens noch op de jacht, deede mij bij hem komen, als ick soude gaen eten.

Was savonts noch iñ Council.

De Coningin zondt mij een brief, om te bestellen aeñ Prins van Waldeck.

9 *Woensd.* Seyde men, dat de Bisschoppen noch alle de beest speelden, willende niet voor de Coning bidden.

Oyen smergens bij mij zijnde, seyde, dat Truy Brasser iñ Haegh schrickelijck hadde afgegaen tegens de Coningh.

Onder de brieven, die ick kreegh van de Coningh om te openen, was er een vañ Graef van Hoorn, waerbij advis geeft van een man te Philippine, door de Bils gevangen op suspitie, hebbende bij hem een vrouw in mans kleederen. Was van Hedel, en bekende naer verscheydene examinatien, dat door den Borgem[r] Appelman, van Amsterdam, met brieven was afgesonden aeñ Gouverneur van Rhijnberck, eñ van hem voort naer Parijs, alwaer bekende eenighe brieven uyt Duytsch overgeset te hebben, op begeren van Louvois, of sijn soon. Hadde oock een brief van Louvois aen ymant te Amsterdam geschreven, met dewelcke hij scheen correspondentie te hebben, eñ desseynen te willen formeren. Versoeckende hem, hem te laten weten wat forces dat die van sijn partije souden konnen op de been brengen, als daer occasie toe soude wesen, eñ dat men vañ zijde van Vranckrijck haer soude willen te hulpe komen, om haer geinvadeerde vrijheit te helpen restabilieren.

Den brief van Gr. v. Hoorn bracht aeñ Con. op sijn ordre; hij gaf se aen Dijckvelt, die daer naer een tijt langh bij mij was.

Men seyde, dat het Parlament het revenu vañ Croon aen onse Con. niet langer als voor dry jaer wilde geven.

Mylord Aran wierd gearresteert eñ iñ Tour geset, gedeguiseert zijnde gevonden; men meende over correspondentiën.

10 *Donderd.* Quam een piloot met tijdinghe, dat de oorloghschepen van Cap[n] Brakel eñ Cap. Callenburgh omomtrent Harwich gestrandt waeren. De Con. had geseght, dat hij geloofde het een schelmstuck was, zijnde het geschiet in een schoon weder eñ midden op den dagh.

Was naermiddagh tot Tempion en haelde van hem een sackhorologie, dat de ueren en quartieren sloegh, als men daeraen doude [1]), om het aeñ Con. te thoonen.

---

1) duwde.

De Coningh was in̄ Privy Councel van savonts ten 6 ueren tot half elff.

11 *Vrijd.* 's Mergens was besigh, naer de middagh reed alleen naer Hamptoncourt, daer eyndel. een quartier kreegh, redelijck goedt, en most terstont een langhe brief van̄ Con., door̄ Secrets de Wildt geschreven aen̄ Prins van Nassau, in Fransch oversetten; was over de equippagie ter zee.

Was seer koudt en schrael weder, en̄ ick hoestede savonts geweldigh.

12 *Saterd.* De Coningh was smergens op̄ vosse- en̄ hasejacht.

Mijn hoest continueerde, maer niet soo sterck als daeghs te voren.

De Con. teeckende savonts eenighe dinghen.

13 *Sond.* Preswitz nam smergens afscheidt van mij, gaende naer Hollt om de recreutes voor Zuylesteins en̄ sijne compagnie. Seide, dat geseght wierd dat Mil. Aran tegen het leven van̄ Coningh eenigh dessein soude gehadt hebben.

De Coning was smergens wandelen te peerd en̄ joegh mede eenigen tijt.

Savonts hoorde men, dat Burnet het Bisdom van Salisbury gekregen hadde, boven de 2000 ₶ sterl. sjaers weerdt.

Smiddaghs att aen onse tafel een soon van Mylady Inchequeen.

Sr Rowland Guine klaeghde, dat er niet tafels genoegh in 't Hoff waeren, om de members van 't Parlament en̄ andere te tracteren; dat er dien dagh over de veertigh van 't Laegerhuys geweest waeren, die aen geen eten hadden konnen komen.

14 *Maend.* Was smergens Dijckvelt langh bij mij. Vertelde dat de Con. eens tegens hem geseght hadde, dat Burnet een rechte tartuffe was. Dat Burnet hem eens

gevanteert hadde, van dat een Hertoghin hem hadde avances gedaen tot galanterie, maer dat hij haer hadde afgewesen.

Dijckvelt seyde noch, dat doe de Con. d'eerste reys in 't Parlament was ...... [1]) maer 5 a 6 passen achter hem tegens de muer stondt.

Dat Zuylesteyn altoos bij de Coning seer wel hadde gestaen en noch stonde, hoewel hij het niet en menageerde, verhalende de expressiën die de Con. eens in een debauche vañ St Huybert gedaen hadde, tot groote spijt van een andere favorit.

Dr Stanley quam daernae daer oock bij, eñ Golsteyn.

Dijckvelt seyde, dat de Con. noch al gesproken hadde van naer Hollandt te gaen, maer dat seyde, dat eerst most gecroont wesen.

15 *Dynsd.* Gingh de Coningh smorgens naer Londen.

Voorst was bij mij voor̄ eten, eñ seyde mij dat de Coningh hem een brief soude medegeven, om hem te doen ontfangen iñ Ridderschap van Hollandt, eñ dat hij daerbij noch een groot pensioen soude hebben. Dat Rooseboom alle nacht te Londen bij een hoer sliep, dat een getrouwde vrouw of half getrouwt was.

Dat hij, Rooseb., in Hollt niet souw derven komen, hebbende daer veel vijanden eñ schurfde dingen tot sijnen laste. Dat onder anderen hij nooyt geen reeckening van de boeten gedaen had.

Naer den eten gingh met dr Stanley eñ Golsteyn te voet wandelen door 't Parck naer Kingstone, een vleck, gelegen op de Teemsch, een half uur van Hamptoncourt. Sagen de kerck en droncken iñ herbergh vañ Castel goede sack [2]), eñ daer nae noch thé tot Stanley.

Hoorde savonts dat Milord Nottingham tweede Secretary of State geworden was.

---

1) Niet ingevuld. 2) kanariewijn.

Een lacquay quam mij smorgens, als noch te bedde lagh, roepen, om met der haest bij de Con. te komen, eñ daer komende, was het een abuys, eñ hij seyde mij niet anders, dan dat daer soude blijven eñ niet mede naer Londen gaen.

Mij wierd geseght dat al dat verguldt werck, dat te Hamptoncourt aeñ solders is iñ beste plaetsen, niet van hout gesneden is, maer gemaeckt van deegh.

De Coningh ontfongh te Londen van de Conventie de bedanckingen, daerover dat hij generalijck de geheele Chimney-money afgestaen eñ geremitteert had, bedragende wel 3 a 4 millioenen 's jaers.

16 *Woensd.* De Coning en Coninginne gingen smergens omtrent ten half thienen weder naer Londen. At smiddaghs met Voorst, daer noch waeren de Gr. van Stirumb, Viceadm[l], Capn Wech, Hompes, Sayer, Granmare, Capn ...... 1)

die veel van Langerack sijne lichtmisserye seyde, eñ dat hij der uytsagh als een rechte soustien de bordel. D'andere vertelden weder van hem selve.

17 *Donderd.* De Con. was smergens op de jacht.

Schuylenburg en Rooseboom waeren op mijn camer, daernae oock dr Bride en dan noch dr Stanley en Golsteyn.

Men sprack noch al van haest de tafels in het Hoff af te schaffen, dat mij seer embarrasseerde, niet konnende sien hoe ick te Hamptoncourt mij souw konnen behelpen, daer geene herbergen zijnde, noch eenige keucken voor mijn gebruyck.

Dese dingen en andere consideratiën, voornementlijck die, dat mijn charge niet verbetert werdende, ick met het inkomen daer van eñ met dat van ons goedt tsamen, niet genoegh souw hebben, om naer 't facoen van mijn charge te leven, deden mij in dese tijt geduerigh gedachten heb-

---

1) Opengelaten.

ben om mij naer Hollandt te retireren, en tot mijnent still te gaen leven, de saecken van het landt sich maer eenighsins schickende. Hoewel de Coningh mij doorgaens sprack al ofte mij meende te houden, voorleden dynsdagh mij noch hebbende gepresseert om nieuwe segels te laten maecken. Was naermiddaghs met Latmer te Kingstone en droncken seck. Savonts kreegh een deel brieven uyt Hollant, om extracten te maecken.

18 *Vrijd.* Schuylenburg van Londen komende, seyde mij, dat de nominatie tot Bailluw van Haegh soude komen op Boetselaer, Dedel en een halve broer van R. P. ten Hove. Dat Dedel niet wel bij den Con. stonde, en den anderen heel jongh zijnde, nae alle apparentie de electie op Boetselaer soude komen. Dat de spraeck in Haegh gingh, dat hetselve gebeurende, de vacerende Rekenmeestersplaets, door faveur van Con., op mij soude komen, vragende mij wat mij der van docht. Ick thoonde hem daer geen aversie van te hebben, en meenende hem door den dagh daer verder van te spreken, sagh hem niet. Savonts voor camer vraeghde om sijn depesches, meenende sanderen daeghs te vertrecken naer Londen. Ick versocht hem de propositie van voorspraeck te doen voor sijn vertreck, als hebbende daerover met mij gesproken, 't welck aennam, maer konde dien avont niet, en stelde sijn vertreck uyt.

Was den heelen dagh besigh met extracten uyt de brieven te maecken.

De Con. vraeghde mij, of ick noch al verkoudt was, en als ick seyde jae, en dat niet genesen konde, seyde met een lachend aensicht: het is hier een lucht . . . . [1]), voel je oock somtijts de heimwee niet al? En als ick wat grimlachende seyde: neen, mijn heer, seyde hij weder: ick soude je dat soo qualijck niet konnen afnemen.

1) Niet ingevuld.

19 *Saterd.* Had Schuylenburg weder geen occasie om van mijn saeck te spreken aen Benting of aen̄ Coningh, hebbende anders daertoe goede intentie.

Was besigh met brieven van antwoordt voor̄ Con. te schrijven aen luyden in Hollant, die hem gefeliciteert hadden.

20 *Sond.* Savonts bij den Con. ontboden sijnde, was Benting daer mede en vraeghde mij, of ick de vrouwe van Zeelhem niet liet komen, en̄ de Coningh oock seggende: wel komt se niet hier? Ick seyde sachtjes: noch niet, en als sij waerom vraeghden, gaf genoeghsaem geen antwoordt daerop.

Schuylenburg weder den ganschen dagh, Benting noch de Con. niet hebbende konnen spreken, gingh evenwel savonts bij den eersten; en eerst hebbende gesproken van het Bailluwschap en̄ Dijckgraefschap van Woerden, dat Stirumb gekregen hadde, quam daernae op̄ nominatie van Boetselaer tot het Bailluwschap van̄ Haegh, en̄ eyndelijck deede opening van mijn saeck, seggende dat de Rekem[rs] plaets in̄ Haegh mij toegeschickt wierd, en̄ dat ick daer geen quade inclinatie toe gethoont hadde. Benting eerst eenighe scrupule gemoveert hebbende, als of het ymant van de Ridderschap of van harentwegen most zijn, thoonde naer dat die gesolveert was, dat de saeck niet vremdt en vondt, en seyde daerover met den Coningh te willen spreken, seggende dat een rechte plaets was die mij dienen soude, dede daerbij: Wel dat is kluchtigh; wij hebben gisteren noch gesproken, meenende dat discours, van mijn vrouw te doen komen.

21 *Woensd.* Schuylenburgh verhaelde mij smergens het boven verhaelde, maer seyde noch niemant te hebben konnen uytvinden, om in mijn plaets te succederen.

Ick seyde, dat wel geloofde dat Rooseboom daer een bodt naer doen soude, maer hij meynde dat het niet lucken soude. Daerop gingh hij naer Londen, om sanderen daeghs weder te komen.

Daeghs te voren thoonde Golsteyn mij een request, dat Kievit aeñ Coninginne door Joff. Golsteyn wilde doen presenteren, met een copye van een ander, dat aeñ Coning seyde te hebben doen presenteren, beyde omme des Coninx protectie te hebben en genade iñ staet daer hij was; dat hij in postuer gestelt was eñ ontkleedt om gepynight te werden, eñ dat hij doen versocht hadde eene declaratie buyter torture te mogen doen. Dat naeř selve verstondt, sijne sententie te legghen tot inhabiliteyt, bannissemt en confiscatie van goederen. Dat sijn ongeluck was geweest, dat hij sigh soo exactelijck niet en hadde gereguleert naer de placcaten, als naeř maniere, volgens dewelcke geobserveert wierden.

Wandelde met d_r Stanley voor den eten, die seyde mij onder anderen, dat gelachen wierdt met de keuse, die gedaen van luyden tot de Privy-Councel, eñ daeronder van Milord Lovelace. De Con. was op̄ jacht, eñ 3 ueren eer wij ginghen eten.

Blanquard met ons etende, seyde, dat Dijckvelt eñ Witsen conferentie gehadt hadden met Commissarisen vant Parlement, over de refusie van kosten, te doen aeñ Staet door Engelandt. Dat die Commissarisen wel genoegh waeren, maer dat men soude sien moeten, wat int Parlament, dat dese maend daervoor vergaderde, soude passeren.

22 *Dynsd.* Was den ganschen dagh thuys, en besigh met seer veel brieven, soo van complimenten als anders, te schrijven. De Coning teeckende die savonts ten 10 ueren, en hoestede seer sterck, soo als smergens oock gedaen hadde. Hij hadde van smergens af te Londen geweest met de Coningin.

Sondt weder dry acten voor ontfangers van de contributiën, met opene naemen, aeñ Prins van Waldeck, om die te suppleren, konnende daervan alweder geen recht of betalinghe verwachten, gelijck mij die vañ acten der nieuwe wervinghe altemael door de Pr. v. W. ontset waeren. Ick

stelde de klachte hierover uyt, tot dat conde sien wat komen wilde van̄ saeck, mij door Schuylenburg opgegeven.

Een Page of the backstayrs of Boutefeu van̄ Coningh, wierdt savonts ten 6 ueren gevoleert op̄ wegh van Londen, en hem sijn geldt en̄ horlogie afgenomen.

23 *Woensd.* Was sGravemoer smergens voor mijn bedt. Klaeghde dat de Con. hem hier hield, daer hij niet te doen had en̄ niet profiteren konde, verliesende also sijne vervallen, die bij de marches in het landt soude hebben.

Ick seyde hem oock vant ongelijck, mij door de Prins v. Waldeck aengedaen werdende omtren̄t de depesches.

Seyde, dat de Graef v. Nassau, Gn̄ael van̄ Cavall[e], aenkomende met de ruyterije uyt Engelandt, de patenten van̄ Prins voorz. niet en hadde willen respecteren, en̄ tegens deselve met sijn regiment en twee andere naer den Bosch was gemarcheert.

Naermiddagh was met Gastigny en Golstein op Joff. Golsteins camer, die seer kleyn en doncker was. Vondt haer seer mager en ouwelijck geworden.

Daernae gingen bij de Gravin van Stirumb, diens camer mede in dat quartier was. Daer was Mylady Darby mede, een beleefde en vriendelijcke vrouw; droncken tee.

De Gravin van Stirumb seyde, dat Voorst met de hoertjes vrij wat vrolijck was.

Gastigny daernae met mij op mijn camer pratende, seyde, dat er vrij quade praet onder de Engelschen omgingh, dat klaeghden dat er niet met alle gedaen wierd; dat hij te Hamptoncourt en̄ niet te Londen bij de affairen bleef, en̄ dat de meeste haet of nijdt op de Favorit viel.

Joff. Golstein hadde gehoort, dat Dalonne de directie van het posthuys te Londen soude hebben.

sGravemoer seyde, dat de Con. smergens seer swaer, en bijkans een vierendeel uers gehoest hadt.

24 *Donderd.* De Con. en Coninginne gingen naer Londen en quamen wederom.

Imant seyde over tafel, dat de zoon van Mevrouw van Hagedoorn te Londen schielijck gestorven was, niet sonder suspitie van vergiff.

Naemiddaghs wandelde met Steyn Calenfeltz eñ noch een of twee Officieren vañ Garde buyten de poort, eñ sagen de herbergh die Pontac geseght wordt te sullen houden, eñ die men vast besigh was met te repareren eñ te meubilleren. Ick had de speculatien om daer te gaen eten, als de tafels souden wesen weghgenomen, seer verlegen wesende om te weten, waer de kost soude konnen krijgen.

Smergens was Giaur bij mij, die quelde met het geintercipieerde briefje sijn maitres J. Junius aengaende.

Het afschaffen vañ tafels wierdt geseght tegens sondagh te zijn vastgestelt; dacht of daermede traineerden, omdat de voorz. herbergh noch niet in ordre was.

25 *Vrijd.* Was, gelijck al de voorgaende dagen, noch al seer verkoude eñ hoestende. De Con. teeckende savonts veel dingen. Was op de jacht en quam soo laet thuys, dat wij ten 9 ueren gingen eten.

Savonts, als uyt de Coninx bedchamber uytquam, quam Benting om daer in te gaen, eñ sprekende mij aen met een seer vriendelijck aensicht, seyde: Wel Heer van Zeelhem, wanneer krijgen wij weder brieven uyt Hollandt etc., eñ dacht ick of dat wel mocht reflecteren op tghene Schuylenburgh hem geproponeert hadde aengaende de plaets, die Boetselaer, als Bailluw van den Haegh wierde, soude vacant maecken.

Dese morgen quam tijdingh, dat te Ipswich het Regiment van Dumbarton eñ noch een ander waeren gerevolteert, en sich hadden verclaert voor Con. Jacob de II.

Savonts seyde men, dat Eppinger met sijn Regiment dragonders, Oyen en noch 3 a 4 gecommandeerd waeren, om dat volck te gaen vynden.

Voorst seyde, dat een wissel van 700000 ponden sterl.

naer Hollandt was overgemaeckt (NB. alleen 2 millioenen voor 1e termijn, maer naderhand quam op niet uyt), om den Staet van gedaene onkosten te decommageren.

Was smergens bij mij Voorst, dr Bride en dr Stanley.

Voorst seyde, dat in het billet, dat Ouwerkerck en Zuylestein aen Jsaac hadden laeten sien, om hem te doen enrageren, groote medisantien hadden gestaen van Joff. Junius met de soon van Rawlé, die bij den Keurvorst van Brandenburg is.

Att smiddaghs met Voorst, en Sayer en Steyn Calenfeltz, de wacht hebbende. Sayertje dronck hem droncken.

Daeghs te voren klaeghde Voorst, dat sijn wijff met geweldt in Engelandt wilde komen, om de crooninghe etc. te sien, seggende dat de Princes het op haer begeert hadde.

27 *Sond.* Schuylenburg quam savonts van Londen, maer sprack hem niet als sandren daeghs.

De Coningh sondt om mij smiddachs, maer boven komende, was al aen tafel. Naermiddagh weder daer komende, wachte de ganschen achtermiddagh, sonder hem te konnen spreken, nevens de Secrets de Wildt en de Hr van Catwijck, die oock geene audientie konden krijgen.

28 *Maend.* Quam een sterck gerucht, dat de Con. James in Yrlandt gelandt was.

Schuylenburg seyde mij, dat met Benting noch gesproken hadde aengaende de plaets voor mij in Reeckencamer, en dat hij daerover belooft hadde aen Con. te spreken. Maer savonts seyde, dat wel sagh de grootste difficulteit te sullen wesen, ymant in mijn plaets te vinden.

De Con. en Coninginne waeren te Londen.

Wandelde smergens met Voorst, Rooseboom en Schuylenburg naer Hampton, een half uur van Hamptoncourt, op de rivier gelegen.

29 *Dynsd.* Rooseboom seyde medisantien van joff. van Opdam en de vrouw van Catwijck. Item dat B. Buysero

een kindt gehadt hebbende bij den Ontf[r], daer nae naer Engelant gegaen was om de pot toe te decken.

Schuylenburg seyde mij savonts naer eten, dat noch met Benting gesproken hadde van mijn saeck, maer dat hem al weder geantwoordt hadde: „Maer wie duyvel souden wij dan weder bij de Coningh krijghen?" Dat hij hem gesproocken hebbende van Rooseboom, den anderen geseght hadde, dat dat niet gaen en soude, et qu'il n'estoit pas de bonne odeur.

Smergens mij noch van voorz. gelegentheit sprekende, seyde, dat Benting hem gevraeght hadde, of hij niet en kost sien wat mij schorte, of ergens in gemiscontenteert was, en of verhooginghe van tractement versochte, maer dat hem geseght hadde, dat er niet sulx en was.

De Con. en Coninginne waeren naer Londen.

Golsteyn daer mede geweest hebbende en Tipping, seyden, dat bij het Parlament geresolveert was te lichten ...... 1) man te voet en ...... 1) peerden.

Schuylenburg, met mij en Voorst op Roosebooms camer wesende, vertelde de questie, die hij met Preswitz gehadt hadde, en daerin hij sich niet seer courageusel. soude gedraghen hebben.

Sij seyden, dat hij een soon van een .... 1) was. Voorst seyde, dat hij evenwel een tijt van 3 a 4 maenden seer wel bij de Coningh gestaen hadde, en dat hij met sijn compagnons hadden moeten achter staen.

Sagh savonts de Coning en Coningin eten, en sagh de Coningin mij een reys of tweemael aen.

30 *Woensd.* At tot Voorst, maer hij was daer niet. Daer at een Officier, genaemt Linham, die de declaratien van Coning van Londen gebracht had, en geattrappeert wierd omtrent deselve tijt als wij met onse vloot voor het

---

1) Niet ingevuld.

landt quamen, waerdoor hij niet gehangen wierdt, gelijck anders soude gewerden hebben.

Voormiddagh was bij de Coningh, die een deel dingen teeckende. Benting was daer oock, en dacht ick half, of sij mijn van mijn affaire souden gesproken hebben, daertegen wel gewapent was; maer deden het niet.

Naermiddagh was een uer en meer getormenteert van̄ die Mad^ele van Laer, die haer goedt in Zeelandt was aengehaelt.

De Coningin was naer Londen, om hare klederen van̄ Coronation.

Lt Gen̄ael Spaen was voor den eten bij mij.

31 *Donderd.* De Con. en Coninginne waeren naer Londen. Schuylenburg, Voorst en̄ Rooseboom waeren smorgens bij mij.

Seyde tegen Schuylenburg, dat ick komende te quitteren, de Con. mogelijck Hulft, Resident te Brussel, in mijn plaets soude konnen nemen, zijnde een bequaem man en die wel Fransch en̄ Duytsch konde. Hij disapprobeerde het niet. Att met haerluyden, en noch een of twee, tot Voorst.

Naermiddagh was met de voorz. dry op Roosebooms camer, daer thé droncken, zijnde leelijck weder van regen en̄ windt.

April.

1 *Vrijd.* Voorst smergens, tegen de middach, bij mij wesende, seyde, dat met de Coningh op de jacht geweest hebbende, hem bleeck en̄ angedaen gesien had, en̄ somtijts als flaeuwachtich zijnde.

Schuylenburg en̄ Rooseboom waeren smergens bij mij, hebbende ick den eersten doen haelen, om die malloote Mad^ele van Laer te hooren praten.

In Schotlandt seyde men, dat de dingen wel gingen, dat de Con. en Con^ne als Prince en̄ Princesse Regents

verclaert waeren, dat de trap was naer̄ Croon; dat het Casteel van Edenburg binnen weynigh daghen stondt over te gaen.

At smiddaghs tot Voorst, daer Turck, de Wilde en̄ den Ambassadr Citters mede aten.

De Lt Gn̄ael Spaen was naemiddagh een tijdt langh bij mij.

Sr Rowland Guine, savonts mede tot Voorst etende, seyde, dat weder geldt aen̄ Conin̄gh gegeven was voor̄ oorlogh van Yrlandt.

2 *Saterd.* Stanley, smergens bij mij zijnde, seyde, dat de Coning, deser daghe een propositie gedaen hebbende in het Parlament om een wegh te vinden om alle de Christenen, genoeghsaem geen Papisten zijnde, tot eenicheit te brengen onder een, in̄ liberteit van religie aen̄ selve te doen hebben, sich selve daerdoor groot ongelijck hadde gedaen, en̄ dat hij, Stanley, te Londen zijnde geweest, iemant daer hem hadde geseght: What meaneth your Kingh? I assure you, that by this only speech he hath lost more than 30000 of his friends in this citty.

Att met Voorst, daer 2 of 3 Edelluyden van̄ Prins of Princess van Denemarcken waeren.

Dr Stanley naer̄ middagh mij komende uythaelen, om te wandelen, begon het te regenen en̄ gingen wij op sijn camer, daer the droncken. Daer quam oock den Bisschop van Kildary, in Yrland.

Savonts wierd aen tafel geseght, dat met dien dagh de tafels altemael ophielden, gelijck oock gebeurde.

3 *Sond.* Wandelde smergens met Voorst en̄ Rooseboom langs de rivier, en saghen het volck van̄ tafels met haer gereetschap wegh vaeren.

Lieten dry schotels eten gereedt maecken tot Pontac, en deden die brengen op de camer van̄ Gravin van Stirumb, die Voorst en Rooseboom tegengekomen waren, en̄ die haer geseghd had, niet te weten waer of wat sij eten soude. Droncken daerna the met haer.

Savonts quam Sayers met Rooseboom en versochten mij aen de tafel vañ Groomes, daer Sayers een van was, te gaen eten met haer, krijgende sij vier schotelen vañ Coninx tafel. Voorst quam daernaer daer oock.

4 *Maend.* Smergens was Voorst bij mij, eñ seyde mij onder veel quaets dat hij van Rooseboom seyde, dat hij hem seer ernstigh gevraeght hadde, of hij niet en wist wat ick in tsin hadde, te gaen ofte te blijven.

At smiddaghs alleen, hebbende twee schotels van Pontac doen halen.

Wandelde naermiddaghs met d^r Stanley tot Kinghstone toe.

Stanley seyde, dat sij int korten Benting in Engel^t souden mineren.

De Con. teeckende savonts een deel dingen.

De brieven uyt Holl^t quamen noch niet, tot mijn groot leetwesen.

5 *Dynsd.* Wandelde een half uur langs de rivier met Rooseboom en Cats, die bij ons quam. De leste seyde, dat in het huys vañ Aertsbisschop van Canterbury te Londen, een dagelijx rendevous was van malcontente, qualijck voor Con. geaffectioneerde luyden: dat hem dat door een vañ luyden daer in huys geseght was. Desen Aertsbisschop had tot dese tijt toe niet bij den Coning geweest.

Seyde mede, dat alle de traeghhijt iñ eñ omtrent de goede resolutien, die moesten genomen worden, quam vañ Ecclesiastiquen in het Parlament zijnde.

Seyde noch, dat de trafficq vañ charges noch all continueerde, eñ dat Milord (Dorset, naer onthouden hebbe) eene verkocht hebbende voor 150 guinees, een ander, eer dit geldt betaelt was, hem 50 meer hadde geboden. Dat hij daerop aeñ eerste kooper hadde doen seggen, dat hij 50 meer most geven, of de plaets niet hebben soude.

De Coningin gingh heen eñ weder naer Londen.

Men seyde, dat de Coningh hadde gerecommandeert aen 't Parlament een generale amnestie voor deserteurs etc.; maer dat aen 't selve liet, wie daeruyt souden goedtvinden te excipieren.

Sondt naermiddagh Ferdinand naer Londen, om Dirck met mijne 2 peerden naer Hamptoncourt te doen komen, de Wilde mij hebbende gewaerschouwt, dat hij huys hield met een hoer, die met kindt gemaeckt hadde, ende lichtelijck trouwen soude, meenende dat hij, op die voet zijnde, lichtelijck wel eens de peerden soude verkoopen eñ gaen met het gelt door.

6 *Woensd.* Seyde de Wilde, dat de Con. eerst quartier over negenen opgestaen was. Dat hem dacht, hem siende voorbijgaen, dat bleeck en ongedaen der uytsagh; dat oock d^r^ Hutton en van Loon omtrent hem hadde gesien en Fremin een kommetje dragende, daermede, meende hij, iets hadde ingenomen.

Dat hij aen Benting hadde geklaeght over het weghnemen vañ tafels. Dat Benting hem daerop gevraeght hadde: „Hoe maeckt het de H^r^ van Zuylichem?" eñ dat hij hem geantwoordt hadde: „Jae, die maeckt het soo, dat het hem 's jaers een duysent gl. dry of vier sal kosten; hij laet eten halen bij Pontac, eñ dat is soo vervaerlijck dier." Dat Isac, daerbij staende, geseght hadde, dat dat waer was, eñ Benting: „Jae, dat zijn soo al kluchtighe ordres."

Dirck quam met 30 ℔ vañ verkochte peerden.

7 *Donderd.* Smergens quamen de brieven van 4 of 5 posten.

De Coning ontboodt mij en gaf mij een deel brieven, om extracten uyt te maecken, daeronder, tot mijn leetwesen, de nominatie tot het Bailluwschap vañ Haegh vondt, sonder dat Boetselaer daerop stondt, daerdoor mijn hoop, van iñ Reeckencamer te komen uyt was.

Was den ganschen dagh besigh met extracten uyt de Con. brieven te maken.

Woensdachs was er de tijding al over Oostende, dat de

Raedtpensionaris ten Hove eñ de Heer van Villers doot waeren.

8 *Vrijd.* Schreef vele brieven voor̄ Coningh, die savonts teeckende, hoestende geweldigh.

Mylord Halyfax iñ chambre du lict wesende alleen met mij, vraeghde aeñ page vañ backstairs, wie dat ick was, en quam doe bij mij, mij saluerende, ende begon te praten.

Seyde daernae noch savonts, dat er goede tijdingh uyt Schotlandt was, eñ dat de affaires iñ Conventie aldaer heel wel schickten.

De soon van Villers wierdt bij de Coning gerecommandeert tot de plaets iñ Gn̄al[ts] Rekencamer, en Benthuysen afgewesen, Benting seggende aeñ Coning, dat men altijt noch wat regard behoorde te hebben voor de kinderen vañ luyden, die niet heel qual. geweest waeren, gelijck Villers geweest was, altemet wel wat de beest makende, maer die men evenwel stieren konde daer men hebben wilde, 't welck hij seggen wilde dat men met Werckendam niet hadde konnen doen.

De Pensionaris Heinsius, van Delft, was tot Raedtpensionaris bij provisie aengestelt, eñ de Con. schreef aen Holl[t], dat dat seer approbeerde, eñ wenschte dat hij de plaets ten principale mochte aennemen.

9 *Saterd.* De L[t] Gn̄ael Spaen bij mij wesende, seyde, gehoort te hebben dat de Mareschal de Schomberg stondt gemaeckt te werden Hertogh van Albemarle, Benting Graef van Portland en Baron van Chichester, Mylord of Winchester Hertogh van Chester, eñ m[r] Sidney Viscount of Shoppy.

Was niet van mijn camer, als wanneer tegen den avont, in schoon sacht weder, wat langs de rivier wandelde.

Stanley was heen eñ weder bij mij.

Schuylenburg mij daeghs van te voren geschreven hebbende, dat desen dagh komen soude van Londen, om na-

der (soo hij schrijft) te delibereren over onse affairen, quam niet.

10 *Sond.* Was niet uyt mijn camer, zijnde seer quaedt weder, en waeyende een continuele storm.

Maend. Smergens waeren Stirumb, de V^c^ Admirael en Oyen bij mij, seyden mij gehoort te hebben, dat Bosvelt van Haerlem, iñ Rekencamer van Hollandt zijnde, zeer dangereuselijck sieck was.

De storm continueerde seer sterck.

Schreef aen Schuylenburg daerover, dat niet gekomen was; maer smiddaghs quam hij eñ seyde mij, naerdat met Benting gesproken hadde, hoeseer hij eñ oock de Con. verwondert waren over de nominatie van 't Bailluwschap vañ Haegh gedaen, daerom dat Dorp, soo goed als blind zijnde, daerop gestelt was.

12 *Dynsd.* Kregen weder brieven uyt Holl^t^. De Con. teekende savonts vele dingen, maer hoestede, dewijl ick bij hem was, seer langh eñ sterck.

Schuylenburg att smiddachs bij mij op mijn camer.

Benting had hem geseght, dat de Con. met de bovengesegde nominatie seer verlegen was; dat hij hem self oock voorgehouden hadde de inconvenienten, die uyt het doen van eene electie uyt deselve konden voortkomen, sullende hem telkens diergelijcke, daeruyt hij maer een persoon soude konnen kiesen, konnen werden voorgebracht, eñ meenende dat men deselve als informeel soude konnen te rug senden, maer dat de Con. geseght hadde: „Jae, maer wat voor een nieuwicheit soude dat wesen?"

Stormde even sterck.

13 *Woensd.* Stormde als voren.

De Coning gingh smorgens naer Londen.

Mad^ele^ van Laer sondt mij daeghs te voren een ledigh beursje en een brief, om daerin vañ Heren eñ Dames van het Hof voor haer geldt in te bedelen; maer sondt het haer terstont wederom.

Schuylenburg en Borselen waeren den meeste mergen bij mij, de leste att bij mij.

Schuylenburg seyde, dat Dedel voor de kinderen van Joff. Duyvens, als voor sijne eygene soude konnen doen, sorghde, en der 2 of 3 heel wel hadde doen trouwen.

Daeghs te voren seyde, dat Sterrenburg seer dickwils iñ sententie van Kievit met naem eñ toenaem te pas quam, eñ dat hij vreesde, dat soo hij in Hollandt quam, men hem wel bij de kop soude vatten.

Dat de Con. eenighe tijt geleden aen Eppinger 6000 gl. gegeven hadde, om hem wat uyt sijne schulden te redden, eñ eenighen tijt te voren noch 1000 R^rs^.

14 *Dond.* Wandelde naermiddagh langhs de rivier tot Kingstone toe, eñ quam door 't Parck wederom.

Een weynigh daerna quam Dijckvelt bij mij en sat er tot 9 ueren toe. Seyde, dat van de Coningh quam en daer meer als 2 uren geseten hadde. Dat onder andere dingen van mij oock gesproken hadde, dat ick mijn plaets quitteren wilde. Dat mij noch niet heel gedeclareert hadde, maer dat het scheen ick niet blijven wilde. Dat daerin verlegen was, niet wetende wie in mijn plaets soude konnen nemen, eñ hem vragende of niemant niet en wist. Daerop hij hadde neen geseght, eñ voorts dat wel konde begrijpen dat ick, zijnde in Holl^t^ geseten, mijn familie, vrouw en kinderen daer hebbende, niet geerne mij elders met der woon soude naer toe geven.

Ick seyde hem mijne redenen in 't lang eñ breedt; dat oock mij selve soude ruineren, konnende, op het inkomen van mijn charge eñ op dat van mijn goedt te samen eenighsins naer mijn facoen in Engel^t^ levende, niet subsisteren. Hij seyde oock, dat ick alleenlijck levende als iñ Haegh gedaen hadde ('t welck niet rijckel. genoegh in Eng^t^ soude wesen), over de 20/m gl. soude moeten verteren. De Coning had hem oock gevraecht, of hij iets aan mij hadde konnen mercken, van dat ick niet wel te vreden was, eñ

hadde hij geseght van neen; dat ick nooyt van een seer vrolijck humeur gevonden hadde, maer dat mij nu zedert eenighe tijt wat meer abbatu als te voren gesien hadde; dat dat geen groot wonder was, doordien mij apparentelijck niet seer konde aenstaen, dat, daer van te voren de Coning bijnae op alle tijden van̄ dagh hadde konnen sien en̄ spreken, ick nu daertoe soo selden konde geraecken; en de Con. had telckens weder van sijne verlegenheit gesproken.

Daer quam een van̄ schepen met de equippages van 't Hoff, met Schaft uyt Holl^{t} gevaren, behouden aen (daer waeren de honden in met de jager Noblet); maer de andere waeren door de storm, soo men seyde, van voor Harwich van haer anckers geraeckt en zeewaerts ingedreven.

15 *Vrijd.* Quam Dijckvelt en Schuylenburg ten 10 ueren bij mij en̄ saten er tot 1 ueren toe. Dijckvelt vertelde veel van sijne magnificentie, in sijne ambassades gepleeght, en̄ van̄ caricheit van̄ Bailluw Boreel, daerin sijn confrater zijnde. Item van̄ giericheit, vuylicheit en quade manier van leven van̄ Ambass^{r} van Sterrenburg.

Dat die een geruyme tijt langh, daer ordre hadde om de Coningh nae Chambort te volgen, sijn Secretaris Mouwan naer Blois gesonden had, en hem daer doen blijven, hij self te Parijs sittende en̄ sijne brieven van Blois daterende. Dat hij sekerlijck de galand van Mad^{e} de Grandbonne tot Carons geweest was, en̄ daernaer oock hem aen Mad^{e} de la Ferté geattacheert hadde, sonder dat hij evenwel wist of daer gereusseert hadde.

Dat de broer van Anne Schadé, Edelman zijnde van Sterrenburg, en langh van Madame Caron zijnde onderhouden geweest, sij in 't eynde aen hem geen geldt in̄ sack meer wilde furneren. Dat Sterrenburg de saeck met Schadé hebbende overslagen, op een dagh als Schadé bij haer sat, inquam, en riep hem overluydt toe: waerom

hij daer noch sat. Dat den Ambass[r] van Venetien, daer hij mede most vertrecken, begeerde dat hij sanderen daechs vooruyt soude gaen. Dat die vrouw, daerover seer ontroert wesende, huylende en lamenteerende gevraeght had, waerbij dit toequam, eñ hij geseght hadde dat Schadé, zijnde in schulden geraeckt, in 't sin hadde het geldt, dat hem gesonden soude werden, te laten employeren om die te betaelen, eñ ondertusschen te gaen een reys naer Venetien doen. Dat sij daerop een juweel van 4 a 5000 gl. gehaelt hadde en aeñ galand gegeven om te verkoopen. Dat Sterrenburg vañ confidentie van dese amants wesende, en madame soo fraey hebbende uytgestreken met soo een trait de filou, het aen hem, H[n] van Dijckvelt, als een fraey kunsje self verhaelt hadde.

Sij spraken oock veel van dat Sterrenburg iñ sententie van Kievit soo dickwils te pas quam, eñ dat men qualijck conde oordeelen hoe hij iñ Haegh komende, soude konnen seker zijn. Dijckvelt en Schuylenburg quamen savonts om 9 ueren weder bij mij en saten tot 11.

Dijckvelt verhaelde doe veel van Odijcks questien tegen hem, daerover dat hij, iñ vergaderingh occasie hebbende omme iets voor̄ dienst van 't Landt of vañ Con. voor te brenghen, den anderen verstondt dat hij dat niet en mochte doen, sonder eerst daervan aeñ President vañ vergaderingh kennis te geven. Daerover seer scherpe woorden gehadt hadden, eñ hij tegen Odijck op sijn vinger hadde geknipt en geseght, dat hij den bruy van hem hadde eñ hem wel kende etc. Odijck hadde geseght: moy je suis l'homme du Prince, als er iets voor hem te doen is.

16 *Saterd.* Was Stanley en Golstein op mijn chocco-late, daernae Dijckvelt en Schuylenburg.

Schuylenburg vertrock naer Londen, om van daer naer Hollandt te gaen met de schepen, die de equippages overgebracht hadden.

Dijckvelt bleef sitten tot half eenen, de Con. op̄ jacht

zijnde eñ niet komende eten, maer te Sheane tot Sr Will. Tempel blijvende.

De Baron Görtz quam vooraf vañ jacht thuys, eñ seyde dat Bentingh hem hadde Hoofmr gemaeckt aen sijn tafel. Liet mij daernae daeraen nooden, maer liet seggen dat al aen tafel was.

Dijckvelt, sprekende vañ Coninghs quade borst eñ hoest, seyde dat hij laest bij hem zijnde eñ daervan sterck wordende overvallen, hem geseght hadde: Hr van Dijckvelt, soo doende soude men (of soude ick) wel aen landt waeyen." Seyde oock, dat hem wel hadde sien bloedighe fluymen spouwen. Dat hij onlanghs op̄ jacht wesende, soo benaeuwt van borst was, dat niet en konde galopperen, maer nae een dagh of twee geleden het weder heel wel hadde konnen doen.

17 *Sond.* Daeghs te voren verhaelde mij Dijckvelt nogh, dat hem Rooseboom eenighe jaren geleden hadde aengepresenteert, hem exactel. te informeren vañ intrigues van 't Hoff, eñ hoe yder bij S. Ht te boeck stonde, maer dat hij dat afgewesen hadde.

18 *Maend.* Mylord ....[1]), gewesen President of the Sessions in Schotlandt, seyde dat het gerucht, dat te Londen geweest was, van Con. James sijn overkomst uyt Yrlandt in Schotlandt, valsch was, eñ dat men niet recht wist of hij wel eens in Yrlandt was. Dat de affaires voor̄ Con. in Schotland heel wel gingen en hem lichtelijck in korten de Croon daer mede souw gepresenteert werden.

Gastigny att bij mij.

De Coningin gingh naer Londen, om tot de crooningh te blijven.

Wandelde tot Hampton toe alleen, en gingh dat heele dorp door.

---

1) Opengelaten.

19 *Dynsd.* De Con. gingh naer Londen eñ quam weder: soude in 't parlement gaen.

Wandelde in 't Parck tot Kingstone toe.

De Con. teeckende eenige brieven.

Mijn vrouw schreef mij, dat Schuylenburgh niet al te veel vertrouwen moest; dat niet en geloofde hij soo seer van mijn vrienden was, als ick meende. Schreef haer dat daer geen reden van konde bedencken.

20 *Woensd.* De Con. gingh naer Londen om gecroont te werden.

Ick voer daer met een pair of oares nae toe, de rivier af, dat een aengenaeme passage is, om de menichte van dorpen en huysen, langs de kant staende.

Gingh naemiddagh met Golsteyn wandelen. Meenden in Westminsterhall eñ iñ kerck te komen, om̃ toestel te sien vañ crooninghe, maer konden daer niet inkomen, en was over al die wegh heen een gruwelijcke menichte van menschen op̃ straet. Voor al de huysen waeren stellagien eñ loges gemaeckt, die aeñ kijckers verhuert wierden tot verscheydene prijsen. At tot Voorst met de Graef van Solms.

Schuylenburg, die mij presenteerde een plaets te doen hebben iñ loge, daer vrouw van Nyenhuys, Bentinghs suster, in wesen soude, maer bedanckte, willende den volgenden dagh uytslapen, omdat deese dagh te 6 uere hadde op geweest, eñ noch al met de hoest en verkoutheit gequelt was.

21 *Donderd.* Geschiede de crooningh, die niet en sagh, wesende eensdeels niet welgesint over de affairen van mijne charge, eñ hatende den drangh en confusie.

Wandelde naermiddagh iñ Maliebaen met Graef Carelson, wiens regiment de wacht in 't Parck hadde.

Men seyde, dat iñ processie de Coningin geweldigh geparoisseert hadde, maer de Coningh niet soo wel der uyt gesien en hadde.

Liet eten halen uyt de St George taverne, dat een dicke Brabantsche meyt bracht.

De Coningh niet terdeghe gewaerschouwt zijnde, wanneer most uytgaen naer processie, wachte 2 ueren te langh, waerdoor alle de deelen van ceremonie te laet geschieden, en wordt het geduyrende het festin soo laet, dat men malkanderen bijnaer niet sien en konde.

22 *Vrijd.* Was in voormiddagh bij den Con., die mij vraeghde waer ick gesien hadde. Seyde dat besigh was geweest met de Resolutie van Staten, in cijffer gesonden, aengaende alliantie met de Keyser te maecken, te ontcijfferen, om dat meende dat de Con. daer haest bij hadde. Vraeghde of ick geen medalie gehadt hadde, daerop neen seyde, sonder veel replicque. Belaste mij nae Hamtoncourt te gaen, en seyde de brieven van daer savonts soude afsenden.

At smiddaghs bij de Gedepde van Admiraliteit, en logeerde tot een apotheker, in St James Kingstreet, daer waeren Turck en Catwijck.

Smergens, soo noch te bedde ley, quam nicht Bicker en haer swager Vernatti bij mij en droncken choccolate, maer eer gedaen hadden, sondt de Coningh om mij.

Daechs te voren quam Mevrouw Wilson in naermiddagh bij mij, sprekende onbeschaemdelijck tegen de Con. Haer man was van 't eilandt Wicht naer Kingston geretireert, en wilde sij een paspt voor hem hebben, om over see te gaen, gevende genoegh te kennen, dat hij naer Vranckrijck of naer Yerlandt wilde.

Naermiddagh reed naer Hamtoncourt, nemende de Wilde mede in mijn coets.

Mijn goedt te water quam eerst savonts ten acht ueren.

23 *Saterd.* De Coninghin quam van Londen, daer vrijdaghs gebleven was.

24 *Sond.* Dijckvelt was savonts langh bij mij, en seyde onder anderen, dat het discours al heel gemeen begon te

worden, van dat ick van 't Hoff wilde gaen. Daer naer al weder op dat discours komende, seyde, dat het heel niet wel soude wesen eñ onbetamelijck, dat ick, soo langh gedient hebbende, sonder een sortabele recompense van 't Hoff soude gaen. Sloegh voor van mij in 't eerste lidt te Uytrecht te brengen, en vervolgens in een vañ Gnalit[s] Collegien, de Rekencamersplaets vooreerst aen dat lidt komende.

Sprack daernae veel vañ oude Rhijnswoude sijn saecken, eñ dat seer weynigh hadde naergelaten, naer proportie van dat men wist dat hij gewonnen eñ getrocken hadde.

Wandelde met Golsteyn naer Hampton, en sochten d[r] Stanley te vergeefs.

Dijckvelt prees de jongen Rhijnswoude seer, en beklaeghde hem seer over 't ghene hij van sijn vrouw most lijden, die hem dickwils begon te querelleren, eer hij se ter deegh gekust had.

At savonts met de kleyne Sayer aeñ tafel vañ Grooms.

25 *Maend.* Schuylenburg eñ de H[ren] vañ Admiraliteiten namen vañ Con. afscheydt en vertrocken.

Dijckvelt eñ de Baron Görtz waeren smergens bij mij en droncken chocolate.

26 *Dynsd.* Had Slydrecht smiddaghs te gast, eñ wandelde met hem naer Kingstone, daer wij in een coffeehouse coffie droncken, krijgende in 't parck bij ons een Hamburger, die dickwils door Citters gebesight was om brieven secretelijck over te brengen, eñ korts naer onse landinghe daermede gaende, door Franschen genomen geweest was, eñ wonderlijck daer van gekomen, brengende de Franschen, die in sijn boordt waren overgekomen, in 't Vlie binnen, nair dat wel 6 daghen haer eygen water hadden moeten drincken, stervende vele van dorst. Hij hadde oock 6 maenden slaef te Algiers geweest, eñ was met groot hazard geëschappeert. Seyde dat de naturelle Turcken goede luyden waeren, maer de Renegados groote booswichten.

Kreegh schrijven van mijn vrouw, dat geseght wierd, dat Boetselaer sijn sollicitatie van 't Bailluwschap van̄ Haegh niet stercker gepousseert had, om dat hoopte haest in̄ Ridderschap van Holl[t] te komen en̄ in Raedt van Staten, en̄ dat alsoo doch een plaets in̄ Reeckencamer soude open komen.

De Coningh att tot Mylord Devonshire.

Savonts most veel schrijven tot elff ueren toe.

Het bleef vast, dat een groot gedeelte van onse cavallerie naer Yrlandt ginghe, dat Ginckel die soude commanderen. Dat Schomberg als Gn̄ael soude commanderen, maer eerst over eenigh tijt vertrecken, omdat de cavallerie veel grooter marche most doen. Oyen soude mede marcheren.

27 *Woensd.* 's Gravemoer was smergens bij mij. Seyde dat desen dach Ouwerkerck, Borselen en Zuylesteyn genaturalis[t] souden werden bij het Parlament, anders niet gequalificeert zijnde om charges te konnen bedienen.

Dat hij meende, dat de Ridderschap niet defereren soude aen̄ brief van̄ Con., in faveur van Voorst geschreven, maer hem versoecken een grooter augmentatie te willen goedtvinden. Dat hij bij soo een augmentatie het woordt had van̄ Con., om geholpen te werden.

Men hoorde dat de Coning en Coninginne in Schotlandt geproclameert waeren; maer daer wierdt bij geseght, dat de Croon haer gedefereert was onder sekere conditien, als dat sij geen vrede of oorlogh souden aengaen, als met kennisse en̄ goedtvinden van het Parlament; dat op̄ selve manier de charges souden vergeven, etc.

Wandelde nae Hampton.

28 *Donderd.* Odijk seyde, dat de Franschen met een vloot van 29 schepen uyt Brest in zee wilden, en̄ gaen nae Yrlandt of nae Iersay en̄ Garnessy.

Was tot Stanley, daer 4 of 5 Engelsche clergymen vondt, onder anderen Treslawny, Bisschop van Bristol

en brooder van onse m^r Treslawny, die op 't Hoff geweest was.

Men hoorde dat Sr Rowland Guine geworden was Treasurer of the Chamber, dat een Court-office is; de jonghe Temple, Secretary of the War, in plaets van Blackwarte, eñ Major Wildman, meester van 't Posthuys, daer Stanley seyde dat al de werelt soo qualijck over voldaen was; dat de Coningh niet sou derven hem daer houden, dat een van Cromwels volck geweest was, vremde opiniën iñ religie had etc.

29 *Vrijd.* De Coning en Coningin gingen naer Londen eñ quamen weder.

Men seyde dat, de bill behoorlijck gepasseert eñ geresumeert wesende, de Coningh versocht was bij 't Parlament den oorlogh aen Vranckrijck te declareren.

Savonts de Con. thuys komende, en teeckenende de dingen die der waren, soo als ick eerst inquam, sat een tijt langh stil, sijn hooft hangende alsof hij qualijckachtich geweest was. Daernae hem weder overend settende, vraeghde mij of ick niet uyt geweest was. Seyde: neen. Den heelen dagh niet? seyde hij. Seyde: neen, omdat het sulcken quaedt weder geweest was. Hoe, seyde hij, heb je den heelen dagh niet uyt je camer geweest? Seyde: neen.

Rooseboom quam bij mij en was fraey droncken; sneed veel op van sijne intrigues en familiariteit met de Pr. van Waldeck, de Coningh, de Prins van Vrieslandt etc., en liet hem ontvallen, dat hij, middel hebbende om alle secreten van affairen, soo wel als intrigues etc. van allerhande soorten van menschen, hij van sulcke advisen, memorien en extracten gaf aeñ Coningh.

30 *Saterd.* At smiddachs met Villatte, Hompes en Rooseboom tot Pontac. Naer̄ middach wandelde met Stanley naer Kingstone, om een boeck als dit te laten binden.

De Con. en Con^ne waeren weder naer Londen.

Mey.

1 *Sond.* Villatte smergens in mijn camer komende, seyde mij, dat de eenighe soon van S[r] William Temple, bij de Con. gemaeckt Secretary of Warr, als op donderdagh voorgaende heb aengeteeckent, 2 a 3 dagen geleden bij de Con. gekomen was, en hem had geseght, dat hij vond dat tot de charge, die gekregen had, niet bequaem was en de Con. geen goede dienst soude konnen doen. Dat de Con. hem geëncourageert had eñ geseght, dat hij maer van de oude commisen soude employeren, eñ dat het werck wel haest soude leeren verstaen. Dat hij daerop wegh gaende, in een pair-of-oars op̄ rivier gaen sitten was, eñ latende hem royen naer de brugh van Londen, als daeromtrent quam, een geschrift of brieff neergeleght had, met een schelling daer bij voor port, en als onder de brugh quam, hadde geseght: adieu watermen, eñ hem selven iñ rivier geworpen en soo verdroncken was.

Mijn hoest eñ swaere verkoutheit was zedert 4 a 5 daghen, eñ naer dat een dach of twee sacht weder was geweest, genoeghsaem geheel wegh, Godt zij gelooft, naer dat geduert hadden van doe wij van Hellevoetsluys in zee gingen.

Rooseboom seyde, dat den Bisschop van Londen, eñ Burnet, Bisschop van Salisbury, recht tegens de Con. sentimenten aen gegaen hadden in het Parlament, daer geventileert wierd de questie van eedt van allegiance te doen doen aeñ Bisschoppen van Canterburry eñ andere, die die niet doen wilden of tergiverseerden; dat bij sommige, eñ daeronder de voorz. Bisschoppen, gesustineert wierdt, dat men daeromtrent een temperament sonde konnen vinden, eñ dat den Con. de recusanten voorz. soude konnen dispenseren, en dat daerdoor weder een dispensing power soude geintroduceert werden tegens het sentiment van verre het grootste deel van het Lagerhuys.

2 *Maend.* Smergens was Rooseboom bij mij, daernae Stanley, eñ savonts Gastigny, die seyde, geobserveert te hebben, dat de Con. iets swaers in sijn hooft hebbende, in sijn selve sprack, en dickwils oock sijn lippen verroerde.

Stanley was swaerhoofdigh en seyde, dat de gewesene Coningh seer sterck was in Yrlandt.

Wandelde wat in 't Parck en was naer Stanley vraghen, die mij geseght had te sullen wachten; maer was niet thuys.

Gastigny seyde, dat ms Franckline te Whitehall wat melancholicq en genegligeert gevonden hadde, dat hij meende voortquam uyt haer amours met de Gr. Steenbock; dat als men haer daermede quelde, sij niet wel konde dissimuleren dat daer wat aen was.

3 *Dynsd.* Naermiddagh was bij de Coningh, die mij praette van schilderijen, en particulierlijck vañ de Con. te peerd van van Dijck, die hij uyt de galerije hadde laten weghnemen, en meende geset was iñ camer, die achter sijn cabinet komt, hier te Hamptoncourt; maer willende mij die daer laeten sien, was daer niet.

In 't quartier vañ Coningin was een Hoogduytsch, die gochelde, en seer wel met de caerten konsten dede, hebbende ick nogh diergelijcke niet gesien.

Men seyde, dat er tijding uyt Schotland was, dat men aldaer alle de Bisschoppen hadde afgeset eñ die regeringe vernietight.

4 *Woensd.* Smergens was Hutton bij mij, zijnde komen logeren in sijn quartiertje, dicht bij het mijne. Seyde, dat de gewesene Coningin van Engelant, als de tijdinge gekomen was van 't verlies van onse peerden door de storm, geseghd had in substantie: Wat will die arme kleyne Prins al doen? Hij sal hem nu voort wel gerust houden, eñ dat werck sal daermede uyt wesen; maer anders laet hem vrij komen, men sal hem de eygenste wegh vañ Hertogh van Monmouth al laeten gaen.

Hij seyde, op 't propoost vañ Engelsche huwelijcken, dat

een meisje van 14 jaer hier in Engel[t] met ymant secretelijck trouwende, het huwelijck goedt en valide was, eñ het consent vañ ouders niet vereyscht; dat leecken ymant soo wel konden trouwen, als ecclesiastiquen, eñ dat den Hertogh van Northumberl[t], om een vrouwmensch te attraperen, sijn coetsier in een caplaens kleederen hebbende doen kleeden, en een of twee van sijn volck als getuygen daerbij hebbende laeten komen, haer soo getrouwt had, hij op 't begeren self vañ Coning James, sijn oom, haer voor sijn vrouw hadde moeten aennemen eñ houden; dat den Graef van Pembroke op diergelijcke manier aeñ suster vañ Dutchess of Portsmouth, die hij smergens, als bij haer geslapen hadde, meende wech te senden, was vast geraeckt.

Dat noch al eenighe spraeck was, al of de Con. het huys van Myl. Nottingham, te Kensinghton, wel soude mogen koopen, om dicht bij Londen te wesen.

5 *Donderd.* Att met de Grooms, Geldermalsem mij genoodt hebbende; daer was mede Gastigny. Naer middagh wandelde met haer wat op het Green, daer een deel Engelschen een mal spul speelden met houte bollen en groote swaere houte colven.

Met den oudtste Killegrew bij een vrouw daer vooř deur sittende, praetende van een sekere vrouw, die daer op het Green een camer hadde eñ van Londen gekomen was met een huerkoets met vier peerden, tafel hield eñ de galands als Dona Marquet etc. wel tracteerde, maeckende eenighsins de fiere en geen geldt willende hebben, seyde hij dat sij dien dagh ergens naer toe gereden was, en dat sijn broer mede met haer was. Dat hij hem geseght hadde, dat soo hij ras thuys en quam, he would send both his wifes after him.

Wandelde noch alleen daernae in 't Parck eñ naer Kinghston.

6 *Vrijd.* Sterrenburg eñ Marquet waeren smergens bij mij en droncken chocolate.

Een oogenblik te voren had de Coningin om mij gesonden, soo dat haer alleen op mijn camer most laeten. Sij sprack mij vañ schilderijen, die men uyt de galerije genomen had, daer die van Mantegna (de Triomphen) gehangen hadden, en wilde hebben, dat met de man, die de voorz. schilderijen helpen en in ordre brengen soude, spreken soude, om te sien of hij daer wel verstandt van hadde. Dit was m^r Walon, daer met Sonnius te Londen geweest was.

De Coningin was mij als te voren beleeft en vraeghde mij, hoe, daer ick soo net, het in dit vuyle landt konde stellen, en waer dat mijn quartier was etc.

Sterreburg seyde, dat dien dagh de Coning soude antwoorden op het versoeck, bij 't Parlament aen hem gedaen, om den oorlogh aen Vranckrijck te declareren.

Dat oock bij 't Parlement verstaen was, dat de Bisschoppen den eedt van allegiance souden moeten doen, eñ dat die het weygerden, alleen een kleyne portie van haer revenu soude gelaten worden. Dat dit in 't Hoogerhuys maer met twee stemmen, maer in 't Laeger met seer vele was overgehaelt.

Walton seyde, dat op patroonen van Giulio of Rafel, die de Coningh toehooren, ten tijde van Carel de 2^e 3000 ℔ sterl. gelicht was, eñ die nu wederomgegeven waeren.

Att smiddaghs, op Borselens noodigingh, weder bij de Grooms, daer niemant was als Sayer en een jong man, een Engelsche, die redelijck gaeuw was.

De Coningh teeckende savonts.

7 *Saterd.* Wandelde naermiddagh in 't Parck.

De Coning en Con^nne reden ten 9 ueren uyt en aten tot ...... 1).

Savonts quam Joff. Golstein, Joff. Vijgh en Isac op mijn camer. Joff. Golstein seyde mij, dat Golstein mede met Ginckel naer Yrlandt gegaen was.

8 *Sond.* Was tot 5 ueren op mijn camer.

1) Niet ingevuld.

Smergens was Saumaise bij mij. Naer vijven wandelde een uer of twee, zijnde seer schoon weder.

Ten 7 ueren quam de H^r Dijckvelt bij mij, en praetende, seyde, dat noch seer swaerhoofdigh iñ saecken was; dat vreesde dat er onder de luy, die in employ en credit waeren, schelmen liepen, en meende dat Godolphin der een van was, en dat nogh daeghs te voren een Lord hem als soodanigh aen hem afgeschildert had; dat hij oorsaeck geweest was van dat de Con. Jacob father Peters iñ Privy Counsel genomen had, nae dat de Con. de Bisschoppen iñ Tour geset had; dat geseght wierd dat hij oorsaeck was onder handt van dat op resolutien van 't Parlament geen geldt konde genegotieert werden; dat die selve Lord al dat en meerder van Godolphin aeñ Con. geseght hadde, en die daerop stilgeswegen hadde.

9. *Maend.* Dijckvelt vertelde tegen mij eñ Isac, dat 4 à 5 Mylords scherp gesproken hadden daerover, dat Germain hebbende sulcke affronten gedaen aeñ Hertogh van Norfolke, eñ bij gevolghe aen alle die van sijne Ordre, op het Hof, eñ overall, soo impunement gingh wandelen. Seyde, dat Verbolt een man was, genoegsaem om alle vuylicheden te protegeren, als het maer in sijn rekening te pas quam, eñ als hem sprack vañ cabale, daerin hij met den Amptman Elst was, seyde hij, dat Elst de grootste vuylick (of iets diergelijx), die men sien konde.

Men seyde, dat naer middagh iñ Privy Councill de declaratie van oorlogh van Engel^t tegens Vranckrijck soude gearresteert eñ opgestelt werden.

De Coningh was op de jacht.

Dijckveldt at savonts met mij een schotel asperges, en konnende geen camer krijgen, als te voren, tot Maryot den Housekeeper, liet sijn bedt in mijn antichambre setten en sliep daer.

Gingh Joff. Golstein besoecken, maer wierd daer van daen gehaelt.

10 *Dynsd.* Naermiddachs bij de Con. wesende, die mij werck gaff tegens de post, seyde hij: „Het is warm weer; het is nu Haeghsche kermis. O, dat men nu soo, gelijck een vogel door de lucht, eens konde overvliegen! Ick gaff er wel hondert duysent gl. om;" en een weynich daer nae: „Jae, ick gaf er wel twee hondert duysent gl. om."

Was niet uyt, hebbende met schrijven veel te doen.

De Coningh savonts de depesches teeckenende, hoeste noch al seer en spoogh veel witte groote fluymen.

11 *Woensd.* Was Baertenburg smergens bij mij, en vertelde mij dat hij en Rottermondt en Hulst, mijn clercq, met ms Curson, van Excester, eñ noch een meisje, dat sij bij haer had, al vrij wat vrijtjes geleeft hadden, hebbende sij haer te Kinghstone een camer te voren gehuert, van 1 croon daeghs, daer hij haer op een morgen op haer bed hadde gevonden etc., en dat sij daer haer te eten hadden gegeven en gedefroyeert.

Naer hem quam Slydrecht en Lintelo bij mij.

De Coning gingh smergens naer Londen.

Naermiddagh quam Stanley bij mij, knorrende over de Con. conduitte, daerin, dat iñ beste plaetsen ondeugent volck stelde, als maj. Wildman in 't Posthuys etc.

Gingh met hem om te wandelen, en raeckten in passant in ms Kastons quartier, dat gemaeckt wierd. Sij noode mij in 't uytgaen om altemet te komen thé drincken. Van daer gingen bij Joff. Vijgh, die haer camer en quartier mede noch gemaeckt wierd. Bij haer vonden de Hr vañ Latmer, eñ Slydrecht gaff ons thé te drincken.

Daernaer langhs de rivier wandelende, quamen tegen de vrouw van Sr Robert Killegrew, den oudtsten, met die van mr Mariot, de Houskeeper, een kleyn leelijk ding. Hij wilde mij mede hebben nae mr Nuttal, die the Lady Hatton getrouwt hebbende, even over de rivier te .... [1]) woonde; maer seyde, op een ander tijt te sullen gaen.

1) Niet ingevuld.

12 *Donderd.* Quam d^{r} Burnet, Bisschop van Salisbury, met d^{r} Hutton op mijn camer, om mij te recommanderen de saeck van̄ Cap^{n} Fery, voor wien hij een acte van Majoor Titulair van̄ Con. versocht hadde.

Was wandelen tot het end van 't Parck, maer waeyde hard.

De Coning deed hem laten, sullende gaen melck drincken.

Savonts was daer Privy Councel, dat laet duerde. Was noch over de declaratie tegen Vranckrijck, maer men seyde de Con. daer niet mede wilde voortgaen, voor dat de geldsaecken vastgestelt waeren.

13 *Vrijd.* 's Gravemoer, daer nae Weck, Weldesen, Market en̄ de Gr. van Solms quamen op mijn camer.

Hoorde van Mylord Coote, dat de Con. aen Benting gegeven had een stuck goedts van 20/m gl. of 2000 ℔ sterl. 's jaers, genaemt Theobalds, 10 of 12 mijlen van Hamptoncourt. Het had eerst aen̄ Duc d'Albemarle geweest, en̄ door sijn doot op de Coning gedevolveert wesende (geloof als een vervallen leen), had die het aen̄ Hertogh van Barwijck sijn nat^{e} soon, van wien onse Con., soo het schijnt, weder hadde afgenomen.

Mij wierd geseght, dat de vrouw op het Green, daervan op̄ 5 deser genoemt, was m^{s} of mylady Kockes; dat sij ten tijde van de voorgaende Con. was onderhouden geweest door sekere Lord en̄ father Peters te samen, en̄ dat sij van haerluyden geldt noch domineerde. Dat ondertusschen de Coningin, dewelcke sij dickwils als een dame van qualiteit quam opwachten, haer door een Gentleman Usher had laten segghen van het Hof te blijven.

's Gravemoer seyde, dat van hetghene tot onderhoudt van̄ Duytsche trouppes in Engel^{t} bij 't Parlament geassigneert was, wel 40000 gl 's maends overschoot, en tot de Con. dispositie was.

Hij presenteerde mij, mijn vrouw met de sijne, in het jacht, daer Churchhill mede stondt over te gaen, te laten

naer Engel[t] komen, dat aennam, eñ schreef er mijn vrouw savonts over.

Mylord Coote seyde savonts iñ Bed-chamber, dat de Con. sijn selve veel quaedt dede met soo difficil in 't geven van audientiën te zijn; dat de vorighe Con. veel gemackelijcker was om te spreken.

14 *Saterd.* Stanley dronck chocolate bij mij. Bulstrode quam om meubelen, die ick en de Wilde noch souden mogen hebben, te reclameren, beleefdelijck nochthans.

Sondt tot Joff. Golstein en Vijgh, en tot d[r] Stanley; maer waeren uyt.

Wandelde naer Hampton al verr door het dorp heen, soeckende een wegh op̄ rechter handt, om daerdoor weder nae Hamptoncourt te konnen komen; maer vondt geen. Daernaer hoorde, dat men over de palissade moet klimmen, daer een passage is, eñ men een weeghje siet nae de rechterhandt, welck volgende, men weder een wegh de rechterhandt moet opslaen, die dan nae Hamptoncourt leydt.

15 *Sond.* Wandelde met Isac in 't Parck, die seyde, dat Godolfin iñ Tresorie genoegsaem belet hadde, dat de wijnen vañ Coningh, dewelcke op zee eñ anders bedorven waeren, eñ die men derhalven niet soude konnen verkoopen, niet vrij vañ custom hadde konnen inbrengen.

Gingh met Isac tot Joff. Golstein, die te bedde lagh, en had Joff. Vijgh bij haer. Seyde, een pijn in haer been en heupe te hebben, en die gekregen te hebben van met de hackneys te Londen te rijden, om kleeren voor mad[lle] de Montfouillan, nu Lady Pawlet, te besorgen.

Hoorde daer dat Isac ridder gemaeckt was.

Isac seyde in 't Parck, dat Rooseboom een ondeugende guyt was, en onder anderen gekoppelt hadde tusschen nichje Pompea eñ ....[1]). Dat hij, sijn eene broer eens uytmaeckende, eñ hem alle sijne fielte stucken ver-

1) Niet ingevuld.

wijtende, den anderen, hem uytgehoort hebbende, eyndelijck geantwoordt had: wel broer, ick verwonder mij hoe je je eygen portrait soo kunstigh hebt konnen maecken.

Joff. Golsteyn klaegde seer, bijnaer krijtende, dat de Engelsche dames haer en Joff. Vijgh met soo veel mepris tracteerden.

Seyde dat een mistris ..... [1]), waster van leste Coning, niet uyt Whitehall en wilde, seggende dat hij binnen korten daer soude weder wesen, en dat sij, dessein hebbende om hem tegen te gaen, aen sekere onder-waster geseght hadde, dat se, op een uer te voren waerschouwinghe, haer most gereedt houden om op reys te gaen. Dat men Mietje Benting en haer suster, Mylady Mary etc., en het soontje Mylord ..... [1]) noemde.

Dijckvelt en Dalonne quamen smergens op mijn camer, van Londen komende, en droncken choccolate.

Bracht Joff. Vijgh naer haer camer, en praete daer tot 9 ueren toe.

16 *Maend.* Dronck naermiddagh thé met Stanley, en wandelde met hem een weynigh, maer wierden door het quaedt weder, dat niet en deed als hagelen en buyen, belet.

Sondt Pieter, mijn knecht, om bootschappen naer Londen.

Twee of dry daghen geleden was de Prins van Nassaw, Gouverneur van Vrieslandt, aengekomen.

17 *Dynsd.* Ten twaelff ueren quam madame la Ferté met een stagecoets van Londen, met haer oudste dochter en La Maria, die haer conduiseerde, een impertinent importune vent. Gaff haer wel te eten, en sij liepen naer capel, om de Coningin te sien.

Ick liet door de Wilde aen Zuylesteyn vragen, of haer wilde medehebben op het schip van van der Esch, daer hij mede over gingh, maer hij liet het excuseren, seggende,

---

1) Niet ingevuld.

dat de Prins van Nassau daer meester van was, en hij self met sijn vrouw niet souden hebben als de constapels-camer.

Over tafel begon altemet van haer armoede te spreken, dat ick voor estocades vreesende, sonder veel te repliceren liet voorbij gaen. Sij en haer dochter droncken al vrij veel seck en aten lustigh.

De Coningh teeckenende, vraeghde mij wat de H^r van̄ Lier nu seyde, maer seyde, dat hem niet als heel kort gesproken had, de Con. mij doende roepen, soo als met hem in discours quam.

Was naer 't vertreck van M. de la Ferté nae Joff. Golsteyn vraghen, die haer meit seyde dat niet thuys was.

Gingh van daer naer 't Parck, daer een lacquey van̄ Con. mij quam roepen.

Savonts quam Odijck te 9 ueren op mijn camer, seyde dat het Hoff niet vol genoegh van volck was en mager van goede cier. Dat Zuylesteyn hem geseght had, dat er een rijmpje gedebireert wierd:

The King thinks all.
The Queene talks all.
The Prince of Denmarc drinks all.
The Princes of Denmarc eats all.
The Lord Portland takes all.

18 *Woensd.* Seyde mij eerst de Wilde, daer nae Geldermalsem, dat snachts te voren tijding aen de Con. gekomen was van een gevecht tusschen Herbert met 19 Engelsche schepen en .. [1]) Fransche, convoyerende 26 transportschepen met 4000 man naer Yrland; dat de Fransche de windt van̄ Engelsche gehadt hadden, en̄ dye seer wel gemenageert; dat haer 4000 man gelandt hadden, en̄ anders niet seer hevig gevochten; dat op

1) Niet ingevuld.

ettelijcke Engelsche schepen 30, 20, 15 en minder dooden waeren.

At smiddags aeñ Grooms tafel met Geldermalsem, sijn broer en Will. Killegrew. Wandelde nae den eten naer Kingstone, daer de twee eerste van daen naer Londen reden. In 't gaen had Killegrew aen Borselen geklaegt, dat hij seer arm was, en Zuylestein niet voor hem bij de Coning en deed.

De Coning was naer Londen.

19 *Donderd.* De Con. schreef smorgens aeñ Admiral[ten], behalven Vriesl[t], in seer pressante termen, om de schepen, die gereedt souden zijn, in alle spoedt naer Wicht te senden, alsoo 't selve, naeř voorgevallene rencontre tusschen de Engelsche en Fransche vloten, meer als te voren nootsakelijck was. Cap[n] Zum wierdt met de brieven afgesonden, sullende dien avont tscheep gaen in het jacht, daer Myl. Churchill mede naer Holl[t] overging.

Chavernay en Saumaise waeren smergens op mijn camer. Chavernay seyde, dat de La Maria uyt Dauphiné was, soo hij meende. Dat hij een broer had, in comparatie vañ welcke hij le Beau Maria iñ wandelingh genaemt wierd. Dat hij een speelder was, eñ somtijts veel gelt bij hem hadde.

Wandelde met Isac in 't Parck, daeř fesanterye gemaeckt wierd. Seyde, dat Joff. Bodeck qualijck daer aen was en een sieckte had bijnaer als haer vrouw gehadt hadde.

20 *Vrijd.* Dijckvelt quam smergens op mijn camer schrijven. Was met Blankard gekomen; gingh naermiddagh weder wegh.

De Wilde seyde mij, dat Odijck smergens op de Con. lever komende, aeñ deur permissie om in te komen gevraeght hebbende, naer een quartier uers wachten geen antwoord gekregen had. Dat doen weder aeñ deur krabbende, men hem weder ¼ uyr hadde laten wachten, eer hij ingelaten wierd.

Naermiddagh door̄ galerije van̄ caetsbaen in 't Parck gegaen zijnde, riep mij Joff. Vijgh, in Joff. Golsteyns kamer zijnde. Vondt daer haer, Isac en Heuvel coffe drinckende. Joff. Golsteyn klaeghde noch al seer over de slechte bejegeningh, die sij van̄ Engelschen creegh, behalven van m^{s} Compton nieuwe Maid of honnour, die seer beleeft was.

Savonts teeckende de Con., geweldigh hoestende.

De Holl^{e} brieven eerst savonts ten ½ elven komende, most noch een brief aen̄ Raed Pens^{s} van Holl^{t}, en een aen die van Zeel^{t} schrijven, die teeckende soo als naer bedt gingh.

's Gravemoer was smergens bij mij; seyde, dat Sterrenburg, in Holl^{t} komende, seeckerlijck over het werck van Kievit soude geactionneert werden. Dat de Raetsheer Rooseboom sijn vijandt was en̄ van all de Wassenaers, die hem oock van haer zijde weder plaeghden, als sij konden, particulierlijck over sijn jagen door knechts te Alfen etc.

Joff. Golsteyn seyde, dat Stanley en m^{s} Kaston altijt te seggen hadden op de Con. conduitte, en̄ in̄ coets wesende, daervan altijt praeteden. Dat onder anderen spraecken van dat de Coningin kort van gelden gehouden wierd, en̄ dat het Parlam^{t} haer een goede somme jaerlijx willende toeleggen, dat door Benting gedetourneert wierd, die wilde hebben, dat dat geldt door de Privy Purse soude gaen, en sulcke praetjens meer.

21 *Saterd.* De Wilde thoonde mij een lijst van̄ officieren van̄ nieuwe wervinghe, bij de Prins van Waldeck aengestelt, waervan de depesches beliepen omtrent de 13400 gulden.

De broer van Joff^{ou} Romer was bij mij, een groote praeter; had den Deenschen dienst gequiteert.

De Con. en Con^{nne} waeren naer Londen, om de delatie van̄ Schotsche Croon te ontfanghen.

Wandelde naermiddagh in 't Parck.

22 *Sond.* Was smergens in̄ Duytsche predicatie van eenen Loderus. Joff. Golstein gingh uyt de kerck, soo het scheen qualijck wordende. Uyt de predicatie komende, gingh bij Ouwerkerck, wiens quartier dicht bij die van̄ kerck was. Een weynigh daernae quam Isac daer met Ouwerkerck, sagh er swack en magerachtigh uyt, seyde begonnen te hebben eselinne-melc te drincken. Sprekende voorts veel van̄ geinteresseertheit van 't volck in Engel[t].

Naemiddagh door̄ gangh van̄ kaetsbaen in 't Parck gaende, quam daer den oude Mortaigne tegen, die seyde, niet te hebben konnen laten de Con. te komen sien, daer hij over 50 jaer dienaer van geweest was. Had een van sijne sonen bij hem. Wandelde een tijt lang met hem langhs de rivier, seer warm weder wesende.

Brienenburg (?) was daernaer tot 9 ueren bij mij op mijn camer.

23 *Maend.* Was smergens bij de Con., die mij vraeghde, of, dewijl hij op̄ reys naer Portsmouth soude wesen, ick te Hamptoncourt wilde blijven, of naer Londen soude gaen. Seyde, naer Londen soude gaen, en soo gaf mij brieven van Hop en̄ van̄ Raedtpens[s] mede, om aen Dijckvelt te geven.

Voor̄ Bedchamber vondt de Raetsheer Lier, apparentel. over de sollicitatie van sijne ridderschap overgekomen.

Naar mijn quartier gaende, wierdt mij door Fremin en Mariot gewesen de Lady Anne Kockeys, die de suppers gaff op het Green. Was een jonghe meydt van 20 of 21 jaer, wit van vell en had veel mouches in 't aensicht. Gingh met een meyd of soo iets achter haer.

Mortaigne was smergens bij mij; vertelde mij de historie van sijn oudtste broer, die in Beyeren gevangen wesende en̄ uyt sijn gevangenis geëchappeert, door de moeder van̄ Comm[r] van 't casteel wederom terugghe getoovert wierd.

Slydrecht quam mede van Londen.

24 *Dynsd.* Ging smergens met Slydrecht in een bootje naer Londen ten 9 ueren en waeren ten elven daer. Een ooste windt ons in 't aensicht wayende, was seer koudt. At smiddachs tot de H[r] van Odijck met Slydrecht en de H[r] van der Leck, die een tijt langh bij mylady Arlinghton te Hammersmit met de queene Dowager geweest had. Seyde, dat de Coningin van een seer vremdt humeur was, en altemet op een achtermiddagh thien, twaelffmael af en aen het spull liep, en tusschen beyde wandelen.

Naer̄ eten ging met Slydrecht tot nicht Becker, daer de suster mede binnen quam, en daer naer mevrouw Plot, en daernaer een ongetrouwde, vette joff., Fucker genaemt, die se seyden dat bij haer woonden.

De H[r] van Odijck had van de Coninginne, die dien dagh weder naer Londen ging, in de barge 100 guineis gewonnen.

25 *Woensd.* Reed met nicht Becker uyt, om nootsakelijcke dingen te koopen.

Wisselde voor omtrent de 250 guineis aen silver geldt in Lombard-street. Daernaer gingh met de Dijckvelt eñ andere Ambassadeurs eten, logerende in 't huys vañ overleden Chancelour Geffreis, dat groot en goedt was, meest overall beschoten met wageschot; komt achter met een groote trap in 't Parck van St James uyt. Daer at noch Marquet en Rooseboom en Sterrenburgh.

Naer de middagh thoonde mij de H[r] Witsen sijn nieuwe caert van Tartarien, daer seyde twintich jaer mede besigh geweest te zijn. Was noch niet heel gedaen.

Tegen den avont gingh noch bootschappen doen te voet en Hompes met ...... [1]) tegenkomende, gingen iñ leste sijn logement, daer sijn vrouw vonden en praeteden daer wat. Voer daernaer met Hompes de rivier af naer Whitehall.

---

1) Niet ingevuld.

Den 17. verleden was de stal, daer mijn peerden gestaen hadden, 's nachts te voren afgebrandt, ettelijcke peerden verongeluckende.

Nijenhuys en Rechteren tot de Ambassadeurs naer eten inkomende, seyden, gehoort te hebben van dat er 50 schepen, die men meende Franschen te zijn, op de kust van Schotlandt gesien waeren.

26 *Donderd.* Was smergens naer St Paul's Churchyard, om het dictionarie van Oudin, Fransch en Spaens, te koopen, dat daernaer in Little Britaine, bij Smithfield, mede socht, maer te vergeefs.

Liet eten uyt de St George haelen.

Naermiddagh gingh met mr Norrich, the Kingh's joyner, en Römer, die versocht had mede te mogen gaen, naer 't Banquetting-house, daer de patroonen vañ tapijten, door Raphael voor̄ Paus ...... [1]) gemaeckt, op de vloer laghen, en waeren admirabel fraey, verre de printen, die daer van zijn vañ beste meesters, te boven gaende, voornementlijck de stucken van Ananias en Sapphira, eñ daer een offerhande in komt en een stier geslacht werdt.

Mylord Fauconbrige, die Cromwels dochter getrouwt heeft, quam voorbij gaen soo als wij uytginghen, en gingh met ons oock noch eens in, wesende een liefhebber vañ konst. Daer was oock de schilder Kneller. De patroonen voorz. hadden verpandt geweest voor 2000 ℔ sterl. bij Carel de eerste sijn tijdt.

Mr Norris, the Kings joyner, thoonde ons daernaer noch in een camertje daerbij een pleystere hooft van Cromwel, op sijn dood aensicht afgegoten. Was wat gecouleurt eñ ooghen van glas daerin gesteldt.

Daer was mede een hooft van een Maria, met het kindje, in fresco gedaen en uyt de muer gesaeght. Wierdt genoemt Raphael, maer geleeck meer naer de manier van

1) Niet ingevuld.

Parmigiano. Noch was daer soo een kindtshoofje, maer vrij swart geworden.

Savonts gingh tot nicht Beckers, en praete daer tot bij negenen, kocht oock tinwerck en twee tafels.

27 *Vrijd.* Reed met de Hr van Dijckvelt, die mij had laten vragen om mede te gaen, naer Hamptoncourt. Praete onderwegen, naer sijn gewoonte, veel van de magnificentie eñ onkosten van sijne ambassaden.

Seyde daernae, dat tot sijn leetwesen hij sagh, dat de liefde vañ Engelsche, voornementl. de Lords, tegens de Con. niet toe en nam; dat sij klaeghden over sijne stilswijgentheyt eñ geretireertheit; dat oock geen dingen afgedaen wierden; dat de Con. sijn tijdt met de jacht verdeed, en geen methode employeerde, om de affairen in behoorlijcke maniere te depescheren, etc.

Benting liet mij door d'Alonne nooden om te eten, daer noch waeren de Gñael Majoor Douglas, Mylord Stairs, Hompes, Mylord Shrewsbury, de soon vañ Hr van Schoonouwe, Dijckvelt en d'Alonne.

De Con. was daeghs te voren van Portsmouth gekomen ten elff ueren.

Savonts quam Dijckvelt noch bij mij, doe sat en att.

28 *Saterd.* Dijckvelt quam smergens, en schreef voor Con. een brief aeñ Staten, om de Prins van Nassau tot Veldtmaerschalck aen te stellen.

Naermiddagh quam weder, en hebbende tot Benting gegeten, was vrij droncken. Seyde, dat van veel luyden had hooren seggen, dat Jacoba Bartolotti bij Wijnbergen een kindt gehadt had, en dat Berck bij haer oock geslapen had, slapende, soo hij seyde, in haer antichambre.

Van hem afraeckende, gingh tot joff. Golsteyn, die te bedde lagh, maer beter was. Daer was Isac en joff. Vijgh, die een brief gekregen had, dat haer swager, den Drost Steelant's eenighe soontje, thien jaer oudt, gestorven was. Isac vertelde vañ sottigheden vañ ouden Rhijngraef met

Catheryne Smits, en dat hij effectivelijck voor gehadt had haer te trouwen.

29 *Sond.* Odijck quam naermiddagh bij mij; wandelde wat met hem en bracht hem aeñ koets, daer weder mede nae Londen reed met la Coste eñ Hulst, sijn Secretaris.

Seyde, dat de Graef van Nassau, Gñael vañ cavall^ie, mede Veldmaerschalck met den Prins van Nassau soude gemaeckt werden.

Dat de Prins van Waldeck hemselven veel authoriteit aennam; dat Dijckvelt hem seer hielp kruyen, en dat de meeninghe was hem mede sessie te doen hebben iñ Raedt van State, maer dat dit een groot secreet was.

Dijckvelt quam van Londen.

30 *Maend.* Dijckvelt quam smergens op mijn camer en schreef de brieven voor̄ Con., om de Prins van Nassau eñ de Graef van Nassau, Gñael vañ cavall^e, aeñ Staten tot Veltmaerschalcken te recommanderen.

Seyde hem, dat hij vergeten had voorleden saterdagh mij te seggen, dat er noch een Veldtmaerschalck souw gemaeckt werden; daer hij op seyde: Wie drommel heyt jouw dat geseydt? dat hem niet seggen wilde.

31 *Dynsd.* De Con. teeckende savonts eenighe brieven, had op de hartejacht geweest.

Was tot joff. Golstein, daer joff. Vijgh vondt eñ Isac, en daernaer quam Borselen met sijn broer eñ noch m^rs Kaston eñ m^rs Windon. Joff. Golsteyn had de roos aen haer aensicht.

De tijding quam dat Bernsau, de Gouvern^r van Rhijnberck, geaccordeert was, om de plaets voor Prins Clemens te houden.

Junius.

1 *Woensd.* Was naermiddagh met Stanley wandelen; rencontreerden aeñ entrée van 't Parck Sr Edward Sutton,

Gentleman Usher vañ Con., een man van 80 jaer, soo hij seyde, maer noch seer sterck en vigoureus, gaende recht op sijn lijff, eñ konnende, soo hij seyde, noch alle exercitien doen, tot voltigeren incluys. Hij vertelde ons, dat een brief gekregen hadde, die ons oock liet sien, daerin hem bericht gedaen wierd van een vrouw, omtrent Oxford woonende, die nu oudt was 118 jaeren, en haer moeder en grootmoeder waeren beyde oock over de 100 geweest. Sij was op haer 35e jaer getrouwt en had 18 kinderen gehadt, soo dat al ettelijcke nae haer 50e jaer moet gehadt hebben.

Stanley praetede al weder vañ klachten, die daer over de conduitte vañ affairen waeren, en over het verkoopen van allerhande charges, daer B. meest part aen hadde, maer dat hij wedden wilde, dat binnen 9 maenden het Parlamt hem soude attacqueren.

De Con. was naer Londen en oock de Conin.

2 *Donderd.* Att smiddaghs met de Grooms, daer eenen mr Harvey was, die naermiddagh een loop te peerde deed in 't Parck, en won sijn wedding.

Daer att tegen . . . . [1]) Borselen, Sayers, eenen Yreton en de broer van Churchhill, bij de Prins of Princes van Denemarcken dienende.

Naermiddagh was tot joff. Golstein, die beter en weder op was. Daer was de Hr vañ Latmer, afscheydt naer Hollt nemende, joff. Vijgh, Isac, daernae quamen Sr Henry Bellasis, Mistris Howard en Mylady Barclay, een snijders dochter, daernae Sr . . . . [2]) Barclay haer man en Mrs Ferris, die bij mij wilde komen eten.

Daer quam tijding van Londen, dat de Fransche vloot, van Yrlandt terugghe naer Brest komende, 9 van onse schepen, uyt de Westindien komende, genomen had.

---

1) Onleesbaar.

2) Niet ingevuld.

De Con. sondt smergens om mij, maer andere sprekers daertusschen komende, sprack mij niet.

3 *Vrijd.* De Con. teeckende savonts de brieven van recommandatie tot het Veldt-maerschalckschap voor Prins van Nassau eñ de Graef van Nassau, Gñael vañ Ruyterije, de leste de voor-rang krijgende.

Kreegh brieven van mijn vrouw, dat sij stondt om met de vrouw van 's Gravemoer eñ de vrouw van Ouwerkerck naer Engelandt te komen.

Was tot joff. Golstein, maer de knecht seyde dat sij sliep.

Dr Stanley dronck choccolate met mij smergens.

De Con. was op de hartejacht den heelen dagh.

Schreef aen Schuylenburgh, die mij vañ ..... [1]) geschreven had, dat Voorst sijn saeck stondt om afgedaen te werden.

4 *Saterd.* Was langh besigh om een Spaensch geschrift over te setten.

Savonts ten 7 ueren was tot joff. Golstein, daer Slydrecht vondt, die wegh gingh, en ick sat daer tot over elven. Sij seyde, dat Mylady Barclay, suster van Villers, een groote ...... [1]) was en seer gemeen.

Dat joff. Oostheim, eertijts bij haer Hooch^t gewoont hebbende, en daernae een kindt bij eenen Aylua gehadt, haer proces eens verloren hebbende, naer dat sij hem het kindt had opgesworen en hij daertegens gesworen, dat het sijn kindt niet en was, nu haer proces weder hervatten wilde; dat sij haer met een brief geraden hadde ergens in een kleine plaets van Holl^t haer te retireren.

Dat de weeuw Gerson en Treslawny, doen de Gravin van Stirumb eerst aen 't Hof quam, hadden getracht haer te koppelen aen ...... [1]).

Dat de jonghe Skelton op 't oudt huys op 't Loo Aeltjen,

1) Niet ingevuld.

haer meyd, eens geattacqueert hebbende, sij hem een klap gaf en hij haer weder sloeg, soodat sij twee blaeuwe ooghen had. Dat sij geseght hebbende dat het aen haer joffrouw segghen soude, hij seyde, dat indien hij haer joff. daerbij gehadt hadde, haer mede soo veel gegeven soude hebben. Dat hij dien selven avondt Aeltje volgende op het gangetje bij mijn camer op 't Loo, sijn degen tegens haer getrocken hadde, en dat sij joff. Golstein daerover willende klagen, op joff. Vijgh haer versoeck het gelaten hadde, die seyde, hij geruineert soude geweest hebben. Joff. Vijgh, doe ick daer quam, was er mede, maer gingh oock wegh.

5 *Sond.* Voor̄ middagh quamen Dijckvelt, Witzen, Engelenburg en Schutz van Cell op mijn camer tegens de middagh.

De entree vañ Ambassadeurs conde den volgenden dagh, maendach, wesen.

Witzen seyde, dat se te Londen seer klaeghden, dat de Con. soo veer van daer woonde, eñ dat het gansch misvalligh was.

6 *Maend.* Was met dr Stanley wandelen naer Hampton en van daer door 't Parck van Mylord Grafton wederom. Hij vertelde mij, dat Benting vañ Coning gemaeckt was Surintendant van alle sijne tuynen eñ parcken in Engelt.

Stanley kreeg groote pijn in 't hooft, gingen in sijn camer eñ droncken daer wat thé, waernae hij seyde te bedt te willen gaen.

Gingh alleen nogh nae 't Parck en wandelde met de langhe Cunigham.

Was smergens bij de Con., die mij een deel brieven te schrijven gaf.

7 *Dynsd.* Was de Con. en Conin naer Londen.

Veranderde van cock, latende mijn eten iñ Con. keucken gereedt maecken door Casteren eñ sijne hulpers.

Smergens sondt de Con. om mij, soo als korts daernaer uytging. Bij mijn quartier quam mrs Franckline tegen,

die mij aensprack en seyde, waerom haer niet en quam besoecken.

Vraeghde naer joff. Vijgh, die met de Coningin naer Londen was. Joff. Golsteyn was mede. Wandelde alleen in 't Parck tot aen Kingstone.

De Con. teeckende savonts.

8 *Woensd.* Rooseboom was bij mij naermiddaghs, seyde, de Prins van Nassau uytgeleydt te hebben tot Gravesande, en sneed veel op van̄ lessen en remonstrantien, die hem gegeven en gedaen hadde over sijne quade en onvoorsichtige conduitte, die in 't regard van̄ Con. gehouden hadde, hem selfs genoeghsaem verwijtende, dat in̄ tijdt dat Vrieslandt en Groningen met Amsterdam haer opposeerden tegens de lichtinghe van̄ 16000 man, Vranckrijck haer belooft had een secours van 25000 man, om haer saecken staende te houden.

Nooyde mij tegen sanderen daeghs te gast te Londen.

Was naermiddagh met Isac, die rencontreerde tot joff. Golsteyn, daer noch quam mrs Mariot, de housekeepers vrouw, mrs Howard en mrs Compton, Baron de Frisc en d'Ablancourt. Joff. Golsteyn seyde, aen mrs Mariot 6 guineys gegeven te hebben van wegen de Coningin, en dat sij telckens soo veel kreeg als de Coningin, als was 't maer een nacht van huys geslapen hebbende, wederom thuys quam. Sij seyde noch, dat er te Londen verscheyden oude en kleyne huysjes waeren, altijt toe staende, en̄ daerin, als men se opende, provisie van cruyt en wapenen gevonden wierden, en dat dat al van een vrij goede handt hadde. Isac seyde oock, dat men in een oude stal, die hij voor hem liet approprieren, een heele haverkist vol en̄ twee tonnentjens met kruydt gevonden hadde.

Isac seyde oock, dat de jonghe Skelton te Londen in een huys met ms Langford logeerde tot eene mrs Patch.

Joff. Golsteyn verhaelde noch, te propoost van̄ amours van Borselen met mrs Dixwell, dat hij daermede geen

engagementen gehadt had, maer dat hij met de schele met sijn schenen al voor een heet vier geseten hadde.

9 *Donderd.* Was smergens bij mij eene Marie van Berlicum, met een request, dat aen Con. geerne gepresenteert had voor haer suster Anne van Berlicum, dochter van een Borgem van Heusden, aen wien de L[t] Cor. Lloyd, onder mondelinghe belofte van trouwen, twee kinderen, een soon en een dochter, gemaeckt had, weygerende haer nu te trouwen, ofte haer iets te geven, tot alimentatie van kinderen. Seyde, dat Cor. Talmach haer gepresenteert had bij hem te woonen; dat haer wel soude onderhouden en twee meyscens te voren houden, maer dat sij het geweygert had, haer eer niet willende ruineren. Seyde, dat bij Dijckvelt geweest was, en dat die haer door het Parck wilde doen in huys bij hem komen, maer dat sij, wel siende wat hij in 't sin hadde, daer niet hadde willen komen.

10 *Vrijd.* Hebbende 's avonts te voren gehoort, dat de Con. eerst saterdachs weder te H. Court soude wesen; gingh te water nae Londen, daer ten elven quam.

Naer middagh naer nicht Becker doende vragen, was niet thuys, soo reed bootschappen in stadt doen. Was oock tot Sonnius. Seyde, dat de verkooping van Lely uytgestelt was, omdat de luyden noch swaerhoofdigh in saken zijnde tegen malkanderen seyden: I will not lay out money by this time.

Sonnius schilderde een conterfeytsel van onse Con., naer een slechte copye gedaen naer Lelys conterfeytsel.

Quam de Coningin tegen in een kackney rijdende sonder gekent te wesen. Groete mij eerst, lachende.

11 *Saterd.* Reed smergens met nicht Becker bootschappen doen. De Coningh thuys komende, quam in Cheapside, of daeromtrent, hem tegen. Hij lachte mij aen en nam sijn hoet daernaer noch af voor nicht Becker.

Sij seyde mij, dat Betty Villers, in verwachting van dat

de Con. het huys soude krijghen van Mylord Nottingam te Kensinghton, sij daer al lodgings gehuert hadde.

Gingh met haer tot haer swager Vernatti eten, daer noch een sekeren Bisschop att, die daer logeerde.

Daer quam daernae in de dochter van eene m^rs Ferguson, m^rs Anise, handelende in thé, porceleynen etc.

De Con. reed savonds ten 7 ueren naer H. Court.

12 *Sond.* Voer te water naer H. Court met een dicke waterman, die seyde, dat hij in die qualiteit bij de Marechal de Schombergh was aengenomen. Gingh ten 8 wegh, maer was een uer eer wij aenquamen, hebbende een tijdt langh in 't tij. De waterman seyde, Mylord Stafford, eer hij sijn sententie ontfong, dickwils naer de plaets daer de tryal was, te water gebracht te hebben, oock veel andere gevangenen meer.

Was naemiddaghs bij joff. Golsteyn, die mij een kleyn medalitje gaff van Constantinus M, dat Golsteyn met Ginckel op marsch zijnde, onderwegen gekregen had, eñ meende der meer te bekomen.

Sij seyde, dat de Engelsche vrouwen iñ coets onderwegen veel gepraet hadden van traiters en qualijck geintertionneert volck voor de Coningh, daeronder genoemt hadden Halifax, en seyden dat er een gerucht was, dat Myl. Kirck met de trouppen naer Yrlandt zijnde, aeñ Coning Jacobus overgegaen was. Dat die vrouwen oock seyden, dat men in kort van noch vrij meer soude hooren.

Quam mij iñ sin dat verleden saterdach een bedelaerster aeñ koets kwam, seggende all krijtende: Pray Sir, give something to a poore woman that is very ill. Sir indeed you may save my life, I am bigg with child and I long for greene pease, pray Sir give me six pence. Nicht Becker en ick waeren daermede bedroghen, maer de man, voor wiens huys wij stonden, seyde haer dat sij al twee jaer op die manier gebedelt had, daerop sij niet en antwoorde als: Indeed you are much mistaken, maer gingh voort heen.

Joff. Vijgh quam oock tot joff. Golsteyn, en van Loon was daer, doe ick inquam.

13 *Maend.* Viel smergens een man doot op het werck, dat gemaeckt wierd te H. Court aen̄ galerije tegens de Privy-Garden aen; sommighe seyden, dat er meer doot waeren of altijt gemist wierden.

Daeghs te voren seyde joff. Golsteyn, dat het genoeghsaem seker was dat de Con. het huys van Mylord Nottingham te Kinsinghton soude hebben, hebbende sij een teekening daervan in handen van̄ Coningin gesien.

Werckendam met Myl. Pembroke, die voor Envoyé naer Hollt ging, overgaende, quam mij adieu seggen.

Liet mijn mouwen met gaetjes maecken, om knoopjes boven op de ponjetten te konnen draeghen.

Tegen den avondt was bij de Con., die mij seyde dat nicht Becker voorleden saterdagh voor mijn vrouw aengesien had; vraeghde waer ick met haer geweest was, seyde, gelijck waer was, hier en̄ daer om wat te koopen.

De Graef van Solms seyde mij in̄ bedtcamer, dat de Lords Titus Oates weder hadden doen in Neugate setten; dat het Lagerhuys daerdoor soo geirriteert geweest was, dat Halifax, Damby en̄ ......[1]) te lijff wilden, Damby reeckening eysschende van 't geldt, dat hij in̄ voorgaende tijdt gehandelt hadde; dat oock Harbord wilden attacqueren, daerover dat hij bij den Coningh den Staet van Yrland qualijck gerepresenteert hebbende, oorsaeck was dat daer bij tijden geen volck naer toe gesonden was; dat sij dese Heeren wilden in hechtenisse hebben. Borselen een weynich daernae seyde, dat die groote drift wat vermindert was.

De jonghe Rhijngraaf gingh wegh, om met Mylord Pembroke naer Hollandt te gaen.

Mylord Melvill, Secretaris van Schotlandt, was langh in 't Cabinet.

---

1) Niet ingevuld.

Men sprack van een querelle, die daer geweest was tusschen Myl. Oxford en Myl. Sussex, maer dat de eerste was gearresteert geworden soo als het aengaen soude. Was bijgekomen doordien M. Sussex wat hoogh gesproken hebbende in 't Parlament, en wesende wat van een contemtible presentie en swack, den anderen hem raillerende geseght hadde, dat men van een man als hij sulcke hooghe woorden niet soude verwacht hebben ; waerop hij hem een appel hadde gedaen.

Daer was oock een querelle geweest tusschen Myl. Claire en ....[1]). De eerste klaeghde sondaghs voorleden savonts aeñ Con., dat den anderen hem in sijn Bedchamber gequerelleert hadde.

14 *Dynsd.* De Con. gingh naer Londen en quam savonts weder.

Wandelde naermiddaghs naer Kingstone, en een stuck weeghs verbij de lincker hand op, naer het veldt, dat meene Tuddington Fields heet, langs de palissaden van Myl. Graftons parck.

Schreef een ordre voor̄ Viceadmirael Almonde, om met alle 's Landts oorloghschepen, te Spithead leggende, sich te begeven bij den Admirael Herbert, eñ sijne ordres te pareren.

Oock eene voor̄ schepen, die te Portsmouth souden aenkomen naer het vertreck van Herbert, te gaen naer̄ rendez vous, daer hij hun bij ordres, die daer soude laeten, soude ordonneren.

Savonts was bij joff. Vijgh, daer m[rs] Kaston vondt, die mij, weghgaende, weder nooyde om, als 't mij believen soude, met joff. Vijgh tot haerent coffee te komen drincken.

15 *Woensd.* Quam de H[r] van Ouwerkerck op mijn camer eñ seyde mij, dat mijn vrouw met de andere gekomen was en saterdagh te Harwich gearriveert waeren.

---

1) Niet ingevuld.

Was biddach, en ick att tot Ouwerkerck met l'Estang.

Savonts op de Con. coucher, vraegde hem om naer Londen te gaen, en creegh verlof tot vrijd. smiddaghs.

16 *Donderd.* Gingh te water naer Londen.

Was smergens bij nicht Becker, om naer mijn volck te vraghen, maer had geen tijdingh.

Soo te Whitehall aen tafel sat, quam mijn vrouw, soon en broer aen, in goede gesontheit, tot mijn groote vreughde.

Naermiddagh gingen met haer en nicht Becker een logement of twee sien, en naemen der een tot eene Mylady Row, weduwe van eene Sr Robert Row, en spraken met de dochter. Onse camers, met die van broer Christiaen, kosteden 33 gl. 's weex. Hier gingen terstont in, naer dat om bootschappen noch wat waeren uyt geweest.

Kreghen eten van een kock, door 't volck van 't huys gerecommandeert, maer die seer dier was.

17 *Vrijd.* Reed naer den eten met een coets naer H. Court.

Naer dat wegh was, quam mijn vrouws bagagie uyt het Customehouse, sonder geopent en gevisiteert te wesen, uyt kracht van een ordre, door 's Gravemoer geobtineert.

18 *Saterd.* Bleef te Hamptoncourt. Savonts bij de Coningh zijnde, vraegde mij hoe mijn vrouw Engel^t al aenstondt. Seyde, dat noch eerst aenquam.

19 *Sond.* Voer smergens te water naer Londen, en quam daer ten half eenen. Waeren naermiddagh tot nicht Vernatti, daer m^rs Anis mede was.

20 *Maend.* Men seyde dat de Coningh te Londen soude komen, maer quam niet.

Waeren smergens en naermiddagh uyt met nicht Becker om bootschappen; wandelde met mijn vrouw en broer savonts in 't Parck, daer 't schrickelijck vol menschen was. Broer was 's mergens bij m^rs Boyle geweest, die hem onder anderen vertelt hadde, dat een man bij hem geweest hadde, die met een poeder dat root en claer was, een once goudt

gemaeckt hadde van loot; dat hij gehoort hadde, dat die man in Vranckrijck gearresteert was.

Savonts ten 8 ueren was noch eens bij Dijckvelt aen, die niet gehoort hadde 't ghene J. Wiljet mij geseght hadde, dat verstaen hadde van 50 carabijnen, die in een huysje naest de wacht van Whitehall gevonden waeren, de m[r] of weerdt doorgegaen zijnde, naer dat aeñ officieren vañ wacht geseght hadde, dat hem door een officier snachts in huys waeren gesonden geweest.

21 *Dynsd.* Reed met mijn vrouw etc. naer Hampton-court, daer ons, soo best konden, behielpen. Maer broer, een camer iñ Toy besproken hebbende, en savonts ten ½ eenen daer meenende te gaen slapen, konde niet inkomen en sliep op stoelen in mijn camer.

Sette mijn beddetje van 't Loo daerop, naer dat de gansche achtermiddagh daernae hadden gewacht.

22 *Woensd.* Dijckvelt was smergens bij mij en was nogh al suff en qualijck gesind't over de saecken in Engelandt, eñ over de quade naturellen vañ Engelschen: dat hij aen ettelijcke Engelschen geseght hadde, die particulieren te lijve wilden in 't Parlem[t], dat het geen tijdt en was om die luyden aen de galgh te willen helpen, soo langh sij self door haer versuymen eñ quade conduitte niet seker waeren of niet gehangen souden worden.

Broer gingh met een schuytje naer Londen, om savonts iñ vergaderingh vañ Royall Society te zijn.

Mrs Franckline en Howard sonden smergens om choccolate.

Was bij de Coningh, die mij laste all de papieren, die mij deser daghe gesonden hadde, bijeen te schicken.

23 *Donderd.* De Coning gingh naer Londen, om over saken vañ Treasury te delibereren.

Gingh met mijn vrouw eñ soon ten 9 ueren naer Londen te water. Het was daer wat koudt en schrael.

Was met mijn vrouw en nicht Becker naermiddagh uyt

om bootschappen. Wandelde met mijn vrouw savonts in 't Parck.

De Coningh gingh slapen tot Mylord Dorset, om sanderen daeghs te jagen.

Rencontreerde op de galerij, met mijn vrouw uytgaende, de Hr van Ouwerkerck, die haer welkom hietede.

Dede mijn quartier op Whitehall schoon maecken, half van intentie zijnde om daerin samen te logeren.

24 *Vrijd.* Talmde de gansche mergen met Bosman, de kleermaecker, die mij een nieuw kleedt thuysbrengende, het geheel verbrodt hadde.

Naermiddagh waeren wederom uyt om bootschappen en om Madelle Gillon, die points waste, in St Ann's Deanstreet uyt te vinden, en om stoff tot noch een nieuw veste te soecken.

Wandelden daernaer noch een tour in Maliebaen.

Nicht Becker seyde dat Tipping, zijnde van 't Parlement, haer geseght hadde dat dien dagh in 't Laegerhuys geresolveert was te saiseren, en 't proces te maecken aen 5 a 6 luyden, daeronder van qualiteit waeren, die een declaratie van King James door Londen en elders gespargeert hadden, waerbij hij seyde, dat vertrouwde de ooghen van sijne misleyde onderdanen nu genoeghsaem geopent waeren, en dat pardon gaff aen alle, die binnen sekere tijdt van daghen naer sijne aenkomst in Engelandt sigh voor hem souden declareren. Dat Tipping geseght hadde: We'll hang them this weeke.

25 *Saterd.* Att de Con. weder te Londen, en vertrock tegen den avont naer Hamptoncourt.

Wachtede de gansche mergen naer de kleermaecker.

Naermiddagh speelde Mevrouw Gunninckhuysen, Mevrouw Creitsmar en Mev. Beckers met mijn vrouw. De vrouwen seyden alle beyde, dat aen haer mans vergaven de goede chiers, die sij in haer absentie met de Ladytjes gemaeckt hadden.

Seyden, dat die hoeren alle daegh bij de Officieren op de wacht quamen.

Daeghs te voren had Jan Wiljet mij geseght, dat er onder het Engelsch Regiment, te Thiel en̄ te Bommel in garnisoen legghen̄, een soorte van een revolte was geweest, en een Officier geweest was, die geseght had, dat hij voor king James wilde leven en̄ sterven, seggende dat die van̄ selve sin waeren, haer vingeren souden opsteken. Dat daerop twee compagnien sulx gedaen hadden. Dat nochthans door de rest van het Regiment, beter sinnen hebbende, de schuldighe gevanghen, den Offic^{r} voorn^{t} geharquebuseert, en vijff soldaten gehangen waren.

26 *Sond.* Reed ten 10 ueren naer H. Court.

De Wilde seyde, dat de Con. savonts te voren daer laet was aengekomen, en̄ dat Roesenburgh geseght had, dat hij dien avont seer chagrin en van quaedt humeur was geweest, sonder dat hij de reden daervan wiste.

De Wilde seyde, dat sijn vrouw niet konde resolveren om met sijn vijff kinderen over te komen naer Engelandt. Dat sij hem voorgeslaghen had, te sien ofte hij in Hollant iets anders konde krijghen, en̄ daer te komen wonen. Ick seyde dat dat malle praet was. Waernaer hij mij verloff vraeghde voor sijn swager Hulst, om eens derwaerts over te gaen ende order te helpen stellen omtrent de successie van sijn suster Caetje, onlanghs gestorven: dat hem toestondt.

Savonts liet de Coning de Wilde roepen, als naer bedt gingh, en vraeghde hem of ick te H. Court was, en als hij seyde: Jae, antwoorde: Dan is het wel.

27 *Maend.* Had wat pijn in mijn rechter been, in de senuw onder de kuyt.

Smergens op stoel gaende, sagh dat eenigh bloedt per anum gelost hadde.

Boision, Buysero en Marquet waeren smergens bij mij.

Was smergens te 9 ueren bij de Con., die mij vraeghde

of mijn familie te H. Court was, en wanneer mijn vrouw vertrocken was.

Daeghs te voren, tegen den avondt, was bij joff. Golsteyn, die mij vertelde, te propoost van m^rs Dixwell, die de bruydt was, dat sij eens met haer in̄ kerck geweest was, en met haer daer uyt gegaen, om dat seyde qualijck te wesen, en dat soo praetede, dat sij geloofde dat dronc-ken was, joff. Franckline, als sij, naer huys rijdende, continueerde soo te praten, haer seggende dat siecke luy-den soo niet praeten mosten.

Voorst schreef mij in een brief, dat van der Stael van sijn Pensionarischap van Gorcum afgeset was.

Mr Paston seyde mij savonts voor de bedchamber, dat er tijdinghe gekomen was, dat het Casteel van Edenburgh over was, en̄ dat den Hertogh van Gourdon sich op dis-cretie hadde moeten overgeven.

28 *Dynsd.* Was de Coning naer Londen.

Savonts te voren seyde mij Fremin en andere, dat binnen eenighe daghen bij een keer stondt te doen naer Chester, om de trouppes te sien, die de Mareschal de Schombergh tegens Yrlandt soude commanderen.

Had de nacht te voren noch al pijn in mijn rechter been, dat mij in 't slapen verhinderde, maer wierd geen bloedt meer quijt, op stoel gaende.

Was savonts bij de Coningh.

29 *Woensd.* Was besigh met een grooten hoop papieren en brieven van̄ Con. te rangeren en̄ te schicken.

Slydrecht voor̄ eten komende, noode hem, en gingh daer-naer met hem in 't Parck, en van daer tot joff. Vijgh, daer joff. Golsteyn was en Vijgh, de Vendrigh; met ons quam noch Marquet, die joff. Golstein tegens sanderen daeghs te gast noode, mits dat sijn wijn soude medebrenghen.

30 *Donderd.* Dijckvelt quam, soo als noch aen tafel sat, en gaf hem noch een half hoen en kerssetaertje, en dronck al vrij een glaesje.

Was nogh al seer bekommert iñ saken hier in Engel[t]; seyde, dat de Con. als geaccableert was vañ affairen, eñ de moeyte niet willende doen, om die ter deghe te discutieren, eñ in raisonnementen te komen.

Praete vañ quade conduitte van v. Dijck, sittende alle daghe tot mad[e] Mazarin, daer vañ slimste vijanden vañ Con. quamen.

Dijckvelt iñ antichambre van Coniñg[ne] willende gaen, gingh met hem en praete langh met Franckline, die expres naer mijn toequam. Daer was nogh een vrouw, soo het scheen in Indiën geboren, en een mestise gelijckende, die de Coningins handen kusten.

Sij sprack, uytkomende, Dijckvelt aen.

Reden doen naer Londen in Dijckvelts koets, noch twee Edeluyden vañ Ambassade iñ koets wesende.

Te acht uyren quamen te Londen, en wachtede ick en mijn vrouw tot 11 ueren met eten. Broer en Tien zijnde gegaen in musicq van Bourguignonnes.

Mijn vrouw seyde mij, dat m[rs] Row ons landlady's dochter, te samen met een andere vrouw, die muysevelletjes in plaets van wijnbrauwen had, op onse Tiens kamer gekomen waeren, en hem wilden komen kittelen. Dat bij hem haer rekening niet vindende, hadden willen op de knechtscamer wesen, maer dat haer die oock wegh joeghen.

Te Londen was een praet en gerucht van 12000 man van King James sijn volck, die hun daer onthielden.

Item dat in een schip, dat, uyt Yrlandt komende, te Chester had moeten inloopen, brieven en commissien gevonden waeren, van K. James geteeckent.

Dijckvelt seyde noch, dat de Con. self wel sagh dat de dingen niet wel en gingen.

Julius.

1 *Vrijd.* Reed smergens met Dijckvelt van Londen naer

H. Court; in̄ coets waeren oock de H^{r} Witzen en de H^{r} van Engelenburg.

De Con. had naer mij gevraeght en geseght: Hoe, is hij nu naer Londen, daer het post-dagh is.

Praeten onderwegen noch al van̄ voorz. 12000 man, waervan de Ambass^{rs} seyden dat de Con. kennis had en̄ het Parlament hadde doen waerschouwen.

Odijck quam naermiddagh bij mij en seyde: ick wouw dat ick al weder thuys was.

Gingh met hem in 't huys van Sr Christopher Wren, die doe voor̄ eerste mael sprack, en seyde hem dat broer Chr. hem souw komen besoecken.

Att tot Ouwerkerck met de Ambass^{rs}, de Graef v. Oxford, die doe eerst leerde kennen, Gastigny etc. De Con. liet mij van tafel halen.

Men praete van Kirck, die naer Yrland was en daer niemant tijding van had. De Con. had geseght, dat vreesde dat hij, al te stout zijnde en̄ niet sullende konnen in Londonderry geraecken, te lande soude zijn gegaen en̄ geslaeghen zijn.

Savonts bij de Con. zijnde om te doen teeckenen, bracht hem Benting een brief of twee, daer sagh dat geweldig serieuselijck over spraken, somwijlen een tijdtlang stilswijgende.

Sprack de Con. van dat Myl. Melvill, de Secretaris van Schotlandt, mijn quartier wilde hebben. Hij beloofde te spreken aen Myl. Dorset.

Wandelde met Laer savonts.

2 *Saterd.* Gingh smergens te water naer Londen, nemende Slydrecht mede. Te Kingstone namen noch een jonghe meydt mede, en te Moadly een Engelsman, die solliciteerde om een compagnie dragonders, hoewel niet gedient en hadde.

Quamen eerst ten dry ueren te Londen, doordien het tij tegen gehadt hadden. Naermiddagh reed met mijn vrouw om bootschappen.

Mijn vrouw seyde mij, dat Johanna, haer meydt, m^{rs} Row, voor onse camer op de trap gevonden hadde, staende met een man, sij een trap hoogher als hij, en dat hij haer rocken op gehadt hadde, en̄ dat die, gesurpreneert zijnde, liet vallen.

De vrouw met de muysevelletjes haer naem was madam Pamel.

3 *Sond.* Was smergens niet uyt; naemiddagh gingen bij nicht Beckers, daer haer suster en moey mede binnen quamen.

Savonts wandelden in 't Parck, daer m^{rs} Row en m^{rs} Pamel tegen quamen; de leste had aen broer Christiaen vertelt, dat smergens in St Marguerits Church een vrouw geheel in 't wit gekleedt, met een voile over haer hooft, was ver(oordeeld) om publicque penitentie te doen over begaene fornicatien.

4 *Maend.* Reed ten 9 ueren weder van Londen naer H. Court, medenemende een man, die noch eens mede gehadt had, en wilde seggen van mijn naem te wesen. Versocht mij voor hem aen Myl. Melvill te spreken, tot vorderingh van een clarck's plaets van een van̄ Raden van Schotlandt.

Naermiddagh, tegen den avondt, wandelde met d^{r} Stanley aen̄ overzijde van̄ rivier, van̄ welcke een quartier uers verr een dorp leght, daer veel huysen, groote en kleyne, staen, maer gesaeyt: is genaemt East-Mouldy: daer staet een kleyn kerckje.

Was seer heet weder, en soo wij een glas ail wilden drincken in een herberghje aen̄ wegh, vonden het vol volck sitten, die droncken en tabac roockten. En̄ Stanley aen̄ weerdin seggende, dat sij haer huys vol gasten had, seyde sij, dat het volck was, die op een bruyloft daer quamen, maer dat den bruygom wech geloopen en̄ niet te vinden was, en̄ dat de bruydt het haer uyt haer hooft getrocken had van spijt.

Naermiddagh was bij joff. Golstein, daer .... en joff. Vijgh waeren en veel praeten vañ bruyloft van m[rs] Dixwel, gehouden daeghs van te voren. Seyden, dat den bruygom, m[r] Oxenton, mager, swart eñ leelijck was.

Dewijl wij daer waeren, quam de vrouw van Sr Henry Bellassire haer besoecken, daer sij naer toe vloogh, laetende ons in haer cabinetje.

5 *Dynsd.* De Coningh reed smergens op de jacht naer Winsor, eñ de Coningin naer Londen.

Naemiddagh wandelde een tijdt langh met Creitsmaer, de wacht hebbende. Seyde, dat hij den overleden Major vañ garde, Syvirt, hadde omtrent een once goudt sien maecken van quicksilver, met een roodt poedertje, dat hem van een seker man gegeven was, die het niet konde maecken. Seyde, dat het quicksilver veranderende, bijnaer de helft lichter geworden was.

6 *Woensd.* Stanley was smergens bij mij.

De Wilde had een brieff van Danckerts uyt den Haagh, schrijvende, dat den 28[en] Juny de tijdinghe van 't overgaen van Keysersweerdt, bij capitulatie, gekomen was, en dat men geloofde dat het nu Bon eñ Mont-Royal soude gelden.

In de Courante vañ 28[en] stondt, dat Voorst op den 24[en] sessie iñ Ridderschap hadde genomen, eñ nou onseker bleef, wanneer de andere vacante plaetsen souden vervult werden.

Naermiddagh wandelde met Stanley eñ gingh met hem tot m[r] Nutwell, te Dutton. Saghen sijn thuyn, maer hij, nogh sijn vrouw, waeren niet thuys. Ginghen daer nae dat geheele dorp door, tot op een groote vlackte, dat een gemeente is.

7 *Donderd.* Smergens den ganschen tijdt gelesen hebbende, voelde tegens de middagh een reys of twee, dat als mijn hooft oplichte, het een weynigh duyselachtigh was, eñ mijn gesight was gebrouilleert, maer gingh telkens weder over. Des middaghs att naer gewoonte.

Naer den eten weder tot omtrent half 5 gelesen hebbende, voelde die draeyingh weder, eñ de 2e of 3e reys soo sterck, dat de camer en tafel schenen slim te staen, eñ ick met moeyte tot aen mijn bedt quam, daer dan benauwt wierd en eyndelijck begon over te geven, dat wel een uer en meer duerde, eñ spoogh wel twee waterpotten vol, in 't eynde eenighe bittere gall quijt werdende, dat mij soulageerde, ende raeckende daerop in slaep, was naer een uer of daeromtrent beter, en hielen die qualijckten op. Dr Hutton bij mij komende, eer de galle noch quijt was, wilde mij lauw water doen drincken, maer dede het niet doe mij beter vondt; snachts sliep redelijck wel en was daerop beter.

Golsteyn was smergens bij mij, komende vañ Hr van Ginckel, die met de 2000 peerden, die bij sich hadde, noch in 't noorden te Bisshops Aukland leyde. Hij vertelde mij de gelegentheidt van 't Casteel van Edenburg, en hoe den duc of Gourdon het overgegeven hadde. Seyde, met de Hr van Ginckel eñ hem wel anderhalf uer gewandelt hadde; dat, seyde, het te hebben overgegeven, om dat het secours, dat King James hem belooft hadde, niet gekomen was.

Dat Mackay Dundee (deselve met Graham of Cleavers) mede geslaghen hadde, eñ dat al sijn volck verstrooyt was.

Seyde van iemant, die de brieven van Kirck gesien hadde, op̄ wegh van Londen gehoort te hebben, dat hij, Kirck, schreef, gereedt te staen, om binnen Londonderry te loopen, eñ de passage van het water te forceren.

8 *Vrijd.* De Coningh gingh naer Londen.

Dalonne smergens bij mij komende, confirmeerde dat seggen van Golstein aengaende Kirck.

Naermiddagh quam Gastigny bij mij eñ gingh met hem tot joff. Golstein, daer wij de dochter van Sr Robert Killegrew vonden met haer broer en een oudtachtigh vrouwmens van de Princes van Denemarcken.

De Con. quam vrij laet thuys eñ teeckende eenighe weynighe dinghen.

9 *Saterd.* De Con. gingh op de jacht en ick smergens te 9 ueren naer Londen te waeter.

Voelde noch all lichticheit in mijn hooft.

Was naer mijn horlogie sien tot Tempion, en gingh daernae met mijn vrouw en nicht Becker rijden in Hay-parck.

Mijn vrouw seyde, van joff. Baty gehoort te hebben, dat de vrouw vañ glaesmaecker, daer 7 gelogeert was, door een gat iñ solder dickwils gesien had dat 8 haer vogelde.

Nicht Becker seyde, dat de Con. aen Puisar een plaets gegeven had van 8000 gl. sjaers, maer dat Mylord Devonshire pretendeerde, dat de Con. die hem niet geven konde.

10 *Sond.* Tempion mij mijn horologie smergens thuys brengende, soo als bij hem was, kreegh weder een draeying in 't hooft, die mij alle dingen dede gelijcken of slim stonden, met een weynigh qualijckte daer bij. Had daernaer 3 stoelganghen, hoewel niet seer los, die mij wat soulageerden.

Broer Christiaen gingh met de jonghe m^r Hambden eñ Faccio Dulker en m^r Newton smergens ten 7 ueren naer Londen, met dessein om de laetste aeñ Coning te recommanderen tot een vacant Regentschap van een Collegie te Cambritz.

Wandelde savonts met mijn vrouw iñ Maliebaen.

11 *Maend.* Gingh met mijn vrouw in een huerkoets naer Hamptoncourt, daer aenquamen ten 5 ueren, en ons volck en goedt te water eerst ten 12 ueren des nachts.

Odijck wilde mij mede hebben om het huys van m^r Joung, in 't Parck staende, te gaen sien, zijnde hem hetselve door denselven toegeseght, om hem te leenen voor een vereeringhe.

Wilde mij daerin een camer of twee leenen; maer bedanckte hem. Germain was met ons eñ sijn oudtste soon.

Soo uyt het Parck quamen, sprack de Coningin hem eerst aen uyt de venster, en seyde mij daernae, dat schilderijen gekregen had, die mij wilde thoonen; dat ick sanderen daeghs te Londen soude komen, welck lest ick niet en verstondt.

12 *Dynsd.* De Coning en Coninginne waeren naer Londen, quamen savonts laet thuys, soodat de Coningh niet en teeckende.

Sagh met mijn vrouw naermiddagh het quartier vañ Coninginne, dat de schoomaeckster Elsje ons thoonde; de stercke regen belettede ons daernae uyt te gaen.

13 *Woensd.* De Coningh gingh naer̄ kant van Winsor op de jacht.

Naermiddagh quam joff. Vijgh mijn vrouw besoecken, daernae de vrouw van 's Gravemoer, joff. Pieterson en de twee dochters van 's Gravemoer.

Gingh daer nae naer̄ antichambre vañ Coninginne, die uytgingh, maer door̄ regen wederom keeren most. Als wederom quam, naer̄ zijde van 't balcon, daer ick stondt, komende, seyde mij dat haer gemanqueert hadde daeghs te voren. Ick seyde, dat Haere Maj[t] te Londen was geweest. Sij seyde: jae, eñ dat de schilderijen daer waeren, dat daer most komen, als sij weder derwaerts gingh.

Bracht de vrouw van 's Gravemoer aen haer koets, en wandelde daernaer noch wat met mijn vrouw langhs de rivier.

14 *Donderd.* Was bij de Coning, die mij te doen gaff tegen de postdagh van sanderen daeghs.

15 *Vrijd.* Had veel te doen.

Att met mijn vrouw eñ joff. Vijgh tot joff. Golstein, en wierd vañ Coningh gehaelt, noch aen tafel sittende.

16 *Saterd.* Gingh met mijn vrouw te water naer Londen. Bestelde een rouwkleedt tot den rouw vañ Coninginne Christina.

Was naermiddagh met mijn vrouw en nicht Beckers op de nieuwe beurs, om rouw-lijnwaet te koopen.

17 *Sond.* Was smiddaghs bij de Marechal de Schomberg, wandelende in den thuyn van sijn quartier in St James, om hem te spreken over wapenen, die van Maestricht gekomen waeren, eñ de Coningh belast had, dat aen hem mosten ter handt gestelt werden.

Att savonts met mijn vrouw tot 's Gravemoer, daer de Graeff van Solms mede was. De vrouw was soo voldoende en complimenteux, dat mij docht het met eenig dessein geschiede.

Savonts thuys komende, stondt mrs Row op de trap en seyde, dat men boven in 't huys een groote brandt sagh, naer zijde van den Tower, die oock gingh sien.

Naermiddagh was nicht Vernatti bij ons; praete soo langh, dat ick schrickelijck vaeck kreegh; wilde ons tegen dynsdaghs te gast nooden.

18 *Maend.* Was naermiddagh met mijn vrouw tot mevrouw Creitsmar, daer sij hombre speelden.

Was smergens met broer en Tempion, tot den instrument-maecker mr . . . . . [1]), en kocht een ring-sonnewijser.

Naermiddagh was oock bij de Coningin, die mij haer cabinet en nieuw quartier liet sien. Vraeghde mij hoe Engelt mijn vrouw aenstond, en was mij seer beleeft. Seyde, mij weder te sullen sien, als noch schilderijen soude gekregen hebben.

19 *Dynsd.* Was smergens met dr Stanley, om caerten te soecken bij Sr Paul's. Bracht hem oock bij dr Hr Witzen, om sijn caert van Tartarien te sien. Hij att bij ons en was al wat droncken. Reed met hem naermiddagh naer H. Court.

De Coningh quam eerst middernacht thuys, hebbende op de hartejacht geweest. Was seer heet weder.

---

1) Niet ingevuld.

20 *Woensd.* De Coning sond aen de Hr Heemskercken naer Hamburg 2 acten, waerbij de Prins, George van Denemarcken, sijne pretensien en hypothequen op 't Eylandt Femeren etc. afstaet, tot facilitasie van de tractaten tusschen Holstein, Gottorp en Denemarcken: de eene most geëxtradeert werden, als de andere niet satisfactoir soude zijn.

Was bij joff. Vijgh en dronck met haer té, sij mij en passant genoodt hebbende. Vondt daer Slydrecht en Capn Welderen; daernae quam daer de vrouw van Nyenhuys.

Att tot mijn Heer Benting met Witzen, de Groome, Stanley, Gastigny en ....[1]). Witzen seyde, dat er advisen waeren, dat de Franschen met haer vloot wilden uytkomen en een bataille hazarderen.

De vrouw van Nyenhuys had gehoort, soo sij meende, dat ick oock een camer in 't huys te Kensington soude hebben.

Was seer heet weder.

Mariot, de housekeeper, en noch een quamen mij van wegen de Green Cloath spreken van Pole-money te betalen; maer als haer mijne redenen seyde, en dat noch Engelsman noch gagie van Coninck als Coninck trock, mosten mij gelijck geven, en seyden te sullen rapport doen, en ick, dat, soo men daerop soude willen insisteren, ick aen Coningh soude moeten spreken.

21 *Donderd.* De Con. was naer Londen.

Naermiddagh Stanley bij mij komende, meenden uyt te gaen, maer was te heet, droncken thé in sijn camer. Seyde mij dat er tijding was, daer d'Alonne oock afgehoort hadde, dat de Papisten in Yrlandt in twee provincien al de Protestanten gemassacreert hadden.

22 *Vrijd.* De Coning teeckende savonts.

Was tot joff. Golstein, die bij occasie dat men van Lady

---

1) Niet ingevuld.

of Sudderland sprack, seyde: sij is 58 jaer oudt, sij is maer 6 jaer ouder als ick. Daer was noch joff. Vijgh en Slydrecht.

23 *Saterd.* Gingh smergens te water naer Londen, hebbende die vent uyt Schotland, die seyde een naem met de onse te hebben, weder bij de schuyt gevonden, ende medegenomen.

Mijn vrouw vertelde mij, dat haer jongen Henrick een silver soutvat, de kock toebehoorende, had laeten stelen, eñ bij een waerseggher geweest was, om den dief te weten, eñ dat hem die geseght had, dat hij een dick lijff had met dunne beenen.

Naermiddagh was met mijn vrouw tot 's Gravemoer, daer wij om een silvere kan speelden, die broer Christiaen won.

24 *Sond.* Was met mijn vrouw op Whitehall, in mijn quartier hebbende geen huer-koets konnen krijghen.

Broer Christiaen was al zedert eenighe daghen met mistris Pamel en mistris Row naer Epson geweest.

Aten savons altemael tot Vernatti, daer den Onder-Secretaris Bridgeman met sijn vrouw en dochter mede was.

Soo men quam te spreken van thuynen te maecken, seyde hij in substantie, dat de Con. te Hamptoncourt al fraye dinghen begonde, eñ die wel perfecteren soude, soo hij het daer langh konde harden.

25 *Maend.* Gingh naermiddagh ten 3 ueren met een koets naer Hamptoncourt.

Smergens was met mijn vrouw en mevrouw Gunnickhuysen naer logementen sien in de Pailmail, zijnde geresolveert van m[rs] Row van daen te gaen.

Savonts dronck té met Stanley.

Hoorde dat joff. Vijgh, niet wel zijnde eñ voor̄ pokjes bevreest, naer Hampton gegaen was.

26 *Dynsd.* Was smergens bij de Con., die depesches ordonneerde, welcke savonts teeckende.

Kreeg een brief van Wilson, die vast geset was op 't Casteel van Edenburg, soo mij Hamilton, Lord Sylkes, seyde, omdat in een conspiratie part hadde, die ontdect was.

Dronck weder thé bij Stanley.

Vraeghde naer joff. Golstein, die naer Hampton was, om joff. Vijgh te besoecken.

Savonts wandelde op de wegh naer Hampton met d^r Chamberlaine, den Engelschen Accoucheur, die meynde dat het defecten iñ Con. conduitte waeren, dat hij geen ordre tot het afdoen van requesten stelde, dat hij hem niet en liet sien, en niet populair genoegh en was etc. Meende oock dat Myl. Portland te veel bewindt hadde, eñ dat de faveurs te veel door sijn handen ginghen.

27 *Woensd.* De Con. was naer Londen met de Coninginne.

Mortaigne was smergens bij mij, en talmde mij bijnaer in slaep.

Vond joff. Golsteyn niet thuys: was mede naer Londen.

Wandelde alleen in 't Parck eñ langhs de rivier.

28 *Donderd.* Stanley dronck chocolate bij mij, en seyde, dat tijding was dat de Yren, 1500 sterck, in Schothland gelandt waeren in een peninsula, genaemt Contyre, eñ dat het was a sad businesse. De Wilde seyde, tot Bentings gehoort te hebben, dat sij 700 sterck waeren, maer dat het beter soude wesen dat sij 1500 sterck waeren, als konnende tegens onse macht niet veel doen. Sij hadden twee Schotsche oorloghschepen genomen, daer maer 100 man op beyde op was.

29 *Vrijd.* Dijckvelt was smergens bij mij en dronck choccolate. Seyde, de Con. vroegh gesproken te hebben, maer dat hem niet wel gedaen gevonden hadde en bleeck daer uyt siende.

Als hem sprack van Wilsons detentie in Schotland, seyde, sigh daer niet mede te willen moeyen.

Seyde, dat de Con. aeñ Marechal Schombergh, gaende

naer Yrlandt, een present belooft hadde van 100/m pieces, hoewel van te voren gesproken hadde, al of soo wonder veel estime niet voor hem en hadde.

De Con. teeckende eenighe weynighe dingen eñ las 't receuil vañ requesten over. Seyde, dat joff. Berlicum, aen wie de Lt Cor. Floyd 2 kinderen te gelijck gemaeckt had, 't vorder moste weten, als hij die de kost wilde geven. Naermidd. was bij Stanley; daer was Sr Rich. Buckley en een m^r Milliner, een vañ Commons.

30 *Saterd.* Gingh smergens te water naer Londen, nemende m^r Blair mede, soo als hij te Kingstone stondt op̄ kant vañ rivier, naer een schuytje wachtende. Seyde, dat employ versocht in Engel^t of in Holl^t; dat de Con. van Sweden sijn vrouws familie haer goedt wederom gegeven had; dat hij naer Sweden toe most, om ordre te stellen, de vrouwen, die daer waeren, geen geldt naer Hollandt oversendende.

Seyde, dat Beuningen van sijn vrouw, quoad thorum et mensam formelijck gescheyden was ('t welck nochtans niet en schijnt waer te wesen); dat hij van haer sprack als een groote hoer; dat sij de curatele van hem hebbende verkregen bij het gerecht, een sterck man bij hem hadde gestelt, die hem in vreese hield en hem somtijts lustig sloegh; dat hij dickwils in sijn rasernije riep om mevrouw d'Alonne.

Nae de middagh deed eenighe bootschappen met mijn vrouw, en gingh daernae met haer tot nicht Becker, daer mevrouw Creitsmar oock was, die haer daernae geseght had, dat sij bedroeft was van haer man af te wesen (hij was naer Yrlandt), om dat wel wist dat, als hij bij haer niet was, hij sonder vrouwen niet wesen konde.

Te Londen komende, vernam dat een soutvat van onse tafel gestolen was van 36 gl.

31 *Sond.* Voor de middagh quam Jan Wiljet tot onsent; seyde, dat de gansche voorgaende nacht de trainbands van

Londen eñ van 't gansche landt tusschen daer en Londen iñ wapenen eñ in alarm geweest waeren over seker advis gegeven van verraedt.

Naermiddagh, meenende naer mevrouw Killegrew te gaen, konden geen koets krijgen, omdat sondagh was.

Was een tijdt langh naer den eten met mijn vrouw op Whitehall, eñ daernae noch wandelen iñ Maliebaen.

Augustus.

1 *Maend.* Voormiddagh waeren uyt om boodschappen.

Naermiddagh quam mevr. Killegrew mij spreken, willende door mij bij de Con. gebracht zijn, om hem te spreken over sekere haere pretentie. Vondt haer, sedert de leste reys dat haer in Engel[t] gesien had, seer verouwelijckt.

Savonts was bij Dijckveldt, die mij laten weten hadde dat niet wel was, en mij geern wilde spreken. Vondt daer de Gñael Major Bauditz, Favorit vañ Princess van Oostvrieslandt.

Dijckveldt seyde, dat het gerucht van het verraedt gekomen was van een brief, geschreven aen Mylord Mordaunt, als van een, die part hadde aen een complot, gemaeckt om de Con. te vermoorden eñ de Coninghin te vervoeren; dat den advysgever sijn naem, noch die vañ complicen, niet en exprimeerde, eñ dat daerom de grootste staet op sijn seggen niet te maecken was.

2 *Dynsd.* Reed met mijn vrouw smergens naer Londen.

De Wilde seyde, dat op het voorz. advys te Hamptoncourt all de wachten verdubbelt, en seer veel volck iñ wapenen geweest waeren.

Naermiddagh wandelde wat met mijn vrouw langhs de rivier.

De Coningh en Con[nne] waeren naer Londen, om de notificatie te ontfangen van D. Pedro Ronquillo, vañ doot vañ Con[nne] van Spagnen.

3 *Woensd.* Des morgens ten 4 ueren quam de Princes van Denemarcken iñ craem van een soon, die men vervolgens aen yder een thoonde, die hem versocht te sien, eñ wierdt savonts bonfires over hem gemaeckt.

Mortagne sat en talmde bij mij 2 of 2½ uer langh.

Gingh met mijn vrouw in een schuitje van Kingstone naer Richmond, daer wij het schoon gesicht boven op de hoochte bij het Parck sagen. Boision was mede.

De Coningh was op de jacht eñ quam laet thuys. Wij quamen van Kingstone te voet wederom.

4 *Donderd.* Mortagne talmde weder een uer of twee bij mij.

De Wilde seyde mij, dat de clerck of ondersecretaris van Myl. Melvill weder naer het logement hadde wesen vraghen, eñ dat hij hem geseght hadde, soo Myl. Dorset mij geen ander bestelde, het logement in geen seven jaer ledigh soude wesen.

De Gñael Major Bauditz was bij mij, om de expeditie vañ saeck vañ Princes van Oostvrieslt te recommanderen.

Naermiddagh was met mijn vrouw tot joff. Golsteyn, daer Gastigny oock quam. Gingen wandelen over de rivier naer East-Moulsey (sic).

Quamen, savonts joff. Golstein thuys brengende, mrs Kaston tegen, die vañ Coningin quam, eñ seyde dat sij met Mylady Barclay in conferentie was aengaende de jonghe Prins, die niet suyghen wilde. De minne had tusschen haer eygen kindt eñ de voorz. Prins nogh een ander kindt gesoghen, dat gestorven was.

5 *Vrijd.* Nam van Loon een blaesje wegh uyt mijn vrouws mondt.

Dr Chamberlaine was bij mij en seyde, dat de Prins savonts te voren wat gesoghen, maer dat oock wat loop gehadt hadde, 't welck voor soo een kindt dangereus was.

Waeren naermiddagh niet uyt om de groote hitte.

Chamberlaine hebbende in sijn hooft een propositie te

doen tot het formeren van een Committee, aen hetwelcke ydereen, die wat nieuws voor dienst van Coningh soude hebben voor te staen, hetselve soude aengeven, — vraeghde mij, of ick daer niet van soude willen wesen, daerop seyde : neen.

Was heen en weder bij de Con., die 2 orders teeckende en de rest uytstelde.

6 *Saterd.* Was met mijn vrouw, Tientje, Broer en Oldersom, die hem daer bij voeghde, in een koets naer Winsor, daer het casteel sagen. Tien reed op Oldersoms peerd een blickneers. Aten in Witte ...... [1]).

7 *Sond.* Joff. Golstein en joff. Vijgh aeten bij ons en wandelden met ons savonts in 't Parck. Was seer heet weder.

Saghen oock het kindt van Prins van Denemarcken, op desen dagh gedoopt met de naem van William en de titel van Hertogh van Glocester. Het sagh roodt en had sijne ooghen toe. De minne, een fraeye vrouw, met bruine oogen, had dit op haer schoot.

8 *Maend.* Was smergens bij de Coningh. Hij hadde eerst laeten vraegen of ick oock te H. Court was. Gaf mij een gedruckte deductie justificatoir en brief van vander Stael al lachende, en seyde, die overbladende, als ick dat lees ....

Savonts te voren quamen brieven van 4 of 5 postdagen, meldende onder anderen, dat Bon door het bombarderen geheel was afgebrandt, en Mentz formelijck belegert.

9 *Dynsd.* Naermiddagh was bij Stanley, droncken thé en cidre; daernae wandelden tot over Dutton.

Was noch bij de Coningh, die mij te doen gaff, en teeckende.

Savonts hem noch wat te teeckenen brengende, soo als meende heen te gaen, quam een grooten hoop brieven,

---

1) Niet ingevuld.

die mij mijn resolutie, van sanderen daeghs smergens naer Londen te gaen, deden veranderen.

Smorgens te 9 ueren vertrock mijn vrouw en Tien.

Stanley seyde, dat de Coningin hem een pensioen van 200 ℔ sterl. sjaers gegeven hadde.

De Coningh de brieven savonts lesende, en eerst die van̄ Prins van Waldec, schudde altemet sijn hooft. Benting was daer bij, en̄ de Con. wat chagrin.

10 *Woensd.* Naermiddagh seyde mij Cap^n^ Souteland, dat de H^r^ van Hopvegen doot was.

Smergens waeren bij mij Gastigny, Saumaise en̄ .... [1]).

De Coningh was naer Londen.

Wandelde met Gastigny, joff. Golstein en joff. Vijgh vondt niet thuys.

11 *Donderd.* Seyde mij de Wilde,, en̄ hoorde het verder, dat daer tijdingh was door eenighe geëschappeerde soldaten en door een brief van Lawder, dat Macquay, met een detachement gemarcheert zijnde om Dundee op te soecken, van hem geslaghen was en̄ self of doot, of gevanghen.

Witzen seyde mij, dat de Franschen Suriname met 10 schepen geattacqueert hadden, maer afgeslaghen waeren, doch in groote verlegentheit om secours.

Was smergens bij de Con., die mij dede spreken aen Sr Edw. Gotherick, hebbende de bewaering van 't geweer in̄ Tour, over 20 mandens met geweer, bij Cap^n^ Heldevier gesonden uyt Holl^t^.

Witzen seyde mij oock, dat er groote disputen in 't Parlament waeren, het Laegerhuys willende hebben dat Titus Oates soude werden geheel vrijgesproken, en̄ het Hoogherhuys dat hij soude werden gepardonneert, werdende dat leste door eenighe Lords, als Damby en Halyfax, sterck gedreven om hem intestabilem te maecken, als hebbende een valsche getuyghenis gegeven.

---

1) Niet ingevuld.

Savonts met Boision wat gewandelt hebbende, gingh met hem tot joff. Golsteyn, die joff. Vijgh liet haelen; daernae quam Borselen daer oock.

Savonts ten elff ueren quam de vrouw van de Wilde, met de Hr eñ vrouw van Zuylesteyn zijnde overgekomen.

12 *Vrijd.* De nacht voor dien dagh omtrent 3 ueren kreegh, mij in 't bed omkeerende naar̄ rechte zijde, een schielijcke draeyingh in 't hooft, mij dunckende dat het gansche bedt wierd omgekeert. Daerop mij naer̄ slincke zijde wendende, gingh terstont over, maer liet mij evenwel eenighe ontsteltenis, eñ een weynigh daernae brack mij een sweet uyt, raeckte daernae in slaep, en sliep tot 9 ueren. Was eenighe daghen verkoudt geweest eñ had savonts te voren 3 glasen cyder gedroncken.

De Con. teeckende naermiddagh eenighe dingen.

Daer quam tijdinghe dat Mackay van Dundee geslagen was in Schotland, de 3 Schotsche en Engelsche Regimenten uyt Hollandt zijnde weghgeloopen, maer de nieuwe gelichte in Engelandt hebbende seer well gedaen. Quam oock tijdinghe, dat twee schepen van Kirck met provisie eñ amunitie in Londonderry geraeckt waeren.

Had geerne noch dien avondt naer Londen gegaen, maer kreegh nogh te doen.

13 *Saterd.* Konde smergens niet naer Londen gaen, om reden van het contrarie tij, en quam daer savonts ten 5 ueren, vindende mijn vrouw spelen met mevrouw Creitsmar, mevr. Weck en mevr. Soutelande.

14 *Sond.* Was naermiddagh met mijn vrouw op Whitehall in mijn quartier, eñ van daer tot mevrouw Vernatti.

Gaf Tien een reprimende over 't ghene de Wilde mij deser daegh geseght hadde van sijn vloecken onder de knechts en sijn liegen, soodat hij begon te huylen.

15 *Maend.* Was smergens te voet naer St Paul, om de Critica Novi Testamenti vañ P. Simon te soecken, die nergens niet vinden konde, maer de man iñ Prince's arms

beloofde mij die dynsdaghs te senden, dat evenwel niet deed.

Naermiddagh was met mijn vrouw aen tot Beling de upholsterer, en daer nae met haer tot mevrouw Creitsmar, daer de vrouwen speelden, eñ Tien, met mijn vrouws toelaten, mede een handt maeckende, verloor bij de 20 gl., dat mij chagrin maeckte.

16 *Dynsd.* Nam afscheidt van broer Christiaen, die meende met Cap[n] van der Colck vrijdagh toekomende te vertrecken. Daernaer reed naer Hamptoncourt, daer ten 12 ueren quam.

Naermiddagh quam een vent bij mij, seggende vañ naem van Huygens te wesen en van Brussel; was een schilder, soo hij seyde, en had wel 18 jaer in Engelandt gewerckt. Seyde, dat er noch verscheydene Huygens te Brussel waeren en over 200 jaeren geweest waeren. Dat sijn vader Gillis geheeten had en een kantwinckel gehadt had, en aen Coningh Carel, in sijn ballingschap, veel gelevert had. Versocht recommandatie, maer wist geen maeghschap te reeckenen.

17 *Woensd.* Was smorgens Stanley bij mij met d[r] Flamstead van Greenwich, een heel kleyn mannetje, als een clergy-man gekleedt, had seer swarte ende bedorvene tanden, en sprack geweldigh ras. Droncken choccolate, en wij beloofden hem te gaen besoecken.

De Wilde seyde mij, dat de Con. tijdingh uyt Schothland had van Macquay (dewelcke naderhandt verstondt dat Myl. Farfar, te post daer van daen komende, gebracht hadde), seggende dat Macquay een partij vañ vijandt, 400 te voet en een esquadron peerden, soo sij gingen om een plaets te plunderen, achterhaelt hadde, en het voetvolck genoeghsaem alle nedergemaeckt of gevangen hadde, eñ dat de ruyterije, in een rivier gedreven zijnde, vele daerin verdroncken waeren, dat de Sr Cor. Balfour gevangen was in voorgaende rencontre en Dundee gebleven.

Was in̄ naemiddagh bij de Con., mij iets te doen gevende.

18 *Donderd.* Sprack Sr Gabriel Sylvius, nieuwelijx uyt Denemarcken komende, op de plaets voor mijn quartier, en gingh met hem naer boven naer̄ Coninx quartier, wiens handen, soo mij geseght wierd, hij kuste, maer de Con. sprack maer heel kort met hem.

Den avont te voren quamen brieven, seggende dat de Con. James de belegeringh van Londonderry hadde opgebroken, en̄ sijn volck was bij een treckende.

Hadde dese en̄ twee of dry voorgaende daghen een seer moeyelijcke verkoutheit en vrij scherpe hoest.

19 *Vrijd.* Was smergens bij de Con., die aen Benting, mede in 't cabinet zijnde, seyde, dat het met sijn verkoutheit wat beter was.

Bentingh had en poste te Chester geweest.

At smiddaghs aen tafel van̄ Grooms of the Bedchamber met de kleyne Sayers alleen. Hij seyde mij dat mrs Lockart, nieuwlijk tot Bedchamberwoman van̄ Coningin aengenomen, soo gesecht wierd, niet langh geleden in de kraem geleghen hadde.

De Coning was smergens uyt schieten. Was heel warm weder.

De Con. had, soo de Wilde mij seyde, eenige ordre gestelt op de logementen te Hamptoncourt, thoonende niet seer wel tevreden te zijn op Mil. Dorset, dat soo talmde met die te reguleren. Had de lijst van al de logementen geëyscht, en daer veranderinghe naer sijn sin in gemaeckt, hebbende de Gentlemen-Ushers niet willen hebben in 't Hoff. De Secretaris van Schotland had een logemt in̄ galerije nevens mijn quartier gekregen.

20 *Saterd.* Gingh smergens met Borselen te water nae Londen, daer eerst ten half dryen aenquamen, doordien Borselen soo lang talmden om sijne afscheiden te nemen, gaende om de Marquis de Gastanaga van wegen de Con.

te complimenteren. De Con. had hem 300 ℔ sterl. doen geven voor̄ onkosten van sijn reys.

Hij klaeghde dat de Con. hem anders noch gheen geldt gegeven had van sijn tractement.

Seide, dat het een groot mysterie was, en niemant bekent de reden waerom de Con. Voorst soo veel faveur gedaen had, en̄ hem in̄ Ridderschap gebracht, daer hij een geck en een onbeleefd geck was.

Broer Christiaen, die met Borselen vertrecken soude, vondt ick noch te Londen.

Gingh naermiddagh met mijn vrouw tot nicht Beckers, daer se met mevrouw Creitsmar en mevr. Weck speelden.

21 *Sond.* Was naermiddagh met mijn vrouw tot mistres Fenis, die seyde dat een Predicant in St James Church impertinentelijck gepredickt hadde, en het volck onder anderen verweten, dat in plaets van in haere miserien haer ooghen naer den Hemel te verheffen, sij haere ooghen uytgekeken hadden met het sien naer de wederhanen, om te weten of de Prins van Orange quam: seggende voorts, dat alle de miserien van̄ lamentatien van Jeremias op haer gekomen waeren, dat de croon van Israel van haeren hoofde gevallen was, etc.

Daer hongh een conterfeitsel in haer camer, met halve lijff, de eene borst, schouder en arm naeckt, van mrs Barlow, moeder van̄ Hertogh van Momouth.

Doen Borselen en̄ ick daeghs te voren op de rivier omtrent Chelsey quamen, quam ons een boot tegen, daer een vrouw in sat, jongh en modestelijck wel gekleet, die, bij ons komende, haer handen omhoog heffende en haer mondt wijdt open doende, hardop riep: How now are you so many rogues there to gether, an there is never an whore amongst you?

22 *Maend.* Was smergens op de beurs en elders met mijn vrouw om bootschappen. Thuys komende, vonden Slydrecht.

Slydrecht, die Broer medegebracht hadde om te komen eten, klaeghde seer dat de Staten van Hollandt hem hadden afgenomen sijn part iñ 50/m gl. verboden geldt, dat hij als officier van Monneckendam hadde aengehaelt, eñ dat geseght wierd, om het te salveren, dat dienen moste tot betalinghe vañ Brandenburgsche trouppen.

Naermiddagh reed alleen naer Hamptoncourt door groote stoff. De Con. was op de jacht van smergens af.

23 *Dynsd.* Was smergens bij de Coningh, die mij te doen gaff.

Mijn vrouw quam tegens de middagh, seyde in 't Cabinet vañ Con. aen Benting vañ predicatie, daervan hiervoor op den 21en.

Was savonts bij de Con: om te doen teeckenen. Hij vraeghde mij, of mijn vrouw te H. C. was, en als seyde: jae, vraeghde: is sij dan daer al mede in dat hof? Ick seyde: jae, mijn heer, sij moet wel. Bentingh daerbij wesende seyde: de Hollsche meissens willen hier niet wesen, omdat jouw meissens het landt soo uytgemaeckt hebben. Sij hebben geschreven en geseght, dat het een duyvels land is, soo vuyl en soo leelijck etc.

Ick seyde, dat in 't huys, daer logeerde te Londen, noch een vrijster gekomen was à tout hazard, om met een voetknecht vañ Con. te trouwen, eñ dat het huwelijck voortgingh.

De Con. seyde dat Lijsje, Elsjes dochter, een vrijer in Hollandt hebbende, met geweldt wegh wilde, eñ dat de Coningin haer niet konde houden. Seggende daerbij: Ic kendt Elsje wel en je kendt de Coningin well.

24 *Woensd.* Was quaet weder en waeren niet uyt.

25 *Donderd.* Was naermiddagh met Stanley en mijn vrouw te voet naer Kingstone, eñ quam te water wederom, doordien begon te regenen.

Seyde aen Stanley vañ predicatie, daervan den 21en deser, die daerover nae Londen schreef aeñ Parochiaen van St James Church, wesende sijn vriendt eñ kennis.

De Coningh was naer trouppen, die den volgenden dagh reveue souden doen op Honslow-heath.

Daer was veel te seggen van dat de Coning voor 14 dagen naer Winsor soude gaen.

26 *Vrijd.* De Coningh was weder nae de trouppes.

Naermiddagh was met mijn vrouw tot joff. Golsteyn, daer Montigny, gewesene page van Coninginne, en Slydrecht mede quamen.

De discoursen continueerden, van dat de Con. en Coninginne de naeste weeck naer Winsor souden gaen.

De Con. om mij savonts gesonden hebbende, most langh in Bed-chamber wachten. Daer praete met Mylord Inchequeen en de Hr van Odijck. De leste knorde seer daerover, dat de Con. Voorst alleen in Ridderschap gestelt had, en de rechte pretendenten voorbij gingh, daeronder de jonghe Beverweerdt noemde, en seyde voorts: Wel sal de Con. voor mij nu oock niet eens wat doen? Ick heb altijt bij hem geweest als 't voor de windt en tegen is geweest.

De Con. ging naer de Coningin en quam weder, en deed eyndelijck niet met all met mij, maer ontkleede hem.

27 *Saterd.* De Wilde quam smergens seggen, dat de Con. tijdingh hadde dat Walker met 1800 man geramasseert volck de Con. James sijn leger, van Londonderry retirerende, geattacqueert had en vierduysent man daervan gevangen hadt of dootgeslagen. Daernae wierd geseght, dat Walker, self in Schotlandt overgecomen zijnde, de tijdingh daer gebracht had.

Naermiddagh wandelde met mijn vrouw rontom Hamptoncourt.

De Con. wierd van Mylord Sidney getracteert.

Mijn verkoutheid duerde, maer was een weynigh minder.

28 *Sond.* Was smorgens in Duytsche kerck, daer joff. van Sommelsdijck, weduwe van Lord Kinkardine, met haer dochter mede was.

Wandelde wat met mijn vrouw naer de predicatie smergens.

Naermiddagh was joff. Vijgh bij ons, eñ daernaer wandelde met mijn vrouw op de wegh naer Hamton.

Ondertusschen had de Con. om mij gesonden; een uer daernae thuys komende, sondt wederom, en als boven quam, sprack mij niet als iñ Bedcamer quam en gingh eten.

Mijn hoest en verkoutheit continueerde.

29 *Maend.* Dijckvelt was smergens bij mij en dronck choccolate; versocht aen de Wilde de titulen en complimenten vañ Coninx brieven eñ van deghene die aen hem geschreven wierden; had eenigh bedencken met wat intentie.

De Wilde seyde mij, dat Amelisweerdt hem geschreven had, en versocht aen mij te recommanderen sijn versoeck aeñ Coningh, om Commandeur vañ Bosch te wesen in Heeswijx plaets, eñ om de plaets van Major Commandant daerbij te mogen houden, seggende daerbij, dat indien ick mijn charge geresigneert hadde eñ de Fiscael Rooseboom die gekregen hadde, hij het versoeck aeñ selve Rooseboom wilde doen.

30 *Dynsd.* Was savonts bij de Con. en oock voor de middach. Hij teyckende een brief, die hem bracht, doch bij Dijckvelt ingestelt, aeñ Staten van Hollandt, waerbij seght, dat, ontfangen hebbende haer missive vañ 19 deser maend, waerbij versoecken sijn advys aengaende het aenstellen van gecommitteerden te velde bij het leger doo͞r Prins van Waldeck gecommandeert; hij oordeelde dat, aengesien het saisoen alreets soo verre was ingeschoten, dat, eer soodanighe Commissie soude konnen werden gedecreteert, den tijdt tot onderneminghe van desseynen soude verloopen zijn, en dat daerom meende dat met de aenstellinghe van dese Gedeputeerden voor dese campagne soude konnen werden gesupersedeert, konnende door de H^ren van wegen den R. van State eñ de Gecomm^de Raden

nu in 't leger zijnde, kennisse gegeven werden aen̄ Pr. van Waldec, van̄ bedenckingen en consideratien, die hare Ed. Gr. Mo. ofte hare Ho. Mo. op 't een ofte het andere dat soude voorkomen, souden mogen hebben.

Naermiddagh was Stanley bij mij en gingh met hem en̄ mijn vrouw naermiddagh wandelen op de wegh naer Hampton.

Dewijl bij de Con. was en hij schreef, seyde mij, je en gaet mergen niet naer Londen.

31 *Woensd.* Mijn vrouw gingh smergens te water naer Londen, hebbende daer het een en̄ 't ander te doen voor haer vertreck, daervan de tijdt naederde, werdende gemeent dat het schip van van der Kolck, daer broer Christiaen mede gegaen was, haest soude wederkomen.

De Wilde quam mij smergens seggen, dat hij de Con. gesproken had om de Secretarisplaets van Vlissingen, vacant door het sterven van eenen Despontijn, aen wie Odijck geseght wierd, die voor 12000 gl. verkocht ofte geprocureert te hebben. Dat de Con. hem sijn req^{t} afgenomen hadde, en̄ dat Benting hem belooft hadde voor hem te spreken.

Als in̄ voormiddagh bij de Con. quam, sagh sijn req^{tje} voor de Con. op sijn tafel leggen, en hij seyde mij daer naer met een lacchend aensicht: Wel, wil de Wilde Secretaris van Vlissingen wesen? Ick seyde, dat mij geseght had daertoe een versoeck aen̄ Con. gedaen te hebben, en dat hij klaeghde, dat het in Engelandt wat schrael voor hem omquam, daerop niet weder seyde.

Heb op dynsdagh den 30^{en} vergeten aen te teeckenen, dat de Con. dien dagh naer Londen gingh, en̄ het Parlament prorogueerde tot den .. [1]) Sept., seggende sulx van tijdt tot tijdt te sullen doen met korte prorogatien tot de winter toe, indien daer geen nootsakelijcke dinghen voorquamen.

---

1) Niet ingevuld.

Wandelde naermiddagh met Stanley langs de rivier naer Kingstone eñ door 't Parck wederom.

SEPTEMBER.

1 *Donderd.* Seyde mij de Wilde, dat Fremin hem geseght hadde, dat hebbende geluystert als de Con. met Benting sprack van sijn vertreck, hadde geseght, dat als men hem de plaets soude geven, hij hier soude moeten blijven of iets dergelijx, 't welck soo zijnde, hem goede apparentie gaff.

Was naermiddagh bij joff. Vijgh, daer Gastigny oock vondt.

2 *Vrijd.* Was tweemael bij de Coningh; deed mij een brief schrijven aen Beverning, daerin seyde, geen de minste gedachten gehadt te hebben van dat hij eenighe veranderring soude hebben willen introduceren, strijdigh teghens sijn dienst; dat seer wel voldaen was van sijne gepasseerde conduitte, eñ gerust op hem voor het toekomende; dat sijne gedachten wilde laten gaen over expedienten, om de difficulteyten door de Con. absentie ontstaende (die waeren aengaende het aenstellen van Magistraten op de rechte tijdt) wegh te nemen.

3 *Saterd.* De Con. gingh op de jacht.

Gingh ten 8 ueren te water met Stanley naer Londen, en naer dat gegeten hadden tot mijnent, gingen samen in een schuytje naer London-Bridge, daer wij om reden van het tij niet door en konden, en gingen te land bij de Old Swann. Daer namen een andere boot en voeren naer Greenwich, een redelijck groote plaets. Men passeert voorbij Ditford, mede een redelijck dorp, eñ siet men over the isle of dogs (een peninsula) de plaets van Blackwale van verre leggen. Soo ras als men voorbij de brugh is, siet men een groote menighte van schepen leggen, meest coopvaerders. Het parck te Greenwich is seer plaisant, om het schoone gesight, al de slingeringh vañ rivier daer gesien werdende. De grondt is als een Bowling-green.

Flamstead, die wij gingen besoecken, was niet thuys, maer quam eer wij vertrocken en liet ons sijn instrumenten sien en sijn observatorium, maer met der .... den avondt naderende. In sijn cabinet ley een geschrift, dat hij seyde een testament was, en dat hij dat heel dickwils maeckte; dat hij een weynigh geleden iets gevoelt had, dat hem een paralysie deed vreesen, eñ dat men hem geraden hadde exercitie te doen, gelijck hij doe te peerd van Londen quam gereden. Bij hem woonde een jongher soon vañ Hertogh van Hamilton, die wij sagen met een Japansche rock aen, eñ noch een jong borst, beyde om de mathematique te leeren. Roeyden daernae weder tot aeñ brugh, en reden van daer met een koets naer huys. Stanley seyde, dat Dalonne zedert eenige dagen niet wel was en 't bedde hield.

4 *Sond.* Was altoos nat en vuyl weder, en daerom en omdat men sondaeghs met moeyte koetsen krijcht, gingen niet uyt.

De Hr vañ Lier was bij mij en seyde, over een dagh of twee tot Benting gegeten te hebben, sij nu, soo 't scheen, beter vrienden wesende. Wist nogh niet wat de Coning met hem doen wilde; hadde hem gevraeght of hij de zee wel konde verdragen, daerbij seggende, dat sijn dienst mogelijck soude van doen hebben.

Vraeghde mij, hoe ick het maecken soude, en begon mede van een plaets iñ Rekencamer voor mij te spreecken, daer geen positive antwoord op en gaf. Hij meende dat er naer apparentie haest augmentatie iñ order vañ Ridderschap soude geschieden, en soo Boetselaers plaets iñ Reeckenkamer vacquant komen. Twijffelde half of hij niet er op uyt was om te hooren wat ick seggen soude.

5 *Maend.* Was naermiddagh met mijn vrouw eñ Tien iñ Bartholomew-faire, die in Smithfield gehouden wierdt. Daer waren menichte van spullen, meest alle om de Paus uyt te lachen, eñ saten alle de acteurs en actrices op

galerijen voor haer cabanes gemaeckt, met de extravagantste kleeren vañ weelde. Daer waeren oock verscheydene van die groote wielen, 20 voet of meerder hoogh, daer schuytjes aen honghen, met het wiel ront omdraeyende, maer altoos noch hangende, die saten vol volck, kinderen eñ andere. Daer was een groot gedrangh van menschen, en overall hongen speen-varkens te koop.

Smergens was nicht Beckers bij ons en beloofde mede te gaen; maer tegen de middagh liet seggen, dat sij niet soude konnen gaen, wesende seer sieck geworden, dat apparent inventie was, om ergens een partij van spelen waer te nemen.

Was smergens met mijn vrouw op Whitehall, en gaf aen Wiljet wat order tot reparatie aldaer in mijn quartier te doen.

6 *Dynsd.* Reed met Stanley weder naer Hamptoncourt, daer de Coning naer mij gevraeght had.

Schreef een brief aen Schuylenburg, om hem te lasten een commissie onder Grimbergen op te maecken, voor een soon van een gewesen officier, daer Feron 100 ducatons soude van hebben.

Naermiddagh was bij joff. Golstein, daer joff. Vijgh met La Leck mede quam. Joff. Golstein, hij wegh gaende, seyde, dat de vrouw vañ Leck hem seer kort hield, pretexerende dat sijn vaders goederen moste redden.

Waeren onderwegen aen het huys van de Coningh te Kinsington aen, daer sterck getimmert wierd. Scheen een soete plaets te wesen.

7 *Woensd.* Gilbert, de predicant, was smergens bij mij, seyde, dat sijn maistres en haer moeder overgekomen waeren eñ sijn huwelijck nu soude voortgaen.

Seyde, dat een coffer met 13000 gl. aen geldt daer in, sijn bruydt toehoorende, te Lausanne vastgehouden was, de magistraet dat geldt daer willende aengeleght hebben, dat sij het doen setten hadden, sonder eenighe pretentie

te hebben, in het thresor vañ stadt daer vier ysere deuren voor zijn. Dat onlangs die vier deuren eñ het coffer opgebroken zijnde, het gelt daer uyt genomen was, sonder dat men konde seggen hoe.

Odijck was bij mij naermiddagh.

Wandelde alleen.

8 *Donderd.* Sagh, als de Con. smiddaghs att, d^r Walker, die London-derry gedefendeert hadde. Was een man van omtrent mijn taille, roodachtig in 't aensicht, eñ had dun, grijsachtigh haer, voorts gekleedt als andere geestelijcke.

Men seyde, dat de Prins van Waldec wat terugge naer Guespines gemarcheert was, uyt manquement van fourrage, eñ dat de Fransche vloot vañ kust van Yerlandt naer Brest gekomen was.

Marquet was smergens bij mij.

Broer Christiaen schreef mij, dat sess dagen op zee geweest was, naer Holl^t gaende, en versocht dat voor hem vañ Con. een plaets in sijn Raedt, door doot van Pettekum vacerende, wilde eysschen, dat mij embarrasseerde.

De tijdinghe quam dat Roosemale, Burgem^r van Rotterdam, doot was, maer de vrouw van Bennebroeck, die men doot geseght hadde, beter. Oock dat joff. van Ginhoven de bruydt was met de weduwenaer Cauw, soon van Toontje Schadé (NB. dit niet waer).

Kreeg ordre savonts om 's anderen daeghs naer Winsor te komen, de Con. seggende dat de post van daer soude laeten afgaen.

9 *Vrijd.* Voer smergens met een schuytje naer Winsor, daer ick omtrent 3 ueren aenquam. De rivier is op die passage op veel nae soo plaisant niet als van Hamtoncourt naer Londen.

Gingh eten eñ logeren iñ White Lion, over het Coornhuys, op de Italiaensche manier gebouwt zijnde.

Naermiddagh bij de Con. ontboden zijnde, seyde mij terstont, in sijn cabinet zijnde: Ick ben hier wat beter

gelogeert als te Hamtoncourt, eñ viel voorts op het discours vañ schilderijen en figuren, die daer waeren, mijn opinie over die vraghende.

10 *Saterd.* De Con. ontboodt mij smergens wederom en praete weder vañ schilderijen, in 't huys zijnde. Benting daernaer inkomende, gingen al te samen met m[r] Randue, de conchierge, door het heele huys, om die te sien, doch met haest, de Con. staende om op de jacht te gaen, gelijck dan terstont daer aen dede.

Ick huerde een koets te .... naer Londen voor een Guiny, en quam daer omtrent half 3.

Naermiddagh was regenachtigh los weder; mijn vrouw speelde met mevr. Creitsmar en nicht Becker.

Ick gingh om te sien wat op Whitehall gedaen was, maer de deuren waeren toe, geen werckluyden daer zijnde.

Gingh van daer nae Dijckveldt, daer Reck eñ .... [1]), Envoyé van Brandenburg, mede quamen.

Smergens thoonde ons Benting een advis, gekomen van Portsmouth, seggende dat de twee vloten van sondaghs 's middaghs aen malkanderen geweest waeren tot 's maendaghs 's mergens; maer Dijckvelt meende dat het een leughen was.

11 *Sond.* Was met mijn vrouw op Whitehall, daer de schilders niet naer haer sin werckten. Wandelde daer naer met haer wat langhs de Maillebaen.

12 *Maend.* Waeren met nicht Becker op Whitehall, om aeñ meesters, daer ontboden, werck te ordonneren.

Naermiddagh dede met mijn vrouw eenige boodschappen en gingh met haer tot mevr. Creitsmar, daer sij adieu seyde.

De vrouw eñ die van Cap[n] Weck seyden, seer in deliberatie te staen van naer Hollandt te gaen, hoorende dat haer mans naer apparentie in Yrlandt souden de winter over blijven.

---

1) Niet ingevuld.

Desc daghen hoorde men dat Karickfergus aen̄ Hert. van Schomberg overgegaen was.

13 *Dynsd.* Nam afscheidt van mijn vrouw en̄ soon, seer melancholicq wesende, en̄ reed naer Hamptoncourt.

Savonts bij de Con. zijnde, vraeghde mij, of sij wegh ging, hen waerom soo ras; seyde, dat het quaed weder van 't naejaer vreesde.

14 *Woensd.* Een brief van̄ Graef Oxenstern gekreghen hebbende, waerbij mij versocht een order voor van der Kolck te procureren, om tot maendagh te blijven leggen, wanneer nogh twee Engelsche fregatten en twee jachten met Mylord Paget en̄ Mylord Dorshet, Envoyé, naer Hollt souden vertrecken, deed de Coning daertoe een acte teeckenen, en sond die met sijn knecht, met eenen aen mijn vrouw daervan kennis gevende.

Hield Slydrecht bij mij ten eten, die, als hem quelde daermede, dat hij hem van madame Buat soo liet coyonneren, daer hij soo langh bij haer geweest en̄ geconverseert hadde, seyde, dat elck een die wist hoe hij met haer geleeft hadde, wel kost oordeelen, hoe hij bij haer gestaen hadde.

Hoorde dat den jongen Hertogh van Glocester seer qualijck was geweest en noch was van̄ stuypen.

Sagh in̄ Coninghs Bed-chamber de eerste reys met kennis den Hertoch van Hamilton, een groot en goedt facoen van een man, rood van aengesicht. Hij was wel een groot half uer bij de Coningh.

15 *Donderd.* De Coningh gongh op̄ hartejacht ten 9 ueren.

De Wilde seyde mij, dat Dijckvelt hem deser daghe geseght hadde, dat de Coningh niet meer wilde lijden dat Odijck, soo als gedaen hadde, meer met de ampten in Zeelandt soude traffiqueren.

Naermiddagh gingh met Stanley wandelen naer Kingstone, en droncken eens in Castle.

Hij seyde mij, dat den jonghen Hertogh van Glocester genoeghsaem desperaet sieck was aen̄ stuypen, en apparentelijck dien dagh niet leven soude.

16 *Vrijd.* Was tweemael bij de Con., die mij vraeghde of sanderen daeghs niet naer Londen gingh. Seyde: jae, en dat mijn vrouw geern nogh eens spreken soude. Je sult se nogh wel tweemael spreken, seyde hij.

Soo smiddaghs van hem quam en naer mijn camer gingh, quam m^{rs} Windon naer haer eetcamer en̄ galerije bij mijn quartier, en als met haer ging, vraeghde mij: Wil you come and dine with us? Ick thoonde haer papieren, die in̄ handt hadde, en seyde: The King hath given me so much business, daerop sij seyde: Ay, ay, of wilde seggen, dat maer een gemaeckte excuse was.

17 *Saterd.* Ging smergens naer Londen te water, daer in 3½ uer quam, hebbende voor 't tij en konnende bijnae overall zeylen.

Bij mijn vrouw komende, sonden Jan Wiljet met haer goedt vooraf naer Gravesand, en̄ alsoo niemant bij mijn vrouw blijvende, resolveerde om self met haer tot aen 't schip te gaen.

Naer̄ eten gingen nogh eens op Whitehall, om naer 't werck te sien, en̄ de reparatie die daer liet maecken. Daernaerginghen tot nicht Becker, en nam sij daer afscheidt.

18 *Sond.* Ginghen met een koets voor 40 schill. naer Gravesand, de wegh over all seer plaisant zijnde. Wat van Londen afkomende, vonden veel van die putten, daer se witte substantie uyt graven, om kalck te maecken. Aten een weynigh in een dorp, Dartford genaemt, daer een stercke beeck door loopt, en quamen omtrent half sessen te Gravesand.

Voeren aen boord van 't schip den Briel, daer de Con. mede naer Engelandt gekomen was, en ick gingh spreken met de Cap^{n} van der Kolck, die sieck geworden was en̄ gansch qualijck der uyt sagh.

Kochten wat visch op de rivier.

Wiljet was met het goedt gekomen, en had geen aenspraeck van 't Customhouse gehadt.

Van der Kolck meende dynsdaeghs t'zeyl te gaen.

19 *Maend.* Meende smergens ten 7 ueren te vertrecken naer Londen, mijn vrouw dan terstont sullende t'scheep gaen, maer mijn huerkoetsier was 7 mijlen van Gravesand gegaen en quam niet voor 10 ueren thuys, daer hem over uyt maeckte. Hij seggende, dat naer een nieuw peerd was gaen sien.

Nam doen afscheyd van mijn vrouw en soon, seer beweeght zijnde eñ melancholicq den ganschen dagh, voornemelijck als te Londen in het logement quam, daer met soo goede vrunden soo langh geweest was.

Onderwegen quam een regiment te voet tegen, in 't roodt gekleedt.

Te Londen quam ten half sessen, eñ hoorde van Cap[n] Heldevier, die mij terstont quam plagen met sijn saecken, dat er weder andere order aen van der Colck gesonden was aengaende sijn vertreck, joff. Broeders mij dat mede seggende. Dit mij qualijck gevallende, gingh naer̄ H[r] van Dijckvelt, daer de Graef Oxenstern vondt. Die seyden mij, dat er snachts te voren een expresse gesonden was aen van der Kolck, met order om niet te vertrecken voor dat Oxenstern ende Baron Gürtz het souden goedtvinden; Gürtz het schip den Briel willende mede hebben bij de 2 Engelsche fregatten, die de jachten van Myl. Paget, die naer . . . . 1) en Myl. Dursley 2), die voor envoyé naer Hollandt gingh, stonden te convoyeren; doch Dijckveldt seyde, dat er tijdingh was, dat de twee fregatten iñ rivier,

1) Niet ingevuld.

2) Boven (bl. 176) onder 14 Sept. was de auteur met de spelling van den naam nog onbekend: toen schreef hij *Dorslet* (want *Dorshet* is een drukfout).

naer een reys naer Hollt, gekomen waeren, en dat meende dat men woonsdagh soude konnen vertrecken.

20 *Dynsd.* Reed ten 10 ueren naer Hamptoncourt. Was noch eerst bij de Gr. Oxenstern, die mij seyde dat gesproken hebbende met de Baron Gürtz, hij wel sagh dat het wel donderdagh soude wesen, eer men vertrock.

Te Hamptoncourt komende, seyde mij de Wilde, dat Mentz met capitulatie was overgegaen, en dat de vijandt den 11en deser daer was uytgetrocken; dat daer all 't geldt, dat de Franschen aen de luyden hadden geëxtorqueert, bekomen was, en groote quantiteit canon.

Den jongen Hertogh van Glocester was weder beter.

De Con. was op jacht naer Winsor, en quam laet weder thuys.

21 *Woensd.* Voormiddaghs was thuys. Naermiddaghs was bij joff. Golstein, die seyde dat se joff. Vijgh seer quelden met Slydrecht, en dat sij verscheidene brieven van haer vrienden daerover gekregen had.

Seyde, dat den Hertogh van Glocester weder heel well was.

Savonts boven gaende, konde niet hooren wanneer de schepen met Myl. Paget en Dursley vertrecken souden, en wat chagrin dat mijn arme vrouw daer soo langh aen scheeps-boord most blijven, eer vertrecken konde.

De jonghe van van Hulst eñ die van den dr Hutton, sloegen malcanderen op de gang voor mijn camer.

22 *Donderd.* Was naermiddagh bij joff. Vijgh, daer vondt de Hr van Nijenhuys eñ de jonghste Golstein, welcke twee laetste een glaesje rhijnsche wijn droncken.

Sij seyde, dat het huwelijck vañ bleeke joff. van Werckendam voortgingh met de crepele Heer van Westwesel.

Domine Loderus mij in 't Parck moetende, seyde gehoort te hebben, dat K. James saken in Yrland geruineert waren.

23 *Vrijd.* De Con. teyckende savonts en noch naer den

eten een brief aen̄ Raedt van Staten, waerbij seyde, met verwondering verstaen te hebben, dat de H^{r} de Huybert in̄ Raedt van State sich hadde aengematight de dispositie van̄ plaets van Major der stadt Breda, daer hem niet konde onbekent wesen etc., concluderende daermede, dat aen̄ Gouvern^{r} van Breda gelast had, de Major, bij hem gestelt, niet te admitteren. N^{a} 1) dat hij denselven gemaekt hadde, alleen in̄ Raedt zijnde, en̄ dat een neef van hem was.

De Con. vraeghde mij naer mijn vrouws vertreck, en̄ seyde dat meende de schepen dinsdagh vertrocken waeren.

Op een tweede brief, daermede br. Christiaen mij quelde, om aen̄ Con. de plaets in sijn .... 2) vacerende, door̄ doot van Pettecum, te eysschen, sprack daervan aen hem en̄ seyde mij half tusschen sijn tanden, dat niet en wist ofte die plaets oock suppleren soude. Als ick een weynigh daernae noch seyde, dat geloofde dat hij van broer niet qualijck soude gedient wesen, zijnde hij van een penetrant verstandt en̄ van goede applicatie, antwoorde, dat hij geloofde, dat veel hoogher gedachten had, als om te talmen (of diergelijck woordt) met de Rentm^{rs}, waerbij ick het liet blijven.

Savonts sprack mij Sr Rowland Guine van mijn quartier in Whitehall, en̄ seyde, gehoort te hebben dat Mylord Dorset sprack al of niet en wist dat ick daer in was, maer meende dat naer Monsr de Miremont niemant het gekregen hadde, ignorerende alskax dat ick het hadde, omdat geen warrant van hem gehadt en hadde. Ick seyde, met kennis van Myl. Portland, en apparent van̄ Coningh, dat quartier gekregen te hebben, en̄ dat, soo men mij spull maeckte, ick aen̄ Con. soude spreken. Maer hij seyde dat het niet noodigh was, en̄ dat hij aen Myl. Dorset geseght hadde, dat ick daer in was. De Wilde meende, dat dit het werck van Cooling, sijn Secretaris, was, om guinys te hebben.

---

1) d. i. *nota, merk op.* 2) hier is een woord uitgevallen.

Wandelde met Stanley in 't Parck, en dronck een bottel bier met hem op mijn camer.

De Con. was zedert smorgens uyt schieten.

24 *Saterd.* Gingh te water van Londen. Liet aen Dijckvelt vraeghen, of de schepen van Gravesand vertrocken waeren, die mij liet seggen, niet anders te weten [1]).

Kort daernae seyde mij Ferdinand, met een knecht gesproken te hebben, die dien morgen van Gravesand komende seyde, dat het schip noch niet wegh was, eñ dat mijn vrouw met ander volck noch daeghs te voren op het landt hadde sien wandelen, maer dat maer gewacht wierd naer de Baron Gurtz, eñ dat, die gekomen zijnde, Cap[n] van der Kolck terstont soude seil maecken. Ick besprack een boot om naer Gravesand te vaeren en mijn vrouw noch eens te sien, maer daernaer van een yder hoorende dat Gurtz naer 't schip of jacht vertrocken was, resolveerde van niet te gaen.

Te Londen komende, hoorde dat er tijdingh was van een bataille tusschen de Marquis van Baden eñ de Turcken, waerin 20/m vañ leste souden gebleven zijn, eñ alle haer canon eñ bagagie genomen. Was naermiddagh tot mevrouw Creitsmar, daer noch een jonghe vrouw was van een vendrich vañ garde, en nicht van den overleden major Seiffert: had een suygend kint.

Mevr. Creitsmar had brieven van haer man, ni fallor vañ 10 deser, waerin seyde, dat er geseght wierd in ons leger, dat er een groote desordre in 't leger van K. James was, maer dat weder andere had gehadt van een dagh of twee laeter, daervan niet sprekende. — Creitsmar en Weck waeren beide een weynigh gequetst geweest voor Karickfargus; den eerste van een vervloghen kogel, maer sonder peryckel.

---

1) Sij is eerst den 2en Octob. snachts in den Haegh gekomen, en den 1en uyt de rivier vertrocken.

Was naermiddagh met Slydrecht eens op Whitehall in mijn quartier.

25 *Sond.* Was naermiddagh op Whitehall, en ging van daer naer̄ Hr van Odijck, ende eerst naer̄ andere Ambassadeurs, die alle naer Hamptoncourt waeren.

Gingh doe naer̄ vrouw van 's Gravemoer, daer Oldersom was, die sprack van̄ laetdunckenheit van Rooseboom, die onder andere geseght hadde, dat hij het desseyn op Engelandt 8 maenden van te voren geweten hadde, en̄ hem gevanteert hadde van seer scharpe setten aen̄ Prins van Nassau gegeven te hebben, over sijne te voren gehoudene conduitte. Dat hij, Oldersom, hem daerop geseght hadde, dat ick soo tegens een Prins van̄ rang van die van Nassau gesproken hadde, ick soude gevreest hebben dat hij mij stockslagen soude gegeven hebben.

Daer was oock eenen Saligny.

Runnickhuysen [1]) seyde, dat die van Bon uytgesonden hebben̄ om te capituleren, maer op seer voordeelige conditien, de Keurvorst haer gerenvoyeert hadde en gedreyght haer geene capitulatie te willen toestaen.

Seyde oock, dat Generael Lt Schöning en̄ . . . . . . [2]) Barfus beyde door̄ Keurvorst in arrest waeren geset, geaccuseert werdende van met de Franschen intelligentie gehadt te hebben.

Daeghs te voren vertelde noch mevr. Creitsmar, dat de Hr van Koppensdamme omtrent den tijdt van ons vertreck naer Engelandt seer gediffameert was geworden, en̄ hem naergegeven, dat hij bij sijn vrouws suster een kindt gehadt hadde, en̄ hetselve kindt met de moeder, en oock (ni fallor) sijn eygen vrouw om hals geholpen.

Tot 's Gravemoer wierd mede geseght, dat mr de Schomberg een avantageuse pas, naer Dublin leydende, gepasseert was, en̄ King James hem daer geen standt gehouden hadde.

---

1) Lees evenzoo op bladz. 144 (laatste alinea). 2) Niet ingevuld.

26 *Maend.* Was naermiddagh met Stanley in eenighe boeckwinckels. Daernae tot nicht Beckers, daer de jonghe Vossius vondt.

Smergens was mevrouw Wilson bij mij, willende een req^t^ aen̄ Coning presenteren, om haer mans saeck geexamineert te hebben en daervan een eynde gemaeckt.

Nicht Becker vraeghde seer, of Charles Skelton noch niets gekreghen had, en̄ excuseerde sijn vorighe conduitte seer ijverigh.

27 *Dynsd.* Gingh met Stanley met een koets naer Hamptoncourt. De Coning vraeghde mij smergens met vriendelijckheit, of de huysvrouw wel was overgekomen [1]) en thoonde sich verwondert, als hem seyde verstaen te hebben, gelijck die morgen gedaen had van de Wilde en Symen Jansz., dat het heele convoy noch te Gravesend lagh.

Savonts teeckende veel dinghen.

Stanley seyde, dat het present, dat de Coningh aen Walker, die Londonderry gedefendeert hadde, hem in̄ opinie van de luyden veel goedt gedaen hadde.

28 *Woensd.* De Con. was naer Winsor op de jacht.

Naermiddagh waeren bij mij Stanley, Sr Gabriel Sylvius, Eckart en̄ Heer van de Lier.

Sylvius praette heel anders in 't regard van̄ Con. en sijne interesten als hij plagh, maer seyde, te wenschen, dat men de saeck van̄ gepret^de^ Prins van Wallis hadde doen examineren.

Gaf haer twee flesschen cyder te drincken.

De Coningin was naer Londen.

29 *Donderd.* Schreef smergens de brieven tegens sanderen daeghs.

Naermiddagh quam Sylvius bij mij, en meende met hem in̄ Coningins quartier te gaen, om de Queene Dowager te sien, maer quam even uyt als wij boven waeren. Was in

---

1) Sij is eerst den 2en Octob. 's nachts in den Haegh gekomen.

een losse nacht-tabbert slordigh gekleedt. Gingen doen naer joff. Golstein, daer haer jonghste neef vonden en een tijdtlangh praeten ick tot over achten. Seyde, met mij eens in de comedie te willen gaen.

Quamen de Coningin tegen, die ons seyde met vriendelijckheit: doe you walke so to gether, you thinke you are in Holland still. M[rs] Franckline noode mij om haer te komen besoecken.

30 *Vrijd.* Was savonts bij de Con., soo als hij met de Coningin van Kinsington quam.

Teeckende veel dingen.

Vraeghde mij of mijn vrouw noch niet wegh was.

Dijckvelt liet mij vraghen, om met hem tot Pontac te eten, dat dede, en kreghen Slydrecht en Cap[n] Coljear en Eckart noch bij ons.

Voormiddagh was een dochter van Jonckheer, getrouwt aen een Cap[n] Sanders, bij mij met noch een vrouw, die niet en kende. Het was een langhe en vrij fraeye vrouw, hoewel groff swanger, en geleeck soo seer aen joff. van Barlicum, dat haer in 't eerst daervoor nam en bijnaer soude aengesproken hebben.

Stanley was savonts bij mij en gaff mij de catalogue van R. Pension[s] Fagels Bibliotheecq.

Schreef aen Schuylenburg over het quitteren van Bosvelt en Br. Christiaens sollicitatie. Oock daerover aen mijn vrouw.

October.

1 *Saterd.* Gingh te water naer Londen, en daer logeren op Whitehall, daer het nu gemeubleert was. De wint was Zuydwest (al de voorgaende dagen Noort geweest zijnde), daermede dan hoopte dat mijn vrouw soude over geraecken [1]). Woey een redelijcke kouw.

---

1) Quam in den Haegh den 2en, snachts ten half 12.

Naermiddagh reed naer̄ stadt en kocht een half dozijn stoelen, een ingelecht cabinet en twee tafels, de stoelen voor 9 sch. 6 het stuck, het cabinet voor 3 pondt stg. en de tafels voor 8 en 9 schill. Betaelde 2 pond stg. aen 2 schoonmaecksters, soldatenvrouwen; de tafels en cabinet in Aldermansbury, het leste tot eenen Charles Macel, alderhande joyners werck verkoopende.

2 *Sond.* Was naermiddagh tot mevrouw Wilson, die alle dry haer kinderen aen de pokjes laghen. Sij seyde mij, dat sij haer oom van Walenburg, nogh nooyt niet gesien hadde; dat haer oom van Dijckvelt haer nooyt niet een stuyver van sijn eygen gegeven hadde, eñ niet als het inkomen van haer goedt, dat hij in handen had en administreerde; dat hij seer veel gedaen hadde voor de familie van Schadé, eñ de kinderen, daer sij geloofde dat er verscheydene van sijn maecksel onder waeren, seer hadde voortgeholpen.

3 *Maend.* Was smergens te voet uyt, om 't een eñ 't ander tot noodighe meubelen op Whitehall te koopen.

Eer ick uytgingh was Kuffler bij mij, soon vañ ghene daer papa sal^r^ een verrekijcker in een houte pijp van hadde (welcke nochtans van sijn broeder geslepen was). Seyde, een inventie van sijn vader te hebben, om een schip met der haest iñ grondt te helpen, door een soort van een petard, daer een gat doende in slaen van 15 a 16 voeten in 't vierkant; dat de Protector Cromwell hem een groote recompense voor die inventie soude gegeven hebben, maer juyst daerover was komen te sterven.

Hadde geerne d'een of d'andere plaets gehadt, seyde omtrent Mylord Peterborroug te woonen, aeñ riviere.

Mevrouw Wilson seyde daeghs te voren, dat het doen arresteren van 37 personen in een huys, als over eenigh plot, een schelmstuck was geweest van eenen, die gecondemneert wesende om te sterven, door dit valsch aenbrenghen meende te eschapperen, hebbende die luyden in dat

huys bijeen doen komen, als om haer over eenighe reden te tracteren.

Savonts gingh tot nicht Becker, die seyde, niet heel wel te wesen; praete daer een uer of twee met haer, haer suster en moey. Te acht ueren quam Tipping, voor̄ welcke sij mij, om Gods wil, bade, dat ick geen raillerie (meenende van haer vrijagie met hem) wilde maecken.

4 *Dynsd.* Reed smergens naer Hamtoncourt met de Schotsman, die seyde Huygens te heeten.

Hij vertelde, dat een van̄ dry ministers, dewelck doen gekomen waeren, zijnde gesonden van wegen de Presbyteriaensche partije, in de tijdt van Con. Karel de 2de sich vindende in peryckel, weghens de doen trotterende partijschappen in Schotlandt, sich hadde gesalveert in 't huys van een Lady van sijn vrienden, en dat met haer delibereerde, hoe hij sich soude verbergen, als de soldaten het huys quamen doorsoecken, hij seyde, geen andere raedt te weten, als dat hij tusschen haer en haer dochter in haer bedde mocht legghen. Dat sij dat toestaende, de soldaten in̄ camer quamen, en̄ dat op sijn raedt de moeder opstondt en̄ de soldaten met goede woorden amuseerde, en̄ hij ondertusschen sijn dinghen deed met de dochter. Dat, de soldaten wegh zijnde en de moeder wederkomende, hem willende doen opstaen, versocht daervan geëxcuseert te zijn, en seyde, dat de joffrouw en hij waeren getrouwt in the Lord.

De Coning quam savonts ten thien ueren eerst van̄ jacht, en schreef maer twee brieven, aen̄ Pr. van Waldeck en aen̄ R. Pens^{s} Heinsius.

Slydrecht was bij mij savonts.

Was naermiddagh bij mijn heer Witzen, om hem van sijne caerten van Tartarijen te eysschen voor Stanley en mij selve.

5 *Woensd.* De Con. was naer Londen met de Coningin, om audientie van afscheydt te geven aen onse Ambassadeurs.

6 *Donderd.* Eckart was bij mij, eñ vertelde mij onder andere dinghen, dat den Resid[t] Schönenberg, in Spagnen aeñ Secretaris de Wildt sijn dochter een rock gesonden had van kostelijck stoff, in Spagnen gemaeckt; deselve rock wel 400 gl. te minsten weerdt wesende; dat haer oock een seer fraey evantail, in Westindien gemaeckt, gegeven hadde.

De Lt Cor. Lauder, uyt Schotlandt gekomen, verhaelde, dat het ongeluck, aeñ trouppen van Mackay overgekomen, gekomen was door sijn eygen faute, hebbende hij sijn volck naer een groote marche aeñ vijandt gebracht, daer hij, Lauder, hem had laten weten, dat hij de vijandt genoegh soude steuyten, eñ dat hij sijn volck de nacht over soude laten nesten.

De Coning mij hebbende doen haelen, gaff mij de lijst van all de schilderijen, die in Whitehall, te Winsor eñ Hamptoncourt waeren, willende hebben dat ick die eens soude oversien.

De soon van van Ruyven was bij mij, die wel 20 jaeren in Engelandt gewoont had, en een doctoor van slimme leden was; quam om de Coning een request te presenteren, om een plaets in Engelandt te hebben.

7 *Vrijd.* De Coningh teeckende savonts.

Naermiddagh mij hebbende doen haelen, eñ veel volx iñ Bed-chamber wesende, quam uyt eñ seyde mij dat niet noodigh soude wesen dat ick mede gingh naer Newmarket, eñ dat de Wilde maer soude doen mede komen [1])

Mylord Halyfax iñ Bedchamber komende, quam mij expres groeten, en seyde dat wenschte particulierder met mij bekent te worden.

8 *Saterd.* Gingh tot joff. Golsteyn, die seyde, dat er nu veel luyden waeren, en self aen 't Hoff, die meenden dat de Coningin van een soon iñ craem gekomen was,

---

1) N[a], dit is geweest des anderen daeghs.

maer dat hij gestorven eñ een ander in sijn plaets geset was. Daer waeren nogh Slydrecht, Haersolte en een die vergeten hebbe. Daer wierd geseght dat Heuft joff. Vijgh vrijde, eñ de H^{r} van Engelenburg mede tout de bon.

Kreegh schrijven van mijn vrouw vañ 4^{en}, dat den 2^{en} snachts ten 12 ueren daer wel was aengekomen.

9 *Sond.* Was naermiddagh nogh bij de Coningh, die sijn papieren weghschickte, als ordinaris voor sijn reysen.

Lauder kreegh het Regiment van Balfour, daer Lt Cor. van was.

10 *Maend.* Voer te water naer Londen met Eckart, daer ten 2 ueren quamen.

Att met hem tot de kock in Pellmell. Naermiddagh was tot mevrouw Wilson, logerende op het eynde vañ Rupert-street, in 't huys van eenen Sr Edward Butler.

11 *Dynsd.* Smergens was joff. van Berlicum met haer suster, die bij Cor. Flud twee kinderen gehadt hadde, bij mij; het eene kindt was doot. Naermiddagh was om bootschappen uyt en 't een en 't ander te koopen. Savonts gingh bij nicht Becker, die tandpijn gehadt hadde. Sij seyde veel vañ kostelijckheit eñ abundantie van geldt, die daer tot een sekere joff. was. Schreef aen mijn vrouw eñ sondt de brief aen den Ambassad^{r} Witsen.

12 *Woensd.* Was smergens te voet uyt eñ naermiddagh naer Alderman Bury met mevr. Creitsmar, om tafels te koopen.

Stanley was bij mij, had een nieuw boeck: Anonymi Ravennatis de Geographia.

13 *Donderd.* Smergens was m^{rs} Pamel, die noch tot m^{rs} Row logeerde, bij mij, versoeckende een paspoort vañ Coningh voor een gemeen man van haer kennis, soo sij seyde. Seyde, dat sij uyt Whitehall quam eñ daer een Lady of twee van haer kennis had wesen besoecken. Dat m^{rs} Row noch geen lodgers iñ camers had, daer wij uytgegaen waeren.

Was naermiddagh tot mevrouw Creitsmar.

De Coningin was in Whitehall zedert voorgaende maendagh.

Seyde, dat ons volck in Yrlandt groot gebreck aen broodt had, eñ selfs de Officieren niet en aeten als beschuyt; dat de schepen met proviandt door stormen vañ wal gehouden waeren; dat het vleesch extraord^r goedtkoop was, en een schaep een dubbeltje koste.

14 *Vrijd.* Smergens was Marie van Berlecum bij mij.

De Coningin gingh naer Hamtoncourt, om maendaghs daeraen weder te komen.

Naermiddagh was Eckart bij mij, seyde dat er brieven gekomen waeren; dat Bon noch niet over en was, eñ dat disputen waeren tusschen de Generaels, over het geven vañ parole, die in 3 daghen niet gegeven was.

Dat oock in 't huys van Brunswijck pretentien begonden geformeert te werden tot een Keurvorstendom.

Naermiddagh savonts gingh tot de vrouw van 's Gravemoer, die van Hamersmith thuys quam. Ick praete, eer sij quam, wat met vier meyssens, daervan een, die Duyn en Truy diende, een groote kaeckster was. Daer waeren Cap^n Welderen, Cap^n ...... [1]), Cap^n Villatte ...... [1]) Fransman, de Fiscael Rooseboom, mevr. Villatte, mevr. Villers, mevr. Runnickhuysen, Boisicn.

Rooseboom seyde, dat in Yrland Con. Jacob tot op dry mijlen bij de Mareschal de Schomberg geavanceert was; dat een complot van desertie van 300 [2]) man ontdeckt en vele gehanghen waeren; dat Schomberg nogh in sijn retrenchement bleef.

15 *Saterd.* Was te voet tot aen St Paul's Church, daer schoenen kocht eñ inck, eñ liet een kleyn pennetjen, uyt mijn orlogie gevallen, weder insteken.

---

1) Niet ingevuld.

2) Sylvius seght van 8, dat den autheur van 't complot bekent had aen 40 gesproken te hebben.

Van te voren was madame de Montpouillan bij, om mij het pardon vañ Pachter Anderman te recommanderen. Gaff haer choccolate.

Naermiddagh was Cap[n] Bowye bij mij, komende onlanghs uyt Hollandt, daer seyde, dat sieck gebleven was. Seyde, dat Cap[n] van der Kolck, soo als langh hier geseght was, niet doot, maer genesen was.

Soo als beneden aeñ trap was, om uyt te gaen, quam Sr Gabriel Sylvius om mij te besoecken, en bleef tot over achten. Seyde, dat hij een boeck had, en mij thoonen soude, vañ astronomer Silly, daerin stondt in claere termen, dat King William soude overkomen etc.

16 *Sond.* Was smergens niet uyt.

Smiddaghs att Slydrecht bij mij, komende sonder dat hem genood hadde. Vertelde dat Vredenburg, de man vañ vr. van 's Gravemoers suster, in Suriname zijnde, van daer procuratie aen mevrouw van Wassenaer, sijn suster, gesonden had, om sijn huwelijck ex causa adulterii te doen dissolveren, sustinerende dat sij in sijn absentie dry kinderen bij de jonghe Sevenaer gehadt hadde.

Soo ick savonts stondt om uyt te gaen, quam Sr Gabriel Sylvius weder bij mij en seyde, dat een brief van mylady Darby gekomen was, medebrengende dat de Coningh William eñ de Coninghinne te Dublin, dat met een stratageme door Schombergs volck was ingenomen, geproclameert waeren.

17 *Maend.* Was nicht Becker en haer swaeger Vernatti bij mij en droncken choccolate. Seyden, dat vañ voorz. tijdinghe daeghs te voren een groot geroep in Londen geweest was. Vertelde veel van haer groote vrientschap met m[rs] Villers, eñ seyde, dat madame Puisar een pensioen vañ Coningh voor haer leven had, en seyde, dat als sij aeñ selve madame geseght hadde dat B. V. nu een Coningin was, sij geseght hadde: jae, maer dat sij wel wilde dat sij nu besorghde dat haer susters en broer Hertoghen

eñ Hertoginnen wierden. Seyde, dat een dagh of twee geleden tot haerent soo goedt als brandt geweest was, het houtwerck onder haer heert verbrãndt zijnde, omdat sonder ijser daerop gestoockt hadde.

Naermiddagh was tot mevr. Creitsmar, die, dewijl daer was, van Vernatti en sijn vrouw te gast wierdt genoodt.

Nicht Beckers seyde noch, dat het nooyt niet geweten had, maer dat het nu wist, dat B. V. te Hamtoncourt quam, en dat het rendezvous was tot de Hr van Z. te Hamton.

Eer naer mevr. Creitsmar ging, was joff. van Berlicum noch bij mij.

18 *Donderd.* Was smiddaghs tot Vernatti ten eten met mevrouw Creitsmar eñ Weck, mevrouw Plot eñ Vernatti, mevr. Creitsmar's broer. Bleven daer tot 8 ueren toe, nicht Becker tot joff. Villers gehaelt werdende om te spelen, eñ op ons versoeck daer nae toe gaende.

Daeghs te voren had een brief van mijn vrouw, daer stondt in dat de vrouw van Ginhoven het huweljjck van haer dochter met de weeuwenaer Caeuw niet wilde toestaen, eñ seyde, soo sij het deed, sij niet een stuyver van haer goedt soude hebben.

De tijdingh van 't innemen van Dublin verdween.

Mevrouw Creitsmar vertelde dat sij, met haer eerste man in 't leger te Lembeck wesende, een fraeye meidt had, dat een hoer was en haer opschickte met haer vrouws goedt. Dat sij eens, thuys komende en haer hebbende beginnen te ontkleeden, eenigh geluydt in haer camer hoorende, de meydt gevraeght had wat daer was; dat die seggende niemendal, sij nochthans rontom siende eñ treckende het behangsel van een leger-beddetje wat uyt de wegh, de Rhijngraef daer achter vondt staen, die, verlegen wesende, seyde: qu'il l'avois fait pour la surprendre, maer dat siende dat sij de raillerie niet wel opnam, soetjes heengingh.

Nichje Becker klaeghde aldeur van pijn en colicq in haer maegh.

Men dronck daer als van te voren schrael.

19 *Woensd.* Was naermiddagh de Predikant Gilbert bij mij.

Tegen den avondt gingh tot mevrouw Wilson, die geweldigh wildt en tegen de Con. begon te praeten. Seyde, oock te wenschen dat den H^r van Dijckvelt, haer oom, al naer Hollandt weg waer; dat sij hem had doen aenspreken om eenigh geldt, eñ dat, dat hebbende, sij naer Vranckrijck wilde gaen, daer haer van weghen King James groote offres gedaen waeren en een plaets bij de Coningin gepresenteert, seggende elke reys: hoe souw ick het anders maecken? ick kan met mijn kinderen hier niet subsisteren. Sij seyde, een groote pijn in haer zijde gehadt te hebben, eñ dat haer daervoor hebbende doen laten, het bloedt niet boven een once of twee hadde willen uytkomen, maer dat iñ nacht het bandage los gegaen zijnde, sij heel veel bloedt in haer slaep verloren had, eñ van flaeuwicheit wacker geworden was.

Gilbert seyde, voor seker gehoort eñ oock in de courante gesien te hebben, dat Bon over was, ende dat de Marckgraef van Baden de Turcken weder geslagen had eñ dat sijn trouppen met de vluchtende Turcken in Nissa geraeckt waeren, en die plaets hadden ingenomen.

20 *Donderd.* Was bij mevr. Wilson.

Eckart seyde mij, dat de Con. vrijd. te Hamtoncourt soude wesen, en accordeerden om t'samen te gaen.

Eenen Uylenbroek, voorleden sond. uyt den Haeg gegaen, was bij mij, komende met het kindt van Capt. Carry en joff. v. Oosthoorn over.

21 *Vrijd.* Gingh met een koets te samen met Eckart naer Hamtoncourt, daer wij gingen eten tot Pontac.

De Con. was savonts te voren daer gekomen, hebbende te Newmarket wel 4 a 5000 guinys verloren.

Hoorde dat men eerst toekomende Woonsdagh naer Holland-house soude gaen. Eckart onderwegen vertelde van dat den Hertogh van Saxen-Lawenburg gestorven wesende, verscheyde pretendenten, daeronder den Cheurvorst van Saxen eñ het huys van Brunswijck, tot sijne successie haer opdeden, doch dat geseght wierd, dat den Keurvorst sigh alreede had in possessie gestelt.

De Con. vraeghde mij savonts, wat ick te Londen al gedaen hadde, eñ of de lijst van sijn schilderijen al hadde naergesien [1]).

22 *Saterd.* Was naermiddagh bij joff. Golstein, daer m[rs] Scaston en m[rs] Howard quamen, en daernaer tot joff. Vijgh, daer de vrouw van Ouwerkerck met joff. van Ouwerkerck, een jonger dochtertje, heer van Ouwerkerck en een jonger soontje waeren; oock Cap[n] Haersolte en Slydrecht.

Joff. Golsteyn seyde, te Londen sieck geweest te hebben, en voorts veel vañ impertinentie vañ Baronne de Neufville, die seyde, dat men haer soon, in een Fransche school te Londen besteldt, door menichte van remedien wilde om hals helpen.

Smergens was Stanley bij mij eñ wandelde met hem, seer schoon weder wesende.

23 *Sond.* Was Dijckvelt en Cap[n] Friesheim bij mij smergens en droncken choccolate. Dijckvelt daernaer att bij mij smiddaghs, vertelde veel vañ capricieuse veranderlijckheit der Engelschen tegen hem eñ ons volck, dewelcke sijluyden somtijts vriendelijck, en somtijts als onbekende aensaghen; dat de Con. hem dickwils geseght hadde: „Ick sie wel dat dit volck niet voor mij, noch ick voor dit volck niet gemaeckt zijn;” dat Benting en Sidney nu weder in seer groote intelligentie waeren, maer onlanx

1) Pieter quam met mijn beddetje en bagagie te water eerst snachts ten half een ure aen.

soo seer niet; dat het groote faveur van Sidney was geweest in̄ tijdt doe Benting de gefascheerde maeckte over de saeck van m^rs Berty; dat Engelenburg een quaden dronck over hem had; dat hij in̄ selve hem familiariseerde met de jonghe Edeluyden, en selfs ten regarde van galanterien, en dat daerom ten deele hij, H^r van Dijckvelt, savonts zedert een tijdt langh niet aen tafel gegeten had.

Naermiddagh was niet uyt.

24 *Maend.* Was smergens Dijckveldt en̄ Eckart bij mij, en droncken choccolate. Smiddaghs att Slydrecht bij mij. Naermiddagh was bij d^r Stanley, daer nogh quam Oldersum, Golstein, H^r van̄ Lecke, daernaer Myl. Monmouth of Mordaunt, die geweldigh afgingh tegen de traiters en̄ qualijck geintentionneerde die in de employen waeren, sprekende al of er in 't naeste Parlem^t, den 29^en deser, veel te doen souw wesen. Had het oock tegen den Bisschop van Canterbury, die de Con. niet als wettigh en wilde erkennen, en̄ seyde dat de halve Clergé soo was.

Naerdat hij wegh was, seyde Stanley, dat hij met Bentingh (welcke hij oock in passant een streeck gegeven had, seggende dat één man al de dingen op hem nam en̄ niet alles regeren konde) niet wel was, omdat sijn dochter voor sijn soon hadde versocht en̄ niet gekregen had, maer dat hij geen man was, die de Con. groot goedt of quaedt konde doen, hebbende geen considerabel goedt noch gevolgh en credit in 't Parlament. Stanley meende, dat het selve Parlam^t Will. Harbord in̄ naeste sessie soude attacqueren over schelmerije in 't victuailleren van̄ vloot gepleeght.

De Coningin was nae Holland-house.

25 *Dynsd.* Was savonts bij de Coningh. Hij teeckende onder anderen iets voor Slydrecht, en seyde ick hem van sijne irresolutheit omtrent sijn vertreck, en dat niet geloofde dat hij met de Ambassadeurs vertrecken soude, wordende door eenighe secrete redenen hier gehouden, en̄

dat men seyde, dat het amours met joff. Vijgh waeren, en dat ick gesien hadde, dat hij hem geinformeert hadde aengaende de 3000 ₤ sterl., die geseght wierd dat Bed-chamber-Women voortaen mede ten huwelijck souden hebben, soo wel als de Maids-of-honour. De Con. lachte en nam plaisir van dit te hooren, seggende, souw joff. Vijgh in haer oude daghen noch wel aen een man raecken?

Dijckvelt en Eckart waeren smergens bij mij en droncken choccolate.

26 *Woensd.* Met Eckart eñ Dijckvelt choccolate gedroncken hebbende, reedt met haer en Cap. Welderen in Dijckvelts koets naer Londen, en aten Welderen en ick bij hem daer.

Naermiddagh gingh in een chais naer mevr. Wilson, die geseght wierd niet thuys te zijn. Van daer ging tot nicht Beckers, die Will, haer jongen, mede seyde niet thuys te wesen, dat nochthans niet waer was, want van daer tot mevr. Creitsmar gegaen zijnde, vraegden sij mij daer, waerom ick niet tot nichje Beckers en was, zijnde daer soo een schoon festijn, eñ joff. Villers met haer suster, de Puisar eñ noch eene andere, daer gegeten hebbende.

27 *Donderd.* Engelenburg was smergens bij mij, wesende verlegen over een abuys iñ electie vañ Bosch voorgevallen, daerin 2 Schepenen, behalven den President vañ oude Schepenen, gecontinueert waereñ.

Was tot nicht Becker, maer wierd weder geseght niet thuys te zijn. Ick most haer spreken, daerom dat ordre most gestelt worden aen 't Custome-house, om vrij door te krijghen de choccolate, die mijn vrouw voor Betty Villers doen maecken hadde. Evertzen was smergens bij mij, klaegde over de victualle, die op de vloot geweest was. Savonts was Sylvius bij mij, wilde hebben dat ick aen Dijckvelt souw spreken, om hem de commissie te doen hebben, vañ Coningin van Spagnen te gaen complimenteren.

28 *Vrijd.* Ging, ontboden wesende, naer den eten naer de Con. op Holland-house. Wachte daer tot 9 ueren, eer binnen konde komen, de secretarisen van Staet eñ den Hertogh van Hamilton daer soo lang geweest zijnde. De Con. seyde: hoe kom je nu naer huys?

Wandelde langh met Ouwerkerck.

29 *Saterd.* Boision was smergens bij mij.

De Coning was in 't Parlament, dat desen dagh weder vergaderde.

Boision vertelde, dat joff. Junius met Rawlé iñ Haegh getrouwt was. Dat die, eens met madame de St Martin etende, hij, Boision, daerbij zijnde, haer hadde gepresenteert te Rijswijck een bon disner te geven en 50 pistolen onder haer tailloir te legghen. Dat sij, soo hij seyde, alleenlijck daerop excuseerde, dat het minste dat men iñ Haegh of daeromtrent dede, ten eersten praet en medisantie maeckte.

Martijn, die ick voor koetsier gehuert had, eenighe tijdt geleden, quam mij segghen dat Germain, sijn Heer, seer quaedt op hem was dat hij hem verhuert hadde, terwijl hij te Newmarcket geweest was, en dat seyde, hem niet een stuyver van sijn huer soude geven, soo hij sijn tijdt van een jaer niet uytdiende. Waerover seer quaedt werdende, joegh hem vañ camer af, met complementen ter materie dienende.

Slydrecht was smergens eens bij mij, de saeck van sijn Cap[n] van der Poel recommanderende.

Savonts was tot mevrouw Wilson, die rapport deed van 't ghene over haer saken met Dijckveldt gesproken had, daer sij vrij tegen aengingh, seggende, te wenschen dat hij haer oom niet en was. Dat sij hem, nu hij stondt om wegh te gaen, doen vraghen hadt om geldt, door haer neef. Hierop die Edelman bij hem was en verlanghde te hooren wat hij seggen soude, hebbende half afgegeven dat hij haer meer geldt van 't gene hij van haer inkomsten

had, hadde gegeven als sij hebben most. Seggende voorts, dat sij nooit met hem afgerekent had. Dat sij voorts geresolveert was naer Vranckrijck te gaen, konnende elders met haer kinderen niet subsisteren. Dat sij een paspoort van m^r Shrewsbury soude sien te krijgen, om te gaen beyond seas, sonder te seggen waer nae toe, dat ick twijffelde ofte al gaen soude. Dat door ordre van King James, als luyden van sijn dienaers, van Dover op Calis overquamen, aen̄ selve geldt gegeven wierd om verder te gaen. Sprack voorts met groote heftigheit voor K. James en tegens de Coning, als een losse sottin.

30 *Sond.* Was smergens Oyen en̄ Golstein bij mij. Men gingh uyt den rouw.

Daeghs te voren hoorde dat d^r Chamberlaine, die sij het Midwife hieten, en een accoucheur des femmes was, over dry weken gestorven was [1]).

Naermiddagh was joff. van Berlicum en haer suster bij mij, om deselve haer susters saeck tegens Flad te recommanderen. Daernaer quam Sr Gabriel Sylvius noch en bleef een tijdtlang, klagende dat sijn betalingh niet kon krijgen van̄ Coningh, en̄ opsnijdende van sijn goedt huyshouden te Coppenhaghen.

Sond tot nicht Becker en was niet thuys.

31 *Maend.* De Coning en Coninginne waeren te Londen.

Golsteyn en sijn broer waeren smergens bij mij, de eerste mij eenighe medailles gevende, en̄ den anderen afscheydt naer Hollandt nemende.

Naermiddagh was een visite geven en sondt weder te vergeefs tot nicht Becker, die mij savonts tot de soon van Vernatti liet excuses doen, en seggen, dat 's anderen daeghs smergens souw bij mij komen.

Daer was naermiddagh oock bij mij de vrou van eenen Advocaet Keyser, om haer mans saeck en subsistentie te

1) Dit is een andere Chamberlaine geweest.

recommanderen, die van̄ descendenten van̄ Semeynen was, dewelcke groote pretentien, uyt kracht van sekere acte van Prins Willem de I., hadden.

November.

1 *Dynsd.* Was naer Holland-house naermiddagh en quam eerst ten half elven savonts thuys.

Praete een tijdt lang met Mylord Brandon.

Den Con. quam in̄ naermiddagh van de jacht en att doen.

Daer wierden hem brieven gebracht door eenighe luyden, daer Cor. Walker, de Predic^t, oock onder was. Men seyde, dat er geintercipieerde brieven bij waeren, onder anderen van Myl. Griffin, die gevlucht was. Dat de brieven in eenigh dingh van tin geweest waeren met een dubbele bodem. Onse Ambassadeurs waeren daer oock.

2 *Woensd.* Was tot nicht Becker, die met Cor. Tipping sat en speelde piquet. Hij maeckte eenighe raillerie van Betsy, haer meydt, en̄ den Bisschop van St Davids, die tot Vernatti in huys logeerde.

N. Becker seyde, dat gehoordt hadde dat Mylady Hacket mede in eenigh plot geëngageert was.

Smergens was Berck, eertijts H^r van Heyligenbergh, bij mij, seggende, te komen uyt Holland, om de Con. opening te doen van eenighe middelen in 't werck te stellen, soo in Hollandt als in Engelandt, die schatten souden opbrenghen. Wilde Commissarisen van̄ Con. versoecken.

Seyde, dat Beuningen noch even geck was, en̄ niets eten wilde, dat leven gehadt hadde, en̄ dat hij ettelijcke van die philosophique maeltijden met hem gedaen hadde. Dat Jacoba eens gepresenteert hadde, aen Mevrouw d'Alonne 24000 gl. te geven, om hare pretentie af te staen, maer dat sij niet gewilt hadde, en̄ daernae het voor een pensioen gedaen hadde, dat sij nu mede quijt was, door de insolventheyt van van Beuningen.

3 *Donderd.* Was Boision bij mij naermiddagh.

Was langh besigh met de caert van Witsen, van Tartaryen te placken.

Gingh naer Mevrouw Creitsmar, die niet thuys was.

4 *Vrijd.* Ontboden zijnde, ging ten half 11 naer Holland-house. De Con. uyt sijn camer komende, seyde, ick sal je spreken ten eersten naer den eten.

Wanneer weder opwachtende, mij liet binnenkomen en vraeghde of al gegeten hadde, daerop seyde: neen, en hij vraeghde, hoe het dan souw maecken; seyde, dat het aenleyde op een good supper; eñ voorts niet veel mij geseght hebbende, seyde, dat eens uytging eñ dat over een uer soude wederkomen, en dat ick ondertusschen soude sien wat te eten te krijgen, dat noch kreegh door m^r Sayer in sijn camer iñ haenebalcken.

De Con. wederkomende, wierd door de audientien van Myl. Nottingam en Melvill noch lang opgehouden, eer ick kon gedepescheert werden, soodat ten 10 ueren thuys quam. Op̄ bordes vañ trap quam de Coningin mij tegen, en vraeghde mij met vriendelijckheit in 't voorbijgaen m^r Zeelkem: how doe you like this house. Ick seyde, very wel, Madame, it is a very pretty house for a Lord. Was bij Stanley.

5 *Saterd.* Huerde Hans Henrick, mijn coetsier, op de recommandatie van Roodt.

Was eenighe peerden sien met denselven, maer vondt nogh geen goed slagh.

De Coning quam iñ stadt.

Was leelijck en regenachtigh weder.

6 *Sond.* Wandelde smergens, op̄ middagh, voorbij de Garde te peerd in het parck, en voorts de deur aen die zijde uyt, de Warwick-street door eñ soo weder door de deur bij de Stonecutters-alley in 't Park. Smiddaghs att Golstein bij mij, op de middagh bij mij gekomen zijnde.

7 *Maend.* Was Browne, de schilder, bij mij, sprekende

mij van eenighe schilderijen, een groote van Bussan en andere, die men tot Mylord Peterborroug, iñ Tour sittende, wel soude willen verkoopen.

Voor̄ eten was mevr. Wilson bij mij, thoonende de brieven van haer man, die in 't casteel te Edenburg gevangen sittende, seer hard getracteert wierd eñ geen bed, noch geen vuer en had, daerbij seer kranck wesende. Sprack stout en onbeschaemt tegen de Con. Daernaer was met Roodt en Cunraed nogh uyt om peerden te sien, maer vond geen slagh.

Naermiddagh was langh tot nicht Becker, daer m^rs^ Anite vondt.

Nicht Vernatti was niet thuys, of quam altoos niet te voorschijn.

8 *Dynsd.* Rooseboom was smergens bij mij, en zijnde het den dagh vañ Lord Major's show, troonde mij mede naer de vrouw van Ouwerkerck, daer wij all de barges van die ceremonie op de rivier sagen. Daer komende, onthaelde mij de vrouw van Ouwerkercken en haer dochter seer beleeft. Daer waeren oock de scheeve frelle van Dona, mylady Pawlet, mon^r^ Pouillans dochter en joff. v. Ruytenburg, Barts dochter. Zijnde de deur uytgegaen, quam mij joff. v. Ouwerkerck naer, en haelde mij wederom om te eten. Daer was oock d'Alonne eñ Rooseboom.

Gingh tegen den avont naer Holland-house, daer̄ Con. eerst ten half negen quam. Liet mij, als ontkleedt was, binnen komen, en praete ruym een half uer met Benting eñ mij. Vraeghde naer mijn logement te Whitehall, eñ meubelen, coets en peerden etc. met veel vriendelijckheit. Vertelde mij oock, hoe van Beuningen een deel Brusselsche eñ een deel Haeghsche dames te gast genoodt hebbende, eñ aen haer in sijn gecke liberaliteit een heel porceleyn wegh gegeven, Jacoba, sijn wijff, het hadde wederom doen halen, eñ selfs het goedt vañ Brusselsche had laten arresteren.

Teeckende daernae nogh 't ghene daer was.

9 *Woensd.* Was smergens Berck, Hr van H. Bergh, bij mij en talmde langh. Daer nae quam Slydrecht, daermede wat gingh wandelen in Westminsterhall en daeromtrent, in Hall eenighe praet met Mylord Brandon, soon van Ld Mackesfield gehadt hebbende.

Smiddaghs at Slydrecht bij mij.

Uytgaende naer voorpoorte van 't hoff, quam mij Boision aen boord, maer wierd hem quijt.

De Coning was te Londen, at tot Ouwerkerk.

Had aen Odijck gesproken, om onder Ouwerkerck eenighe bedieninghe in stall te hebben, alsoo hem wel op peerden verstondt.

10 *Donderd.* De Con. was te Londen.

11 *Vrijd.* De Con. was te Londen; gaf mij een langhe brief, van weynich substantie, van Battier te ontcijfferen.

Was daernaer op Holland-house, en quam niet voor 11 ueren thuys.

Onderwegen vertelde mij de Wilde, dat hij van Nierop, Edelman van Dijckvelt, gehoort hadde, dat mevr. Wilson sijn moey, in haer huys gesocht was door constapels, en dat het was over treason. Dat sij ter nauwer noot ontkomen was en hij, Nierop, haer goedt ten meesten deele oock gesalveert had, seggende dat het sijn susters was. Dat hij haer noch sess pond van Hr van Dijckveldt brengende, hij haer gevraeght had wat sij doen souw, als dat op was, en sij geseght had: laet mij daer voor sorgen. Schreef naer huys op Holland-house v. den volgenden dach.

12 *Saterd.* De Con. was te Londen.

Daeghs te voren was smergens bij mij madame de Neufville, zijnde al smergens ten acht ueren naer mij wesen vraegen, en daeghs te voren noch eens. Quam mij raedt vraghen over een saeck van haer man, die geerne een half opgemaeckte compe te peerd wilde hebben.

Seyde, altemet te sullen mij komen sien.

Naermiddagh was de geheele tijdt besigh, om de voorz. brief van Battier met de Wilde te ontcijfferen, eñ gingh niet uyt.

Smergens waeren m[rs] Pamel en m[rs] Row bij mij, om te versoecken dat ick een neef van haer, die voor schult iñ Kings-bench geseten eñ door lesten brandt daeruyt geraeckt was, naer Holl[t] wilde overhelpen, daertoe haer een brief aen van der Kolck sondt. Was, geloof ick, een gemaeckte bootschap.

13 *Sond.* De Côn. was te Londen.

Tegen den avondt wegh gaende, ontboodt mij naer Holland-house, daertoe een koets kreegh met ondeugende peerden, die in 't wederom keeren qual. voort kosten. Keppel, de gewesen page, was bij mij. Hij seyde mij, dat sijne gewesene confrater Needham, die Stanley mij wel geseght had dat seer geschickt was iñ Haegh, nu seer licht geworden was, eñ al de hoeren van Londen kende.

Praete lang met Myl. Drumblandrick, meer als te voren beleeft zijnde.

Aen Evertzen sondt de Con. een ordre om de Schout bij nacht Braeckel, met sijn schip en 4 a 5 andere te senden bij het esquadre van Myl. Barklay, te Plymouth leggende. Het was om de Franschen te observeren, die geseght wierden 6000 man naer Yrlandt te willen overbrengen.

De Con. savonts praetende, liet mij sijn George sien, om te jugeren of wel gemaeckt was, eñ praetende van die ordre, lachte met de institutie.

14 *Maend.* De Con. geboortedagh.

Smergens waeren de joff[en] v. Berlicum bij mij om raedt, die haer niet konde geven. Seyde, dat req[t] aeñ Con. wilde self presenteren, en eysschen craemkosten, defloratie en alimentatie van 't kindt etc.

Daer was savonts bal op het Hoff, maer de Con. eñ Coningin dansten niet. Als de Con. en Coningin iñ sael quam, was er een gruwelijcke drang, eñ Benting wierd

gestooten van d'eene zijde naer d'andere, eñ Marquis de la Muse raeckte onder de voet eñ wierd door ordre vañ Coningin geredt, aen alle deuren stonden wachten en wierden die toegehouden.

15 *Dynsd.* Was den dagh van 't Gunpowder treason en was de Con. te Londen. Savonts gingh weder naer buyten eñ most ick mede derwaerts.

16 *Woensd.* Smergens was Madame de Neufville bij mij, komende spreken van een plaets, die haer man in Yrlandt van intentie soude wesen te versoecken. Raede haer, dat recommandatie vañ Hertogh van Schomberg, sijn cousin, soude sien te krijgen.

17 *Donderd.* De Con. att te Londen.

Was tot nicht Becker. Nicht Vernatti eñ de oude matante mede binnen.

18 *Vrijd.* Ontboden zijnde, ging smergens naer Holl^{t}-house, en bleef daer over sonder eten, de Con. niet sprekende als savonts. Hij vraeghde mij, of niet gegeten hadde, en daernaer wederom; daerop seyde: „mijn Heer, daer en is hier geen eten," daer hij iets tusschen sijn tanden op seyde, maer gaff geen remedie.

Naer huys gaende, nam m^{r} Dormer, die page geweest was, met mij.

19 *Saterd.* Hoorde 't gepasseerde tusschen Cap^{n} Welderen vañ garde eñ Milord Pawlet, soon van Myl. Bolton, hebbende den laetsten, naer dat heel droncken zijnde, tot de vr. v. 's Gravem^{r}, gequerelleert had met de H^{r} van Ruyven, soon vañ H^{r} van Sterrenburg, eyndelijck sonder eenighe reden, een soufflet gaf aen Welderen, daerdoor hij seer veel bloets verloor uyt sijn neus, eñ wierdt noch gearresteert, den anderen daervan exemt zijnde, als een member van 't Parlament.

20 *Sond.* Smergens liet mij m^{rs} Pamel door een slechte vent seggen: that she desired to have the honour of my company in her new lodgings near St James.

Naermiddagh was tot nicht Becker, om haer te seggen dat haer choccolate met mijn goedt uyt Hollt bij Whitehall's staires lagh op̄ rivier, en 's anderen daeghs soude inkomen. Sij klaegde van niet well te wesen en geewde al den tijdt langh; maer doen savonts Cor. Tipping quam, wierdt sij veel beter van humeur en 't geeuwen gingh over.

21 *Maend.* Seyde mij de Wilde, dat een groot gedeelte van 't huys te Kinangton was ingevallen, de calck en steenen niet zijnde goedt geweest, eñ dat corts te voren Benting daer was uytgegaen. Kreegh mijn goedt uyt Hollandt met de choccolate voor nicht Beckers of mrs Betsy Villers.

Naermiddagh was tot mevr. Creitsmar, en reed daer nae toe met mijn nieuw gekochte peerden, daervan het eene, soo savonts hoorde, niet trecken wilde, noch met slaghen daertoe konde gebracht werden.

Vernam door mevr. Creitsmars kindt, dat Pieter mijn choccolate stall.

22 *Dynsd.* Was naermiddagh op Holland-house, daer Dijckveldt oock vondt.

In de Lords camer waeren de Lords Moalgrave eñ Malborrow (te voren Churchhill) en den Conte de Brouay.

23 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Oyen, Haersolte met hem komende, en Slydrecht, die met Oyen quam adieu seggen, de Ambassadeurs met het keeren vañ windt vertreckende.

Dijckveldt quam mij oock adieu seggen, 's Gravemoer quam oock mij iets recommanderen, naer Yrlandt gaende, eñ att ick tot sijnent met Rooseboom, die mij in 't derwaerts gaen veel sprack van Dijckvelts imperieusheit eñ ambitie. Van der Esch att daer mede. Naermiddagh waeren tot Cock, om verrekijkers te koopen, maer was niet thuys.

Thuys komende, meende een visite te gaen doen, maer vondt dat naer de Coning most, gelijck dan gingh, en quam laet thuys.

Tot moer hoorde dat Welderen door sijn knecht Paulus, te voren bij Isack gewoont hebbende, voor 40 guineys bestolen was, maer dat men 't grootste deel daervan weder in handen gekreghen hadde.

Zuylestein seyde, dat er noch al veel spul souw wesen in 't Parlament, en dat se het tegens Myl. Halyfax noch seer hadden.

Odijck was naermiddaghs noch daer op 't Hoff, maer de Ambassad^rs ginghen dien dagh tscheep.

24 *Donderd.* De Con. att te Londen.

Mr Gilbert, de Fransche Predicant, was smergens langh bij mij.

Hoorde dat de H^r van Hofwegen doot was.

25 *Vrijd.* Smergens ten 7 ueren wierd vañ Con. ontboden, om bij hem te komen eer naer Londen soude gaen.

De Wilde had all van smergens te 6 ueren de bootschap gehadt, en meer als een uer op mijn deur geklopt, sonder dat ick het gehoort had. Doe daer quam, gingh de Con. niet voor half 11, gevende mij dingen om te doen, eñ belaste mij savonts weder te komen, gelijck ick dede, eñ de Con. in een comedie geweest zijnde, op dese geboortedagh vañ Coninginne-douariere te Whitehall gespeelt, quam eerst ten 12 ueren thuys. Att doen noch eñ was over 1^en eer ick konde wegh komen, en 3 ueren eer te bedde gingh.

Mij wierd daer buyten geseght, dat de Heer vañ Borch in Haegh gesturven was.

In die twee reysen betaelde aen koetsgeldt 20 schell. en six pense.

Schreef aen mijn vrouw.

26 *Saterd.* Rooseboom smergens bij mij zijnde, verhaelde dat de schepen met het Deensche secours, 80 in getale, te Leith in Schotland gelandt waeren.

Naermiddagh was Golsteyn bij mij, seggende, eenighe daghen sieck geweest te hebben eñ geincomodeert van een

stercke loop, met een kleyne koortse; hij sagh er niet wel uyt en had ick eenighe suspicie van een ander quaedt.

Naerdat hij wech was, gingh madame de Neufville in St James besoecken.

Mevrouw Wilson en Vernatti hadden naer mij wesen vraghen. Neef Balfour quam oock naer mijn vraghen, komende het regiment van Hofwegen 'eysschen.

27 *Sond.* De Coning att te Londen.

Balfoer was bij mij, komende sijne sollicitatie recommanderen. Seyde, vañ Coningh seer beleefdelijck bejegent geweest te zijn, soodat seer goede hope hadde, maer was eenighsins in bedencken, of de Prins van Waldec niet in 't sin hadde voor Lindeboom of Heukelum te spreken.

28 *Woensd.* Sonnius was naermiddagh bij (mij), daernaer was te vergeefs tot nicht Becker, eñ daer naer tot mevrouw Creitsmar, die vertelde dat al op haer 11e jaer met haer eerste man hadde beginnen te vrijen.

Tot mevrouw Creitsmar quam mevrouw Plos met een vette nicht, die bij haer woonde eñ met haer eens tot Vernatti att met mijn vrouw eñ mij.

29 *Dynsd.* Was op Holland-house, Rooseboom medegenomen hebbende, raeckte noch voor negenen daer van daen. Rooseboom in discours van mevrouw Plos komende, seyde, dat sij met Ger... eertijts was verlooft geweest, maer dat die van haer streken komende te hooren, de koop afgingh. Dat 's Gravemoer na haer galand was.

Tusschen Max, Page of the Backstairs, eñ de kleyne Sayers was dispute over het inlaeten van Balfour iñ Bed-chamber.

30 *Woensd.* Was smergens niet uyt.

Sprack met Higgins in mijn antichambre. Hij willende sien Myl. Portland voor hem te krijgen, mits hem een present doende van 1000 pieces; seyde, mij met die dinghen niet bemoeyde. Quam Myl. Portland of Benting tegen onder aen mijn trap, die mij een ordre van wegen de Con. te maecken gaf.

December.

1 *Donderd.* Smergens was Balfour bij mij; seyde, de Con. hem belooft hadde dat hem helpen soude, daeruyt groote moet schepte. Daer naer quam Cap^{n} Bowye en daer naer Boision, die ick ten eten hield.

Naermiddagh was tot mevr. Creitsmar, daer mevr. Zeiffer oock was en̄ mad^{ele} Darmigere, die in Hollandt bij de Gravin van Stirumb joffrouw was geweest, en̄ nu bij een oom en moey in̄ Citty woonde; had seer veel van een moriaen in haer tronie.

Weck had aen sijn vrouw geschreven, dat 44 Cap^{en} van Schombergs leger van sieckte gestorven waeren en 4 Coronels, maer seer weynighe van̄ Neerlandsche Officieren.

Mevrouw Creitsmar sprack van in̄ Pellmel te gaen logeren, als tijdinghe soude hebben van haer man door̄ Graef van Solms.

De Con. att te Londen.

Noode Boision smiddaghs ten eten.

2 *Vrijd.* Hebbende smergens ordre gekregen, gingh noch voor den eten naer Holl^{t}-house, att smiddaghs niet.

Seyde de Con. van van Beuningen's uytleggingh van̄ Con. van Vranckrijck's droom, en de tijdinge die gekomen was van dat van der Stael te Gorcum bij sententie van 't Gericht gebannen was voor sijn leven langh uyt Gorcum en̄ den lande van Arckel, verclaert inhabil tot ampten, en̄ infaem, boven een boete van 2000 ducatons. De Con. lachte en seyde: „wel heeft Voorst dat soo geklaert?"

Balfour reed savonts met mij wederom. Ontmoete joff. Vijgh buyten, die seyde, quaedt op mij te zijn, dat haer niet quam sien. Seyde, dat nu se haer galands Slydrecht en̄ Engelenburg quijdt was, sij om slechte luyden begon te dencken.

3 *Saterd.* Had Boision smiddaghs weder te gast. Voor̄

middagh wandelde met hem, Balfour en Cap[n] Coljear in de Maliebaen, sijnde schoon weder.

Sond nicht Becker de rekening vañ choccolate, doordien van haer niet vernam.

4 *Sond.* Smergens niet uyt, Sylvius was bij mij. Naermiddagh quam Golstein bij mij, siende nogh onnoosel naer de loop, die hij seyde gehadt te hebben.

Gingh met hem iñ avondt den Heer vañ Lier besoecken, die seyde, dat se in 't Parlam[t] seer ijverigh waeren om de autheurs et promoteurs vañ doot van Mylord Russel uyt te vinden eñ te attacqueren; dat daeronder Halyfax en Godolphin waeren. Dat in een committée ymant geseght hebbende, van Mylord Russel te hebben hooren seer veel goeds seggen van Myl. Halyfax, Mylord Bolton geseght had, dat hij ten hooghsten verwondert was, hoe dat out of such a reverend mouth sulcke discoursen konden komen, daer Myl. Russel tegen hem self van Myl. Halyfax voorz. gesproken had, als van een groote guyt, of iets sulx.

Hoorde van Sayer, dat de Coningin met m[rs] Barcklay gewedt had, dat sij in het huys te Kensinghton den 11[en] deser, oude stijl, logeren soude, en aengenomen had haer een guiny te geven voor yder dach dat daer laeter in komen soude.

De Coning uyt de Bed-chamber komende, om naer buyten te gaen, belaste mij, den volgenden dagh smergens buyten te komen.

Lier praete mede veel van Dijckvelts korsele imperieusheit zedert een tijt.

5 *Maend.* Gingh tegen de middagh naer Holl[t]-house, daer niet en att.

Schreef naermiddagh aen mijn vrouw tegen sanderen daeghs.

Sprack de Con. niet als savonts omtrent 9 ueren, wanneer uyt sijn cabinet komende, mij belaste te schrijven

aen̄ Staten Gn̄ael, dat hij oordeelde dat van̄ thien hondert duysent 1) ℔ sterl., die uyt Engelandt aen̄ Staet stonden geremitteert te werden, sess hondert duysent ℔ behoorden geëmployt te werden tot betalingh van̄ achterstallen der transport-schepen, dryhondt duysent ℔ aen̄ Admteit gegeven, en hondert duysent ℔ aen̄ fortificatien geëmployt.

6 *Dynsd.* Was naermiddagh weer op Hollt-house en̄ reed door 't Parck, hebbende de sleutel van Brienne gekregen. Balfour reed met mij, en talmde de heele wegh van sijne diensten en̄ sollicitatie om het regiment van Hofwegen.

Quam in 't wederom keeren een koets met joffen van̄ Coningin tegen, daeronder mrs Villers, de langhe, sagh, die mij eenighe daghen geleden geseght was dat, soo men geloofde, met Myl. Godolphin getrouwt was.

De Con. teeckende savonts.

Baettenburg seyde mij, van joff. Vijgh gehoort te hebben, dat de Coningin mij wilde spreken.

Sylvius was bij mij tot bij 2, talmende van sijne saken.

7 *Woensd.* Was in̄ naermiddagh tot mevrouw Creitsmar, daer mevr. Zeiffer mede was.

8 *Donderd.* Was smergens Sylvius bij mij en dr Stanley. Seyden, dat er een adres van 't Parlament stondt te komen, om volgens resolutie, daegs te voren, den 7/17, genomen, de Coningh te versoecken te willen aen 't Parlament opening geven, van wie hem hadden aengeraden, aen̄ Commissary Shales tot de victuailleringe van̄ vloot te employeren: dat sulx soude versocht werden onder protestatie van geen consequentie voor het toekomende, en maer voor dese eenighe reise.

Sylvius ging daerop seer af, en seyde, dat de Coningh

1) De Con. belaste soo, maer moet maer hondert duysent pond wesen.

adders in sijn boesem voeyde, eñ de luyden caresseerde, die hem sochten te ruineren, namentlijck die vañ republiquainsche partij, als m^r How, vicechamberlaine vañ Coninginne, Myl. Bolton, Sr Henry Capel, Myl. Devonshire, de Hampdens, vader en soon, etc. Seyde, dat de Coning dat volck niet most sparen, maer vigoureuselijck daertegens gaen. Stanley vertelde, dat het Parlement een bill passerende, deser daghen daer een Ryder of Corollarium meende aen te maecken (waernemende dat daer weynigh heeren waeren, en die voor haer dessein geintentionneert), dewelcke soude medegebracht hebben, dat als ymant bij de Commons soude empeached wesen en komen gecondemneert te werden, het iñ Coninx macht niet soude wesen, hem te pardonneren. Doch dat Myl. Nottingham met adresse de vergaderinghe ophoudende, meer members quamen, eñ dat het in de negative doorgingh met 50 tegen 17 stemmen.

Sylvius wilde soo seer, dat men de Con. most animeren tegen sekere desseynen, dat ick half docht, of hij niet wel geerne soude sien, dat men malkanderen bij de ooren kreegh, en dat King James in dat trouble water quam visschen.

Naermiddagh was tot nicht Beckers, daer mevrouw Plot eñ mevrouw Puisars quam, en hebbende veel gepraet, seyde aen nicht Beckers, dat mij soude seggen, dat haer most vergeven, dat sij soo veel gepraet had, dat het bijgekomen was, om dat 't geluck van mijn company gehad hadde.

Benting sond mij 34 ℔ geleende choccolate weerom.

9 *Vrijd.* Smergens was Sylvius bij mij, deviserende op sijn oude manier van de menichte van qualijck geintentionneerde, en de klachten over de taxen, ende dat de luyden seyden, dat, hebbende groote dinghen van dese Coningh verwacht, sij geene effecten naer advenant sagen etc.

Naermiddagh was naer Holland-house, daer de Coningh

6 a 8 dingen in Bedchamber teeckende, naerdat gegeten hadde. Hij was wel 4 ueren in een kleyn councel geweest van Benting, de Lord Damby en noch een, apparentelijck over die adres van 't Parlament, raeckende Sales.

Was alle dese dagen met groote verkoutheit gequelt, die mij oock eenighe doofheit aen mijn rechter oor maeckte, daerover mij oock excuseren most tegens de Coningin, die mij savonts liet halen, om iets voor̄ Graef van Stirumb te recommanderen, die belet wierd in 't nemen van̄ possessie van sijn Drostschap van Woerden.

De Con. gaff het regiment van Hofwegen aen Heuckelum, in prejuditie van Balfour, Lt Cor. daervan.

10 *Saterd.* Was smergens te voet uyt op de N. Beurs, daer hosen en hungary-water kocht.

Naermiddagh savonts was tot de vrouw van 's Gravemoer, daer geen vrouwen quamen.

Sprack daer aen̄ Fiscael, om de Con. te informeren aengaende jurisdictie van̄ Crijchsraed over Lloyd.

Mevrouw Creitsmar en̄ mevr. Weck waeren smergens bij mij; de eerste willende overgaen naer Holl^{t} met de Graef van Solms.

11 *Sond.* Smergens wacker werdende, voelde wat pijn in mijn hooft en wat onlustigheit, daerop een soort van loop kreegh, daervan vervolgens 6 mael afgingh.

Tegen den avondt naer de Con. quartier gaende, om mij eens te laeten sien, quam de Con. uyt en belaste mij sanderen daeghs tegen 9 ueren buyten te komen. Gingh voort niet uyt.

12 *Maend.* Was buyten, van smergens af, veel werx krijgende, en̄ quam smiddaghs wederom.

De Wilde vertelde mij onderwegen, dat Moering, logerende in 't huys van̄ H^{ren} van Delft en ter Goude, Caet Hulst dickwils achter her geweest was, en dat Beverningh als daer oock was, te voren sijn eerste vrouw, dochter van

Samuel Hulst, en Samuel van Hulst sijn eygen vrouw, die niet leelijck was, mede seer naegegaen hadde.

Praete in̄ Bedchamber langh met Myl. Lumley.

Myl. Sidney seyde mij oock, dat commissie van̄ Con. hadde om mij tot Myl. Leister sijn broer te brenghen, en de konst daer te thoonen.

Mijn vrouw schreef mij uyt den Haegh, dat de jonghste neef van Dorp getrouwt ten Bosch, gestorven was.

Oock Alewijn, H^{r} van̄ Werwen, die een seer beslommerde boedel achter liet.

13 *Dynsd.* Was den ganschen dagh op Holland-house.

Myl. Melvill, Secretaris van Schothl^{t}, mij in̄ Bedchamber apart treckende, seyde mij dat er nieuwlijx brieven geintercipieert waeren van luyden, schrijvende tot disavantagie van̄ Con., en̄ releverende dat de Keyser en Spagnen hem noch niet hadden willen erkennen. Dat dat geklap met de handen in̄ comedie, onlanx gebeurt, als er gesproken wierd van een Coning, die wederom quam in sijn rijck, van seer quade consequentie was. Dat voorseker de Con. too mercifull was, en̄ dat er mosten exempelen gestatueert werden.

At buyten met de Green-Cloth, Sr James Forbas, die de tafel gouverneerde, mij hebbende doen nooden. Myl. Melvill was daer oock met eenen Sr Patrik Ham, die seyde, mij in Holl^{t} gesien te hebben. Was van Privy-councel in Schotlandt. Sylvius braght mij daer.

14 *Woensd.* Berck, H^{r} van̄ H. Bergh, was bij mij en talmde met sijne concepten, om de Algerinen te dwingen door het ruineren van Bona, daer sij haer subsistentie van daen krijghen, en̄ van het Bastion de France.

Mevr. Wilson had aen de Wilde bij een briefje versocht, haer 6 ℔ te willen senden, presenterende assignatie op haer suster in Holl^{t}, en hij had haer geantwoort, dat het geldt niet geven soude, voor dat hij soude vernomen hebben, dat het in Holl^{t} geteldt was.

15 *Donderd.* De Coningh was te Londen.

Boision was voor eten bij mij, hopende dat hem noodigen soude.

Naermiddagh was tot mevrouw Creitsmar, die niet thuys was. Daernae tot nicht Becker, die oock niet thuys was; praete daer met nicht Vernatti en de oude moey.

16 *Vrijd.* Smergens was de weduwe van Capn Sanders, nicht van Hr van Dijckvelt, bij mij, willende pensioen of onderhoudt van de Con. versoecken, omdat arm was.

Was naermiddagh buyten, maer de Con. tot negen ueren in een sekere committé geweest zijnde, seide, uytkomende, dat niet met alle doen soude dien avondt.

Thuys komende seyde men mij, dat tot de Hr van Ouwerkerck over de 4000 gl. aen silver-werck gestolen was door een vrouw, die hetselve weghgedragen had, en van schilwacht gevraeght zijnde, waerhenen dat goedt droegh, seyde, dat het uyt Myl. Portland's keucken quam, en dat sij het gingh schueren. De vrouw van Ouwerkerck had gesonden tot de Capn van dieven.

17 *Saterd.* Quam Myl. Sidney mij haelen, om te gaen eten tot Myl. Leicester, sijn broeder. Daer komende, vonden daer eenighe liefhebbers van schilderijen, als Sr . . . [1]) Felton, mr Kneller, de schilder, Myl. Sylkirck van Bedchamber, en noch een of twee.

Daer waeren 4 of 5 camers vol schilderijen, goed en quaedt, oock groote teeckeninghen, in lijsten hangende. Was een seer donckere dagh en konden niet alles sien. Naer den eten sagen een deel teeckeningen, waeronder weynighe goede. Het mael was redelijck. Naer den eten wierd een silvere té-pot op tafel geset, vol getrocken the, daer elck soo veel uytschonck, als van doen hadde.

Myl. Leicester was een oudachtigh en gebroken man, graveelich en jichtigh, had altoos een mantel aen. Was mij seer beleeft.

---

1) Niet ingevuld.

18 *Sond.* Sr Gabriel Sylvius was smergens bij mij; seide, dat Myl. Leicester passeerde voor een man, die geen religie hadde. Praete van gedachten, die daer waeren, van dat de Con. in 't voorjaer wel naer Schotlandt eñ naer Yrlandt mochte gaen.

Att bij mij smiddaghs.

19 *Maend.* Vergeten aen te teeckenen.

20 *Dynsd.* Was naermiddagh op Holland-house. De Con. laste mij de commissien te doen opmaecken in blanco, voor̄ Officieren van dry regimenten te voet, die geformeert stonden te worden uyt de 40 man, waermede 81 compagnien van 't garnisoen van Maestricht het voorleden jaer waeren gerecreuteert.

De voorgaende nacht waeren in 't quartier vañ Coningin dieven ingebroken van de zijde vañ rivier, en hadden 30 silvere blaeckers en noch meer gestolen. Desen selven dagh was noch een silveren arm in 't quartier vañ Coningin op Hollt-house gestolen.

Berkesteyn att bij mij des middaghs.

21 *Woensd.* Was weder op Hollt-house, volgens last van daeghs te voren. Praete daer een tijdt langh met Myl. Malborrow; seyde onder anderen, dat er een grooten hoop schelmen waeren, die niet en sochten als ons ons goedt en ons leven te benemen, eñ dat hij wel meende best te zijn, te gaen buyten reysen, of iets diergelijx. Savonts praete een tijdt langh met Myl. Nottingham, hem alleen iñ Bed-chamber vindende. Vraeghde seer, of onse luyden in Hollandt oock equippeerden ter zee; seyde, daer groote haest bij was (eñ dat de Wild daerom ten eersten over quam), om door de Franschen niet geprevenieert te worden.

De Con. was tot 9 ueren iñ Raedt, of in een Committée, en deed met mij niets.

Kreegh mijn cales uyt Hollandt, naer 2 a 3 daghen talmens in het Customehouse, soo met die cales als met

een kleyn vaetje wijn, daer 35 schell. aen custome voor most betalen.

22 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Hagedoorn en Verbolt.

Ging met Sylvius in̄ Backstaires van de Coningin, om joff. Golstein te spreken van tghene de Coningin mij aengaende de Graef van Stirumb belast hadde.

Mrs Gerson met nogh andere, en daeronder Berkesteyn, gingen eten tot m^rs Dixwel, die met haer man in̄ Citty woonde, en̄ wilde mij mede hebben, dat niet en dede. De Coningin passeerde daer, dewijl wij daer waeren.

Stanley seyde mij, dat de dieven van̄ Coninghins silver hetselve in een sloot geworpen hadden, schijnende daermede verlegen te zijn geweest.

Mevrouw Wilson, wiens man, volgens schrijven van ... [1]) van 't Casteel van Edenburg in een arger gevanckeniss, genaemt the Bas, gesett was, schreef mij met haer soontje, om noch twee guinys te leen. Sond haer 4 croonen, en versocht haer, mij niet meer te vragen, voor mij selfs dangereux zijnde met haer kennis te houden in̄ staet daerin sij was.

Smergens met Sylvius mijn trap afgaende, quam een jongh, flux kerel, in 't blaeuw gekleedt, de trap op, sonder ons te groeten, en als hem vraegde, of hij ymant daer (wijsende op mijn quartier) wilde spreken of socht, gingh hij sonder antwoorden voort tot aen mijn deur, en̄ als hem weder wat harder aensprack, keerde hij terugghe, seggende: „I believe I have mistaken my way."

23 *Vrijd.* Was naermiddagh op Holland-house. De Con. teeckende alle de actens voor 3 regimenten, dewelcke uyt de 40 man, daermede yder van̄ 81 tot Maestricht in garnisoen, voorgaende jaer gerecreuteert waeren, stonden geformeert te worden.

---

1) Niet ingevuld.

De Coningh, eer ick hem sprack, was wel 3 ueren in gespreck met de Secretaris de Wildt, uyt Hollandt gekomen zijnde.

24 *Saterd.* Smergens waeren bij mij Noyelle, acte gekregen hebbende van Brigadier, die men een acheminement meende te zijn tot de plaets van Gñael Majoor. Oock was er Rooseboom en Borselen, hebbende van Holland-house gebracht 3 brieven, die de Con. seyde dat ick daeghs te voren vergeten hadde mede te nemen. Ick had se gesloten, maer de Coningh had se mij niet medegegeven.

25 *Sond.* Waeren smergens bij mij Sylvius en Blancart. Seyden, dat alles wel gaen soude, nu de Bil van 2 schell. in the pound gepasseert was.

Daernae was Cap^n Bowye bij mij, over schrijven van Mackay.

Naermiddagh was niet uyt, zijnde tot nicht Beckers; noch sij, noch haer suster thuys.

Verbolt quam mij vañ Geldersche affairen spreken. Daernae Berkesteyn, tot over 7 blijvende.

26 *Maend.* Smergens was den Envoyé Hop mij een visite geven. Seyde, dat de H^r van Bennebroeck dootkranck was.

Tegen de middagh ontboodt de Con. mij en Berghesteyn, en gingh met ons in sijn Cabinet, vragende naer̃ goetheyt van de schilderijen aldaer. Seyde, de beste naer̃ het huys te Kinsinghton te willen brengen. Liet Kien bij ons, als hij weghgingh om ons de dingen te laten sien, die iñ camers boven het Cabinet waeren, daer noch goede schilderijen onder waeren, en voorts een menighte allerhande goedt, dat om de haest niet doorsien konden, kleyne figuren, medalien, modellen van inventien etc.

27 *Dynsd.* Was naemiddagh op Holland-house. De Coningh vraeghde mij, of Bergesteyn en ick noch wat gevonden hadden iñ bovencamers, en seyde hem hoe het daer gevonden hadden.

Smergens deed de Rhijnsche wijn aftappen in flesschen, die uyt Holl[t] gekregen hadde.

28 *Woensd.* Smergens was Vossius bij mij. Vertelde mij van Beverland, dat hij 20/m gl. geërft hebbende, 10 daervan aen printen besteedt hadde, sonder veel kennis daervan te hebben, eñ de andere thien aen Myl. Halyfax op interest gegeven had, eñ dat hij van dat inkomen leefde; dat hij een meid van hem Vossius sijn suster bij hem had, en daer een kindt bij; dat hij niet recht segghen wilde waer sijn boeck, de Prostibulis veterum, gebleven was, seggende dan dat het in Holl[t] was, eñ dan dat het verbrandt had.

Verkocht het peerd, dat onlanghs gekocht had, eñ dat niet trecken wilde, voor 16 pond sterl.

Was savonts tot de vrouw van 's Gravemoer; daer was mevr. Runnickhuysen, Gastigny, Welderen. Seyde haer, dat haer man Heemraed geworden was, dat noch niet en wist.

29 *Donderd.* Smergens waeren bij mij d[r] Stanley, die mij een tafel van 't hoogh-water aeñ brugh van Flamstead bracht. Seyde, daeghs van te voren iñ Royall Society geweest te zijn in qualiteit van een member; dat Thuret, orlogie-maecker van Parijs, daer mede geweest was, seggende, de inventie vañ Longitudes te hebben. Noch waeren bij mij de H[n] vañ Lier eñ van Bergesteyn eñ Berck.

30 *Vrijd.* Smergens was Sylvius bij mij. Vertelde van Sr Samuel Moreland, inventeur van de pompen, dat die kennis gehadt hebbende aen sekere vrouw, dewelcke seer qualijck in haer affaires was, eñ telckemael stondt om vastgeset te werden, hij haer geredt eñ geldt gegeven had, om dat te ontgaen; dat eenigen tijdt daernae sij hem geseght hadde, dat sij erkennen wilde het goedt, dat hij haer gedaen hadde, eñ hem wilde doen trouwen aen een meisje met 2000 ℔ sjaers, maer dat het secretelijck most geschieden, eñ hij nergens van spreken; dat sij hem

daerop op sijn Engelsch dede trouwen aen een suster van haer, die niet en had, en een pockighe hoer was; dat hij met het grootste spul van̄ werelt daervan af gekomen was, en̄ 't hem wel 1000 ℔ gekost hadde.

Naermiddagh was naer Holland-house, maer de Con. stelde de affaires uyt, zijnde laet in̄ Thresorie geweest.

Gingh te Kinsinghton-house aen, om Sr Christopher Wren te spreken over het huysje voor mijn deur. Aen̄ inganck van het Green quam de Coningin tegen, die mij medenam om des Coninx Cabinet te sien, en gaff mij daernae Briennes wijff mede, om mij te leyden. Seyde, dat ick oock een camer soude hebben, niet in dat gebouw, dat ingestort was, maer neare the gate.

Te Holl^t-house deed mijn eenen Sr Richd Nudtworth, member van̄ Commons, uyt de Bedchamber roepen, soo als de Con. daerin was, versoeckende dat aen̄ Con. wilde segghen, dat hij hem iets van bijsondere importantie te seggen had, en̄ omdat niet geerne hadde dat ymant hem observeren soude, hij hem aen mij geaddresseert hadde, en̄ dat hem groote dienst soude doen, het aen̄ Con. te willen segghen. Ick deed het en̄ de Con. liet hem terstont binnen komen en sprack al vrij langh met hem.

31. *Saterd.* Smergens was Berck weder bij mij over sijn geprojecteerde reys naer Algiers, en sijn dessein op Bona en 't Bastion de France.

Naermiddagh was Berkestein bij mij, en seyde daernaer naer mylady Monmouth te gaen.

Daernae was Hagedoorn bij mij, seggende, noch geen dispositie van̄ Coning te hebben konnen krijgen, en sprekende noch van te willen quitteren, en̄ dat des te meer omdat gehoort hadde, dat de Graef van Noyelle Brigadier geworden was.

De Con. was te Londen.

1690.

JANUARIJ.

1 *Sond.* Naermiddagh was Verbolt bij mij over Geldersche saecken.

Daernae quam Berkesteyn; seyde, daeghs te voren tot mylady Monmouth geweest te hebben; dat daer de jongen Hampdon was, die men mij wel geseght hadde dat amoureux van haer was, eñ dat die daer geseght hadde, dat er een adress aen de Con. stondt gepresenteert te werden vañ Commons, om eenighe luyden van hem wegh te doen, eñ voornementlijck Myl. Halyfax; dat dat al langh gesleurt hadde, maer dat het most wesen.

2 *Maend.* Thoonde mij de Wilde een brief van Coronel Lauder, daerin stond dat Maj^r Wilson uyt het Casteel van Edenburg in de Bas, wesende een gevanckenis op een rots iñ zee, geset was, daer geen acces van ymant hadde; dat men een brief van sijn vrouw in handen gekreghen had, daer sij hem schrijft, dat sij gansch getrouw aen het desseyn soude blijven, dat het seer secreet most gehouden werden, of dat haer haer leven soude konnen kosten, en dat sij gereedt was om naer Vranckrijck te vertrecken.

De Con. was te Londen en in 't Parlament, om sijn assent tot een Bill of twee te geven, een aengaende het inkomen vañ Princes van Denemarcken, en een aengaende de Customes.

3 *Dynsd.* Was bij de Con. op 't huys te Kinsinghton de eerste reyse; daer resteerde noch seer veel te maecken.

Schreef in een camer, daer Benting gegeten hadde.

Ouwerkerck seyde mij, dat men meende dat de Marq. van Montpouillan 2, 3 dagen geleden op straet in sijn stoel was geattacqueert geweest, niet van voleurs, maer van constapels, over schulden.

Bulstrode beloofde mij, dat naeste weeck sullende te

Londen komen, hij het winckeltje, dat mijn deur stopte, self soude weghnemen.

Men seyde, dat de Con. Sr Christopher Wren seer overgehaelt had over sijn quade sorg omtrent het ingevallen gebouw te Hamptoncourt, en hem geseght had, dat hij schuldigh was aeñ doot van 4 menschen, die daer doot gebleven waeren, en dat hij daerop geantwoordt hadde, dat er maer dry gebleven waeren.

4 *Woensd.* Was Kersmis eñ de Con. te Londen.

Sylvius was smergens bij mij, en vertelde vele historien van 't oude Hoff, onder anderen, hoe der een dessein was om de Princesse Royale, eer Pr. Willem daerbij geslapen hadde, wegh te voeren eñ te doen trouwen aeñ Con. van Spaigne, eñ dat mylady Car (die van Sylvius amoureux was) met adresse een brief, die de Princess daerover geschreven had, uyt haer sack kreegh, een neusdoeck daerin stekende, eñ die aeñ Princess douariere thoonde, waerop dienselfden avondt de Prins bij haer gingh slapen, zijnde sachjes in haer bedt gekomen; dat Germain, de neef van Myl. St Albans, niet qualijck bij haer en veel andere vrouwen stondt.

Naermiddagh was Berkesteyn langh bij mij, en was ick niet uyt, noch al staegh met den hoest eñ verkoutheit gequelt wesende.

5 *Donderd.* Was smergens d'Alonne bij mij en bracht mede m^r Justel, onlangs aengestelt tot Bibliothecaris vañ Coningh, hoewel Berkestein, die mede bij mij was, hij wegh zijnde, seyde, dat hij noch seer voor 't ĩnterest van King James was, en noch dagelijx de Con. m^r le Prince d'Orange noemde.

Hij vertelde van een relatie, onlangs aen hem gesonden, eñ door Royal Society gedaen drucken, van een seer oudt graff, niet langh geleden gevonden te Maintenon, omtrent Chartres, waerin eenighe lichaemen gevonden waeren van meer als ordinarise lenghte, en doorgaens sess voeten

langh, daerbij laghen eenighe wapenen, daervan de scherpe deelen gemaeckt waeren van harde steen. Daer was geen schrift bij geweest.

Stanley was oock bij mij, en Berkesteyn naer-middagh weder.

6 *Vrijd.* Was naermiddagh op 't Hoff te Kinsington.

Hoorde dat Bentingh in een dagh a twee naer̃ Haegh gingh, maer niet waerom.

Op de antichambre quam bij mij eenen Mackenny, zijnde onder Con. Carel de II. geweest Advocaet vañ Con. in Schotland, en thoonde mij twee brieven, door onse Con. aen hem geschreven en bij mij geminuteert een jaer of twee geleden, om hem te bedancken over boecken van sijn maecksel, die hem hadde gesonden. Scheen geen vriend vañ Hertoch van Hamilton te wesen.

Sprack veel vañ partij vañ Republiquaine in Schotland en in Engelandt. Wilde naer Hollandt gaen, om daer noch van sijn boecken te doen drucken, en de tijdt wat te laten verloopen. Scheen een gaeuw man te wesen.

De Coningh riep mij daernaer in sijn Cabinet, en praete wel een half uer vañ schilderijen, die daer van Whitehall gebracht eñ opgehanghen waeren, ten deele door Sonnius zijnde schoon gemaeckt; daernae leggende op sijn eenen elleboogh, was een tijdtlangh dat men 2 a 300 soude getelt hebben, sonder spreken, en met sijn ooghen toe, al of sluymerde; daernae, als wacker werdende, vraeghde naer de pampieren, die vervolgens teeckende.

7 *Saterd.* Was smiddaghs ten eten tot de Fiscael Rooseboom, zijnde in mijn oudt logement in St James. Daer was noch Noyelle, de kleyne Sayers, de Baron de Frise, ... [1]). Savonts thuys komende, hoorde dat de Graeff van Hoorn naer mijn hadde wesen vraghen, zijnde nieuwlijx overgekomen.

---

1) Niet ingevuld.

Smergens was de H[r] van̄ Lier bij mij.

8 *Sond.* Was dese en eenighe voorgaende daghen gequelt met snijdinghe van water, en̄ eenighe dringinghe, meestendeel sonder effect, om op stoel te gaen, dat mij vrij incommodeerde, voornementlijck als buyten was.

Was naermiddaghs tot joff. Vijgh, daer vondt de H[r] Hop met sijn vrouw.

De Con. was te Londen.

Smergens, op mijn bedt nogh zijnde, quam de Graeff van Hoorn en̄ de H[r] v. Slangenburgh, zijnde daeghs te voren uyt Hollandt overgekomen. Praeteden veel van̄ dissensien, die daer waeren in Holl[t], en̄ de weynigh genegenheit voor̄ Pr. v. Waldeck.

9 *Maend.* Om wat exercitie te doen, was smergens te voet tot aen S[t] Paul's, en deed eenighe bootschappen. Att laet, en soo meende uyt te gaen, quam Slangenburg en hield mij tot savonts bij thienen, niet sprekende als van sijne questien met de Prins van Waldec, daervan geerne gewilt had dat ick de Con. gesproken had, dat ick esquiveerde.

Seyde, dat de Pr. v. Waldec noch somtijts heel groen zijnde, laetst eens bij de Sterrenburgen geweest was, daer blijvende tot laet in̄ nacht en spelende, en̄ als men hem op sijn vragen seyde, hoe laet het was, hij seyde: mon dieu! comment le temps coule, quand on est avec des belles personnes! Dat Lindeboom daer tailleerde, en dat hij, Slangenburg, geobserveert hadde, dat de caert, daer joff. v. Sterrenburg op sette, altijt won, hij op̄ selve settede en redoublerende in een setten een groote som, soo mij dunckt van 1800 ducaten, won, daer de voorz. Prins seer boos om was.

10 *Dynsd.* Was Rooseboom smergens bij mij, oock Berkesteyn. . . . . [1]).

---

1) Eene bijzonderheid, den Heer van Valckenburg betreffende, laten wij achterwege. Zij is van geen historisch belang hoegenaamd.

Naermiddagh was te Kinsinghton, daer de Con. maer weynigh teeckende, Bentingh op sijn vertreck staende eñ binnen zijnde. Praete langh met eenen Mackenny, die de Coninx Advocaet in Schotlandt geweest was. Vid. den 6. deser.

11 *Woensd.* Was smergens uyt iñ stadt, om bootschappen, schoenen, reisboeckje etc.

Naermiddagh was Golsteyn bij mij, eerst beginnende uyt te gaen naer sijn jicht, soo hij het noemde.

12 *Donderd.* Was voormiddagh tot Tampion, om mijn horloge te halen, maer was niet gedaen, en in Aldermanbury, om een kleyn tafeltje te koopen met een stoelcoffer.

N. Becker liet vragen, hoe het met mijn gesontheit was, eñ seggen, dat 's anderen daeghs de choccolate souw komen betalen, naer dat sij die 6 of 7 weecken gehadt hadde.

Naermiddagh was tot joff. Vijgh, daer d'H[r] Hop en sijn vrouw vondt, en bleef wel een uer of anderhalf.

13 *Vrijd.* Liet mij de Con. smergens te Kinsington komen, en mij werk gegeven hebbende, laste mij savonts weder te komen, gelijck dede.

Isac, uyt Hollandt weder gekomen, noode mij te gast als Green Cloth.

S[r] Edward Sutton, den ouden Gentleman Usher, vertelde dat hij, 13 jaer oudt zijnde, met de Heydens van sijn vader was weghgeloopen, en wel 3 a 4 maenden met haer geloopen had, maer nooyt hem hadde willen laten swart maecken. Dat den oppersten daer hij, Sutton, bij was, sijn eygen dochter aen sijn eygen soon getrouwt hadde met een stuckje rookend papier, eñ dat op die bruyloft de geheele compagnie naeckt gedanst hadde.

14 *Saterd.* Was beter vañ hoest eñ van een koude pisse, die mij 6 of 8 dagen gequelt hadde.

Smergens waeren bij mij Boision, Hagedoorn, Romer, Berck en Sylvius, mij de gansche voormiddagh ophoudende.

Kreegh een brief van mijn vrouw, daerin schreef, dat Jacoba Bartolotti noch qualijck daer aen was, eñ d^r Kock niet veel moet tot haer genesingh hadde; dat sij geduerigh lamenteerde over 't gheene met haer man most uytstaen, en over 't gedeelte van haer goedt, dat sij met sijn malle concepten verloren had, eñ dat dit laetste haer soo in 't hooft lagh, dat het haer apparentelijck de doot soude aendoen.

Schreef mede, dat de Philosoof Heemskerck apparent was om te sterven van bloedtspuwen, dat hem over dry a 4 maenden eerst was overgekomen, naer een hevigh dispuyt, dat hij met van Beuningen gehadt had.

Naemiddagh was Berckesteyn bij mij, en rijdende op 4 plaetsen om visiten te doen, vonden niemant thuys, gingen doe tot sijnent eenighe van sijne teeckeningen sien.

Was goedt weder en apparent dat Bentingh daermede was in zee geloopen.

15 *Sond.* Was smergens in St James ten avontmael.

In 't uytgaen vañ kerck kreegh die Mackenny weder aen boordt, die mij seyde dat twee ueren met de Con. daeghs te voren gesproken hadde, en dat seer satisfait was van sijn discoursen; dat de Con. hem geseght hadde, dat sijluyden (meenende de partije vañ Episcopale in Schotland) door haer sterck aensetten hem beletteden iets voor haer te doen. Had hem oock gevraeght, of hij met hem naer Schothlandt wilde gaen, als 't Parlament soude vergaren. Had hem oock sijne protectie belooft en geseght, hem een geschrift daertoe te willen geven.

Naermiddagh praetede iñ antichambre te Whitehall met een man, die seyde, om de affairen vañ Vaudoisen hier te wesen. Seyde, dat dieghene, die weder in haer landt geraeckt waeren, tot op 4 a 500 vermindert waeren.

Sylvius seyde mij, dat de Con. tegens verscheyde luyden geseght had, dat naer Yrland wilde gaen tegens de voortijdt, 't welck hij oordeelde voor̄ Con. affairen noodigh te

wesen, en thoonde seer te wenschen dat geschiede, met wat insicht onseker.

16 *Maend.* De Con. ontboodt mij smergens, zijnde op Whitehall, en gaff mij een langhe brief aen̄ Staten van Hollandt te schrijven, volgens de concepten van Dijckveldt en̄ de Raedpensionaris Heinsius. Was daerover, dat die van Amsterdam in̄ vergaderingh versocht hadden, dat het Hof van Hollandt mocht gelast worden, de electie van Schepenen van haer stadt te doen, doordien geen tijdt was, om de electie van̄ Con. te konnen afwachten. Naermiddagh met dese brief komende, hoorde dat de Con. tot Myl. Shrewsbury Dryconinghendagh hield, en̄ dat men daer lustigh dronck. Hij quam daer niet van daen voor savonts ten sess ueren, en door̄ antichambre komende, belaste mij naer Kinsinghton te volgen, 't welck doende, en̄ ten 8 ueren daer komende, vondt de Con. aen̄ tafel staen, daer gespeelt wierd, en̄ de Coningin en Princesse van Denemarken medespeelden, en̄ was de eerste reys dat de Princes Anne gesien hadde. In de Bed-chamber te Whitehall quamen van 't voorz. festin Mylord Malborough en Myl. Sylkerke, beyde seer droncken, doch den eersten meest, die oock in̄ antichambre op een stoel neven 't bedt in slaep viel en liet de Con. voorbijgaen, als hij omtrent een uer of anderhalf in sijn cabinet voor 't vier geseten hebbende, naer Kinsington vertrock. Sylkirck seyde niet als louanges van̄ Con. etc.: Qu'il avoit parlé ce soir en vray Roy, herhalende dat sonder end.

De Con. hem gaende ontkleeden, had geen lust om affaires te doen, oock al vrij wat wegh hebbende, en belaste mij sanderen daeghs vroegh te komen.

Het houte huysje voor mijn deur op straet wierd weghgedaen.

17 *Dynsd.* Gingh smergens ten half 9 naer Kinsington, en thoonde de geconcipieerde brief, daer eenighe veranderingh in most doen. At tot Isac met de Gr. van Hoorn,

Myl. Malborough, Myl. Sylkirck, Ouwerkerck, Gastigny etc. De Con. haelde mij van tafel, en naer eenigh over en weder loopens, teeckende 't gheen daer te doen was, en laste mij de commissie voor 's Gravemoer, als Gouvernr van Bergen op Zoom te maecken. Te Londen komende, gingh tot de vr. van 's Gravemoer, om haer die tijdinghe te segghen. Daer was Ouwerkerck, de Graef van Hoorn, jonghe Duyvenvoorde, Rooseboom etc., en sij speelden met 4 tafels.

18 *Woensd.* Was de oudtste joff. v. Barlicum bij mij. Gingh daernae naer Tampion, om mijn horloge. Daer quam Vossius en reedt met mij naer oude beurs, vertellende mij van sijne negotiatie met die van Academie van Oxford, over sijn overleden ooms bibliotheeck.

Naermiddagh gingh tot nicht Becker, die mij 't geldt van choccolate, voor Betsy Villers gemaeckt, betaelde. Sat daer tot over acht, wanneer Cor. Tipping daer in quam. Sij en haer suster vertelden mij, hoe Vernatty door ordre van 't Hoogherhuys was in arrest geweest, en al sijn papieren gesegelt weghgebracht en gevisiteert, en hij den volgenden dagh voor 't Hoogherhuys gehoort, en door de eenighe getuyghe, die tegens hem was, te weten Patrik, den Pronosticateur, niet was ingebracht, als dat hij hem te Rotterdam in een coffiehuys gesien had, waerop hij kosteloos wierdt ontslaghen, en aen hem bij de Leden genoeghsaem pardon gevraeght.

19 *Donderd.* Liet smergens een slot maecken aen mijn deur naer straet, in 't torentje te Whitehall.

Slangenburg was bij mij, en quelde mij met sijn quaestien.

20 *Vrijd.* Smergens liet de Con. mij naer buyten haelen, dat hem meest scheen te doen te wesen om wat te praeten van eenighe schilderijen, die in sijn cabinet had laten boven de deuren hangen. Hij liet Berghesteyn mede binnen komen en gingh met ons in beneden logementen, daer schilderijen stonden, en wij waren daer een tijdt langh.

Att smiddaghs met Sayers, met Berkesteyn, Sylkirk, Geldermalsem.

Naermiddagh most veel op en neder loopen, eñ hield mij de Con. noch naer̄ eten, tot bijnaer 11 ueren.

Geldermalsem seyde, dat de Con. eenighe tafels geordonneert had, om in 't leger in Yrlandt gehouden te werden, een voor̄ Greencloth, een voor̄ Grooms eñ een voor̄ domestiquen, maer docht mij dat het voor̄ minder slagh was.

Was alle dese daghen melancholicq over de fascheuse rijs van Yrland, die voor mij niet als heel kostelijck ende heel moeyelijck konde zijn.

Geldermalsem seyde, dat Myl. Oxford seer arm eñ geincommodeert was.

De Wilde seyde mij op de wegh, dat mevr. Nilson noch te Londen was, eñ hem met een brief versocht had, haer eenigh geldt te leenen, om weder in Hollandt te ontfanghen van haer suster Nierop, die sij seyde haer wel 3 a 400 gl. van haer goedt most geven, dat hij weygerde, zijnde haer zegghen apparentelijck inventie.

21 *Saterd.* Was Berck eñ Romer bij mij.

Daernae gingh tot Tempion, maer mijn orlogie was niet gedaen. Kocht een paer hosen op de beurs.

Snachts naer desen dagh stormde het seer hard uyt den Zuydwesten.

Kreeg een brief vañ Pr. van Waldeck, over questien vañ Bar. Kinsky, Drost van Meurs, met de Commandeur Vryenes.

22 *Sond.* Was smergens met Berghesteyn en Sonnius in de camers onder de Con. cabinet, daer wij vier of 5 boecken met teeckeninghen saghen, onder andere die van Holbeen eñ van Lionardo da Vinci.

Naermiddagh was Berghesteyn bij mij, en ginghen wij tegen den avondt tot de Heer vañ Lier.

23 *Maend.* Was Golsteyn smergens bij mij, en att met mij, siende nogh al boloogbigh eñ bleeck, meer als van

een verstuyckte voet of een weynigh jicht apparentel. gekomen was.

Naermiddagh was de Baronne de Neufville bij mij, en seyde, dat haer man in Yrlandt een affairé gehadt hadde, eñ een lichte quetsuer gekregen had, maer sijn partije een swaerder, maer doch niet doodelijck.

Daernae sat Sylvius nogh langh bij Golsteyn eñ mij, sustinerende dat de Con. naer Yrlandt moste gaen.

Was tot de vrouw van 's Gravemoer te vergeefs; desen dagh ende de voorgaende sneeuwde eñ vroor hard.

24 *Dynsd.* Was van smergens af buyten, en quam daer eerst omtrent ten 10 ueren van daen.

Att tot Isac aeñ tafel vañ Greenecloth.

25 *Woensd.* Smergens was de H^r van Slangenburgh langh bij mij, om mij van sijn questien met de Pr. v. Waldec te informeren, eñ gaff mij een memorie van sijne grieven, niet konnende swijgen de chocquante repliquen, die hij self aeñ Pr. voorn. gegeven had, hem onder anderen seggende, als de Pr. op het disputeren door Sl. van sijne ordres, hem geseght hadde, dat hij, als hij soo niet dienen wilde, hij konde quitteren: dat hij niet in dienst was van hem, Pr. v. Waldeck, maer vañ Staet, eñ dat hij op soodanigh sijn seggen hem het plaisir niet soude doen van te quitteren, maer wel als hij sagh dat sijn dienst de Con. niet soude aengenaem zijn.

26 *Dond.* De Coning was smergens te Londen eñ in 't Parlament, om eenighe acten te passeren, onder andere die van een aid voor hem van een schell. in the pound.

Was smergens iñ Bedcamer, om met de Secretaris de Wild te spreken over een brief aen Zeel^t, over het geldt, het land aenkomende van 2 prijsen, bij de Oostindische Retourschepen genomen, 't welck de Coningh meende tot de docken te Vlissingen te moeten geëmployeert werden, en hetwelck de Wilt meest bekommert was dat in handen vañ Odijck soude komen.

Smergens was Römer bij mij eñ naermiddagh Berghestein.

27 *Vrijd.* Was smergens, ontboden zijnde te Kinsington, met Golstein, en aten bij sijn moey, daer de vrouw van Nyenhuys mede was. Even gegeten hebbende, sondt de Coning om mij.

In 't wederom rijden savonts, seyde mij Golsteyn, dat de vrouw voorz. een goede quantiteit guinys naer Hollant overgesonden hadde.

Discoureerde langh met Goor van Walenburg, in sijn leven iñ Graef, en seyde hij, hoe sij continueel over hoop laghen met de Cor. Weede, op ordre commanderende iñ Graef, die sij uytmaeckten voor een geck, poltron etc.

Dat de Paep, favory van mevrouw, doot was, maer een nieuw Coronel in groot faveur bij haer.

De Con., soo als savonts sijne brieven sloot, liet mij het cachet sien van een brief aen hem van Benting, die hij meende dat geopent had geweest, vragende mijn advis. Sondt de couverte terugh aen Benting naer Hollt, alwaer men om dese tijdt vernam, dat Amsterdam hem, Benting, niet hadde willen admitteren om sessie te nemen iñ vergadering, als zijnde in dienst van een vreemd Potentaet.

Savonts wierd een loterij bij de Coningin getrocken van bijoux.

Joff. Golsteyn seyde mij, dat er groote jalousien en questien waeren tusschen joff. Howard eñ Franckline, omdat de Coningin de laetste meer aensprack als de andere, eñ haer meer gaff.

Seyde oock, dat de Graef van Flodorf met sijn vrouw over quamen. Dat sij aen hem lest eens geseght had, dat, soo hij quam te sterven, sij wederom trouwen wilde, konnende niet zonder man zijn.

27 *Saterd.* Smergens was Slangenburg eñ Lier bij mij.

Lier seyde mij, dat de Gecommde Raden het geldt, dat sij aen yder vañ Ridderschap voor presentiegeldt jaerlijx geven, in sijn regard ingehouden hadden, omdat hij in Engelt was.

29 *Sond.* Had smergens Berghestein bij mij en sagen tsamen noch vañ Con. teeckeningen in een kist, boven leggende, daeronder veel enkele figuren van Parmigiano, en verscheyde goede andere.

Bergestein att mij mij.

Naermiddagh had continueel volck bij mij en gingh niet uit, Bergestein nae des Con. vertreck weder bij mij komende.

30 *Maend.* De Fiscael Rooseboom was bij mij, eñ seyde, van joff. Barlicum's saeck aeñ Con. gesproken te hebben, maer dat niet hadde willen hooren.

Was naermiddagh tot nicht Beckers, maer was niet thuys noch oock haer suster.

Was in een vendue van printen en teeckeningen, geseght werdende van de Lord Maideland te wesen; maer waeren daer onder van Beverlandt eñ andere; kocht voor 7 a 8 gl. Het was in Chanchelour Geffreys huys.

31 *Dynsd.* Naermiddagh was naer Kinsinghton, deed aeñ Con. rapport van 't ghene met Slangenburg gesproken had over sijn questien met de Pr. v. Waldeck, eñ sijn versoeck van de character van Lt Generael, dat de Con. afsloegh, seggende: Ick en kan aen all de werelt geen characters geven, eñ de reproches, die Slangenburg gekreghen had aengaende, seyde, dat de Pr. v. Waldeck al ommers soo veel als hij klaeghde over sijn manieren van doen eñ spreken.

Februarius.

1. *Woensd.* Was smergens Romer bij mij, talmende over de brandspuyten, die te Londen wilde introduceren.

Naermiddagh was Slangenburgh bij mij, die op 't rapport, dat hem dede vañ Con. discoursen, niet anders en sprack als van quitteren.

Was smergens iñ vendue vañ Lord Maideland, maer

daer quam soo weynigh volck, dat niet en quamen aen 't verkoopen. Ick oversagh de teeckeningen.

2 *Donderd.* Smergens was Slangenburg bij mij, gaen soo naer Kinsinghton, om van Con. afscheydt te nemen, sprekende al of uyt den dienst wilde scheyden, dewijl de Con hem niet van Pr. v. Waldecs commandement wilde verlossen met hem Gnael Luytent te maecken.

Hagedoorn quam daernaer bij mij en seyde, dat de Keyser een deghen, met diamanten beset, aen Slangenburg gesonden hadde, en scheen hem wel in sijn dienst te willen hebben; — dat de Cheurvorst van Beyeren hem oock een pourtrait met diamanten gegeven hadde. Hagedoorn gingh mede wegh, sonder nochtans sijne dimissie gekregen te hebben, ofte deselve, soo het scheen, seer ernstich versocht te hebben.

Sylvius was oock bij mij, talmende over de niet betaelinghe van sijn achterstallen voor tijdt van Con. Jacobus. Daer was eenigh gerucht en praet in stadt, als of hij soude doot wesen.

Boision at smiddaghs bij mij.

3 *Vrijd.* Was Marie van Barlecum smergens bij mij, seyde, dat Flud nu hier was, en raedt vragende in haer susters saeck, die haer niet wist te geven. Naermiddagh was te Kinsinghton, en de Con. teeckende.

Att met Isac, daer Myl. Sidney en Myl. Drumblandrick mede waeren [1]).

Sidney seyde aen tafel, dat hem de reys naer Schotland niet en geviel; dat daer tijdt mede soude verloren werden, en dat, als het in Yrlandt wel afliep, de saecken in Schothlandt haer van selfs wel souden schicken. Montpouillan en Hompes aten daer mede.

4 *Saterd.* De Con. mij daeghs te voren geseght hebbende, dat ick die mergen wederom soude komen, gingh

---

1) Dit is geweest den volgende dagh.

daer ten 8 ueren naer toe, maer deed met hem niet met allen.

At met Isac, als, bij abuys, in̄ vorigen dagh geset heb.

Omtrent half seven thuys komende, gingh noch in̄ printe-vendue van̄ Lord Maiteland, in Chancelour Geffries huys, en was daer tot thien ueren. Nevens mij sat een slecht Engelsman, die, van een ander sprekende, seyde: he liveth with the Prince of Orange.

5 *Sond.* Berghesteyn at met mij. Sylvius was smergens bij mij. Naermiddagh gingh met Berghesteyn tot m^r Chardin, die ons sijne teeckeningen van Chehilminar, de groote antiquiteit van Persepolis, liet sien, maer waeren van een slechte pen; de figuren mede in sich selven mede slecht in laeckenen en alles; zijn gehouden in̄ rots van een graeuwachtigh marmer zijnde. Daer zijn steenen, soo hij seyde, van 15 en 16 voet langh. Hij gaff ons coffee te drincken. De vrouw quam eens in̄ deur hem eenighe advertentie geven, apparentelijck om ons te doen vertrecken.

Berghesteyn sat tot mijnent tot acht ueren.

5 *Maend.* Smergens waeren bij mij de Graef van Hoorn, Berck, Sylvius. Naermidd. Bergesteyn en Golstein.

De Coningh was in 't Parlament, dat hij prorogeerde tot den 2. April, en declareerde dat hij meende naar Yrlandt te gaen, dat mij melancholicq maeckte.

Uyt de votes van̄ Commons van saterdaeghs, op het vaststellen van een generale indemnity, konde men wel sien dat sij eenighe luyden te lijff wilden en̄ van̄ indemnity excluderen, daeronder al een dagh of twee langh geseght geweest waeren te sullen zijn Myl. Halyfax, Myl. Godolphin en Myl. Damby.

Smergens, noch op mijn bedt leggende, quam de Wilde mij weder quellen, om met sijn vrouw naer Hollandt te mogen overgaen, dat ick hem 3, 4 reysen had afgeslaghen. Seyde, dat hij de Con. daervan oock hadde gesproken, en

als ick hem seyde dat ick bij de Con. dat niet favoriseren soude, seyde hij, dat als ick het daer soude omstooten, hij sijn vrouw niet soude verlaten. Ick seyde, dat soo hij gaen wilde, het wel konde doen, maer dat ick wel haest om een ander in sijn plaets naer Hollt soude schrijven.

Rooseboom liet mij weder te gast nooden, maer excuseerde het.

7 *Dynsd.* De Con., mij daeghs te voren door Berghestein sulx hebbende doen belasten, gingh te 9 ueren naer Kinsington, daer hem evenwel niet en sprack als savonts ten half achten.

De Con. siende eten, seyde mij joff. van Ouwerkerck, of sij mij niet bekijven mocht, dat nooyt tot haerent quam, en haer tafel soo verachte.

Att met Isac, daer was Ouwerkerck, Hop, Cralingen, soon van̄ Fiscael Hooft, Zuylesteyn.

Bij de Con. zijnde, die seer hoestede, vraeghde hem, of ick niet souw moeten equippagie maecken voor de reys aenstaende, daerop hij niet antwoorde als jae, en ick daerbij doende, dat men al een redelijcke groote soude moeten maecken, seyde hij daer niet met al op, en korts daer nae lichte sijn hoet wat, om te seggen dat ick wel gaen kon̄.

Het seggen continueerde, van dat den Hertogh van Holstein, commanderende de trouppen van̄ Gn̄ael Piccolomini, onlangs gestorven, van̄ Turcken of Tartaren slaghen gehadt hadde, en twee regimenten verloren hadde.

8 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Lier, de weduwe van Chambrun, Browne, de kunsthandelaer, de jonghe Zuerius, broer van̄ Rentmeester van Breda, zijnde op het schip geweest van Cap^n Snelle, dat bij Pleymuyen vergaen was, Rooseboom sijn declaratie brengende om aen̄ Con. gegeven te werden, dat de reden was, waerom mij dynsdagh te gast hadde genoodt.

Naermiddagh sondt tot madame de Neufville, maer was bij haer soontje, dat sieck was.

Gingh daernae tot Tempion, en betaelde het nieuw onrust, dat hij aen mijn goude horologie gemaeckt hadde voor 2 croonen.

9 *Donderd.* Smergens was Browne, de consthandelaer, bij mij, en gingh met hem tot Myl. Peterborough, om een schilderije te sien van Bassan, Christus de coopers en verkoopers uyt den tempel drijvende, een seer goedt stuck.

Browne en Boision aten smiddaghs bij mij. Naemiddagh was de Graef van Hoorn bij mij, en oock Vossius.

De Con. was te Londen.

10 *Vrijd.* Smergens was de Graef van Hoorn bij mij, eñ talmde langh over sijne saken.

Naermiddagh was te Kinsinghton.

11 *Saterd.* Was smergens niet uyt, maer namiddagh.

12 *Sond.* Was naemiddagh met Berghesteyn tot Myl. Kingstone, om een schilderije te sien van Rafel, van L. Vrouw, Christus, St Jan en Joseph, deselve met die de Coningh had, maar was vrij beter als die, en had de Lord 1000 pieces gekost.

Gingh daer nae alleen tot nicht Becker, die teste à teste sat met de jonghe Skelton, dewelcke eyndelijck heen gongh, en quam Vernatti thuys en bij ons.

13 *Maend.* Golstein was bij mij en seyde, dat men meende dat de Coning en Coninginne's reys naer Schothland af was, eñ dat de Coning niet naer Yrlandt souw gaen; dat de vrouwen vañ Coningin het all iñ neus hadden.

Was naermiddagh tot Morgan, de caertmaecker, om boeckjes vañ routes naer Schotland en Yrland te koopen; kocht oock het boeck, daer all de routes in staen, voor 16 schill., maer was oudt, daer niet op en lette.

Was oock tot Tempion.

14 *Dynsd.* Smergens waeren bij mij Sylvius, de Hr van Zuylestein, versoeckende vañ Con. het commandement

voor Cap^n van der Schoute, sijn maeghschap van sijn grootmoeders zijde, de Secretaris de Wilde.

Sylvius vertelde, dat een Prediker binnen Londen (daer nae hoorde van Stanley, dat hij Wood genaemt was) openbaer gepredickt hadde over de groote sonde van̄ ghene, die Con. James waeren afgevallen en Con. William aenhinghen. Seggende onder andere: Brethren now, now it is the right time for putting your hands upon your breasts, and for putting your hands upon your swords. Stanley seyde, dat hij nogh argher dinghen geseght hadde.

De Wilde seyde, dat het een quaed dingh was, dat de Vloot te Portsmouth met de Coningin van Spaigne soo langh bleef talmen. Dat dat aen̄ eygenaers van̄ koopvaerdijschepen, die daerbij waeren, alle daegh 24000 gl. schade was, en dat het groot geschreeuw soude maecken onder de menschen in Holl^t.

Berckesteyn was bij mij.

Naermiddagh was te Kinsinghton en̄ deed mijn dinghen.

15 *Woensd.* Smergens was Norris bij mij, den Envoyé Leyenberg van Sweden, die mij Ferijn's achterstallen recommandeerde; de H^r van̄ Lier en̄ Rooseboom.

16 *Donderd.* Wierd het Parlament gedissolveert, en̄ order gegeven tot de convocatie van een ander tegens de 20/30 Maert aenstaende. Dit hoorde eerst sanderen daeghs te Kinsington van Saumaise.

Rooseboom was bij mij, en seyde dat Ouwerkerck de koorts hadde.

17 *Vrijd.* Smergens was Rood bij mij, om over peerden te spreken. Oock Golsteyn.

Naermiddagh was te Kinsington. De Con. gaf mij te doen en reed naer Londen, seggende mij, dat terstont wederom soude komen, maer was wel half thien, soo dat niet voor elff ueren thuys quam.

Praete lang met Myl. Melvill.

Men seyde, dat de Con. dien dagh wel gesint was geweest

over tijdingen, uyt Yrlandt gekomen, vañ slechte staet van K. James sijn saecken.

18 *Saterd.* Smergens was bij Berck, die seyde, dat de Con. hem geen recommandatie aeñ Staten wilde geven, om voor Consul nae Algers te gaen, eñ dat oock sijne projecten van finantie niet en accepteerde.

Smergens was oock Rooseboom bij mij; seyde, dat joff. van Ouwerkerck klaegde, dat ick daer nooyt en quam, noch en att; dat de Hollanders wat societeit en vruntschap behoorden te houden etc. Gingh met hem naer Maliebaen, daer onder andere met Cap. Weck sprack, die noch zedert sijn komste uyt Yrlandt niet gesien hadde.

Nijenhuys seyde my, dat de Con. hem het Regiment te peerd vañ Graef vander Lip gegeven hadde.

19 *Sond.* Smergens was Sr Gabriel bij mij, de dissolutie van het Parlament seer approberende, 1°. omdat het volgende de acten van het selve approberende, die soude valide maecken, en dat alsdan de luyden beter souden geldt geven op̄ consenten; 2°. omdat de opgenomen hevigheden tegen die 't Parlam^t uyt de indemnity wilde sluyten, van groote en bekommerlijcke naesleep stonden te wesen.

Seyde, dat Myl. Halyfax alle sijne charges hadde neergeleght, maer dat seer langh bij de Con. hadde geweest.

Stanley was mede smergens bij mij eñ att bij mij.

Seyde, dat onder andere de jonghe Hamden een groot Commonwealth-man was, eñ onlanx in 't Parlament discoursen gevoert hebbende, die daer nae smaeckten, ymant hem hard op geseght hadde, dat such speeches could not be made but bij a Commonwealth-man, hij geantwoordt hadde: dat as for the present circumstances the kinghdom was in, he was not of that opinion, that a commonwealth could serve the turne, en dat doen den anderen hem repliceerde: that he was very glad to heare him speake such plain language.

Tegens den avondt quam Berghesteyn bij mij, eñ gingh met hem tot de vrouw van 's Gravemoer.

20 *Maend.* Smergens was de H[r] van̄ Lier bij mij, daernae de l'Eremitage, doende de affairen van de Vaudoisen.

Naermiddagh was uyt, om Fatio Duilliers te soecken, en̄ hem broer Christiaens boecken, de la lumiere et de la pesanteur, ter handt te stellen, om te distribueren; maer was niet meer in Suffolkestreet en oock niet tot Myl. Paget, daer mij geseght was dat hij logeerde in Blomberrie-square.

21 *Dynsd.* Smergens waeren bij mij Sylvius en Gastigny; de laetste seyde, dat een van de joff[en] Villers, sonder de naem te weten, daeghs te voren op straet van 14 a 15 luyden geattacqueert geweest was, en een schoot naer haer gedaen; doch heb daervan niet verder gehoort.

Gastigny seyde oock, dat hij met een nieuwe spijcker aen een tandt roerende, en eenighe woorden sprekende, de tandtpijn terstont daer uyt konde doen gaen, maer dat de tandt verrottede en̄ uytviel.

Was te Kinsinghton, en naemidd. aen joff. Golsteins camer, maer sij was niet thuys.

Berghesteyn reed met mij naer Londen.

22 *Woensd.* Was naermidd. weder te Kinsinghton, brengende de instructie voor de Con. Envoyé, gaende naer het Congres in̄ Haegh, die de Con. daeghs te voren mij belast hadde in Frans over te setten. Wachte tot 9 ueren, eer de Con., in̄ Thresorye gaende, konde spreken.

Mijn vrouw schreef mij, dat de Griffier Fagel en̄ de Philosoof Heemskerck beyde op den 10. deser gestorven waeren, en de leste veel van sijn goedt gemaeckt hadde aen Marie Cabellauw; dat joff. van der Staven eyndelijck met Cap[n] Moor getrouwt was.

Smorgens was de Secret[s] de Wildt lang bij mij; seyde, dat onder all de competiteurs tot het Fiscaelschap van̄ Admir[t] te Rotterdam, niemant beter slagh was als de Raetsheer de Willem.

Was op broers versoeck Fatio de Dhuilliers soecken, te vergeefs.

23 *Donderd.* Smergens waren bij mij Berghesteyn, Frise en Golsteyn. Frise sprack seer veel vañ interesten van Saxen iñ saeck van Saxen-Lauwenburgh.

Was niet uyt. Berkesteyn att bij mij.

24 *Vrijd.* Smergens was Mallet bij mij, talmende over sijn reys naer de Vaudoisen.

Naermiddagh was naer Kinsinghton, dronck té op joff. Golsteyns camer met noch twee luyden, die vergeten heb. Golstein gaff se ons, sij niet op haer camer wesende.

Praete langh met Sr Christopher Wren.

De Coningin quam mij tegen op̄ wegh te voet, niet ver van het huys, sagh mij aen, soo ick haer, uyt de koets gegaen sijnde, groete, en seyde met een vriendel. aensicht: there is m^r^ Zulichem with his coate (ick mijn surtout aenhebbende), en vraegde voorts in passant: why don not you come a foot? Ick seyde, dat ick wat haest hadde.

25 *Saterd.* Liet d^r^ Stanley vragen om bij mij te eten, maer seyde niet te konnen.

26 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij, thoonende mij den brief in druck vañ Con. aeñ Bisschop van Londen, aengaende het devoir van Clergymen en de discipline etc.

Naermidd. was Golsteyn bij mij, noodende mij tegens dynsd. naest te gast bij sijn moey te Kinsinghton.

Naermidd. was tot nicht Beckers, niemant daer zijnde als haer oude moey. Seyde, dat quade tijdinghen uyt Schotlandt waeren, daer Myl. Aran desordre maeckte; dat sij het tot de Villers gehoort had; dat oock de Con. geen geldt en had, en dat de soldaten ten achteren waeren, de Capiteynen haer niet betalende.

Sylvius noemde de luyden, die, in absentie vañ Con., de Coningin iñ regering souden assisteren, daeronder de twee Secretarisen van Staet, Mylord Damby.

27 *Maend.* Smergens waeren bij mij Cap^n^ Mallet, de

H[r] vañ Lier, daernae madame de Montpouillan en de weduwe van Cap[n] Sanders met haer suster.

Savonts was tot de vrouw van 's Gravemoer, daer waeren de Fiscael Rooseboom, de Graef van Nassau, Gendreau, ... 1), Gastigny.

Was in dese tijdt al weder seer verkoudt en hoestende.

28 *Dynsd.* Gingh ten half twaelven met Bergesteyn naer Kinsinghton, en sprack de Coningh noch smergens.

Belaste mij, de acte voor̄ Con. Henr. van Weede op te maecken, als President vañ Crijchsraed, en een brief voor hem aen de Staten, om hem Major titulair te maecken.

At smiddaghs met Golsteyn tot joff. Golsteyn, sijn moey.

De Coningh liet mij van tafel haelen, evenwel gegeten hebbende, en vraeghde mij waer gegeten hadde.

De Coningin mij op de trap tegenkomende, sagh mij vriendelijck aen, en seyde: m[r] Sulichem you are now so farre from hence we keepe no acquaintance.

Praete iñ eetsael met joff. Howard en joff. Francklinе.

De H[r] van Ouwerkerck noode mij oock te gast eñ de kleyne Sayer.

Maert.

1 *Woensd.* Smergens was de langhe Brawne bij mij, en liet mij een geboetseert conterfeytseltje van Cor. Carel van m[r] Symons sien, dat seer slecht was. Broen, Cap[n] en schilder, was oock bij mij, geen lust hebbende om naer Yrlandt te gaen, om reden van sijn graveel, soo hij seyde.

Snachts te voren had qualijck geslapen, desordre in mijn maegh gevoelt, en kreegh een dunne stoelgangh of twee, onlustigh en slap wesende; quam ten deele, soo geloofde, van dat wat te veel van een geroockt Pater-stuck tot joff. Golsteyn gegeten hadde, dat tot savonts in mijn maegh voelde.

---

1) Niet ingevuld.

Bergesteyn quam tegen den avont bij mij en gingh ick niet uyt.

Desen dagh souden de Parliament-men voor Londen gekosen werden.

Sr Gabriel Sylvius was smergens oock bij mij.

2 *Donderd.* Was smergens met de langhe Browne tot m^rs Remy, een Brabantsche vrouw; haer man had een schilder geweest iñ tijdt van van Dijck, daer sij veel van wist te vertellen, en hoe hij m^rs Limmon langh in huys gehadt en onderhouden hadde.

Ick kocht van haer een boeck van Lionardo da Vinci, vañ proportien en mouvementen der figuren, voor 3½ guinys.

Kreegh brieven uyt den Haegh, eñ onder andere een van de Willem, vol sotte impertinentien, daerover een broer van Sr Annel^t daerover schreef en sond se hem.

3 *Vrijd.* Smergens waeren bij mij Berck eñ l'Eremitage.

Al dese dagen had een jichtige defluxie op de groote tee van mijn rechter voet, doende wat minder en meer pijn met vlaghen, doch was niet veel.

Was naermiddagh te Kinsinghton, de Con. savonts teeckenende, hoeste seer sterck, soodat elcke reys van teeckenen most ophouden.

Vondt een Schotsche Lord in Bedchamber, liefhebber van wetenschappen en de mathesis. Vraeghde mij terstont of mijn vader, of mijn broeder Inventeur vañ pendules was, en raeckte soo met hem iñ praet.

De tijding van Yrlandt bleef.

4 *Saterd.* Smergens was eene joff. van Schoonhoven, weduwe van Lt Colonel Graham, bij mij, versoeckende vañ Con. onderhoudt.

Smergens quam de Wilde mij seggen, dat er tijdinghe uyt Yrlandt was door verscheyden brieven, van dat de Yeren, hebbende willen de pas van Nury attaqueren, geslaghen waeren en gejaegt tot Dundalck, alwaer op de

rivier 7 of 8 schepen met amunitie van King James van d'onse verbrandt waeren.

Naermiddagh kocht kaerten van Yerland op Charring-Cross.

Van daer gingh met Boision in̄ Taverne van̄ Fountaine, om wijn te proeven, en saten daer tot 8 ueren.

5 *Sond.* Waeren smergens Berghesteyn en Sylvius bij mij.

Naermiddagh wandelde met de leste in̄ Maillebaen, daer de Graeff Coninghsee, Envoyé van̄ Keyser, sagh, die dynsdaghs te voren audientie bij de Con. gehadt hadde.

De tijdingh uyt Yrlandt bleef noch, sonder rechte confirmatie.

6 *Maend.* Kreegh brieven van mijn vrouw en andere uyt Hollandt. In een van broer Christiaen stondt, dat de saeck met Amsterdam dagelijx verargerde, dat all de malcontenten de hoofden bij malkanderen staecken, en̄ spraecken van vrij noch wat anders te doen, als de electie van Schepenen te doen voortgaen. Sijn woorden waeren onder andere: Latet, nescio quod magnum malum. In brieven van van Vliet en̄ van Danckers stondt mede, dat het dingen waeren, die men niet konde schrijven.

De tijding uyt Yrlandt bleef noch onseker.

Naermidd. was joff. Keyser bij mij, seggende, dat de Con. sekerlijck iets voor haer doen soude, en̄ dat de Coningin het aen joff. Golsteyn geseght hadde.

Smergens sondt nicht Becker, om choccolate te komen drincken met haer suster Vernatti, maer liet het weder afweten, volgens haere gewoonlijcke manieren.

Savonts was tot de Heer van̄ Lier.

Mijn jichtje continueerde, en̄ oock hoest en verkoutheit, hoewel desen dagh noch een flennele borstrock en een dubbel mutsje in mijn peruyck gedaen hadde.

Uyt den Haegh schreef men, dat Warmenhuysen doot was, naer een debauche zijnde sieck geworden; — dat den

Advoc[t] Vleugels met de oudtste joff. Vrijbergen, dochter van Bonifacius, troude, tegens haer ouders sin.

7 *Dynsd.* Smergens was de Secret[s] de Wildt bij mij, en noode mij smiddaghs tot sijnent ten eten, daer Bergesteyn mede was. Hij thoonde mij een brief van een Regent van Amsterdam, daer hij uyt verstondt, dat die van Amsterdam het werck vañ questie eenighsins moede begonnen te werden, eñ dat de Borgem[r] Corver, dewelcke een particuliere recommandatie aeñ Con. dede doen, hem vañ cabale wel soude separeren.

Reedt met de Wildt naer Kinsinghton.

Als de Con. savonts sprack aengaende de kaetsbaen te Aernhem, die Amerongen en Schuylenburg beyde versochten voor verscheydene luyden, seyde de Con.: Montpouillan spreeckt er oock om: dat sal weer voor de eene coppelaerster of de andere wesen.

Fatio de Duillier was bij mij.

8 *Woensd.* Smergens was Montpouillan eñ noch 5 of 6 andere bij mij. Sylvius at smiddaghs bij mij.

Men seyde, dat Montpouillan in dese tijdt een comp[e] hadde, eñ oock eene intscheyden van het leger iñ Nederlanden.

Naermiddagh was met Browne tot m[rs] Remy, van wien noch voor een ₤₤ sterl. aen printen en teeckeningen kocht, hebbende menichte van ondeugend goedt gesien.

9 *Donderd.* Smergens schreef aeñ suster van St Annelandt tegens den volgenden dagh.

10 *Vrijd.* Smergens quam Sylvius bij mij en seyde, dat de Coningh tijdinghe die morgen gekregen had, dat de rencontre tusschen de Yren en ons volck te Dundalck waer was.

Golsteyn kwam mij te Kinsinghton segghen, dat joff. Golstein en joff. Vijgh sondaghs bij mij wilden komen eten.

Berkesteyn att bij mij en gingh met mij naer 't Hoff.

Smergens quamen de pretendenten tot de electie van

een Parliamentman van wegen Westminster met alle haere vrunden in groot getall verbij mijn venster rijden, in 4 a 5 trouppen.

11 *Saterd.* Was alle dese dagen noch seer met hoest eñ verkoutheit gequelt, en desen dagh niet uyt, noch al pijn aeñ bal van mijn voet voelende, gelijck oock daeghs te voren, maer evenwel niet sterck, eñ met intervallen.

12 *Sond.* Quam joff. Golstein eñ joff. Vijgh eñ Golstein bij mij eten, daer smergens Berkesteyn oock bij noodighde.

Jicht als daeghs te voren, sonder dat men het evenwel aen mijn gaen sagh.

De tijding quam, dat de questien van Amsterdam wel voor de Coning waren afgedaen.

13 *Maend.* Smergens was Montpouillan bij mij, sprekende om meester te wesen vañ caetsbaen te Aernhem.

Savonts ging tot m^r Justel, in St James logerende, daer twee goede camers had met een keucken, sonder meer. Van daer gingh tot de vr. v. 's Gravemoer, daer veel volx was, onder andere Ouwerkerck, Zuylesteyn en Montpouillan.

14 *Dynsd.* Ontboden zijnde, gingh smergens naer Kinsinghton, en sprack voormiddags met de Con., die in seer goedt humeur was, apparentel. over het afdoen vañ saeck vañ Amsterdam; gaff mij te doen, onder anderen een brief van condoleantie te schrijven aen de weduwe van Battier, die in Spaegnen gestorven was.

At smiddaghs niet, geen goede gelegenth^t vindende.

Int gaen naer Kinsington stiet de Wilde een vañ portierglasen van mijn koets in stucken.

De jicht bleef noch al in een kleyn plaetsje aeñ bal van mijn rechter voet, brande mij gelijck bijnaer een exteroogh.

15 *Woensd.* Neef van Ooijen was smergens bij mij, hebbende daeghs te voren oock wesen vraghen. Daernae Montpouillan met de Marquis de Seissac komende om een

paspoort om nae Vranckrijck te gaen, daertoe hij seyde permissie gekreghen te hebben; scheen een gaeuwe vent te wesen, eñ hij praete Montpouillan voorbij. Daernae quam Moersbergen noch, sprekende over sekere sijne saeck met den H[r] van Sandenburgh.

Daernae gingh met Roos noch 4 peerden sien, die hij voor mij gekocht hadde, eñ had er met die nu 9.

Mijn jicht was die mergen noch arger als geweest hadde, en was mijn been boven de enklaeuw wat geswollen, maer naer den eten wierd het veel beter en ging bijnaer heel over.

16 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Berghestein eñ Sylvius.

De Con. quam te Londen.

Naermiddagh, de eene prater voor eñ d'andere naer komende, was niet uyt.

17 *Vrijd.* Had smergens Lier. Joff. Drebbel mij versoeckende aen Mylord Oxford voor haer swaeger te spreken om een plaets aen 't Hoff, dat savonts deed, maer scheen hij geen groot empressem[t] daertoe hadde.

Naermiddagh was te Kinsinghton, daer een nieuw bed in bed-chamber opgeset wierd.

De Con. gingh iñ Coningins closet, om van Kneller geschildert te werden, eñ van ...... [1]) in ivoir gesneden, beyde te gelijck. De leste had bij hem conterfeitsels op die manier gemaeckt vañ Hertogh van Cell, vañ dochter van Prins Robbert, eñ van Mylord North met sijn vrouw in een ding, die fraey waeren.

De Coning en Coningin Bergestein en mij hebbende doen binnen roepen, waeren beleeft, en bleven daer wel een uer. Mylady Lumley wachte daer oock op met m[rs] Gerson.

Savonts teeckende de Con. actens van Brigadier te voet,

---

1) Niet ingevuld. Blz. 246 wordt hij Cavalier genoemd.

voor Cor. du Theil, Cor. Holle van̄ nieuwe trouppes, Cor. Wijnbergen, Noyelle sijn acte van te voren hebbende, en te peerd voor̄ Cor. Berlo, Graef van Tilly, Ittersum, onder Waldeck, en̄ Steyn.

De Secret[s] de Wild kreeg een brief van̄ Viceadm[l] Almonde van̄ 14[en], dat, hoewel de windt 4 daghen oostelijck gewaeyt had, de Coningin van Spaigne noch in Torbay lagh, en̄ den Adm[l] Russel geen sein dede van t'zeil te gaen.

18 *Saterd.* Smergens was Oyen en Marquet, en daernae Bergestein en Sylvius bij mij. Oyen meende, dat Myl. Portland maendagh of daeromtrent soude t'zeil gaen. Kauw was er smergens oock en̄ de H[r] van Ginckel, over de nominatie van Rhenen.

19 *Sond.* Smergens waeren bij mij Sylvius en Bergestein en Golstein.

Naermiddagh Bergestein in 't Hoff ontmoet hebbende, gingh met hem op mijn camer, en̄ daernae tot nicht Beckers, daer haer nicht Plot was, en̄ daernae Coronel Tipping quam, die wij daer ten 9 ueren lieten.

Kreegh een brief van̄ H[r] Cuyper, die schreef dat een brief van̄ H[r] Ludolfi van Franckfoort gekregen hadde, daerin seght, dat soo een courier in dry daghen van Nieuburg gekomen was, met tijdinghe, dat de Gn̄ael Major Heister de Keysers trouppes bijeen getrocken hebbende in Wallachien, de Tartaren geslagen hadde [1]).

20 *Maend.* Was mevrouw Graham, van haer selven een joff. Schoonhoven, bij mij, die een brief van recommandatie tegens pretentien van Elzevier gaff.

Smergens anders niemant.

Was buyten, van̄ Con. ontboden zijnde.

De Coning wierd geschildert van Kneller, en deed Bergestein en mij binnen komen.

---

1) Dit had geen confirmatie.

21 *Dynsd.* Ging voormiddagh naer Kinsinghton, en op Golsteins nooding att met hem tot joff. Golstein, daer joff. Vijgh daernae mede quam.

De Con vraeghde mij waer ick gegeten hadde, en seyde tot joff. Golstein; vraeghde wie daer meer was.

Berghestein tot Pontac alleen gegeten hebbende te Kinsington, quam met mij wederom.

De Marquis de la Muse bracht mr Gaillard bij mij.

22 *Woensd.* De Secretaris de Wildt was smergens bij mij over affairen.

Bergestein att bij mij. Naermiddagh gingh met hem tot Myl. Pembroke, om een stuck van Giulio Romano te sien, maer hij was niet thuys. Gingen evenwel in sijn galerije, daer sommighe goede Italiaensche stucken waeren, maer was te doncker om die te sien. Daer lagh oock een boeck met teeckeningen. Hadden van te voren tot mr Justel laten vraghen naer het huys van mr Gaillard, die mij dynsdaghs te voren geseght hadde, dat hij de fraeye urne (of wat het magh wesen), die iñ reysen van Spon beschreven is.

Savonts gingen tot 's Gravemoer, daer Oyen was en Ginckel quam.

Was den grooten biddagh voor̄ expeditie naer Yrlandt.

23 *Donderd.* De Coning was te Londen en at bij de Pr. van Denemarcken. De Coningin quam eerst naer den eten.

Had smergens veel volck: Sylvius, Bergestein, Gastigny, Boision, Golstein. Met de twee laetste ging naer mijn stal, om̄ peerden te sien, en hield so bij mij ten eten.

Naer̄ middagh quam madlle van Laer, die mij in voorleden jaer soo gequelt had met haer schilderijen. Hiermede ageerde Boision, dat Golstein en Berkestein en ick kreten van lachen.

Naermidd. was niet uyt.

Cavalier, een Fransman, die portraiten in ivoir maeckte

en voorlede dynsd. de Con. oock soo geconterfeit had, was bij mij en thoonde verscheide van sijn conterfeitsels, de Cheurvorst van Beyeren, de Cheurvorst van Saxen en Mylady Dorset, alle heel wel gedaen; seyde, naer Italien te willen gaen.

24 *Vrijd.* Was beter met mijn verkoutheyt en jicht.

Smergens was Cauw bij mij, die savonts een acte kreegh om 't Regiment vañ Schotte te commanderen.

Van Leeuwen, gewesen lacquey vañ Con. en nu voor dispensier sullende mede naer Yrlandt gaen, quam mij seggen dat mijn tent gekomen was eñ te St Catherine lagh.

Naermiddagh was te Kinsinghton, eñ de Con. gevraeght hebbende om een camer om te schrijven, seide hij mij: Je sult eeñ heel appartement hebben, een camer, een cabinet en garderobbe.

25 *Saterd.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Boision, Cauw, Montpouillan, over sijn sollicitatie vañ caetsbaen. Naermiddagh quam Berkesteyn.

26 *Sond.* Smergens had Sylvius. Seyde, dat Blatwait, Secretary of the Warr, in die qualiteit niet mede naer Yrlandt wilde, seggende, dat het een dangereux employ voor hem was, eñ dat over geimputeerde misslagen in hetselve sijne kinderen en familie souden konnen geruineert werden, eñ dat all de instantien van de Con. hem niet hadden konnen permoveren; meende dat de stadt eenighe avances van geldt aeñ Con. doen souden.

Smergens quam noch de Secretaris de Wilde, sprack vañ absurditeit vañ Amsterdammers, in het vorderen vañ eedt vañ Vroetschap, van dat bij haer sustenue omtrent de electie van schepenen in absentie vañ Con. souden persisteren, eñ dat eer de substantie van die saeck bij haer in deliberatie gebracht was. Oock vañ impertinente expressien iñ brief vañ magistraet aen 't Hoff, als sij aen 't selve haere electie recommanderende, versoecken dat het Hoff, op resolutie van de Staten van Hollandt, omtrent

het senden vañ nominatie in 't minste geene reflexie willen maecken.

Smiddachs quam 's Gravemoer, en gingh met hem tot sijnent eten. Daer quamen naer de middagh de Secret[s] de Wildt, Cauw, Blatwait etc.

27 *Maend.* Was smergens met Bergestein uyt om eenighe bootschappen omtrent Charringcross. Hij att bij mij smiddaghs, was slap eñ wat onlustich; seyde, smergens bij eene m[rs] Harrison geweest te hebben.

Hoorde dat de Con. 4 Commissarisen van de thresorie gelicentieert hadde, Myl. Monmouth, Myl. Godolphin, Sr Henry Capel en ...... [1]), blijvende alleen m[r] Hambden den ouden; stellende weder aen: Sr Steven Fox, Sr John Lowder ...... [1]), eñ werdt geseght, dat een vañ grootste redenen van dese veranderingh was, dat meest all de gelicentieerde whigs eñ dissenters waeren, en geen luyden van groote middelen; dat die vañ Church of England daerom geen geldt wilden verschaffen, soo lang de thresorye in handen van sulcke luyden soude wesen.

Savonts was Gilbert al te langh bij mij met tedieuse discoursen.

28 *Dynsd.* Was smergens onder andere de minne van mijn soon bij mij, getrouwt zijnde aen een Engels schipper, sprack beter Engels als Duyts, hadde al 4 a 5 kinderen.

Naermiddagh was te Kinsinghton, daer brieven kreegh uyt Hollandt. Mijn vrouw schreef, dat luyden te Emmerick geweest hebbende, haer hadden geseght, dat de vrouw van Valckenburgh daer woonde met haer koetsier, daer sij mede getrouwt was, eñ die sij Heer van Valckenburg noemde. Dat Mevrouw van Beuninghen het huys van haer man verkocht hebbende, meende de meubelen oock te verkoopen en te gaen woonen te Soest.

1) Niet ingevuld.

Bracht Berkestein savonts thuys.

29 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Sylvius en Berkestein eñ de Heer van de Lier. Naermiddagh de twee eerste weder, blijvende de laetste tot 7 ueren.

30 *Donderd.* Vergaderde smergens het nieuwe Parlament, eñ de Con. gingh daer ten 11 ueren.

Bij mij waeren Cauw, Berghestein, Sylvius, Gaillard, Higgins, eñ daernae de H^r van 's Gravemoer. Hij seyde, dat m^r de Schomberg, soo hij geloofde, geen 10 guineas uytgegeven had aen correspondentie eñ spions.

Naermiddagh quam de Graef van Flodorf afscheidt nemen, gaende naer Hollandt. Golstein was bij mij.

31 *Vrijd.* Smergens had Sylvius. Seyde dat men meende dat de Coningh in sijn speech van desen dach aen 't Parlament spreken soude van eenigh plot, dat daer was; — dat Sr John Trevor daeghs te voren tot Speaker van 't Parlament gekoren was, met veel meer stemmen als Powel, die het in 't voorgaende geweest was.

Gaff aen een commis van Mylord Nottingham een extensie, in Fransch gestelt, van een accord, gemaeckt met de Hertoghen van Wolfenbuttel, over de leveringh van een regiment te voet, te leveren in Holl^t, eñ van 6 comp^en peerden, gesloten tusschen Myl. Portland en den Resid^t Siegel. Dit was door 't volck van Myl. Nottingham, in wat slecht Frans gestelt, eñ de Coningh had belast dat ick het oversien soude.

Mr Higgins was smergens bij mij, mij versoeckende aeñ Con. te spreken van een voorslagh, die hij dede om secreten vañ laetste Coning en Coningin te weten, door middel van Countes of Soutesque, dochter vañ voorgaende Duc of Hamilton, met welcke Countes hij seyde, toekomende dynsdagh naer Vranckrijck te sullen gaen met een schip, gaende van Engel^t naer Bordeaux, en van daer met wijnen naer Sweden, hebbende de schipper van haer bedongen 80 ℔, alleen om haer te Calis aen landt te

setten. Dese Countes, seyde hij, een seer groote vriendin van̄ voorz. Coningin te wesen, eñ oock soo seer van hem, dat sij hem niet verbergen soude. Sprack aeñ Con. daerover, die mij belaste aen Myl. Shrewsbury te spreken, om te weten hoe Higgins sijne brieven van informatie soude konnen bestellen.

April.

1 *Saterd.* Was met Higgins in Myl. Shrewsbury's office, maer konde hem niet spreken, d'eene seggende dat hij noch aen tafel was, en d'andere dat hij seer besigh was.

2 *Sond.* Smergens had Sylvius, Berckestein, Will. Meester, Higgins, Golstein en joff. van Laer. Naermiddagh Sylvius en Golstein, met wie savonts naer de Graeff van Flodorf gingh vragen; hij was niet thuys.

Gingen doen tot nicht Becker, en Golstein at savonts bij mij.

Mij wierd geseght, dat de broeder van Myl. Shrewbury, zijnde een wit [1]) en groote railleur, doot gesteken was door den Hert. van Grafton, eñ sijn vader door den Hertogh van Buckingham, die familiariteit met sijn moeder gehadt had, en haer eens een tijdt lang in sijn huys.

Was met Higgins tot Shrewsbury in sijn camer te Whitehall, om hem over de adresse van Higgins brieven te spreken, die Higgins mij naer seyde, dat door Cock, Envoyé in Switzerlandt, souden overgesonden werden.

Hoorde dat Myl. Dellamer uyt de thresorie geremoveert zijnde, een pensioen van 1500 ℔ sjaers soude hebben, eñ dat men meende dat Myl. Monmouth, naer̄ reductie van Yrland, daer Lord Deputy soude wesen.

3 *Maend.* Smergens had Berkestein, joff. Drebbel en Higgins, die mij een Frans pasquil bracht tegen de Con.,

1) d. i. een geestig mensch.

gesonden, soo hij seyde, met de Penny-post aen sijn neef Calandrin, ende was soo virulent en scherp als konde wesen.

16 pond choccolate van mijn, nevens een groote quantiteit, Germain, 's Gravemoer, Oyen etc. toehoorende, wierdt tot Myl. Portland, daer het ingebracht was, door de cherchers van 't Custome-house seer scherp gevisiteert en 3 gl. voor yder pond daervan geëyscht; een doos van 18 pond kreegh ick noch met een slingerslagh uyt haer handen.

4 *Dynsd.* Hoorde dat de geinteresseerden iñ choccolate voorz. toegestaen was, die weder naer Hollandt te mogen senden, mits t'scheep gedaen werdende door ymant van 't Customehouse.

Smergens een peerd siende rijden op straet, kreegh mij Mackenny, des Coninx Advocaet in Schotland, onder handen en hield mij lang op met sijn praet over de Schotsche, daerover hij mij wel soude hebben willen doen spreken aeñ Con. en Myl. Portland, dat ick declineerde. Had het seer tegen een Sollicitor-General, daer onlanghs aengestelt, die hij seyde een slecht man te wesen.

Smergens waeren Sylvius en Bergestein bij mij.

Naermidd. was te Kinsinghton, daer mij Brienne een camer thoonde, door̄ Coningin voor mij gedestineert, maer noch heel ongemaeckt.

De langhe Browne quam daer savonts, seggende, bij eenighe soldaten, gecasseert uit het Regiment van Oxford, geweest te hebben in een herberg, dat die spraken van een exploit, dat voorhadden om eenighe wagens met geldt te voleren vañ Coning, dat met 20 dragonders ergens naer toe gesonden wierd; dat sij hem versocht hadden om van de partij te wesen. Ick sond het in een billetje aeñ Con., konnende niet weder binnen geraken om hem te spreken, maer den aenbrengher geconsidereert, docht mij, dat er soo heel veel staet op sijn seggen niet te maecken was.

5 *Woensd.* Waren smergens bij mij Berghestein, de Wilde, Saumaise. Daernae Sylvius, die seyde, dat het

Parlament besigh was over de supplyes, aen Con. te geven. Hij was, met Fitz-Patrick gesproken hebbende, weder swaerhoofdigh in interprise van Yrlandt, omdat men daer soo soude konnen chicaneren, en de Con. langh ophouden.

Kocht een bruyn peerd voor mij door Root voor 26 guineas, dat daeghs te voren gesien hadde.

Naermiddagh wachte met Berghesteyn tot vijff ueren naer Gaillard, die geseght hadde, dien dagh ons van sijn goedt te thoonen; maer hij quam niet.

Soo ginghen wij tot de Heer van Lier, en bleven daer tot 8 ueren.

6 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Bergestein, l'Eremitage, Sylvius, langhe Browne, daernaer de Wildt.

Liet door de Neerlandtsche slootmaker mijn langhste tentstock vermaecken.

Naermiddagh gingh met d^r^ Stanley in West-minsterhall, en daer in een coffee-house, daer wij Myl. Paulet vonden, die seyde, dat het Parlament geresolveert was, de Con. met geldt te assisteren, maer nogh niet geresolv^t^ was op wat manier, of men sijn revenu souw vast-setten voor sijn leven, of voor het sijne en de Coningins beyde, of wel niet voor die levens, maer voor een seker getal van jaeren.

Smergens waeren oock Meester en den architect Roomans bij mij.

Gingh met Stanley in 't quartier, hem nieuwlijx gegeven, uytsicht hebbende op de Privy Garden.

Naermidd. waeren Bergestein, Sylvius, weder bij mij, oock Boision.

Naermidd. was met Berkestein oock bij St Paul's, om caerten te koopen.

Sylvius seyde, dat smergens tot de vrouw van Ouwerkercken geweest was, die noch al vrij sieck was, en een continuele koorts met verheffingen hadde.

7 *Vrijd.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Ooyen en Golstein.

Ooyen meende de choccolate nogh in handen te krijghen. Seyde, dat in Yrlandt geen voeder voor onse peerden gegeven soude werden, als voor goede eñ dure betaling.

Cavalier, de conterfeitsels-maecker in ivoir, was mede bij mij.

Golstein seyde, dat Berckestein tot 5 guineas aeñ Toy-Woman gepresenteert had.

Naermiddagh was te Kinsington eñ naermiddaghs tot joff. Golstein, die te bedde lagh, klagende over hooftpijn. Seyde, iñ 50 gl. aen geldt voor mij te hebben, die S[r] van St Annel[t] voor̃ Coningin uytgegeven had, en van mijn vrouw weder ontfanghen. Joff. Vijgh eñ Gastigny vond oock bij haer.

Quam laet van Kinsinghton.

8 *Saterd.* Smergens waeren bij mij Bergestein en Sylvius. Met de laetste dede twee routen iñ Maillebaen.

De Con. was op de jacht.

Sylvius seyde, dat revenu vañ Coningh en Coningin vastgestelt was met eenparicheit van all de stemmen, nemine contradicente.

Daeghs te voren kreegh Flud, de kindermaker van joff. Barlicum, het Regiment van Tolmach bij sijn afstandt.

9 *Sond.* Waeren Sylvius eñ Berghestein 's mergens bij mij. Smiddaghs sondt Ooyen mij de 12 pond choccolate, die door de Custome aengehouden waeren, hebbende die uyt het schip van Cap[n] Noorthey, daer in gesonden waeren, om weder nae Holl[t] te gaen, door sijn adjut[t] weten te krijghen.

Quam daernae bij mij en nooyde mij tot 's Gravemoer te gast, daer niemant vremds en was als hij en Slingelandt, die het huwelijck van sijn broer met joff. de Wildt avoueerde.

Te vijff ueren daer van daen gaende naer huys, quam

Boision bij mij, daermede een tour in̄ Mail gingh wandelen, en toen weder met mij naer huys genomen hebbende, dronck een fles Pontac met hem.

10 *Maend.* Smergens was Gent bij mij, oock Berghesteyn daernae, dewijl over tafel sat. Gingh met hem naer Westminster-hall, daer Gaillard ons geappointeert had, om eenighe van sijn̄e antiquiteiten te toonen in een huys daerbij. Saghen 2 fraeye copere vaten, daervan het eene de urne was, die in 't boeckje van Spon gedruckt staet, maer de tronien van̄ vrouwen waeren in 't origineel soo goedt niet als in̄ print. Had een planck met goede copere medalien.

Was daernae met Berghestein tot de konst-kooper Thompson. Daernae tot n. Beckers, daer Mevrouw Puisar, haer broeder, de Cap^{n}, met sijn vrouw, en twee Engelschen speelden. Sij nooyde ons te gast, maer Berkesteyn maeckte eerst een eschappade, en̄ daernae ick, pretexerende affaires, omdat het geselschap mij niet recht aenstont.

11 *Dynsd.* Smergens was Sylvius bij mij, en seyde, dat het Parlament geconsent^{t} had een supply van 1600000 ℔ sterl., maer naermiddagh te Kinsington komende, hoorde dat het maer 1200000 ℔ sterl. was.

De Coning deed mij te 4 ueren binnen roepen, en praete langh van̄ konst, vragende of ick niet curieux gesien had. Vertelde hem van 't goedt van Gaillard.

Daernaer gingh hij rijden in 't Parck, en ick met Golstein naer joff. Vijgh, daer joff. Golstein oock was.

Savonts, als de Con. teeckende, maer niet soo goedt van humeur was als te voren, vraeghde ick om een waghen voor de reys. Hij seyde: Wel ick sal sien, en mompelde voort wat tusschen sijn tanden.

Suster van St Annel^{t} schreef mij, dat van Beuningen noch even dol was, en schrickel. van sijn wijff sprack, en dat sij hem nu oock hatede.

12 *Woensd.* Berghestein en Sylvius waeren bij mij, oock

joff. van Laer, die ick haer passepoort gaff van wegen de Coning, als oock aen de Baron de Neufville.

12 of veerthien daghen langh had aeñ bal van mijn rechter voet steeckte en brand gehadt als van een soort van jicht, die mij evenwel niet belette te gaen, maer quam met vlagen en deed mij pijn, als geen wijde schoenen aen had.

Daeghs te voren kreegh de Wilde tijding, dat de actens vañ 3 nieuwe Regimenten uytgegeven waeren iñ Haegh, door sijn schoonsuster.

Naermiddagh was Berghestein en Sylvius weder bij mij. Tegen den avondt wandelde met haer iñ Malybaen.

13 *Donderd.* Smergens was Sylvius bij mij en Boision (die ten eten hield), oock de Secrets de Wild en Neufville.

Mylady Colpeper sondt vragen, wanneer men mij soude konnen spreken, en als haer liet seggen: als 't haer geliefde, quam niet de heele voormiddagh, noch naermiddagh oock niet, hoewel haer tot half 7 wachte.

Met Bergestein naer̄ coets gaende, vraeghde hem Myl. Devonshire om een schilderije te sien, die gekocht hadde en in sijn quartier was. Als wij die saghen, oordeelden het een slechte copye van Poussin was.

Hebbende de twee voorgaende nachten pleisters van Chavonne op de bal van mijn voet geleght, gingh dese dagh de pijn heel over.

Kreegh een brief van mijn vrouw; schreef, dat vañ commissien van 3 nieuwe Regimenten 3200 gl. van de Wildens suster ontfangen had; dat de Ruaerd Boreel sijn vrouw vastgeset eñ opgesloten had, doordien soo geweldigh de hoer speelde, eñ al 't goedt uyt het huys stal, verkocht en 't geldt aen haer pollen gaf.

Tegen den avondt was met Bergestein op de beurs eñ tot Tempion, om naer een horlogie voor Ginckel te sien.

Sond nicht Becker een pond chocolate.

Bergestein seyde, dat de Con. geseght hadde, dat te

Constantinopolen groote desordre was, eñ dat se daer tegen malkanderen vochten.

14 *Vrijd.* Smergens was Berghesteyn bij mij en att met mij. Oock was bij mij mevrouw Sanders en haer suster Jonckheer. Bergesteyn seyde mij, dat Cor. Tipping niet langh geleden met een beursje voor haer had, of had willen omgaen. Naermiddagh gingh met hem naer 't Hoff.

De Coningh liet mij ten eersten binnen komen, schickende papieren, eñ begon ten eersten van Boreels affaire met sijn wijff te praten, seggende, dat hij haer in een tuchthuys ergens had doen setten. Teeckende savonts een goedt getall actens voor officieren, komende iñ plaets van die uyt de oude trouppes iñ 3 nieuwe Regimenten gekomen waeren.

Daer was een Fransche Refugié op 't Hoff, die scheen geck te wesen, seggende (soo Montigny seyde) dat hij niet eten of drincken wilde, als van 't ghene de Coningh of Coningin hem souden geven.

15 *Saterd.* Had smergens Tempion met horlogien voor Ginckel.

Joff. van Laer, Mallet die seyde, dat de affaire vañ Coning in Switzerlaudt niet wel gingh, de Switzers extravagante artyckelen eysschende.

De Graef van Flodorf quam mij adieu seggen; seyde dat die brieven, die bij eenen Hol. een tijdt lang geleden gevonden waeren, vremde dingen waeren; dat die saeck soo lang sonder ondersoeck gebleven was, omdat Hubert onder een deken leggende met eenighe van Amsterdam, soo lang alleen iñ Raedt van Staten geweest was, de andere successivelijck absent wesende.

16 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij.

Voor de middagh quam mij Berghestein oock adieu segghen, sullende sanderen daeghs, of mogelijck noch dien avondt, vertrecken, om met de Graef van Flodorf naer Holl^t te gaen. Seyde, dat de Con. hem seer beleefdelijck

afscheidt gegeven had, eñ hem geseght, dat tegen de winter most wederkomen.

Naermiddagh was Boision bij mij, en gingh met mij tot de Heer van de Lier. Savonts dronck een bottel Pontac met hem tot mijnent.

17 *Maend.* Smergens was met Gendt tot Cock, de glaese-slijper, eñ tot noch een anderen, bij St Paul's, die voor Stanley werckte, en opsnijdende seyde, dat hij een Campanine soude maecken, beter dan die ick van Campani self hadde, or that he would forsweare his trade.

Naermidd. schreef een deel brieven, voor mij selven aeñ Pr. v. Waldec, voor jonghen Uytenhoven aen Amelisweerdt, de vrouw vañ Borch etc.

18 *Dynsd.* Smergens was bij mij joff. v. Piershill, doende excusen voor haer moey, Mevrouw Culpeper, van dat, als aen mij gesonden had, niet gekomen, kortaessemigh eñ niet wel zijnde geweest. Was een meisje van 18 of 19 jaeren, niet leelijck, sprack voor haer broer om een compagnie te hebben; hij was Vendrich onder Schotte.

Naermiddagh was buyten, eñ dewijl de Coningh iñ Raedt was over de affaires van Yrlandt, tot joff. Golstein, daer Sr Leger eñ Gastigny vondt, met joff. Vijgh. Seyden mij, dat de Coninghin een quade keel hadde, eñ die merghen gelaten was.

De Wilde seyde mij, dat Mevr. Wilson noch die naermiddagh bij hem geweest was, wel iñ kleederen wesende; dat sij seyde, dat haer man in Schotland sigh gepurgeert had van sijne beschuldinghe; dat sij een req[t] gepresent[t] had aeñ Con., om hem ontslaghen te hebben, ende in een dagh of meer vertrecken soude naer Schotlandt.

19 *Woensd.* Smergens waeren onder anderen bij mij Fatio de d'Huilliers eñ de H[r] vañ Lier. Naermidd. quam Boision, daermede in mijn stal gingh, eñ daernae rijden in 't Hideparck, daer menichte koetsen waeren, eñ de Con. onder andren.

Savonts dronck met Boision een bottel Pontac, eñ att niet, maer ten 3 ueren wacker werdende, kreegh een draeying in mijn hooft, die mij half qualijck maeckte; eñ hoewel dat overgingh, soo ras mij op mijn slincker zijde leyde, soo ontstelde het mij evenwel, eñ deed mij sweeten; naer een uer raeckte weder in slaep en sliep tot 9 ueren smorgens.

20 *Donderd.* Smorgens, eer ick op was, quamen Sylvius en Stanley. Den eersten seyde, eenighe daghen de koortse gehadt te hebben. Noch quamen Boision, Foubert, daernae neef van Ooyen.

Naermiddagh was Gendt bij mij, en reed met hem wandelen naer Hideparck, daer het volck al van daen was. Hij gingh daernae naer huys eñ ick tot de vrouw van 's Gravemoer; daer waeren Ouwerkerck, de Saligny, Oyen en Goudrian.

21 *Vrijd.* Smergens was bij mij Sylvius. Seyde, dat Myl. Nottingham in 't Parlament geseght hebbende: that the King had seized upon the crowne (daernae seyde hij, dat hij had geseght: assumed the crowne), daer groote debates op waeren geweest in 't Hoogerhuys, en een Lord hem geseght hadde, dat het discoursen waeren, smaeckende naer den Towr, maer dat hij daernaer het woord met explicatien had soecken te versachten.

Cap[n] Buoy was oock bij mij, seggende seer langh sieck eñ vañ doctoren zeer qualijck getracteert geweest te zijn; maer naer apparentie had hij de pocken gehadt.

Naermiddagh was buyten, eñ bij joff. Golsteyn, daer Golsteyn oock quam. Sij seyde, dat men zedert eenighe daghen meer als van te voren sprack van dat de Coning niet naer Yrland gaen soude; dat die opinie onder het volck vañ Bedchamber vañ Coningin was, eñ dat Villers het oock geseght hadde.

De Con. was van goedt humeur, en vraeghde, wanneer Bergesteyn wederom soude komen.

22 *Saterd.* Had smergens Repelaer en van Broeck van Dort bij mij, talmende met de brouillerye in haere Achten voorgevallen, oock Sr Gabriel Sylvius.

In een brief van mijn vrouw stondt, dat de Hr van Heemvliet, Bailluw van Voorn, met een dochter van Ormea, een lombardier, gingh trouwen tegen sijn vrinden sin.

Naermiddagh, tegen den avondt, was met Sylvius tot de vrouw van Ouwerkerck, daer Mylady Arlinghton oock quam, die ick int eerste niet en kende. Sij hield ons ten eten, en deed mij seer veel beleeftheit, seggende, niet te weten wat tegen haer mocht hebben, dat de kennis niet en onderhield, en somtijts daer quam eten, daer doch tot mijnent alleen was.

23 *Sond.* De Coningh was te Londen.

Ick was savonts tot nicht Becker, daer Mevrouw Ros vondt. Haer suster quam daernae thuys en seyden, 's anderen daeghs smorgens choccolate bij mij te sullen komen drincken.

24 *Maend.* Smorgens was Sr Gabriel bij mij, en gingh de Coningh in 't Parlament, om eenige bils te passeren.

Nicht Becker, nicht Vernatti en Mevr. Plot quamen choccolate drincken, nicht Becker klagende van duyseligheit en draeying in haer hooft. Daernae quam Boision noch en Fatio de d'Huillier, mij een brief voor broer Christiaen brengende. Hij seyde mij dat Halley, secretaris van de Royal Society, een verrekijker hadde gehadt van 6 voet langh, maer het glas daervan met een seer groote openingh, en dat hij daermede in hemel overall soo veel sterren gesien hadde, als men met andere verrekijckers van die lenghte in Estoile poussiniere ofte sevensterren siet.

Naermiddagh was op Royall Exchange, om intflesjes met wijde halsen te soecken, die noch daer, noch nergens anders vondt.

Gingh daernae Mevrouw Colpeper, gelogeert zijnde in Norfolke-street, niet ver van Temple-bar, besoecken, die mij haer dochter dede salueren, en joff. van Piershil quam mede binnen.

25 *Dynsd.* Wierd smergens buyten gehaelt en att smiddaghs bij joff. Golstein, daer nae den eten joff. Vijgh en joff. van Ouwerkerck met joff. van Vlaerdingen quam. De Coningh liet mij haelen, en onder anderen een brief schrijven aeñ Staten Gñael, daerin seyde, dat geresolveert was de reys van Engelandt (sic) te doen.

26 *Woensd.* Gendt naermiddagh bij mij komende, reed met hem, naerdat de Con., om den bede-dach te Londen gekomen, wegh was, wandelen tot in Soutwarck.

Kocht in 't wederom komen twee bottles kock-aile.

Golstein quam voor̄ eten bij mij, en hield hem te gast. Seyde, dat in het quartier, daer Ginckel en Ooyen buyten laghen, een deel meisjes met kindt gemaeckt waeren, eñ dat Ooyen onder een van de maeckers genoemt wierd.

27 *Donderd.* Had smergens bij mij Browne, de schilder, die mij een mignature van cooper, zijnde de tronie vañ Protector Cromwel, liet sien, seer goedt zijnde. Noch quamen Meester en vander Esch, Boision (die ten eten hield), de Graef van Solms, Montpouillan, Bodenbroeck, Higgins, Cock de brillemaecker, Ginckel en Ooyen.

Naermiddagh was met Boision rijden in Hideparck.

28 *Vrijd.* De Coning was te Londen tot savonts ten 7 ueren.

Smergens was Sylvius bij mij.

Oock de Secretaris de Wildt seyde mij, dat Graefje doot was, eysschende sijn plaets van meesterknaep int jachtgerecht van Soestdijck voor sijn soon.

Naermiddagh gingh savonts ten 7 ueren naer buyten, en kon niet wegh, als doen de Coning naer bed gingh. Op sijn coucher was niemant als Benting, Ouwerkerck, Compton, de groome, eñ ick. Ick vertelde dat Graefje

doot was, dat de Wild aen̄ Con. al geseght hadde; maer Benting en Ouwerkercken wisten het niet.

De Con. schreef aen Gastanaga, dat hij den Brigadier Churchil, broeder van̄ Myl. Malboroug, sond om de vijff bataillons Engelsche trouppen, in̄ Spaensche Nederlanden onder het corps van̄ Pr. v. Waldeck zijnde, terugghe naer Engel[t] te brengen, doch dat hoopte die door andere te doen remplaceren. Oock was smergens bij mij Leyenbergh, Envoyé van Sweden.

29 *Saterd.* Waeren bij mij Ooyen, Heyden, Repelaer, Borgem[r] van Dort, van̄ Broeck, vander Esch, met den instrumentmaecker van Meester. Eerst was er Leyenberg.

Naermiddagh gingh met Long Browne tot Mylord of Kent om konst te sien, die in St James Square woonde, aen 't einde van̄ rechter zijde.

Hij had een fraey conterfeitsel van Anne Killegrew, door van Dijck, van 't hooft tot de voeten, met een hondtje. De vier stucken van Bassan van Noe, die Lely gehad hadde, een groot stuck, meer als levensgroote van een Venus met een Cupido, 't welck voor Mich. Agnolo bij de Lord gehouden wierd: daer hong een mom-backhuys of twee aen een boom. Een schoone naeckten vrouwe-figuer van Paris Bordone, van Lelys goedt, was er oock.

Daernae gingh noch eens in Westminster hall.

Sijn soon, staende om naer Hollandt te gaen en voort te gaen reysen, quam oock binnen, en hij presenteerde mij denselven.

Savonts had brieven van Hollandt.

De Lord had oock eenighe, maer weynighe, goede teeckeningen, en 12 of 15 schoone printen van Marc[s] Antonio en andere. Het vrouwtje op de trappen, Paris oordeel, naeckte Mars en Venus (prima maniera), Godt aen Abraham verschijnende, de School van Rafel en daer het sacrament in 't midden staet, schoonder en sachter als die

ooyt gesien heb, een printje, bijkans 't selfde met een van die van Psyche, Sante iñ ketel.

30 *Sond.* Was ten avontmael.

Voor den eten quam Cap[n] Wieligh, seggende, den volgende dagh mijn mande met peerdekleeden te sullen senden, zijnde die bij abuys in sijn schip gebleven.

Noch aen tafel sittende, quam Golstein bij mij en gingh met de Coningin weder wegh.

Gingh doe tot nicht Becker, daer Mevrouw Plot was.

Golstein seyde, dat men vañ reys naer Yrland te Kinsinghton niet en hoorde. Dat er savonts te voren te .... [1]) een cruytmolen gesprongen was, die een groote slagh gegeven had, gelijck oock te Londen de vensters doen beven had.

Mey.

1 *Maend.* Smergens was Sylvius bij mij. Seyde, dat Montpouillan een pensioen van 12000 gl. 's jaers gekregen hadde. Klaegde voorts, dat de Coning hem geen teeckenen van vruntschap dede, eñ hem nooyt toesprack.

Naermiddagh langh opgehouden zijnde door Sylvius, die met mij voormiddagh iñ Maliebaen wandelde, eñ met mij att, gingh daernae noch met Boision rijden naer 't Parck, daer den tour al gedaen was. Hij att savonts met mij.

2 *Dynsd.* Smergens quam de jonghste joff. van Barlicum tot mijnent, die meende al lange mede naer Hollandt was. Seydè, haer te hebben laten persuaderen, om nogh een maent of twee bij een joff. v. Dalen in een winckel te blijven, en dan met haer naer Hollandt over te gaen.

Daernaer quam Sylvius.

Doe sondt de Con. om mij, daer ick voormiddagh naer toe gingh; maer hij had al van 10 ueren af in 't Parck

1) Niet ingevuld.

geweest, om de reveue te doen van twee bataillons van gardes, staende om naer Yrlandt te gaen.

Att met de grooms, en qualijck gedaen hebbende, liet de Con. mij halen. Vraeghde waer ick gegeten hadde, en gaff mij te doen.

Geschreven hebbende, gingh naer joff. Vijgh, joff. Golstein niet thuys gevonden hebbende; daer waeren Hompes, Saumaise en .... [1]).

Aen de grooms tafel aten noch Shepheard, Hompes, Horo, een Engelsman met pockputten; daernae quamen noch in Cor. Tipping en d'Alonne.

Sr Edward Sutton seyde, dat Cor. Hooseby in Yrland een huys ingenomen hadde, 5 mijlen van Cavan, en daer 150 Yren prisoniers de guerre gemaeckt.

Myl. Devonshire maeckte mij een complim^t over een paspoort, die voor peerden uyt Hollandt most hebben, seggend aen mijn logem^t te willen komen.

Kreegh een mande met peerde-kleeden uyt Hollandt.

3 *Woensd.* Was smergens bij mij m^r de l'Ermitage met noch een officier van la Caillemotte, om een brief te hebben. Smiddaghs gingh met de H^r van Lier en Sylvius eten tot Sr Thomas Ogle in Chelsey-hospital, daer hij Gouverneur van was, klaeghde seer over Myl. Rennela, en dat hem die alle spijt dede, omdat hij door hem niet tot sijn plaets gerecommandeert was.

Aen tafel was noch sijn vrouw, een dicke troelie, noch een vrouw, nicht van Myl. Dellamere, over wie Mylady Ogle moey was, uyt Chester-shire, en een jongh meisje van 12 of of 13 jaer, dat soet en gaeuw was. Wij saghen het huys, en daer quamen noch Repelaer en van den Broeck van Dort.

Sylvius en ick wandelden daernae noch in Hide-parck, daer veel volx was.

4 *Donderd.* Smergens had Sylvius, die vertelde dat daegs

1) Niet ingevuld.

van te voren savonts tot Ouwerkerck gehoort had, dat een knecht daer in huys een meydt met kint gemaeckt en getrouwt had in St Pancras-church, daer men sonder geboden trowt; dat hij daernae de beest stelde, eñ van haer wilde af wesen, seggende, dat men hem in een koets gesmeten en gedwongen had te trouwen, dat Mad[lle] du Sta de saeck aen Sylvius vertellende, geseght had: Il luy dit, je me fous de vous, dat voort vertelt werdende groot gekakel maeckte.

Voor de middagh was de H[r] vañ Lier noch bij mij, eñ daernae Oyen en Marquet, die mij tot Marquets in Soho te gast nooyden.

Ging daernae iñ Con. quartier de schilderijen vañ Keurvorst en Keurvorstin van Brandenburch sien. Doe gingh met Ooyen en Golstein naer Marquets, daer wij aten met Ginckel eñ van der Esch. Ginckel bracht mij thuys, daer Gendt vondt, en gingh met hem tot Thompson, om printen voor hem te koopen, en daernae rijden in 't Hideparck, en daernae tot de vrouw van 's Gravemoer, daer de Graef van Coningseck quam, en seyde dat in de comedie geweest was, daer questie ontstaen was tusschen de lackeyen eñ de wacht, en dat 2 a 3 vañ lacqueyen dootgeschoten waeren. Ouwerkerck was er oock.

5 *Vrijd.* Was naermiddagh te Kinsinghton, eñ gingh joff. Golsteyn besoecken, daer joff. Vijgh quam, en vond er Mevrouw Marwits, dochter vañ H[r] van Rossum, met een kindt; daer quam noch Mevrouw Citters met twee dochters, de oudtste niet leelijck zijnde, daernae quam noch de vrouw vañ Lier en haer dochter.

Tegen den avondt iñ Bed-chamber komende, vondt daer D. Pedro de Ronquillo, Spaensche Ambassadeur, pratende met Myl. Sylkirk. De leste seyde mij, dat de Maj[r] Wilson in Schothlandt ontslaghen eñ van daer naer Holland gesonden was; dat hij sijn vrouw gesproken hadde eñ dat het geen leelijcke vrouw was.

Gaff de Con., als hij teeckende, een pen, gemaeckt van Prins Robberts mettal; en als hem seyde, dat die soort van pennen niet en roeste, seyde hij: dan is sij duysent gl. weert.

6 *Saterd.* Had smergens Sylvius, de twee Heeren van Dort, komende om afscheidt te nemen, en Gent, dewijl Cavalier mijn conterfeitsel in ivoor maeckte.

Gendt had mij doen versoecken om 's middaghs bij mij te eten, daer Sylvius oock bij nooyde; bleven hanghen tot 6 ueren; doe gingh Gendt naer vrouw van Nieuwenhuysen.

Ick gingh met Sylvius naer stale pennemaecker toe, in Longaker, en daer noch wat met hem wandelen in Mail. Raeckten daer bij een swager van Myl. Camarthen, die van 't Parlament was wegens Stanford, en seyde ons, dat dien mergen de ingebrachte Bil, om al de Engelschen King James te doen afsweren, was throwne out of the House, dat hij als een Churchman zijnde, seer approbeerde, zijnde een dingh, bequaem om onrust te verwecken, en daer in allen gevalle de heele Clergy soude tegen geweest zijn. Hij praete noch veel van 't groote geldt, dat zedert de Conings komste bij de natie gegeven was, en weynigh effect daermede gedaen was, en dat men geen rekeningh gehadt hadde van al die groote sommen. Seyde voorts, dat de Engelsche Oostindische Comp^e bij een acte van 't Parlament soude gestabilieert werden, en dat dat een saeck soude wesen van weynigh aengenaemheit in Hollandt. Geleeck een mutyne snapper te wesen. Seyde, Sylvius buerman te wesen in de Country.

7 *Sond.* Smergens had Sylvius.

Smiddaghs kreegh brieven van mijn vrouw en broer Christiaen. Schreven dat N. Egidia de Willem maendagh den 1^en deser, van een apoplexie gesturven was; dat de vrouw van Valckenburg met haer man (te voren haer koetsier) in Haegh was, en met hem in 't Voorhout alle daegh gingh wandelen.

Andere brieven seyden, dat de Lt Cor. Palm, over 't verraedt van Sluys gearresteert geweest zijnde, korts daernae was ontslagen.

Boision att smiddaghs bij mij. Naermiddagh was met hem tot Madame de Neufville, daer het vrij wat morsich uytsagh; daer quam een dochter en een soon van Isac. Daernae waeren in 't Hideparck, daer het geweldigh stoof.

8 *Maend.* Was smergens met Boision in Westminster hall om flesjes te halen, die laten maecken had, en hield hem ten eten. Naermiddagh was met hem tot nicht Becker, en wandelde daernae noch met hem in 't Parck.

Nicht Becker vertelde, dat sij in haer camer eenighe guineas hebbende laten legghen, een van die gemist hadde, niemant als sij en Betty daerin hebbende gekonnen; dat sij haer daervan met sachtigheit gesproken hadde, maer sij seyde daer niet van te weten, eñ dat sij all bij twee cunninghmen (waerseggers) geweest was; dat sij noch eens eenigh weynigh silver geldt gemist hadde en Betty wilde laten gaen.

De Con. was te Londen om de Bill (naer mij dunckt) vañ Regence te approberen.

9 *Dynsd.* Had smergens Sylvius, die seer swaerhoofdigh iñ Con. saecken was, over de groote animositeyten vañ factien. Seyde, dat Myl. Shrewsbury sijn commissie van Secretaris hadde willen neerleggen en de Con. de segels in handen weder geven, maer dat de Con. hem geseght hadde, dat sich 24 ueren bedencken soude; dat den Admirael Herbert 1400 pond gagie meer als te voren gekregen had, eñ dat het een brutal was.

Smergens was daernaer noch bij mij de Marquis Seissac, komende om een Hollandsche passeport. Seyde hem, dat de Coning hem self wilde spreken.

Daernaer quam Isac noch over een sauvegarde, die versocht voor Herstall. Haelde een deel Hooghduytsche prophetien te voorschijn van eenen Lichtensteyn, etc.

Daernaer quam Higgins noch, hebbende met Mylady Carnaby of Soutark met een Sweets schip in zee geweest, om naer Calis te varen, maer dat sij met dat schip door een Oostindische caper genomen waeren, die haer naer Oostende meende te voeren, op pretext dat het schip waeren in had, om naer Vrancrijck te voeren; dat een Engels schip de Oostindische caper te samen met het Sweets schip genomen had en beyde te Deale opgebracht; dat hij, Higgins, in 't Sweetsche schip discoursen gehad had met eenen Cap[n] Mongommery, naer King James willende, die gesproken had van eene kort aenstaende verandering in Engelandt.

Was naermiddagh te Kinsinghton, daer de Con. mij te doen gaff, waernaer ick tot joff. Golstein gingh, daer joff. Vijgh was eñ niemant anders quam.

Savonts was weder bij de Con., die veel dingen teeckende eñ redel. van goedt humeur was. Las hem voor de examinatie vañ aenbrenger van het gepretendeerde verraedt van Sluys, daer hij niet heel veel op en reflecteerde, omdat de getuyghe singulier was. Was gesonden door de Graeff van Hoorn.

10 *Woensd.* Was de geboortedagh vañ Coningin.

Smergens waeren bij mij Sylvius, Montpouillan, de H[r] vañ Lier. Montpouillan hadde veel te segghen vañ saeck van Shrewsbury, en meende dat het meest quam vañ dissensien tusschen hem en Myl. Camarthen en Nottingham.

11 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Higgins, Sylvius, Golstein, Boision, Browne de schilder. Higgins seyde, dat Shrewsbury alsnoch sijn afscheidt eyschte, eñ dat hij in sijn office geen brief konde krijgen aeñ Mayor van Deale, om haer te laten vertrecken over zee naer Flandres, volgens de paspoort vañ Coning.

Het seggen continueerde nogh al, dat Myl. Devonshire, Warthon Controroler of the Household, en Myl. Sidney mede quitteren wilden.

Naermiddagh had weder Sylvius en Boision.

Gingh tot nicht Beckers, en̄ sonden om m^{rs} Plot te besoecken, maer was uyt en quam self daer; seyde, dat hoopte haer soude komen besoecken. Tipping quam daernae daer, en raeckte met n. Becker aen 't spelen.

Tipping seyde, dat de Bill voor̄ regence van̄ Coningin soo ingestelt was, dat de Con. geduerende sijne absentie in Engel^{t} niet soude te segghen hebben.

Nicht Becker hem vragende, waerom Myl. Shrewsbury quitteerde, seyde: He sees the kingdom is ruined and so etc.

12 *Vrijd.* De Coning quam ten 11 ueren te Londen en gingh in 't Parlament; daer blijvende tot 5 ueren naermiddagh.

Had smergens Sylvius, daernae Leyenbergh, Envoyé van Sweden, die mij versocht een schotel tot sijnent te willen komen eten met mijn H^{r} Citters. Oock Mevr. Killegrew.

Savonts te 7 ueren ging naer Kinsinghton, daer de Con. eerst ten 8 quam. Bij hem komende, praete van̄ Haegsche kermis, en dat dien dagh de boevenklock geluydt had. Gaff mij noch een brieff van complimenten te schrijven aen̄ Pr. van Vaudemont, over de doot van̄ Hertogh van Lorraine, gestorven van een catharre suffocatif. De Con. sprack van de Haeghsche kermis, als of noch geern aen̄ Haegh dachte.

Myl. Shrewsbury wierd geseght te persisteren in sijn dessein van te quitteren, en dien dagh te zijn naer Newmarket vertrocken, daer de peerde-loopen souden aengaen.

13 *Saterd.* Smergens had Sylvius, en Vossius en Gates, de metale penne-maecker, daernae had Westreicher, de slootmaecker.

Sylvius sustineerde, dat de Coning sich heel most voeghen aen̄ zijde van̄ Engelsche kerck, en laeten de Presbyterianen drijven.

Sylvius quam naermiddaghs weder, maer had laeten seggen dat niet thuys was.

Sylvius seyde, dat er veel waren die aen de Con. reys naer Yerlandt begonnen te twijffelen.

Sylvius seyde, dat Myl. Rochester in 't Parlament geseght hadde: that the King was not King by succession, nor by right.

14 *Sond.* Smergens was d'Abadie bij mij, nieuwlijx Majoor van Amelesweert geworden, gaende naer Hollandt. Seyde, dat de Coronel een seer groot schrijver was, eñ al de contracten van kleeren etc. voor 't regiment selfs schreef, hebbende altoos pen en inck in sijn sack. Dat sijn soon geen permissie konnende krijgen om met joff. Fyth te trouwen, hem gevraeght hadde, waerom hij hem geen permissie wilde geven, daer hij doch weynigh maenden daernaer, als meerderjarige soude werden, het sonder sijne permissie soude doen.

Sylvius was oock bij mij.

Smiddaghs sondt Mevrouw Plot om mijn koets te leenen voor Will, de jonghen van nicht Becker, eñ ick leende se haer.

Ten vijff ueren gingh tot Madame de Neufville, en bleef daer tot over achten.

15 *Maend.* Smergens was Sylvius bij mij, Lier, Boision. Hield Boision ten eten, en gingh voor den eten noch wat met hem in 't Parck wandelen. Sprack daer met de soon vañ Cor. Beaumont, die daeghs te voren overgekomen was met het pacquetboot, 't welck door een Fransche caper was geattacqueert geweest, 3 mijlen van Harwich. De Cap^{n} van 't pacquetboot met 6 matroosen wierden dootgeschoten, maer de caper soo onthavent, dat hij naer 2 ueren vechtens most doorgaen. Den ouden Thouars was daer mede op en wierd aen sijn hooft wat gequetst.

Naer de middagh reed met Boision iñ stadt, om een comfoor, met brandewijn brandende, te soecken.

16 *Dynsd.* Ten 7 ueren kreegh de Wilde een brief van Kien, dat ick voor 9 te Kinsinghton bij den Coningh most

wesen, gelijck daer quam; maer hij sprack mij niet voor omtrent smiddaghs, en had mij sonderling niet te seggen.

Att bij de grooms, daer Myl. Sylkirck mede att, en Frise.

Naermiddagh geschreven hebbende eñ de Con. in den Raedt gaende, ginck in het dorp wandelen, en daer tot van Loon, die sprack van een tintelingh en doove pijn, die zedert al vrij eenighe tijdt in mijn lincker arm en handt voelde, gelijck off die in slaep waeren.

Staende bij de Coningh en Coningin als sij aten, quam m^rs^ Franklyne naer mij toe, en klaegde dat haer niet eens quam op haer kamer besoecken, met veel vriendelijckheyt.

Schreef aeñ Pr. van Waldeck, om hem te bedancken van dat hij neef van Uytenhoven tot de comp^e^ vañ Rouwgraef gerecommandeert hadde op mijn versoeck.

17 *Woensd.* Sliep tot smorgens bij 10 ueren, van savonts af, sonder wacker werden. Daernae quamen bij mij d^r^ Flamstead van Greenwich, Fatio de d'Huilliers, een coperslager, Long, Browne eñ Cavalier, de conterfeyter in ivoir, en maeckte noch wat aen mijn portrait.

Naermiddagh was met Gent bij St Paul's Church, om bootschappen; in Fleetstreet kocht hij 5 of 6 seer ongeschickte printen van een vrouw, in een kleyn winckeltje staende. Daernae deden bootschappen op̄ nieuwe Beurs en reden noch naer 't Parck, maer was te laet.

In the Strand was voor een huys groot getier en drangh om een koets, van canaille en soldaten. Daer waeren twee of dry hoeren in en een dronke man, die in een taverne tsamen geweest waeren, daer de hoeren de man sijn geldt en sijn horologie afgenomen hadden. De hoeren trocken sij daernaer nogh de kleeren van 't lijff en sleepten se in een drenck van peerden.

De coperslager, boven genoemt, gaff ick mijn silvere chocçolate-pot mede, om daer eeñ comfoor, brandende met brandewijn, toe te laten maecken, dat hij beloofde

te doen en alles thuys te brengen sanderen daeghs ten 8 of 9 ueren.

18 *Donderd.* De coperslager van daeghs te voren quam met mijn choccolatepot niet de gansche voormiddagh, en wetende sijn naem noch sijn huys niet, was er eenighe vrees van schelmerije. Ick hadde aen sijn huys geweest, maendagh te voren naermiddaghs sprack sijn vrouw, een vrouw wat bruynachtigh en een weynigh roodachtigh van vel in haer aensicht. Seyde, mij wel te kennen en te weten waer ick woonde, hebbende aen mij te voren ijserwerck en anders verkocht. Naer mijn beste onthoudt was het vooraen iñ Strand, aeñ lincker hand, als men van Charingcross komt.

Naer middagh gingh selve naer de coperslager sien, die vondt omtrent de nieuwe beurs. Sylvius was bij mij.

19 *Vrijd.* Was naermiddagh te Kinsington, nemende Boision mede, die smiddaghs bij mij gegeten hadde.

In 't Parck, bij Kinsington, wierden eenighe proeven gedaen van carcasses te werpen uyt kleyn canon; sij brandeden seer vinnigh, en schenen niet te konnen gelescht werden met water, noch met eerde daerop te werpen.

Smergens was Madame de Neufville bij mij, talmende om mij voor haer man te doen spreken.

20 *Saterd.* Att smiddaghs tot Dorp, die mij daeghs te voren iñ Maillebaen genoodt had; daer waeren noch Sylvius, Boddenbrock en Villatte sijn swagers, sijn vrouw eñ die van Villatte: de cier was de bon coeur.

21 *Sond.* Naermiddagh was met Gendt uyt, reden in 't Parck en gingen savonts tot de vrouw van 's Gravemoer, daer onder andere de vrouw van Sr Edward Villers was met haer jonghste schoonsuster. Villers noch ongetrouwt en redelijck van aensicht.

Smergens was Sylvius bij mij.

22 *Maend.* Liet een kleyne kar maken voor 12 pond sterling.

Smorgens quam Golstein bij mij en gingh met hem uyt; hij soeckende naer Lincoln Stagecoach, dat seer langh duerde. Hij att met mij.

Seyde, dat er praet was van dat Gastigny met joff. Vijgh souw trouwen, eñ dat hij het had van joff. Golstein.

Naemiddagh was met Gent uyt in de stadt eñ tot eenen Tempest, omtrent de Maypole, zijnde een printverkooper. Hij kocht daer acht of negen ongeschickte printen, tot de rest die alreede hadde. Waeren oock op de nieuwe beurs.

Golstein seyde, dat Gendt gekomen was om vañ Coningh assistentie, een pensioen of iets diergelijx te versoecken, zijnde seer geincommodeert, en dervende schier niet weder in Hollandt komen, soo hij niet en kreegh. Dat hij de Con. vergiffenis gebeden had, indien door ymant van sijn familie iets mocht gedaen of geseght wesen, dat hem mishaeghde; dat hij hiervan aeñ vrouw van Nyenhuys eñ aen joff. Golstein gesproken had. Aen mij seyde hij daer niet van.

Was met Gendt oock tot Gate, de copere pennemaecker.

23 *Dynsd.* Smergens was Sylvius bij mij. Seyde, dat het proces, dat hij had tegen sekere schoemaker, die hij over qualijck spreken tegens Con. James te Coppenhaghe hadde doen vastsetten, over eenighe daghen gepleyt en gewesen soude worden.

De Hollsche gardes te voet gingen af van de wacht, eñ de Engelschen quamen in haer plaets; de eerste staende naer Yrlandt te vertrecken.

De Graef van Scheellaert, uyt Hollt overgekomen, was bij mij, wilde de Drostplaets van Middelaer vañ Con. versoecken. Dalonne quam oock mij spreken over de pretentie van Villanquian, tot de Majorsplaets van sijn regiment.

Naermiddagh was te Kinsinghton, daer Keppel mij seyde, dat de Con. geseght hadde, dat de bagagie vertrecken sonde van die weeck, of maendagh of dynsdagh volgende.

24 *Woensd.* Smergens quam Sylvius en nicht Vernatti met nicht Becker, daernae Boision. Nicht Vernatti wilde mij met gewelt te gast hebben, dat excuseerde. Oyen quam sijn afscheidt nemen, vertreckende met Ginckel over Lincolnshire naer Yrlandt. Hij had de voorgaende nacht de koorts gehadt.

Naermiddagh tegens 5 ueren reed met Gent naer de stadt en kochten vodderijen vañ bekende toy-woman, waren oock op de n. Beurs. Ick ging, naer dat Gent thuys gebracht hadde, noch tot de vrouw van 's Gravemoer.

25 *Donderd.* Smergens had Sylvius; naermiddagh was met Gent weder op de n. Beurs.

Quam mij in gedachten, dat Oyen vrijdaegs te voren geseght had, dat Ginckel seer t'onvreden was daerom, dat de Con. de Conte M^r^ van Schomberg Lt Gñael vañ Ruiterije gemaeckt in sijn prejuditie, die ouder in dienst was; dat hij daerover aeñ Con. geklaeght hadde, maer dat die geantwoordt hadde, dat dat nu anders niet wesen en konde; — dat hij oock tegen Poortland geklaeght hadde, en hem geseght dat hij naer Yrlandt gingh, om onder de Coningh te dienen, soo langh hij daer wesen soude; maer dat soo haest hij vertrecken soude, hij, H^r^ v. Ginckel, oock daer van daen soude gaen.

26 *Vrijd.* De Coningh liet mij smergens haelen en gaf mij te doen, ten dry ueren naermiddag naer Londen gaende, over de Acte van oblivion.

Att smiddaghs bij Isac met Mylord Malborrough en Ouwerkercken. Naermiddagh was tot joff. Golstein, daer joff. Vijgh oock quam.

Joff. Golstein klaeghde noch, dat de Engelsche vrouwen van de Coningin tegen haerluyden spijtigh en hooveerdigh waeren; dat de Coningin oock heel Engels wierd.

De Coningin liet mij van tafel haelen en sprack mij van een pensioen, dat sij geerne doen hebben wilde aen de weduwe van eenen la Baroire, Fransch Refugié; dat joff.

van Opdam mij naeder schrijven soude, hoe de man geheeten had, die het gehadt hadde.

Joff. Golstein seyde, dat een sekere dame van Zuylestein swaer was, en naer de country was, of gaen soude, en dat daer veel van te seggen was.

De Con. quam te 9 ueren eerst thuys.

Een slechte vrouw quam in̄ kraem van twee kinderen, op de trap van joff. Golsteins camer; de Coningin deed haer met een coets nae 't dorp brengen, en gaf haer 2 guineis. Korts daernae quam daer een andere vrouw met vier levende kleyne kinderen, die sij seyde van een dracht te hebben; kreegh van̄ Coningin 10 guineis.

Malborough seyde over tafel, dat de saeck van Shrewsbury noch niet geaccommod[t] was.

Joff. Golstein seyde, dat Borselen Privy Purse geworden was.

27 *Saterd.* Smergens waeren bij mij Sylvius en nicht Becker met haer suster, die beloofde sanderen daeghs bij haer te sullen komen eten.

Joff[en] Golstein en Vijgh lieten weten, dat smaendaghs niet konnen bij mij komen eten, gelijck geseght hadden, maer donderdaghs souden komen.

28 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij; seyde, dat de Bill van 't gn̄aele pardon soo goedt als gedaen was, en̄ dat daer 19 of 20 in geëxcipeert stonden, onder anderen Myl. Sunderlant, Myl. Powis, Myl. etc. met noch 8 a 10 namen in blanco; — dat er een vuyl pasquil uytgekomen was, daerin Myl. Portland, onder een bedeckte naem, den Bisschop van Londen, Myl. Nottingham etc. leelijck in geschildert stonden; — dat de Con. een stuck goedts van omtrent 6000 pieces voor̄ Heer van Zuylestein had willen koopen, maer dat hij geseght hadde, dat het te veel nijdighe oogen soude maecken, apparent omdat het geldt liever soude hebben.

Smiddaghs gingh tot Vernatti eten, daer Mevr. Plot

mede was, en naer den eten quam daer Coronel Tipping, daer nicht Becker mede aen 't piquetten raeckte.

Van daer gingh naer̄ Hr van̄ Lier en̄ met hem in 't Parck rijden, daer de Coning mede reed, en geweldigh veel koetsen.

Lier seyde mij, dat de Con. smergens brieven van mr de Schomberg gehadt hadde, adviserende dat die van Charlemont in Yrlandt gesonden hadden, om Officieren te mogen senden om te capituleren.

29 *Maend.* Was Sylvius smergens bij mij, seggende sijn saeck tegen de schoemaker sanderen daeghs voor̄ Rechter soude dienen, en enragerende, dat hij comptant geldt voor̄ onkosten most uytgeven.

Daernae had die gecke Seneschal, van Amsterdam. Seyde, sijn wapen was een stuck land, daer een rooseboom met dry rosen op stondt, een witte, een roode en een gele, en daerbij een wit hontje quam loopen, met een scharr of tong in sijn mondt.

Ten dry ueren quam Rooseboom en Gastigny bij mij. De eerste recommandeerde het teeckenen van sijn rekening van kosten en misen van justitie, en sprack van naer Yrlandt te gaen in een koets, tot aen̄ naeuwe passage in Schotlandt.

Te half sessen gingh tot Gendt, en met hem in 't Parck rijden. Hij seyde, dat de Con. aen Capn Souteland een assistentie van 100 ℔ gegeven had.

30 *Dynsd.* Kreegh brieven uyt Hollandt.

Mylady Culpeper sondt smergens vragen, wanneer mij soude konnen spreken; liet haer seggen voor de middagh, maer quam niet, even gelijck de voorgaende wijse.

Daeghs te voren had de Con. aen de Wilde een karr met twee peerden toegestaen, op reys naer Yrlandt.

Naermiddagh was naer Kinsington, doch eerst te vijff ueren, de Coningh soo langh te Londen gebleven zijnde.

Hij teeckende onder andere dinghen een rekeningh van̄ Fiscael Rooseboom, van over de 500 ℔ sterling, die hij

van te voren uytgestelt hadde te teeckenen, seggende: die most naergesien worden. Rooseboom had mij geseght maandaghs te voren, dat de Con. met hem gesproken hebbende van mede naer Yrlandt te gaen, hij geseght hadde: Jae, maer ick heb noch een questie met U Maj[t], en dat het was over het teeckenen van sijne rekening. Dat de Con. daerop geseght hadde: hoe, is dat noch niet gedaen? Laet se Zuylichem mij brengen, ick sal se teeckenen; gelijck hij oock deed sonder schier een bladt om te slaen, en anders niet seggende als: dat is wel een compte d'apothéquaire.

Was bij joff. Golstein, die seyde, donderdachs bij mij te sullen komen eten met joff. Vijgh.

De Con. vraeghde, hoe het Boreel met sijn vrouw maeckte. Ick seyde gehoort te hebben, dat sij weder als vrouw in huys was, dat hij niet konde begrijpen.

31 *Woensd.* Sylvius smergens bij mij komende, seyde, dat hij sijn proces tegens de schoemaecker daeghs te voren gewonnen hadde. Dat de Bill van 't generael pardon, nemine contradicente, deur gegaen was naer de Coninx sin.

Noode hem met joff. Vijgh en Golstein tegen 's anderen daeghs te gast.

Daeghs te voren was Mylady Culpeper met haer dochter bij mij. De dochter was seer onlanghs getrouwt met een Schots Lord, Fairfax genoemd. Dese wilde sij een Engelsche tytel doen hebben, en quelde mij om Myl. Portland daervan te spreken.

De kock in de Pelmel ontboden hebbende om eten te hebbe tegen sanderen daeghs, vertelde hij mij, dat er soo veel van onse Officieren waeren naer Yrlandt gegaen, sonder haer crediteuren te betalen, eñ dat onder anderen Welderen hem .. ℔ schuldigh was, eñ hem te leur gestelt hadde nevens vele andere.

Op̄ voorgaende dagh heb vergeten aen te teeckenen, dat er brieven uyt den Haeghe waeren, dat de Lt Cor.

Palm geaccuseert zijnde van weder in een verraedt tegen Brugghe etc. part gehadt te hebben, in nauwe gevanckenis geset was, en dat hij korts daernaer schielijck gestorven was, dat suspitie van venijn gaff.

Junius.

1 *Donderd.* Sylvius was smergens bij mij, oock de Graef van Schellaert, daernae Rooseboom.

Smiddaghs aten joff. Vijgh, joff. Golstein en Sylvius bij mij, en bleven tot over half vijven.

Naermiddagh, sij wegh zijnde, quam nicht van Piershill bij mij eu bad mij een req^{t} te maecken voor haer broer, dat Mylord Fairfax, aen Mevr. Culpepers dochter onlangs getrouwt, aen̄ Con. soude presenteren, om een compagnie.

Daernae gingh naer Gent vragen, die uyt was; gingh doe tot nicht Beckers, daer Mevrouw Brigeman was en̄ Cor. Tipping, die met haer vondt spelende picquet.

Tipping had veel te seggen daervan, dat de Con. in̄ Bill of indemnity geëxcipieert had all die sijn wildt in̄ parcken geschoten hadden, die hij seyde 30000 en meer in getall te wesen.

Boision was smergens oock bij mij en seyde, dat de joff^{en}, die in sijn huys gelogeert waeren, en̄ die hij meende dat van Steenbock onderhouden wierden, uyt dat logement vertrocken waeren.

Had de nacht te voren tantpijn.

2 *Vrijd.* Smergens was Sylvius bij mij. Naermiddagh al wat laet gingh naer Kinsinghton en̄ gingh bij joff. Golstein, die een goude pen van̄ Coningin, die verholpen hadde, wederom gaff.

De Con. teeckende savonts, en bij occasie van dat hem vertelde van vele schulden, die onse Officieren vertreckende lieten, en̄ onder anderen Welderen, raeckte op het discours van̄ dierte van alle dingen in Engelandt, vra-

gende mij een of tweemael, of ick het er soo dier vondt, eñ scheen of mij half wilde occasie geven om te klaghen.

3 *Saterd.* Smergens Sylvius naer ouder gewoonte. Nam hem mede tot den Sweedschen Envoyé Leyenbergh, die mij daeghs te voren doen nooden hadde, en daer de Prins van Hessen Darmstadt met 2 a drie van sijn volck, eñ een Parlements-heer of 2 mede aeten. Hij had een net huysje en al wel gemeubleert in So-ho. square.

De Prins, daer ick nevens sat, was mij seer beleeft.

Als met Sylvius wegh reed, vertelde hij mij dat Leyenberg iñ 30 jaer minister van Sweden in Engel[t] geweest was; dat hij twee Engelsche vrouwen getrouwt had; de leste noch levende. Dat hij eens leelijck aeñ pocken geweest was, en dat sijn leste voorz. vrouw tegen ymant in confidence seer geklaeght had, dat sijn ..... [1]) seer kort geworden was.

Smergens quam Isac bij mij, en seyde mij dat het vertreck seer naderde.

4 *Sond.* Smergens bij mij Sylvius en Boision.

Naermiddagh was met Gendt in 't Parck, daer schrickelijck veel koetsen waeren.

Ick hadde voorgaende vrijd. aeñ Con., op Gent's aenhouden, geseght, dat hij seer klaegde over de staet van sijn affairen, eñ dat hij vañ Con. het commandt[t] van Geertruydenberg versocht, daer de Con. sijn hooft over schudde en seyde: Geertruydenbergh? neen. Insgelijx op sijn versoeck, dat hij dede van een reys-penningh, om naer huys te gaen, seyde de Con. oock, dat hij eertijts wel staet gemaeckt had op de successie vañ H[r] van Amelroy, maer dat die soo slecht in sijn affaires was, dat hij niet wiste of als dien Heer hem erfgenaem quam te maecken, hij het wel soude willen wesen, zijnde geen beneficie van inventaris in Gelderlandt. Maer Gent desen dagh met

1) Niet ingevuld.

hem rijdende, vraegde mij niet naer de Con. antwoord, die hem dan oock niet seyde. Savonts gingen wij tot de vrouw van 's Gravenmoer, daer Bauditz oock quam.

5 *Maend.* Smergens was Sylvius bij mij. Seyde dat joff. van Ouwerkerck weder geklaeght had, dat ick daer nooyt en quam, daer sij mij nochthans de leste reys, doe ick daer att, alle vruntschap had soecken te doen.

Was besigh met packen, en betaelde mijn rekeningen, tot over de 700 gl.

De Hr van Gent praete wat scherp tegen de Con. en sijn conduitte tegen sijn familie.

Reed uyt met hem naermiddaghs, en geraeckende in̄ toy-winckel naest aen Temple-Bar, vonden daer de Pensionaris Hop met sijn vrouw en soontje, en komende op het discours van̄ kock-aile, die daer naest de deur was, gingen in 't ailhuys, en bleven daer omtrent een uer, en̄ liet Gent, die daer eerst van had beginnen te spreken, met een abelheit betalen.

6 *Dynsd.* Smergens was Sylvius bij mij. Seyde, dat hij de Con. van sijn pretentie en schuldt gesproken had, en̄ dat hij hem niet veel positive antwoordt gegeven had, maer hem toegelaten met Sr Steven Fox daerover te spreken.

Seyde, dat Mylord Shrewsbury heel sieck was, en̄ dat hij het seghel hadde wederom gegeven.

Boision was oock bij mij; hadde de Con. gesproken en versocht mede te gaen, en̄ de Con. hadde hem geseght: Monsr, je vous remercie.

Stanley was oock bij mij, thoonde een brief van dr Walker, uyt Yrlandt, waerbij seyde, dat de saecken daer seer wel stonden.

De Wildt was oock bij mij, recommanderende de saeck van Marcelis in Denemarcken. Die middagh sondt mijn equippagie en bagagie wegh met die van̄ Privy-Purse.

Was heel onseker of de Con. voor sijn vertreck noch naer de vloot in Duyns soude gaen.

Naermiddagh was te Kinsinghton. De Con. mij depescheerende voor 7 ueren, seyde, dat hij sullende vertrecken woensdachs over acht daghen, om saterdachs daer te Chester of daerbij te wesen, ick most maecken tegens die tijdt daer oock te zijn.

7 *Woensd.* Smerg. Sylvius en andere, Graef v. Schellaert etc.

Boision att bij mij, eñ naermidd. gingh met hem tot de toy-woman bij de Royal Exchange, daer hij, een glaesje tot mijnent hebbende gedroncken, seer vrijmoedigh was, eñ haer kuste en naar̃ borsten voelde, sij haer niet seer fascherende. Noode Sylvius mede, maer hij seyde versocht te wesen.

Hij praete van een gerucht dat er was door brieven, uyt Vranckrijck gekomen, dat de Fransche vloot, staende om uyt te loopen, iñ 80 groote schepen sterk, King James van intentie was daer self op te gaen eñ een bataille te hasarderen.

8 *Donderd.* Had beyde, smergens ende naermiddaghs, veel volck. Sylvius tweemael; de jongste Golstein quam uyt Hollandt, om de Reeckenmeestersplaets van Gelderl[t] te solliciteren, daer Heeckeren aeñ Con. en mij oock over geschreven had voor sijn jonghste broer.

Men seyde, dat er op de routte naer Chester seer gevoleert wierd; dat de Capiteyn Lockhorst 16 hondert pond aen geldt voor sijn compagnie derwaerts gesonden hebbende, het selve geldt door de roovers genomen was, eñ dat Myl. Torrington, den Admirael, bij Tiburne oock geweest was, en hem alles afgenomen, hoewel 3 knechts bij hem hebbende.

Golstein was met de Pacquetboate gekomen, dat laetst van een caper was geattacq[t] geweest.

9 *Vrijd.* Smergens Sylvius, Bancard, la Feuilleraye en Rooseboom, die met mij sullende gaen, sprack van eerst dynsdachs te vertrecken. Daer was oock la Feuilleraye en Pereira.

Savonts ten sess ueren reed naer Kinsinghton, daer de Coning niet en quam als te negen ueren.

Ondertusschen gingh naer joff. Golsteyn vraghen, die met de Coningin naer Londen was, daer de Coningin savonts tot Myl. Devonshire att.

De Coning thuys komende, las een deel brieven, en gaf mij noch te doen dingen, die eerst nae den eten teeckende, daermede het twaelf ueren wierd, eer ick naer Londen konde komen.

Rooseboom was naermiddagh bij mij, seggende, sorghe voor de koets naer Chester te sullen draghen, maer willende eerst dynsdachs t'reys gaen.

De Con. was savonts niet wel gesint, soo Borselen seyde.

10 *Saterd.* Smergens Sylvius, die met geweldt vrientschap wilde maken tusschen Sr Robert Southwel, voor Secretaris van Staet mede gaende naer Yrlandt, eñ mij.

Had gehoort dat er met een schip, te Chester gekomen, tijding was, dat d'onse Dundalks ingenomen hadden, en daerin 2000 man nedergemaeckt; een apparente leughen.

Daer quam noch de Graef van Schellaert, willende nu een acte hebben tot de eerste vacante charge in de Con. goederen over zee, die hij seyde hem toegestaen hadde. Daer quam oock Vossius, om mij adieu te segghen, eñ de H^r vañ Lier en de gecke Seneschal.

11 *Sond.* Was tot nicht Becker adieu seggen, die vondt weder spelende met Tipping.

12 *Maend.* Was naer Kinsinghton, daer de Con. savonts iñ Bedchamber mij sprack, en vraeghde, wanneer eñ met wie vertrecken soude.

Seyde joff. Golstein naermiddagh adieu.

Smergens was nicht Vernatti mij tot mijnent adieu seggen, die recommandeerde wat sorgh voor mijn quartier te draghen.

Liet de Wilde vooruyt gaen.

13 *Dynsd.* Reed smergens in een huerkoets ten 6 ueren

naer Chester, met Germain en Rooseboom, en aten smiddaghs te St Albans, een groot vlek, 20 mijlen van Londen, en savonts te Little-Brickle.

Germain vertelde, dat eenen constable galand was van Mylady Monmouth, en dat Monmouth uyt spijt haer een clap gegeven had. Dat hij weder bij Myl. Darby geslapen had, dat een seer heet vrouwmensch was.

14 *Woensd.* Aten smiddaghs te Northampton, daer de Con. dien avondt soude slapen, eñ was er een groote menichte volks overal op de wegh, hem inwachtende, daeronder oock fraye aensichten vañ vrouwen uyt het landt. De Con. was dien dagh van Londen vertrocken. Prins George van Denemarcken reed ons smergens voorbij.

Savonts sliepen in een dorp, Krick genaemt.

15 *Donderd.* Vertrocken smergens ten half sessen, en quamen ten elf ueren te Coventry, een redelijck groote stadt en die neringachtigh scheen, en daer veel winckels waeren. Daer inkomende, quam Myl. Colchester met sijn Regiment ons tegen, dat schoon en wel gemonteert volck was.

Germain seyde, dat hij een malcontent en Wigg was, hebbende gepretendeert een compagnie te peerd des Gardes du Corps te hebben, eñ een vañ Lords vañ Bedchamber te wesen.

Savonts logeerden te Lechfield eñ Swann, daer het seer vol volck was, den Hertogh van Ormond en Cor. Treslawny daer oock wesende. De Con. quam daer oock en logeerde tot den Deane. Sr Rowland Guine logeerde daer mede, gaende met de Con. tot Chester toe.

16 *Vrijd.* Aten smiddaghs te Newport en quamen savonts te Draton.

De Con. soude dien avont logeren tot Sr Robert Cotton.

17 *Saterd.* Aten smiddaghs te Whitechurch, een redelijck groot vleck, en quamen savonts te Chester, daer het overal seer vol was; quamen in het huys van een lawyer,

genaemt . . . .[1]) door adres van onse weerdt te Whitechurch, die ons een recommandatie medegegeven had aen de weerdt in̄ Coach and Horses te Chester.

Gingh wandelen met de Graef van Solms rontom een gedeelte van̄ mueren, die altemael van steen gemaeckt zijn, daer dichtbij uytgehouwen, en daervan de kercken en torens van̄ stadt oock gemaeckt sijn. Aen̄ zijde van̄ rivier, de Dee genaemt, is in de gracht van̄ stadt een aerdighe cascade. Hier is seer veel salm.

Wij nooyden den lawyer dien avondt in sijn eyghen hnys te gast, aeten anders daernae altijdt in̄ Coach and Horses, recht over het huys van̄ Bisschop.

Op̄ reys had Germain ons vertelt van sijne amours met de dochter van joff. van der Bendt, die met haer heele familie hem eens quam attaqueren, sij hebbende een tang in̄ handt en haer soon een houwer, en haer jonghe kinderen hem in sijn beenen bijtende, tot dat de bueren, geraes hoorende, in huys quamen; sij wilde hem een belofte van huwelijck doen teeckenen [2]).

19 *Maend.* Wandelden door de stadt en langhs de rivier, bij de cascade, daer een bruydt was, voor wiens huys men danste, te weten de contry-people.

Te Chester zijn al de huysen met een doorgaende galerije gemaeckt, daerop de tweede verdiepingh van̄ huysen uytkomt, en daer men droogh kan ingaen.

Schreef aen mijn vrouw.

20 *Dynsd.* Hoorende dat de Con. seer haestede om te vertrecken, ginghen te peerd des smergens naer het countreyhuys, daer hij logeerde van . . . .[1]). Isac deed ons eten geven in̄ camer, daer Myl. of Oxford, Sr Rowland Guine etc. mede aten.

Wij hoorden dat daer ordre was dat Germain, Rooseboom en̄ ick souden gaen in 't jacht de Monmouth, daer noch

1) Niet ingevuld. 2) 18 *Sond.* Vergeten aen te teeckenen.

mede souden gaen de Pension^s Hop, Montpouillan en den Envoyé Danckelman. Om bij de handt te wesen gingen logeren in een kroegh, daer 's Gravemoer geweest was, nu in sijn jacht gaende slapen, dat daervoor in̄ rivier lagh. Sliepen alle dry in een kleyne camer. Dit was een quartier uers van̄ Con. huys, tegenover een oudt casteel, aen̄ over-zijde van 't water, dat Cromwel hadde doen springen en ruineren, genaemt . . . . [1]).

De windt wierdt goedt en̄ de Con. resolveerde, den volgende morgen aen boord te gaen in 't jacht de Mary.

21 *Woensd.* Hebbende een karr en peerden gehuert, om naer High-lake, de plaets van ons embarquement, te gaen, reden daer smergens vroegh naer toe, houdende altoos het strandt ofte den oever van̄ rivier, daer menighte keysteenen leyden, groote en̄ kleyne. Een half uer van 't dorp slaet men van den oever af 't landt in, en rijdt men langs een schoone pelouse van kort gras, tot aen Highlake, daer maer weynighe huysen staen.

Wij gingen vervolgens in 't jacht de Monmouth, daer een Wright Capitein op was, een goedt slagh van een Engelsman. De Con. een uer of twee daernae mede tscheep gaende, stack men in zee; maer de windt ter contrarie loopende, avanceerden seer weynigh, en quam in korten een seer dicke mist op, waerom het ancker geworpen wierdt, en bleven wij daer de gansche nacht.

Savonts aen tafel verhaelde Montpouillan veel van sijn avonturen met hoeren etc., ende onder andere hoe Willem Bartolotti hem en sijn compagnons daeraen geholpen had te Amsterdam, in recompense van een goede dienst, die hij, Montp^n, hem te Geneve gedaen hadde, daer Bartolotti, een Fransman, die hem geaffront^t had, op Montpouillans raed met een stock lustigh afgheslaghen had.

Dien avondt raeckte een groot Engels oorloghschip in

1) Niet ingevuld.

ons gesight op droogh; maar quam daer des nachts weder af. Was eenen Cap[u] Butler.

22 *Donderd.* De mist continuerende, gingen eerst omtrent elff ueren tzeil, eñ de windt quaedt blijvende, avanceerden niet boven 5 a 6 mijlen vañ wall.

23 *Vrijd.* Kregen iñ voormiddagh het eyland van Man in 't gesicht, en avanceerden seer wel met een redelijcke windt en schoon weder.

Des avonts quamen dicht langhs het voorz. eylandt en liepen geee pistool-schot daer nevens. Omtrent 12 ueren quamen den Noorderhoek van 't selve eylandt te boven, en kreghen doen een harde windt, die het jacht lustigh dede danssen, groote woelingh en geroep onder het volck maeckende; duerde omtrent anderhalf uer. Danckelman stondt op en bleef boven, maer ick in mijn kooy.

24 *Saterd.* Saghen van smorgens vroegh de kust eñ hooghe bergen van Yrlandt, eñ met een frisse koude voortseylende, quamen omtrent 1 uer iñ Bay van Carickfargus, hebbende een kleyn eyland of twee gepasseert, dat voor deselve leght. Aeñ lincker hand siet men van verre een dorp op de hoochte legghen, Durghadee genaemt, en daernae het dorp Bangor, eñ aeñ rechterhand Carik-Fargus, en daer tusschen een eilandtje, Copland Isle genaemt, en de kust. Sagen aeñ selve lincker hand verscheydene en sommighe goede huysen, en de dorpen Holywood en Collunk. Quamen doen ten ancker voor aeñ in Baey, tegenover een huys, dat sij the White House heeten en de plaets was daer alle onse transportschepen mosten ontladen werden. Vernam hier naer mijn peerden en bagagie, maer waeren noch niet gekomen.

25 *Sond.* Bleven noch in 't jacht.

26 *Maend.* Resolveerden uyt het jacht in Belfast te gaen, daer de Con. savonts te voren te peerd naer toe gereden was, en quamen daer omtrent elff ueren met twee booten, die wij huerden.

De Coning was gelogeert in een grootachtigh huys, bewoont bij eenen Sr John Franckline, getrout hebbende de weduwe van eenen Lord Dungallon. Was seer in disordre, op de ouderwetsche manier gebouwt, en verciert met seer slechte schilderijen. Daer waeren eenighe thuynen, die soo vremdt niet en waeren, maer gansch in desordre eñ genegligeert.

Att smiddaghs aeñ tafel, die Isac hield en daer alle fatsoenlijcke luyden en veele Lords quamen eten.

Talmde langh eer mijn logement, dat in een kroegh was, konde meester werden.

Te Belfast is een langhe steene brugh, van wel 25 arcaden, maer is seer ontramponeert.

Men sagh daer een groote menighte arme en miserabele menschen, mannen, vrouwen en kinderen, qualijck iets om 't lijff hebbende, en seer leelijck en ongesont daer uyt siende, meer als ick ooyt in eenigh landt gesien hadde. De huysen zijn daer oock ongemeen vuyl en slecht.

De luyden, die daer woonen, willen niet weten dat sij Yeren zijn, maer seggen Schotten te wesen, die overgekomen zijn.

27 *Dynsd.* Kreegh mijn bagagie noch peerden niet.

Wandelde naermiddagh met Rooseboom, en meenden naer den hooghen bergh, die omtrent de stadt leght, te gaen, maer wierden door een regen belet.

Smiddaghs at met ons Myl. Lumley, Myl. Manchester etc.

De Coningh schreef aeñ Staten Generael, dat op saterdagh voorgaende te Belfast was aengekomen, eñ in dry a vier daghen meende te marcheren.

Daeghs te voren met den Grave van Solms lang pratende, seyde, dat niet en meende de vijandt staende soude houden, omdat ons volck, tot doe toe soo swack zijnde geweest, niet hadden derven attacqueren, eñ men hoorde dat uyt eenighe van haere plaetsen het canon deden wegh haelen.

De H[r] van Ginckel quam over met sijn cavallerye uyt Schotlandt, en ick sprack Golstein, die met hem was.

Henrick, mijn coetsier, quam van 't White House, en seyde mijn peerden ontscheept waeren, maer het schip, daer mijn bagagie in was, noch niet aengekomen was.

De Wilde quam smiddaghs.

28 *Woensd.* Smergens quam Pieter met mijn bagagie, hebbende 8 a 9 daghen op 't water geweest.

Was seer verlegen om haver, die 's Gravemoer mij voor geldt niet laten volgen wilde, sonder een ordre vañ Coning.

Flad, Adjutant van Ouwerkerck, dede mij noch dry sacken voor niet hebben uyt de schepen aen Whitehouse.

Salueerde iñ thuyn van 't Hoff de Marechal de Schomberg, die mij seyde, dat er voor de Coninx komste al veel luyden geweest waeren, die een bataille wilden wagen en veel ondernemen, et que de cela lon avoit mesme eschauffé la teste au Roy, maer dat hij niet in staet zijnde, en soo van volck als van andere dingen onversien, niet raedsaem gevonden had dinghen te wagen, die misluckende, sulcken quaedt aeñ Coninx affairen souden hebben konnen doen.

Daer was ordre om sanderen daeghs te marcheren.

Wandelde met Rooseboom, die mij seyde, dat Sas sijn dochter aeñ Raetsheer sijn broer genoeghsaem recht uyt geseght had, dat sij bij de Raedpensionaris Fagel geslapen had.

29 *Donderd.* Marcheerden naer Hilborough, passerende door Lisbourne, daer de Con. bleef eten met veel heeren tot de Mareschal de Schomberg, die daer sijn quartier hadde. Ick reed deur en att smiddaghs niet.

Het was seer heet, eñ te Hilborrough komende, daer noch niets en was, had ick seer groote dorst. Gingh in 't dorp en vindende van Loon, de chirurgijn, voor sijn deur staen, dronck wat bier tot sijnent, hij in een kroeghje logerende.

Het landtschap langhs de wegh was seer plaisant.

Ouwerkerck op de wegh presenteerde mij een plaets in sijn calesch. Leende op dese marche mijn graeuw peerdt aen Rooseboom.

De Con. logeerde hier in 't huys van m^r Hill, die te Londen was, op een hooghte staende, en had ick daer oock een kamer. De voorz. m^r Hill had hier omtrent 4000 ₶ sterl. inkomen.

Daeghs te voren ontbood mij de Con., en vraeghde mij of al mijn bagage nu gekreghen had, en of geen calesch hadde doen komen en praetende verder heel vrundelijck.

Savonts aen Isacks tafel etende, was daer mede Cap^n Weck, Marquet etc. Weck railleerde Marquet daerover, dat hij de pocken te Londen gehadt hadde, daer hij rood om wierd en niet veel wist tegen te seggen, tusschen sijn tanden antwoordende: qu'il n'y avoit point de galant homme in Engel^t, die daer niet wat van gehadt hadde.

30 *Vrijd.* Att smiddaghs met ons d^r Tresor, de housekeeper van m^r Hill, m^r Griffin, Engels Secretaris en favorit vañ Prins van Denemarcken, eñ noch 2 a 3 domestiquen van hem.

Smergens was Ginckel bij mij, over een comm^sie van d^r Optenoorts soon. Van te voren Gastigny en d^r Hutton, die mij seyde, dat dien morgen dry spions opgehanghen waeren, daer onder een, die men meende een Jesuit geweest te zijn. Dat deserteurs rapporteerden, dat K. James van meeningh was, ons bataille te geven omtrent Armach, met 20000 duysent man.

Dr Tresor seyde aen tafel, dat dewijl sijn broeder uyt Yrlandt was geweest, een papiste Lord 3 kinderen aen sijn wijff gemaeckt hadde.

Julius.

1 *Saterd.* Was de voorgaende nacht niet heel wel, hebbende van daeghs te voren even iñ naermiddagh eenighe

nijpingen eñ krimpingen iñ maegh en darmen gevoelt, die desen dagh nogh continueerden, eñ mij voor een roode loop eenighsins deden vreesen.

Hoorde dat de Con. brieven had van Almonde, van dat hij eñ de Vice-adm[l] Killegrew met 10 schepen 5 Fransche schepen, komende van Toulon, tot versterking vañ Fransche vloot iñ Noortzee, gerencontreert en 3 daervan genomen hadden; dat oock den Hertogh van Savoyen hem voor Geallieerden hadde verclaert, m[r] de Robinac, Frans Envoyé, in arrest geset, de Vaudoisen tot secours geroepen, en Spaensche trouppen in Turin ingenomen hadde.

Kreegh een brief van mijn vrouw, seggende, dat van Beuningen, nu in huys gehouden werdende, voor sijn meydt en knecht preeckte, eñ haer dwongh te hooren; dat sijn vrouw seer kranck was eñ niet apparent om op te komen.

Hoorde dat men den volgende dagh marcheren soude, en camperen te Longhbrickline.

2 *Sond.* Marcheerden van Hilborough naer Loughbrickline, een gehuchtje van 6 of 7 huysen.

De Con. was een weynigh voor mij vertrocken; de wegh schricklijck vol wagens, karren en volck; raeckte in een naewe passagie tusschen een groote wagen en een hooghte op de wegh, en willende de wagen doen stil staen, riep de voerman: „go on," en mijn peerdt wat hitsigh wesende, raeckte ick wat over zijde, eñ de sael niet wel gecingelt zijnde, draeyde om, soo dat ick mij most laten vallen, en quam op mijn rugh neder, sonder mij nochthans te beseeren, sonder dat de voerman konde kennen ofte sijn aensicht onthouden.

Quam in 't quartier ten 11 ueren, en liet mijn tent opsetten. De jongen, mijn kar mennende, had die tweemael onderweghen om laten vallen, daerdoor een vañ tentstocken in stucken raeckte, daertegens geen remedie soude geweten hebben, had van Loon mij niet geholpen met een stock, die bij geval t'over hadde.

Deed savonts twee brieven toe voor de Coning, die mij weder vraeghde, of all mijn goedt nu hadde.

Schreef aen mijn vrouw.

Snachts wierd een partije gecommandeert, om met 's Gravemoer te gaen, gesonden werdende om iets te gaen recognosceren. Rechteren commandeerde deselve.

3 *Maend.* De Con. reed smergens van Lougbrickline, daer wij bleven, naer de Nurey, en voorts tot op vier mijlen naer van Dundalck, sonder eenighe vijandt te vernemen; quam te 4 ueren wederom.

Dr Hutton en dr Blackgrave, een vañ twee Engelsche Chaplains vañ Con., quamen smergens in mijn tent.

Ten 6 ueren vernam, dat een van mijn beste Engelsche kar-peerden uyt de weyde gestolen was.

Wandelde wat met Rooseboom, en was Rapin daernae een uer of twee bij mij.

Hoorde van een Officier vañ garde te voet, dat 's Gravemoer, wederom gekomen zijnde, had geseght, dat de vijandt van tusschen Neury eñ Dundalck geweken was, eñ sijn leger in brandt gesteken hadde.

Was noch al loslijvigh.

Het peerd wierd savonts noch iñ weyde wedergevonden.

4 *Dynsd.* Bleven noch stil te Lougbrickline, sonder marcheren.

Kreegh schrijven van mijn vrouw, en schreef aen haer antwoordt. Oock eenige brieven voor̄ Con.

Naermiddagh hoorde men omtrent de 80 a 90 canonschoten vañ zijde van Carlingford, dat schijnt geweest te zijn van eenighe on . . . . .

Hutton seyde mij daernae, dat K. James, dat canon hoorende, meende dat ons leger te water naer Dublin was, eñ hem wilde couperen, resolverende om achterwaerts te gaen.

Men seyde voor seker, dat de Con. een brief had vañ Hertogh van Savoyen, daerbij sich in sijne protectie re-

commandeerde, en excuseerde dat hem niet eer geluck gewenscht hadde, zijnde belet geweest door eene force majeure; dat hij de Vaudoisen in alles favoriseerde; dat de Princen van Italien assistentie aeñ Geallieerden gaven; dat Catinat soo goedt als gecouppeert was; dat de vrede tusschen den Keyser eñ de Turcken soo goedt als gesloten was.

Een Engelsch ruyter quam overloopen van K. James. Seyde, dat uyt affectie vañ goede saeck quam; dat King James nae de kant van Ardee geweken was, om ons beter ruymte tot een bataille te geven.

5 *Woensd.* Bleven still leggen te Lougbrickline, sonder marcheren.

Was smergens bij de Coning, att bij Isac, daer een van Schomberghs volck was, wel Engelsch en Frans sprekende.

Men soude den volgenden dagh marcheren, eñ aen tafel wierdt geseght, dat soo een wagen of kar quam te breken op de naeuwe wegh naer de Nurey, daer ordre was, die ter zijden in 't moras te doen smijten.

Gingh met Rooseboom wat iñ tent vañ Hr Danckelman, daer la Feuillarest oock was.

Isac seyde, savonts te voren gesproken werdende vañ konst vañ Ingenieur Hagar, dat sijn soon gesien hadde, dat hij een kleyn swart moortje had doen komen in een glas, en dat het een wit plackje op sijn neus hadde.

Donderd. Marcheerden smergens ten 4 ueren, en quam ick ten 8 ueren iñ Nurey. De wegh is seer vol steenen, groote en kleyne, eñ niet als berg op, berg neer, sonder eenighe boomen, anders als struyckhout. Het plaetsje was in 't voorleden jaer door King James heel afgebrandt. Light anders seer plaisant eñ schilderachtigh, aeñ riviere uytkomende, iñ Bay van Carlingford, eñ gaet hier een groot getijde.

De Coning hier komende, reed tot dicht bij Dundalck,

daer geen vijand gevonden wierd, en men seyde voor seker, dat K. James met sijn trouppen achterwaerts naer Drogheda geweken was.

Daer quam een deserteur, een Hooghduyts, maer was een seer onnooselen bloedt.

Nevens de wegh naer de Nurey lagen overal morasjes en moergaten, daer de peerden insackten, hoewel Creitsmar en andere de weg ongelijck beter vonden als het voorleden jaer.

Schreef een brief aeñ Hertogh van Savoyen voor̄ Coning, op 't versoeck van Sr Robert Southwel, hij mij dat seer beleefdelijck versoeckende, eñ aen mijn tent komende; die hij geschreven had, gelijck Poorlandt mij geseght hadde, was seer slecht ingestelt.

7 *Vrijd.* Marcheerden vañ Neury tot Dundalk, door een wegh, die dry of 4 mijlen verr ongemeen quaedt was, zijnde op veel plaetsen maer 16 of 18 voeten breedt, eñ hebbende aen beyde zijden een diep moeras, daer ick verscheyde peerden sagh invallen, oock heele wagens, die men met groote moeyte en gewelt daer moste uyttrecken. Dese steenwegh was op veel plaetsen 2 a 3 voet hoogher als de rest vañ wegh, en daar quam over sulcke groote menighte van volck te peerd, handtpeerden, packpeerden eñ wagens, dat men de grootste moeyte van de werelt had, om voort te komen, en ick eens bijnaer door een wagen was van boven neder gedronghen.

Dundalck was door K. James volck geheel uytgeplundert, eñ de menschen, soo men seyde, door haer medegenomen, gelijck ick oock seer weynigh menschen van 't land daer sagh, waeronder een jonghen van 7 of 8 jaer, bijnaer niets om hebbende; die beter een sceleton als een mensch geleeck, van magerheit. Wij mosten noch wel 2 mijlen verder als de stadt rijden, om aen ons campement te komen.

De Coningh iñ naermiddagh tijding krijgende, dat K.

James met sijn leger nogh te Atherdee was, anders als men geseght hadde, gaf order aen all de ruyterije eñ de dragonders, haer gereedt te houden om te marcheren tegen 9 ueren, met intentie om de vijandt te trachten te engageren, eñ dan het voetvolck te doen volgen. Maer gereedt wesende om te vertrecken, quam tijdinghe vañ partij, die uyt was om te recognosceren, dat sij al wegh waeren, en geretireert naer Drogheda, en gingh alsoo niet. De voorz. partij bracht 16 peerden, en hebbende 4 a 5 vañ vijandt dootgeschoten.

Was seer schoon weder, eñ ick, God danck, heel wel; de loslijvicheit cesserende.

Daer laegen hier noch eenighe siecken vañ vijand, van welcke eenighe Engelsche dragonders der twee dootsloegen.

Voor aen de stadt, aeñ zijde van het water, lagh een vierkant retrenchement, gemaeckt doen Schomberg eerst in Yerlandt landde.

Daer quam dien dagh een trompetter vañ vijand, wesende een Vlamingh van geboorte, en wel Duytsch sprekende. Sijn bootschap (apparent uytgedacht) was, dat een gevangen Capiteyn vañ onse overbracht, die Lauzun sondt, om een ander tegens denselven weder te hebben. De Con. gaf order hem die mede te geven, met noch twee andere gevangens, maer men deed hem wachten, tot dat die van Karickfergus souden aengekomen wesen. De Con. vraeghde hem: Comment se porte m^r de Lauzun? en seyde hem: de luy faire ses baisemains. Daernae sprack Montpouillan noch met hem, wesende oom van m^r de Lauzun. Reed dien dagh mijn graeuwe peerd, dat een slap en leuy dier bevondt.

7 *Saterd.* Bleven still leggen iñ 't camp bij Dundalck. Hutton seyde mij smergens, dat de Con. staet maeckte (de Gr. v. Solms het geseght hebbende), dat wij in vier daghen marcherens te Dubline conden wesen, eñ dat men daerom maer provisie van meel en broodt medenam voor

vijff daghen, ofte het een dagh quam te ontschieten, door werck, dat men te Drogheda soude vinden.

De Con. reed smergens naer het leger, daer de vijandt geweest was, en dat verlaten had, te Atherdee.

9 *Sond.* Marcheerden te vier ueren van bij Dundalck tot Atherdee, daer K. James daeghs te voren smergens uyt gemarcheert was. Daer lagen noch miserabele menschen, haest doot van honger eñ miserie. Het steedtje schijnt te voren redelijck goedt geweest te zijn, maar was nu, gelijck al de rest van het landt, heel ledigh van menschen, hebbende de vijandt die altemael daeruyt doen gaen, en voorts de plaets in een miserabele staet gelaten.

Sr Henry Hobbert salveerde nogh een vrouwmens, die een Inniskilly man soo wilde poignarderen, om haer haere Iersche mantel af te nemen.

Wij aten op 't veldt in groote confusie (in 't eerst een tijdtlang daer geen broodt wesende).

De vijandt was naer Drogheda geweken; maer men wist niet wel of geheel over de Boine (de rivier bij Drogheda) gegaen was, dan of een gedeelte van sijn leger aen onse zijde gebleven was.

De wegh was redelijck goedt en gingh voorbij een casteel, dat almede geruineert was. Dese huysen zijn al meest tot sterckten gebouwt, op een vremde Yrsche manier, en hebben heel weynigh eñ heel naeuwe venstertjes. Het landt was hier soo hoogh noch berghachtigh niet, als daer wij geweest hadden.

De meestepart van onse menschen geloofden vastelijck, dat K. James den volgenden dagh voortgaen soude, eñ ons niet wachten. Was weder schoon en warm weder, maer smergens en savonts koudt.

10 *Maend.* Marcheerden van Atherdee, al. Ardee, tot op anderhalve mijl van Drogheda, sess mijlen of daeromtrent weeghs. Het land tusschen beyden is berghachtigh, maer niet met sulcke hooghe berghen, als wij in 't eerste in Y.

gevonden hadden. De huysen vañ landtluyden waeren overall mede geruineert.

Op omtrent anderhalf mijl van Drogheda komende, campeerden in twee linien op de hoochte, eñ saghen van daer Drogheda voorñ, 't welck van verre geleeck als een muer rontom hebbende.

Aen de overzijde vañ rivier de Boyne sagh men het campement vañ trouppen van King James, vrij distinctelijck; maer uyt de estendue van hetselve konde men niet oordeelen dat daer meer als 20/m man konde in wesen.

De bagage quam seer laet.

Men twijffelde nogh al, geconsidereert de inegaliteit vañ forces van K. James, de volgende nacht niet wel soude mogen deurgaen.

De Coning, gaende de gelegentheden besien, wierd geraeckt van een canonkogel, die hem sijn juste au corps, hemtrock en hemdt wegh nam, en hem 't vel een weynich schroeyde en contundeerde, eñ liet hij hem in een holle wegh verbinden, maeckende in 't eerst geen semblant van ongemack, eñ seggende alleenlijck: dat diende niet nader, eñ daernae tegen deghene die met hem waren: Messrs, pourquoy ne marchez vous pas?

Men sprack aen 't Hoff al, of 's anderen daeghs smergens men de rivier voor Drogheda soude soecken te passeren eñ forceren het retrenchement, dat men aeñ zijde van K. James langs deselve gemaeckt hadde.

Gingh met d'H[r] Hop vañ hooghte het leger vañ selve besien, en vond aeñ zijde, daer onse cavallerye de wacht hadde, Hompes, de Graef van Steenbock, etc. De vijandt hadde een baterije van vier veldtstuckjens, daer geduerigh mede schoot nae die wacht, dewelcke in 't eerste veel blooter gestaen hadde, waerdoor Steenbock onder andere 3 peerden verloren hadde. Tegen den avondt quam onse artillerye aen, en Goor, die daer het bewindt van hadde,

posteerde daervan 4 stucken van omtrent 12 pond, en̄ het schieten over en̄ weder duerde tot aen̄ doncker.

La Forest, die bij den Hertogh van Wurtenberg, commanderende de Deensche trouppes, was en̄ hem gouverneerde, seyde, dat men sanderen daeghs sien soude, wat voor luyden de Denen waeren, die men aen̄ Coning afgeschildert had als traitres.

11 *Dynsd.* Was smergens vroegh op, onseker zijnde wat de Coning in sin hadde te doen. Men sprack met geen asseurantie van de passagie van̄ riviere dien dagh te ondernemen, als een weynigh naer negenen, wanneer de Con. uytging te peerd, hebbende mij eerst een brief doen sluyten aen̄ Con^{nne}.

Ick was met Rooseboom tot Danckelman in sijn tent, die ons water met syroop van framboisen te drincken gaff.

Gingen daernae alle dry te peerd naer een geruineert kerckje, recht over het quartier staende, met een rondt boomtje daervoor. Het Regiment Gardes en̄ noch ettelijcke stonden daeromtrent, wachtende op het laege water in̄ Boyne. Dat gekomen zijnde, marcheerde het Regiment voorz. de hoochte af en over de knien in 't water over de riviere voorz. Het volck van K. James was geposteert in eenighe ledighe huysen, daerbij gelegen, en schoten vrij sterck op ons volck, omtrent een quartier uers; maer de onse daer nae toe naderende en̄ sterck schietende, sagen wij haer daer altemael uytloopen naer de hoochte, daer haere trouppen stonden.

De vijand quam daernae sterck af, en avanceerde tot in̄ rivier, bijnaer of hij hadde meenen te passeren, maer soo ras de onse een salve of twee op hem gegeven hadde, liep hij seer schielijck den berg op, telckens nochthans sich rallierende, en weder aenkomende, maer haest weder uyt een loopende, waerop dan het volck, bij ons staende, groote hoeras maeckte en met haer hoeden draeyde.

Ons volck, meer regimenten allengskens daerbij komende,

avanceerde geduerigh op de Yren, die al in 't eerste haer vier veldstuckjens van haer batterije hadden afgevoert, eñ eyndelijck heel begonnen te retireren, voor de Coningh, die sijn volck selver aenvoerde, eñ hem seer exposeerde.

De vijandt aldus aftreckende, gingh ick met Rooseboom eñ andere over de rivier, eñ naer de slinckehandt, daer het overal gestrooyt lagh met doode lichamen van menschen eñ peerden, de menschen alle naeckt uytgetrocken, meest door de vrouwen en canaille van het leger, die met haer beuyt op het veldt daerbij terstont marckt hielden.

De Coningh ondertusschen vervolghde de vijandt met onse trouppes, maer konde die niet aen het staen krijghen, loopende het Yrsche volck soo ras, dat onse cavallerye haer niet onderhalen konde.

Savonts sondt de Con. om sijn calesch, eñ wat eten, wesende te Belly Boughill.

12 *Woensd.* Wij marcheerden smergens vroegh van 't camp bij Drogheda naer Duleck, daer de Coningh was, vindende de heele wegh langhs nogh al vele doode lichamen leggen, eñ wierd geseght, dat er in het koren noch wel laghen, die men niet sien konde. De Con. logeerde iñ tent vañ Graef van Solms, en had den ganschen dagh sijn muylen aen.

Quam omtrent 11 ueren uyt de tent, en hebbende all de Officiers vañ Gardes, die bij de handt waeren, ontboden, seyde haer in 't kort, dat hij haer ten hooghsten bedanckte voor die dienst, die hem daeghs te voren gedaen hadden; dat hij die nooyt soude vergeten, en haer daervoor recompenseren. Ende een weynigh daernae dede de Cap^en^ belasten hetselve aeñ soldaten te seggen.

Mijn vrouw schreef, dat Boreel sijn wijff weder in genade aengenomen had.

Men seyde, dat Runnickhuysen van sijn quetsuren gestorven was.

Dit plaetsje van Duleck was mede al voor onse komst

heel uytgeplundert eñ gedestrueert, en wierden daer nochthans door onse Engelschen verscheyde wreedheden gepleeght aen vrouwen en miserabele menschen.

Rohan wierdt Commandr van Geertruydenbergh, eñ wierdt mij geseght, dat hij een meydt beyde de handen hadden afgekapt eñ de ooghen uytgesteken, eñ haer soo laten legghen.

Schreef aen mijn vrouw.

13 *Donderd.* Marcheerde het leger van Duleck naer Belliboughil.

Smergens, op mijn bed, quam de Wilde mij de quade tijdingh segghen van het gevecht, of liever bataille, die voorgevallen was tusschen het Fransche legher, onder Duc de Luxembourg, eñ dat vañ Staet onder de Prins van Waldeck, dat 6 a 7 ueren geduert hadde, eñ daer men meende 13 a 14 duysent man gebleven te zijn. Was gevochten iñ plaines van Fleury.

Het was seer laet, eer wij in 't campement quamen, door eenigh abuys, dat 's Gravemoer gehadt had, en daerover de Coning hem scherpel. overhaelde, hem seggende onder anderen, dat hij hem een heelen dagh iñ marche dede verliesen.

14 *Vrijd.* Bleven stil te Belliboughill, omdat het volck soo laet in 't quartier gekomen was daeghs te voren.

Op een hoogh berghje, voor het dorp, wierdt een man opgehangen, zijnde heel in 't wit, soo veel ick met de verrekijcker sien konde, eñ hongh niet hoogher als een voet of daeromtrent vañ aerde.

15 *Saterd.* Marcheerden van Belliboughill naer Singlas, een dorpje, leggende 3 mijlen van Dublin.

Sprack op de wegh met Coronel Schack, die seer wel iñ bataille met sijn Regiment gedaen hadde, eñ wel 30 man verloren. Naermiddagh gingh de Coningh wat slapen, eñ Portland mij omtrent hem siende, versocht mij wat bij hem neer te sitten op de bastkoffers, soo hij naer sijn

bagagie wachtede, die met de rest heel laet, dat is tegen sonnen-ondergangh, aenquam, eñ verhaelde ons wat hij in 't gevecht gedaen eñ gesien hadde. Prees de Graef Schomberg, en seyde, dat hoewel men hem voor wat heethoofdigh dede passeren, hij voorsichtigh eñ heel traitable was.

Ick was soo vaeckerigh op de marche, dat mij qualijck op het peerd konde houden.

Het volck quam hier met menighte van Dublin loopen, om de Coningh te sien eten, en spraken die luyden (alle Protestanten zijnde) van de vreese eñ het peryckel, daer sij in geweest waeren, vreesende elcke reys geplundert eñ vermoort te worden, eñ gevende soo veel zegen aen de Coningh, dat het een ontroerde, als men 't hoorde.

Bij het camp quam een sergeant, zijnde een Brabander, van bij de Graef, eñ onder de Hooghduytsche trouppen, die de Con. van Vranckrijck uyt gevangene geformeert hebbende, met de vangh aen King James overgesonden hadde, en waeren ten getale van 700 in Dublin, versoekende paspoort om naer huys te gaen.

16 *Sond.* Gingh de Con. smergens naer Dublin iñ kerck. Was een seer windigh weder, soo dat mijn tent qualijck konde ophouden.

De jonghe Southwel met ons etende, seyde, dat er eenigh advis was van King James embarquement; maer niet geheel vast.

Men seyde aen tafel, dat la Caillemotte van sijn quetsuer iñ dije gestorven was, hoewel sulx niet gemeent hadde.

17 *Maend.* Bleven in 't Campement bij Dublin.

De Coningh deed een reveue van 't Leger.

Waeyde snachts te voren seer hard, en deed mijn tent en bedde machtich schudden. Smergens was Römer bij mij, eerst nu uyt Engelandt aengekomen zijnde.

Daernae waeren 4 a 5 Capen van Gardes bij mij, Weck de Major, Marquet, Graef van Solms etc. Seyden, dat

men meende, dat den volgende dagh een groot detaschement gedaen soude werden van peerden eñ dragonders, om het gedebandeerde volck van King James, dat op het platte land nootsakelijck most stroopen, te attrapperen. Dat de Fransche trouppen, die geëschappeert waeren, haer niet met de geëchappeerde Yren wilden voeghen, maer een capitulatie voor haer selven maecken.

Savonts aen tafel seyde Sr Leger, dat Montpouillan geseght hadde, dat er eenighe tijding was, dat de twee vloten aen malkanderen geweest hadden, eñ dat de onse de windt vañ Franschen gehadt hadden, eñ dat het geluydt van 't schieten soo langhs soo meer afwijckende, gelooft wierdt, dat de onse de vijandt vervolghden.

18 *Dynsd.* Quam Cap^n Som bij mij, komende met de vloot vañ transportschepen etc., die in de baey van Dublyn gekomen waeren. Seyde, dat hij gesproken had met de Cap^n van 't jacht de Henriette, die hem geseght hadde van een Cap^n van een oorloghschip, uyt Engelandt komende, eñ geconvoyeert hebbende naer Yrlandt, dat de Franschen met haer vloot getracht hadden in 't Eylandt Wicht te landen, maer dat onse vloot haer gerencontreert hadde, versterckt geweest zijnde met sess schepen onder de Viceadmirael Evertzen; dat men 3 daghen gevochten had, en dat vañ vijandt 7 schepen genomen en 9 iñ grondt geschoten waeren, eñ de rest vervolght wierd; dat de Cap^n van 't oorloghschip naer Con. quam, om hem dat te seggen [1]). Seyde verders, dat Myl. Portland aen H^r Hop geseght hadde, dat hem konde gereedt houden ofte men mergen quam te marcheren, daer een gerucht van begon te komen van smergens aff.

Baersenburg seyde mij voor eten, dat de Con. hooft niet wel en stondt; dat hij dat soo even thuys komende van het doen vañ rest vañ reveue, chagrin was en met

1) Dit is altemael onwaer bevonden.

hevigheit gekeven hadde op de wacht, dat sij de kijckers soo dicht om sijn houte huysje liet komen; dat hij savonts te voren een brief gelesen had, daerover dat sij met haer twee, dryen het hooft elcke reys bij malkanderen staken, en hij seyde: Hoe kan dat wesen? Hoe kan dat wesen?

Ten half vieren, naer̄ eten, seyde mij de Wilde, dat men sanderen daeghs marcheren soude, en dat Heymans last had voor sess weken provisie te besorgen.

19 *Woensd.* Marcheerden van Singlas, twee mijlen van Dublin, naer de overzijde van̄ rivier tot op twee mijlen van̄ selve stadt, aen̄ voet van̄ bergen, genaemt .....[1]), in een effene plaisante plaine.

Reed met dr Hutton, die op de wegh rencontreerde, naer̄ stadt, die groot is, naer gis omtrent als Rotterdam, en̄ heeft vrij goede huysen, te rekenen naer de ordinarise steden van Engelandt. De rivier loopt daer midden door, en zijn daer 3 a vier goede groote brugghen over. De winckels waeren wat schrael gegarneert, en̄ het volck was slechter doorgaens gekleedt als in Engelandt, maer seer op de eygenste manier. Het vrouwvolck was middelmatigh fraey.

Flud, de galant van joff. Barlicum, commandeerde op het Casteel, 't welck nae 't vertreck van King James en̄ Tyrconnel noch gansch in order en̄ gemeubleert was, soo men mij seyde.

Omtrent het campement komende, kregen een sterck regen, die $\frac{3}{4}$ ueren duerde. Het scheen ofte het op de toppen van̄ hooghe voorz. bergen continuelijck regende.

Hoorde van alle kanten, dat de tijdingh, gisteren door Som gebracht, een leugen was, en̄ dat van onse vloot een schip verloren en̄ een in̄ grondt geschoten was. De Coningh sprack daer niet van, maer men begon te segghen, dat daer verraedt geweest was onder de vloot; dat onse Hollandtsche schepen alleen gevochten hadden, en̄

1) Niet ingevuld.

de Engelschen (uytgenomen eenighe weynighe, die niet gelast waeren) niets gedaen hadden.

Desen dagh wierdt de Gn̄ael Majoor Douglas gesonden met een detachement van, soo men seyde, omtrent de 10000 man, voetvolck, ruyters en̄ dragonders, naer de kant van Athlone, en̄ Eppinger met een ander van ruyters en̄ dragonders, soo geseght wierd, naer Wexford en̄ Waterford.

In de naermiddagh quam een expresse van hem, daerbij liet weten dat het Casteel van Wexford, daervan de Protestanten onlanx sigh aldaer hadden meester gemaeckt, van de trouppen van K. James weder belegert en̄ geattacqueert wierd.

Ouwerkercken quam savonts aen̄ Con. seggen, dat gesproken had aen een man, die gesien had, dat K. James hem te Waterford geëmbarqueert hadde.

20 *Donderd.* De Con. sondt smergens Baersenburg, om mijn horologe te leenen; het sijne ontstelt zijnde. Ontboodt mij daernae en teeckende veel dinghen.

Een man was gekomen van Waterford, die K. James aldaer had gesien als hij hem embarqueerde, ende hem seer vervallen hadde gevonden van aensicht, alsmede den Hertogh van Berwick.

Naermiddagh reed met Rooseboom naer Dublin en gingen op 't Casteel, Flud ons een Officier medegevende, om ons alles te thoonen, dat niet veel te beduyden had. Het nieuwe gebouw, daer Tyrconnel en King James in gelogeert hadden, was toegespijkert, omdat, soo sij seyden, daeruyt elckeen stal, de tapijten afruckten etc.

Het was in̄ stadt seer vuyl van den weynigh regen, dien morgen gevallen. De winckels waeren slecht versien, en̄ in een dingh, dat sij de Exchange noemen, waeren der maer 4 a 5 open.

Ymant (meene Sr Leger) seyde mij, dat de Coningh aen Eppinger, doe hij vertrock, geseght hadde, dat hij hem kort soude volgen.

Ginckel was savonts bij mij, en seyde onder anderen dat, hadde onse bataille qualijck voor ons uytgevallen en de Con. gebleven, wij altemet al souden lijcken geweest hebben.

Het volck in Dublyn sagh er vrij morsigher uyt als in Engelandt; de kinderen sijn de meestepart soet, eñ de vrouwen hebben een aengenaeme stem eñ uytspraeck.

Van 't zee-gevecht hoorde men niet nader. Meester quam van Belfast weder in 't leger, wesende noch vrij krepel van de jicht. Zuylesteyn had die zedert 4 of 5 daghen mede.

Marcheerden van 't campement, op̄ 19. gemelt, 7 a 8 mijlen verder, door een steetje genaemt Naas, en campeerden een weynigh verder, en hadden groote en breede wegen.

Praete op̄ wegh met Hop en Oyen, voor sijn Regiment marcherende.

Men seyde, dat de Con. daeghs te voren brieven gehadt hadde van Mylord Dover eñ vañ Gouverneur van Waterford, dewelcke, door die Lord gepersuadeert, aeñ Con. soude hebben doen weten, dat die stadt voor sijn dienst bewaerde.

De geheele ruyterije, die nogh bij ons was, naer̄ detachementen vertrocken onder Eppinger eñ Gñael Major Douglas, soude desen dagh vooruytmarcheren naer Waterford, eñ de Coningh daerop volgen met de infanterie, de gardes te peerd en het regiment te peerd van Boncour.

Soo wij op 't veldt aen tafel saten, quam een expresse van Dublin, brengende aeñ Con. tijdingh, dat twee oorloghschepen met eenige coopvaerders iñ Dublin-Bai waeren ingekomen.

Een Luytent van Garde, savonts met ons etende, seyde, de Hr Hop een brief te hebben hooren lesen, daerin stondt dat den Admirael Herbert den 1en deser in een Crijchsraedt vañ vlooten geproponeert hebbende, of men de

vijandt soude aentasten, alle de stemmen voor̄ affirmative waeren, maer dat hij twee of dry aen sijn zijde gekregen hebbende, resolveerde te blijven leggen. Dat den 2en deser expresse last gekregen hadden van̄ Coninginne; daervan geen kennisse aen̄ Officieren dede, maer seyndede met de vlagghe van te attacqueren. Dat daerop de Hollandtsche vloot aenviel, maer hij, Herbert, met de Engelsche stil bleef leggen. Dat de Hollanders, wel vechtende, door het getall der vijanden het te quaet kregen; — dat den Hert. van Grafton dat siende, haer met noch twee a dry schepen te hulp quam. Dat er van onse schepen 4 of 5 genomen waeren, en̄ de rest door een stilte van de vijandt was afgeraeckt. Dat Herbert in een brief aen̄ Coningin de onse seer gepresen hadde. Dat vervolgens Mylord Devonshire gesonden was en Herbert in arrest genomen hadde.

22 *Saterd.* Marcheerden uyt het campement voorbij Naas tot dicht bij een groote brug met 4 boghen, leggende over een schoon riviertje, doen seer ondiep, aen wiens overzijde een dorpje, genaemt Kilcullin, leght. Een weynigh van daer siet men aen de rechter-handt een groot landt-huys, met vele seer hooghe schoorsteenen en een groote muer daerbij, om thuynen of een parckje; is genaemt Jegginston.

Dit was een marsch van 10 mijlen, die het volck seer fatigeerde door een abuys in het dirigeren van̄ marsch, de linien malkanderen couperende.

De Engelsche soldaten plunderden overall schapen en koeyen etc. De Con., door een dorp komende, en een op 't feyt attrapperende, sloegh hem dicht met sijn rotting, en deed hem medenemen.

Daeghs te voren had de Wilde brieven van sijn schoonsuster, daerin seght, dat vreesde dat de dispositie over de vacante charges door de bataille bij de Staten en̄ den Con. aen̄ Prins van Waldeck soude gelaten werden.

23 *Sond.* Marcheerden van bij Kilcullin 6 mijlen verder,

en campeerden bij een dorp, genaemt Tonolin of Tomolin, leggende in̄ caert op de ronde van Dublin naer Catherlagh, op een plaets van waer men op een mijle verder siet leggen een groot huys van Sr .. Ketton.

Op de wegh, niet verre van 't voorgaende quartier, wierden volgens sententie gehangen vier Engelschen, over plunderinghe, en wierd geseght, dat dieghene, dewelcke de Coning daeghs te voren geslagen hadde, daeronder was.

Praete op de wegh met Germain van de saeck van Torringhton, daervan hij seyde mede gesproken te hebben met de Gn̄ael Major Kirck, en̄ dat die hem niet en wist te excuseren, maer geseght hadde, dat men hem moste hooren. Dat hij tegen M. Portland geseght hadde, dat hij meende dat er een cabale en correspondentie was tusschen Torringhton voorz. en̄ andere Officieren, maer dat hij dat niet en bevondt.

Quamen ten 11 ueren in 't quartier. Schreef aen mijn vrouw.

24 *Maend.* Bleven stil in 't camp bij Tonolin of Tomolin.

De Con. schreef aen̄ Staten, thoonende sijn leetwesen over 't verlies in̄ slagh van Fleury en̄ in̄ slagh ter zee, versekerende dat de wandevoiren van̄ Engelschen in die occasie severelijck sal straffen, en̄ onse schepen in Engel. doen repareren. Seght oock, dat hier in Yrland gedaen hebbende, meent over zee te gaen, en̄ selfs korts daeraen in Hollt te komen. Hij recommandeerde oock door een brief aen̄ Staten de jonghe Simon van Slingelandt tot de vacerende plaets van sijn vader.

De Coningin had Will Harbord naer Hollandt gesonden, om met de Staten te concerteren over de reparatie van̄ vloot, en volgens een langhe instructie, die de Con. mij gaff om den brief naer te richten. De Coningin thoonde seer te vreesen, dat de Franschen in̄ naeuwe zee tusschen Engelandt en Irlandt souden komen en̄ ons de communicatie van wederzijden afsnijden.

25 *Dynsd.* Marcheerden smergens van Tomolin of Tonolin naer Castlodermott, en campeerden een weynigh voorbij die plaets, zijnde een geruineert dorp. Wij passeerden nogh een ander, Belan genaemt, insgelijx gedestrueert, apparentelijck beyde in̄ tijdt, doe Cromwel, naer de massacre van̄ Protestanten, Ierlandt t'onderbracht, brandende alles daer hij quam, van Karickfargus af tot Dublin.

Op de wegh vonden wij weder drie soldaten aen boomen opgehangen, over plunderingh.

Naer den eten, dewijl mijn tent, even aengekomen wesende, opgeset wierd, in 't gras sittende met Beaumont en Baersenburg, seyde de eerste dat, hebbende aen̄ Graeff van Solms gesproken om avancement, sijn broer in̄ slagh bij Fleury zijnde gebleven, deselve hem geseght hadde, dat hij best selfs aen̄ Coningh soude spreken, en̄ dat de Con. de dispositie over de vacante charges aen̄ Prins van Waldec was latende, dat mij seer fascheerde, en̄ weder gedachten dede krijgen van mijn plaets te quitteren, werdende soo onweerdelijck gehandelt.

26 *Woensd.* Marcheerden smergens van 't camp bij Castlodermott naer Catherlagh of Carlo, soo het de inwoonders noemden. Is een redelijck groot vleck, 4 a 5 mijlen van 't vorighe camp. Wij campeerden omtrent een mijl vorbij die plaets, op eene hooghte, dicht aen̄ kant van de rivier the Barrow, ende was het gesight van daer naer die plaets seer plaisant.

In een huys, op 't eynde van̄ stadt, naer̄ kant van 't leger, saghen wij een seer fraeye vrouw uyt de venster leggen, wesende een brunette, en wierdt geseght, vrouw van een Luytenant, onder K. James trouppen, te wesen.

Dese plaets was vol volck, en velerhande eetwaren daer te koop. Men dede voor al de principale huysen schiltwachten setten, om het plunderen van̄ soldaten te beletten.

's Gravemoer en Ginckel quamen van buyten, Ginckel

met de cavallerye, bij Schomberg gecommandeert, zijnde tsamen met Douglas vooruytgegaen. Seyden, dat de vijandt met een corps, ten deele uyt soldaten, ten deele uyt landtluyden bestaende, bij een plaets, genoemt Kilmrahill, stondt; dat in Waterford twee Regimenten vañ vijandt laghen, eñ oock volck in Limrick; dat Eppinger met sijn detachement te Wexford en elders vañ luyden seer wel onthaeld was geworden,

Ick kreegh een brief van mijn vrouw, die seght, dat all de vrinden bij haer geweest waeren, om te seggen, dat mij rieden de plaets vañ overleden Secretaris Slingelandt te versoecken, om uyt mijn ongeruste leven te komen. Dat Verbolt eñ de Pensionaris Hop daer mede nae stonden.

De verledene nacht was Cap^{n} Butler weder van Londen gekomen, daer hij de tijding van onse bataille aeñ Coningin gebracht hadde. Seyde, dat den Admirael Herbert in den Tower geset was, eñ dat geen excuse allegeerde, als dat hij meende dat men hem veel geobligeert was; dat hij niet gevochten hadde, doordien apparentel. de Engelsche vloot de selve fortuyn met de Hollantsche soude geloopen hebben; dat het volck van Londen soo op hem verbittert was, dat sij, meenende dat Myl^{d} Yarmouth, die mede iñ Tower gebracht was, in een besloten koets, Herbert was, sij hem meenden daeruyt te halen en te mishandelen, hadde hij niet van selfs hem verthoont.

27 *Donderd.* Marcheerden te 6 ueren van 't camp bij Cathelragh naer Wels, gaende de marche langs the riviere the Barrow, en passerende wij die eerst over een brugh, genaemt Lougline-bridge en door het dorpje daer se in leght, en dat gansch geruineert was. Aeñ brugh leggen de ruinen van een oudt Casteel, zijnde al vrij groot geweest, en getimmert gelijck de meeste Iersche gebouwen, van steenen, daeromtrent uyt de grondt gehaelt, maer van seer differente groote. Wels is mede een geruineert dorp.

Daeghs te voren, soo de Con. uyt de tent quam, daer bij savonts iñ prayers geweest was, quam du Puy, die Edelman vañ Coningin geweest was en Capiteyn te voet in onsen dienst, en viel op sijn knien voor de Con. De Con. hem seggende, gesurpreneert zijnde: What ayl you, go away, go away. Hij seyde, op weg geweest te zijn, om te Dublin bij de Con. te komen, maer dat onderweghen gespolieert was, en hem over de 150 pieces met de rest van sijn goedt afgenomen. Versocht een passepoort en reysgeldt.

De Con. schreef een brief van bedancking aeñ Lt Admirael Evertzen over sijn diensten, iñ bataille ter zee gedaen.

28 *Vrijd.* Marcheerden smorgens ten 6 ueren uyt het camp voorbij Wels tot voorbij Bennitsbrigde, 8 mijlen weeghs; hier seyde men, dat wij den volgenden dagh, eñ mogelijck noch een langer, souden blijven leggen.

Ooyen eñ Cralinghen waeren naermiddagh bij mij, de eerste mij een schaep gevende voor mijn knechts.

Mr . . . .[1]), Hofmeester vañ Prins van Hessen-Darmstadt, was een tijdtlang bij mij.

Men seyde, dat een partij te peerdt van d'onse, van 25 man, vañ vijandt geslaghen was, en 5 a 6 vañ onse gevangen.

29 *Saterd.* Dr Hutton smergens bij mij choccolate drinckende, seyde mij, dat onse Ruyterije haer meester hadden gemaeckt van een plaets, genaemt Clonmell, gelegen tusschen Waterford en Lymerick, op de rivier de Shure, en de correspondentie tusschen beyde afsnijdende; dat savonts te voren eenighe Papisten van Waterford bij ons aengekomen waeren, om van 't beneficie van 's Coninx Proclamatie te jouisseren.

Mylord of Ormont was daeghs te voren naer Kilkenny

---

1) Niet ingevuld.

gegaen, dat hem toebehoort, eñ geseght wierd een goede plaets te wesen.

De Hr van Zuylestein was smergens oock bij mij, en gaf hem chocolate.

De Con. was smergens nae Kilkenny, om het te sien.

Bleven dien dagh legghen, sonder marcheren.

Men seyde dat Eppinger Clonmell voorñ innemende, een deel geldt vañ inwoonders had afgeperst.

30 *Sond.* Marcheerden van Bennet-bridge tot op een plaine onder die bergen, genaemt Rossenarrow, in Iers beteickenende champ de bled, daer campeerden; de marsch was te minsten 7 goede mijlen. Wij passeerden door Kell, een grootachtige plaets, maer heel gedestrueert.

De gansche marsch langhs waeren de aerdighste en schilderachtighste gesichten van de werelt, oock sagh men menighte van huysen en torens van dorpen.

De Secretaris van Sweden seyde mij op de wegh, dat de Coningh geseght hadde, dat hij de arme vrouwen en kinderen beklaeghde, die in Waterford waeren, als presupponerende dat die plaets soude opiniatreren en met assaut werden ingenomen.

Met de voorz. Secretaris pratende vañ schepen, die tot ons secours uyt Sweden mosten komen, volgens tractaet, eñ niet en verschenen, seyde hij, dat hetselve tractaet medebracht, dat Sweden de vrije commercie met Princen in haer regard neutral soude houden eñ exerceren, hetwelck men haer nu wilde beletten eñ disputeren.

In de marsch schoot de Vendrigh Croon een wouw, of diergelijcke grijpvogel, iñ lucht, eñ Court, een knecht vañ Graef van Solms, een andere; die vogels hier seer veel zijnde, eñ seer leegh eñ bij de menschen komende.

Dicht bij ons camp lagh een huys of casteel, en een groot quartier uers van 't selve was een source van seer goedt eñ koudt water, daer ick alleen te voet naer toe wandelde.

31 *Maend.* Marcheerden van Rossenarrow de rechterhand op naer Carrick, een plaetsje gelegen op de rivier de Shure, daer Waterford mede op light, eñ daer wij over mosten, om 't selve te lande te konnen naederen, geen brugh zijnde, als daer te Karrick.

Wij campeerden in een effen plaisant veldt, gelegen voor 't huys, dat Mylord of Ormond toebehoorde, maer daer eenen Coronel Butler, broeder vañ selve Lords grootvader, een man van 80 jaer, en Papist, op woonde. Het leght op de rivier voorz., die hier al vrij breedt is, eñ seyden sij, dat men uyt de keucken salmen konde vangen, om terstont iñ ketel te doen.

Het regende den ganschen dagh met vlagen, dat de wegen nat en glibberigh maeckte, zijnde sonder dat op veel plaetsen ongemacklijck en quaedt, eñ is daer, niet verre van Carrick, een vrij steyle afgangh. Op de wegh sagh men verscheyde gebrokene wagens en karren legghen.

Van dit Carrick sondt de Con. dese naermiddagh een trompetter naer Waterford, om het op te eysschen.

Was seer vaeckerigh van al 't marcheren.

De Con kreegh de lijst vañ doode eñ gevanghene Officieren, iñ laetste bataille iñ plaines van Fleury. Hoorde de Con. voor sijn tent seggen, dat hij die lijst gekregen hadde. Aen de Wilde, gelijck plaght te geschieden, was geen copye daervan, op ordre vañ Prins van Waldeck, gesonden.

Germain vertelde savonts, dat op het Casteel voorz. geweest was, eñ daer den oude man met eenighe seer fraeye ladies gesien hadde, daer den Hertogh van Ormond savonts mede soude eten. Waeren alle vinnighe Papisten, eñ seyden, dat sij van de Coningh niets meer konden hopen, als dat hij haer hun leven soude salveren. Seyden oock, dat de Con. van Vranckrijck al te grooten Prins was, om te konnen gelooven, dat hij King James in sijne noot soude verlaten.

In dit Casteel wierd geseght, dat uyt de keucken, die op de rivier sagh, men salm konde vangen, en terstont iñ ketel doen. Die middagh aten wij kleine truittes, die heel goedt waeren, in dese rivier gevanghen.

AUGUSTUS.

1 *Dynsd.* Smorgens was d^r Hutton bij mij, en dronck choccolate. Seyde, dat op het Casteel of Fort te Dungcannon, bij Waterford, 40 stucken canon waeren, eñ dat meende dat de Yren daerin haer defenderen souden.

Kreegh eén brief van mijn vrouw vañ 17^en Jul. Men had doen iñ Haegh de tijding eerst gekreghen van het gevecht ter zee, daerover sij seght, dat groote verslagentheit was. Sij seght oock, dat Mevrouw van Beuningen beter, eñ de doot geëchappeert was.

2 *Woensd.* Smergens was 's Gravemoer langh bij mij, als nogh te bedde lagh.

Naermiddagh hoorde van Haersolte, die evenwel niet heel klaer spreken wilde, dat binnen 2 of 3 daghen de Coningh soude naer Engelandt gaen, tghene vervolgens van meer andere, als 's Gravemoer, Hop, etc. verstondt.

De Wilde, hebbende met van Leeuwen, Secretaris van Myl. Portland, gesproken, hadde hem geseght, dat het soude konnen gebeuren, dat sij malkanderen eerlangh nogh wel eens te Voorburg souden spreken. Dr Hutton was smergens oock langh bij mij.

3 *Donderd.* Smergens hoorde van Hutton, dat het garnisoen van Waterford met capitulatie was uytgetrocken.

Hoorde dat Portland, Ouwerkerck en Schomberg met de Con. souden overgaen.

De Fiscael Rooseboom was geweldigh bangh, dat hij soude moeten in Yrlandt blijven, eñ begon te seggen, dat hij een loop gekreghen had, etende nochtans smiddaghs voor twee andere. Seyde daernae, dat 's Gravemoer hem

die part gespeelt hadde, van aeñ Coning te seggen, dat soo veel Nederlantsche trouppen in Yrlandt blijvende, hij daer oock nootsakelijck was.

Naermiddagh, sprekende vañ Secretaris vañ Raedt van Staten sijn plaets, seyde, verwondert te zijn waerom ick die niet gesolliciteert hadde, daerop hem geen bescheydt gaf. Seyde, dat hij daerom aeñ Coning gesproken hadde (si dîs placet), eñ dat tot antwoordt gekregen hadde, dat de Con. nu geëngageert was, maer dat hij hem spreken soude, als daer wat anders voorquam.

Naermiddagh vañ Coningh komende, die geteeckent hadde, hoorde van Ginckel, die een compagnie voor Sillaert van hem gekregen hadde, dat hij de dispositie over de vacante plaetsen in Hollandt aen de Prins van Waldeck gelaten hadde; dat die die provisionelijck vergeven soude, maer dat hij, die dispositie gesien hebbende, daerin soude konnen veranderingh doen, als soude goedtvinden, vallende die saeck uyt soo als ick hadde gevreest.

Verreuylde mijn bruyn peerdt tegen een wit van Golsteyn, het mijne wat ongemackelijck wesende.

5 *Vrijd.* Smergens wierd aengesproken eñ geimportuneert van luyden, die de Con. charges toegeseght hadde, onder anderen van Heyden, Cap^{n} onder de Guardes, die seyde, dat de Con. hem belooft hadde een vañ beste Regimenten, iñ dienst vañ Staet vacant, eñ daerbenevens het commandement van Coevorden.

Naer de middagh gingh met Rooseboom eñ Cap^{n} Coljaert, onder de Gardes, op den hooghen bergh bij het campement vañ Con. gelegen, om waer te komen wij wel anderhalf uer van doen hadden, eñ zijnde de wegh stijl eñ het weder heet; was seer nat in 't sweet doe thuys quam, eñ seer gefatigueert, waertegens mij ververschte met seck, gemenght met water.

Op de wegh quamen veel Yren tegen, mans eñ vrouwen, brengende hoenderen eñ gansen te koop, meest heel

arm eñ qualijck gekleedt, maer gaende wel te voet en beter als wij deden. Wij gingen door het dorp Carick, daer het geweldigh Yrsch er uytsagh, vuyl eñ arm. Daerbij was een kerck, die sonder dack eñ gansch geruineert was, eñ de dootsbeenderen hier en daer over de vloer eñ iñ hoecken gesmeten. Daer stondt een tombe van een Heer van Waterford, daer voorop de memorabilia vañ Passie stonden, als den Haen, de Geessel-roeden, de 30 Silverlingen, en die men in 't eerst gemeent soude hebben dat Hieroglyphen waeren.

Pijper (de Major van Montpouillan) seyde, met luyden gegeten te hebben, die de Con.- quamen versekeren vañ redditie van Copik, Dungarvan en Jouwel; maer den volgenden dagh metten Graef v. Solms daervan sprekende, wierdt bevonden leughen te wesen.

De Con. was dien dagh naer Waterford, daer het garnisoen was, uytgetrocken zijnde, in een seer slechte staet en qualijck gekleedt, en qualijck gewapent, eñ hebbende seer weynigh bagagie bij sich.

5 *Saterd.* Marcheerden van Carick naer Bennitbridge. Ging met Rooseboom omtrent ten half thienen wegh (de Coning daer blijvende tot sanderen daeghs), en reden sonder still te staen tot Bennitbridge, daer wij den 28en Jul. gecampeert hadden, met intentie om iñ dry volgende marchen te Dublin te wesen, om daer t'scheep te gaen naer Engelandt. Deden deselfde wegh, die wij in 't derwaerts gaen gedaen hadden.

Was, daer aenkomende, seer moede, sess of 7 ueren achtereen te peerd geseten hebbende. Was goedt weder met somtijts een lichte en kleyne Iersche mot.

8 *Sond.* Marcheerden van Bennit-bridge door Gowren, een Yersch vleck, vrij geruineert (4 mijlen) tot Loughlinebridge (5 ueren) daer over de rivier the . . . . . . [1]) pas-

1) Niet ingevuld.

seerden, eñ logeerden even voorbij Catherlag (5 mijlen).

De Con. ging dien dagh eerst van Carrick en quam mede te Catherlagh. De wegh was overall seer goedt.

La Feuillerest dronck choccolate met mij en reden t'samen.

Montpouillan had geseght dat, soo de Con. goede tijding kreegh uyt Engelandt, eñ dat de Franschen (gelijck men seyde dat hij vreesde, eñ waerom de Coningin hem soo sterck versocht hadde om wederom te komen) niet gelandt en waeren, hij geseght had, wederom te sullen gaen naer 't leger.

It 't quartier komende, hoorde dat de Maj^r Gñael Douglas van Athlone geretireert was, hebbende niet volx genoegh om de vijandt iñ stadt aen beyde zijden vañ rivier, die daer door loopt, aen te tasten.

Hadden tot 2 ueren naermiddagh regenachtigh en daerna seer schoon weder.

Savonts hoorde van Rooseboom eñ andere, dat de Con. begonde te spreken van weder naer 't leger eñ met hetselve naer Limmerick te gaen, omdat tijdinghe hadde, dat de Franschen met haer vloot niet gelandt, maer vañ Engelsche kust waeren afgeweken, doch dat eerst voort nae Dublyn soude gaen, om daer eenighe dingen, als die van 't canon, te reguleren; dit stondt niemant veel aen, eñ Rooseboom alderminst, die terstont weder van loop en ongesontheit begon te klagen.

De Gñael Major Kirck, naer Duncannon gesonden, wierdt geseght ordre te hebben van geen capitulatie met dat volck te maecken, eñ de plaets (ofte liever fort) aeñ soldaten te laeten plunderen.

7 *Maend.* Marcheerde smergens ten half elven met Rooseboom en la Feuillarest naer Killcullen-bridge (19 mijlen), daer wij den 22^en Jul. voorgaende gecampeert hadden. Dit was een fatiguante reys, door schoon weder, maer heet.

In 't quartier komende, hoorden wij dat de Con. sekerlijck naer Limmerick met het leger gingh; maer Ouwerkerck seyde mij, dat de Con. geseght hadde, dat mij te Dublin soude laeten, omdat geen calesche en hadde.

Onderwegen vertelde de la Feuillerest, dat Chardin de grootste gierigaert eñ woeckeraer van de werelt was, verhalende van sijn streken.

Naermiddagh was bij de Con., die mij te schrijven gaf, sittende in sijn koets. Praete vrundelijck en vertelde mij, dat de Infante van Portugael haer van een Cavaliero hadde laeten met kindt maecken. Dat denselven al onthalst eñ sij in een clooster gesteken was.

Had brieven van mijn vrouw van 22 en 25 Jul.; iñ leste spreeckt van onse victorie van Drogheda.

De Con. voor̄ koets staende, eer sijn huys opgeset was, sprack veel vañ liberaelheit vañ Regeringh in Hollandt, in 't geldt geven tot de recreuttes, equippagie ter zee, etc.

8 *Dynsd.* Marcheerden van Kilkullin-bridge tot op Chaffrel-Lezard, een dorp, 2 ueren van Dublin. De Con. logerende daer in een huys, getimmert bij den ouden Hertoch van Ormont, en daernae beseten bij Myl. Tyrconnel, doenmaels Viceroy van Yrland. Het leght wel twee groote mijlen vañ groote Roade naer Dublin, aeñ slincker handt, is nieuw gemaeckt eñ netter als de Yrsche gebouwen. Om daerbij te komen, passeert men over een brugh, leggende over een groote beek of riviertje, eñ van daer naer Dublin, is een seer schoon gesicht, daer het dorp eñ het serpenteren van het voorz. riviertjen inkomt.

Ick was seer moede van 6 ueren rijdens (de marsch wesende 17 mijlen en het weder seer heet), vondt noch bij geluck aen een herbergh bier, dat anders doorgaens niet te krijgen was.

Men sprack noch twijffelachtigh vañ Con. reys naer Limmerick, maer de meeste apparentie was, dat hij gaen soude.

Naer men seyde, was het fort van Duncannon met capitulatie overgegaen aen̄ Con.

Naer̄ middagh was Meester bij mij, mij twee bottels, een met rijnsche en̄ een met clairet, brengende, beyde seer goedt.

Had een camertje op het huys van̄ Con., dat van de Wilde nam, in plaets van een grooter, maer seer heet door de hooghte.

Reed de gansche wegh met la Feuillarest.

9 *Woensd.* De Wilde seyde mij smergens, dat de Con. naer Dublin was, om de vloot te sien; dat hij vrijdaghs naer de kant van Limmerick soude vertrecken; dat er de voorgaende nacht brieven gekomen waeren, medebrengende dat de Fransche vloot in Torbay lagh.

De Coning mij ontboden hebbende, seyde mij, dat naer Londen soude gaen, en̄ de Wilde met hem naer Limmerick doen gaen. Was welgesint en̄ lachte daerom, dat hem seyde, hoe Rooseboom de siecke gemaeckt had, uyt vrees van mede te moeten gaen.

De tafels, behalve die van̄ Con., altemael wegh zijnde, att wat met Rooseboom op mijn camer.

10 *Donderd.* Was smergens op̄ Con. levé, laetende hem een brief teeckenen voor twee Switzersche Officieren, aen̄ Prins van Waldeck, om hem te recommanderen haer yder een van̄ vacante comp^en^ te doen hebben.

De Con. vraeghde, wanneer vertrecken soude. Hij wegh zijnde, reed met Rooseboom te peerd naer Dublin, en gingen naer Hop, die tot eenen Humeri, aen̄ rivier woonende, en̄ directie en̄ customes hebbende, logeerde. Aten daer met hem tot denselven Humery, een kleyn, olijck en talmachtigh mannetje wesende; sijn vrouw en schoonvader waeren oock aen tafel. Daer was seer goede vis, maer op sijn Engels gekoockt, en̄ daermede bedorven.

Talmden met Humeri om een schip voor onse peerden, en een voor onse bagagie te krijgen. Dat liep soo lang

aen, dat bijnaer geen tijdt had om een slaepplaets te krijgen.

Naerdat wij savonts, Hop, Danckelman, Gendt, Rooseboom en ick in̄ Duke's Head taverne gegeten hadden, kregen evenwel een, naer langh talmen, tot eene m^{rs} Lisle.

11 *Vrijd.* Talmden noch al om de voorz. schepen te krijgen, die opgesocht mosten worden, de transportschepen, die daer geweest waeren, meest alle wegh zijnde om de ruyterije, die nae Engelandt uyt Yrlandt gesonden was, met de Graef Schomberg over te brengen. Onse Cap^{n} White van̄ Monmouth wilde met geweldt Gendt en mij, die naer 't jacht vooraf wilden, noch niet hebben, sonder eenighe goede reden te seggen.

Talmden noch al om de schepen, maer 't was sulcken harden windt, dat wij, schoon gereedt geweest hadden, niet souden hebben konnen vaeren.

12 *Saterd.* Was smergens weder tot Humeri, die noch al bleef talmen met het schip voor̄ bagagie.

Observeerde een kerck te Dublin, getimmert bijnaer als de Rotonda te Romen, en genaemt St Andrews-Church.

Aten at de Duke's Head. Over tafel keven Hop en̄ Danckelman, die Hop in een dispute eerst komende over de Hollantsche admodiatie, seyde, dat hij kinderlijck sprack.

Sondt mijn bagagie naer het jacht, eyndel. een schip daervoor uytgevonden zijnde.

Naermiddagh was met Hop en Gendt tot la Feuillerest, die meende te Dublin te blijven tot de Con. soude wederkomen.

13 *Sond.* Smergens ten half achten reden ick en Rooseboom met een koets naer Kings-end, buyten Dublin, en kregen onse bagagie en̄ peerden niet aen boordt voor 12 ueren.

Voeren doen altemael aen 't jacht en̄ maeckten zeil, en avanceerden niet heel veel, omtrent 9 ueren een stilte komende.

Aten smiddaghs en savonts in 't jacht.

14 *Maend.* Smergens ten 4 ueren begon te waeyen, eñ wij avanceerden doe wel, maer Rooseboom eñ ick waeren sieck, hoewel ick niet overgaff, maer konde niet eten, en ten 5 ueren opgestaen zijnde, most weder iñ kooy.

In de naermiddagh begon men de bergen van Wales eñ de rest vañ kust te sien; quamen snachts op ancker.

15 *Dynsd.* Omtrent 3 ueren iñ mergen gingen t'zeil met het getijde, en seylende de rivier van Chester op, quamen omtrent 10 ueren ten ancker, een half uer van 't Beere-house, daer wij den 20en Juny voorleden geslapen hadden.

Het landt op selve rivier aeñ rechterzijde is genaemt Flint-shire, eñ is seer schoon en plaisant.

Hop met Gendt gingh aen landt, eñ reed op boerenpeerden naer Highlake, een uur van ons af, daer onse peerden- eñ bagagieschepen aengekomen waeren.

In zee observeerde daeghs te voren veel vañ seequabben, die schilderachtigh en ongemeen van maecksel eñ couleur zijn.

Naermiddagh lieten ons van 't jacht roeyen naer een herbergh, genaemt the Kay-house, daer de Capn van 't jacht ons versekert had dat wij peerden en koetsen genoegh souden vinden; maer naer langh talmen kregen der voor mij en Rooseboom met groote moeyte, het mijne moetende van een jonghen, die het wederom soude brengen, geduerigh gesweept worden, of konde het niet voortkrijgen.

Sagh daer aen 't Kay-house een seer fraeye dochter, die met een Officier in een thuyn alleen gingh. Onse peerden quamen van Nasson, een dorp, daer dicht bij gelegen.

Pieter, een tijdt langh te voet gegaen hebbende, raeckte onderwegen noch op een peerd, en quamen savonts ten 7 ueren te Chester.

Danckelman geen voiture naer sijn sin konnende krijgen, gingh weder naer het jacht, eñ quam sanderen daeghs.

In 't jacht des middaghs aen tafel keven Rooseboom en Gendt over eenighe luysighe dispute, daer Gendt altijt vol af was, en hij seyde mij daer naer, dat het weynigh gescheelt had, ofte hij soude hem om sijn ooren gebruydt hebben; maer de storm gingh weder leggen.

Te Chester wierden door een man, peerden verhuerende, gewesen in 't huys van een lawyer, mr Lloyd genoemt, daer de vrouw, seer fraey zijnde, selfs voor deur quam, en ons seer vrundelijck binnen nooyde, en gaff ons goede camers. Het was iñ Yard, bij de kerck.

Aeten iñ Pyed Bull tot een weerd, dat een Alderman was, dicht daer bij, eñ daer onse peerden souden staen.

16 *Woensd.* Wachteden naer onse peerden eñ bagagie.

Aten savonts iñ herbergh vañ Coach and Horses, daer Danckelman, dien morgen aengekomen, logeerde, eñ daer het wat beter was als tot den Alderman, daer wij noch smiddaghs aten, eñ daer Hop en Gendt bij ons quaemen, soo wij aen tafel saten, hebbende soo slecht gegeten, dat met goeden appetyt weder aenvielen.

Hop vertrock met sijn cales, hebbende peerden gehuert om de sijne te verschoonen.

Gendt klaeghde over sijne imperieuse manieren van doen, eñ seyde, dat hem seer moede was, maer met hem over moeste. Hoorde dat Gendt in 't jacht niet met alle gegeten hadde.

Savonts quam onse bagagie eñ peerden van Highlake, daer gelandt waeren.

17 *Donderd.* Aten smiddaghs noch iñ Coach and Horses, met Danckelman, en betaelden af tot onsen Lawyer, gevende yder 2 croonen. Huerden een stage-coach, die van Londen gekomen was, voor 10 pond sterl.

Sond mijn peerden met Henrick, twee palfreniers eñ Jan, eñ mijn car met bagagie nae Londen, eenighe grove

bagagie, als tenten etc., met de ordinarise groote wagens laetende naerkomen. — Hield Pieter met een hand-peerd bij mij: Danckelman was bij ons.

Quamen savonts te White-Church, een goed dorp, 14 groote mijlen van Chester; logeerden in de George. Daer is een thuyn van een apotheker, die eenighsins curieus scheen van planten: men sagh daer in door een tralie vañ wegh. In dit dorp hadden den 17en Jun. voorleden smiddaghs gegeten. .

18 *Vrijd.* Vertrocken smergens, eñ aten te Newport, (14 mijlen). De gansche wegh meest langhs waeren conijne-waranden.

De Gardes de Corps quamen daer aenmarcheren, en l'Estang eñ Saumaise quamen bij ons.

Savonts logeerden in een herberg, genaemt The foure Crosses (11 mijlen), en alleen op de wegh staende. Daer was geen wijn, eñ gingh ick sonder eten slapen.

19 *Saterd.* Vertrocken ten 6 ueren en aten te Coleshal, een redelijck goede towne (16 mijlen). Het leght op eene hooghte, eñ de straet loopt steyl af. Onderwegen sagen bij de wegh veel fraey volck, vrouwen eñ kinderen, meer dan in langhe gesien hadden. Ten half sevenen quamen te Coventry, daer wij den 15en Junii gegeten hadden (8 mijlen), logeerden iñ Swann, daer, naer Yrlandt gaende, oock geweest waeren.

Het landt langs heen was seer schoon, vol bosschen en beecken.

Rooseboom seyde, van Hop gehoort te hebben, dat Danckelman en sijn broer Pensionarisen van Vranckrijck waeren.

Naermiddagh had wat tandpijn, en quam een dickte in mijn tandtvlees, die daernae deurbrack, en daer veel materie uytquam.

20 *Sond.* Vertrocken ten 7 ueren en aeten te Krick, een slecht dorpje, van leeme huysen gemaeckt, daer den

14en Jun. geslapen hadden (14 mijlen). Daer was een langhe meydt, niet leelijck, daer Rooseboom mede ley en talmde; seyde te meenen dat sij swaer was.

Hadden die voormiddagh seer quaede wegh van harde, gedrooghde kley, eñ met grote voren overall, dat ons continueelijck op en neder deed gaen.

Savonts quamen te Nordhampton, een fraeye stadt en met fraeye huysen; logeerden in een seer groote herbergh, dicht bij de kerck, die van een particuliere Italiaensche structure is, met een portique van colomnen voor aen.

Daer is een seer groot, oudt en vervallen casteel aeñ wegh, daer men iñ stadt komt.

Een uer van Nordhampton is 't huys van Myl. Sunderland.

21 *Maend.* Aten smiddaghs te Newport-Pannel, een slecht, klein dorpje, met leeme huysen.

Savonts quamen te Dunstable (20 mijlen). Op de wegh leght Bedford-house, een fraey huys en met groote plantagie; men meende, soo men ons seyde, dat de Coninginne de Con. daer soude komen ontmoeten.

In de herberg talmde Rooseboom weder met de dochter, een jongh dingh, en presenteerde haer, alskax al lacchende, een diamant-ringh, om bij haer te slapen. Wist daernaer niet hoe se wederom soude krijgen, en most Antony, sijn knecht, daer tweemael om senden.

22 *Dynsd.* Door St Albans gepasseert zijnde, quamen smidd. te High-Barnet (18 mijl.), daer wij aeten en afscheydt van Danckelman naemen, eñ quamen tegen den avondt te Londen, passerende door Islinghton, daer een seer schoon gesicht is vañ hoochte naer deselve stadt.

Tot Rooseboom in St James afgegaen zijnde, hoorde van sijn suster, dat geseght wierd, dat iñ Nederlanden met den eersten wel weder een bataille stondt voor te vallen, en dat de Pens^s^ Heinsius Vollenhove ontboden hadde, om hem te belasten voor het succes te bidden.

Dat de luyden, naer het verlies vañ bataille ter zee, al uyt den Haegh hadden beginnen te vluchten, eñ dat Odijck onder anderen sijn goedt gesalveert hadde.

Kreegh een brief van de Wilde, vañ 15en, uyt Yerland, daerin schrijft, dat van Leeuwen, de Graef van Solms in Yerlandt voor Secretaris dienende, aldaer de commissien vañ Nederlandsche trouppes uytgaff, de Con. de dispositie vañ plaetsen aeñ selve Graef hebbende gelaten, en quam mij in gedachten of de Con. mij niet wel te meer niet naer Limmerick genomen hadde, om dat bij sulcke entrefaites niet present soude wesen.

Sylvius was savonts noch bij mij, seyde dat de Coningin gevraeght hadde wanneer ick soude komen.

Nicht Becker sond mij oock een compliment door haer jonghe neef.

De nacht naer desen dagh, omtrent 11 ueren, was daer een swaer donder-weder, dat mij in mijn eerste slaep stoorde. Wete niet sulcke stercke slagen gehoort te hebben. Sanderen daeghs wierd geseght verscheyde ongelucken geschiedt te zijn, en onder anderen een vrouw en een kindt in haer armen dootgeslaghen te zijn.

23 *Woensd.* Was voormidd. niet uyt. Naermidd. ten 5 ueren was tot nicht Becker, daer korts daer nae Tipping quam eñ naer ouder gewoonte met haer begon picquet te spelen.

Sylvius had naer mij wesen vraghen, en joffen Vijgh eñ Golstein naer mijn gesontheit laten informeren.

24 *Dond.* Smergens waeren bij mij Lier, Sylvius, Norris eñ Stanley. Lier seyde, dat Vossius sijn ooms bibliotheek aeñ Staten van Hollandt verkocht hadde, de helft in geldt eñ de helft in obligatien te betalen, dat daerover seer blijde was. Dat Myl. Pembroke, zijnde gesonden onder de Commissarisen ad informandum iñ saeck van Toringhton, een tijdt daernae hem vañ commissie hadde geexcust, onder allegatie van nae-maeghschap, maer soo men

meende, om dat vañ saeck geen goedt gaeren sach te spinnen.

Naermiddagh quam Sylvius bij mij eñ gingh met hem langhs de backstairs naer de Coningin, die mij terstont sprack, en verwonderde haer geweldigh, dat ick soo swart verbrandt was. Ick seyde dat sij onder ons volck veel van dat slagh soude vinden. Praete daernae van 't een en 't ander, vañ quetsuer vañ Con., en vraeghde hoe mij Ierlandt al aenstondt.

Int eerst vraegde (maer lachende en met vrindelijckheit), hoe dat, zedert dynsd. te Londen geweest hebbende, haer noch niet gesien hadde. Seyde, dat haer Maj[t] geen seer versch nieuws kondé brengen, zijnde geprevenieert door Oldersom, Hop etc.

Ondertusschen met kleyn canon op de rivier voor derde reyse geschoten werdende (dat ick seyde men eerst gemeent hadde dat vañ Tower geschiede), liep sij in haer Cabinet en ick volgde haer. Weder uyt komende nam mijn afscheydt. Daernae ginghen tot joff. Vijgh, daer wat daernae Isax dochter quam, eñ daernae joff. Golsteyn.

Van daer gingen tot de vrouw van Ouwerkercken, die met haer dochter en joff. van Ruytenburgh salueerde; wilde mij ten eten houden, maer excuseerde het. Sylvius bleef. Was seer leelijck weder.

25 *Vrijd.* Smergens liet mij Boision seggen, dat hij zedert 14 daghen sieck was. Was seer leelijck weder, met groote regen. Naermiddagh was tot de vrouw van 's Gravemoer, daer Oldersom was. Smergens was Sylvius bij mij.

26 *Saterd.* Gingh smergens met Stanley in een hacney en sagen the Monument, tot boven toe op klimmende: het is een gemackelijcke trap met een ijsere balie langhs heen en licht genoegh hebbende; de trap is van marmer gemaeckt, om niet uyt te slijten. Gingen oock sien het Repository of Cabinet van Gresham-College. De bewaerder is een schilder, maer een slecht meester. Waeren oock

op de Beurs eñ in Guild-Hall; daernae oock in Bedlam, daer een man in sijn huysje moedernaeckt stondt, eñ vañ vrouwen, langhs de galerije loopende kijcken, bespeculeert wierd. Een vrouw van iñ veertigh was gehult en opgeschickt en had schrickelijck veel praets. Vele leyden in eñ op haer bedden, sommighe saten heel still en sonder spreken.

Wij aten smiddagh tot Pontac, en Stanley wilde met geweldt betalen. Naermiddagh waeren noch in het huys, dat hij onlanghs vañ Bisschop van Londen gekreghen had, met een landgoet van 400 ℔ sterl. jaerlijx weerd.

27 *Sond.* Was Lier voormiddagh bij mij, en Sylvius naer den eten. Was niet uyt en besigh met papieren te schicken eñ andere dingen op mijn Cabinet.

Quam geen tijdingh uyt IJrlandt.

De indracht in mijn charge eñ het vergeven vañ charges door de Pr. van Waldeck deed mij alle dese daghen moeyelijcke gedachten hebben, eñ selfs dencken om te quitteren, als geen redres soude komen.

28 *Maend.* Was naermiddagh tot nicht Beckers, daer mevrouw Plot oock was, gaende daernae naer Mylady Dursley, vrouw vañ Engelschen Envoyé iñ Haegh, die naer Hollt stondt te vertrecken den volgenden dagh; naer n. Beckers seyde, had sij gehoort van haer mans amourettes met de Sterrenburghjes.

Ten half achten quam Tippingh daer al weder, en begon met haer te spelen, volgens ouder gewoonte. Sij seyde, dat sij met Betty Villers mij soude komen besoecken, daer niet veel verlangen naer had.

29 *Dynsd.* Sond Mylady Villers vragen, smergens ten 9 uren, of geen tijding uyt IJrlandt hadde. Liet seggen neen, maer even daer nae kreeg brieven van de Wilde aen mij en aen sijn vrouw open, de leste vañ 18en en 19en Aug. st. n., waerin schrijft dat de vijandt vañ rivier geweken was, eñ d'onse (onder anderen Oyen met sijn bri-

gade) daer over geraeckt. Dat sommighe seyden (meene een deserteur), dat de Franschen weder in Limmerick geraeckt waeren; dat den Con. de stadt hebbende laeten door een trompetter opeysschen, de Commandeur geantwoordt had in geen staet te wesen om die soo over te geven eñ aeñ trompetter een guiney gegeven had, om de Pr. v. Orange sijn gesontheit te drincken.

Dat men den 20en of 21en het groff canon in 't leger verwachte, eñ dat men dan de overgave tegemoet sagh.

Smergens waeren Sylvius, Blancart en Rooseboom bij mij; de eerste eñ laetste gaende eten tot de vrouw van Ouwerkerck. Isac, naer 't seggen van van Hulst, had geschreven, dat hij meende de Con. binnen 2 of 3 weken te Londen soude wesen, eñ had last gegeven tot het koopen van hooy. Silvius seyde daer nae, dat Blancart een stoute vent was, alles dervende seggen, eñ sich met alles moeyende; dat hij een seer scherpe brief aengaende Torrinightons saeck aen Dijkvelt geschreven had, die bij Dijckvelts absentie geopent en iñ vergaderingh gelesen was.

30 *Woensd.* Smergens was Sylvius bij mij, ende smiddaghs weder willende niet eten, om dat het vastendagh was. Naermidd. was naer mijn peerden sien iñ stall, en van daer gingh tot joff. Vijgh, die niet wel geweest was. Vond daer dr Havels vrouw en haer suster, joff. van Ouwerkercken en joff. Rooseboom. Savonts quam Havel daer.

Geen tijdingh van buyten.

31 *Dond.* Smergens sondt de Coningin om mij, seggende dat wel wilde dat ick de boecken met des Con. teeckeningen wilde in ordre brengen, seggende dat besigh was om des Con. apartement gereedt te doen maecken en nieuw te meubleren. Sij wegh gaende sach ick een casje met rariteiten van gegraveerde steenen en medailles naer alle goude, maer daer veel slechte eñ valschen onder waeren. Sij laste mij tegen 4 ueren naermiddagh weder te komen, deed mij doe weer in 't Cabinet gaen en seggen

door Mrs.....[1]) dat sij bij mij komen soude, soo sij konde, maer quam niet. Eer naer haer toegingh had veel volx, Rooseboom, l'Eremitage, d'Alonne, Lier etc. Savonts ten 7 ueren gingh tot de Hr vañ Lier. Voor de midd. was n. Beckers met Betty Villers oock bij mij.

September.

1 *Vrijd.* Smergens te 9 ueren, ick noch niet op wesende, sondt de Coningin weder om mij, en sagh het boeck van Leonardo da Vinci eñ dat van Holbeen met mij heel uyt. Als ick inquam seyde, dat sij haer tijdt beter menageerde als ick, en dat al buyten geweest hadde. Sagh daer nae andere boecken van Italiaensche teeckeningen, daer wel scheen of uyt gestolen geweest was, eñ wierd geseght dat Lilly, de boecken van Chiffins geleent hebbende, daer geweldigh mede te werck gegaen hadde, originelen daeruyt genomen en copyen, door sijn volck gemaeckt, daer in geleght etc.

Naermiddagh quam Rooseboom en seyde dat de tijdingh waer was, dat Sarsfield twee compagnien peerden, die ons groff canon convoyeerden, gesurpreneert eñ geslaghen hadde, niet ver van ons leger, meest alle ter neder gemaeckt, het cruyt laten springen, twee stucken doen barsten, de wagens gebrant eñ ontramponeert hadde. Dat hij oock gehoort hadde dat al de Officieren van onse vloot, groote en kleyne, eñ Evertzen de eerste, verclaert hadden, dat sij niet souden vechten voor dat Haddoc, een vañ 3 Commissioners, de Engelsche vloot commanderende, reparatie soude gedaen hebben, van dat geseght hadde, dat het volck van onse vloot, doe sij soo wel vochten, droncken geweest was.

Tegen den avont gingh tot Boision iñ Golden Square; hij had sieck geweest, maer was beter.

1) Niet ingevuld.

De Wilde schreef, dat een Yersch soldaet van 't garnisoen van een castel bij Limmerick, dat sich overgegeven hadde, geseght hebbende dat de Gouverneur, die soo een plaets overgaf, meriteerde gehangen te werden, de Gnael Major Kirck met een strop om sijn hals hadde doen staen, tot dat al het garnisoen voorbij gemarcheert was, en doe hem hadde laeten ophangen.

Schreef aen mijn vrouw.

2 *Saterd.* Smergens was Sylvius bij mij, en wandelde tegens de middagh met hem in 't Parck. Hij ging eten tot Sr Steven Fox. Naermidd. was tot joff. Golstein, daer de vrouw vañ Lier quam met mevrouw Vittinghoff, twee joffen van Citters en joff. Isack, en wierd gearresteert dat de joffen Citters, joff. Golstein, Vijgh en ick de volgende dynsdagh tot de Hr vañ Lier souden eten.

Savonts deed noch een tour iñ Mail, wesende den heelen dagh seer schoon eñ warm weder.

3 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij; seyde, dat Myl. Malborough de vier duysent man soude commanderen, die op de vloot ginghen. Namiddagh reed met hem in 't Hidepark, en wandelde daernae noch wat met hem in St. James parck, daer het savonts vol menschen was.

4 *Maend.* Smergens had Sylvius, Lier eñ Vossius. Liet een nieuw slot aenslaen aen mijn trapdeur op Whitehall.

Lier noode mij tegen sanderen daeghs tot sijnent te gast.

Tegen den avondt gingh naer Hop vragen, maer was tot de vrouw van 's Gravenmoer, met wien hij in onse vloot geweest was. Oldersom had mede daer geweest en was naermiddagh bij mij.

Van Hop's gingh tot de vrouw van 's Gravemoer en bleef daer tot savonts. Mevrouw Dorp quelde nicht Beckers met Tipping, dat sij 't niet harden konde. Bracht nicht Becker thuys.

5 *Dynsd.* Was smergens op 't Cabinet vañ Coning, en schoot daer de goede teeckeningen uyt de quade, van een

boeck twee of dry. Sylvius was bij mij, eñ bij hazard d'Alonne.

Smiddachs att tot de heer vañ Lier, daer, behalven hem, sijn vrouw en dochter, noch waeren Sylvius, joff. Vijgh, joff. Golstein en mevrouw Vittinghoff; bleven daer tot bij sevenen.

6 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Mr Gilbert, Fransche predicant, de H[r] vañ Lier en Sylvius.

Daer was noch geen tijding uyt Ierlandt.

Omtrent seven ueren gingh tot nicht Becker, die vondt sitten spelen met madame de Puisars; daernae quam daer de vrouw van Cap[n] Villars, die papist is; seyde, dat er brieven van Chester waeren aen particulieren, seggende, dat ons volck een halve maen (soo sij die noemde) van Limmerick ingenomen hadden, eñ dat die van binnen daerop capitul[e] versocht hadden, maer slecht antwoordt van de Gñael Majoor Kirck gekregen hadden.

7 *Dond.* Smergens waeren bij mij Sylvius eñ Boision, die nu van sijn sieckte genesen was.

Zedert eenighe voorgaende daeghen liep een tijdinghe, die men seyde over Vranckrijck quam, van dat den Hertogh van Savoyen door Catinat gansch geslaghen was, 9 stucken canon had verloren eñ ter naeuwernoot met een post-soufflet ontkomen was.

Naermiddagh quam Sylvius bij mij eñ gingh ick met hem wandelen, een tour doende in het parck.

Daer was geen tijdingh uyt Holl[t] noch uyt Ierland.

Alleen la Fontaine, Hofmeester vañ Landtgraef van Darmstadt (was een papist) seyde, ons tegenkomende, dat iemandt, dogh sonder sekerheit, hem geseght hadde, dat een voetknecht vañ Coningh uyt Ierland gekomen, hadde geseght dat de Landtgraef, sijn meester, voor Limmerick gebleven was. Dat oock de Cheurvorst van Saxen met sijne trouppen 10 of 10000 sterck, van de Dauphin gecouppeert eñ omcingelt was.

Op Charring Cross wierd mij mijn neusdoeck gestolen op straet.

8 *Vrijd.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Lier eñ l'Eremitage, hebbende geen nouvelles.

Lier had een huys gehuert voor 50 pond st., iñ straet over St. James.

Ten sess ueren gingh tot joff. Golstein. Afkomende vondt d'Alonne bij sijn camer; seyde mij, dat een brieff vañ Franschen in Ierland geintercepteert was, geschreven aeñ Con. van Vranckrijck, die sij versoecken schepen te willen senden om haer af te halen, eñ die verders spreeckt vañ quade staet daer sij in zijn. Seyde oock, dat hier in Engelandt een embargo op de schepen was. Ymant anders seyde, dat men meende dat er in Hollandt oock een was, ende dat men seyde dat daer oock 8000 man wierden ingescheept.

Gingh met d'Alonne iñ camer daer de Coninginne a la bassette speelde; daer onder andere Mylady of Antrim mede was, die men eens seyde, dat met mons^r de Schomberg soude trouwen. Myl. of Winchester tailleerde.

9 *Saterd.* Smergens had niemant. Tegen de middagh in 't parck gaende seyde mij John Johns, dat er geen tijding gekomen was. Was tot bij sessen thuys.

10 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij ende att hij smiddaghs bij mij. Gingh ten 9 ueren wegh om te sien wat nieuws daer quam met een post die aenquam, soo daernae hoorde van Portsmouth, daer Myl. Malborrow met de vloot noch lagh.

Tegen den avondt vondt joff. Vijgh niet thuys eñ gingh naer Dalonne, dacht bij haer logerende, daer een tijdt langh daernae Myl. Winchester eñ eenen Overton, eene plaets iñ Munt hebbende, mede quam.

Dalonne noemde een doctoor, ... [1]) genaemt, die King

---

1) Niet ingevuld.

Charles de tweede naer sijn doot geopent hadde, en claerlijck gesien dat hij had vergeven geweest. Seyde mede, dat hij Mr Boyle had sien innemen soo veel arsenic als hondert menschen soude konnen doen sterven, en dat hij, sekere drop of eenigh water innemende, een weynigh tijdt daernae het weder overgegeven eñ heel wel geweest was.

11 *Maend.* Smergens was Sylvius bij mij. Ten half 11 gingh nae de Con. Cabinet om de teeckeningen voort te schicken en was daer tot 1 ueren.

Voormiddagh was geen tijding uyt Holl. noch uyt Ierlandt. Sylvius seyde, dat de Con. voorseker eenigh groot dessein most voor hebben, dat soo secreet gehouden wierd.

De Coningin reed smergens ten 10 ueren uyt, de een seyde naer Hamptoncourt, eñ d'ander naer Kinsinghton.

12 *Dynsd.* Smergens was Sylvius bij mij, en naer thienen gingh ick daer nae naer 't Cabinet vañ Con. oñ teeckeningen te schicken.

Naer de middagh vondt joff. Golsteyn niet thuys en gingh tot de vrouw van Ouwerkerck, daer se mijn savonts te gast hielen.

Daer wierd geseght (meen doorñ gouverneur vañ kinderen), dat de Coningin brieven uyt Yrlandt had; maer schijnt dat de rechte tijdingen niet en debiteerde. Het seggen was, dat een expresse, die voorleden donderdagh uyt het leger vertrocken was, rapporteerde, dat den dagh naer sijn vertreck eene attacque op̄ stadt soude gedaen werden door de bresche, die met het canon gemaeckt was.

Tot de vr. v. Ouwerkerck att niemant vremdts.

13 *Woensd.* Smergens was Stanley bij (mij) eñ hadde geen nieuws, komende niet van 't Hoff. Hebbende lang geslapen, ging eerst over elven naer 't Cabinet om te schicken, en bleef daer tot twee ueren.

Naer den eten quam Rooseboom bij mij, seyde, met joff. Golstein gesproken te hebben, dat die geseght had dat er tijding was, dat op de bresche te Limmerick een storm

vañ onse gedaen was, maer dat ons volck was afgeslagen. Dat oock Portland aeñ vr. v. Nyenhuys schreef, dat soo het continueerde te regenen, als het dede, te vreesen stondt dat men de belegeringh soude moeten opbreken. Dat Nyenhuys een lichte quetsuere gehadt hadde.

Savonts quam Sylvius, en op het discours over de voorz. attacque seyde hij, dat het geen recht assault geweest was, maer dat ons volck eenighe buytenwercken aeñ zijde vañ bresche gemackel. hebbende ingenomen, door̄ openingh vañ bresche iñ stadt hadden meenen door te dringen, maer niet gesecondeert werdende, afgeslagen waeren.

Stanley quam oock savonts.

Rooseboom seyde, gehoort te hebben van made[e] de Puisars, dat Boision geck geworden was, eñ een req[te] aeñ Coningin gepresenteert hadde om iñ Privy Counsel geadmitteert te werden.

Was met Rooseboom iñ stadt tot eenen Betby, wijnkooper, eñ kocht twee dozijn flessen palm-wijn.

14 *Donderd.* Was smergens iñ Con. Cabinet om de teekeningen te schicken, daermede mij haestede, van vrees of de Con. eens schielijck thuys mocht komen.

Smergens kreegh de palm-wijn thuys.

15 *Vrijd.* Was smergens weder in 't Cabinet tot bij twee ueren.

Naermiddagh was tot joff. Golsteyn, daer een suster vondt van onse Mr Walsingham eñ van de overleden maid of honour, sijn suster. Was op haer 12[e] jaer getrout aen eenen Sr Asburnham, een Yersch edelman, eñ seyde joff. Golstein, dat iñ Graefschap van Waterford wel 12000 gl. inkomen hadde. Geleeck Walsingham seer.

Joff. Golstein seyde, dat vañ raesernije van Boision niet gehoort hadde.

16 *Saterd.* Was smergens weder tot twee ueren op het Cabinet doende met de teeckeningen. Naermiddagh was tot savonts toe besigh met mijn choccolate schoon te

maecken, die op mijn cabinet gestaen hebbende geheel beschimmelt was.

Meende oock bij abuys dat het sanderen daeghs souw Nachtmael wesen.

17 *Sond.* Was smergens ten 8 ueren al iñ kerk en quam soo vroegh, omdat meende dat het Nachtmael soude uytgedeelt werden.

De H^r^ vañ Lier quam met mij uyt de kerck en praete tot mijnent tot 1 uer.

Naermiddagh quam Stanley bij mij, naer dat tot n. Becker gesonden hadde. Gingh daer en vondt er mevrouw Plot met haer nicht Sikes.

Soo als de trap van mijn quartier afgingh om daer nae toe te gaen, rencontreerde Mylady Charlotte van Beverweert, die mij seyde, dat de Con. van Waterford scheep gegaen was en tegens den volgenden dagh te Kinsinghton soude wesen, maer dat Limmerick noch niet over was.

Mevrouw Plot verweet mij dat ick niet eens in haer huys wilde komen.

18 *Maend.* De Coningin liet mij smergens voor thienen haelen in 't Cabinet, liet mij eenighe miniaturen sien, en seyde lachende, dat sij de Con. noch niet bestolen had, maer dat, als hij quam, sij hem om sommighe dingen vragen soude. Seyde, dat suster van St. Annel^t^ haer twee admirabele fraeye cabinetten gekocht hadde, eñ dat sij haer dickwils te werck stelde, om dat haer verkiesinghe met die vañ Coninghin seer over een quam.

Ick dede daer naer de geheele schicking vañ teeckeningen af.

Ten vijff ueren uytgaende naer 't Charringcrosse ontmoeten aeñ trappen de H^r^ vañ Lier, daer een keer mede iñ Maliebaen dede. Wij kregen Boision, die niet en konde sien dat geck geworden was, gel. Rooseboom onlangs seyde. Hij gingh met mij naer huys, eñ doe quam Sylvius eñ Stanley, die een bottel palm-wijn met mij droncken.

Men hoorde dat de Con. eerst woensdachs stondt te komen.

Een Engelsman, die pretendeerde van de affaires te weten, had aen Lier geseght, dat de Con. naer weynigh verblijff omtrent Londen naer Hollt soude overgaen, daer hij seer nootsakelijck was om ordre te konnen stellen tusschen de Generaels etc.

19 *Dynsd.* Smergens was Sylvius bij mij, willende met mij den volgende mergen naer Kinsington gaen om de Coningh in te wachten.

Daer nae quam Capn Browne, talmende over sijne cassatie, daer hij de schuldt gaf aen sijn Coronel, Foulke genaemt.

Sylvius sprack veel van̄ groote souvereyne macht, die de Con. van Denemarcken nu exerceerde, gaende boven die van̄ Con. van Vranckrijck. Seyde, dat hij alle de groote charges van 't Rijck gesupprimeert hadde en̄ aen̄ luyden van̄ grootste geslachten afgenomen, hebbende bijnaer geene Ministers als die van slecht volck waeren.

Savonts thuys komende, hoorde dat de Con. sanderen daeghs, smergens ten 11 ueren te Kinsinghton soude wesen.

20 *Woonsd.* Smergens was Sylvius bij mij en̄ att met mij.

Voor den eten wandelde een uer met hem in̄ Maliebaen en in 't Parck. Naermiddagh ten 3 ueren reed met hem naer Kinsinghton en gingen tot de vrouw van Ouwerkerck, haer aen̄ deur op de Bassecourt gevonden hebbende. Een half uer daernaer quam daer een gerucht dat de Coningh quam, maer was niet, en̄ hij quam eerst ten half sessen omtrent. Als hem salueerde in 't voorbijgaen naer sijn camer, seyde: „hoe vaerje all Zuylichem."

De klocken luyden den ganschen dagh en savonts waerender overall bonefires.

De Coningh gingh ten 7 ueren noch in Counsel.

Don Pedro de Ronquillo, Spaensche Ambassadeur, seyde

dat er gerucht was van nogh een actie, die voor Limmerick soude voorgevallen wesen naer de Con. vertreck, daer in de onse souden avantagie gehadt hebben.

Sylvius seyde, dat Godolphin stondt om te trouwen met een weduwe, hebbende 1500 ₶ sterl. sjaers.

21 *Dond.* Smergens was nicht Beckers bij mij choccolate drincken. Naer haer quam Boision, daermede den tour van 't Park deed eñ hield hem ten eten. Naermiddagh ten 5 ueren gingh met hem naer Kinsinghton, daer wij de Con. niet en sagen, wesende hij al den tijdt besigh met Mylord Nottingham.

Hop seyde, dat geloofde het wel Februarij soude wesen eer hij naer Holl^t^ soude konnen gaen.

De Wilde verhaelde mij smergens 'tghene naer 7^en^ deser voor Limmerick en op den aftocht voorgevallen was, en seyde dat de grootste reden van het opbreken der belegeringh geweest was gebreck van amunitie, maer dat men dat niet seggen mocht.

Nicht Becker seyde, dat de vrouw van 's Gravemoer geweldigh van Villatti en Dorps vrouwen afgegaen hadde, sonder dat sij de reden daeraf kon bedencken, of het moet wesen dat het was om dat sij het huwelijck van Quirina met Welderen wilden beletten.

22 *Vrijd.* Was smergens naer Kinsinghton, de Con. mij ontboden hebbende, maer deed met hem niet met allen voor de middagh, als dat hij mij ordonneerde aeñ Staten Gñael te schrijven, tot notificatie van sijn wederkomste tot Londen, eñ liet haer voorts weten dat hij sijne saecken soude sien voort te setten in Engel^t^, om vervolgens sich te vinden in de Republicque. Dede mij oock copye schrijven van een brief aeñ Prins van Waldeck, waerin hem de redenen seght van het opbreken van 't belegh van Limmerick, dat hij leght op het quaedt weder, dat begon eñ dagel. te wachten stondt; — op het verlies van volck iñ attacque op de bresche gedaen, door dewelcke

hij nochthans seght dat men de stadt soude hebben konnen emporteren, indien de dispositie daertoe hadde gemaeckt geweest; — voorts op het manquement van noodighe dinghen, sonder te spreken van 't verlies van cruyt eñ amunitie, gedaen doen de vijandt het canon geattaqueert had. Seght oock dat hij meende in November in Hollandt te wesen. Dat hij oock meende vañ winter Korck en Kingsale meester te werden; besluytende heel fraey met te segghen, dat het Gods will niet geweest was, dat werck soo te doen gelucken, eñ dat men patientie most hebben.

Was nae joff. Golstein vraghen, maer die was met de Coningin naer Londen. Praete daernae langh met Mrs Frankline iñ Drawingroome.

Savonts teeckende de Con., eñ onder anderen 110 actens van plaetsen in Nederlandt.

23 *Saterd.* Smergens was bij mij de H^r^ Hop, over affaire, Sylvius eñ Hooft, de langhe magere. Hop nooyde mij en Sylvius tegen sanderen daeghs te gast. Seyde, dat Myl. Portland geschreven had, dat daer tijdingh was, dat Lauzun eñ Tyrconnel beyde van Galoway naer Vranckrijck afgescheept waeren.

Ontfangh het geldt van 8 van mijn peerden, door Henrick, mijn koetsier, verkocht, 't welck het derde part niet maeckte van dat mij gekost hadden.

24 *Sond.* Smergens was Sylvius en Dr Stanley bij mij, de laetste seggende Mr Henshaw, de Vice-President vañ Royall Society, bij mij te willen brenghen, eñ dat de Society mij versoecken wilde haer een langh glass te willen schencken van mijn maecksel.

25 *Maend.* Smergens quam Boision. Gingh ten elff ueren nae Kinsinghton, de Con. mij ontboden hebbende. Sprack de Con. voor de middagh niet, Nottingham langh bij hem wesende. At met de grooms, door Sayer genoodt wesende. Daer quam noch de H^r^ van Zuylesteyn, een Cor. vañ dragonders, Cor. Treslawny en noch een, mij

onbekende. Half gegeten hebbende gingh van tafel, vreesende de Con. na mij mocht vragen, maer sprack hem oock niet als ten halff sessen, Nottingam weder langh binnen wesende. Doe gaff mij de Magistraet van Haerlem te depescheren, en seyde dat het laten brengen souw aen 't huys van Mylord Godolphin, 3 mijlen van Winsor, daer hij ginh slapen om dynsdaghs het hart te jagen.

Bracht Sylvius wederom en reed noch wat met hem in 't Parck, daer weynigh koetsen waeren.

Smergens was nicht Becker en n. Vernatti mede bij mij en droncken choccolate.

26 *Dynsd.* Smergens was bij mij de H^r^ van̄ Lier, daernae Sylvius, die tot de vrouw van Ouwerkerck gingh eten. Lier seyde mij, een groot getal menschen te hebben genesen van exterooghen, met plaesters daerop te leggen van seer oude hars.

Liet een peruyck maecken aen een Fransman, die Sylvius mij gerecommand^t^ had.

Lier seyde, dat Mylady of Antrim, eertijts maid of honour bij de Princesse Royale, een faute had, dat als sij uytviel met lacchen, sij lichtelijck een veest liet, en dat haer dat gebeurde eens, als in haer presentie ymant aen een stoel genaeyt wierd, al slapende.

De Con. was naer de jacht omtrent Winsor.

Naermiddagh quam Rooseboom, Gendt en̄ Sylvius bij mij, maer bleven niet langh.

27 *Woensd.* Was een danckdagh voor̄ Con. geluckighe wederkomst. De Con. quam voor̄ middagh te Kinsinghton van Babmays, daer bij geslapen had, en̄ soo men seyde, een soort van eene St Huybert gehouden.

Naermiddagh gingh tot nicht Beckers, die niet thuys vondt. Van daer tot m^rs^ Plot, in̄ Villers-street, daer bleef tot 8 ueren.

Kreegh savonts brieven van drie posten, en schreef mijn vrouw, dat de H^r^ van Achthienhoven doot was,

Slydrecht eñ Ellemeten om sijn plaets van Heemraed van Delflandt solliciterende; dat oock de vrouw van Haghedoorn doot was, eñ te Steenbergen gesturven.

De vrouw van Hees en Leen schreef mij, dat haer 2de dochter Catherijn vañ kinderpockjens gesturven, eñ haer 2 jonghste kinderen daeraen desperaet sieck waeren.

28 *Donderd.* De Con. quam smiddaghs te Londen.

Sylvius en Boision waeren smergens bij mij; hield Boision ten eten, en wandelde met hem smergens 't Parck om, maer was suer eñ windich weder.

Naermiddagh deed mij de Con. tegen 6 ueren te Kinsinghton komen, en onder andere dingen gaf mij 6 brieven vañ Pr. v. Waldeck, om daeruyt aen te teeckenen, waerop antwoordt most wesen. In die brieven spreeckt hij elcke reys van sijn swackheit, en van dat hij vreest, dat die van sijn lichaem oock die van sijn verstandt causeerde, eñ dat de moeyte en swaricheit vañ saecken van sijn charge hem souden overweghen, seggende oock eens: qu'il vouloit aller chercher un coin de terre pour y finir le peu de vie qui pouvoit luy rester.

29 *Vrijd.* Hebbende de voorgaende nacht niet boven de dry ueren geslapen, omdat tot 4 ueren besigh was met de brieven vañ Pr. v. Waldec, en ten 7 weder op most, dat mij belettede te slaepen; gingh ten half 9^en^ naer Kinsington.

Sprack de Con. voor de middagh.

Att met de grooms op Sayers noodingh. Daer was Treslawny, Cap^n^ Haersolte, een Cor. vañ dragonders.

Voor sijn vertreck teeckende de Con. iñ 40 actes, die naer Holl^t^ mosten.

De Wilde seyde, dat in Holl^t^ de solliciteurs weygerden geldt te fourneren aeñ Officieren, bij den Pr. v. Waldeck eñ den Raedt van Staten aengesteldt, voordat sij actes vañ Con. brachten.

De Con. belaste mij, sondaghs te Winsor te komen.

30 *Sond.* Was smergens langh tot Tempion, en liet hem een silver horloge maecken en mijn goude wat verhelpen. Sagh dat hij boven in sijn huys wel 20 prentises had, elck in een camer of camertje, alle voor hem werckende, eñ gaf hij die altemael de kost. — Was met hem op sijn plat, dat al vrij hoogh was. Daernae was op de beurs en kocht twee paer hosen.

Was desen dagh, en 7 of 8 dagen te voren, met een soort van pijn in 't hooft, aeñ rechterzijde onder, gequelt, die half meende gekomen te zijn van dat zedert eenighe tijdt, als smergens mijn aensicht waste met eau de la Reine de Hongrie, achter mijn ooren daer oock mede gevreven had, en daerdoor belet het uytkomen van eenighe kleyne vochticheyt, die achter mijn ooren al een langhe tijdt met jeucksel gevoelt hadde.

OCTOBER.

1 *Sond.* Huerde een koets voor 25 schill. naer Winsor, en zijnde van Whitehall gereden een quartier over tween, quam daer wat naer 6^{en}. Logeerde in een kleyn kamertje, op de 2^{e} verdieping, in a private house, dat het volck iñ White Lion, daer ick eerst meende te gaen, mij aenwees. Was 6 of 8 huysen aeñ rechterhandt vañ straet, die van 't Casteel afkomt, in de eerste dwarsstraet, die die afgaende straet croiseert, en aeñ zijde van 't Casteel. Was een winckeltje, daer men lijnwaet en kleyne vodderijen verkoopt. Het huys quam toe aeñ tapster vañ voorz. White Lyon. Daer was dien dagh veel volck te Winsor.

Gaf vooȓ Hackney-coach 25 schill.

Was dien dagh noch al vrij gequelt met de hooftpijn van voorgaende saterdagh.

Konde, om sondagh, geen eten krijgen, als een stuck van een schapenbout.

2 *Maend.* Was smergens op 't lever vañ Con., die mij vraeghde wanneer gekomen was.

Mijnheer Hop was daer, met wie tot sijnent ging, en dronck met hem en sijn vrouw van mijn choccolate, en hij noodde mij smidd. tot sijnent.

De Con. seyde mij smergens, dat ick dien dagh niet veel soude te doen hebben, eñ dat al de schilderijen van sijn quartier eñ dat vañ Coningin eens wilde oversien eñ de beste aenteeckenen, seggende, iets van die elders te brenghen, gelijck ick, van Hop gaende, deed, Randu, de conchierge, mij de deuren open doende.

Gingh savonts met de Con. tot de Coningin, die sat en speelde met Myl. Monmouth, eñ mij siende, seyde, dat haer speet dat vergeten hadde, de sleutel van haer cabinet thuys te laten, om mij daer in te laeten.

De Con. had wesen schieten.

Tot Hop aten noch Menard en sijn vrouw. Wandelde daernae noch met Hop en sijn vrouw in 't Parck te Winsor, daer het wat koudt waeyde.

De Con. bij de Coningin zijnde, was pensif, dat yder remarqueerde.

3 *Dynsd.* Was op de Con. lever, en hij seyde mij, dat ick dien dagh noch blijven most, gaende omtrent 10 ueren naer de hartejacht.

Gingh met Hop van 't Hoff tot sijnent, en liet choccolate daer brengen, waernaer hij met sijn vrouw vertrock.

Montpouillan seyde, dat Myl. Halifax een man was, die om geene redenen een stap van sijn interest gingh.

De Con. quam omtrent middernacht thuys, en het hart was niet gevangen. Gingh ten 2 ueren naer bedt.

4 *Woensd.* Huerde deselve koets, daermede gekomen was, en quam omtrent 4 ueren te Londen.

Boision quam bij mij eñ reed met mij naer Tempion.

Vraeghde daernae naer nicht Beckers, maer was niet thuys. De Con. quam te Kinsinghton.

5 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Sylvius eu Saumaise. De leste seyde, dat men noch sprack van̄ Con. reys naer Newmarket, die om de aennaderingh van 't Parlement niet apparent was.

Sylvius vertelde, dat iemant in̄ Gazette had laeten setten: Lost an old white dogg with a bleu collar about his neck, whoever will bring him to Mylady Fitzharding, shal be well rewarded, meenende met den hondt Myl. Devonshire, die passeerde voor haer galant. Sij is een suster van de overledene Mevrouw Benting en Myl. Fitzharding; haer man was eerst genaemt Myl. Barklay, en sij is Gouvernante van de Prins van Denemarkens kinderen. Daernae was Danckelman, Envoyé van Brandenburgh, noch bij mij, om de saeck van eenen solliciteur Liefting tegen den Lt Cor. Lamy te recommanderen.

Seyde, dat bekommert was voor sijn vrouw, die stond over te komen, omdat nieulijx een beurtman van Amsterdam genomen was.

Tegen den avont gingh tot Tempion, om mijne horloges te halen; maer hij nae de Princess van Denemarcken gegaen zijnde, wachte daer tot 8 ueren, met sijn meesterknecht pratende.

6 *Vrijd.* Gingh ten 10 ueren naer Kinsinghton, niet wetende dat de Con. om mij gesonden had.

De Con. gaf mij te doen tegen savonts.

Att smiddaghs bij Isac, niemant daer wesende als sijn soon en̄ Sonnius. Aten oesters voor den eten.

De Con., komende op 't discours van̄ luyden, die onlanghs en̄ geduerende ons afwesen in Holl^t gestorven waeren, seyde: „Wij sullen Holland niet meer kennen, als wij daer weder komen. Sij sullen ons oock niet kennen." Ick seyde, dat hij dat wel anders soude vinden, als hij in̄ drangh van̄ menschen soude komen. Hij seyde: jae, niet waer? O mij, ick schrik er voor.

Savonts, maeckende de Magistraet van Uytrecht, stelde

hij Jan Carel, soon vañ vrouw van Oudegheyn tot Vroetschap, eñ als hem seyde, dat dat haer familie met der tijdt weder wat soude konnen ophelpen, seyde al lachende: jae, wie weet of dat Oudegeins soon is? Dit was op Dijckvelts recommandatie, die hij hem nu voor d'eerste reys recht gegeven hadde.

Praete iñ bedchamber met Mylord Lumley.

Smiddachs, soo wij aen tafel saten, quam een knecht iets aen Isac in 't oor seggen, daerop hij opstondt, en buyten komende seyde, dat daer m^rs Franckline was, en dat hij haer genoodt hebbende om met mij te komen eten, sij geseght hadde: J'ay quelque chose premierement a demesler avec luy, avant que nous mangions ensemble. Hij haelde haer evenwel met m^rs Compton binnen, eñ sij gaende sitten bij Isac, en m^rs Compton bij mij, aten sij 2 of 3 oesters, en begon sij weder te seggen, dat ick een boos man was, dat nooyt in haer camer had willen komen, daer de eenichste was, die sij daer ooyt toe versocht had, etc. Was 11 ueren eer ick naer huys konde gaen.

7 *Saterd.* Smergens was Gastigny bij mij, en dronck choccolate, snijdende veel op vañ advisen, die hij over de belegeringh van Limmerick gegeven had, eñ de maniere van dat te attacqueren; oock over het verlies van het canon, dat hij voorspelt en daerover hij met Myl. Portland eñ de Con. hevigh gedisputeert had. Daernae quam Montpouillan over de sollicitatie van sijn neef, de Marquis de Pardaillan, om een comp^e.

Daernae quam eene joff. Hacquart, dochter van een deurwaerder, seggende, bij de Ritm^r Sichterman twee kinderen te hebben, daervan sij der een bij haer hadde. Hadde een sententie vañ H. Crijchsraed in Holl^t, daerbij hij gecondemn^t was haer te trouwen, eñ die sij van Symen van Rooseboom, doenmaels Fiscael, niet hadde konnen krijgen als betalende 500 gl., seggende, hij niet te konnen lesen noch schrijven, voor dat dat geldt hadde. Dat dat,

aen̄ dagh gekomen zijnde, hij gecasseert was, en van Wouw tot het Fiscaelschap gecommitteert gedueerende de absentie van Frederick, sijn broeder, hier in Engel^{t} zijnde.

Ten half seven gingh tot nicht Beckers, die seer klaeghde van hooftpijn. Seyde, dat door Betty Villers een goede plaets van 150 ℔ onder Sr Edward Villers voor een goedt vriendt geprocureert hadde, daervoor sij nae alle apparentie maeckelaerdijgeldt sal gehadt hebben.

4 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij, totdat de Con. quam, en soo savonts ten 6 ueren meende uyt te gaen, quam hij weder en belettede mij. Bleef tot 8 ueren, en vertelde veel van̄ oude historien van 't Hoff en van de oorlogen.

Seyde, dat King Charles een seer argh ende gedissimuleert mensch was. Dat Henry (nu Myl.) Sidney seer wel in de gratie geweest was van̄ eerste Duchesse de Yorck, dochter van̄ Chancelour Hyde, en dat de Cancelier, om quade gevolgen te prevenieren, hem uyt dat Hoff sette. Dat het Mylord Shaftsbury was, die de Con. raede de Smyrnasche vloot te attacqueren, en̄ de Exchecquer te sluyten, om geldt te hebben, sonder een Parlament, die den oorlogh tegen Holl^{t} niet seer nae de sin soude geweest hebben.

Men nam een rouw van 3 weken aen voor de Cheurvorst Paltz.

9 *Maend.* Smergens was de Wilde bij mij en seyde, gesproken te hebben met Dalonne, die hem geseght had, dat Wildman, meester van̄ posten, hem was komen seggen, dat het pacquet-boat van Harwich, vertrocken met de brieven van̄ 3^{e} deser, van vier capers in zee geattacq^{t} was geworden, en̄ dat al de brieven waren in zee geworpen, maer dat in dat pacquetboot nochthans geen brieven van vorighe postdagen geweest waren, soodat de 100 en̄ in̄ 40 commissien, die de Con. den 22^{en} en̄ 29^{en} Sept. geteeckent hadde, apparentelijck sullen gesalveert geweest

zijn, en oock de magistrature van Uytrecht, die den 6[en] eerst geteeck[t] wierd.

Was den ganschen dach regenachtigh eñ vuyl weder.

10 *Dynsd.* Smergens was de lange Heuft bij mij, eñ daernaer Sylvius, en droncken chocolate. Heuft meende, dat het goedt soude wesen, dat het werck van Yerlandt noch wat duerde, om het aenstaende Parlament te doen geldt geven, maer dat hij met sommighe luyden gesproken hadde, die meenden, dat men geen geldt behoorde te geven om Vranckrijck te attacqueren; dat het genoegh was als de saken in Engel[t] en de twee Rijcken, tot rust gebracht zijnde, men konde vrede hebben.

Van Vliet schreef aen de Wilde, dat den treyn van volck en bagagie, die op de Con. vertreck in Yerlandt gebleven waeren, van Waterford, naer langh wachtens op ordre, naer Dublin vertrocken waeren en te Highlake gekomen. Dat de tijdingen in Yerlandt waeren, dat de Franschen dat rijck verlaten en haer naer huys geretireert hadden. Sylvius seyde, dat dat voor waer gehouden wierd.

In brieven vañ 3[en] Octob. schrijft mijn vrouw, dat de vrouw van Hagedoorn, twee daghen voor haer doot, bij testament aen haer man de lijftocht van al haer goedt gemaeckt had, en aeñ selve in eygendom al t' ghene sij van haer eerste man eñ van haer sonen geërft hadde. Dat in 3 of 4 weken geen brieven uyt Engelandt gehadt hadden, eñ dat men ondertusschen daer veel quade tijdingen strooyde, onder anderen vañ Con. doot, eñ dat men dat te Amsterdam wilde wedden dry tegen een.

Naermiddach gingh naer Kinsinghton, maer daer was soo veel te doen (apparent om de naederingh van het Parlament) en Myl. Carmarden en Nottingham waeren soo langh binnen, dat het negen ueren was, eer ick daer quam; doch schreef eerst mijne eygene brieven naer Holl[t].

De Con. vraeghde mij al weder, of ick al in mijn camer

was, eñ wat meubelen ick daerin had, die hem specificeren most.

Gaf mij noch de Magistraet van den Bosch te depescheren, niet naer de recommandatie vañ Graef of Prins van Nassau, daer Gouverneur. Teeckende die naer den eten, eñ quam ick eerst omtrent middernacht thuys.

Praete langh met Sr Steven Fox, die mij een wisselbrief gaf te trecken bij den Secretaris de Wild, van 10000 ℔ sterl. Scheen een seer beleeft man te zijn.

11 *Woensd.* Smergens was bij mij eenen Advocaet Liefting, gebannen uyt Holl[t], omdat hij met Boetselaers soon op de gesontheit vañ duyvel gedroncken had, dat hij wilde verbloemen met te seggen, dat het een man was die soo heete, en sijñ huys de hell. Uyt Uytrecht was hij oock gebannen, over quaedtspreken van de Regeringh. Hij had een pretentie tegen den ouden Lt-Cor. Lamy.

Kreegh een brief van Oyen, om de Coñ. te versoecken, hem sijne dimissie te willen geven uyt den dienst, om still te gaen leven. Had daerover aen Ouwerkerck oock geschreven. Seyde, over vier weecken niet wel geweest te zijn, eñ met permissie naer Chester uyt Ierland gekomen te zijn, om van lucht te veranderen, en dat daerop antwoordt wachtede.

12 *Donderd.* De Coningh was in 't Parlament, eñ recommandeerde de middelen tot betalinghe vañ gemaeckte schulden, eñ tot continuatie van den oorlogh.

Seyde, dat hem leet was het ongeval van de Engelsche vloot, eñ recommandeerde de schuldighe met vigeur te straffen.

Smergens was Lier eñ daernae Boision bij mij, en quam van der Esch daernae mij spreken vañ saeck van Oyen; seyde, dat de H[r] van Ouwerkerck voorgenomen hadde, de Con. alleenlijck verloff voor hem te vraghen, om te mogen te Londen komen, konnende de afscheydt altoos dan versocht worden; beloofde hem mede soo te doen.

Voor de middagh ontboodt mij de Con. naer Kinsinghton, eñ naerdat tot half eenen gewacht hadde, gaff mij maer een lijst vañ vacante plaetsen, door Prins van Waldeck overgesonden, naer te sien. Naemidd. was met Boision tot nicht Beckers.

13 *Vrijd.* Was de Con. naer Winsor op de jacht, daer een hart vongh, dat hij self de vanghst gaff, maer soo men 's anderen daeghs seyde, liep hij peryckel van gequetst te worden, en soo sommighe seyden, was iet of wat geraeckt. Op deselve tijdt kreegh hij de tijdingh, soo ick sanderen daeghs hoorde, van 't overgaen van Corck.

Smergens was Sylvius bij mij, en praete seer langh van sijne saecken eñ pretentien.

Tegen den avondt gingh tot Mevrouw Plot, en praete daer tot over 8 ueren.

14 *Saterd.* Smergens was te Kinsinghton, ontboden zijnde, en teeckende de Con. sommige Acten, eñ ordonneerde noch andere.

Vraeghde verlof voor Oyen, om naer Londen te komen, dat de Con. toestondt; maer seyde, wat schort hem? Sij seggen dat hij quitteren will; en seyde verders, dat het een schande voor hem wesen soude, soo jongh eñ in een tijdt van oorlogh te quitteren.

Hoorde voormiddagh van Isac, dat 's Gravemoer geschreven had, dat Corck met capitulatie, doch meest op discretie, sich overgegeven hadde, Mackelligot, die in Hollant gedient hadde, daer commanderende. Dat hij haer het leven geaccordeert had, en belooft bij de Con. voor haer te intercederen om pardon. Dat hij naer Kingsale gesonden had, om dat mede te sommeren, maer noch geen antwoord hadde op 't afgaen van Butler, die de tijding bracht.

Tien schreef mij vañ 20en Octob., dat de elff Oostindische schepen wel waeren ingekomen.

Att smiddaghs bij Isac met l'Estang eñ Gendreau.

De Con. sagh Spaensche peerden, voor̄ Marquis de Gastanaga uyt Spaignen overgekomen, daervan hij der twee wilde houden, en̄ hem twee Engelschen in̄ plaets senden.

Bracht mr Hew the Groome of the Bedchamber naer Londen.

Thuys komende, vondt Sylvius tot mijnent. Gingh daernae tot de vrouw van Ouwerkercken, daer hem weder vondt. Daer hoorde, dat Mevrouw van Hagendoorn bij haer testament Mevrouw Hop, haer suster, geheel hadde uytgesloten.

15 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij, gingh tot sijn vrouws suster, met mr Graham getrouwt, eten.

Naer de middagh was weder bij mij.

De Con. was te Londen.

Gingh yemant besoecken, die niet spreken konde. Daernae gingh tot de vrouw van 's Gravemoer. Daer vondt Ouwerkerck, Rooseboom, Henrick van Ouwerkerck met de twee joffen spelende, de Gn̄ael Majoor Bauditz en Sr Edward Villers. Quirina had een rock aen, heel met point de Venise overdeckt.

16 *Maend.* Smergens was Sylvins bij mij. Oock de langhe Heuft, daermede van Oyens dimissie sprack of sijn versoeck daervan, dat hij mede niet approbeerde.

Sylvius quam smidd. noch eens weer, en̄ seyde, dat de sentimenten van het Parlament heel goedt waeren.

17 *Dynsd.* Wierd smergens ontboden naer Kinsington, en quam daer over thienen, en sprack de Con. noch smergens. Savonts teeckende, en belaste mij bij Myl. Portland te gaen, om te spreken over een brief voor Nyvelt van Rotterdam, gelijck ick deed, en schreef een brief, om de procedueren van 't Hoff tegen hem te doen staecken.

De Con. teeckende die brief ten elff ueren eerst, en̄ quam ick ten half twaelff thuys.

Kespes seyde, dat de Con., een dagh of twee geleden, smergens geseght hadde, dat staet maeckte in 't lest van November te sullen naer Hollandt vertrecken.

Was naer joff. Golstein vraghen, maer sij had de heele wacht, en was niet thuys.

Savonts lachte de Con. met de versen, die Buyseroo weder op hem gemaeckt had.

18 *Woensd.* Smergens was de oude joff. Küffler bij mij, noch all praetende van een plaets at court of elders te hebben, daerin seyde, haer niet te konnen helpen.

Seyde dat haer vader, Corn. Drebbel, in sijn schip, dat onder water zeylde, een hooghe pijp met quicksilver hadde.

Was smerg. op de n. Beurs om nachtmutsen en liet een kettinghje in mijn silvere horlogie maecken.

Naermiddagh was Sylvius bij mij en seyde dat eenighe luyden in 't Parlament spul maeckten over het arresteren van̄ luyden, doe de Fransche vloot op de kust was, en̄ tegen sulcke proceduren acten van 't Parlement eyschten. Ick gingh daernae tot mevrouw Hop, die men mij seyde dat tot de vrouw van 's Gravemoer was, maer vondse daer niet.

De vr. v. 's Gravemoer was uyt het quartier v. de Graeff van Solms weder nae beneden, daer waeren de langhe Heuft, neef van Oyen, even uyt Yrlandt aengekomen en noch wat swack van een rhumatisme en̄ sciatica, die hij gehadt hadde. Wist niet dat een jonghe soon in Hollt gekregen hadde, zijnde sijne brieven van daer naer Yerlandt gesonden; daer waeren noch Rooseboom en Henr. van Ouwerkercken.

19 *Donderd.* Smergens had Sylvius, Boision, l'Eremitage, daernae Dr le Moine en daernae Dr Stanley.

Leyde voor̄ tweede reys klimbladeren, in asijn geweyckt, op een exteroogh, die eerst twee dagen te voren aen de binnenzijde van mijn kleyne rechter tee ontdeckt had, naer dat eenighe tijdt te voren daer pijn aen gevoelt hadde.

Ten 2 ueren reed met Stanley naer Cheapside, daer eenen Mountaine, dewelcke de caert van Londen van Morgan naer sijn doot verkocht, woonde, en̄ meenden wij

de augmentatien te sien eñ te konnen krijgen, maer waeren noch onvolmaeckt, eñ hij geleeck een onnooselen broeder te wesen.

Bracht Stanley tot sijnent, eñ thuys komende met vrij pijn achter in thooft, gelijck die nu wel een maent met vlagen eñ intermissien gehadt hadde, quam Tempion bij mij eñ naer hem de Hr Hop, over een brieff, die de Con. wilde schrijven aen Evertsen, in Duyns weder gekeert uyt Yrlandt.

Hij confirmeerde mede, dat 's Gravemoer geschreven had in een brief, die mergen gekomen, dat Kingsale op de aenkomst vañ onse sich hadde overgegeven, dat Myl. Marleborrough dat selve schreef, beyde sonder datum. Seyde dat de accusatie van Torringhton door disputen over formaliteiten heel te rugh liep eñ hij wel lichtelijck souw los raecken.

20 *Vrijd.* Smergens was Stanley bij mij en dronck chocolate, oock Boision.

Hoorde naermiddagh, dat de Con. op de jacht naer Winsor was.

Reed ten 6 ueren naer Kinsinghton, om of de Con. mocht thuys komen eñ willen schrijven met de post, maer hoorde dat niet komen soude, en soo reedt wederom.

Een oudt Engelsman seyde mij, dat het Parlament achthien hondert duysent ponden geconsenteert had tot equipperinghe vañ vloot tegen de somer.

De bagagie quam uyt Yrlandt, maer de Wilde's peerd was op̄ wegh die morgen gestorven.

21 *Saterd.* Smergens was Norris bij mij, thoonende eenige teeckeningen in waterverw tot randen van tapijten van Francisco Kleyn.

Boision quam daer naer, en wandelde met hem wat in het Parck en hield hem ten eten.

Naermiddagh was niet uyt.

22 *Sond.* Was ten Avondtmael.

Naermiddagh gingh met Norris in̄ drawingroome van̄ Con. om de schilderije van̄ Marchese del Guasto, die boven de deur staet, te sien, dewelcke Norris meende het origineel te wesen, en̄ niet de schilderije die te Winsor is, en veel beter als de andere.

Tegen den avondt gingh tot nicht Becker, daer de vrouw van̄ Cap^{n} Villers was en eene Mrs Stanley met haer dochter uyt de buert.

Vernatti had een medecijn genomen die te sterck gewerckt had.

23 *Maend.* Smergens was Sylvius bij mij; seyde, dat den Hertoch van Grafton in Yrlandt gestorven was van sijne quetsuer [1]), dat hij gequetst werdende quaedt gehad hadde.

Dat voorleden saterdagh het Parlem^{t} niet goedts gedaen hadde ten regarde van̄ Con. petitie voor de landtmilitie, en̄ dat Seymour gesustineert hadde, dat een leger boven dry á vier duysent in Yrlandt niet noodigh was.

24 *Dynsd.* Smergens waeren bij mij Sylvius en̄ Lier, komende van Kinsinghton, en̄ seyden, dat het Parlement tot den oorlogh te lande 22 hondert duysent ℔ sterl. geconsenteert hadde.

Dat de Con. en Con^{nne} hier souden komen om de Princess van Denemarcken te besoecken, die 's nachts te voren van een doode dochter in de kraem gekomen was, een maendt voor de tijdt.

Gingh voormiddagh naer Kinsinghton en̄ att met Isac, daer Sr Samuel Forbes mede was, en̄ daernae de broer van Mr Wardon mede quam, wesende een Parliament-man.

Lier seyde smergens: „H^{r} van Zuylichem, kom je eens in Hollandt, soo kom je niet licht wederom," en als ick dat in̄ windt sloegh seyde: „neen je komt niet weer, daer sal het een ofte het ander daer vacant komen" (willende van het Rekenm^{rs} ampt seggen).

1) Dit is onwaer bevonden v. den 26^{en} deser.

De Coningin, soo als van Isac quam, in de venster liggende van het nieuwe gebouw met Mylady Darby, sagh mij eñ lachte vrundelijck.

Mr Wardon seyde op het discours van Torringhton, dat hij een half swart meysje bij hem iñ Towr had, dat men meende sijn dochtertje te zijn eñ dat hij alle daegh voor hem liet danssen.

Dat de Lords haer selven tot saterdagh geadjourneert hadden eñ dat men meende dat het over sijn saeck was.

De Con. teeckende savonts; vraeghde mij of mijn soon al wel studeerde eñ wanneer ick hem naeř school soude senden (verstaende de Academie); vraegde hoe oudt hij nu was, en nae wat Academie hem senden wilde. Ick seyde dat geloofde dat hem met neeffie van St. Annelandt soude senden. Vraeghde daernae of ick Ooyen gesproken hadde, waer hij was eñ of hij noch quitteren wilde. Seyde, dat mij docht dat dat desseyn al wat verslapt was, maer dat hij seyde beschaemt geweest te zijn daer over, dat soo veel geldt trock vañ Con. sonder den dienst daer voor te hebben konnen doen, door dien niet wel en was. Wel, seyde hij: hij heeft immers de heele somer gedient.

Naermidd. was bij joff. Golsteyn, daer juff. Vijgh mede was eñ Gastigny.

De windt was van smergens Oost.

Had savonts groote hooftpijn.

25 *Woensd.* De windt liep in de voormiddagh weder west. Smergens had Sylvius. It. Westreycher, om het slot aeñ deur van mijn torentje aeñ straet te vermaecken.

Seyde dat eenen Baronet Howard, een van sijne calanten, met hem etende, een groote papist was eñ gedroncken had: To the health of the man that had lost his mare, that he might recover her, meinende King James.

Naermiddagh quam Boision eñ gingh met hem tegen den avont tot Mr Plot, daer tot half achten saten.

Hij collationneerde savonts met mij.

26 *Dond.* Smergens quam Dr Stanley, daernae Sylvius, Vossius, Montpouillan, Saumaise, Hop, Boision.

Voor den eten sondt de Con., dat in̄ bedchamber soude komen naer den eten; sondt daer nae nogh eens, en̄ als daer een half uer gewacht hadde, quam uyt en gingh naer de Counsel, mij niets seggende.

Praete daer wat met Myl. Carmarden, Myl. Dorset en Myl. Craven.

Mij wierd daer voor seker geseght, dat den Hertoch van Grafton niet doot, maer vrij wel was. (Dat is daernaer anders bevonden).

Daeghs te voren begon de hooftpijn, die tot die tijdt achter in mijn hooft, meest aen̄ rechter zijde gevoelt hadde, heel over te gaen, door een verkoutheit in 't hooft, die mij veel deed snuyten.

Naermiddagh uyt de Bedchamber komende quamen met mij Gramare, Foubert sijn stiefvader, le Bas en̄ Stanley weder. Bas wilde mijn calesch en peerden koopen.

Stanley seyde, dat men een duel belet hadde tusschen Myl. Damby, soon van Carmarden, en de Lord ..... [1]), die sijn dochter getrouwt hadde.

Stanley seyde oock, dat Myl. Carmarden iets in sijn keel hadde, dat hem schier belette te eten, en̄ dat daervan soo mager wierd.

De Con. souw 's anderen daeghs, weder zijnde, op de jacht gaen.

Savonts ten half achten gingh tot de vrouw van 's Gravenmoer, die niet wel was en niet binnen quam. Ouwerkerck evenwel scheen van haer vandaen te komen. Daer waeren noch Oyen en̄ Welderen, nu der weder wel uyt siende, en̄ Henr. van Ouwerkercken.

27 *Vrijd.* Smergens was Dr le Moine bij mij over sijn

1) Niet ingevuld.

saeck van̄ ms^{en}, uyt sijn broers boecken gestolen, soo hij seyde.

Daernae joff. Hacquart over haer saeck tegens de Ritm^{r} Sichterman; seyde dat haer genoeghsaem 30000 gl. geboden wierden om af te staen van haere pretentie.

Naermiddagh ten 4 ueren reed naar Kinsington, en̄ quam de Con. niet van̄ jacht voor halfachten.

Was naer joff. Golstein en joff. Vijgh sien, maer waeren niet in haer quartier.

De Con. belaste mij noch seyde mij niets, en̄ soo gingh naer Londen.

28 *Saterd.* Smergens was bij mij de H^{r} van̄ Lier. Seyde, als wij van̄ reys naer Holl^{t} spraecken, dat, soo ick eens in Holl^{t} quam, ick daer niet licht weder soude uytkomen; en̄ als vraeghde waerom, seyde: daer sal dan het een ofte het ander vacant komen, meenende daer ick mede soude konnen geaccommodeert werden. Ick gaff daer niet veel antwoordt op.

Savonts gingh tot de vrouw van Ouwerkerck, daer Sylvius oock quam. Sij seyde dat er seer veel quaets geseght wierdt van de Bailluw Nyvelt, selfs horribele dingen, die men niet konde naer seggen.

De brieven uyt Holl^{t} quamen, naer dat ick er geen gehadt hadde zedert die van̄ 10 deser maent. Brachten mede dat de 4 Oostindische nae-schepen bij Hitlandt van̄ andere geraeckt wesende, niet te voorschijn quamen.

29 *Sond.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Lier, Boision.

De Con. was tot 8 ueren te Londen.

Tegen den avondt quam Ooyen bij mij en voer machtigh uyt daerover dat de Con. aen sijn neef, de magere, geen permissie had willen geven om in 't Sticht te jaegen; klopte op sijn knie en ging aen of geck was; had verlof om naer Holl^{t} te gaen, en had het quitteren uytgestelt.

30 *Maend.* Smergens had madame de Neufville, Sylvius

eñ Boision, die ten eten hield, eerst met hem wat hebbende in 't Parck gewandelt.

Naermiddagh was niet uyt, eñ betaelde schulden.

31 *Dynsd.* Gingh over thienen naer Kinsinghton eñ gaf mij de Con. te doen voor de middagh. Att met Isac, daer Boision mede was, een slechte Schotsche Mylord, die sijn naem vergat te vraghen, eñ een Gentleman van omtrent Winsor, die de Con. fruyt gebracht hadde.

Daer was geen nieuws, hoewel brieven vañ 27^{en} uyt $Holl^{t}$ gekomen waeren.

De Con. ontbood mij ten 7 ueren eñ teeckende, zijnde in goedt humeur. Vraeghde naer S^{t} $Annal^{t}$, daer niet nieuws van had. Lesende een versoeck van Waelenburg, om, dewijle hij nu in sijn gesontheit herstelt was, sijn broer niet meer tot adjunct in 't $Commandem^{t}$ vañ Graef te hebben, seyde hij: het is een kluchtigh dingh, dat ymant op sijn 50^{e} jaer geck wordende, op sijn 60^{e} weder wijs wordt. Lachte mede om versen, die Buysero weder op hem gemaeckt hadde. Gaff mij de brief van Burgem̄ren en Regeerders van Rotterdam, waerin het heele verhael van Nyvelts saecke in stondt. Item een brief vañ $Raetsh^{r}$ Halewijn, sprekende vañ selve saeck, daeruyt sagh, dat hij den brief vañ Con., tot surseantie van de proceduren van 't Hoff, den 17^{en} des. noch onder hem eñ niet overgegeven hadde.

November.

1 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Sylvius en Boision. De eerste seyde, dat er tijding was, dat Belgrado stormenderhandt door de Turcken was ingenomen; dat een Engelsche snapper hem oock geseght hadde, dat de Prins Louis van Baden gansch geslagen was, eñ dat Geneve de protectie van Vranckrijck aengenomen hadde.

Smergens was d^{r} le Moine oock bij mij.

Liet mijn lacquey, Jan genaemt, wegh gaen, sijn half jaer om wesende.

2 *Donderd.* Smergens quam Sylvius bij mij. Seyde, dat den Hertogh van Grafton doot, eñ sijn lichaem te Londen aengekomen was, eñ te Ewstone begraven soude werden. Dat hij geloofde, dat Myl. Godolphin al over lang van sijn vrouw amoureux geweest zijnde, nu wel naer haer soude sien, eñ de andere weduwe, sijn miestres, soude opschieten. Daernae quam Boision mede, en hield ick se beyde te gast.

In een van mijn leste brieven van mijn vrouw schreef sij, dat de Raetsheer Lier de frewlin van Dona vrijde, apparent om door dat middel iñ Ridderschap te komen.

Savonts was tot de vrouw van 's Gravemoer, daer men hetselve oock al wiste. Men sprack daer vañ Con. reys, als sullende eerst in December voortgaen.

3 *Vrijd.* Gingh ten 11 ueren naer Kinsinghton.

Voormiddagh quam de kleyne Sayers in mijn camer, eñ seyde mij, dat eenen Fitzpatrick, neef vañ ouden, uyt Yrlandt gekomen was eñ tijdingh bracht, dat Kingsale overgegaen was onder capitulatie van „armes et bagage sauves;" dat den Hertogh van Barwick, komende met 5000 man om het te ontsetten, als hij gehoort had, dat Ginckel met onse trouppen oock marcheerde, geretireert was.

Naermiddagh seyde men noch uyt hetselve rapport, dat eenen Mackarty overgekomen was en versekert had, dat een groot getall van de Rapperies sich souden submitteren.

Att met Isac, daer m[rs] Gerson en joff. Vijgh mede waeren, Sayers mij hebbende wijs gemaeckt, dat m[rs] Frankline daer mede soude wesen.

Isac seyde, dat Sr James Forbes, die daer mede att, met m[rs] Gerson mogelijck soude trouwen.

Praete iñ bedchamber met de Graef van Schomberg.

De Coning, mij depescherende, had grooten haest. Had desen dagh en een of twee te voren eenighe loslijvicheit.

Kreegh een brief van Tien, van̄ 31en October.

In de courante stondt, dat het convoy van Capn Wieligh den 1en Octob. stondt te vertrecken.

4 *Saterd.* Was wat met krimpingh in̄ buyck en̄ loslijvicheit gequelt, en gingh niet uyt.

Naermiddagh was Sylvius langh bij mij, talmende in 't eynde over sijne pretentien en̄ getrouwe diensten.

De Wilde seyde mij, dat de Hr Beverningh doot was.

5 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij.

Had 's nachts gevroren en̄ was vrij koudt.

Sylvius seyde, dat den Hertoch van Grafton bij testament sijn vrouw seer gefavoriseert hadde, selfs in prejuditie van sijn soon, en̄ haer daerbij 1500 ℔ sterl. gemaeckt hadde, meer als haer te voren gegeven hadde.

Naermiddagh, soo ick meende uyt te gaen, quam Boision, en wat daernaer Sylvius, die bleef tot 8 ueren toe.

Had tegen den avondt noch all een losse stoelgangh, maer weynigh krimping.

Naermiddagh had den Envoyé van Portugal audientie bij de Con., die hij in die qualiteit complimenteerde.

6 *Maend.* Smergens was Tien sijn minne bij mij, met haer man, dat een schipper was, en seyde, dat aen̄ Con. over de 500 ℔ aen vrachten ten achteren was, versoeckende voorspraeck. Oock dr le Moine, talmende over sijn broers Josephus.

Men sprack van dat de Con. soude mogen naer Newmarket gaen, maer met onsekerheit.

Naermiddagh was op̄ R. Exchange, en kocht 2 pennemessen, doosje met ijsertjes voor̄ tanden, en een crawaetstrick, oock een castoor hoedt voor drie pond, schuyns over de Castle-taverne, in̄ Fleetstreet.

7 *Dynsd.* Gingh smergens te half 11 naer Kinsinghton, att met Isac, daer anders niemant was als Saumaise. Daer was geen order om naer Newmarket te gaen.

De Con. teeckende ten 9 ueren, maer gaf mij 2 brieven te schrijven, die niet en teeckende als savonts quartier over 9, in̄ Coningins slaepcamer.

Mylord Malborrough wedergekomen zijnde uyt Yrland, was bij de Con., en̄ ick groete hem en passant, en hij gaff mij een brief, die Evertzen gemist was.

Was naer joff. Golsteyn vragen, maer was niet thuys en̄ in̄ wacht.

8 *Woensd.* Smergens was niemant bij mij. Naermiddagh Boision, die nooyde tegen sanderen daeghs op oesters.

Hij seyde mij, gehoort te hebben dat de Lords de saeck van Torringhton aen̄ Admiral^{t} gerenvoyeert hadden.

9 *Donderd.* De Con. was te Londen, naer gewoonte.

Madame de Neufville was bij mij, talmende over de saken van haer man.

Ten half eenen quam Boision, daermede noch een tour in 't Parck dede, en weder Madame de Mazarin, den Duc de St Albans, Sr Evremont en̄ Seissac achter malkanderen in chaises tegen quam.

Tegen 2 ueren thuys komende, had de Con. om mij gesonden tegen half dryen. Aten met der haest, en gongh bij de Con. in sijn cabinet, daer hij praete, en̄ vraegde van sijn schilderijen, antique cachetten en̄ medalien, wel een uer langh.

Boision daernaer weder komende, gingh met hem tot nicht Becker, daer m^{rs} Plot was, en̄ bleven daer tot 8 ueren.

10 *Vrijd.* Gingh ten half elven naer Kinsinghton. Att bij Isac, daer m^{r} Oxinghton, de man van m^{rs} Dixwell, oock was, en Saumaise; aeten oesters.

Men hoorde niet van̄ reys naer Hollandt.

Naermiddagh schreef aen mijn vrouw.

De windt, als 7 of 8 te voren, was altoos westelijck.

Ten seven ueren boven komende, was Myl. Caermarthen en Myl. Nottingham bij de Coningh, en bleven tot quar-

tier voor 9^{en}. Doe mij doende roepen, praete lang van sijn schilderijen, hebbende die in 't cabinet ten deele doen verhanghen, en sijn schrijff-tafel doen versetten.

Daernae teeckende eenige acten.

Praete te voren in̄ bedchamber met mr Stanley, een van̄ grooms.

Sprack de Con. voor Neufville, op 't versoeck van sijn vrouw; maer seyde, nu geen employ voor hem te hebben. Gaff hem evenwel verloff om te Londen te comen.

11 *Saterd.* Ten half 12en was Rooseboom bij mij, sprack van̄ reys van̄ Con., als noch heel onseecker, en̄ ofte het wel soude connen gebeuren, dat hij niet als in Januario of Februario soude gaen, en̄ dan daer tot de campagne toe blijven, dat evenwel niet veel apparentie scheen te hebben.

Seyde, dat de Socinianisme in Hollandt seer begon aen te groeyen, en̄ dat daertegen most werden versien. Dat daer apparentie was, dat de Con., in Hollandt komende, de Ridderschap soude vermeerdert werden, en̄ dat hij geloofde, dat de Con. 's Gravemoer niet uyt Yrlandt wilde laeten komen, om met sijn sollicitatien tot een plaets daerin niet geplaeght te wesen. Dat het voor̄ Con. niet quaedt was, dat Beverningh gesturven was, vertellende hoe hij de beest gespeelt had tegen Portland, doen het Fiscaelschap van̄ Admirt te Rotterdam vacant was, en̄ dat hij het voor sijn neef van der Dussen wilde hebben, daer de Con. intentie was voor de soon van Nyvelt.

Seyde, dat hij seer in bedencken stondt, om als de Con. naer Hollt gingh, hier te blijven.

De windt bleef west.

Naermiddagh quam mij besoecken eenen Hoornbeeck, hebbende een dochter getrouwt van de Predicant Tilenus; was een Advocaet, en quam in Engelandt over eenighe particuliere commissie. Scheen redel. verstandt te hebben. Daernae quam Sylvius en daernae de Hr van̄ Lier, klae-

gende, dat met het graveel gequelt was, eñ vreesde een steentje te sullen moeten lossen.

Lier seyde, niet te sullen mede gaen naer Hollandt.

Dit volck quam, soo ick elders meende nae toe te gaen. Bleef voort thuys.

12 *Sond.* Smergens had Sylvius. Hij vertelde, dat daeghs te voren Oldersom had geweest tot de vrouw van Ouwerkerck, eñ dat hij daer, soo als men op 't discours quam van de conduitte van jonghe luyden, hij in presentie vañ kinderen vañ vrouw van Ouwerkerck had beginnen te seggen, dat men de jonghe luy liberteit most laeten; dat men in sijn jonghe jaeren altemael soo geweest was; en dat de vrouw voorñ haer daerop tegen hem geëmporteert had, eñ geseght, dat hij een vray athée was, qui ne croyoit ny en Dieu ny au diable; dat sij hem altoos genoodt had om tot haerent te komen eten eñ praeten, maer dat sij het hem nu verbood, daerop wegh gaende eñ hem alleen laetende.

De Wilde seyde van Roodt gehoort te hebben, dat het convoy van Wielich, naerdat sess daeghen op zee gesworven had in stormweder, te Harwich was ingevallen.

Lier quam, en vraeghde of hem ten eten wilde hebben, eñ bleef bij mij. Lier seyde, dat de droefheit vañ Hertoginne van Grafton niet seer groot was.

Naermiddagh was Boision bij mij.

Nicht Becker was niet thuys, soo sij liet seggen.

Gingh tot de vrouw van 's Gravemoer, daer 7 of 28 menschen in het kleyne camertje vond, 4 tafels, die speelden. Daernae quam de vrouw van Zuylesteyn met Betty Villers noch in, en gingen bassette spelen, Forgel taillerende, en soo ick meen, winnende. Betty sprack mij aen.

13 *Maend.* Smergens quamen d^r^ Stanley, eenen Ludolf, Secretaris vañ Prins van Denemarcken, Sylvius en de H^r^ vañ Lier.

De Con. quam omtrent 9 ueren te Londen, eñ ging, soo men seyde, naer den Tower, onseker waerom.

Sylvius seyde, dat Myl. Devonshire een vrouwmens gehadt hadde, of noch hadde, daer wel 6 of 7 kinderen bij hadde; dat hij vañ familie Cavendish was.

De Coningh had iñ Tower geweest, om de magazijnen te sien.

19 *Dynsd.* Van 't convoy van Wielich hoorde men niet nader, en seyde de Wilde, dat all de tijding daervan quam, van dat een passagier aeñ H^r^ Hop geseght soude hebben 't ghene op̄ 12^en^ aengeteeckent hebb, en dat Hop het weder geseght had aen Root, Noyelle en Somerdijck, die met het convoy quamen, ondertusschen niet te voorschijn komende.

Smergens waeren bij mij Stanley, Boision, Heuft, Oyen, Sylvius eñ Lier. Heuft vertelde, hoe de Con. tot meer reysen belooft had iñ Geëligeerde te Uytrecht te brengen, eñ het elcke reys misluckt was, ende een reys ofte twee door Dijckvelts recommandatien voor Maersenbroeck eñ Voorst sijn swaeger, maer meende dat Dijckvelt nu voor hem soude wesen.

Tegen den avondt gingh de Con. tot de Princes van Denemarcken, eñ van daer naer de comedie, die op 't Hoff gespeelt wierd, en hij schreef niet naer Hollandt.

15 *Woensd.* Smergens waren bij mij Sylvius, Sr Leger, Mad^e^ de Neufville eñ d^r^ le Moine.

Ick wandelde daernae voor den eten het Parck om, schoon weder zijnde; de windt was smergens Oost, maer keerde weder tegen de middagh.

Naermiddagh was vraghen naer de H^r^ van de Lier eñ Dorp, maer waeren niet thuys. Gingh doe tot Mevrouw Hop, eñ haer man een half uer daernae thuys komende, praete daer langh. Hij seyde mij, dat te Amsterdam den ouden Velters, vader vañ vrouw van Cruyningen, doot was, en 21 tonnen goudts naerliet, zijnde seer gierich geweest.

Was den dagh vañ Gunpowder-Treason, eñ was savonts seer ongemackel. om langs straet te rijden.

Hop seyde, dat daeghs te voren groot gedoen geweest was over de electie vañ Vice-chamberlaine How, eñ dat hij het met 6 stemmen overgehaelt hadde. Dat de Whigs in het Parlament begonden de machtighste te werden. Dat naer 't verlies vañ Keyser in Hongarijen, de Con. sekerlijck niet soude konnen blijven bij alle de mesures, die hij voor̄ aenstaende campagne genomen hadde. Dat de tijdinghe van 't arrivement van 't convoy onder Cap[n] Wieligh van eenen Tourton quam, wiens tijdingen veeltijts onseker waeren.

16 *Donderd.* Smergens waren bij mij Sylvius en Boision, daermede naer Tempion reed, om iets aen mijn goude horologie te laeten helpen; hield hem daernaer ten eten.

Naer de middagh gingh tot nicht Becker, en praete met haer en haer suster tot half negen.

17 *Vrijd.* Reed voor de middagh naer Kinsinghton; eerst was de joff., die Sichterman gecondemneert was bij de Crijchsraedt te trouwen, bij[r] mij, seyde, dat hij de sententie niet en wilde pareren, eñ daermede lachte.

Att smiddaghs niet.

Tegen den avondt gingh tot joff. Golstein, die van pijn in 't hooft te bedde was gaen leggen eñ sliep.

Gingh tot joff. Vijgh, daer Myl. Silkirck vondt. Gingh van daer naer boven, langh praete met Myl. Monmouth over een tractaetje, dat hij lesende was van eenen d[r] . . . .[1]), die daerin redenen geeft, waerom hij nu den eedt van allegiance aeñ Con. gedaen hadde, en van te voren het gerefuseert hadde, seggende voor sijn grootste fondament, dat men de Coningh, die de authoriteit van Godt hadde, sulx blijckende daerbij, dat hij door sijn toelatinghe iñ possessie vañ Croon is, hoewel hij geen reght tot deselve

1) Niet ingevuld.

Croon heeft, gehoorsaemheit en̄ getrouwicheit schuldigh is. Dit tractaet, seyde hij, dat bij de Church of England seer hoogh gepresen wierd, en̄ onder anderen bij Myl. Nottingham, met wien hij daerover soo even gesproken hadde.

Seyde dat de Con., naer sijn wederkomst uyt Yrland, sijne qualiteiten gepresen hadde, maer geseght, dat hij te opiniater in sijne sentimenten was, en̄ over de andere domineren wilde. Dat hij nae die tijdt, dat hem 't selve geseght was, hij de Con. nooyt met sijne discoursen hadde moeijelijck gevallen.

Desen heelen dagh waeyde het een seer violente storm uyt het Zuyden, die veel schade aen de huysen deed, wesende de sterckste, die ick in Engelandt gesien hebbe.

18 *Saterd.* Smergens was bij mij eenen m[r] Write, een man, die verscheyde reysen in Italien was geweest, en̄ self daer gewoont hadde. Hadde oock wel geweest bij den Ertzhert. Leopoldus, door de kennisse, die hij van medalien hadde.

Hij thoonde mij der twee, eene van Gordianus Africanus en eene van Aemilianus, beyde van goudt, en̄ seer wel geconserveert. Seyde, noch teeckeningen te hebben van Ann. Caracci etc., maer dat sijne beste aen S[r] Peter Lilly verkocht hadde. Sprack, behalven Engels, wel Italiaens en redel. Fransch. Sprack van een loterije, die eene Paepsche Lady of Portland meende te laten trecken van bijoux, die sij hadde.

19 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij.

Savonts te voren laet zijnde te bedde gegaen, had snachts pijn in 't hooft, achter, daer onlanghs veel mede was gequelt geweest. Daer was oock eenighe draeying in 't hooft bij, en̄ was daer tot savonts toe onlustigh van.

Savonts quam Sylvius weder, en̄ daernae Boision.

Hoorde, dat in 't schip van Wieligh, den Hertogh van Schombergh, Sommelsdijck, Noyelle en̄ Mevrouw Danckelman gekomen waeren; dat sij 14 daghen op zee ge-

sworven hadden, en eyndelijck de kust van Engelandt genadert zijnde, sonder dat Wieligh te Yarmouth konde inloopen, sijluyden haer daeromtrent met een sloep hadden aen landt doen setten, niet sonder groot peryckel.

20 *Maend.* Smergens was de Con. in 't Parlament, om eenighe Bills te doen passeren en consent te geven.

Smerg. waeren bij mij Sylvius, de Hr van de Lier, de Secretaris van Denemarcken . . . .[1]) en mr Write, die ons een figuer thoonde, gemaeckt als eene Nereide, van een irreguliere peerel, wel 1½ duym langh. Oock een borst-stuckje van email, van een Ste Catherine, 2½ duym omtrent in 't vierkant, eñ seer wel gedaen, soo het scheen naer een schilderije van een vañ jonghe Italiaensche meesters. Estimeerde het 150 ₶ st., en seyde, dat de Lady of Portland dickwils 100 ₶ daervoor gerefuseert heeft.

Naermiddagh was tot de vrouw van Ouwerkerck; 's Gravemoer, Mevr. Plot en nicht Beckers waeren alle niet thuys.

Savonts quam Sylvius noch eens wederom; had al weder muysen-nesten in sijn hooft, en seyde onder anderen, dat de Con. geen tijdt gaff aen sijn ministers, om hem vañ noodighe affaires te spreken; dat Carmarthen eñ Nottingam haer doot arbeydende, eñ dat, sonder gehoort te werden, elcke reys gerenvoyeert wierden.

21 *Dynsd.* Moetende schrijven op br. Christiaens versoeck aeñ Heeren van 't Hoff van Gelderlandt, liet seggen dat niet thuys was. Het schrijven was over ons proces tegen de predicant Schoock.

Naermidd. was tegen 5 ueren naer Kinsinghton, de Con. niet voor 9en thuys komende vañ jacht en van Hamptoncourt, daer met de Coninghin gegeten hadde.

Deed ondertusschen mijne depesches naer Hollt.

Savonts quam Sylvius eñ seyde mij, dat Capn Wieligh,

---

1) Niet ingevuld.

naerdat veel peryckel uytgestaen had op de sanden omtrent Yarmouth, daer binnen was geraeckt. Maer dat Oyen, zijnde in 't leste van̄ voorgaende weeck vertrocken met een barge, naer het schip van Cap^{n} van der Saen, naer Hollandt gaende, gekomen was voorbij Gravesend, in seer quaedt weder; dat volck van̄ Graef van Solms, die daer opgehouden wierden, hem hebbende sien passeren, daernae, als aen 't voorz. schip quaemen, geen tijdinge van hem hadden vernomen, en 't selve aen̄ Gr. v. Solms geschreven hadden, en̄ dat geseght wierd, dat een barge met 12 menschen op die tijdt op de rivier vergaen was.

22 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Sylvius en̄ Sr Leger, den eersten machtigh kneuterende over de conduitte van̄ affairen, en̄ quade gevolgen presagerende, dat hem niet nieuw was. In de Voter van̄ voorgaenden dagh stondt, dat desen dagh Torringhton soude voor̄ Barr van 't Laegerhuys gebracht werden; maer Sr Leger seyde, dat door eenigh belet ofte veranderingh het niet geschiedt was.

Naermiddagh quam Boision bij mij, die wegh liet gaen, omdat geseght hadde tot m^{r} Write te gaen.

Reed daer nae toe en̄ liet hij mij een deel teeckeningen sien, die uytgaff voor Guercino, en̄ landschappen, die seyde, van Annibal Caracci te wesen, beyde miserabel slecht. Gingh met hem in vendue van printen en teeckeningen, die in Yorckstreet in Commingarden gehouden wierdt, daer niet als een deel Fransch goedt, Theses etc. verkocht wierden, Beverlandt toekomende, die se self opgaff. Daer was oock Langkaing, Vossius, Reyly de schilder en Browne. Ten seven ueren wederom rijdende naer huys, daer op stoel moest gaen; kreegh weder van die pijn in 't hooft, met opwerpingen van̄ maegh, en voelde self eenigh ongemack aen mijn gesicht, konnende de beginselen van̄ linien niet als met ongemack lesen. Liet tot nicht Becker seggen, dat niet komen konde, en wat bij 't vier gaende sitten, gingh het heel over.

23 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Granmare, Boision en dr le Moine, die aenseyde, dat de Con. niet voor hem schrijven wilde, hebbende geseght, dat aengaende sijn gepretendeerde diefstall van Josephus, hij hem aeñ Justitie most adresseren.

Sylvius seyde, dat Torringhton daeghs te voren immers voor de Barr vañ Commons geweest, eñ daer lustigh afgegaen tegen de Hollanders, ten regarde vañ actie ter zee, eñ oock tegen Mylord Nottingham, die hij seyde verkeerde advisen gehadt te hebben. Seyde oock, dat Myl. Pawlet, dien avont in de comedie geweest hebbende, was gaen staen boven op een banck, eñ luyd op geseght hadde: „Myl. Nottingham is a rogue and a rascal," maer dat droncken geweest was.

Smiddaghs att tot den Envoyé Leyenberg, van Sweden. Daer waeren oock de Prins van Darmstadt, den Hertogh eñ de Graeff van Schomberg, Hop, de Graeff Banier Steenbock etc.

Tegen den avondt reed met Hop tot de vrouw van 's Gravemoer, daer se wel konden sien dat Hop wat wegh hadde.

Sylvius seyde smergens, dat van het verongelucken van Oyen niets was, eñ dat wel van het schip gekomen was, maer niet sonder peryckel.

Gingh savonts noch tot nicht Becker, daer Tipping weder ten 8 ueren quam, eñ begonden te spelen. Sij seyde mij, dat Boision haer meydt Betty op straet aengesproken hadde, en genoodt om a bottle met hem te drincken.

Nicht Vernatti quam oock binnen.

Hop klaegde, dat de Prins van Hessen hem overal boven aen tafel settede.

Seyde dat, daer hij dat disput met de Mareschal de Schombergh gehadt hadde te Berlijn, over het leyden vañ oude Keurvorstinne, de Con. geseght hadde, dat hij heel wel gedaen hadde, eñ de R. P. Fagel hem geschreven

hadde: „Tu ne cede malis sed contra audentior ito," maer ontkende, dat hij de handt vañ Keurvorstin van die vañ Mareschal losgemaeckt hadde, gelijck mij docht in sijn brief gelesen te hebben.

24 *Vrijd.* Gingh ten elff ueren naer Kinsinghton, en att smiddaghs niet, als wat broodt met een glas sack.

Ten half dryen liet de Con. mij halen, sittende en kijckende uyt de vensters van sijn Cabinet.

Seyde mij, dat eens in 't huys van Myl. Montagu soude gaen, om de schilderijen te sien, die daer vañ Fransche schilder Rousseau zijn.

Vraegde, waerom nichje van Sr Annelandt noch niet en trouwde; seyde, dat sij maer 17 jaer oudt was, maer hij meende dat het dan al tijdt was.

Savonts praete iñ bedchamber met Myl. Cleare, een vañ Lords vañ bedchamber, een goedt slagh van een man. Had de eenighe dochter vañ Lord van Newcastle getrouwt.

Daer quam oock de Marquis de Seissac; vertelde dat hij sijn selven verscheide mael genesen had van groote overvallen van 't graveel, met een groot glas te drincken, een derde part vol olie van amandelen, en de rest vol melck, daer warm op gemolcken.

Het eerste bataillon vañ Gardes quam te Londen uyt Yerlandt.

De Graef van Solms had geseght, dat er wel omtrent 30 soldaten van 't Regiment in Yerlandt gedeserteert, eñ daer gebleven waeren, om vrouwen of anders.

25 *Saterd.* Smergens was de H^r^ vañ Lier bij mij, klagende noch al over sijn graveel. Naer hij wegh was reed naer Tempion, die niet thuys was.

Lier seyde, dat Torringhton in 't Parlament seer tegen de Hollanders eñ Mylord Nottingham hadde afgegaen; maer dat hij in het doen van sijn verantwoordinghe seer ontstelt eñ confus was, eñ dat op eenige vragen, die hem daer gedaen wierden, geen antwoordt konde geven.

Naermiddagh was Cavalier, de ivoorsnijder, bij mij, eñ seyde, besigh te wesen met een stempel, tot eene medalie vañ Coningh te maecken. Wilde met geweldt de volgende maendagh komen, om mijn portrait nogh eens te maecken.

26 *Sond.* Smergens was Sylvius eñ Boision bij mij.

Was de ganschen dagh doende met het boeckje van Lion. da Vinci, dat den 9en Mars van mrs Remy gekocht had, los en gereet te maecken om verbonden te werden.

Tegen den avondt quam Boision weder, die savonts ten eten hield.

Tempion bracht mijn horlogie thuys.

27 *Maend.* Smergens was Norris bij mij, om̃ de Con. intentie te weten aengaende het repareren vañ stucken Andrea Mantegna, te Winsor geweest hebbende. NB. Dit was daeghs te voren.

Smergens quam Sylvius, die daeghs te voren geappoint hadde, om met hem naer 't huys van Mylord Montagu te gaen, gelijck de Con. mij belast hadde. Gingen daer ten elff ueren en vondender Sr Evremont, Sr James Forbes eñ de jongen Hampden, daer mede het gansche huys doorgingen, daer wel een uer mede besigh waeren. Was nogh niet volmaeckt, maer seer massif eñ net, in al de camers seer fraeye schoorsteenen, daer een Fransman de ornamenten aen maeckte in pleister.

De grondt van 't huys was van Mylady Russel gekocht.

De vloeren waeren een groot gedeelte geparqueteert.

Het huys was, eerst gemaeckt zijnde, bijkans heel afgebrant, Myl. Devonshire daerin woonende. Daer was een salon van 32 voet in 't vierkant, dat heel van Rousseau, Baptiste, blomschilder, en .... [1]) voor̃ figuren, geschildert was, seer fraey.

Naermiddagh sat een uer omtrent voor Cavalier, mijn portrait maeckende.

---

1) Niet ingevuld.

Tegen den avondt vondt nicht Becker niet thuys, eñ gingh tot Dorp, daer nicht Ide welkom heete. Vernam daer, dat mijn goedt, uyt Holl[t] komende, te Alborough voorbij Harwich was, tsamen met dat van Danckelman, dat verwacht wierd.

Ide seyde, dat een of twee vañ sonen van Henrick Zuerius al weder kinderen gemaeckt hadden. Dat Henrick boos tegen sijn vrouw was, eñ haer bij den arm geruckt en geslingert, en een soufflet gegeven had.

Met nicht van Dorp speelde Keppel eñ . . . . [1]). Welderen quam daer oock eñ Mevr. Villatte.

28 *Dynsd.* Meenende smergens naer Kinsinghton te gaen, wierdt mij geseght, dat de Con. die mergen te Londen quam, om tot de Bill tot het terecht stellen van Torringhton sijn consent te geven, gelijck hij omtrent de middagh komende dede, en reed wederom.

Naer de middagh gingh naer Kinsinghton, en sprack de Con. omtrent dry ueren, die rapport dede van 't huys van Montagu, en vraeghde hij mij op 't leste, of niet gevraeght hadde wat het wel gekost hadde.

Met Borselen tegens den avondt praetende, sprack hij mij van sijne sollicitatie naer de plaets iñ Raedt van Staete, vacant door de doot van Vrijbergen, en seyde, dat de Con. hadde doen schrijven aen Odijck, dat hij het vergeven vañ selve soude ophouden tot sijne overkomste.

Soo savonts naer boven gingh, quam de Coningin tegen op de trap, die op mijn reverentie weynigh semblant maeckte van mij te sien, anders als gewent was.

Was naer joff. Golsteyn vragen, maer die had de wacht; praete wat met haer meissens.

De Con. deed mij niet roepen en gingh eten, laetende mij seggen, dat dien avondt niet schrijven soude, hoewel ick een brief aeñ Prins Louis van Baden te teeckenen hadde.

---

1) Niet ingevuld.

29 *Woensd.* Smergens was m^{r} de l'Ermitage bij mij en daernae Rooseboom. Deed met hem een tour iñ Maillebaen, daer seer kout waeyde. Gingh van daer tot Dorp eten, die mij doen nooden hadde. Daer was Weck, Saligny, Mevrouw Villatte, Sr Ternore, Ide van Dorp etc. Het tractement niet excessif.

Naer̄ middagh vondt nicht Becker, en Mevr. Plot niet thuys, gingh tot de H^{r} Danckleman, om naer mijn goedt te vernemen, eñ praete daer tot bij achten.

Seyden tot Dorp, dat Forgel onlanghs tot Madame Mazarin en elders veel geldt gewonnen had, en wel 15 of 16000 gl. bijeen hadde.

30 *Donderd.* Smergens waeren Sylvius en Boision bij mij. Boision vertelde, dat daer een kindt voor sijn deur te vondelingh geleght was, en dat Bridemouche, sijn knecht, om een Officier gegaen was, die het doen wegh haelen hadde.

Kreegh brieven uyt Holl^{t} van mijn vrouw eñ Tien, van 3 postdaghen. Schreven, dat de President Druyff, vañ Hooghen Raedt, doot was; oock de Raetsh^{r} H^{r} van Ossenberg eñ Raedt van Brabant, eñ dat den Advocaet de Vries in sijn plaets gekomen was.

Lier quam smergens oock en seyde de tijdingh vañ retraitte der Turcken voor Esseck, maer maeckte die grooter als daernae bevonden wierd, zijnde geen volck aen haer zijde verloren.

Gastigny met de jachthonden, eenighe peerden en koetsen, en 80 Gardes du Corps gingen met convoy naer Holl^{t}.

DECEMBER.

1 *Vrijd.* Gingh ten 11 ueren naer Kinsinghton.

Naermidd. teeckende de Con. een brief aen de Prins van Baden, en gaf mij andere dingen te doen, die savonts laet teeckende.

At smiddachs met de Grooms.

Naermidd. gingh tot joff. Golsteyn, die mij korts te voren 50 gl. gesonden had voor thé, die suster van St Annelant voor haer gekocht hadde.

Seyde, dat mrs Gerson niet wel en was, of haer soo hield; dat sij dickwils stercke wateren besighde, en onlanghs, de Coningin kleedende, men het aen haer malle praet wel konde sien; dat sij oock dick wierd, eñ haer tabbert achter wijd open stond, waermede sij scheen malitie te meenen.

2 *Saterd.* Smergens was Lier bij mij. Oock de boeckbinder, die mijn boeckje van Leonardo da Vinci gebonden hadde. Daer Preswitz met sijn neef. Naermiddagh Boision.

3 *Sond.* Smergens waeren bij mij Cavalier, Stanley, Sylvius en Preswitz. Cavalier thoonde ons de conterfeytsels vañ Keyser (die een wonderlycke tronie heeft), vañ Keurvorst van Saxen en van de Princess van Hannover, dochter vañ Hert. van Cell.

Naermidd. was nicht Becker, Mevrouw Plot en Mevrouw Hop niet thuys; praetede tot de Hr vañ Lier tot 8 ueren.

De Con. was tot half negen in de Privy Council.

Stanley seyde mij, dat Myl. Montagu gansch geen vrindt vañ Con. was, en dat men genoeghsaem wist, dat hij correspondeerde met King James.

4 *Maend.* Smergens was Vossius bij mij, verlegen zijnde hoe eñ met wat convoy soude wech komen.

Sond aen Danckelman vragen naer tijdinge van de bagage, met Wieligh gekomen. Liet mij seggen, daeghs te voren tijding gekregen te hebben, dat te Gravesend gekomen was, eñ dat die die middagh verwachte.

Vossius seyde, dat als sijn oom boecken deed verkoopen in auctien, hij die met groote tytelen iñ Catalogus opschickte, eñ dat eens bij een Tractaatje van weynigh importantie gestelt hadde, dat daerin mathematicé gedemonstreert wierd, dat de Paus van Roomen den Antichrist

was; dat het daerop in̄ 30 gl. gegolden hadde, hoewel geen 30 st. weerdt was.

Daernae quam Sylvius, daermede tot de vr. v. Ouwerkerck gingh, daer Mylady Pawlet was, en̄ sprack noch van onse conversatie te Dieren en̄ op het Loo. Wilden mij ten eten houden, maer bleef niet.

Voor Sylvius komst sat noch eenighe tijdt voor mijn portrait, dat Cavalier maeckte.

Hoorde daer, dat het convoy met de 80 Gardes du Corps eerst dien dagh vertrocken was.

5 *Dynsd.* Smergens waeren bij mij Boision, l'Ermitage, Hop en Sylvius. Sylvius seyde, dat 9 Cap^en tot Rechters van Torringhton genomineert waeren, en̄ dese weeck sitten souden. L'Ermitage seyde, dat den Hert. v. Savoye Suse hadde verloren, maer le Fort Dauphin, hem al soo veel weerd, gewonnen.

De Con. gingh in 't Parlament, en seyde daer, dat voor nieuwjaer nootsakelijck in Holl^t most wesen. Gaf oock sijn consent tot de verdubbeling van̄ excises. Gingh daernaer een wedloop van peerden sien.

Ick gingh savonts ten 5 ueren naer Kinsinghton. De Con. quam over sessen thuys, en̄ at doe.

Ick was bij joff. Golstein. Seyde mij, dat wij de Gravinn van Stirumb in̄ Haegh souden vinden, daer quam om de vrouw van Boetselaer, haer stiefmoeder, in̄ arbeyt te assisteren. Dat sij veel schuldich was, en̄ de onkosten van haer bruyloftskleeren noch niet betaelt waeren.

Savonts bij de Con. zijnde, praete hij langh van veel dingen, en vraeghde pertinent naer mijn Tien, en hoe verr hij was in 't leeren, daernae van St Annelandt, sijn soon, Ida van Dorp, Dorp, haer geslacht etc.

6 *Woensd.* Smergens reuylde met m^r Harding, boeckverkooper, een boeck van̄ roads van Engelandt tegen een oudt, dat ick had, en daer̄ descriptien niet bij waeren, gevende 15 schell. toe.

Daernae quam Boision, om een matelotte te maecken, een gerecht van visch, wandelde met hem 't Parck om, en hij att bij mij.

Naermiddagh was tot nicht van Dorp, vr. v. 's Gravemoer en Mevr. Plot, maer vondt niemant thuys.

7 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Lier, Montpouillan, Boision en Sommersdijck. Sylvius seyde, dat Torringhton begon bangh te worden en eenighe preparatie te maecken, als of het qual. met hem soude mogen afloopen. Dat hij een horoscope had, dat hem iets voorseght hadde, van dat hij in een zee-slagh soude blijven, eñ dat hem dat verveert gemaeckt hadde.

8 *Vrijd.* Reed smergens naer Kinsinghton en sagh de Con. eten.

Att met de Grooms, daer niemant was als Borselen, Sayer, ... 1) eñ ick.

Naermiddagh was een tijdt langh bij de Con., en gaff mij werck. Daernae gingh bij joff. Golsteyn, daer joff. Vijgh oock was. Ten 9 ueren teeckende de Con.

Nyenhuysen had aen de Wilde geseght, dat er weder quaedt werck in 't Parlement was, maer niet waer over.

Geen sekerheit van 't vertreck, dat Myl. Levin, soon van Myl. Melvill, meende dat noch all aenloopen soude.

9 *Saterd.* Smergens was de Hr vañ Lier bij mij. Seyde, dat de rechters over Torringhton weder een scrupulle gekregen hadden, al of de authorisatie tot de judicature, die sij vañ Admiralt, in conformité vañ acte van 't Parlament, gekregen hadden, niet suffisant genoegh was, sonder een authorisatie van 't selve Parlament immediatel. op haer slaende.

Sagh smergens dat de windt Noord-Oost geloopen was.

Naermiddagh gingh tot Danckelman, en vraeghde naer sijn goedt, dat hij seyde uyt het schip van Wieligh in een

1) Niet ingevuld.

ander vaertuygh ingescheept te zijn, eñ dat het mijne, met iets van Rooseboom, daer oock bij was.

Was daernaer tot Lownes, de horlogiemaecker iñ Pelmel, daer eenighe repeatingh klocken sagh. Voor een, dat acht dagen ging, de heele ueren sloegh en repeteerde, eyschte hij 16 ₶ sterl.

Reed daernae naeř horlogiemaecker, genaemt Daniel Quare, alias the Quaker, woonende iñ Exchange-Alley, bij Royal Exchange. Dese eyschte voor een, dat hetselve deed, 28 ₶; soude eerst over 10 of 12 dagen opgemaeckt zijn.

Seyde, dat een Roomsch Priester, genaemt Barlow, eerst de repeating pocketwatches gevonden had; dat Tempion, der een gemaeckt hebbende voor King Charles, een patent of privilegie daervan versocht; dat hij, Quare hebbende hooren spreken vañ inventie, die mede in 't werck gestelt had, en sulcke horloges gemaeckt op een heel andere manier, en dat over de patent met Tempion gedisputeert hebbende vooř Councill-table, Tempion het verloren hadde; eyschte voor die soort, mede als Tempion, 60 ₶.

10 *Sond.* Was smergens iñ kerck.

Villatte met mij door 't Parck nae 't Hoff gaende, seyde, dat den Predicant ....[1]), hebbende te Koukerck gestaen, eñ door de Marest naer Engelandt gesonden, 30 ₶ sterl. tractement en 60 ₶ voor huyshuer hadde.

De Wilde seyde, dat de Con. tegen Ouwerkerck geseght hadde, dat soo de windt omkeerde, hij de peerden dynsdagh soude laten vertrecken. In dese voormiddagh liep de windt weder Zuydtwest.

11 *Maend.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Preswitz, Lier eñ de Lt Cor. Graham. De leste sprack niet wel vañ Gñael Major Mackay, op 't sujet van sijne actie te-

1) Niet ingevuld.

gens de Hooghlanders in Schothlandt. Seyde, dat hij een groot front willende maecken, maer eene enckele linie gemaeckt hadde, sonder eenighe reserve.

Sylvius seyde, dat men gemeent hadde, dat de Con. dien dagh een tweede Secretaris vañ Staet soude genoemt hebben, tot welcke charge onder anderen in consideratie quaemen Myl. Scarborrough en Sr Joseph Williamson, maer die hij seyde dat dronck.

De nacht te voren had weder in mijn slaep een korte draeyingh in 't hooft, maer mij op de andere zijde leggende, was terstont over.

De windt liep smergens weder N. Oostelijck. Liet weder aen Danckelman vraghen naer ons goedt; maer had geen tijdingh.

Naermiddagh was tot Tempion, en kocht van hem een repeterende staende horlogie voor 17 ℔ sterl., gevende hem het silvere, dat van hem hadde, weder aen voor 11 ℔.

Was tot de vrouw van Ouwerkerck, maer konde haer niet spreken, niet wel zijnde, en haer dochter was met groote pijn in 't hooft naer bed gegaen.

12 *Dynsd.* Gingh ten 11 ueren naer Kinsinghton. In 't aenkomen ontmoete Danckelman, die geen tijding vañ bagagie hadde, maer seyde, sijn Secretaris op de rivier gesonden te hebben, om daernae te vernemen, zijnde in groote verlegentheit, omdat sijn vrouw alle daegh stond iñ kraem te komen.

Naermiddagh was bij joff. Vijgh, joff. Golsteyn iñ wacht zijnde. Klaegde, dat sij en haer compagnes niet betaelt wierden, in 't nieuwe jaer 16 ℔ aen presenten mosten geven.

Savonts teeckende de Con. weynighe dingen, en had de Wilde gehoort, dat hij alle militaire charges wilde ophouden tot in den Haegh. Hij vraeghde mij, of ick niet en begon te verlangen naer huys, eñ seyde: ja, voorseker, gelijck een vis naer 't water. Meende dat ick mijn

huys voor mijn vertreck niet heel in ordre, noch gemeubleert gesien had.

At tot Myl. Portland, met 7 of 8 Lords.

Sprack de Con. om een paspt voor Cavalier.

13 *Woensd.* Daeghs te voren had de Con., nae Fremin sijn seggen, geseght op sijn lever, dat de kersmis noch in Engelt soude houden.

Smergens quam Stanley bij mij, medebrengende de bekende dr Lister, een goedt slagh van een man, die mij de printen van zeehoorns en schelpen, door sijn dochter geteeckent, en door een ander in plaet geëtst, vereerde. Meende dat de horens en schelpen, die ver vañ zee en somtijts binnen in steenen gevonden worden, geen visschen in gehadt hadden.

Daernae quam Sylvius en Boision. Met de leste wandelde het Parck om, en aten daernae bij mij.

Norris was oock bij mij, hebbende een conterfeytsel, dat meende van Antony Mar was, en was goedt.

Naermiddagh was tot Tempion, om naer mijn repeterende horlogie te sien, maer was niet gedaen; nam een van hem te leen.

14 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Cavalier, die aen mijn conterfeytsel werckte, de Hr vañ Lier eñ de boeckbinder uyt Newportstreet.

De Con. was te Londen.

Lier meende, dat Duyvenvoorde en Noortwijck Sterrenburgh souden trachten iñ Ridderschap te helpen op de naeste augmentatie, zijnde lickebroers te samen, maer dat hij twijffelde of de Con. der wel soo veel uyt een huys soude willen hebben.

Naermidd. was Boision bij mij. Gingh niet uyt.

Was seer koud en vriesend weder, het canael in 't Parck toe leggende; de windt Noorden.

15 *Vrijd.* Gingh ten 11 naer buyten, hebbende geen volck smergens gehadt.

Att met Borselen eñ Sayer, eñ eenen Cor. Hastings, die de wacht had; diende oock ter zee, soo mij seyden.

Schreef naer huys, dat dien dagh daer noch geen tijdingh van mijn bagagie was, gelijck dan die morgen in 't voorbij rijden aen Danckelman daernaer hadde laten vragen.

Isac was te Kinsinghton, ontboden zijnde vañ Con., om ordres tegen de reys te ontfangen, soo men meende.

Was seer koudt weder, eñ liepen jongens over 't canael in 't Parck.

16 *Saterd.* Smergens quam Norris bij mij met eenen Cooper, die mijn boekje van Leonardo da Vinci gaff, om op te placken. Gingh daernae met hem in 't Banquetting-house, daer de patroonen van tapijten van Rafel weder open geleght waeren, op 't versoeck van eenighe liefhebbers, eñ mij seer wonderlijck, eñ meer als de voorgaende reys, voorquamen. Daer waeren oock Lankring eñ de miniateur Gibson.

Naermiddagh was Boision bij mij tot aeñ avondt.

17 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij. Daernae Lier, die seyde, dat openbaerlijck eñ seer sterck geseght wierd, dat Torringhton niet soude ter doot gecondemneert worden, als in allen gevalle maer aen een high misdemeanour, eñ niet aen treason schuldigh zijnde.

De Con. was te Londen.

Kreegh brieven uyt Hollt.

Sondt aen 't volck van Danckelman vragen naer de bagagie, maer daer was geen tijding.

Naermiddagh was Boision bij mij.

Gingh tegen den avondt tot nicht Becker; daer quam ten 8 ueren Cor. Tipping eñ seyde, dat 5 of 50 £ wedden wilde, dat Torringhton, des anderen daeghs sullende te recht staen, niet soude ter doot gecondemnt werden.

De Con. eñ 't Hoff gingh iñ rouw over de Infante van Portugal, die men opentlijck seyde, dat men hadde vergift

doen nemen, eñ dat men haer gevraeght hadde, ofte sij haere obseques wilde sien, daerop sij geseght hadde, dat daer niet om en gaff.

18 *Maend.* Smergens, tegen de middagh, was Sylvius bij mij, onlustigh eñ wat koortsigh zijnde.

Naer de middagh was tot Tempion, om nae de repeating-klock te sien, die hij voor mij maeckte, en daer hij seer mede talmde.

Hardingh, de boeckverkooper, was oock smergens bij mij.

Root en Wolfraed hadden order, om sanderen daeghs de peerden vañ Con. in te schepen.

Smergens was d. . . . . [1]), Predicant vañ kerck te St James, mij oock ten avontmael nooden tegen sondagh.

Betaelde mijn koets- en peerdeschulden, sullende mijn coetsier sanderen daeghs oock met Root vertrecken.

19 *Donderd.* Mijn 3 peerden vertrocken, om ingescheept te werden.

Gingh ten 11 ueren te voet naer Kinsington, langs de gemeene wegh, van Hideparck af.

Door de Maliebaen gaende, ontmoete de Hr Danckelman, die mij seyde, dat ons goedt te Londen aengecomen was.

Sylvius, in 't uytghaen van Whitehall, seyde, dat de saeck van Torringhton uytgestelt was tot sanderen daeghs. Dit hoorde te Kinsinghton oock, eñ de Viceadmirael Schey seyde, dat hij ordre hadde om noch dien dagh naer Chattam te gaen met Capn Samm, om aldaer in 't proces van Torringhton voorz. getuygheniss der waerheit te geven, Sam hem sullende dienen voor tollick.

Att smiddaghs bij Isac met sijn soon, niemant anders mij noodende.

Savonts was bij joff. Golstein, daer mrs Gerson en mrs Windham vondt. Die wegh zijnde, seyde, dat mrs Gerson noch al qualijck was, bevingen en kleyne convulsien had,

---

1) Niet ingevuld.

en d[r] Lowder peryckel in haer quaedt vondt; dat dese twee tot haer plaets van Closet keeper vañ Coningin pretentien maeckten, eñ alle zeyde gekomen waeren, om haer daervan te spreken, seggende van malkanderen veel quaets.

Praete smergens iñ bedchamber met D. Pedro Ronquillo, die onder anderen in sijn quaedt Frans seyde, dat de Con. veel quaedt volck had, eñ dat uyt die selfde grondt vañ bedchamber vijanden van hem opresen.

De Con. teeckende te 9 ueren. Sprack hem van de schilderijen van Mantegna en de patroonen van Rafel. De eerste wilde voort gerepareert hebben.

20 *Woensd.* Smergens was Liefting bij mij, talmende over sijne pretentie op Lamy.

Van Danckelman vernam, dat onse bagagie savonts tot sijnent souw komen, en daer gevisiteert worden vañ Custom.

Naer de midd. was tot Tempion, om naer mijn slaghwerck te sien, en bracht het mede.

Thuys komende vondt mijn coffer, uyt Holl[t] gekomen, daer, dat de Wilde van Danckelmans gehaelt had, aldaer door die vañ custome gevisiteert zijnde, maer beleefdelijck.

21 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Villatte, Lier, Boision, Tempion, Sylvius eñ Mevr. Kilegrew, en een Engelsche Gentleman, Waiter of soo iets, sprekende voor een Piloot, oock Villatte.

Seyden, dat daeghs te voren Torringhton te Chattam vrijgesproken was, en ymant oock, dat hij quam om satisfactie te versoecken over het affront, hem door sijn arrest aengedaen.

Tempion en Boision aten bij mij. De eerste was langh besigh om het slaghwerck, dat daeghs te voren medegebracht hadde, wat harder te doen slaen.

Tempion seyde, dat hij Barlow, de Priester, die de repeterende horlogien gevonden hadde, nooyt gesien hadde, maer dat alleen gehoort hebbende, van dat er soo een

inventie was, hij die op een particuliere manier mede uytgevonden hadde: fides penes authores.

Naermidd. was Stanley bij mij, Torringhton mede niet genegen zijnde.

Seyde mede, dat Tipping een gedebaucheerde losse vent was, en had geen goede opinie van sijn conversatie met n. B.

Mevrouw Killegrew sprack vañ Queene Dowager, als qualijck geaffect[t] aeñ Coningh, eñ seyde, dat Feversham tusschen haer eñ Mylady Mazarine gestadigh tusschen beyden gingh. Seyde, dat haer man 15 of 16000 gl. van haer geldt verteert hadde; dat sij thien kinderen bij hem gehadt hadde (nu maer 2 in 't leven zijnde), en dat hij naer 't selve had geseght, dat hij met haer niet was getrouwt geweest, eñ dat de kinderen bastaerden waeren, en dat dat in judicio gesustineert hadde.

Joff. Golsteyn seyde 2 dagen te voren, dat de Con. soo vies eñ moeylijck om te dienen wierd, gelijck sijn grootmoeder geweest was.

22 *Vrijd.* Hoorde te Kinsinghton, dat mijn peerden met die vañ Coning eerst dien dagh in zee souden loopen, en twijffelde men seer of met de windt, die Noorden was, souden konnen uyt de Rivier komen.

Te Kinsinghton van niemant genoodt werdende, at een cake eñ dronck een glas wijn in mijn camer.

Sprack met Benting over de schilderije van Maes, de bataille aeñ Boyne gemaeckt hebbende.

De Raetsheer Alewijn wierd Curator vañ Academie te Leyden geëligeert, Villatte kreegh de Comp[e] vañ Con. iñ Gardes, met de tytel van Coronel, gelijck Heyde die oock gehadt hadde.

Was naermidd. bij joff. Vijgh, die seyde, dat joff. Golstein een tijdt langh quaet op haer geweest was, en haer niet hadde willen toespreken, over eenigh mal seggen, van geen importantie.

23 *Saterd.* Smerg. waeren bij mij de lange Graham, den Engelsman van eergisteren, Creitsmar eñ Lier.

Naermiddagh was tot nicht Becker, die mij laten vraghen had om te komen. Vondt daer Tipping, met haer spelende. Daernae quam in m^rs^ Plot met haer nicht Seyx. Proefden daer choccolate met seck, in plaets van water, te maecken, maer was niet goedt.

24 *Sond.* Was smergens ten Avontmael.

Naer de predicatie quam Rooseboom, versocht met mij samen te gaen naer Holl^t^.

Naermidd. was Tempion bij mij alleen, om te besoecken. Daernaer Boision. Seyde, dat het gerucht iñ stadt en op de beurs was, dat 16 oorloghschepen met 29 transportschepen van de Franschen, van Brest naer Yrlandt willende, door storm gestrant en vergaen waeren.

Naermidd. niet uyt.

25 *Maend.* Smergens had Sylvius, Madame de Neufville, Browne de schilder, Boision, de minne van mijn soon.

Sylvius seyde, dat de Con. vertrecken soude, kort naer̄ Engelsche kersmis, knorrende seer over de misslagen vañ raedsluyden, die de Con. iñ proceduren van Torringhton geadviseert hadden, seggende, dat men hadde moeten maecken, dat de Commons hem voor̄ Peers geëmpeached hadden, maer dat Carmarden en Nottingam dat niet hadden derven raden, uyt vrees dat men tegen haer mede een empeachment hadde mogen voor den dach brengen.

Browne wilde mij tot sekere m^rs^ du Bois brengen, om schilderijen te sien, maer wierd te laet.

Boision att met mij, naer dat het Parck omgewandelt hadden.

Sylvius en daernae de vr. v. Ouwerkerck vertelde mij, dat een heel wel gemaeckte joffrouw smergens voor het bed van Sommerdijck gekomen was, en daerop gaen sitten, seggende, dat quam om kennis met hem te maecken; dat als haer vraegde of te voet quam en niet beslijckt was,

sij seyde, dat in een chair quam en niet vuyl was, lichtende haer rocken tot boven haer knie op; dat hij haer heel koel bejegenende en opstaende, sij wegh gegaan was, seggende, eens te sullen wederkomen, als hij in beter humeur soude wesen.

De vrouw van Ouwerkerck seyde, dat een vrouw oock bij hem geweest was, die seyde, hem een hups knecht te willen verhueren, maer dat hij der wat sorgh voor draghen moste; en als hij vraeghde waerom, seyde sij, dat het een fraey meisje was in mans kleederen.

Tot Ouwerkerck was Mylady Paulet, eñ seyde, dat Torringhton desen dagh weder in 't Hooger-huys sessie genomen had. Sij nooyden mij ten eten, maer ick bedanckte.

De vrouw van Ouwerkerck vertelde, hoe Montpouillan, nevens haer deur woonende, allerhande canaille van vrouwen aenriep en inhaelde, en dat hij dat aen la Leck en een van haer sonen, als vrouwen gekleedt, oock gedaen had.

26 *Dynsd.* Smergens waeren bij mij m^r^ Walter en Norris, die seyde, dat de Con. de schilderijen van Andrea Mantegna voort gerepareert wilde hebben. Oock was bij mij Lier, seyde in 't praten, dat Berkesteyns vader oock een liefhebber van vrouwen geweest was; dat een groot, sterck man was, en sijn haer kort boven sijn ooren afgesneden droegh.

Vertelde oock dat Oneale, die met Mylady Stanhop getrouwt is geweest, haer lang hebbende gevrijdt, eñ niet konnende avanceren om dat niet en had, eens haer met een kunsje meende te permoveren, maeckende dat sij hem door een venster sien konde, treckende sijn juste au corps uyt, en hem houdende of sich soo doorsteken wilde, dat door haer roepen achterbleef; maer hij kreeg se daer evenwel niet mede.

Naermiddagh gingh naer Kinsinghton, daer noch geen sekerheit van 't vertreck vondt.

Sprack iñ bedchamber met Mylord Nottingham, die

klaegde, dat seer onlanghs een heel eylandt, op de kust van Essex, door de zee overspoelt was, en hij daer groote schade gehadt hadde.

Schreef naer huys.

Praete oock met Myl. of Oxford, die seyde, mijn vader wel gekent te hebben, eñ hem seer prees. Torringhton had in 't Parlam^{t} geseten.

27 *Woensd.* Was smergens tot m^{r} Cooper, printverkooper, om naer mijn boeckje van Leonardo da Vinci te sien, dat hij verplackt had.

Had niemant in visite als den Engelsman, die voor̄ Piloot sprack en hem seer interesseerde.

Naermiddagh was joff. Hacquart bij mij, over haer saeck met Sichterman sprekende.

28 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Sylvius, Montpouillan, joff. Küfler. Sylvius gingh geweldigh af tegen de luyden, die de Con. geraden hadden, de proceduren tegen Torringhton op die voet te doen aenleggen, als aengeleght waeren.

Geloofde, dat Montp^{s} bootschap was, mij voor joff. Hacquaert te komen spreken, maer dat Sylvius het belet had.

De Con. was te Londen.

Naermiddagh quam Boision, eñ att savonts bij mij.

Cap^{n} Souteland was oock bij mij, om een paspoort te recommanderen voor eenen . . . . [1]) Througmorton, Cap^{n} onder King James geweest zijnde, eñ naer Hollandt willende.

29 *Vrijd.* Gingh smergens naer Kinsinghton met Boision, en hij vooruyt gegaen zijnde naer de Crown-taverne, en daer wat gereedt hebbende laeten maecken, aeten daer smiddaghs. Hij seyde, dat hij onlanghs noch te Kinsinghton geweest zijnde, eñ daer Myl. Lumley wesende gaen

---

1) Niet ingevuld.

besoecken, hij daer bij hem gevonden hadde de meyd, die doen daar iñ Croon noch woonde, eñ daer bij de Lord gekomen was met een andere oude meyd, die hij presupponeerde de coppelaerster te wesen.

Savonts bij de Con. zijnde, die scheen van seer goed humeur te wesen, sprack hem van de camers, die de jonghe Hampden heeft onder mijn galerije, eñ die mij tot een keucken souden konnen dienen. Hij seyde mij, dat daerover met Myl. Dorset soude spreken.

Smergens waeren den Hert. van Argile en meer andere Schotten iñ Bedchamber, en spraken voor Johnson, die m[rs] Wharton geënleveert had met geweldt, tsamen met Myl. Argil's broer, Campbel; maer deden niet op. Die Johnson was gekregen (de andere 2 complicen ontsnapt zijnde), doordien hij al vrij zijnde, noch 't een eñ 't ander wilde uyt sijn logement halen, eñ van sijn weerd, die de 50 ₤, die op hem geset waeren, wilde winnen, eñ hem in sijn camer opsloot.

30 *Saterd.* Smergens was Harding, de boeckbinder, bij mij, daer voor 3 ₤ aen boecken van kocht. Oock was de H[r] vañ Lier bij mij. Seyde voor sijn grootste reden, waerom niet naer Holland mede wilde gaen, de talmerije die hij met sijn schoonmoeder, de vrouw van der Mijle had, die niet alleen het goedt, dat sij van haer soon in lijftocht besat (hebbende macht om aen yder van haer overighe kinderen daervan te geven soodanighe portien als sij wilde), maer oock presseerde, om selfs sijn vrouws goedt mede te konnen beswaren, tot reddinghe van haere schulden, en om de vrouw van Asperen te konnen betalen over 't verlorene proces.

31 *Sond.* Was de ganschen dagh niet uyt, besigh zijnde om mijn boeckje van Leon da Vinci te verschicken, tot een nieuwe bandt.

Tegen de middagh quam Meester bij mij eñ naermiddagh Tempion.

Meester att bij mij, en vertelde mij sijne geheele historie, hoe hij in Yrlandt, met het canon naer Limmerick gaende, soo nae aen sijn doot geweest was.

Besigh wesende en veel spull hebbende met het voorz. boeckje, gingh eerst snachts ten dry ueren te bedde.

Tempion wond mijn repeating-klock op savonts omtrent 4 ueren, om te sien of 8 heele dagen soude gaen, daer ick aen twijffelde.

1691.

Januarij.

1 *Maend.* Was noch besigh met het boeckje voorz., en den ganschen dagh niet uyt.

Smergens was Sylvius bij mij. Naermiddagh joff. Hacquart, sprekende van haer saeck, waerover sij daeghs te voren een klaegde, dat sij in haer beurs begon geincommodeert te werden. Seyde, dat eer sij met Sichterman aen 't werck gekomen was, sij all met de Majoor van der Mijlen verlooft geweest hadde, eñ hem opgeschoten hadde, omdat hij niet en hadde. Vertelde, dat sij tot Montpouillan geweest was, en sprack of de vrouw eñ Mylady Pawlet haer seer vriendelijck waeren.

Meester had mij daeghs te voren al veel van haer streken vertelt, onder anderen dat sij met Sichterman, eñ haer moeder met eenen Bijvoegh op eene camer sliepen.

2 *Dynsd.* Gingh naermiddagh naer Kinsinghton, daer men vañ reys sprack, al off noch wel 14 daghen tarderen soude. Hoorde daer, dat de voorz. Johnson over de rapt van m^rs^ Wharton gehangen was, rijdende in een rouwkoets naer 't schavot, met sijn dootkist achter hem.

Hoorde oock, dat voorseker Myl. Sidney Secretaris van Staet in plaets van Myl. Shrewsbury worden soude.

Sprack aeñ Con. van joff. Hackaert's saeck, die hij mij hoorende Mevrouw Sichterman noemen, keeck ter zijden op en lachte. Vertelde hem oock van haer werck met van der Myle, maer gaff over de saeck met Sichterman niet veel bescheydt.

Was naermidd. niet uyt, het was seer koudt en vriesend weder.

3 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Boision, Sylvester.

Continueerde noch te vriesen, en was niet uyt.

Sylvester wilde sijn oude plaets van doctor van 't leger noch wederhebben.

Liet seggen, dat niet thuys was, noch besigh zijnde, maer voor̄ leste reys, met mijn boeckje.

4 *Donderd.* Naermidd. gaff aen Harding order, om een wit papiere boeck daertoe te binden.

Was niet uyt, eñ besigh met papieren, aengaende het te maecken cartel met de Franschen.

Tientje schreef mij vañ 29^en Dec., dat mijn peerden iñ Haegh gekomen waeren den voorgaende 27^en, eñ wel waeren. Dat broer Lodewijck twee dagen in 't Collegie te Rotterdam geweest was.

5 *Vrijd.* Gingh smergens met een hackney naer Kinsinghton.

De H^r Hop seyde mij, hebbende gesproken met de Coningh, dat deselve de volgende vrijdagh meende te vertrecken.

Att smiddaghs met de Grooms, daer de Gñael Major oock was, eñ Cap^n van 't jacht

De Con. ontbood mij naermiddagh, en praete van verscheydene dinghen, van 't weder eñ de windt eñ de reys. Ick seyde, dat 4 mael was over en weder gevaren, en telkens maer 24 ueren onder weegh geweest.

Hij vraegde al weder, of nichje van St Annelandt noch niet en trouwde; daerop ick seyde, dat sij geweldigh koel was tegen al de vrijers; dat het scheen dat Sommerdijck

wel eenigh dessein op haer hadde, maer dat twijffelde of dat all lucken soude. De Con. seyde, dat Sommerdijck een goedt slagh van een man was. Sprack oock van de jonghe 's Gravemoertjes, en seyde, dat de dochters van moeders, die wat van 't ambacht zijn, dickwils het naeuwste opgepast eñ beter als andere zijn.

Was daernaer tot joff. Golsteyn, die niet thuys was, maer tot joff. Vijgh, daer ick gingh eñ sat er tot half achten.

Sprack iñ Bedchamber savonts met de Marquis de Seissac, paspoorten versoeckende naer Vranckrijck; sprack seer beleeft en presenteerde seer sijn dienst.

Seyde, dat sekerlijck binnen een jaer of anderhalf de vrede weder soude gemaeckt zijn.

6 *Saterd.* Smergens was Meester bij mij; seyde, dat hij bij Whitehead, de instrumentmaecker, een zeylsteen gesien had, omtrent een duym breedt en 2 duym langh, optreckende een ancker van 3 a 34 pond.

Naermiddagh reed naer̄ Beurs, die om de kersmis gesloten was, daernae naer Hop, daer niemant thuys vond; meende hem te spreken, van met hem in 't schip van Cuyper te gaen.

Daernae gingh tot de Hr vañ Lier, en bleef daer tot acht ueren.

7 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij.

Als de Con. van tafel quam, gingh bij hem en bracht hem een order voor̄ Viceadmirael Schey, om te teeckenen, die hij seyde dat noch geen haest had, omdat de wint recht contrarie was.

Vraeghde hem, of niet souw mogen overgaen met Hop, daerop hij hem wat bedacht en seyde: „Jae, nae dat te pas sal komen."

Tegen den avondt gingh tot nicht Becker, daer niemant bij was als de oude moeye. Nicht Vernatti quam daernae thuys.

Seyden, dat de plaets van Brigman, Under-Secretary van Con., onder Myl. Sidney, die sij seyden dat, het ambacht soo heel wel self niet verstaende, hem self eerst had koomen versoecken, 14 a 1500 ℔ sjaers weerdt was.

Had snachts te voren in mijn slaep weder een draeying in mijn hooft, maer alleen voor een oogenblick, tot dat mij omgekeert hadde.

8 *Maend.* Smergens was Sylvius bij mij. Oock de vrouw van eene Lt Sinclair, onder Cats geweest zijnde, en afscheydt genomen hebbende.

Smiddaghs quam Meester, staende om nae Kinsinghton te gaen. Wilde de kostelijcke zeilsteen van Whitehead, de instrumentmaecker, aen Con. thoonen, dat hem afried, en raede hem die self te koopen.

Naermiddagh gingh tot Tempion, daer Whitehead ontbood, en liet hem een sonnewijser maecken van die daer de naelde de ueren wijst, voor 50 schell.

Harding, de boeckbinder, bracht mijn boeck voor de teeckeningen van Leon. da Vinci, en kocht noch eenighe boecken van hem.

9 *Dynsd.* Smerg. sprack de voorz. Lt Sinclair, die eenigh maeghschap met de Zueriusen reeckent.

Ten half elven reedt naer Kinsinghton. Den Hertogh van Cell kreegh de Order van Kousseband.

Wenschte Myl. Sidney geluck met het Secretarisschap van Staet, in Bedchamber. Sprack daer oock met de H^r Hop, om met hem over te gaen, dat beleefdelijck aennam. Savonts vraegde de Con. daertoe verlof, dat mij toestondt, maer seyde, dat geloofde hij al soo ras vertrecken soude als wij, om de oostewint, die bleef waeyen.

Naermiddagh, tegen den avondt, was bij joff. Golstein, en bleef daer tot 8 ueren.

Rooseboom gaf mij een memorie, om de Con. voor hem te vragen of mede mocht gaen, en seyde de Con. versocht te hebben om qualiteit van Raedt te hebben, dat

ick hem seyde wonder te wesen, en dat die qualiteit sonder effect wilde hebben; dat de luyden hem souden houden voor een kortswijlighe Raedt. Hij seyde, dat de Con. van Vranckrijck der menichte van die had.

Men seyde (selfs Myl. Sidney), dat de Con. niet voor maendagh gaen soude.

Att smidd. met de Grooms, daer een Majoor van Engelsche en Rooseboom mede aten.

10 *Woensd.* Smergens had Sylvius.

Smiddaghs liep de windt Zuydwest, daerop ick begon te packen. Kocht smergens noch boecken van Harding.

Men seyde daeghs te voren, dat om reden van de sterke vorst, de Con. bekommert was voor eene invasie van Franschen.

Ten 2 ueren quam Meester en thoonde mij de goede zeylsteen van Whitehead, die een duym en 3/4 lang was en 5/4 duym breed, en omtrent soo hoogh, en treckt, soo hij seght, vijftigh mael sijn eygene swaerte op.

Naermiddagh was joff. Hacquart bij mij.

11 *Donderd.* Smergens en noch naermiddaghs was besigh met mijn goedt te packen.

Gingh tot de Hr Hop, om te hooren hoe het met ons vertreck stond, die seyde, sanderen daeghs noch niet voortgaen soude.

Het vroos sterck, en de windt liep westelijck.

Naermiddagh was de Hr van Lier bij mij.

Savonts ging tot nicht Becker, daer Mevrouw Hop vondt, en droncken samen thé. Seyde, dat soo de windt goedt bleef, wij saterdaghs vertrecken souden.

Sprack veel van vrouw van Hagedoorn's testament, dat sij seyde dat sij maer weynig daghen voor haer doot gemaeckt hadde, en dat er van te voren een ander geweest was, waerbij sij haer nevens haere susters egalijck geinstitueert hadde; dat haer haet quam uyt questie, die sij met haer man gehadt hadde.

Smergens was Meester bij mij. Vertelde mij, dat sijn soon de goede gratie gewonnen had van eene Mevrouw van Pere, in Zeelandt, een dochter vañ H^r^ Engelse, en hebbende omtrent de 100000 ducatons aen goedt; dat hij, om de saeck te faciliteren, de Con. wel soude vragen om de Secretarisplaets van Vlissingen voor sijn voorz. soon, dat ick hem aenrade.

12 *Vrijd.* Smerg. verhaelde mij Meester, dat met de Con. over sijn soons saeck gesproken hadde en goedt antwoordt gekregen.

Smerg. was Creitsmar oock bij mij, versoeckende vañ Con. een vendel voor sijn soon.

Naermiddagh gingh te Kinsinghton, en de Con. teeckende niet, maer praete met mij vañ reys en seyde, dat het hem als een droom voorquam, dat hij lichtelijck binnen acht dagen iñ Haegh soude wesen. Vraeghde, of ick niets medebracht voor mijn vrouw en soon; seyde, dat dynsdaeghs meende te vertrecken.

Was langh bij joff. Golsteyn, die seer verkout was eñ te bedde lagh. Was oock wat iñ Drawingh-roome, daer de Coninginne speelde. Vond daer, eer sij inquam Lier, sijn vrouw en dochter, en Mevr. Citters met beyde de hare; quamen van Mevr. Hop, die sprack al of wij den volgenden dagh noch niet souden vertrecken.

Sprack daer oock met m^rs^ Franckline.

Sond smiddaghs mijn bagagie wegh naer het bagagieschip vañ Con., met een vaertuygh, leggende dicht aeñ Con. kelder.

13 *Saterd.* Smergens bracht mij Whitehead de sonnewijser thuys die belast hadde, en koste 2 pond 20 schill.

Dr Leister quam mij oock besoecken, en bracht mij noch een deel van sijne descriptie vañ hoornties, bij sijn dochter geteeckent. Hij seide, dat de olie, die men uyt de cacao konde trecken, heel wit en bijnaer soo hard als wasch was. Dat hij in Yorck-shire een landman gekent hadde,

die 130 jaer oudt was en een soon had van 105 jaer, bij sijn leven.

Daernae quam Boision, die ten eten hield, en gingh daernae met hem tot een Fransche schoemaker, eñ daernae naer Kinsinghton, daer vañ Hr Hop eñ de Schout bij Nacht Schey hoorde, dat wij den volgenden dagh noch niet vertrecken souden, Schey seggende, dat die naermiddagh de windt weder Oost geloopen was, dat andere seyden niet soo te wesen. Het scheen dat het de Con. wel mocht lijden dat wij noch bleven.

14 *Sond.* Smergens waeren bij mij de Heer vañ Lier en Willem Meester, oock joff. Hacquart. Meester had sijn zeylsteen medegebracht met het ijsere ancker van 20 of 21 pond (dat hij seyde wel tot 25 kon gebracht worden), 't welck die steen optrock.

Was tot nicht Becker, die met haer suster geseght wierd niet thuys te zijn, hoewel daer nochthans een draeghstoel voor de deur stondt.

Sond haer 3 ℔ choccolate, daer sij mij om gevraeght hadde.

Savonts was tot de vrouw van Ouwerkercken adieu seggen.

Meende naer Kinsinghton te gaen, om de Coningin adieu te seggen, maer daer was om̃ sondagh geen koets te krijgen.

Stanley att savonts bij mij en seyde mij, dat Myl. Preston en Capn Aston iñ Tower gevangen gebracht waeren, en dat Myl. Clarendon van messengers in sijn huys bewaert wierde; dat de brieven, daer sijluyden meenden mede naer Vranckrijck over te varen, in Astons handen gevonden waeren.

15 *Maend.* Smergens waeren bij mij Norris en Made de Neufville.

Over thienen reed naer de Romer-taverne iñ Queenstreet, daer d'Hr Hop ons geappointeert hadde eñ te eten gaff. Gingen van daer in een barge, die hij gehuert

hadde, naer Gravesand, in 't schip van Cap^{n} Cuyper, dat ons naer Holl^{t} soude overbrengen, en doen gecommandeert wierd bij de Schout bij Nacht Schey; doch Oldersum en ick resolveerden om gemack's wille te Gravesand te gaen slaepen, maer het was in 't Posthuys ēn overall soo vol, dat wij weder naer boord mosten. Hop met sijn vrouw en Schey sliepen in̄ cajuyt, en̄ wij met de jonghe Hooft en Cap^{n} Cuyper in twee camertjens, die van̄ hut gemaeckt waeren.

Lier seyde mij smergens, dat Myl. Marleboroug en Myl. Carmarden, den Bisschop van Londen en̄ die van Salisbury (Burnet) uyt het pardon, 't welck K. James van meening geweest was te doen publiceren, het werck van̄ Lord Preston komende te gelucken, geëxcludeert bevonden waeren door̄ genomene brieven, en̄ dat het desseyn geweest was een insurrectie in Kent te maecken.

16 *Dynsd.* Smergens gaff ons volck choccolate op 't schip. Cap^{n} Convent quam aen ons boord.

De wind contrarie geloopen wesende, laghen wij den geheelen dagh voor ancker.

Savonts quam Convent weder aen boord.

De Coningh was daeghs te voren in een halven dagh van Kinsinghton te Marsgate gekomen te lande, en had daeromtrent gelogeert op een huys van Sr Joseph Williamson.

17 *Woensd.* Sackten wij met het getijd af tot op twee ueren van̄ Boey in the Nord, dicht bij een dorp, genaemt Holy-haven.

18 *Donderd.* Hoorden door de Wilde, die voorbij quam in het schip van̄ vrouw van Nyenhuys, dat de Coningh, vermits de contrarie windt, weder naer Londen gekeert was, en̄ sagen vervolgens all de jachten ons voorbij en opwaerts vaeren. Vroor sterck. Sackten af tot $\frac{1}{2}$ uer van̄ Boey in̄ Nord.

19 *Vrijd.* De wind bleef oostelijck met vorst, en waeyde een stercke koude.

De vrouwen van Zuylesteyn en van Montpouillan voeren oock van Convent's boord naer Londen.

Was de voorgaende nacht soo koudt, dat mij in mijn kooy, daer de windt door de plancken van 't schip inquam, qualijck verwarmen konde, en dat, wacker wordende, mijn een been eñ voet qualijck warm konde krijgen.

Sond Pieter af naer Gravesand, met de boot daer voorz. vrouwen mede gingen, om lijnwaet te halen uyt het schip, daer de Con. bagage in was, eñ de mijne mede, maer hij konde overal niet bij komen.

20 *Saterd.* Resolveerden mede naer Londen op te vaeren, ons van het tij bedienende, en quamen weder tot bij Gravesand.

Naer den eten sond Pieter weder naer het voorz. bagagie-schip, om noch wat lijnwaet te haelen.

21 *Sond.* Weder en windt als voren. Bleven voor Gravesand still leggen.

22 *Maend.* Quamen op tot Greenwich, van het schip vertrocken zijnde met een galeot, dat bij ons schip hadden, naer de middagh.

Pieter quam voor de middagh met noch eenigh lijnwaet aen boord.

Te Greenwich logeerden wij in den Beer, een redelijck slechte herbergh.

Was seer koudt; savonts liep de wind westelijck.

Oldersom en Hop raeckten aen 't kijven, en den laetsten verweet den anderen, dat hij de dochters van 's Gravemoer hielp bederven met sijn ongeschickt spreken, eñ dat hij ondanckbaer was voor de vrientschap, die daer in huys ontfong, en dit in scherpe en hevighe termen, Oldersom in 't eynde heel stom werdende.

Schey maeckten hem altemet mede seer leelijck uyt, noemende de Geldersche Edeluyden gecken etc. op een brutale manier, die hem seer eygen was. Oldersom voer nae Londen iñ doncker.

23 *Dynsd.* Reden met 2 koetsen, daervan ick ⅓ betaelde, van Greenwich naer Londen.

Aten tot Hop, hebbende de coopman Tourton onderwegen medegenomen, in 't huys dat hij in̄ Pelmell gehuert hadde, en reden naermiddag naer Kinsinghton.

Ten half sessen quam bij de Con., die mij te doen gaff.

De Koningin, mij voorbijgaende, vraegde met een vriendelijck wesen: Well Mons[r] Zulichem, have you been in Holland?

Men versekerde, dat Myl. Preston de volgende vrijdagh gejugeert soude werden.

24 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Sylvester, Stanley, l'Eremitage, en noch een, die vergeten heb.

De Con. mij ontbiedende, reed ten 10 ueren naer Kinsinghton, daer van niemant genoodt werdende, wat cakes at en dronck eens toe in mijn camer.

Ten 5 ueren was bij de Con., die teeckende, en scheen seer ongerust te wesen over de quade windt, telckens nae de verandering siende.

Naermiddagh van Kinsinghton komende, was tot Hop, die mij seyde, de volgende morgen te sullen laeten weten of vertrecken souden. Dorp was daer en̄ de coopman de Beyer.

Ten 6 ueren ging tot nicht Beckers, en bleef daer tot half acht, wanneer Tipping daer quam.

De windt was den ganschen dach Noorden, iets van 't Oosten hebbende.

Savonts quam de Wilde mij seggen, dat de vrouw van Nijenhuys hem hadde laten weten, dat de Con. den volgende dagh te Gravesand soude eten en embarqueren, om t'scheep naer goede windt te wachten. Liet weder provisie gereet maecken.

25 *Donderd.* Smergens mij weder heel tot de reys gekleet en̄ gereedt gemaeckt hebbende op de boodschap, van

Hop gekomen, dat wij vertrecken souden, reed naer hem toe, maer bij 't Charring-Cross seyde een knecht van Villers aen Pieter, dat men dien dagh niet vertrecken soude; dat Hop confirmeerde. Reed naer Boision, om van sijn cordial voor Mevr. Hop te halen, maer was niet thuys. Liet hem te gast nooden. Vercleede mij weder, thuys komende, en att met Boision. Naermidd. gingh met hem vragen naer Mevr. Plot, die niet thuys was. Van daer naer nicht Beckers, daer tot bij 8 bleven.

26 *Vrijd.* Smergens advys van vertrecken van̄ Hr Hop gekregen hebbende, en̄ de wind Zuydwest geloopen zijnde, gingh eerst tot de Hr Hop, en van daer gegaen zijnde naer Whitehall-stairs, roeyden met twee booten naer Billings-gate, voorbij het Customehouse, daer het galeot, daermede wij naer Gravesand moeten, geseght was te sullen leggen, maer was lager afgesackt, dogh wierd mij door 't volck van̄ Hr Hop, dat mede te water quam, gewesen, en volghde hij selve korts daerop. Wij zeylden daermede naer Gravesand voorn̄, en̄ het schip van Capn Cuyper, daer de Schouth bij Nacht Schey op was en commandeerde, zijnde een ongemackelijck en brutael man.

27 *Saterd.* Seilden smergens ten 3 ueren van voor Gravesand tot aen̄ Boey in̄ Nord, de wind zijnde westelijck.

Savonts verloor met bassette 5 a 6 guineis, de jonghe Hooft taillerende, en̄ ick seer ongeluckigh spelende.

28 *Sond.* Seylden smergens met den dagh van omtrent de Boey in̄ Nord tot omtrent de Middelgronden, daer bij daegh niet over konden, bij manquement van water, het tij niet dienende. De windt was Noordwest en̄ Noordelijck.

Naermiddagh gingh met de Hr Hop en Oldersom, die mede over gingh, naer 't schip van Capn Convent, dat met ons gingh, en besochten daer Madame de Montpouillan en̄ de vrouw van Zuylesteyn, die mede naer Hollandt gingen.

Savonts speelden weder a la bassette, eñ verloor ick noch 3 guineis. In 't spelen een kleyne dispute geresen zijnde, keef Hop met sijn voorz. neef, en sprack hem scherp toe.

29 *Maend.* De windt liep noordelijck en noordoostelijck, en daer was geen tij dien dagh, om over de Middelgronden te konnen komen, eñ dat het niet goedt is tusschen de drooghtens vañ selve te anckeren, omdat, een quaedt weder opkomende, men in peryckel soude wesen, bleven alsoo den heelen dagh ten ancker.

30 *Dynsd.* Smergens de wind Zuydwest zijnde, stondt ons volck in twijffel, of over de voorz. Middelgronden of het Coninxdiep of Channel souden in zee loopen, maer kosen het Coninxdiep eñ liepen dat in.

31 *Woensd.* De windt noch westelijck blijvende met een matelijcke koelte, gingen t'zeyl met den dagh, en passeerden voor den avondt de voorz. Middelgronden, alsoo in zee geraeckende. Aeten smiddaghs sprot, die daeghs te voren gekocht eñ wat gesouten was, zijnde een seer goedt eten.

Wierd staet gemaeckt dat men sanderen daeghs, smiddaghs, omtrent de Hollandtsche kust soude konnen wesen, eñ geloofden onse luyden, dat de Coningh daeghs te voren al soude gelandt zijn.

Februarius.

1 *Donderd.* De windt noch westel. blijvende, zeylden de gansche voorgaende nacht, en quamen verbij de Middelgronden en de Galpert, siende Harwich van verre aeñ slincker hand des mergens, en quamen ten 5 ueren naermiddagh voor Helvoetsluys, en bleven dien nacht noch aen boord. De haven lagh vol schepen, haer voor ijsgangh soeckende te decken.

Onderwegen knorde Mevrouw Hop tegen haer man een tijdt langh.

Schey continueerde, gelijck hij de gansche reys gedaen hadde, met Oldersum te brutaliseren.

De Coninck was daeghs te voren gelandt omtrent den Hoeck van Hollandt, met een chaloup, naer dat over de 24 ueren voor de kust getalmt had, eñ in 't ijs geseten, niet sonder groot perijckel, indien daer hard weder opgekomen hadde, of de capers, die daer waeren, hem ontdeckt.

2 *Vrijd.* Reden met wagens van H. Sluys naer den Briel, en gingen daer tot de Postm^r van der Poel, daer joff. van der Venne, die bij Mevrouw Hop was, moey van was. De vrouw alleen thuys zijnde, onthaelde ons seer vrundelijck, en hield ons ten eten. Naer den eten namen een vaertuygh vañ Admiraliteit, en voeren daermede naer Maeslandt sluys. Van daer reden met wagens (Oldersom eñ ick in een opene) naer den Haegh, daer ick, Godt danc, omtrent 11 ueren gesondt aenquam bij mijn vrouw en familie.

Vondt mijn soon seer gegroeyt en mannelijck geworden, sprekende groff.

3 *Saterd.* Neef van St Paul en sijn vrouw quamen tot mijnent logeren.

Had veel volck, die mij quamen welkom heeten, broer van St Annelandt, broer Christiaen, broer Ryckaert.

Was bij de Coningh, die mij liet haelen. Het was op 't Hoff soo vol menschen, dat men sigh niet draeyen konde.

4 *Sond.* Had noch al seer veel volck den ganschen dagh.

5 *Maend.* Werd noch al overloopen vañ menschen.

Het oudtste neefje Huygens, van Rotterdam, quam tot mijnent, eñ de twee jonghste tot broer van St Annelandt.

6 *Dynsd.* Smergens reed uyt met mijn vrouw, St Paul en sijn vrouw, om de preparatien vañ entrée, de Arcs de Triomphe etc. te sien; daer was een gruwelijcke menichte van menschen overall.

Ginghen tot suster van Nieuwerkercken, daer Jacoba Bartolotti vondt, die van een groote sieckte weder redelijck bekomen was, niet praetende als van haer man, die sij hebben wilde dat ick, te Amsterdam komende, soude gaen besoecken, eñ hem versekeren vañ Coninx gunste, meenende hij daerdoor wel te recht soude komen.

Tegen den avondt sagen daer de entrée vañ Coninck. 25 of 30 jonghe luyden reden te peerd achter de koets, daer van der Stael mede van was, eñ mijn Tien.

Als men de vierwercken schieten soude, quam daer een mist op, die maeckte dat, als de vierpijlen op haere halve hooghte quamen, men die niet meer konde sien.

Jacoba en nicht van der Does waeren daer mede.

7 *Woensd.* Was smergens weder seer met volck gequelt. Smiddaghs at broer Rijckaert en broer Chr. bij ons. Naermiddagh waeren suster, haer dochter eñ joff. Doublet, dochter vañ Capiteyn, tot onsent.

Was naermidd. bij Jacoba, iñ Pooten gelogeert zijnde.

Daernae was noch bij de Con., die teeckende eñ seer hoestede.

8 *Donderd.* Smergens was den Adm[l] Willem Bastiaensz. bij mij, over 't pardon van eenighe bootsgesellen, die gemutineert hadden, en gecondemneert waeren tot de galgh. Oock waeren bij mij Essen, Drost vañ Veluwe, de tweede Golsteyn, solliciterende naer een Rekenm[rs] plaets in Gelderl[t]. Oock Madame de Pardaillan, Ripperda, Presid[t] van 't Hoff te Arnhem etc.

Savonts was bij de Con., die veel dinghen teeckende.

9 *Vrijd.* Smergens had seer veel volck. Smiddaghs aeten tot br. v. St Annel[t].

Smerg. was bij de Con., die mij alleenlijck een brief ordonneerde aen alle de Coronels, aengaende haere te doene recruiten eñ completeringe.

Savonts aten tot broer Rijckaert, die ons een goedt ambigu gaf, door maistre Robert gereedt gemaeckt.

10 *Saterd.* Smergens was bij mij m^{r} Flinck van Rotterdam.

Savonts was bij de Con., thoonde hem het concept van̄ brief voorn̄. Begon daernae te praeten, vraeghde of Holl^{t} mij niet vremt voor en quam, hoe het met St Annel^{t} was, waer gegeten had, daernae van nicht van St Paul, vragende of sij geen kinderen had, en presseerde daer op, soo dat mij dacht dat hij daer malitie in hadde.

Savonts sprack met br. v. St Annelandt aengaende de educatie en studien van onse sonen. Raede hem af het rijden op de chaises. Resolveerden om te hooren naer een bequaem precepteur of gouverneur, om haer nae Leyden te senden.

Op 't Hoff savonts rencontreerde Graevius, die mij beloofde daernae om te hooren.

Smergens was de H^{r} van Winssen bij mij.

Gingh naer Roosendael soecken, maer was niet thuys.

11 *Sond.* Smergens was niet uyt. Naermiddagh was tot de nichten de Witten, maer waeren niet thuys. Oock niet nicht van der Does.

Gingh daernae tot Ellemeten, daer men coffie dronck, en waeren daer onder anderen de dochter van̄ Secret^{s} de Wilde, vrouw van̄ Secretaris Slingel^{t}, de vrouw van̄ jonghe van der Werven, de dochter van̄ oude Secret^{s} Slingelandt.

Was op 't Hoff, maer niet bij de Con.

Graevius was daer, die mij een brief thoonde, waerin men hem liet weten, dat een oudt MS. van Petronius Arbiter gevonden was, gekomen van Belgrado.

12 *Maend.* Smergens waeren dry Gedep^{en} ter daghvaert van Gorcum bij mij; seyden gehoort te hebben, dat van der Stael een geschrift van justificatie over sijne conduitte aen̄ Con. gegeven had, en dat versochten daervan kennisse en copye te mogen hebben, om de Con. te informeren: daerover aennam te spreken.

Talmde langh met een sleutel te soecken, die niet en

vondt, van mijn groote papier-kas, eñ liet een ander maecken.

Smiddaghs had Graevius ten eten.

Naermiddagh waeren Oort en St Annelant met haer vrouwen tot mijnent.

Savonts was op 't Hoff, maer sagh de Con. niet, die eerst te negen ueren vañ Princes van Vrieslt quam.

De Graef van Windesgratz quam iñ Haegh, Envoyé vañ Keyser.

13 *Dynsd.* Smergens waeren Heerdt en de Graef van Hoorn bij mij. Smiddaghs had Nieuwenroo, sijn vrouw en Gageren te gast.

Savonts was op 't Hoff, maer sprack de Con. niet; hij had de Keurvorst van Brandenburgh getracteert in 't huys in 't Bosch, daer altemael een roes kregen. De Con. quam omtrent 9 ueren thuys, en sliep een tijdt lang op een stoel voor 't vier, eer te bedde gingh.

14 *Woensd.* Smerg. waeren bij mij de Lt Gñael Delwegh en Slangenburg, met eenen Hagens, die terecht hielp op sijn recommandatie.

Deed een nieuw kleedt met een blaeuwe goudelaeckense veste aen.

Naermidd. was met St Paul en sijn vrouw tot suster van Nieuwerkerck, over de gemeene processen tegen de Bartolotten, daer suster seyde haer part van te cederen eñ sich met het proces niet te willen moeijen, heugende dat haere ouders met haer vrienden daerover sulcke questien eñ kijvagien gehadt hadden.

Wachte daernae lang op antichambre, en sprack de Con. maer kort, die mij tot sanderen daeghs uytstelde.

15 *Donderd.* Was smergens ten 9 ueren op 't Hoff. De Con. teeckende de brieven aen alle de Coronels, om haere Regimenten te completeren tegen den 1en April.

Op 't Hoff had weder verwelkomingen sonder eynde.

Te elff ueren kreegh de Lt Gñael Weibnom tot den

Hertogh van Schomberg een overvall, die men een soort van apoplexie noemde, vallende en alle kennisse eñ spraeck verliesende.

Naermidd. was tot Jacoba, eñ daernae noch tot de nichten de Willem, die mij verhaelden van haer questien met haer broer, en spraken oock vañ brief, die hij mij geschreven hadde, willende alskax die tourneren, als een raillerie zijnde.

Savonts praete langh met van Alssen iñ antichambre.

De Prins van Waldec, desen dagh gekomen zijnde, was savonts langh bij de Con., en uytkomende, gingh seer kreupel, door een, die hem leyde, opgehouden werdende.

16 *Vrijd.* Smergens was Hagedoorn bij mij, sprack qualijck vañ Graef van Flodroff, zijnde iñ bataille van Fleury doorgegaen met 6 geheele esquadrons, oock vañ Prins van Waldec.

Daernae quamen noch Randwijck en Rademaker; seyden, dat Flodrof, daeghs te voren bij den Con. komende, seer koel onthaelt was, eñ in geen discours geadmitteert, de Con. terstont van hem weghgaende.

Daernae had nogh de Raetsheer Vrijbergen eñ Turcq, Pensionaris van Bergen op Zoom, komende spreken voor Stapel, soons soon vañ ouden Raetsheer van dien naem, om een vendel te hebben.

Naermiddagh was naer Roosendael en Opdam vragen, waeren niet thuys. Daernae tot nicht van der Does, daer Sullard vond, en daernae quam daer Geldermalsem.

Savonts ten 7 ueren was Nieuwenrode en sijn vrouw tot mijnent.

17 *Saterd.* Te negen ueren wierd bij den Con. ontboden; deed niet als brieven toe, en wierd uytgestelt tot naermiddaghs; doe teeckende brieven etc.

De voorgaende nacht was de Cheurvorst van Beyeren gekomen.

Daeghs te voren had Oorschot tegen mijn vrouw geseght, dat de Willem weer vrientschap wilde houden.

18 *Sond.* Was met mijn vrouw, broer Christiaen en nicht van S[t] Paul wandelen rijden.

Savonts was op 't Hoff, maer sprack de Con. niet.

De Marquis de Gastanaga quam in̄ Haegh, en logeerde in 't huys van̄ H[r] van Cralingen in̄ Wagenstraet.

Was smergens seer vol op 't Hoff.

Naer de predicatie was de Raetsheer Alewijn langh bij mij, quam een minute van een brief aen Dort brengen.

19 *Maend.* Smergens waeren bij mij Oorschot, Caron, Gastigny, de Schouth van Zuylichem.

Ten 9 ueren vertrock S[t] Paul met sijn vrouw.

Naermiddagh bracht Berkesteyn Mylord Devonshire, om mijn schilderijen te sien.

Daernaer was tot de nichten de Willem, daer gerefugieert waren een oude vrouw, Mad[e] de .... [1]), broer Christiaen, Oorschot en̄ .... [1]).

Savonts was op 't Hoff, maer de Con. was tot Odijck, daer bassette gespeelt wierd. De Con. had 700 guineys gewonnen. Aen sijn eene hand sat den Keurvorst van Beyeren, en̄ aen de andere Madame de Soissons.

Gastanaga was op de Con. lever.

In̄ courante stondt dat Hamilton, in Yrl[t] gevangen, gewisselt soude werden tegen Myl. Monjoy; dat Aston gehangen was en̄ hoe.

Mijn vrouw seyde mij, dat Oorschot geseght wierd 3 tonnen goudts rijck te zijn, en̄ dat, als hem dat geseght geweest was, hij niet seyde, als dat wel soo veel behoorde te hebben.

20 *Dynsd.* Smerg., quartier voor sevenen, bracht mij Hennin, Secret[s] v. Portland, een brief, die aen die van Hamburg most geschreven werden, en̄ ten half 9 geteeck[t].

1) Niet ingevuld.

Was over het te doen arresteren van eenen Bidal, te Hamburg voorz., omdat schadelijcke correspondentien hield; most die met mijn eygen hand schrijven, als deed, eñ liet die teeckenen eer de Con. op de jacht gingh.

Daernae waeren bij mij Roosendael, de 2e Golstein, iñ Rekencamer gekomen, in plaets vañ broer van Hekeren, voor desselfs resterende jaeren, daernae de Burgem^r^ Menthe.

Naer den eten, soo als uytrijden wilde, rencontreerde Berkesteyn aeñ poort, die vraegde om met mij te wandelen, gelijck wij deden. Seyde mij, dat Devonshire hem in confidentie gevraeght hadde, of ick mijn Saturnus van van Dijck niet verkoopen wilde. Seyde van neen.

Daernae sond tot nicht van Beuningen; was tot suster van Nieuwerkerck. Gingh daer en vondt suster niet heel well, seggende, pijn door haer heele lijff te hebben.

Quelden Jacoba daermede, dat geseght wierd, dat sij Beuningen te veel afverghde. Sij kakelde niet als van hem. De Raetsheer van der Meulen was daer oock.

Savonts was bij de Con., die chagrin was daerover, dat de page Keppel, met hem op jacht geweest hebbende, gevallen was met het peerdt en sijn been gebroken hadde. Beklaegde hem en seyde: het is sulcken goeden jongen, hij heeft schrickelijcke pijn uytgestaen.

21 *Woensd.* Was biddagh en ick voormiddagh niet uyt, schickende mijn dinghen; was thuys, daer noch geen tijdt toe gehadt hadde.

22 *Donderd.* Versuymt aen te teeckenen.

23 *Vrijd.* Oock versuymt aen te teeckenen.

24 *Saterd.* Naermidd. was bij de Con., ontboden zijnde, en wachte langh eer binnen quam.

Smerg. had Oorschot en Mortaigne seer langh, mij van sijn malle reysen en soo voort.

25 *Sond.* Was op 't Hoff eñ bij de Coningh.

Naermiddagh was eenen Merian bij mij, met geweldt

de Con. willende teeckenen op sijn manier, om hem in sijn boeck van 't Theatrum Europeum te brenghen.

Naermidd. was eenen Verbrugghe bij mij, die seyde, ick hem eertijts geëmployt hadde om mijn teeckeningen, iñ bataille van Senef verloren, te Parijs (daer hij gewoont had) weder op te soecken. Had een boeck van printen, dat hij laten snijden had of etsen, naer de teeckeningen van eenen la Fage, een veerdighe manier, en redelijck goede hebbende, maer al te luchtigh.

25 *Maend.* Was smergens lang besigh met het schicken en oversien van mijn bibliotheek.

Te 4 ueren naerm. wierd gehaelt bij de Con, die teeckende.

27 *Dynsd.* Smergens was Gendt bij mij, oock den Ontfanger van Holland, de Hr van Hoogherheyde met Schuylenburgh, Oorschot, Verbolt en Assenburgh. Gendt seyde, dat Isac en Chauvet broers waeren, en soons sonen van een Joodsche vader, die iñ innemen van ..... [1]) gebleven waeren. Dat de Lt Gñael Weibrom soon vañ ouden Hertogh van Lorraine was.

Joff. Baty vertelde, dat Beuningen Jacoba, in 't beginsel van sijn geckheit, eens uyt het bed gejaeght hadde in haer hemdt, en dat sij in een hoeckje vañ camer nederhuckende, riep: „ey mantje, laet me doch leven," seer bang zijnde.

Naermiddagh was tot nicht van Beuningen. Van daer gingh naer 't Hoff, de Con. gesonden hebbende, maer wierd uytgestelt tot sanderen daeghs.

28 *Woensd.* Smergens wierd vañ Con. ontboden, maer uytgestelt tot naermiddagh. Sprack daer Eckart, die mij veel seyde van de onbequaemheit van Gastanaga tot affairen eñ den oorlogh, niet denckende als om sijne plaisirs, maitressen, opschicken etc.

---

1) Niet ingevuld.

Naerm. had Hamel, Bruyninx, die seer vervallen eñ veroudert vond, pratende somtijts als half simpel. Daernae had Foyert, willende sijn plaets afstaen op sijn soon: is 't schrijverschap van Opper-Betuwe.

Savonts teeckende de Con. veel dingen.

MAERT.

1 *Donderd.* Smergens was Elst bij mij, over de saeck van Assenburg, die wij tot een accoord brachten.

Savonts was lang op 't Hoff, sonder de Con. te sien.

Naerm. was bij broer Christiaen, die gequelt was met een tenesmus [1]).

2 *Vrijd.* Smergens wierd overloopen van volck.

Naermiddagh was op 't Hoff. De Con. gaff mij te calculeren de sterckte van een deel Regimenten in rijen eñ gelederen. Brachten omtrent de 35000 man uyt.

3 *Saterd.* Versuymt aen te teeckenen.

4 *Sond.* Smergens was niet uyt. Naermidd. tot Jacoba.

5 *Maend.* Was naermiddagh op 't Hoff, en de Coning teeckende veel.

6 *Dynsd.* Was op 't Hoff, eñ de Con. teeckende weder veel.

De Graeff Rebenclaw, Envoyé van Denemarcken, had audientie, sprekende soo sacht, dat wij alle niet konden hooren.

7 *Woensd.* Was tot Jacoba.

Naermiddagh ontbood mij de Con. Seyde, dat Oyen weder sijn dimissie versocht, en thoonde mij de request, die hij daertoe gepresenteert hadde, daerin niet allegeerde als sijne swacke gesontheit. Als hem die wedergeven wilde, seyde: neen, houdt se, laet se St Annelandt eens sien.

---

1) De kwaal, in het Fransch *ténesme* genoemd.

Ick sprack als sijn propositie desapproberende bij dese tijdt. De Con. uytede sich niet veel.

9 *Vrijd.* Had smidd. broer en suster van St Annelt en haer soon en dochter, Slydrecht, Ellemeten en sijn vrouw te gast., met Oyen en sijn vrouw. Sayer eñ Geldermalsem, die mij toegeseght hadden te komen, lieten het smergens afweten, omdat de Con. mosten opwachten te Sorghvliet.

Was savonts bij de Con., die seyde, dat Oyen persisteerde om te willen quitteren. Was daernae noch tot de nichten de Willem.

10 *Saterd.* Den Hertogh van Cell quam in den Haegh.

De Griffier Kinschot quam mij spreken vañ forme vañ remissien, en vertelde bij die occasie, dat de Schouth Nyvelt te Rotterdam van Anderman de pachter, als hij 't sijne kreegh, 20 sackjes met ducatons gehadt hadde.

Was op 't Hoff bij de Coningh.

11 *Sond.* Smergens schickte nogh mijn boecken. Naermiddagh quam Berkesteyn bij mij, en ginghen om sijne teeckeningen te sien, die in Lelys uytroep gekocht hadde, en daer seer fraeye onder waeren. Naermidd. was tot suster van Nieuwerkerck, daer de Predicant Godyn met sijn vrouw was, en Jacoba daernae oock quam.

Gingh savonts noch op 't Hoff.

Den Hertogh van Cell was bij de Con.

12 *Maend.* Smergens waeren onder andere bij mij Zobel en Mortaigne, die mij tweemael voorsloegh om te vragen aeñ Con., of ick niet voor hem aeñ Raedtpenss Heinsius mocht spreken, dat hem telckens afsloegh.

Mijn vrouw seyde mij savonts, dat sijn eene soon met een kemster te Voorburg getrouwt was.

Voorm. was de Flenes bij mij.

Doe wierd vañ Con. gehaelt eñ bij de Prins van Waldeck gesonden, om de lijst te halen van een deel Regimenten, die naer den Demer, in Brabant en Vlaenderen mosten gesonden werden. Hij onthaelde mij seer beleefdelijck, te

bedt leggende. Beklaeghde seer de doot van̄ L[t] Gn̄ael Weibrom, om sijn goede qualiteiten, en̄ omdat hij wel met hem was.

Seyde dat ..... [1]), H[r] van Burcht, een heele brief tegen hem had laeten drucken; dat hij nu, dat sijn soon alles dat begeerde gekregen had, hem wat beter aenstelde, maer dat men, seyde hij, dat wel meer gedaen had in andere occasien, komende daernaer weder tot sijn oude manieren.

Thuys komende, vondt nicht van der Does bij mijn vrouw.

Kinschot was smergens weder bij mij.

13 *Dynsd.* Smergens wierd weder geweldigh van 't volck gequelt.

Naermiddagh was bij de Con., die teeckende, maer was niet heel wel gesint.

D'H[r] Bosveldt, uyt de Rekencamer, seyde mij, dat de H[r] van Boetselaer, sijn confrater, hem geseght hadde, dat de Coningin, sijn dochter, de Gravin van Stirumb, weder naer Engel[t] ontboden hadde.

Was smergens weder bij de Pr. v. Waldec, hij mij versocht hebbende bij hem te komen, als nogh geen seven ueren was.

Seyde, dat de Con. de plaets van̄ L[t] Cor. Palm aen̄ broer van Voorst gegeven had, maer hem sijn comp. en tractement van L[t] Cor. laten houden. Dat de Graef van Hoorn geseght hadde, dat hij wel bij de crijchs-raed geabsolveert was over 't verraedt, maer dat daer noch andere dingen tot sijnen laste waeren. Dat hij oock 't verraedt voorz. 3 of 4 weken geweten en̄ geswegen hadde.

Smergens waeren noch bij mij joff. Bronckhorst, bij de Douariere gewoont hebbende, om een pensioen te solliciteren van̄ Con.

Was oock tot broer Christiaen, beter van sijn jicht wesende.

---

1) Niet ingevuld.

14 *Woensd.* Wierd smergens bij de Con. gehaelt, eñ naer lang wachten uytgestelt tot 4 ueren naermiddagh. Quam daer, en het was soo druck bij den Coningh, dat tot negen ueren gewacht hebbende, hem niet en sach.

Meende nicht van der Does te gaen adieu seggen, maer dorst niet van 't Hoff gaen.

De Keurvorst van Beyeren vertrock savonts naer Amsterdam.

15 *Donderd.* Smergens ten 8 ueren sond de Con. tweemael om mij, en teeckende eenighe dingen en gaff mij te doen.

Teeckende onder andere naermiddagh patenten voor̄ Regimenten van Aylua en Stirum, om uyt Brussel naer Mons te gaen, eñ wierd dit seer gesecreteert.

Savonts was bij de nichten de Willem, die vondt spelende met Mevrouw de Haucourt eñ joff. van Hees en Liende; haer moeder was daer oock bij. Wij praeteden veel van van der Does, daer sij bij logeerden.

16 *Vrijd.* Reed met mijn vrouw in een gehuerde berline naer Leyden, eñ ontbeten daer iñ herberg bij de schuyten; vertrock daernaer met de schuyt van half eenen naer Uytrecht, naerdat wel een half uer gewacht hadden naer het uer, doordien het goedt eñ het volck, met de schuyt van negenen uyt den Haegh vertrocken, daeronder mijn knechts en eenighe bagagie niet en quamen. Ten half 10 te Uytrecht aenkomende, vondt van Gageren aen de schuyt, mij noodende tot n. van St Paul, daer savonts at en sliep, wel getracteert wordende. Had de roef iñ schuyt gehuert, eñ nam daer Watson en Max, pages of the backstairs, in.

Voor mijn vertreck was joff. van Berlicum mij spreken.

17 *Saterd.* Reed met mijn gehuerde berline over Amersfoort eñ Voorthuysen naer 't Loo, hebbende een seer boose wegh, tot een half uer voorbij de Nieuwe Herbergh, daer ick at.

Quam ten half thienen op 't Loo, mijn een nieuw peerdt seer gefatigeert wesende. De Con. en Princen hadden al gegeten, eñ gingh ick sonder eten slapen, moede wesende.

18 *Sond.* Smergens was van Galen bij mij en de Griffier van 't Hoff van Gelderl[t], Eck.

Smiddaghs meende met Voorst of met de groomes Sayer en Borselen te eten, maer bij abuys misten se beyde, en most wat eten doen halen op mijn camer, door Mellin.

Hoorde smergens, dat de Con. brieven hadde, omtrent 9 ueren gekomen, dat de Franschen Mons hadden berent, eñ dat hij geseght hadde, dat lichtelijck den volgende dagh soude moeten naer den Haegh gaen.

Smergens op het plat komende, daer de Con. met de Cheurvorst van Beyeren was, knickte hij mij toe met vrundelijckheit, dat ick in 't eerste niet wel en remarqueerde; had smergens de Wilde doen halen, niet wetende dat ick savonts te voren gekomen was.

Deed mij smiddaghs halen, doe noch niet half gegeten hadde, en teeckende eenighe dingen, en praete daernae van 't Loo eñ vañ wercken, die daer gemaeckt waeren, specialijck de beelden.

Tegen den avondt liet eenighe kleyne hasewindtjes loopen, die aen de Cheurvorst van Beyeren wilde vereeren, eñ die geseght wierden een haes te konnen inloopen soo wel als de groote.

Savonts at met Voorst, een tafel hebbende van 16 menschen. Schreef aen mijn vrouw, om mijn equippage te doen maecken, de oude in Engel[t] zijnde.

19 *Maend.* Liet mij de Con. halen als noch te bedde was. Sond patenten aeñ Pr. van Nassau, met de namen in blanco, recommanderende hem, die te doen ten spoedighste marcheren, alsoo sekere tijdinghe hadde, dat de vijandt Mons hadde belegert.

De Con. gingh te 9 ueren op̄ harte-jacht; att op mijn camer.

Naermiddagh, ten 5 ueren, gingh wandelen aen de vijver. Thuys komende, vondt de Graeff van Flodorf voor de deur staen, en praete een tijdtlangh met hem over het werck van Mons, eñ de reys, die men seyde dat de Con. tot het ontset soude doen, seggende, niet te sien hoe men fouragie soude konnen doen hebben aen 20000 peerden, die in het leger souden moeten wesen.

Seyde, niet te weten wat de Con. met hem soude willen doen in dese campagne, maer dat met alles tevreden soude wesen. Dat men hem met duyvelsche leugens bij den Con. hadde soecken swart te maecken.

Seyde (sprekende van 't verlies vañ L^ts^ Gñaels Weibnom en Aylua), dat Chauvet en Tubuy, Lt Gñael bij de Spaenschen, bij onse armee souden komen dienen.

Was savonts nogh bij den Con. eñ op sijn coucher. Had twee harten gevangen omtrent Ee.

20 *Dynsd.* Smergens was bij mij eenen Charles, Schepen van Amersfoort, daer over langhe tijdt konst gesien hadde. Woont buyten de Waterpoort.

Desen eñ de twee voorgaende daghen was wonderlijck schoon eñ warm weder, als in Junio soude moghen zijn.

De Con. was op de harte-jacht.

Loofs, de silversmit, rencontreerde smergens op de voorplaets, en wandelde met hem iñ thuynen eñ in 't bosje. Hadde in 't eerst sijn naem vergeten, hoewel sijn aensicht mij seer wel voorstont, maer quam daer weder op.

Smidd. aten met ons 2 sonen vañ Schouth Hooft, eñ Willem, sijn broeder, galant van Mevr. Putman, de Graef van Riedberg, Hofm^r^ vañ Keurvorst van Beyeren etc.

Roosendael en Delen waeren oock op 't Loo. De eerste beloofde mij, sorgh te sullen dragen voor onse saeck tegens de van Sinderens.

21 *Woensd.* De Con., hebbende quade tijdinghe gekregen, van dat de Franschen desseyn op Mons hadden, vertrock smergens naer den Haegh.

Ick vertrock smerg. ten 5 ueren naer Uytrecht, en gingh weder tot St Paul logeren. Rencontreerde Oudeghein, soo als de poort inquam, en had hem korts daernae tot mijnent. Vondt tot St Paul de vrouw van een Fransch Professor.

22 *Donderd.* Reed smergens ten 7 ueren van Uytrecht naer Haegh, en op Henricks aenraden de vaert langhs gereden zijnde, daer de wegh heel taey en quaedt geworden was, gingh te Harmelen in de schuyt, die naer ½ uer loopens te voet met moeyte kreegh, en dit, omdat mijn peerden in wegh waeren blijven steken.

Te Leyden most weder lustigh loopen om de Haeghsche schuyt te krijgen, die niet gehadt soude hebben, indien der niet twee gevaren hadden.

23 *Vrijd.* Naerm. was bij de Con., die de electien teeckende voor Fabricius, als Rentmr van Kennemerlandt, voor Admirael als Raedt in H. Raed.

Mijn koets quam thuys, en was het eene peerd, dat van der Hoeven gekocht hadde (de 2 voor 400 gl.), seer slecht.

24 *Saterd.* Was naerm. op 't Hoff. De Con. vraegde mij, of mijn equippage al gereedt was, seyde: jae, maer dat het altemael in Engelt stond. Hij seyde: jae, 't mijne oock, half lachende.

De R. Pensionaris Heinsius sprack mij aen op 't Hoff, van indifferente dingen.

Savonts was tot suster v. Nieuwerkerck, die mij seyde, dat Reinier nu all voor tweede mael de pocken had.

Het bovengenoemde peerd storf, en had de smit geseght, dat sijn longh was ontstoken geweest.

25 *Sond.* De tijdt seer presserende om mijn equipagie te maecken, was voormidd. onder de Uyleboomen tot een Engelsman, die peerden te koop had, en kocht er eenighe.

Savonts was op 't Hoff, maer sprack de Con. niet, de besigheit groot zijnde.

26 *Maend.* Smergens was op 't Hoff, eñ de Con. teeckende eenige dingen iñ Bedchamber, in presentie van vele menschen, onder andere de dimissie van Hagedoorn; kreegh een dach uytstel, om te vertrecken. Daernae was seer besigh met packen en order te stellen op de reys; kocht noch een peerd.

De Con. vertrock naer Brabant ten 10 ueren.

Savonts was tot joff. van de Werven iñ societeit, daer se speelden. Daer was onder anderen een dochter van Drost Haga, een groot stuck vleesch, en werdende geseght wat galant te zijn.

Was oock tot nicht de Willem, nicht Constantia alleen thuys zijnde, en over Giedeke noch krijtende.

Men hoorde dat de groote tijding uyt Yrlandt, van dat Sarsfield geslagen en doot was en Ginckel gequetst, een leugen was.

Naerm. was broer eñ suster van St Annelandt bij mij, mij adieu seggende.

27 *Dynsd.* Vertrock ten half seven uyt den Haegh, eñ zijnde, door het talmen van Pieter, de schuyt naer Delft mij ontvaeren, most er een hueren. Kreegh met moeyte die van 8, van Delft naer Rotterdam. Gingh daer in 't jacht van 's Gravemoer, daer wat in ontbeet, eñ quam ten 3 ueren met een voorwindt aeñ Moerdijck, daer van Loon, d^r Hutton en m^r Drake twee wagens gehuert hebbende, ginck op een vañ selve, en kreeg Jan op de andere, mijn meeste goedt met Pieter daer laetende, bij manquement van wagens. Quamen ten 7 ueren voor̄ poort van Breda, 1½ uer wachtende, eer konden inkomen. Het was daer seer koudt, maer gingen in een huysje, dat op de brugh staet, en warmden ons daer.

Logeerde tot N. Buerstede, die vrij verouwelijckt vond in allen deele. De Con. had hem in passant gesien en aengesproken, daer seer blij om was.

Daeghs te voren sprack de Con. voor Soutelandt, om

avancement, maer hij seyde: Ey, maer die kerel is ommers niet een spouw waters weerdt.

28 *Woensd.* De Con., niet wetende dat ick gekomen was, hoewel mij voorbijgegaen was, had dry- of viermael naer mij gevraeght.

Savonts, uyt sijn Bedchamber komende, vraegde mij naer mijn reys.

Smidd. quam Pieter met mijn goedt vañ Moerdijck.

Naerm. was bij de oude nicht Zuerius, daer haer Landlady, de vrouw vañ Predicant Croisé, bij was; ock Arnaudine Beaumont, getrouwt aen de Heer van Meteren. Droncken daer thé.

Savonts quam Portland van Brussel, en was noch geen sekerheit van 't vertreck.

29 *Donderd.* Smergens was bij de Con., die schreef naer Brussel.

Sagh uyt naer caerten, die thuys vergeten had, en kocht een hoedt tot een fraey bruyn meisje, op de marckt.

Praetende met Ouwerkerck op de mart, vraegde hem, of wij volx genoegh hadden, om de Franschen te attacqueren. Seyde, ick weet niet, ick gae mede.

Myl. Scarborough iñ antichambre, prees mijn huys noch en seyde, het noch te willen sien, seggende dat niet als in 't voorhuys geweest was, eñ dat de meissens hem geseght hadden, het niet te konnen laten sien.

Naerm. was met Baersenburg tot een schilder, genaemt van Kessel, imiterende de manier vañ Fluweele Breugel in vogelen, beesten etc.; had het Valckhoff en 't huys van de Boeverije geschildert.

Gingh daernae met de jonghe Buerstede tot de jonghste dochter van neef Buerstede, onlanghs weduwe van de Clerck. Haer oudste dochter was seer bedorven van de pockjes, zedert haer over eenighe jaeren gesien hadde. Daer waeren den oude Buerstede en sijn dochter Lysbeth, aen eenen Leers getrouwt zijnde, en een Engelsman, Smith

genaemt, bij Clara, die, als wij daer waeren, bleef sitten, daer Buerstede seer op knorde. Vid. den 5en April.

Savonts deed eenige brieven toe bij de Con., die seer hoeste.

Sprack de Rentmr Zuerius op 't Hoff.

Men seyde, dat de Franschen te Mons een buytenwerck genomen en weder verloren hadden.

30 *Vrijd.* Smergens was Saumaise bij mij. Seyde, dat Castel-Moncajo gekomen was van Brussel.

Att met Myl. Devonshire, die mijn gesontheit dronck.

Naerm. was bij de Con., die mij een Italiaensch raisonnement dede translateren: was over het dessein van den oorlogh in Vranckrijck in te brengen door Savoyen, prijsende de voorslagh, daertoe gedaen doo͞r Con. Was daermede doende tot 1 ueren.

31 *Saterd.* Was Zuylestein bij mij met sijn adjutant Schagen, lang pratende.

Kreegh mijn caertboeck, daer een bode om gesonden hadde.

Naermidd. was de Majoor Beaumont bij mij.

Was bij de Con., en kreegh door Portland ordre, om ae͞n Baron Gurtz, doo͞r Con. ae͞n Keyser gesonden, om die te persuaderen tot het senden van 16/m man van sijne trouppes in Savoyen tegen Vranckrijck, nevens 6000 va͞n Beyersche, daervoor de Con. offereerde te geven voo͞r eerste 300/m rijxdrs en 100/m voo͞r laetste. Was daerover in conferentie met Portland, Nottingham e͞n het Presidentje de la Tour. De Con. teeckende de brief nae͞r eten.

Beaumont noode mij om the te komen drincken bij sijn vrouw, maer konde niet.

April.

1 *Sond.* Reed ten 6 ueren in een wagen naer Antwerpen, att met la Leck, Menard en Hutton te West-

wesel, voor haer betalende, en quam ten half vijven te Antwerpen. Logeerde tot le Laboureur, vindende dat men iñ Arent geen herbergh meer hield. Att daer lecker, door Mellin gerecommandeert geweest zijnde.

De Con. quam te Westwesel, iñ camer ick mij warmende, zijnde het desen eñ voorgaende dagen seer koudt weder geweest. Sprack met mij eñ ick seyde hem onder anderen, dat de Schouth van Sundert mij geseght hadde dat hij doot was eñ een wassche beeldt voor hem ageerde.

Gingh te Antwerpen niet uyt, gefatigeert zijnde van de reys.

2 *Maend.* Reed smerg. ten 8 ueren met de wagen, daermede van Breda gekomen was, van Antwerpen naer Vilvorden. Att te dry uyren te Mechelen, in een cabaret borgne, eñ quam ten 5 aen.

Twee soldaten, een te peerd met een snaphaen, en den anderen te voet, spraecken mijn wagen aen om wat te hebben (siende der uyt als roovers), maar niet krijgende, gingen heen.

Bij Vilvorden quam ons een postillon tegen, seggende, dat het met Mons slecht stondt, sonder meer.

La Leck, binnen bij de poort staende, seyde, dat daer een seer groote breche geschoten was, eñ dat men de overgaeff dien dagh of de volgende verwachtede.

De wegh, een uer van Vilvorden, was seer quaedt. Logeerde tot een boer, op de groote plaets.

3 *Dynsd.* Geldermalsem kreegh een brief vañ Coning, tot sijne recommandatie voor̃ plaets, vacerende door de doot van Vrijbergen, iñ Raedt van Staten, eñ een andere, ten selven eynde, aen Odijck, en soude den volgenden dagh nae Zeel[t] vertrecken.

Seyde, dat Odijck geseght had, dat sijn oudtste soons fortuyn daeraen hingh, dat hij de plaets soude hebben, eñ meende dat hij hoopte joff. van Warmenhuysen te sullen krijgen.

Smergens sond naer Brussel om de karr, die Souteland mij geseght had te sullen leenen; maer was seer in desordre, sonder tuyghen eñ oudt, soo mijn coetsier quam seggen, niet konnende gedaen zijn voor den volgenden dagh.

3 Begijnen van 't hospitael liepen mij den heelen dagh naer om een sauvegarde voor haere pachthoven.

4 *Woensd.* Vertrocken van Hall, doende 2 kleyne ueren van Vilvorden naer Brussel, en van daer 3 groote tot Hall voorz.

Soo ick voor mijn deur op mijn witte peerd gingh sitten, stont het geweldigh en trampelde, de sael te gronde gaende (gelijck daernae sagh), eñ de ringh vañ steertriem hem seer doende op 't rugghebeen. Alsoo wat achterwaerts tredende, quam met de eene voet in een diep gat van een goot, dat het peerde naer̄ linckerhand deed oversacken eñ mij ter zijden afvallen, mijn schouder en arm mij vrij seer doende. Sat evenwel weder op, en reed tot buyten de poort, het peerd gedurigh achter op wippende eñ ongemacklijck voortgaende, soo dat, naer gesien hadde dat het vañ sadel quam, die op mijn ander peerdt leyde, en quam daermede te Hall. Logeerde daer tot eenen Advocaet Messire, de Coronel Dedem daeruyt gegaen zijnde. De vrouw had een vremdt aensicht, haer oogen dicht bijeen staende eñ de neus seer langh zijnde.

Was een schoone dagh weders, en een heete son.

Smiddachs att met Beuckelaer, van Vliet eñ de Wilde iñ Prins Cardinael, dicht bij het Hoff; betaelde voor haer allen.

Ten 5 ueren att weder aeñ 2e tafel te Hall.

5 *Donderd.* Voorm. deed de Con. mij een brief aeñ Landgraef van Hessen schrijven, in antwoord van een, die hem Tettan vañ Landgraef gebracht hadde.

Was van goedt humeur, en vraegde mij naer mijn peerden en het witje.

Sagh Gastanaga smiddaghs van hem uytkomen; men seyde, hij de Con. naer Brussel ten eten genoodt hadde.

Savonts komende om de voorz. brief, daerin bij abuys twee namen van̄ brenger uyt eene gemaeckt hadde, te doen verteeckenen; vondt de Con. met de Graef van Solms en Portland seer ernstigh en sacht praetende, somtijts malkander lang aensiende sonder spreken. Stelde oock het teeckenen tot sanderen daeghs uyt. Kreegh mijn kar en verdere bagagie te Brussel.

6 *Vrijd.* Smerg. teeckende hij de voorz. brief, en̄ was heel wel gesint.

In Kiens camertje, dicht aen̄ sijne, deed die toe, en quam daer de Graef van Hoorn en̄ de Prins van Nassau, Stathouder, thoonende teeckeningen van Mons, daer men seyde, dat de vijandt all de buytenwercken aen̄ zijde van haer attacque in hebbende, het ravelijn dichtst aen̄ mueren of waters in hetselve, die morgen souden attacqueren.

Vondt in 't inkomen van 't Hoff een Fransche deserteur, nieuwlijcks aengekomen, en̄ van de boeren (die al spolieerden dat konden) op de wegh gequetst.

Men seyde hij geseght hadde, dat de vijandt seer veel volck verloren had, en het derdepart van̄ Con. v. Vranckrijx mousquetaires qualijck overigh was. Dat Bouflers swaer gequetst en̄ sekere Prince du sangh dootgeschoten waeren. Dat de Con. voorz. self in̄ trenchee geslapen of geweest was, en̄ den Dauphin mede. Men hoorde van heel vroegh sterck schieten.

De Graef v. Hoorn was bij mij, over een brief van̄ Con. aen̄ Raed van State.

Seyde, seer hard te twijffelen, of men den volgende dagh al marcheren soude, omdat daer noch niet genoegh fourage gekomen was.

Daeghs te voren sprack Amelisweert, met sijn Regiment aengekomen zijnde. Knorde daerover dat luyden, die 2 a 3 jaeren jongher in dienst waeren, onlanghs Brigadiers gemaeckt waeren en hij niet, en̄ dit in termen van sijne ord^re welsprekentheit.

Savonts te voren kreegh een order van Machado, om fouragie te konnen hebben.

Schreef een brief voor̄ Con. aen̄ Raedt v. State, aengaende iets, dat de fortificatie van Sluys raeckte, maer niet geteeckent, geen post dien dagh afgaende.

7 *Saterd.* Was smergens bij de Con., die mij last gaf om te schrijven, en̄ teeckende.

Scheen niet soo wel gesint te wesen als daeghs te voren geweest was, en̄ hoorde ick daernaer, dat de Spaenschen, in plaets van tusschen de 3 en 4000 wagens of karren belooft hebbende te fourneren, tot halen van fourage naer het leger, geen 500 hadden konnen uytbrengen, daeruyt vele gisseden, dat van het ontset niet veel werden soude.

Portland hadde oock geseght aen Menard, dat hij sigh prepareren soude om te prediken, dat naer geen marsch en geleeck.

Van tafel gingh met Amelisweert nae de kerck van onse L. Vrouw, om die te sien; maer de deuren waeren savonts ten 6 ueren noch toe.

De Con. reed naermiddagh uyt.

Amelisweert seyde, dat sijn vrouw noch twee susters hadde, beyde getrouwt; de eene zijnde de vr. van̄ Bewinthebber Boudaen te Middelburgh.

8 *Sond.* Was smerg. bij den Veldmaerschalck Spaen, recht over mijn deur logerende; hij had aen mij gesonden eer ter deegh gekleedt was.

Men seyde, dat daeghs te voren de Franschen 7 ueren langh op Mons gestormt hadden en afgeslaghen waeren. Noyelle had het geseght aen de Wilde.

De man, daer ick logeerde, was een Advocaet, Messire genoemt; had geen kinderen. Hij had noch een ouder broer, wesende Griffier van seker ongenoemden Heer.

Steyn was uytgeweest met een seer groote partij van over de 1200 man, waervan de voor-troep in een em-

buscade viel en wederom liep naer de rest, waermede Steyn oock retireerde, met niet veel loff.

Vernemende naer die Smith, die den 29en Meert tot de Klercks was, hoorde, dat hij Stalmeester vañ Hertogh van Ormond was, en oock eenighe charge had onder sijn Regiment.

9 *Maend.* Naer vele onsekere tijdingen van Mons, quam dese middagh een spion aeñ Hertogh van Schombergh seggen, dat Mons daeghs te voren gecapituleert had, en tweemael 24 ueren tijdt bedongen, om 't ontset te verwachten.

Vraeghde de soon van Isac naer sijn vader, die men seyde seer qual. te wesen, en seyde hij mij, dat hij boven sijne andere sieckte van draeyingen in 't hooft en koortsen, hij een groote overval van graveel in Engelandt gekregen had, eñ het water hem all tweemael met instrumenten was afgetapt, daer weynigh hope wesende.

Smiddaghs quam Myl. Devonshire aen onse tafel eten. Thoonde mij beleeftheit, bracht het mij eerst, eñ sneed mij een stuck taert.

Naermidd. een post sullende gaen, schreef brieven voor Con. Was savonts bij hem, en wilde hij qualijck de sauvegardes teeckenen, seggende, die bij deze tijdt niet souden geobserveert worden.

Gaff het Regiment vañ Prins van Lunenburgh, in Ongeren gebleven, aeñ Baron de Frise.

Smerg. waeren Danckelman eñ van Diest bij mij.

10 *Dynsd.* Smergens was Saumaise en . . . . . . [1]) bij mij.

De Con. att bij den Hertoch van Cell.

Was wat warmer en sachter weder.

Het garnisoen van Mons, met 4 a 5 stucken canon, trock uyt. De burgers hadden de Gouverneur gedreyght, naergeloopen en genoegsaem geforceert om te capituleren.

---

1) Niet ingevuld.

Het garnisoen souw dien dagh marcheren tot Tubise eñ sanderen daeghs tot Brussel.

11 *Woensd.* Fagel quam van Mons bij de Con. De Con. deed een reveue over de Infanterie.

Men seyde, dat in een dagh of twee souden naer Hollandt vertrecken; sommighe seyden, over Breda.

Men seyde voor seker, dat de Franschen van voor Mons een detachement van 10000 man naer Duytsland gedaen hadden.

12 *Donderd.* De Con. voor- eñ naermiddagh dede reveue vañ Cavallerie.

Naerm. praete langh met de vrouw van 't huys eñ de vrouw van Overschie, naer haer Heerlijckheit genaemt vrouw van Beest. Seyde, naer maegschap te wesen van m^r de Louvignies, Gouverneur van Milaen.

13 *Vrijd.* De Con. was smergens uyt.

Men sprack hoe langher hoe slechter vañ attacque en van de defensie van Mons.

De Con. sond ordres voor de relais op sijn reys naer Breda.

Daeghs te voren schreef mijn vrouw, dat de Borgem^r van der Hoeven op sijn uyterste leyt, eñ dat n. Sophia de Willem seer sieck was.

Daeghs te voren, tegen den avondt, kreegh een jonghe meyd, woonende bij de vrouw in mijn logement, een vinnighe pleuris, en loste daernae door haer mondt verscheyde wormen.

Was zedert 5 a 6 daghen nat en vuyl weder, eñ de straten van Hall geweldigh onnut.

14 *Saterd.* Het vertreck stondt tegen 's anderen daeghs vast, de Con. sullende dien dagh te Breda slapen.

Was smergens bij hem, eñ hij teeckende een groot getall actens etc. Naermidd. was weder bij hem.

Raeckte van Meerten quijt, hem aeñ Cor. l'Escluse gerecommandeert hebbende, die beloofde, hem geern aennam voor volontaire, evenwel sullende geldt trecken.

15 *Sond.* Ging smergens ten 5 ueren met van Hill van Hall naer Brussel te peerd, daer voor 8en aenquamen. De gansche wegh langh deed het niet als regenen. Gingen tot Machado, om te vernemen naer goede vin d'Ay, die wij gingen proeven op dry of 4 plaetsen, onder anderen in̄ kelder onder 't Hoff, en bij een wijnkooper, die te voren daer gewoont hadde, en̄ nu daer le Bienvenu uythangt. Op̄ eerste plaets kocht ick 3 dozijn flesschen, tegen 30 sts. de fles, en̄ op̄ leste 1 dozijn tegen 36 cts.

Gingen eten in̄ herbergh van̄ Spiegel, daer de Baron de Heyde met ons att.

Gingen daer scheep, en voeren langhs 't Canael, daer geweldigh opgehouden wierden in̄ sassen, door de veelheit van schepen, soldaten uyt Bergen naer Hollandt voerende.

De Con. vertrock ten 4 ueren, om te Breda te slapen.

16 *Maend.* Quamen soo in mijn schip smerg. omtrent 8 ueren voor Antwerpen voorz, het weder heel goedt geworden zijnde, maer de windt contrarie; aten t'scheep.

Van Hill gingh te Willebroeck in sijn jacht, dat daer lagh, met sijn vrouw.

Beuckelaer, met mij in 't schip zijnde, droegh sorgh voor het eten.

Was zedert eenighe daghen seer verkoudt en met hoest gequelt.

Omtrent 5 ueren naerm. gingh vraghen naer Duarte, om hem noch eens te sien, maer was niet thuys. Vrouwen, voor een huys aen̄ overzijde van het sijne sittende, seyden, dat hem niet vinden soude als smergens, en̄ voor dry uren naerm.

De Wilde en Beuckelaer uyt het schip geweest zijnde, quamen met den avondt thuys, heel bestoven zijnde.

De Con. soude dien avondt in̄ Haegh wesen.

Bleven te Antwerpen naer het tij leggen wachten.

17 *Dynsd.* Gingen met den dagh t'zeil van Antwerpen,

de windt heel goedt zijnde geworden, en quamen omtrent 6 ueren voor Dort. De windt gingh geheel leggen, maer een uer daernae wierdt weder stercker.

Daeghs te voren schreef van Antwerpen aen neef Hoefnagel, te Brussel, en sond hem een sauvegarde voor sijn goederen omtrent Brussel.

18 *Woensd.* Savonts in̄ doncker voortzeylende tot voor Delfshaven, raeckten dicht daervoor op een plaetje, dat daer leght, en mosten daer blijven tot dat, omtrent 6 ueren smergens, met het wassende water daeraf quamen, en stekende door Delfshaven, seylden voorts naer Delft, daer ten 10 ueren omtrent aenquamen, en̄ van daer met de ord^{re} schuyt in den Haegh.

Naerm. gingh op 't Hoff, daer hoorde dat de Con. naer Engel^{t} wilde, soo ras de windt souw dienen.

Sprack de Con. niet.

Was vragen tot n. de Willem, maer liet excuseren op haer suster Sophia's sieckte.

19 *Donderd.* De Con. liet mij halen tot Portland's, en teeckende maer een dingh

Was besigh met ordre tot het embarquem^{t} te geven aen Portland. Vraegde hem om een ordre voor mij. Daerop seyde met vriendelijcheit: waer wilje wesen? Seyde: aldaer S. M. souw gelieven. Portland seyde, dat Myl. Nottingham thickets soude uitgeven.

Mij waeren spreken joff. v. Laer met de vrouw van̄ Major van der Albe met hem, soo 't schijnt, in proces zijnde of geweest zijnde. Item joff. Sylva, een fraeye brunette, en̄ joff. Keysers.

Naerm. was neef van Oyen, van den Bosch, bij mij, hebbende scherpachtighe discoursen met de H^{r} van Burcht gehadt.

20 *Vrijd.* Smergens was joff. Keyser bij mij, talmende over haer armoede, en mij een req^{t} aen̄ Con. gevende, om assistentie.

Was smergens op het Hof, en naermidd. wierdt vañ Con. gehaelt, die, geteeckent hebbende, mij seyde, dat dan met den eersten vertrecken moste.

Naerm. was broer bij mij, en att savonts bij ous.

Smergens was St Annel^t en suster bij mij; seyde, dat de Con. hem suer aensagh over 't quitteren van Oyen.

21 *Saterd.* Gingh met een afgehuerde schuyt uyt den Haegh naer Maeslandt-Sluys, en van daer naer het schip van Cap^n le Beau, leggende een uer of twee in zee, op de hoochte van de Maes. In den Haegh aeñ schuyten komende, sondt de Con. noch om een depesche voor̄ magistrature van Dort, die tot den bode Vogel, niet veer van daer, liet schrijven.

Van Maesl^t-Sluys ging in een caeg, toebehoorende een Burgem^r van 't dorp, een dick man. Gaf naer discretie 4 ducatons.

Le Beau ontfong ons seer beleefdelijck, eñ de vrouw van Zuylestein quam uyt de cajuyt mij te gemoet.

Daer was oock een Deens Edelman, kleyn en gedrongen van postuer, hebbende een chamberlouc aen, met noch 5 a sess andere Denen, maer de vrouw van Zuylesteyn en ick met joff. Jreland, eñ eene J. du Ha sliepen in de cajuyt.

De Coning quam aen boordt omtrent den hoeck vañ Maes, hebbende tot de H^r van Rhijnenburg gegeten; maer de schepen, die noch uyt Tessel mosten met hem komen, niet opschietende, gingh hij weder aen landt slapen.

22 *Sond.* De Con. smergens weder geëmbarqueert zijnde, quam omtrent 11 ueren daer wij lagen, hebbende moeten bijleggen om de coopvaerdij-schepen van 't convoy in te wachten, eñ seylden wij van daer af met een schoone voorwindt en goedt weder voort, dien dagh eñ volgende nacht.

23 *Maend.* Met den dagh quamen voor het landt met weder en windt als daeghs te voren. Liepen voorbij Marygate, eñ quamen ten 6 ueren voor Gravesend, daer wij

dien nacht in het schip bleven, omdat laet te Londen souden zijn gekomen.

De Con. quam en passeerde daer een uer voor ons.

Had een swaren hoest dese eñ alle de voorgaende daghen.

24 *Dynsd.* Gingh ten ½ 7 met de vrouw van Zuylestein en de bovengenoemde joffen iñ chaloup van 't schip naer Londen, en quamen daer omtrent ten 11 ueren voormiddagh, hebbende voor tij.

De vrouw van Zuylesteyn hoorde, niet langh gevaren hebbende, van een groote brandt, waerdoor het huys, daer Myl. Devonshire in woonde, dat vañ Hr van Ouwerkerck eñ meer andere, geheel afgebrandt waeren, behalven die men, om den brandt te steuyten, hadde doen opspringen. Was door de sorgeloosheit van een meyd toegekomen, die (soo men seyde) een keers, in plaets van die door te snijden, had willen laeten doorbranden.

Thuys gekomen zijnde, most weder naer het Customehouse, daer mijn goedt eñ dat vañ vrouw van Zuylestein was aengehaelt en gevisiteert most werden, omdat Pieter de sleutel van mijn papier-coffer niet wilde geven. Deden mij wel civiliteit, maer evenwel al de coffers (hoewel ras) open.

Naerm. had Sylvius, Boision, le Bas eñ de jonghe Vernatti, komende van wegen n. Becker eñ de familie, mij welkom heeten. Sylvius seyde, dat doen den ouden Isac laetstmael soo qualijck geweest was, hij aeñ Con. sijn plaets iñ Green Cloathe gevraeght hadde.

25 *Woensd.* Smergens was de Heer vañ Lier bij mij, seggende, seer langh met groot bloeyen uyt sijn neus gequelt geweest te zijn.

Naerm. was besigh met schicken van papieren.

Boision ondertusschen komende, bracht mij van sijn brandewijn-compositie. Wandelde met hem in 't Parck eñ att hij savonts met mij.

26 *Donderd.* Smergens had 's Gravemoer, gingh met hem

in̄ Bedchamber, en̄ hij nooyde mij tot sijnent te gast; daer aten noch Pereira en̄ van der Esch.

De Con., mij in̄ Bedchamber siende, gaf mij last te doen seggen aen̄ Cap^{n} le Beau, sonder sijne ordre niet te vertrecken.

De vrouw van 's Gravemoer seyde, dat sij meende dat Oldersom veel gecontribueert hadde om Oyen te doen quitteren, om iets, dat hij daervan geschreven hadde.

's Gravemoer vraegde aen sijn jonghste soontje Phipje: wie heb je liever, papa of mama? en als hij antwoorde: papa, vroegh hij voort: maer wie heb je liever, papa of de Heer van Ouwerkerck.?

Boision quam oock smergens bij mij, en seyde, dat hij niet en geloofde, dat de Comte Menard de Schombergh in Yrlandt soude gaen commanderen, zijnde soo universelijck in̄ haet. Seyde oock, dat de Gn̄ael Maj^{r} Douglas van Limmerick slechte eer ingelegt hadde.

Joff. Hacquart quam savonts bij mij. Seyde, dat de Major van̄ Artillerye, van der Mylen, met een dochter van̄ schilder Naso getrouwt was. Dat Walenburgs soon, met het een oogh, de grootste hoerejager van Londen was. Dat sij tegen een Engelsch wijff gekeven had voor̄ saeck van̄ Coningh, en het soo ver gekomen was, dat haer een glas wijn in haer aensicht gestooten had, haer een lustige soufflet gegeven, en̄ een snede in haer handt met een mes.

27 *Vrijd.* Smerg. ten half elven quam Boision bij mij, daermede het Parck eens omwandelde, en̄ noch wat in̄ Maliebaen.

Boision att smiddaghs bij mij. Sylvius quam oock omtrent 1 ueren, die vraeghde om te eten, maer seyde, met sijn wijff te moeten gaen eten.

Mijn hoest verminderde.

De Con. att smidd. te Hamptoncourt, en̄ quam niet voor 7 ueren thuys. Was savonts bij hem te Kinsinghton,

en hij vraeghde mij naer mijn reys, eñ of niet sieck geweest was. Teeckende.

Myl. Sidney quam mij op de Bedchamber welkom heeten.

Van te voren was bij joff. Golstein, die van logement verandert was.

Seyde dat den brandt gekomen was met dat een meydt in thuys van Mylady Fitzharding, een keers van een bos willende afdoen en geen scheer bij de handt hebbende, de keers afbrande, in plaets van af te snijden, en daer op schielijck weghgegaen zijnde het lemmet vañ andere keersen boven aen mede in brandt raeckte en soo voort het huys in brandt.

28 *Saterd.* Smergens was la Feuilleraye bij mij. Seyde dat d. Pedro Ronquillo elcke reys groote overvallen kreegh eñ het sekerlijck niet langh soude maken, dat hij veelmeer verstandt hadde als Coloma, die hem hier succederen soude.

Daernae was Cap^n le Beau bij mij; seyde dat hij voor stierman gevaren hadde.

Naerm. was niet uyt.

29 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij; seyde dat noch 16 oorloghschepen uyt Holl^t gekomen waeren.

Naermidd. was Tempion mij besoecken, daer nae quam n. Vernatti eñ n. Beckers, daerbij oock Boision, gaf haer een fles vin de Champagne; wandelde daernae met Boision in tParck.

30 *Maand.* Hompes seyde, dat het regiment te peerd van Portland naer Yrland ging.

Wandelde met Boision iñ Maliebaen, Dorp was daer eñ noode mij te gast, maer excuseerde. Boision att bij mij. Naermidd. gingh met hem te voet tot over de Springgarden, eñ voeren daer nae toe over. Het was daer fraey groen eñ meest alle de plantagie van sycomoren, maer het weder wat regenachtigh daer uyt siende, was daer noch weynigh volck. Gingh daernae met Boision tot n.

Becker, die alweder met Tipping vondt spelende; daer quam Mylady Arabella Barclay, suster van Mylord Dursley, wiens familie Barclay is. Sij seyde, dat ick seer wel Engelsch sprack. Scheen een praetster te wesen. Ick sagh haer voor 6 of 27 jaer aen, maer Tipping seyde dat sij over de 40 was. Met n. Becker op het sujet van m^rs Yreland komende, seyde sij dat Jinny en al de andere haer susters coquettes waeren.

Mey.

1 *Dynsd.* Smergens was Villatte mij besoecken.

De Con. att tot Myl. Montagu.

Naermidd. ten 4 ueren gingh naer Kinsinghton, bleef tot half achten bij joff. Golstein, daer joff. Vijgh mede vondt; seyde mij, dat de Coningin haer belast had mij een compliment te seggen voor de almanacken die gesonden had.

Seyde van eenighe suspicie, die daer was tegens m^rs Lochard als of eenighe kennisse hadde van 't plot van Myl. Preston, eñ dat m^rs Gesson op die materie geseght had: that she must cleare herselfe; dat als men aen ymant van aensien bij de Coningin geseght hadde, dat men aen haer most bekent maecken tghene van die saeck was, dieselve geseght hadde: the queene knows things enough.

Sij konde niet gelooven, dat de Gravin van Stirumb in Engel^t soude blijven, hebbende maer 400 ℔ pensioen eñ hebbende meer als 1000 van doen om te Londen te leven.

In de Bed-chamber nam mij Mylord Monmouth alleen en mij beginnende iets te luysteren van d^r Tillotson, — ick hem niet wel verstaende, meende dat hij sprack van iets, dat ick meende (wete niet van wie) gehoort te hebben van eenighe part die hij soude gehadt hebben aen eenighe plotterye tegen de Con., en hoorde uyt sijn verder spreken, dat hij dat niet geseght had, dat mij embarrasseerde. Seyde onder anderen, dat daer niet van konde wesen, of Myl. Preston most hem eenighe lack valschelijck opgeleght hebben.

Bij de Coning komende, praete vrindel.; seyde dat wij iñ naeste weeck weder vertrecken souden, dat wij de zee soo al over en weder ginghen, eñ int eynde wel souden mogen vragen, gelijck den Uytersman te Rotterdam deed: waer legghen hier de schuyten van Naintes?

Vraegde of St Annelt niet eens soude overkomen. Ick seyde, dat geloofde tegen de winter. Wat Ooyen nu bij der handt soude nemen? Ick seyde: boompjes planten te Onsenoort, dat de Con. seyde een onplaisante plaets te wesen.

Gaf aen Golstein de Comp. peerden die Dompré onder Riedesel gehadt hadde.

Ick seyde, dat St Annelt sigh geimagineert hadde, dat de Con. hem suer hadde aengesien om het quitteren van Oyen, dat hij als wegh wierp, seggende: Put! Hoorde iñ Bedchamber en van joff. Golstein, dat de Con. de ordre tot de executie van Myl. Preston tegens vrijdagh aenstaende geteeckent had.

Te negen ueren wegh gaende, had talmerye met de huerkoetsen, eene, die de Wilde voor mij genomen hadde, weghgereden zijnde. Gingh savonts noch tot nicht Becker eten, daer Capn Villers met sijn vrouw, eenen Lord .... [1]), mr Mackenny, een kleyn Schots mannetje en Giaure oock waeren.

2 *Woensd.* Smergens was Boision bij en wandelden wij int Parck.

Dorp mij weder daer noodende, gingh met hem eten. Sijn vrouw was opt uyterste swaer eñ seer dick. Daer aten noch Capn Boddenbroeck, een Hooghduyts, die in ons schip uyt Hollt gekomen was, n. Ide van Dorp, een Graef van Benthem, mevr. Mestral. Dorp seyde, dat Boddenbroeck een seer fraeye mistris, zijnde een Engelsche, onderhield. Wees mij oock iñ malie eene mrs Herrison,

1) Niet ingevuld.

die hij seyde dat hij self langh gehadt had als wij eerst uyt Holl[t] gekomen waeren. Droncken té en daernae gingh met Dorp tot de H[r] vañ Lier, naest sijn deur logerende. Over sijn deur logeerde Mylady Ratcliff, een dochter van King Charles en een groote hoer; daer stondt met andere meyssens en een knecht, een jonghe Turcksche meydt, voor de deur.

Kreeg brieven van twee posten uyt Holl[t], en schreef mijn vrouw, dat het met Sophie de Willem niet beter wierd, sij niet etende.

3 *Donderd.* Smergens waeren bij mij Boision, sGravemoer, H[r] vañ Lier en Sr Thomas Ogle. Moer noode mij te gast, maer excuseerde het. Ogle seyde, dat d[r] Tillotson bij de Con. Aertsbisschop van Canterbury gemaeckt was; was Dean van St Paul.

Dat de executie van Preston eerst maendachs soude wesen, eñ dat, omdat soo langh van te voren geordonneert was, naer ouder gewoonte, geen apparentie tot pardon was.

SGravemoer seyde, dat de betaling vañ trouppen in Engel[t] met tallys geschieden soude, zijnde eygentlijck kerfsteenen, die se dan op de beurs verkoopen of versetten, de Con. vañ somm 7 ten hondert interest gevende. Seyde oock, dat de Majoor Wilson Onder-Gouverneur van Galloway was, eñ dat de onse in Yrlandt sijne probiteit kennende, haer best deden om met hem wat te handelen.

Lier verhaelde dat de gewesene Page Ignosa in Yrland een Edelmans vrouw gedebaucheert hebbeñ, denselven haer gespionneert hadde eñ met volck iñ camer was gekomen daer sij te bedde laghen, en dat Ignosa een pistool bij hem hebbende, hem doot geschoten hadde.

Naerm. quam Rooseboom eñ Boision bij mij, daermede int parck wandelde, eerst een fles vin de Champagne met haer gedronken hebbende. Was tegen den avondt seer koud weder.

4 *Vrijd.* Att smidd. bij Sayer aeñ Grooms-tafel, daer

waeren oock de tweede Borselen, Boddenbroeck en Rooseboom. Rooseboom seyde, dat de Cor. Bellassise een quade affaire met ymant gehadt hadde, eñ dat daer iets geseght was van coups de baston.

5 *Saterd.* Was smergens naer Kinsington sonder de Con. te spreken.

Boision att smidd. met mij.

De Wilde seyde een brief aen Keppel om te bestellen gehadt te hebben, en dat daer weder iets nieuws most wesen.

De Con. att smiddaghs tot Myl. Rochester, gaeñ daernae noch naer Hamptoncourt. Quam ten 8 ueren thuys, en wachte ick iñ bed-camer, maer sprak hem niet, hij gaende eten.

6 *Sond.* Smerg. was Sylvius bij mij. Naermidd. wandelde met hem en Boision en Rooseboom, die daer bij quam, iñ Maliebaen.

Sylvius had gehoort (doch was niet waer), dat Namen belegert was.

7 *Maend.* Smergens had Sylvius, de H^r^ vañ Lier, Leyenbergh eñ m^r^ Walton, die mij seyde dat last hadde vañ Coningin om de patroonen van tapijten van Rafel te doen approprieren om in een galerye te Hamptoncourt opgehangen te werden, met armoisyne gordijnen daervoor, die men ophaelen eñ nederlaten soude konnen.

Kreegh brieven uyt Hollandt vañ 1 Mey, die geen mentie maeckten vañ belegeringh van Namen.

Mijn vrouw schreef, dat het met Sophie de Willem seer slecht was, dat sij niet en konde inhouden.

8 *Dynsd.* Was smergens bij de Con., die praete van de rijs naer Holl^t^ en dat wij mogelijck wel soo ras souden daer wesen als de brieven, die hij te bestellen gaff, en seyde: wij mogen haest wel doen gelijck den Uytersman, die te Rotterdam vraeghde, waer leggen hier de schuyten van Nantes?

Niet genoodt werdende te Kinsinghton, gingh weder naer Londen eten, en quam daer weder tegen 4 of 5 ueren.

Naerm. was bij joff. Golsteyn. Savonts att tot nicht Becker, die mij hadde doen nooden, en daer waeren Cap^{n} Villers met sijn vrouw, eenen m^{r} Macpenny en een Lord.

Smerg. was Sylvius bij mij, die sijn selve noode tegens sanderen daeghs.

Was tot de vrouw van sGravemoer om afscheydt te nemen, maer was uyt. Gingh van daer noch bij Rooseboom, die all sijn goedt opgepackt hadde om naer Holl^{t} over te brengen.

9 *Woensd.* Smidd. at Sylvius bij mij, en Rooseboom mede, ongenoodt komende.

Savonts gingh naer Kinsinghton, daer de Con. niet konde spreken, hij iñ Finantie zijnde.

Smerg. was J. Harquart bij mij.

Sylvius sprack vañ Con. taciturniteyt tegens de Ministers van Staet; dat Nottingham somtijts dagen wachten most eer hem over pressante dingen konde spreken, eñ dat het met Shrewsbury oock soo gegaen was. Meende dat Myl. Preston aenstaende maend. wel soude hebben mogen gedepescheert werden.

10 *Donderd.* Smergens reed met de Wilde en v. Hulst en Cap^{n} Som in een koets, die voor 6 ₶ gehuert hadde, van Londen naer Harwich en quamen savonts te Whitkin, 30 mijlen van Londen. In Fleet-street verloor een half uer tijdts met een hoet te koopen; was omtrent Sommerset-house, koste 12 schellingen.

Eer aen Temple-barr quamen, mosten weder wachten, mijn Jan de sleutels van mijn koffers vergeten hebbende, daer weder een uer mede verloor. Aeten smidd. te Burnwood, 15 mijlen van Londen. Hadden meest seer quade wegh.

11 *Vrijd.* Vertrokken smerg. ten half sessen eñ aten te Colchester smidd. goede oesters, hoewel niet seer ge-

voed, en quaemen savonts te Harwich, de wegh doorgaens, en meest bij Colchester, seer quaed zijnde. Te Harwich was het seer vol menschen, zijnde het juist daer op die tijdt kermis. Gingen in̄ herbergh van̄ drye Maenen, daer het crioelde van volck. Vondt daer Cap^{n} Saunders van het jacht de Henriette, die mijn ticket van Myl. Dorset thoonde, om met sijn jacht over te gaen. Seyde mij geern te sullen accommoderen, maer dat daer seer veel volk op quam, en̄ veel van̄ Nobility, Cap^{n} Lijnslager en̄ de soon van̄ H^{r} van Duyvenvoorde daer mede wesende, en mij haer schepen presenterende, nam dat van Lijnslager aen en̄ ginghen wij met sijn boot daer nae toe.

De Con. een dagh naer mij v. Londen vertrocken zijnde, quam te Harwich aen een uer naer mij, en hebbende sigh terstont naer 't jacht de Mary begeven, vondt dat, om reden van 't getij, dien avondt niet soude hebben konnen in zee komen, en gingh weder aen landt slapen.

12 *Saterd.* Gingen smorgens ten half thienen met de Con. en 't convoy onder zeyl van tegen over Orford en quamen dien dagh omtrent t'halver zee, hebbende seer goedt en schoon weder en̄ voor windt.

Bleven savonts wat achter, om dat ordre hadden het bagagie-schip van̄ Con. met een touw naer te slepen.

Cap^{n} Saunders van̄ Henriette sondt een L^{t} aen mij, presenterende mij te voeren, door dien het meeste part van sijn volck niet aen boordt gekregen had, en apparent geern een present van mij soude geprofiteert hebben, maer bedanckte hem.

13 *Sond.* Smergens ten half vieren quam de L^{t} in̄ cajuyt aen Lijnslager seggen, dat wij voor 't landt waeren, en̄ 't landt van Goeree saghen. Omtrent 7 ueren gingh over op het bagagiescheepje van Cap^{n} Custis en quamen ten 11 ueren te landt tot Maeslandt Sluys, gaende Lijnslager en Wassenaer met haer schepen terstondt weder naer 't rendevous in Duyns. Lijnslager wilde het present

van 6 guin^s^, dat hem wilde doen, niet nemen. Nam een schuyt van daer tot den Haegh, daer ten 3 ueren, Godt danck, wel aenquamen. Gingh rijden met mijn vrouw. Hoorde dat n. Sophie de Willem savonts te voren begraven was, gestorven van een siekte, die haer knobbelen aen alle haer leden deed krijgen, dewelcke open gingen en materie uyt gaven. Suster v. St Annelant quam mij welkom heeten. Daer nae gingh nogh met mijn vrouw int geselschap tot Ellemeten.

14 *Maend.* Smorgens was op 't Hoff, maer sprack de Con. niet.

Broer Christiaen was smorgens bij mij eñ smiddaghs ten eten.

Naerm. had de Hr van Nieuwland bij mij, klagende dat een dochter vañ Burgemr Tromp bij haer oom, den Admirael, was, noch altijdt seer indispoost zijnde, en dat sij belette dat niemandt vañ vrienden daer konde komen, om, soo men meende, sijn geheele boedel in te slocken; — dat sij de vrouw van Nieuwlandt hem niet wilde laeten spreken, hem wijs makende, dat hij arm was en sijn schulden, noch 200ste peñ niet konde betalen; — dat hij seer ongerust van gemoedt was en klaeghde geduerigh dat geen geruste conscientie en had. Hij meende dat, als sijn vrouw daer soude mogen bijkomen, als op ordre vañ Con., dat sij hem soude konnen gerust stellen, versoeckende mij daer over aen te spreken.

Naerm. beklaegde den rouw aen n. de Willem; vondt daer de vrouw van Sommerdijck eñ mr de Besingan, Conseillr van 't Parlament van Parijs geweest.

15 *Dinsd.* Smiddaghs att Br. Christiaen bij mij. Savonts was bij de Con., die mij seyde dat vrijdaghs nae 't Loo gingh, en dat mij gereedt moste maecken. Naemidd. was bij Jacoba v. Beuningen. Naerm. joff. Keyser.

16 *Woensd.* Smergens quam bij ons n. Marie Zuerius, was vrij veroudert, dickachtiger geworden eñ had in plaets

van swart haer lichtbruyne krullen aen, die haer niet wel stonden.

Naerm. was den Hr van Olden alles bij mij. Item, een glaseslijper van Danzich, hoewel in Hollt geboren. Had voor Hevelius veel gewerckt en een verrekijcker van 80 voeten gemaeckt.

Soo als noch aen tafel saten, quam Jacoba Bartolotti.

Savonts was op 't Hoff, maer sprack de Con. niet.

17 *Dond.* Naerm. was bij Jacoba, en wierd van daer gehaelt bij de Con. Sprack hem van Nieuwlandts affaire, maer hij pluckte al blommetjes bij de kant en gaff mij geen recht bescheidt wat hij doen soude.

Naerm. was tot suster van Nieuwerkercken eñ n. Marie Zuerius, maer vondt se niet.

Naerm. was oock Thouars bij mij; recommandatie versoeckende voor sijne achterstallen in Noorthollt, om de Con. te konnen volgen in 't leger.

Gaff onse Tien een les om sijn mama gehoorsaem te wesen, in geen coffiehuysen te gaen, veel min tabac te drincken, dat mijn vrouw mij gewaerschouwt had hij gedaen hadde etc.

18 *Vrijd.* Smerg. over achten reed met een gehuert wagetje en mijn eygene peerden vañ Haeg naer 't Loo, komende ten 7 ueren te Uytrecht, att te Bodegraef bij het snapachtighe wijff. Was gefatigeert van 't rijden, snachts niet wel hebbende uytgeslapen.

In de stoep van Carré vondt den ouden Panhuysen staen, broer van wijlen den Hr van Voorn, die hiel mij daer lang op met sijn versoeck van voorspraeck, om weder in een Admrt te komen. Over tafel quam mij de soon vañ Vr. v. Oudegheyn quellen, om iñ schepenstoel te mogen komen. Onder wegen had noch Ferreris en joff. Charles.

De Con. was te Uytrecht gepasseert ten 11 ueren.

19 *Sat.* Reed ten 8 of 9 wegh naer 't Loo, att te Voorthuysen en quam ten half achten aldaer. De Con.

aen tafel wesende en 2 harten gevangen hebbende, att savonts niet, vermoeyt zijnde.

20 *Sond.* At smidd. met Sayer eñ de Groom How etc., hebbende de tafel van Voorst heel vol gevonden, door onachtsaemheit van mijn knechts. Sayer seyde te twijffelen of de Con. wel noch eerst nae den Haegh souw, voor sijn vertreck naer 't leger.

Naerm. wandelde met de Con., Myl. Sidney, Marlebourough etc. De Con. kreegh brieven uyt Engel[t], en hoorde men, dat Myl. Preston nogh niet geexecut[t] was, maer uytgestelt tot den 25., st. v., van dese maend. De Con. sprak met mij vañ beelden iñ thuyn eñ van de potten met basserelieven daer op. Savonts at met Talon, Poultney, Ireton etc. De Wilde seyde, dat de vr. vañ Major vander Albe een groote hoer was.

21 *Maend.* De Con. gingh ten 10 ueren naer Dieren.

Smerg. was Hutton bij mij en droncken choccolate.

Smidd. at beneden met Montpouillan, Sayers, How etc.

Savonts was bij de Con. en vraeghde mij of gewandelt hadde en waer.

Naer den eten teeckende, sigh ontkleedende.

De H[r] vañ Latmer seyde mij, dat hij getrouwt was met joff. van Raephorst, dochter vañ H[r] van Rhijnswoude.

Quam mij iñ sin, dat de soon vañ vrouw van Oudeghein, die den 18[en] gesien had, soo geweldigh aen Smitsaert geleeck, dat men wel konde sien wie de vader was.

22 *Dynsd.* Ten half 9 liet de Con. mij haelen en schreef, met een expresse vañ Pr. van Waldeck gekomen, antwoord op een brief van hem. Daermede gingh de Con. op de hartejacht, eñ quam Charles bij mij, die sijn depesche gaff. Had noch Cap[n] Palm eñ de H[r] van Galen.

Smidd. att met Myl. Sidney, Myl. Dursley etc. Wandelde met Galen en Latmer. De Marais at met ons smidd. mede eñ was mij seer beleeft, soo oock Myl. Sidney.

Naemidd. was niet uyt, zijnde aen 't lesen geraeckt.

De Con. quam omtrent 7 ueren thuys, hebbende geen hart gevangen, door desordre in de jacht, en̄ was, soo men seyde, chagrin.

23 *Woensd.* Smergens was eenen Villeneufve bij mij van Orange; seyde, 19 jaeren bij de Franschen Cap^{n} te voet en̄ te peerdt geweest te zijn, en̄ om sijn gemoet gerust te stellen hier gekomen te zijn, en dat sigh oock met de kerck gereconcilieert te hebben, daer over dat, soo het schijnt, sijn religie gedissimuleert hadde. Seyde door Montpouillan aen̄ Con. gepresenteert geweest te zijn, maer dat daernae ymant scheen quade officien gedaen te hebben, en̄ van hem gesproken, als van een spion van Louvois.

De Con. gingh smerg. op de haesejacht.

Daeghs te voren seyde Sidney in̄ bed-chamber, dat de Gn̄ael Majoor Kirck stondt om Gn̄ael L^{t} gemaeckt te werden; sprack van hem als van een groote pillard.

Sayer seyde mij, gesproken werdende van m^{rs} Ireland, die met ons uyt Hollant naer Engelandt ging den 21^{en} Apr. voorleden, van̄ negotie was, en dat hij vastel. geloofde dat Zuylestein het met haer hield.

24 *Dond.* Was seer koudt en buyigh weder, elcke reys hagel vallende, soo dat de Con. niet uytgingh.

De H^{r} Hop met sijn neef van̄ Poll quamen uyt Holl^{t} over de Z.-Zee.

Was naemidd. bij de Con., die schreef en teeckende.

De H^{r} van Roosendael quam op 't Loo.

Lannoy was smergens bij mij; seyde, dat het voorleden jaer met vallen van een peerd eene hernia aquosa gekregen had en̄ nogh hadde, die hem belette te peerd te rijden.

Hola quam oock op 't Loo, at met hem en Hop, sijn neef, en een koopman, Kerby genoemt, aen̄ tafel van̄ Grooms.

Lannoy seyde, dat een vrouw in̄ schuyt praetende met de H^{r} van Amerongen, en sprekende van̄ ouden Procureur

Rooseboom, geseght hadde: wel, souw ick hem niet kennen, hij heyt bode van ons dorp (Aerlanderveen) geweest. Had savonts geen honger meer.

25 *Vrijd.* In de naenacht voor desen dagh had ick een korte draeying in mijn hooft in mijn slaep, eñ was of ick achterover viel, maer wacker werdende eñ mij verleggende, gingh datelijck over; scheen te komen uyt eenighe quaede humeuren eñ maegh, gelijck mij die oock opwierp, en had geen hongher, drinckende oock geen choccolate; had twee stoelganghen voor de middagh en noch twee heele losse naer den eten. At niet als een boterham, en quam niet van mijn camer, onlustigh zijnde.

De Con., hoewel het quaed en koudt weder continueerde, ging op de hartejacht.

Kreegh een brief van mijn vrouw en een van n. Marie Zuerius. Ook eene met een verkeerde naem (Puftegro) vañ 15en Mey, daerin mij geadviseert werdt dat Echart te Brussel een Frans hardt in sijn lijff heeft, eñ continuele correspondentie met de vijandt hadt, — dat hij over dry daghen noch een brief, van sijn Secretaris geschreven eñ geteeckent met sijn handt, daerin een lijst was van 't geheele leger van onse geallieerden. Dat hij oock het geldt van de Con. niet tot desselfs dienst, maer tot hoererije besteedt.

26 *Saterd.* Thoonde den brief aengaeñ Echart aen Myl. Portland eñ met sijn advis aeñ Con., die hem las en niet sonderlingh seyde als: Hij heeft het noch immers soo veel op sijn Secretaris als op hem. De Con. haelde mij noch eens om eenighe brieven aeñ Admirten te schrijven tot het besluyten vañ haven van Duynkerken.

Smidd. att bij ons een langhe, sterck Fransman, wat niais van gesight, had in Morea gedient, sijn naem St Felix; daer was er noch een bij hem, gaeuwer als hij, ook daer gedient hebbende, en bij hem hebbende een Turcksche jongen van 17 of 18 jaeren, die heel wel Frans sprack,

eñ soo hij seyde, seer gaeuw was om alle talen te leeren.

Naermidd. speelden se a la Bassette iñ eetsael, Talon onder andere mede taillerende. Gingh tegen den avont de Marais besoecken in 't oudt huys, vondt daer de conchierges vrouw, joff. Ingenoul, met een joff. die sij passeerde voor haer nicht, die gingen op mijn komst wegh.

De Marais seyde, dat sij vrouw geweest was vañ Gñael van Goens, van wien Sas sijn soon een voordochter getrouwt had; — dat hij met haer uyt Indien naer huys komende, eer aen de Caep quamen, een seer leelijck schurft over sijn heel lijff gekregen had, eñ wilde hebben dat sij hem met sekere salf strijcken soude; — dat sij dat niet wilde doen en aeñ Caep van hem gegaen was, eñ een maend of twee naer hem in Holl[t] gekomen zijnde, hem doot gevonden hadde.

27 *Sond.* Een vrouw, weerdin wesende te Deventer, een swarte baerd hebbende eñ sterck ruyckende naer brandewijn, bracht mij een brief mede van nicht van Bernickhuysen, dochter van Tiaen Huygens eñ sijn lichte wijff, dochter vañ Hooghschout Bergaigne; was een recommandatie, seer humbel geschreven. Seyde, dat Bernickhuysen nu een heerlijckheit hadde een uer van 't Loo, op wegh naer Hasselt, eñ iñ beschrijvinghe van 't quartier was; dat sij op 't uyterste swaer was eñ al reets vier kinderen hadde.

Smerg. was de H[r] van Latmer (Broeckhuysen) bij mij. Aten smidd. met hem en nogh eenigen Overijsselschen Adel, daeronder eenen Uyterwijck, neef, soo meene, van Portland, die soo geweldigh gelijckt aen Reygersberghe, die te Amsterdam in de Admiral[t] is, dat ick sekerlijck meende dat hij het was, en meende hem daervoor aen te spreken.

Myl. Marloborough vertrock naer Brabant eñ had geseght tegen Gastigny, dat hij meende dat sijn vertreck ons noch wel 8 a 10 dagen te Loo soude doen blijven.

Wiljet quam uyt den Haeg met Marquet, Hola en een Amsterdams koopman, genaemt Karby.

Smergens was ook Galen bij mij, staen̄ met Latmer, Lawick van Wageningen etc., naer̄ twee overighe jaeren van̄ Commissie in̄ Admir^{t} in Vriesl., van̄ ouden Schimmelpenningh, heer van Hunderen. Maer Roosendael had die versocht voor Renes, heer van de Poll.

Neermidd. was bij de Con., die mij, naer een minute die schreef, mij 2 brieven ordonneerde te schrijven, om Briquemant, L^{t} Gn̄ael van̄ Keurvst v. Brandenburgs trouppen, en̄ de Graeff van Lyp, commanderende die van de Landtgraeff van Hessen, te seggen, dat seker advis hadde, dat een corps van̄ vijandt onder Boufflers de Maes gepasseert was, over een brugh, gemaeckt te Dinant, om Huy of mogel. Luyck te attacqueren ofte te bombarderen. Dat haer recommandeerde sigh met malkanderen te voeghen met de trouppes van̄ Staet, die men soude konnen van het corps in Brabant detacheren en̄ in haest naer Luyck te marcheren, daer die van̄ Bisschop met haer souden conjungeren, om te trachten Huy te ontsetten, daertoe meende dat sterck genoegh souden wesen. Was al dese dagen seer quaedt, windigh en nat weder.

Blitterswijck, mede met ons gegeten hebbende, seyde mij gehoort te hebben, dat sij mij haest souden in Holl^{t} hebben (meenende als soude gequitteert hebben), daer van seyde niet te weten.

28 *Maend.* Smergens quam de Secret^{s} de Wildt en̄ sijn swager, de Secretaris Slingel^{t}, hier op 't Loo. De Con. was op de jacht.

Smerg. waren bij mij Randwijck, Rijswijck, Latmer en̄ Marquet.

Randwijck seyde, dat Walenburgh sijn memorie en verstandt genoeghsaem quijt was; — dat hij niet en onthiel wat vertelt hadde, en̄ alle daegh weder van nieuws verhaelde, hoe hij tusschen twee susters te bedde gelegen hadde en̄

door de moeder, die haer vondt, was uytgemaeckt. Rijswijck vertelde self . . . . . . [1]).

Geldermalsem quam uyt Zeel^t, seyde, dat sijn saeck aengaende de plaets iñ Raedt van Staeten noch niet afgedaen was.

Ymant aen tafel, daer met Sydney aten, seyde dat Ingenouls wijff eerst meid en daernae vrouw van van Goens geweest was.

De Con. had het hart niet gevangen.

29 *Dynsd.* Smergens waeren bij mij Rijswijck, Hinlopen, Burgem^r van Hoorn.

Was smerg. bij de Con., die naer Holl^t schreef, eñ niet en teeckende als een dingh.

De tijdingh continueerde dat iñ 20 schepen, komende van . . . . [2]), t'samen met de convoyer, een Cap^n Brakel, door 6 of 7 capers genomen waeren.

Naermiddagh wandelde tegens den avondt met de Con., die al lachende tegen mij seyde, dat ick was als de kickvorssen, die niet uyt en komen als tegens den avondt.

Germain, met de pacquetboot uyt Engelandt gekomen zijnde, wandelde mede. Seyde, dat men daer vañ decouvertes van Myl. Preston niet en hoorde.

Schreef aen mijn vrouw.

30 *Woensd.* De Con. was op hartejacht, had twee haemorrhoides, die open gegaen waeren, eñ daermede van Loon meende, dat hij niet wel en deed van te gaen rijden.

Van Loon sneed mij weder aeñ nagel van mijn groote slincker tee, daer weder een exteroogh onder groeyde eñ mij al eenighe tijdt langh had beginnen seer te doen in 't gaen.

---

1) Wat Rijswijck vertelde, onderdrukken wij om geen rechtmatig gevoel van kieschheid te kwetsen. Alleenlijk vermelden wij, dat de Heer van Linteloo mede in het verhaal betrokken was.

2) Niet ingevuld.

De Con. quam savonts ten 7 ueren thuys, sonder het hart gevangen te hebben.

Naer̄ middagh was met Hutton tot de Marais, die aen tafel sat met Roosendael, de conchierge Ingenoul, sijn vrouw, nichten en vader; quam in eñ praete daer noch een tijdt langh.

31 *Donderd.* Smergens ten ½9 quam de Wilde mij seggen, dat er die mergen een courier gekomen was, dat de Franschen Hall belegert hadden, eñ dat de post seyde, dat maer 2 ueren vañ onse van daen waeren en 60/m sterck; dat de onse maer 40/m waeren, maer dat de trouppen geduerigh aenquaemen.

Hierop resolveerde de Con. vroegh te eten en terstont daernae te vertrecken, sendende orders tot relays etc.

Gaf een briefje van recommandatie aeñ suster van n. Balfour, te Fleury voorleden jaer gebleven, sij eerst aeñ soon vañ Raetsheer Stapel eñ daernae aen een Luytenant ....[1]) getrouwt wesende. Had een dochter van 18 of 19 jaer bij haer, van Stapel voorsz.

Smiddaghs was noch bij de Con., die teeckende.

Ten een ueren vertrock in mijn wagentje naer Nimmeghen eñ sliep in een herberg aeñ tol, bij het dorp Elst. Pieter bleef met mijn goedt achter te Arnhem, seggende, daer eerst ten 11 ueren aengekomen te zijn; quam eerst den volgende mergen.

Junius.

1 *Vrijd.* Vertrock ten 5 ueren eñ att smidd. in het dorp Heesch en quam savonts ten 5 ueren ten Bosch, gingh logeren iñ Goude Leeuw op de marckt, bij een kock, Andries genaemt.

---

1) Niet ingevuld.

Sillard quam bij mij, siende in huys gaen, eñ daernae Gastigny, daermede savonts att.

Sondt vraegen naer n. Marie Zuerius, maer die was noch niet aengekomen.

Kocht een nieuwe sleutel tot mijn sackorlogie, de oude verloren hebbende. Sagh noch, met Gastigny voorbij de groote kerck gaende, de Aretins-postueren van steen, boven op een dack van die sittende, zijnde papen eñ beghijnen; is voor aeñ kerck.

Savonts quam de Langhe, Schuyl eñ Amelisweert, dewijl wij aen tafel saten, eñ beletteden mij een tijdtlang van te gaen slaepen.

Schuyl vertelde, dat Myl. Portland de Stadts Commissaris, de Con. in verlegentheit van peerden, die most bestellen, gelaeten hebbende, een soufflet gegeven hadde.

2 *Saterd.* Vertrock smerg. ten half 7 vañ Bosch naer Breda.

Wat over 9en quam te Tilburg en att iñ dry Swaenen.

Ten Bosch was een tijding, die Sillard mij seyde, van een engagement tusschen onse lincker vleugel met de rechter vañ vijandt, maer wierd (on-)waer bevonden.

Smergens voor mijn vertreck quam Schuyl noch.

Omtrent half 5 quam naerm. te Breda en logeerde iñ Prins Cardinael. Quam de jonghe Buerstede op straet tegen, eerst Smith, de vrijer van Claercke de Clerck ontmoet hebbeñ, die Buerstede seyde dat noch al continueerde met sijne amours, maer dat den oude man dat soo qual. nam, dat haer dreyghde te onterven. Met de jonghe Buerstede gingh tot sijn vader, daer mij wilden houden, maer excuseerde het; den oude man vondt seer vervallen. Hij had op een uytroep, daer presideerde, een gat in sijn hooft gevallen; klaegde seer over sijne ooghen. Gingh daernae met de jonghe Buerstede tot sijnent, daer mij in sijn somerhuysje bracht en slechte kreeften en slechte Rhijnsche bleeckert gaff.

3 *Sond.* Smerg. ten half 7 vertrock van Breda naer Antwerpen. Att smerg. ten 9 ueren wat te Groot Sundert, daer den Officier mij quam onderhouden, soo lang daer was. Reed van daer de soo genaemde Groote Hey over, die te Brachschaten eerst eyndight, daer wat pleisterde, eñ quam ten 3 ueren te Antwerpen. Onderwegen quam ons de koetsier vañ Rentmeester Zuerius tegen, droncken wesende, eñ seyde aeñ knechts, dat hij dien mergen uyt het leger was gegaen, eñ daer doen seer groote apparentie van een battaille was dese mergen. Logeerde te Antwerpen weder iñ Ploegh tot le Laboureur, daer Menard oock vondt, en att savonts met hem eñ de twee Engelsche Chaplains .... en .... [1]).

4 *Maend.* Reed smergens ten half 7 van Antwerpen naer Brussel. Quamen ten half 11 te Mechelen, daer ging iñ Kerel, op 't seggen van de Wilde dat daer seer goede vin de Champagne was, maer was niet seer goedt; de hospes sijn naem was Kuyper. Seyde, dat daeghs te voren ons volck effectivelijck ordre gehadt hadden van naer de vijandt te marcheren, maer een contreordre gekregen hadden.

In den naermiddagh quam te Brussel, en hebbende in 2 à 3 herbergen geen plaets gevonden, geraeckte eyndelijck iñ 4 Emers, daer savonts att met de Chaplains, Germain en 2 à 3 andere.

5 *Dynsd.* Quam smergens omtrent half 10 van Brussel te Anderlech, daer het quartier was, eñ de Con. sprack mij aen, gaende met eenen te peerd sitten. De vijand retirerende van Hall verder. Gingh met de Chaplains op den toren, daer met mijn verrekijcker de marsch eenighsins konden sien.

Naerm. was de Con. weder uyt te peerd. Daernae deed mij een brief schrijven aeñ Prins van Luyck, de Fran-

1) Niet ingevuld.

schen de stadt attacquerende, eñ, soo de Con. brieven kreegh, de post vañ Chartreux alreede ingenomen hebbende. Schreef hem, om hem te bedancken over sijn fermeté iñ gemeene interesten. Seyde, de Graef Serclaes de Tilly ordre gesonden te hebben, om sijn mars te presseren tot sijn secours, eñ te sullen over het Canael gaen, om te sien wat detachement hem noch souw konnen senden.

6 *Woensd.* Men meende dat men gemarcheert soude hebben, gelooft werdende dat de vijand verder als Hall naer Braine le Comte of Nivelle gemarcheert waeren; maer, dat niet waer bevonden werdende, bleven wij.

Smerg. was bij de Con.; deed mij een brief aen Schonenberg schrijven, om de Marquis de Grigny te recommanderen tot Lt Gñael des armes dans les Pays-Bas, in plaets vañ Pr. v. Vaudemont, gerecommand. bij de Con. tot General des armes, eñ bij de Con. van Spagne daertoe aengestelt.

Noch had Dijckvelt opgestelt een langhe brief aeñ selve Schonenberg, om hem te doen remonstreren de generale desordre en misnoegen, die iñ Nederlanden waeren, en daer onder anderen in komt, dat, soo binnen seer korten tijd geen remises en secours uyt Spaignen komt, seer apparent is, dat de heele noch overighe Nederlanden noch dese somer aeñ vijandt sullen wesen.

Naer den eten was niet uyt.

Smergens bij de Con. wesende, wierd gewaer dat hij een swaeren adem had, dat van te voren soo niet geobserv^{t} hadde.

Savonts quam geen ordre om sanderen daegs te marcheren.

7 *Donderd.* Was smergens bij de Con.

Neef Hoefnagel was smergens bij mij en vond hem wat veroudert.

Mijn schip en de bagagie daerin quamen smergens te Brussel, en kreegh ick die iñ naermiddagh te Anderlech.

Voor den eten met de Graef v. Hoorn in de antichambre pratende, seyde mij, dat Portland hem een aenteeckening gethoont hadde, van dat de papen in̄ miss baden voor̄ ondergangh der Turcken, en dat Godt de forces van̄ Hereticquen wilde verbrijselen. Seyde, dat de Jesuiten en̄ de Recollets geheel voor de Franschen waeren, en̄ dat men in korten daervan effecten soude sien. Meende dat te bedencken stond of men, om haer desseinen te prevenieren, niet behoorde te versekeren van 'tghene men konde.

Naermidd. hoetelde mij [1]) de Gruyter met sijn vrouw vrij langh, willende req[t] presenteren aen̄ Con., om de executie van sijn sententie tegen Mestrall van Gastanaga te bekomen.

Was seer heet weder.

Savonts aen 't Hoff komende, seyde mij ymant op de plaets, dat Boufflers het bombarderen van Luyck laten staken hadde, en afgetrocken was omtrent deselve tijdt als onse trouppen onder Serclaes de Tilly daer aengekomen waeren.

8 *Vrijd.* Was smerg. bij de Con., die schreef aen̄ Keurvorst van Brandenburg over de antwoordt, die hij op̄ brief van̄ Keyser en̄ die van̄ Keurvorst van Beyeren geschreven had, dewelck van sijne trouppes aen̄ Boven-Rhijn versochten, hij dat excuteerde, notificeerende, hem oock het verlaten van Luyck door Boufflers.

Was noch seer heet weder, soo dat mijn lijnwate borstrock uyt deed.

Prins van Vaudemont reed met de Con. uyt naermiddach.

De Con̄. vraeghde mij met vriendelijckheit, ofte al mijn equippagie gekomen was en oock het graeuwtje.

9 *Saterd.* Smerg. was neef Hoefnagel bij mij, mede brengende D. Diego Gomez d'Espinosa, gewesen Serg[t] Maj. Gn̄ael der Victuaille; was een oudt man en klaegde seer

1) d. i. *hield mij met beuzelingen bezig.*

dat men nae sijn raedt tot redres vañ affaires niet had willen luysteren, maer dat de flatteurs, qualijck geintentionneerde luyden, het bij Gastanaga in hadden etc.; quam om een sauvegarde voor sijn goedt.

Voor de middagh vañ antichambre komende, wierd mij gewesen dat in het quartier van 't Hoff, daer Myl. Portland logeerde, in de uyterste camer, die op den thuyn uytsagh, Erasmus eertijts gelogeert hadde: aeñ vensters van deselve camer, die op den thuyn sagen, waeren twee naeuwe met vierkanten gemaeckte, oude ijsere tralien. Het huys hoorde aen Jan Bapt^s Charles van der Gote, Heer van Bellaert, en stondt daer op verscheydene plaetsen op de mueren ijsers als anckers, representerende 1515. Men seyde, dat Erasmus daer gewoont hadde, om uyt een sieckte komende van lucht te veranderen eñ Anderlech Anderclacht genoemt hadde.

Naerm. was mevr. de Gruyter bij mij over haer brief vañ Con. aen Gastanaga.

Dit dorp van Anderlech hadde seer grote reputatie van goede boter uyt te leveren.

10 *Sond.* Was tegen den avondt met Hennin, de Secretaris van Portland, eens op̄ camer gegaen daer Erasmus op gewoont hadde. De soldering daarvan liep spits toe ∧ in die form, wesende met latten eñ kalck daer over gestreken, van het dack, dat daer alleen boven was afgescheyden, ende de meeste kalck was van ouderdom afgevallen. Sagh daer niet als de twee vensters voorz., met dichte tralien daervoor eñ die een seer sober licht gaven. Onder het dack of wulfseltie was noch een boogh van hout van 't façoen van 't dack, daer men noch eenigh kleyn ornament van schilderije op sagh.

Saumaise quam uyt Hollandt met een gedeelte vañ Gardes du Corps.

De Gruyter en sijn vrouw quamen naermiddagh bij mij, en oock neef Hoefnagel, van Brussel, en droncken wij

t'samen 2 bottels Engelsche seck, soo dat de mevrouw vrij hoogh in couleur begonde te sien.

Was naer den eten bij de Con., die veel dingen teeckende.

11 *Maend.* De nacht voor desen dagh had weder in mijn slaep een draeying in 't hooft, wesende of ick achter over viel, daer schielijck wacker van wierd.

De Con. was smergens met een stercke partij, die de fourageurs decte, tot binnen Hall, de vijandt een uer van daer leggende.

Sprack naermidd. met den heer die het huys, daer de Con. logeerde, toequam, en genaemt was vañ Gote, Hr v. Bellaert. Seyde, dat het iñ tijdt van duc d'Albe eenen Willemans toegekomen hadde, een curieus man, en daer van hij seer fraeije aenteeckeninghen gesien hadde, zijnde uyt dieselve familie gekomen door de vrouwen, eñ soo aen dit huys gekomen. Seyde dat het quartier, daer Erasmus gelogeert hadde, veel ouder was als de rest van 't huys, daer nochthans, als voors. is, 1515 op stondt.

Aen tafel wierd geseght, dat de oudste soon van Lannoy een Engelsman hadde doot gesteken.

Naermidd. was Saumaise bij mij.

12 *Dynsd.* Was naemidd. bij de Coningh, die mij naer de brieff van recredentie voor Mean aeñ Pr. van Luyck vraegde, die noch niet gedaen hadde, meenende die door een andere wegh gesonden soude geworden hebben; gingh die terstondt schrijven.

Desen dagh eñ de volgende quamen vele Engelsche heeren eñ andere uyt Engelt aen, als de Lords of Ormond, Drumblanderick, Scarborrough, of Essex etc.

De Prins van Vaudemont savonts uyt het Hoff komende, eñ ick ter zijde daer nae toe gaende, kende mij eñ seyde mij en passant: „bonjour, of serviteur mr de Zeelhem."

13 *Woensd.* Kreegh een brief van mijn vrouw, mij schrijvende dat broer van St Annelt ('tgene hij haer versocht

hadde te willen doen) aen broer Christiaen self voorgestelt hadde, te trouwen met n. Constantia de Willem, om wat ruymer te konnen leven, maer dat hij hem daer heel vremdt van gehouden hadde, seggende dat, indien sij 12 of 14 jaeren jongher waer, hij daerom mogel. soude konnen dencken, maer nu daer gansch geen treck toe hadde.

Voormiddagh was Feron langh bij mij, mij pratende van sijne particuliere affaires etc. Seyde, dat sijn vrouws eerste man, soon van de Procureur Hooghewoerd, door eenen van der Meer, die hem om dat huwelijck haetede, en om dat te doen, uyt Italien weder in Hollandt gekomen was, soo als savonts t'huys komende voor sijn deur stondt, met twee steken van een stilet vermoordt was. Dat een soon vañ ouden solliciteur l'Amoureux, die la Coste aen een van sijne dochters had meenen te koppelen, in 't geselschap vañ jonge Boetselaer, Liefting en diergelijcke geraeckt wesende, met haer gecondemneert en gebannen was, doen op de gesontheit vañ duyvel gedroncken hadden, en dat sijn goedt, wel 40000 gl. weerdt, geconfisqueert was.

14 *Dond.* Smergens was de Con. uyt met de fouragiers, maer quam tijdelijck weer t'huys. Was bij hem voor de middach. Naermidd. was de Gruyter bij mij. Daernae neef Hoefnagel, met een Edelman of Secretaris van Diego d'Espinosa, daer mede mij een mande met 12 flessen Cheresche seck sondt. Gaf de knecht een ducaton.

15 *Vrijd.* De Con. was smergens weder uyt met de fourageurs.

Ick was wandelen met Geldermalsem door het dorp van Anderlech, eñ een groot stuck weeghs naer de kant van Brussel.

Naermiddagh was Saumaise bij mij, daer mede de seck proefde van m^r d'Espinosa.

Savonts was de Graef van Hoorn bij mij, schijnende wat op te hebben, gelijck self des anderen daeghs bekende.

16 *Saterd.* Smergens quam daer order van sanderen daeghs te marcheren, eñ soude de marsch naer Dieghem gaen.

De Wilde quam mij waerschouwen, dat Myl. Marleborough aen Cor. Ramsey geseght hadde, dat eenighe acten onder sijn Regiment soude doen opmaecken in 't officie van Myl. Sidney eñ niet in het mijne, hebbende dit gehoort van Charles Graham.

Was smergens bij de Con., die teeckende.

Naermidd. was onder andere sollicitanten bij mij de soon van Pester, Ontfanger vañ Contributien van Aeth, Charleroy etc., over̄ questie die met vañ Heuvel, Ontfanger te Maestricht, hadde.

17 *Sond.* Was smergens bij de Con., iets teekenende. Was smergens ten 4 ueren op en gingh omtrent 10 ueren (soo langh met wachten naer̄ Con. opgehouden zijnde) met de Wilde op̄ marche te peerd door Brussel, naer het huys vañ Graef van Taxis, Beaulieu genaemt, gelegen bij Dieghem eñ Ste Geertruyds Mechelen, daer wij in voorgaende jaeren noch eens gelogeert hadden. De Con. att voor sijn vertreck, maer ick niet.

De Wilde kreegh naermiddagh een soort van een koorts.

Iñ naermidd. was de Lt Cor. Graham bij mij, confirmerende 't ghene aen de Wilde daeghs van te voren geseght had, daerop ick met koelicheit antwoorde, dat de Con. meester was eñ doen konde 't ghene hem geliefde. Logeerde in 't huys vañ Graef v. Taxis voorz., in een kleyn camertje, heel hoogh zijnde, maer had een schoon gesicht.

18 *Maend.* Marcheerden van 't voorz. huys naer het Clooster of Prieuré van Bethlehem, ½ uer van Leuven. Had daer een slecht logement, zijnde de camer, daer de monnicken haer warmen. De marche was 2 of derdehalf uer langh. De Wilde noch sieck wesende, quam in een calesch. De papen kenden mij noch van over 15 of 16 jaer, dat de Con. daer noch gelogeert had.

19 *Dynsd.* Naerm. had twee nonnen of religieusen bij mij, zijnde van 't hospitael te Leuven, versochten betaling voor siecke soldaten, die gelogeert hadden.

Den superieur van 't clooster was naerm. bij mij, versocht een present vañ Con., voor dat hem ettelijcke reysen gelogeert hadde.

Savonts quam ordre van sanderen daeghs te marcheren naer d'abdije van Parck, op de andere zijde van Leuven.

Savonts seyde Myl. Scarborroug dat, naer men seyde, de vijand gemarcheerd was naer de kant van Genap.

20 *Woensd.* Seyde men, dat de tijdingh vañ voorz. marsch niet waer was, eñ de vijandt noch in sijn vorighe post lagh.

Marcheerden smergens vroegh naer̄ abdije van Parck voorz., passerende door Leuven; was tsamen een uer weeghs. In dese abdije hadde met de Con. noch eens geweest, soo de monnicken seyden, a° 1673, naer Senef marcherende.

De Wilde bleef noch al sieck.

Gingh met dr Wickrath, de Con. Chaplaine, den thuyn van 't clooster eens om, gemaeckt met hooghe haghen, maer qualijck onderhouden.

Mosten smergens ten 3 ueren op, omdat de bagagie in de karren gaende, vroegh wegh most.

Van Borselen vertelde aen tafel, dat hij aen nichje Pompen eens een amoureuse brief geschreven had, haer vragende om een rendezvous naer den eten; dat dien brief in handen van Zuylesteyn en sulcke andere liefhebbers geraeckt was, die hem daermede gequelt hadden, beginnende met vive l'amour apres soupper.

Was bij de Con.

21 *Donderd.* Marcheerden smergens seer vroegh van Parck naer Bevecum of Beauvesché, een kleyn olijck dorpje, en dat noch onlanghs afgebrandt eñ geruineert was.

Mijn logement was soo vuyl en slecht, dat ging camperen

in mijn tent, in een boomgaerd, daer Myl. Essex, Myl. Winchester, Mil. Hide etc. mede campeerden.

Daer wierd een gnael pardon gegeven aen alle deserteurs, binnen 6 weken weder bij de compagnien komende.

Schuylenburgh seyde, dat Rooseboom nu daerop uyt was, om de nominatie van een Raedtsheersplaets in 't Hoff van Hollt te krijghen, de electie hem niet sullende manqueren.

22 *Vrijd.* Bleven stil te Bevecum.

Was smergens bij de Con., die teeckende.

De Con. logeerde in eene cense of pachthoeve, daervan men de heele bassecour met stroo geleght had over de mist en vuylicheit, daer sij heel vol van was.

Het gnael pardon voorz. wierd gepubliceert in 't leger, en gesonden, om overall in den Staet mede soo gedaen te werden.

Schreef aen mijn vrouw.

23 *Saterd.* Smergens, omtrent vier ueren, marcheerde van Bevecum, en quam vroegh in 't camp van Opprebaix, daer de Con. weder in een slechte pachthoef logeerde; was 2 goede ueren van Bevecum. Daer waeren geen huysen bij 't hooft-quartier, en campeerde ick met all de andere.

Eer de Con. quam, gingh met de eene Chaplaine in tent van een soetelaer, dicht bij 't Hof, en droncken daer een fles seer goede vin de Champagne.

Praete oock een tijdt langh met den Envoyé Schut, besigh zijnde om sijn tent te doen opsetten.

Men seyde, dat de Franschen gemarcheert waeren daeghs te voren naer Nivelle.

Savonts te voren had een van haere partijen te Opprebaix geweest, en 't bier, dat vonden, uytgegoten en bedorven.

Een wijff van 't leger, voor de poort van Con. pachthoef stroo willende weghhalen, en de vrouw van 't huys het willende beletten, kregen malkanderen bij 't hooft, en trock die van 't leger de andere haer cap af.

Schut seyde, dat binnen korten noch considerabele renforten met ons conjungeren sonden, eñ dat men dan soude resolveren wat te doen. Regende staegh met buyen en was savonts seer koel.

24 *Sond.* Was smergens niet uyt.

Caeuw, de stameraer, was bij mij, klagende over Marignault, de Majoor van Schotte's Regiment.

Kreegh brieven uyt den Haegh, eñ onder andere een van nicht de la Ferté, klagende over haer ongelegentheit, en sprekende van een pensioen vañ Con. te versoecken.

Men sprack tot tegens den avondt van 's anderen daeghs te marcheren naer Gemblours; maer omtrent 7 ueren quam van Hulst mij seggen, dat Flud hem geseght hadde, dat men niet marcheren soude. De Con. nochthans, tegen den avondt uytrijdende, seyde Otlay dat hij gingh.

Savonts quam bij mij sekere joff. Tondi, een request hebbende gegeven aeñ Con., om executie te hebben van sekere sententie tegens eenen Capiteyn Renssen, neef vañ Cor. Wijnbergen, dewelcke haer te Rurmunde met geweldt in een huys doen komen had, noch maer 13 jaer oudt zijnde (dit nu al 13 jaeren geleden wesende), had haer opgesloten, doen met geweldt ontkleeden en verkracht, eñ twee nachten bij hem doen slapen, en haer soo geforceert, soo sij seyde, dat in acht daghen niet sitten konde.

25 *Maend.* Was smergens bij de Con., die veel sauvegarden etc. teeckende.

Naerm. praete en wandelde eenighe tijdt met Hagedoorn, die de campagne noch al bleef volgen.

Naermidd. was de voorz. joff. Tondi weder bij mij.

26 *Dynsd.* Marcheerden met het leger van Opprebaix, en quamen omtrent half negen te Gemblours, daer wij logeerden iñ abdije, die groot en redelijck fraey is.

Smergens, soo Pieter binnen quam in de tent, seyde mij, dat dieven aen mijn tent geweest hadden; dat de

pennen aen̄ heele zijde van deselve hadden uytgetrocken, mijn witte toilet-kleet, een graeuw reys-kleet en̄ een porte-manteau met vuyl lijnwaet gestolen, sonder dat ick iets gewaer geworden was. Mijn broeck, daerin twee goude horologes, het eene van̄ Coning, mijn diamant ringh en een kleyn goudt beursje waeren, hadden sij laten leggen.

De Landtgraef van Hessen at smidd. met de Con., zijnde tot op 4 ueren ons genadert, komende met 5000 man, om met ons te conjungeren, benevens de Veldtmaerschalck du Hamel, komende met 4000 Brandenburgsche.

Savonts was Eckart bij mij.

27 *Woensd.* Smergens, eer ick op was, was Eckart bij mij, over een patent. Daernae mad^{elle} Tondi.

Naer den eten was bij de Con., en̄ daernae noch eens.

Men mompelde van naer Dinant te gaen.

Naerm. schreef de Con. aen̄ Veldtmaerschalck Flemming, seggende, dat de Landgraef hem opening soude doen van een dessein, dat met hem geconcerteert hadde; dat geerne sijn sentiment daerover soude weten, hopende dat hij daerin concurreren soude.

Savonts was joff. Tondi weder bij mij. Daernae Cap^{n} Bernickhuysen, man van nicht Huygens, dochter van wijlen n. Christiaen Huygens, in sijn leven Drost van Cranendonc. Seyde dat het goedt, 't welck hij uyt haer penninghen gekocht hadde, genaemt was Ordel, en dicht bij Swolle lagh.

28 *Donderd.* Smergens was ten 8 ueren bij de Con., die savonts te voren om mij gesonden had, soo als even te bed was gegaen. Hij gingh daernae de trouppen sien van̄ Landgraef van Hessen, een uertje van ons camp.

Aen̄ Raedt van State wierdt geschreven, om amunitie en bombes te verhaesten.

De Heer van der Cloese was bij mij, en̄ de Graef van Hoorn twee mael.

Aen̄ commanderende Officier te Breda wiert oock ge-

schreven, om de gemonteerde mortieren, daer zijnde, maer op te senden naer Maestricht.

De Con:. vraeghde mij naer 't goedt, dat mij gestolen was. Men sagh wel dat het Dinant souw gelden.

Dien dagh om goedt in plaets van 't gestolene geschreven. Savonts de brief afgegaen.

Had een brief van mijn vrouw. Schreef, dat sij met suster en broer en nicht Constantia de Willem tot broer Christiaen buyten gegeten hadden, en dat haer docht dat hij meer empressement als te voren voor s. Constantia had, en dat meende de saeck, daervan mij te voren geschreven had, noch wel soude mogen voortgaen.

Aeñ tafel vertelden la Leck en Welderen, dat daer volck geweest was in 't koetshuys, dat hij aeñ vrouw van Sterrenburg verhuerde, en dat haer koets, die daerin stond, aen stucken gebroken hadden, den hemel weghgenomen, met de spiegel uyt een portiere etc. En is te noteren, dat dit een koets was, die de vr. van Sterrenburg voorgaff vañ erfgenamen vañ ouden Sylva gekocht te hebben, haer conversatie met Soasso ondertusschen railleries maeckende.

Tegen den avondt was daer een groot Conseil de guerre van alle de Generaels.

Tegen den avont willende eens iñ stadt gaen, vondt de straeten soo vuyl en soo vol volck en peerden, dat blij was weer naer huys te gaen.

Gaende daernaer aeñ andere zijde vañ Abdije uyt, eñ staende voor een vañ kleyne winckeltjes, die daer stonden, vondt daernaer dat mijn kante neusdoeck uyt mijn sack gestolen was.

Was naerm. bij de Con.

30 *Saterd.* De Con. gingh ten half 10^{en} naer Namen, eerst gegeten hebbende. Teeckende eerst eenighe dingen.

Was naer den eten niet uyt.

Julius.

1 *Sond.* Smergens quamen brieven uyt Engelandt, en tijdingh, dat Ballimore, niet veer van Athlone, sich aen̄ Hr van Ginckel had overgegeven, op discretie, dat hij deghene, die op een fortje daerbij commandeerde en̄ heel weynigh volck hebbende, evenwel op de onse geschoten en̄ twee dootgeschoten hadde, had doen ophangen.

's Gravemoer had aen sijn vrienden te Londen geschreven, dat vrij souden wedden, dat voor het eynde van Jun. Athlone soude over wesen.

Naer de middagh waeren de twee Chaplaines, Burch en dr Wickard, met Menard en Saumaise bij mij, en droncken twee bouteilles vin d'Ay en eene met Cherry-sack. Begonden op 't ende te haspelen over de sentimenten van̄ Engelsche Theologanten, conform met die van̄ Arminianen, over de conduitte van Jacquelot en̄ eenen Bernard etc.

Naer den eten gingh wat wandelen in̄ stadt, die heel gedestrueert er uyt siet, en̄ door haer hoochten en leeghtens en̄ quaede straten seer ongemacklijck is. Savonts wierd een groote partij uytgecommandt. Ireton vertelde aen tafel dat een schilder te Londen .... 1)

2 *Maand.* Smergens reed de Con. uyt, en quam tot dicht bij Fleurus; quam tegen de middagh weder thuys.

Was naemiddagh bij de Con. 2 mael.

Naermidd. wandelde wat met Caeuw, niet ver van 't Hoff.

Savonts was de Baron de Görtz bij mij, en seyde, dat de tijdingh van̄ desordres te Constantinopolen continueerde, en̄ dat de Turcken de vrede begeerden, soo wel als de Keyser, en̄ dat alsoo apparent volgen soude.

3 *Dynsd.* Wierd smerg. tweemael van̄ Con. gehaelt, maer elcke reys andere dingen tusschenbeyde komende, sprack hem niet voor̄ middagh.

1) De zin is in het H.S. niet voortgezet.

Naer̄ eten gaf mij een brief uyt te schrijven aen̄ Graef van Windisgratz, daer in seght, dat de tijdinghe van̄ desordres van Constantinopolen met groote vreughde gehoort had; dat hoopte, men sich van die occasie soude dienen, om vrede met de Porte te maecken, sonder dewelcke het onmogelijck was, langher den oorlogh tegen Vranckrijck te continueren, en̄ dat hem versocht daertoe te contribueren.

Naerm. was joff. Tondi bij mij, afscheydt nemende, en sullende sanderen daeghs smergens naer Maestricht vertrecken, de Fiscael haer belooft hebbende binnen 5 of 6 weken te Maestricht te komen, en̄ haer dan aen justitie te helpen. Daernaer quam de wagemr Kip mij langh ophouden met sijn talmachtighe praet.

4 *Woensd.* Kreegh een brief van broer Lodewijck, daerin in 't eynde seght, dat hoe langher hoe slechter werdt; dat niet en gaet als met moeyte, en̄ dat de stem hem self begint te manqueren; dat het alles naer het ende gaet, en̄ dat hij sijn leven moede werdt.

Was bij de Con., maer teeckende niet als een̄ brief voor 't Regimt van Tysenhausen, waervan het geldt te Haerlem gearresteert was, omdat uyt Overijssel komende, quade munt was.

5 *Donderd.* Smergens was Wickart bij mij, over een saeck van pardon voor eenen Croiset, daer hij seer ijverigh in was. Daernaer Caeuw, talmende over sijn questien met Mornau.

Naermidd. was bij de Coningh, die veele actens teeckende. Wierd al weder gewaer dat een swaeren aedem hadde.

De Con. schreef aen̄ Cheurfurst van Brandenb., hem bedanckende over de ordres, aen Flemmingh gegeven, om met sijn trouppen bij ons te blijven, en sich refererende tot sijn rapport aengaende de desseynen van̄ campagne.

Aen tafel wierd verhaelt, dat de Primo Visier met de

Grooten Heer naer Adrianopolen geretireert zijnde, aen onsen Resid[t] Coljer hadde geseght, dat, soo hij een suffisant pouvoir hadde, de vrede in 24 ueren konde gemaeckt werden.

Savonts ten 7 ueren de Con. uyt zijnde, gingh met Menard en Caeuw bij Saumaise in sijn tent, en droncken een fles vin de Champagne, dat mij de volgende nacht heet en ongemackelijck maeckte.

Saumaise seyde, dat 12 of 13 jaeren geleden het heele plaetsje van Gemblours afgebrandt was, den brandt uyt een backers huys ontstaen zijnde.

6 *Vrijd.* De Con. schreef aeñ Veldmaerschalck Gñael Flemming, dat de artillerye, nu veerdigh wesende om de Maes opwaerts gevoert te konnen werden, hij hem versocht sijne trouppes te assembleren op het spoedighste, ter plaetse daer men geconvenieert was. Item een ordre aeñ Commis Wüsten te Maestricht, om aen . . . . 1) te laten volgen de vier mortieren, aldaer zijnde, met de toehoorighe bomben.

Van Hill kreegh de pis op sijn lijff, die een monnick dicht bij mijn camer uyt de venster goot, eñ maeckte hem dicht uyt, eerst van beneden, eñ naermiddagh noch naer boven bij hem gaende.

Keppel, de groome, vertelde mij savonts, dat m[rs] Villars, die onlanghs aeñ Lord Obreyan getrouwt was, nu binnen 6 weecken most iñ kraem komen, eñ dat, consterende dat het van die Lord niet konde wesen, eñ de Coningin sich op de saeck informerende, sij eyndelijck bekent hadde, dat het den oudtsten mr. Boyle was, die haer het kindt gemaeckt hadde.

Savonts wandelde wat met Saumaise door het campement. Hij seyde mij, dat de Baron de Riedesel in Yrland geck geworden was, en eenighe questie opgevat hebbende tegens

1) Niet ingevuld.

m^{r} de Ruvigny, daer oock dienende, met een pistool hem meende te doorschieten, maer dat die op̄ pan geketst hadde.

7 *Saterd.* De Con. was smergens uyt ten ½9^{en}.

Naermidd. was in̄ voorbereydingh van 't Avondtmael. Daernae wandelde met Caeuw, en droncken op mijn camer van een fles Champagne, die hij had laten haelen.

2 of 3 weecken geleden, had de Lt Cor. Graham eerst aen de Wilde, later aen mij gewaerschouwt, dat Mylord Marlebourough aen Cor. Ramsey geseght hadde, dat de actes voor̄ Engelsche Regimenten, in dienst van̄ Staet zijnde, moesten gedepescheert werden bij Myl. Sidney en̄ niet bij mij, en̄ dat de Con. het soo goedt vondt; maer nu eenighe daghen geleden hoorde van de Wilde, dat de Con. weder geseght had, dat door mij mosten gedaen werden, en̄ dat, soo hij het soo geseght hadde, hij qualijck geseght hadde, en̄ dat hij 't selve aen Marleborough voorz., die hem gevraeght had of hij S. M. dan qualijck daerop verstaen hadde, geconfirmeert hadde. De Wilde seyde, dat de Graef van Solms daer veel goedt in gedaen hadde.

Savonts was Hutton noch bij mij. Hadde niets.

8 *Sond.* Was smergens ten Avondtmael.

Smiddaghs att de Con. tot Myl. Marleborough, en ick met anderen aen sijn tafel, die wel gedient was.

Naermiddagh reed wandelen met d^{r} Wickart, langhs de linie.

Henrick, mijn coetsier, seyde, dat sij de fourage tot bij Namen mosten gaen halen.

9 *Maend.* Kreegh een brief en eenigh goedt, en een pakje met de post van mijn vrouw.

De Con. schreef aen̄ Prins van Heydersheim, Grand Prieur d'Allemagne, dat vertrouwde, hij volgens concert ordre soude gegeven hebben aen̄ Cheur-Palsche trouppen, gecommand^{t} door̄ L^{t} Gn̄ael d'Auteuil, om te conjungeren met de Brandenburgsche en̄ Hessische, dat hem nu versocht aen d'Auteuil te lasten, ingeval men resolveren

soude een plaets op̄ Maes of aen overzijde te attacqueren, hij daer mede concurreren wilde.

Mijn vrouw schreef, dat broer Christiaen de jicht had.

10. *Dinsd.* De Wilde seyde mij, dat een Fransman gevangen was, die desseyn gehadt hadde om de Koningh te vermoorden, en afgesonden was van m^r de Boufflers; dat hij ten eersten alles had bekent, oock aen̄ Prins van Nassau Zarbruck, maer nu hem wilde houden of geck was.

Was smergens bij de Con., die veel actens en sauvegardes teeckende, maer niet heel wel gesindt wesende, en siende Kien inkomen met noch een deel papieren, daer oock noch een sauvegarde onder was, seyde: „Wat, noch al sauvegardes? Ick wouw dat de duyvel de sauvegardes haelde, de luy en hebben daer doch geen goedt van, en̄ ick ben daer soo mede . . . . ." [1]). Ick seyde niets.

Naermidd. was weder bij hem.

Hij schickte voor̄ middach de papieren in sijne kasjes, dat een teecken van vertreck plach te wesen.

11 *Woensd.* Was smerg. bij de Con., teeckende niet als een order of twee. Wandelde wat voor de middagh, in̄ ruinen van̄ abdij. Naermidd. was niet uyt.

De Con. schreef aen̄ Gecomm^de Raden, om noch 10/m halve canon-cogels.

12 *Donderd.* Voor den eten was de Graef van Hoorn bij mij, pratende langh. Seyde, dat hij geloofde dat Palm aen 't verraedt van Sluys vast was, soo seker als daer een Godt was, en in allen gevalle het geweten hadde; dat in̄ tijdt als de Franschen Bommel verlieten, a° 1673, hij een vrouw daer van 't landt, die hij voor een spion van te voren gevangen gehadt en gepijnighd had, sonder dat sij bekende, weder had doen attrapperen, en̄ dat sij, op een schip bewaert werdende, haer tijdt waernemende, in̄ Wael sprongh en tot aen landt swom.

---

1) Niet ingevuld.

Was smergens bij de Con., die mij te doen gaf eñ van selfs 6 a 7 sauvegardes teeckende, die sij in sijn camer geleght hadden, eñ dat sonder iets te seggen of te kijven.

Poultney seyde, dat hij vier kinderen had, 3 sonen en 1 dochter, en dat hij in Vranckrijck getrouwt was, maer met een Engelsche vrouw.

De Wilde seyde, dat daer ordre savonts te voren gegeven was, om voor 3 daghen te fourageren; geen teecken van vertreck.

Gr. Hoorn seyde oock, dat de Fransman, die men seyde dat de Con. had willen ombrenghen, eñ nu weder ontkende al 't gheen hij ons eerst bekent hadde, oock geseght had, dat hij een brief van . . . . . . [1]) aeñ Prins van Nassau Zarbruck gebracht hadde.

Naermidd. was bij de Con., die onder anderen 6 sauvegardes teeckende, en mij belast om een caertboeck voor hem naer Amsterdam te schrijven.

Dr Burch seyde mij savonts, dat de Con. brieven had, dat de Turcken gesonden hadden aeñ Keyser, presenterende de vrede te maecken, eñ gevende genoeghsaem carte-blanche, eñ dat de Prins Louis van Baden stondt om te vertrecken, tot het maecken van een tractaet.

13 *Vrijd.* Smergens was Baersenburg bij mij een tijdt langh. Seyde, dat een half uer van Gemblours een clooster was van nonnen, daer hij met Isac en Hulst geweest was, en wel getracteert geworden; dat daer een non was, dat Isax maitres was, maer niet seer fraey; dat de naem van 't clooster Argenton was; dat hij deser daghe gesien had, dat Montpouillan savonts naer sijn manier op de jacht gaende, twee dieren iñ keucken werckende, geroepen had, om met hem te gaen, seggende, dat haer in een fraeye camer soude brenghen; dat sij gegaen waeren eñ dat men haer

1) Niet ingevuld.

een tijdtlangh daernae weder uytkomende, hij aen̄ eene een ducaton en̄ aen̄ andere een halve gegeven had; de leste was een meyd, die onder mijn vensters altijdt het gereedschap van̄ keuken waschte en̄ 't kleyne werck deed, en̄ dat de andere van̄ ducaton tegen haer geseght hadde: hij heeft jouw niet eens gevoelt.

Naermiddagh waeren de twee Chaplains en Menard bij mij en droncken een fles vin de champagne en̄ een palmwijn, daer nae tot den doncker toe wandelende.

Kreeg een brief van mijn vrouw en̄ een packje met noch eenigh goedt. Sij schreef dat Dorp sijn vrouw te Londen van twee sonen in̄ kraem gekomen was, dat joff. Golstein schreef dat daer over in huys sulcken vreught was of daer twee jonghe Princen geboren waeren.

14 *Saterd.* Voor̄ middagh was een van̄ monnicken van Gemblours bij mij over een sauvegarde; seyde dat de abdye in̄ tijdt van Charlemagne gefondeert was door een Prince d'Austrasie; dat den abt de eerste plaets hadde in̄ Nobles (en̄ niet in̄ Geestelijckheit) van Brabant. Dat sij een considerabele bibliotheeck gehadt hadden, daer fraeye manuscripten etc. in waeren, maer door den brandt over 13 jaer verloren hadden. Dat de jesuiten haer bibliotheecq schrickelijck gepilleert hadden, en̄ self het heele Convent aen d'ordre van St. Benoist meenden afhandigh te maecken, op pretext dat daer niet religieusen genoegh en waeren om den kerckendienst waer te nemen, en dat deselve jesuiten niet welkom bij haer waeren.

Savonts kreegh noch eenigh goedt, lynwaet etc. uyt den Haegh met boden die wel 10 à 12 daghen te Brussel gewacht hadden naer convoy.

De Con. teeckende eer dat uyt gingh tegen den avont.

15 *Sond.* Voor de middagh was de H^r^ van Opdam bij mij over een brief, die versocht aen̄ heer van Tweldam, en̄ seyde dat de Con. die belast hadde.

Smidd. at tot de Graef van Hoorn; daer waeren Myl.

Scarbourrough, Myl. Hide, Myl. Essex, Cor. Dedem, Hr van Hagendoorn, jonghe Ouwerkerck, Ireton.

De Con. quam savonts over thienen eerst thuys. Was een seer heeten dagh.

Desen eñ de voorgaende dagh seyde men voor seker, dat de Franschen, op 't aenkomen van de Prins Eugenio van Savoyen om̄ Con. te ontsetten, de belegering opgebroken hadden eñ haer canon met haer siecken verlaten.

Was naerm. bij de Con., die mij deed schrijven aeñ Keurvorst Paltz, hem versoeckende sijne trouppen met den eersten bij die vañ Geallieerden te doen voeghen.

16 *Maend.* Was naeř midd. bij de Con., die om de hitte in een witte gestikte slaepmuts sat en schreef; deed mij schrijven aeñ Graef v. Windesgratz, dat de declaratie vañ Keurvorst van Trier om iñ groote alliantie tegens Vranckrijck te komen, approbeerde.

Naer mij gaf de Con. audientie aen een envoyé vañ Keurvorst van Saxen.

Sydney seyde, dat er voormidd. tijdingh gekomen was, dat de Prins Eugenius van Savoyen, de Franschen, soo als van Coni waeren afgetrocken, hadde geattaqueert, 3000 ter neder gemaeckt en alle haer bagagie genomen hadde 1).

Desen dagh en gisteren tegen den avondt had pijn iñ ball van mijn rechter voet, wat naer de jicht gelijckende, sonder dat nochtans aen mijn gaen gemerckt wierd; maer verminderde tegens den avondt.

17 *Dynsd.* Was bij de Con. Voormidd. was de Wagenmr Kip bij mij over sijn saken vañ conducteurs, die niet betaelt en wierden. Vertelde dat joff. Salenger, eertijts maitress van Voorst, daernae met een cadet of soldaet affairen gehadt had eñ tweemael bij hem in de kraem geleghen.

---

1) Dit wierd daernaer geseght 1200 gl. geweest te zijn.

Savonts in̄ koelte, de hitte noch duerende, wandelde op̄ camp bij de Garde du Corps, daer met Saumaise en̄ de l'Estang praete, en een fles cyder met haer en̄ Menard, die daer mede quam, dronck.

18 *Woensd.* Smergens was Dr. Hutton en neef van Berninkhuysen bij mij. Kreeg een brief van mijn vrouw. Schreef dat broer Christiaen naer sijn siekte der noch magher en̄ onnoosel uyt sagh en̄ sijn liefde niet en scheen te wackeren.

19 *Dond.* Smergens was Markett bij mij. Seyde dat er een groote verwijderingh was in de societeyten en̄ veel quaed gesproken wierd van̄ Sterrenburgen, zedert dat werck van̄ koets, die in 't koetshuys aen stucken gesneden was; dat de moeder daer meest oorsaeck van was en̄ van soo een groote faciliteit ten regarde van haere dochters conduitte, dat hij geloofde dat sij, haer reken. daerbij vindende, haer met ymant warmtiens soude toedecken — v. den volgenden dagh.

Tegen den avondt wierd de orde gegeven om sanderen daegs smergens te marcheren, de Con. sullende logeren te Flerus, daer de Pr. v. Waldeck het voorledene jaer was geslagen geweest.

Soo packte tegen den avondt mijn goet.

20 *Vrijd.* Marcheerden smergens vroegh van Giblours naer Flerus, omtrent 7 quartier uers van een leggende. Savonts te voren was daer een groot onweer van windt, regen, donder en blixem, dat ons seer wel te pas quam tegen het groote stoff.

Het land, daer passeerden, was seer aerdigh en̄ schilderachtigh, met heuvelen en dalen en plantagie, en dese mergen was het fraey koel.

Sidney seyde mergens dat daer tijdinghe was dat de Smyrnasche vloot in Yrlandt ingeloopen was. Dat de Franschen dezelve naegejaecht hadden, en̄ weder van onse gecombineerde vloot vervolght waeren geweest. Dat daer

geruchten en tijdingen waeren van Amsterdam, dat daer eenigh engagement tusschen die vloten was geweest, maer dat de Franschen maer van verre geschoten hadden.

Savonts quam order, die nochthans soo veel en langh als mogel. gesecreteert wierd, dat men 's nachts ten 1 ueren marcheren souden en dat de bagage (te weten de wagens) van 't Hoff marcheren souden nae het canon, waeruyt men dan rekende dat den volgenden avondt niet in 't quartier souden konnen wesen.

21 *Saterd.* De Coningh vertrock snachts voor desen dagh ten 1 ueren, ick ten 3 ueren, hebbende mijn eene matras, in plaets van op de carr, op een bastpeerd doen laden; 2 ueren weeghs gemarcheert hebbende quam aeñ Sambre bij Montigny en ....[1]), daer 't verleden jaer de Prins van Waldeck geweest was eñ vañ Franschen gecanonneert wierd. Hier was de Con. eñ sagh de avantgarde over de Sambre marcheren, over 2 brugghen van Blicke Ponten gemaeckt; daernae marcheerde over en had ick moeyte om over de brugh te komen door 't groote gedrangh van menschen, wagens eñ handt-peerden. Aen overzijde reedt met de Con. op een hooge bergh, daer een boomtie op staet, eñ van waer de vijandt als voors. 't verledene jaer gecanonneert hadden. Hier was een seer schoon gesicht en konde men Charleroy (de leeghe stadt die aeñ Sambre leght) gemackelijck sien, zijnde omtrent 3 quartier uers van daer. De Coningh voort rijdende aeten en droncken wat, dat m^{r} Gray ons gaf, Kien oock een fless clairet gevende. Reed daernae voort naer 't quartier te Perpines, een kleyn plaetsje, maer daer beter huysen waeren als te Flerus, leght hoogh eñ leegh in een seer plaisante situatie; wierd geseght 1½ uer vañ Montigny te legghen, maer dacht mij meer als twee ueren te wesen. In de marsche vañ Con. afgegaen zijnde om vroegh in 't quartier te ko-

1) Niet ingevuld.

men, raeckte allengsjes bij een deel ruyterye, die de avantgarde had eñ die dè Brigadier de Hubert commandeerde, eñ lang bij deselve gewacht hebbende om het hooftquartier te weten, daerover men seyde dat de Con. noch niet geresolveert hadde, was het drye ueren eer daer in raeckte. Gingh kort daeraen te bedt leggen tot 7 ueren toe, hebbende over de 9 ueren te peerd geseten sonder eten, als met m^r Gray.

22 *Sond.* De wagens quamen eerst smergens ten 7 ueren, wanneer de Con. uyt reed, op de tijding van dat de vijandt daeghs te voren smergens ten 11 ueren gemarcheert was en de Sambre mede gepasseert eñ dese mergen vroegh te Florenne gekomen was, eñ daer achter een beeck lagh om ons te beletten van naer Dinant te konnen avanceren. Praete naermidd. met den Edelman, tot wiens de Con. logeerde. Seyde dat het landt daer voll minen van ijser eñ van kolen was, dat de luyden, daerin traffiquerende, in ydereen's grondt mochten komen, deselve opgraven eñ bewercken, mits gevende aeñ eygenaer een thiende van dat uytgroeven, maer dat 10 voet mosten vañ huysen af blijven eñ de grondt, naer dat met graven gedaen hadde weer effen maecken. Dat daer te lande oock vele fontijnen van minerale wateren waeren, eñ special. in een dorp Doré genoemt, daer die deselve kracht eñ smaeck van 't Spaewater hadden. De vrouwen zijn hier, gelijk omtrent Flerus, mager eñ de meeste part swartachtigh, anders niet lelijck, als jongh zijn, en hebben een fijne aengename stem. Smergens begon daer brandt in een schoorsteen van 't huys daer̄ H^r van Noortwijck logeerde, die met een heessche stem geweldigh vloekte eñ aenging; maer wierd ras geblust.

Een Edelman van 't landt met ons etende, seyde dat sijn broer de Franschen daegs te voren hebbende sien over de Sambre gaen, hem geseght hadde, dat sij 43/m man sterck waeren, maer dat daernaer een detachement gedaen hadden.

Savonts omtrent half thien, soo wij aen tafel saten, quam Golsteyn uyt Yrlandt over Engelandt, brengende brieven vañ H[r] vañ Ginkel, en vertelde dat op̄ .. deses ons volk te Athlone de helft vañ stadt, over de Skanon leggende, met iñ 40 stucken canon beschoten hebbende, als de mueren eñ defenses daervan hadden geraseert eñ daerop de stadt stormenderhandt ingenomen, en alles, behalven de kinderen, hadden ter neer gemaeckt, St. Ruth met het Yrsche leger nochthans daer achter staende, die de H[r] van Ginckel stondt om te vervolgen, doe hij vertrock.

Tegen den avondt was noch wandelen langs het beeckjen of riviertje, door 't quartier van de Graef van Solms, die, men mij savonts seyde, ... [1]).

23 *Maend.* Was naermidd. tweemael bij de Con., die onder anderen iñ 20 sauvegardes teekende.

De tweede reys was de Prins van Waldec bij hem en vraegde hij hem, dewijl ick een brief toe deed, maer waer sullen wij met de bagagie blijven? men magh se naer Charleroy senden. Seyde daer naer iets van de soetelaers bij ons te houden, en dat de bagage een schricklijck embarras was. Eens uytgegaen zijñ en weder inkomende, soo als de Con. teeckende, vraeghde hem of mijn carretie niet wel bij mij mocht houden of de bagagie wegh gesonden wierd, daerop hij iets binnensmonts antwoorde, maer docht mij dat hij seyde jae, jae, vraegende daerop of geen chevaux de bast en hadde, met een vrindelijck aensicht; seyde jae, twee, maer dat die voor tenten eñ soo niet wel konden dienen.

Savonts wierden 3 salvos met het canon en musquetten geschoten over 't veroveren van Athlone. Savonts wierd bij de order uytgegeven, dat men sich soude gereet houden omme voort te konnen marcheren, maer geen tijdt vast gestelt.

---

1) Niet ingevuld.

De Con. teeckende de sententie van eenen Norman, genaemt Crespen, om met een gloeyende priem door sijn tongh geboort eñ dan gehangen te werden; was die onlanghs gevangen genomen was eñ geseght had, dat van Bloufiers gesonden was om de Con. te vermoorden, dat oock twee brieven aeñ Pr. van Nassau Zarbruck eñ aen Gastanaga medegebracht om hem daerin te assisteren; maer dat alles ontkende hij daernaer weder in de torture, die de Griffier vañ Crychsraedt Du Val seyde dat hem seer scherp gegeven was eñ die hij wel hadde doorgestaen; komende nochtans eyndelijck daertoe, dat hij seyde een aboperté (sic) hier te voren gedaen te hebben avec une cavalle, eñ dat hij uyt remors van dat hem selven in handen vañ Justitie gegeven hadde.

24 *Dynsd.* De Coningh reed smergens vroegh uyt om de situatie van des vijandts leger te recognosceren, en bleef den ganschen dagh uyt, rijdende op eñ neder, maer vondt de passages eñ de defilés soo fascheux, dat, soo men seyde, geen middel was om de vijandt daer te konnen attacqueren.

Tegen de middach begon het te regenen, en continueerde soo voorts den heelen dagh.

Savonts quam geen order om te marcheren, maer om voor dry daghen te fourageren.

25 *Woensd.* Geldermalsem smergens bij mij wesende als mij kleede, seyde dat de Coningh savonts te voren, komende van het recognoseeren, drommels chagrin eñ qual. gesint geweest was.

Smiddaghs seyde Poultney, Secretaris van Sidney, mij, dat daer brieven van Eckart waeren van Brussel, seggende dat hij brieven had van Valencijn eñ van Doornick, dat de twee vloten op de hoochte van Bourdeaux aen malkanderen geweest waeren eñ dat seer veel schepen vañ vijandt genomen eñ gesonken waeren, maer dat de Con. niet en scheen daer seer groote reflexie op te maecken.

Voor- en naermidd. was bij de Con.

Was weder seer heet weder.

Naermiddagh was Golstein bij mij eñ dronck met hem een fles vin de champagne met water, zijnde seer dorstigh.

De Con. liet mij halen en sondt een expresse met een brieff aeñ R. Pensionaris. Praete daernae een tijdt langh met van Loon, dicht bij mij logerende, eñ Baersenburgh, die daer oock was.

Brieven uyt Engel. brachten mede van de vloten, die men niet en wist waer sij waeren, eñ seyde Poultney savonts dat men bekommert was voor̄ Smirnasche vloot, die te Kingsale niet aengekomen was, soo als men geseght hadde, en seyde hij dat, indien een ongeluck aeñ selve waere overgekomen, dat meer geschreeuw soude maecken al iets anders soude konnen doen.

26 *Donderd.* Was naermidd. bij de Coningh, die schreef naer Engel[t] en deed de electie voor Rooseboom als Raetsheer in 't Hoff, in plaets van Alewijn, die iñ Staten Generael gekomen was al eenighe tijdt geleden, eñ van de heer van Voorschoten tot Ruwaerd van Putten.

Was noch al geweldigh heet weder, maer ten 9 ueren begon met een donder-weer wat te regenen. De Veltmaerchalck Spaen seyde mij op de basse-court, dat de Con. schrickelijck verlangde om aeñ vijandt te mogen komen, eñ dat daer goede apparentie was, dat wij hem slaen souden, maer wist geen middel om bij hem te komen. Daeghs te voren kreegh een brief van mijn vrouw.

27 *Vrijd.* Was smergens niet uyt.

Naermiddagh was bij de Con., die teeckende de dingen die daeghs te voren uytgestelt hadde. Tegens den avondt was alleen wandelen rontom een stuck weeghs van het dorp. Smergens ten 5 of 6 ueren weder ingeslapen zijnde, wierd niet wacker voor half elven. Men seyde, dat de Franschen wel 5 ueren verr om fouragie mosten rijden, en veel van haere bagagie achterwaerts uyt van haer leger gesonden hadden.

Savonts aen tafel wierd geseght, dat de doot van m^r de Louvois geconfirmeert wierd.

2 dagen geleden had een brief van mijn vrouw vañ 23 Jul.; schreef dat de dissensien tusschen de societeyten iñ Haegh nogh al continueerden; dat men meende den autheur van 't Pasquill tegen de Sterrenburgen uytgevonden te hebben, en dat het soude wesen de Raetsh^r Vrijbergen; dat der weder een geschrift van wegen die joff^en uytgekomen was, waerin den autheur met stockslagen gedreyght wierd.

28 *Saterd.* Golsteyn was smergens bij mij adieu seggen en vertrock savonts weder naer Yrland; seyde dat aeñ Coningh recht uyt gesproken had over de voleries vañ Engelsche Generaels in Yrlandt, Kirck en Sr Jan Lanier.

De Con. att smiddaghs bij Myl. Marleborough eñ ick met andere aen sijn tafel. Savonts wandelde op̄ hoochte boven het dorp, hebbende Kien bij gevall mede genomen. Was noch seer heet weder.

29 *Sond.* Was smergens iñ predicatie iñ tent vañ heer vañ Cloese.

Men seyde dat Bouflers met trouppes bij Luxembourg gekomen was.

Savonts wandelde wat, maer was seer heet weder. Savonts schreef de Con. aeñ Veltmaerschalck Flemming, seggende dat de Landgraef versocht had hem te communiceren de tijdingh die had van Bouflers en waer hij campeerde, dat hem oock seggen soude waer de Con. begeerde dat hij naer toe marcheren soude.

Savonts, soo de Con. te bedde gegaen was, quam een expresse uyt Engelandt, over Hollandt gekomen, met de tijding van dat de Engelsche eñ onse Smyrnasche vloten te Kinghsale gearriveert waeren, daer over Portland geseght hadde dat soo veel vreught was, als of der twee batailles gewonnen geweest hadden.

30 *Maend.* Savonts een partij van 6 a 700 man uytge-

gaen wesende op eenigh exploit, was hetselve haer gemist, maer hadden een partij Franschen gerencontreert, een daervan dootgeschoten en 21, daer onder eenighe onder-officieren, gevangen met haere peerden.

Savonts te voren quamen eenighe deserteurs vañ Garde du Corps vañ Con. van Vrankrijck, daer onder een Haspauck.

Was naermidd. bij de Con., maer de brieven uyt Holl[t] juyst op̄ selve tijdt aenkomende, eñ de Con. willende uytgaen, teeckende niet.

Poultney seyde smiddachs dat brieven van Regensburgh adviseerden, dat de Cardinael Pignatelli, een Napolitaen, tot Paus verkoren was, eñ oock dat den jegenwoordigen Grooten Heer zijnde gesturven, den ouden afgesettene op̄ throon weder gestelt was, sijn soon, die de gemutineerden hadden willen hebben, oock overleden zijnde; maer dat dese advisen confirmatie vereyschten.

31 *Dynsd.* Smergens was d[r] Hutton bij mij; seyde dat de Card[l] Pignatelli een magerachtigh man was, seer argh, eñ die over eenighe tijdt hem eens tot een antipape hadde willen opwerpen door behulp van een cabale, die te Tivoli gehouden wierd.

De Con. was smergens uyt bij de fourageurs eñ quam ten half dryen eerst weder thuys, eñ wierdt gemompelt als of daer eenigh dessein van onse zijde geweest was; maer daer en gebeurde niets.

Savonts wandelde weder voorbij 't huys vañ Prins van Waldeck, toebehoorende eenen ..... d'Aherée.

Desen dagh quam een Garde du Corps over en wierd geseght eenigh dessein vañ vijandt aengebracht te hebben, om in onse fourageurs te vallen.

Van voor mijn deur sagh van verre eenighe van onse regimenten de heele mergen voorñ op de hooghte iñ wapenen staen.

Alle daghe quamen menichte deserteurs vañ vijandt.

De Graef van Solms te Charleroy vrij sieck geweest hebbende, was naer 't seggen van Rademaecker, daer geweest hebbende, aen̄ beter hand.

Augustus.

1 *Woensd.* Was smergens bij de Con., die teeckende. Hij gingh smidd. eten bij den Prince van Vaudemont, en aten wij aen sijn tafel. Eligeerde .....[1]) tot Schouth van Haerlem, op Bosvelts recommandatie.

Borselen verhaelde een dagh dry vier geleden dat Nachtegael in Zeel[t] een dominé had hooren preken, die, van Joseph sprekende, geseght hadde: Indien Joseph niet hadde aengedaen geweest met de wapenen der kuysheit, hij soude tot sijn evennaestens vlees zijn ingekropen, en̄ hebben de gelegenth[t], die Potiphar's vrouw hem presenteerde, bij het haer gevat.

Smidd. vertelde Myl. Scarborough, dat, als Queene Elisabeth somtijts in ceremonie te peerd door Londen reed en̄ de Lord Major voor haer rijdende, het volck dat om haer liep, met een rotting afkeerde, sij riep doe not, doe not beat my good people! en̄ een oogenblick daernae weder sachjes seyde: beat them again! Seyde, that she was a cunning Gipsie.

Savonts ten half negenen quamen brieven uyt Londen, seggende dat ons leger in Yrlandt met de vijandt in een hard gevecht geweest hebbende vier ueren langh, de Yren eyndelijck geslaghen waeren, 3000 man op̄ plaets gebleven, haer bagage en̄ geschut genomen en̄ haer principale Officieren gevangen waeren; maer de Con. had noch geen brieven.

2 *Dond.* Smergens quam de Wilde mij seggen, en̄ hoorde smiddachs verder, dat de Con. brieven van Marquis de

1) Niet ingevuld.

Gastanaga hadde, seggende dat een expres vañ Coningin (welck was Killygrew, die page geweest is) te Brussel gekomen was met de voorsc. tijdinghe, en dat hij hem convoy soude medegeven naer 't leger, en dat ondertusschen de Con. met de victorie geluck wenschte.

Aen tafel waeren noch brieven, seggende dat men meende dat Sr Ruth gebleven was; dat oock de brigadier Holtzappel doot was, noemende veele gevanghene van marque.

Naemidd. was bij de Con.; dewijle teeckende, seyde: die Heer van Ginckel is wel geluckigh.

Savonts quam de courier, die de Coningin met de tijdingh gesonden hadde.

3 *Vrijd.* Smergens quam de Wilde mij verlof vragen, om Charleroy te gaen sien, daer hij met van Vliet en Beuckelaer naer toe reed, eñ daer met malkanderen eñ met Rademaker gedroncken hebbende, reden iñ achtermiddagh weder nae 't leger, eñ de Wilde door het rijden eñ door de lucht recht droncken geworden zijnde, viel van sijn peerd, soodat hem 't bloedt uyt de ooren eñ neus uytliep, eñ wierd in een vañ convoywagens thuys gebracht, uyt de wagen gedraghen en te bedde geleght, sonder dat eenigh woord sprack, maer sliep altoos, of van dat soo droncken was of vañ vall. Des nachts evenwel had hij gesproken en op geweest.

Was bij de Coningh, die sauvegardes teeckende.

Tegen den avondt reed te peerd wandelen, op de hoochte bij de wacht.

Savonts wierd het canon drymael gelost, eñ 3 salvos vañ musquetten gegeven.

4 *Saterd.* Was naemiddagh bij de Con., die teeckende, eñ liet mij een brief schrijven aeñ Keurvorst van Brandenburg.

Lachte over de Wildens vall, eñ seyde, hoe hij bij de fijnen soude konnen goedt maecken.

Mylord of Ormond quam in 't leger.

Savonts reed met Kien wandelen op de hoochte. daer Mellen oock vondt.

De Wilde was beter en stondt op, eñ nam een purgatie in.

5 *Sond.* Was smergens iñ kerck, maer de Con. deed mij daer uytroepen en gaf mij werck.

At smiddachs tot Dijckvelt, daer noch waeren m^r How, m^r Ireton, Geldermalsem en een onbekendt Officier.

Naermidd. quam Hagedoorn bij mij en droncken een fless Champagne. Hij seyde, dat ..... [1]) de dochter van Coopall met kindt gemaeckt hebbende, die aen eenen vañ Bergh uyt-trouwde, eñ dat die saeck begon voor̄ Justitie te komen, maer gesmoort wierd. Dat de Radretz bij de vijandt was, eñ dat sijn vrouw hier sijn Lt Cor^ls tractement bleef trecken.

Savonts att niet en gingh vroegh te bed.

Hij seyde, dat de ruyterije ordre had, voor 8 dagen broodt mede te nemen, eñ dat apparent was men marcheren soude.

6 *Maend.* Gaf smiddaghs aen de Wilde, om aen van Vliet te geven 3000 gl., die aengenomen had aen mijn vrouw in Holl^t te doen betalen.

De Con. was van 6 ueren smergens all uyt, eñ men sprack van sanderen daeghs te marcheren; de Wilde had gehoort van naer Walcourt. De Con. quam savonts thuys, en att in sijn camer meloenen, en vraegde of er iets haestighs te teeckenen was, eñ liet mij gaen. Myl. Portland seyde hem, dat de Franschen veel fouragie gebrandt hadden. De Con. gaf hem ordre, dat de wagens snachts ten 12 ueren mosten marcheren, maer was wel 2 eñ meer.

7 *Dynsd.* Stondt smergens ten 3 ueren op, hebbende van 10 ueren savonts te voren niet geslapen vañ ongerusticheit van de reys, geraes voor̄ deur des nachts, en een groote storm met donder en continueerl. blixemen

---

1) Hier is een woord of naam onleesbaar gemaakt.

met een hagel-buy, daermede hagel-steenen vielen, sommighe soo groot als hoender-eijeren, slaende groote gaeten iñ grondt, en maeckende de peerden, die buyten stonden, geweldigh. In 't quartier, daer savonts quamen, seyde men ons, dat er gevallen waren soo groot als een groote knoll en van soo een facoen, platachtigh, waeren geheel doorschijnigh en als van claer ijs geweest.

Marcheerden van Gerpines naer Cours sur Heur, wesende maer een Edelmans huys met eenighe boerenhuysen, leggende aen dat riviertje, daer mijn tent dicht aen stondt.

De wegh vañ marche was seer plaisant, eñ 't landschap seer schilderachtigh. Walcourt liet men een uertje op de lincker handt legghen. De Eure passeërde men over dry bruggen, yder van drie blicke ponten.

Onderwegen, niet verr van 't quartier moetende wachten, droncken een fles wijn, die Saumaise had.

De vijand had gemarcheert naer . . . . . . [1]).

Smiddaghs att Grandmare bij mij een koudt hoen, dat de Wilde hadde, en 25 abricosen, die vañ boeren kocht. Daer wierdt geen tafel gehouden, de Con. eerst ten ½ sevenen thuys komende.

Smergens, wachtende naer mijn peerd, en praetende met van Loon, die dicht bij mij gelogeert was, wierd hij gehaelt bij een soldaet of ruyter, die Cap[n] Eaton, de soldaet droncken zijnde, met een degen iñ zijde gestooten hadde; maer hij stierf korts daernae.

8 *Woensd.* Smergens droncken met mij choccolate de kleyne Sayer en m[r] How. Seyden, dat de Con. seer quaedt was op Cap[n] Eaton, en wel licht een exempel aen hem soude doen statueren; dat de soldaet droncken was geweest.

Was smiddachs iñ eetsael, doe de Con. stondt om aen tafel te gaen. Sprack mij van sijn horlogie eñ nam het van mij wederom.

---

1) Niet ingevuld.

Myl. Portland noode mij ten eten, maer als tot sijnent quam, bleef hij op 't Hoff, soo 't schijnt, de Con. hem houdende, daerover mij excuse dede doen, en aten wij in sijn tent.

Was altoos seer heet weder.

9 *Donderd.* Was noch heeter als te voren.

Naermidd. was bij de Con., die mij een antwoordt aen̄ Staten Gn̄ael deed schrijven op hare congratulatie over de victorie in Yrlandt; maer teeckende niet als deselve, rijdende voort uyt.

Naerm. was Grandmare bij mij en aten meloenen, die in 't leger gekocht hadden.

Savonts quam een Professor van Leuven bij mij, brocht een brief van br. Christiaen. Wierd gepersecuteert over eenighe theses, bij hem gemaeckt, patrocinerende de nieuwe Philosophie. Wilde hebben dat de Con., of ten minsten ick, aen̄ Marquis van Gastanaga souden spreken of schrijven.

10 *Vrijd.* Smergens quam daer order, op een tijdinghe dat de Franschen gemarcheert waeren, dat men alle tenten afbreken, de wagens laden en sich gereedt soude houden om terstont te konnen marcheren, en̄ wierdt op 't Hoff niet gegeten, maer omtrent 2 uer reden wij naer een steedje, genaemt Beaumont, blijvende alle de bagagie achter, tot onse groote incommoditeit.

Ick hield halte wel een uer, met de Wilde en Hulst, bij Barbençon, en droncken daer wijn, die onderwegen kochten, het leger daer oock still blijvende.

Bij Beaumont daernae komende, saghen aen de overzijde van een beeckje, dat tusschen beyde liep, het leger van de vijandt tegen de hoochtens gecampeert leggen, zijnde aen die zijde niet boven een half quartier uers van ons en̄ het steedje.

De Con. sat onder eenighe hooghe boomen, niet verr van̄ poort, en̄ mij siende aenkomen, liet mij segghen dat

wel soude doen dat iñ stadt gingh (considererende apparentelijck dat geen bagagie bij mij hadde), eñ dat de Graef van der Lippe, aldaer commanderende, mij soude daerin doen komen. Dese gaf mij sijn adjutant mede, eñ die deed mij een ysere grille, die toegehouden wierd, open doen, daerdoor dan met Hagedoorn en mijn knechts en clercken inquam met groote moeyte, door het dringhen van 't volck te peerd, die mede in wilden, mijn peerd, dat wat hitsigh was, daerdoor oock aen 't achterwaerts loopen raeckende. In 't inkomen rencontreerden den Grave van Hoorn, soon vañ Prince de Hornes, die recommandeerde mij te gaen logeren in den Prince de Raches, dicht bij de marckt, gelijck deden, maer was een seer slechte herberg. Ick, uyt vrees vañ vlooijen, sliep in mijn nachttabbaert op stroo. Aten seer slecht, eñ ick sliep niet veel, verwachtende dat alle uer iñ mergen-stondt de battaille soude aengaen, eñ dat men de vijandt soude attacqueren over het voorz. riviertje. Stondt oock ten 4 ueren op, maer van geene attacque hoorende, gingh tegen 8 ueren naer een plaets ofte rondeel, daer de H^r van Dijckveldt, de H^ren van Noortwijck en van der Cloesen waeren gegaen, eñ daer men seer wel soude hebben konnen sien, als iets voorgevallen hadde, leggende de dry bruggen van ponten, daer de armee soude hebben moeten passeren, dicht bij.

De vijandt tegens de middagh begon te schieten onder de Spaenschen, staende op onse slincker vleugel, en deed daernae twee schoten, daervan de eene 15 of 20 voet boven over onse hoofden gingh, en ons van daer dede vertrecken, de H^r van Noortwijck particulierlijck met precipitantie.

Gingen daernae naer mijn huys, daer wij aten en slecht getract^t wierden.

Waernae wij alle vertrocken, Hagedoorn even voor den eten zijnde komen seggen, dat wij weder naer Court sur Heur gingen, en quam ick daer omtrent vier ueren.

De Con. hadde chagrin geweest dien dagh.

Savonts quam met de Engelsche brieven de tijdinghe, dat Galloway, sonder dat er een scheut geschoten was, was overgegaen.

Savonts, soo wij aen tafel saten, wel een half uer naer 't schieten vañ retraitte, hoorden twee schoten als van canon afgaen, eñ daerop volghde een gerucht van een alarm; elck een riep om sijn peerd, eñ de Con. selve om de sijne, maer als op 't Hoff quam, seyde men, dat het twee bomben waeren, die op twee wagens aengegaen waeren, sonder dat men noch wist hoe; de eene seyde van verraedt, eñ d'andere anders. Soo gingen naer bedt.

Een vañ Duytsche Gardes du Corps wierdt met een vañ voorz. canonschoten geraeckt en dootgeschoten.

12 *Sond.* Was smergens niet uyt.

Naermiddagh was Hagedoorn langh bij mij, een vendrich van sijn gewesen Regiment tot een vacante compagnie recommanderende.

13 *Maend.* De Con. reed smergens vroegh uyt eñ was recognosceren tot dicht bij Philippeville.

Smiddachs aen tafel vertelde een vañ Engelschen, dat iñ stadt van Londen 6 dames, die niet noemen wilde, onlanghs tsamen thé gedroncken hadden, eñ daerop eenighe strong waters, die soo op haer gewerckt hadden, dat haer altemael naeckt uyttreckende, met malkanderen gedanst hadden. Dat een Gentleman, dat door de deur gesien hebbende, met haer hadde willen capituleren om still te swijgen, maer dat sij tot geen redelijcke capitulatie hebbende willen komen, hij dat aen ydereen vertelt hadde.

Kreeg 3 meloenen van Hoefnagel van Brussel.

De Con. teeckende savonts.

Van Hill en m^r^ Gray savonts aen tafel komende, waeren droncken, en kakelden lustigh, malkanderen geweldigh lief krijgende, eñ niet anders als my bird noemende.

14 *Dynsd.* Kreegh naer den eten mijn goedt uyt den

Haegh, een graeuw kleedt, stockje en het caertboeck voor de Con., dat hem savonts bracht. Het oversiende seyde van Vranckrijck: „dat is een rijck landetje, dat, dat is een goedt landt." En als Portlandt seyde, dat het nu all vrij uytgeput was, seyde hij: „jae, maer het komt er al weder in."

Haghedoorn was naermidd. bij mij, mij bedanckende dat voor̄ vendr. van sijne gewesene comp^e had helpen spreken tot een comp^e, onder 't Regim^t vacerende.

Savonts Kien bij mijn tent rencontrerende, wandelde met hem aen̄ overzijde van 't riviertje, daer de dragonders en̄ de Pr. v. Waldecks Regiment campeerden; rencontreerden daer, uyt haer tenten komende, de Cor. Marwitz, de Lt Cor. Slippenbach en̄ de Major du Chesne, die droncken was en̄ ons met gewelt tegen donderdach te gast wilde hebben. Droncken een glas of twee wijn, die Slippenbach uyt sijn tent dede halen. Daerin was sijn vrouw, dieselve die te Gerpines in een tentje campeerde, dicht bij 't huys daer de Prins van Waldeck logeerde; hebbende een seer hooghe topknot op.

15 *Woensd.* De Con. was smergens heel vroegh uyt, het leger fouragerende tot dicht onder Philippeville.

Maduran verhaelde, dat eenighe Fransche Officieren hem toegeroepen en̄ gevraeght hebbende, of niet 3 van̄ onse met 3 van̄ haere le Coup de Pistolet wilden doen, hij met noch 2 andere naer haer was toegereden, maer dat avancerende langhs een hegghe, meer als 20 schoten daeruyt op haer waeren gedaen, sonder nochthans ymant te quetsen, als een Spaensch Officier, Machette genaemt, die aen̄ sool van sijn voet geraeckt wierd. Maduran had daernaer gesproken met de Chev^r de Grammont, die die actie van sijn volck seer blameerde, en̄ die 't gedaen hadden, uytmaeckte.

Was savonts bij de Con., die mij belaste een brief van Dijckvelts maecksel te doen uytschrijven. Was aen Schoo-

nenberg te Madrit, om hem te lasten communicative te gaen met de Ministers van̄ Hert. van Savoyen, last hebbende om aen̄ Con. van Spagnen een saeck voor te stellen van seer groote importantie.

16 *Donderd.* Pieter seyde mij smergens, dat een knecht van̄ een m[r] Chaplaine gestolen hebbende, gevangen geset was. Hoorde smiddachs, dat het de knecht was van̄ kleyne Gentleman Quarter-Waiter, en̄ dat hij 60 ℔ sterl. van m[r] Compton gestolen had.

Was smerg. bij de Con., die teeckende en mij veel te doen gaff, voorn̄ om extracten of liever oversettingen te maecken van Latijnsche en Hooghduytsche advisen, hem door den Graef van Windezgratz toegesonden aengaende de vrede-negotiatie met de Turcken.

Att met de 2 Chapplains 3 meloenen, die Hoefnagel mij van Brussel gesonden had.

17 *Vrijd.* Seyde Compton over tafel, dat sijn geldt van̄ dief wedergekregen had, hebbende met van Hill en ....[1]) den dief doen bekennen, die het geldt in een precipice in̄ eerde begraven hadde.

18 *Saterd.* Stondt smergens ten 6 ueren op, om de dingen van̄ Con. voorder gereedt te krijgen, en werkte daer den ganschen dagh aen. Savonts wandelde over 't riviertje, waerin een aerdighe confusie sagh van volck, die haer peerden daerin quamen drencken. Snachts te voren had geregent.

19 *Sond.* De Con. att tot Myl. Portland, ick aen sijn tafel. Naer̄ eten kocht Dedem en ick yder een meloen voor 5 schell., die niet en dochten. Met Dedem dronck een bottle Canary. Verloor 3 pistolen met de bassette.

20 *Maend.* Was smergens bij de Con., die teeckende. Welderen, smiddaghs met ons etende, seyde, dat de Raetsheer Lier seer amoureux was van de jongste joff.

---

1) Niet ingevuld.

van Sterrenburg, eñ dat hij pour plaire hem seer galand aenstelde.

Naermidd. verloor 51 gl. met de bassette.

Was seer heet weder desen eñ veele voorgaende daghen.

21 *Dynsd.* Smergems was m[r] Court, heer van 't huys daer de Con. logeerde, bij mij, seggende dat de Con. hem een sauvegarde toegestaen hadde.

Smergens marcheerden de 2 Regimenten Gardes, soo men seyde, om de retraitte van ons volck uyt Beaumont te favoriseren, naerdat men het soude doen springen hebben [1]).

Kreeg een brief van eenen Joseph de Chaumont, die hem noemt Secretaire et premier Commis du Comte de Taxis, daerbij mij versoeckt hem te willen laten weten wat geworden was van vañ Velde, gementionn[t] op̄ 9. deser, wiens vrinden bekommert waeren, omdat naer sijn vertreck herwaerts geen tijdingh van hem gehadt hadden.

Savonts hoorde men, dat des anderen daeghs de fortificatie van Beaumont soude springen.

Er quam naer̄ eten ordre, dat men tegen smergens ten 4 ueren alle bagagie, tenten etc. soude op-packen en gereet houden, om te marcheren.

22 *Woensd.* Smergens ten 4 ueren packte men naer̄ voorz. ordre alle de bagagie. De soetelaers kregen ordre over de brugh bij mijn tent, over de Heur geslagen van twee blicke ponten, te passeren naer de kant van Charleroy. De Con. gingh naer̄ kant van Beaumont, daer omtrent 7 ueren de minen sprongen, en ick mijn tent wederom hebbende laten toemaecken, gingh op een matras leggen slaepen tot half thienen.

Korts daernaer quam de tijding, dat op het springen voorz. de vijandt geen mouvement gedaen had, eñ dat de Con. savonts weder hier soude wesen. Van smergens seer

1) Dit is niet soo geweest.

vroegh was een groot detachement, meest voetvolck, naer Beaumont gemarcheert, om het garnisoen uytkomende te decken, indien de vijandt iets had willen doen.

23 *Donderd.* Stond smergens ten 3 ueren op, omdat de tent met de car wegh most met de Con. wagens, die geseght wierden ten 3en of half vieren te sullen marcheren, maer was wel half vijf, eer wech raeckten. Doe reed met de Wilde en Hulst en van Vliet oock wegh, lieten Bersé en Walcourt aeñ rechterhand, eñ daernae Gerpines aeñ lincker, komende omtrent 8 of half negen te Gogny in t hooftquartier, zijnde een redelijck slecht Edelmans huys, Gogny genoemt. Het was er seer vuyl en stinkend, eñ had de Con. daerover gekeven.

Omtrent half wegen op de marche, vonden aeñ wegh legghen dry dooden, en een vrouw agoniserende, met noch eenighe levende, tsamen tot 10 toe. Waeren siecke menschen, die op de marche vooruytgegaen waeren, eñ door een Fransche partij, die sij gerencontreert hadden, soo getracteert waeren, hoewel geseght hadden dat sij kranck waeren.

Het was smergens soo koel, dat mijn surtout moste aendoen, eñ daernaer weder geweldigh heet.

Campeerde op een groote camp, die, tegen een seer schoon bosch leggende, op een groote hoochte aensach, zijnde een diepe valleye tusschen beyde, daerin een beeck liep, maer die door peerden eñ het volck terstont vuyl en trouble gemaeckt wierd.

Sommighe seyden, dat Luxembourg in ons campement gekomen was, en andere van neen.

Smiddachs at met Isac, Hagedoorn, Sayer, van Hill etc., eñ was confusie onder de tafelen.

24 *Vrijd.* Marcheerde smergens ten 4 ueren met mijn eñ van Vliet van Gogny naer St Gerard ofte . . . . . [1]),

1) Niet ingevuld.

2½ uer van malkanderen gelegen. Het landschap tusschen beyden, meest groote plaines, seer aengenaem en schilderachtigh wesende. Ick logeerde in̄ Abdije, daer̄ Con. oock was, en̄ had een camer, redelijck groot, die op een groote vierkante plaets uytsagh.

Onderwegen de Hr v. Ouwerkerck voor aen sijn brigade rencontrerende, praete een tijdtlangh met hem, en̄ meende hij niet dat daer meer eenigh important dessein voor dese campagne was.

Mijn peerd, dat van Golstein had, struyckelde en viel heel op sijn neus op de wegh, maer stondt weder op.

De bagagie in̄ wagens quam eerst 's middachs.

Naemidd. was de Hr van Hagedoorn bij mij, en droncken een glas seck.

25 *Saterd.* Smergens was dr Wickard bij mij, en droncken choccolate. Seyde, dat volgens sijne advisen bij 't Parlamt van Engelt seer groote dispositie was, om de Con. soo veel geldt te geven als hij soude begeren.

De Con. teeckende de dingen, die aen Kien hadde doen geven, ick daer niet bij wesende.

Naermidd. quam Baersenburg bij mij bij gevall, en̄ sondt om dr Wickard om 2 meloenen te eten, die smergens gekocht had, maer die allebeyde over-rijp waeren.

Baersenburgh vertelde, dat te Court ymant, die hij niet noemde, Montpouillan in̄ thuyn, daer veel arme vrouwen sliepen, gevonden had in actie met een vrouwmens.

Savonts att niet.

26 *Sond.* Smergens was Wickard bij mij en droncken chocolate.

Naermidd. was bij de Con., die de copye van een Latijnsche brief uytleyde, geschreven door̄ Keyser aen den Hertogh van Savoye, om de operatien van de campagne te verhaesten; seyde, copye aen̄ Cheurvorst van Beyeren oock geschreven te hebben, en dat de Con. van Engelant, indien soude sien dat die saeck slappelijck soude voortgeset

worden, ophouden soude met sijn ord^{ren} yver te ageren, en̄ dat dat tot groote schade van beyder wapenen, van Savoyen en̄ de Keyser, en tot groote disreputatie van̄ Hertogh soude strecken.

Smiddaghs at tot Myl. Portland, die mij genoodt had, en evenwel self niet thuys quam. Daer was oock Montpouillan, een Gouvern^{r} van̄ jongen Prins van Holstein, Cap. Padscull, Sayer, Schutz, Envoyé van Cell etc., en̄ wierd seer veel van tooverijen etc. gepraet, bij occasie van iets dat savonts te voren aen eenige Officieren, de wacht hebbende, daeronder Sommelsdijck, gebeurt was, raeckende de tramontane (als men seght) quijt.

27 *Maend.* Smergens was Higgins bij mij, zijnde uyt Vranckrijck gekomen, en̄ alleen met sijn lijff sich hebben̄ over Cortrijck (dat seyde geheel gedemolieert te wesen) gesalveert, sonder aen̄ linie opgehouden te wesen. Seyde, dat de Con. van Vranckrijck aen K. James belooft hadde 10000 man secours naer Yrlandt te senden; maer dat sijn onderhoudt en̄ pensioen hem seer slecht betaelt wierd.

Smiddaghs att met Sayer en Hooft aen een tafel, van nieuws voor̄ Grooms, mij etc. gemaeckt. Stondt in een moes-thuyntje in een tent, daer het seer heet was, de hitte noch al gestadigh continuerende. Gingh naer̄ eten met Hooft in̄ grooten thuyn van 't clooster wandelen, die een fraey gesicht had op 't campement en op twee terrassen was, met hooghe beucke-heggen.

Ter zijden aen̄ selve thuyn liep een fonteyn, veel waters gevende en seer goedt. Quam uyt een meer voor, daer dicht aen, dat toegesloten was.

Naermidd. was bij de Con., die teeckende en praete van̄ bovengenoemde tooverije, seggende, als ick er mede lachte: „wel, gaet t'avont eens op de wacht."

Savonts hebbende groote vaek, gingh te 9 ueren sonder eten te bed.

28 *Dynsd.* Smerg. wat gehoetelt met Vigat, la Gastelure, Bernickhuysen, Goulon etc.

De Con. at tot Ouwerkerck.

29 *Woensd.* Was smidd. bij de Con., lastede mij de Wilde bij Dijckvelt te senden, die hem een brief aeñ Con. van Spagnien soude dicteren; dese teeckende hij savonts.

Een weynigh te voren had hij een brief gekregen vañ Prins Louis van Baden, met een expresse in 5 daghen gekomen van Weenen met tijdingh, dat hij de Turcken in haere retrenchementen geattacqueert eñ geslagen hadde; dat er 12000 gebleven waeren, over de 150 stucken canon genomen, eñ al de bagagie; maer dat er vañ Keysersche oock omtrent de 7000 waeren gebleven. Gendreau seyde mij daernae, dat de Turcken haer soo geposteert hadden, dat aeñ Pr. v. Baden sijne vivres hadden afgesneden, soo dat haer nootwendigh had moeten attacqueren.

30 *Donderd.* Ouwerkerck seyde mij des middaghs, dat Gastigny en m^r Latin ordre hadden, om vooruyt naer het Loo te gaen, eñ dat het begon te louwen.

Omtrent 12 ueren raeckte een huys, dicht bij het mijne, in brandt, een gedeelte van 't logement vañ Pr. v. Waldeck, en brande heel af.

Kreegh smiddachs de brieven van mijn vrouw vañ 25 deser, die in handen van een Fransche partij geweest waeren, eñ door een Spaensche, die deselve te Trasignies achterhaelde, hun weder afgenomen waeren, maer een paer hosen, die met die post ontboden hadde, waeren verloren.

Goullon gaf mij een copye vañ brief van den Prince van Baden.

Was bij de Con., die mij railleerde met het paer koussen, dat met de post gekomen was; seyde, dat men hem geseght hadde, dat het zijde hosen waeren, en dat hij meende dat ick er een present mede doen wilde.

Teeckende dewijl ick sijn brief toedede, eñ liet de acte

van een canonisye voor Oudegheyn ongeteeckent, dat daer naer eerst vondt.

De Prins van Nassau-Zarbruck was een tijdt langh op mijn camer, quam spreken om Schuyl President vañ Bosch te maecken.

Was noch al seer heet weder.

31 *Vrijd.* Att smidd. bij de Grooms iñ tent. Daer quam naer eten een trompetter van m[r] de Luxemburg een brief brengen aen Compton, seyde, dat men in haer leger all wist vañ bataille met de Turcken, maer niet de particulariteiten. Soo gaff hem de copye vañ brief vañ Marquis van Baden, aeñ Con. geschreven.

Praete langh iñ eetsael met de Gr. van Hoorn vån het dessein, dat de Franschen gehadt hadden van ons cruyt aen te steken, eñ meende hij, dat daer noch al meer aen vast was, als men noch vañ criminele had konnen weten, eñ dat het soo oock geweest was met het werck van Jan Hil.

Naermidd. was de vrouw vañ Prevoost Orrock bij mij, om haer mans achterstallen te recommanderen. Seyde, dat de vorighe nacht de voorz. verrader de soldaet hadde willen corrumperen, die hem in sijn camer bewaerde, eñ hem 100 ducaten gepresenteert hadde, maer dat de soldaet geseght hadde, dat hij het wel soude willen doen, maer niet en konde. Dat hij wat cruydt versocht hadde, om de ijsers van sijn handen en voeten te doen openspringen, eñ voorgeslagen had, dat men hem in vrouwenkleeren soude doen eschapperen.

Savonts wierd victorie geschoten over de battaille vañ Prins van Baden. Aen tafel savonts seyde men, dat de Turcken op sijn marsch hem gecostoyeert hadden dry of 4 daghen langh, hij meenende dat het maer partijen waeren, die hem volghden, maer dat de vijfden dagh de Turcken hem soo verr voorbij gemarcheert waeren, dat tijdt gehadt hadden om in sijn wegh te gaen staen, haer te fortificeren,

eñ hem sijne vivres af te snijden, waerdoor hij gedwonghen was geweest, haer in haere retrenchementen aen te tasten, waerdoor soo veel volck verloren was.

Een dagh ofte twee te voren seyde mij Hagedoorn, dat de Gñael Major Kirck eenighe Engelsche meissens hier bij hem hadde, gekleedt in mans kleeren.

SEPTEMBER.

1 *Saterd.* De nacht voor desen dagh seyde mij de Wilde, dat er een alarm in 't leger geweest was, de Franschen met een deel esquadrons [1]) tot aen onse brandwachten genadert zijnde, eñ waeren daer eenighe schoten van wederzijde gedaen. Men meende of sij noch gewacht hadden dat 2 complicen vañ bovengenoemde verrader iets omtrent de artillerye souden gedaen hebben.

De Con., door Portland, eñ die door de Wilde, sondt mij last om aen Schnitzelaer te doen seggen, dat hij hem soude uyt het leger begeven, zijnde uyt sijne brieven, die men vañ post genomen ende geopent hadde, bevonden dat hij hem bemoeyde met wilde tijdingen over te schrijven.

Naermidd. had de twee Chaplains bij mij, en aten ick eñ Burch een vañ 3 meloenen op, die Hoefnagel mij wederom gesonden hadde.

Was 2 mael bij de Con., die teeckende, de eerstemael de Landgraef van Hessen het belet hebbende. Praete van het gesicht uyt sijn venster. Vraegde mij, off ick niet meer en teeckende, eñ als neen seyde, waerom.

2 *Sond.* Men sprack van dat de Con. dynsdachs soude mogen vertrecken eñ over de Sambre gaen.

Oblay seyde mij, dat hij die wegh op een lange wegh, 60 voet breedt, door het bosch laten maken hadde, en bruggen over de beeck bij ons doen legghen hadde.

---

1) Waeren maer 80 peerden of 70.

Att smiddachs bij Dijckveldt, daer oock was den Envoyé Schutz, Graef van Noyelle, Dopf, etc.

Daeghs te voren quam een knecht van Sidney seggen, of ick eens bij sijn heer en Myl. Portland, die bij hem was, wilde komen, eñ als daer quam, hadden sij om Higgins, de Schotsman, gesonden.

Dijckveldt, die den brandtstichter geëxamineert hadde, seyde, dat hij geen complicen hadde; dat hij sijn accord met eenen iñ kerck te Gerpines gemaeckt hadde.

Savonts was Danckelman bij mij, smergens de Rhijngraef.

Daeghs te voren gaff 1500 gl. aen van Vliet, om aen mijn vrouw wederom te betalen.

3 *Maend.* Wierdt den brandtstichter voor de linie geexecuteert, eerst sijn handt afgekapt in twee slagen, en in 't vier geworpen. Hij daernaer aen een pael gestelt om gewurcht te werden, en dan verbrandt, maer het vier aengesteken wesende eer hij doot was, eñ de beul de hitte voelende, liep van hem eñ wierdt genoeghsaem levendich verbrandt. Nam te voren brandewijn.

Naermidd. was bij de Con., die teeckende.

4 *Dynsd.* Marcheerden smergens met mijn clercken eñ van Vliet van St Gerard of Brogne, eñ de Sambre gepasseert hebbende, over een guay, campeerden bij Velaines, de Con. in een seer slecht huys logerende. Het heele leger passeerde over 5 bruggen van ponten en door een bosch, daer men een wegh door gemaeckt had van 60 voeten breed. St Gerard is vañ Sambre 2 ueren en Velaines vañ selve rivier een uer.

Het lantschap tusschen beyde admirabel fraey.

Men seyde, dat Lutzenburg de Sambre oock al daeghs te voren gepasseert was en achter de Pieton geposteert, alwaer de Con., soo het waer was, hem soude gaen attacqueren, naer Borselens seggen.

Savonts hoorde men, dat hij een marche van 7 ueren gedaen hadde, en in 't camp van Nivelles was.

Campeerde in een plaine achter tegens een bosch, niet ver vañ Con. huys.

De Coning van Vranckrijck hadde in deselve camer geslapen, daer de Con. nu logeerde.

5 *Woensd.* Marcheerde smergens ten half sessen van Velaine naer Melé of Mellin, als in eene caert staet; is 1¼ uer weeghs ruym, eñ is het landschap seer plaisant, werdende van alle kanten torens eñ casteelen gesien; maer men vindt er weynigh water, eñ was daer te Melé qualijck te krijghen dat goedt was, als oock te Velaines.

De marche gingh dicht bij Flerus voorbij, dat aeñ lincker handt lieten.

Logeerde op de bassecourt van 't Casteel, dat slecht was.

Melé wierdt geseght de Hr van Spangh toe te komen.

Had eenighe talmerije met dat logement. Ire ... soo geseght wierd, sustinerende dat het aeñ stal hoorde eñ hij het hebben most. Daernae quam Jan Verhaert en seyde, dat daer anders geen schoorsteen overigh was, om de Coninx schotelen te wassen, maer ick bleef daer evenwel in.

6 *Donderd.* Bleven te Melé.

De Con. sondt noch eenighe peerden naer 't Loo, eñ van Hill seyde, dat hij meende dat saterdagh wel soude daer nae toe konnen vertrecken.

Was naermidd. bij de Con.; maer als soude teeckenen, quamen de Generaels en hij stelde het uyt.

De kleyne Sayer kreegh een compagnie te peerd, onder de Hr van Nyenhuys.

7 *Vrijd.* Marcheerden smerg. ten half sessen van Melé tot de Abdije van Bois du Sr Isac, daerin de Con. logeerde. De wegh is 3 ueren.

De rechter vleugel streckte haer uyt tot Braine le Chasteau.

Reed een tijdtlangh met de Heer van Noortwijck.

De wagens wierden van smergens af alle naer Brussel

gesonden, uytgenomen eenighe weynighe. Ick hield mijn car oock.

Lieten Genap een quartier uers aeñ rechte handt leggen.

Ons volck, met 2 a 3 esquadrons, reden naer de lincker handt af en sloegen een partij vañ vijandt van 80 peerden, die int bos was; kregen daer 7 of 8 van gevangen; een sagh ick er bij de Prins van Waldeck aen sijn koets brengen, die seyde, dat de Franschen noch te Soignies lagen eñ niet gemarcheert waeren; andere aenbrengers hadden het contrarie geseght, en dat marcheerden de wegh op naer Lessines.

Het clooster van Bois Sr Isac is redelijck groot.

Was regenachtigh weder en regende met buyen.

Att smiddachs niet als een half wittebroodt, en dronck een fles wijn met van Loon.

Was savonts bij de Coninck.

8 *Saterd.* Marcheerden smergens vroegh van 't clooster van Bois Seig^r Isac tot Lembeeck, door een seer schoon landt, maer moeyelijcke wegen om reden van defilés etc. De wegh is 3 groote ueren langh.

Over het riviertje de Samme waeren bruggen geleght.

Eer daer aen quamen, ontmoeten wij op de wegh (ick, de H^r van Noortwijck eñ de H^r vañ Cloese, die ick wat te voren een fles vin d'Ay gegeven hadde) de Graef van Hoorn, die ons te gast noode op het veldt en seer wel nae de gelegentheit tracteerde met eten eñ drincken.

Savonts was bij de Con., die teeckende, onder andere de neutraliteit voor̄ stadt eñ dames van Nivelle.

Reden met de Graef van Hoorn in sijn koets door Hall, eñ sagen de demolitie daervan, die de Franschen gedaen hadden.

Logeerde tegen over den thuyn van 't huys, daerin de Con. logeerde, maer om daerin te komen eñ over de wegh, most men tot de enklaeuwen in 't slijck gaen.

9 *Sond.* Was bij de Con., die mij een brief aeñ Marq.

van Gastanaga dede schrijven en dicteerde, in presentie vañ Prince van Vaudemont.

De vijandt was omtrent Enghien, hebbende desen dagh een marche van 7 ueren gedaen.

Att iñ tent van Isac, met Geldermalsem, de Rhijngraef etc.

De Graef van Solms deed sijn eedt als Generael vañ Infanterie, in handen vañ Heer van Dijckveldt, in Portlands camer. Het crioelde van menschen in 't logement vañ Con., dat klein en slecht was.

Men had gemeent, dat de Con. den volgende dagh naer 't Loo soude vertrecken; maer savonts hoorde men, dat men 's anderen daeghs weder marcheren soude, en dat het camp soude wesen bij Enguien.

10 *Maend.* Marcheerden smergens van Lembeeck naer Enguien, laetende Hautecroix aeñ rechter handt leggen. Is 3 ueren weeghs.

De Franschen hadden daer daeghs te voren geweest, maer waeren de menschen eñ peerden soo gefatigeert geweest, dat men se gemaeckelijck soude hebben konnen slaen, naer de luyden seyden.

Ick logeerde in een huys van blaeuwe steen, groote mine van buyten hebbende, maer dat van binnen niet veel was; hadde een groot voorhuys, daer woonde een landmeter.

Op de wegh reed een tijdtlang met de Prins van Nassau, Gouv^r van Vrieslandt, naer mij toekomende.

Att smiddachs een boterham in mijn logement, de wagens niet aengekomen zijnde als ten dry ueren naermiddagh.

Op de wegh vonden 3 deserteurs, die aeñ Prins van Nassau voorz. seyden, dat Bouflers met sijn corps bij Luxemburgh gekomen was.

Men seyde savonts aen tafel, dat de vijandt dien dagh tusschen Nienhoven en Lessines gestaen hadde, maer den Dender overgegaen was eñ soo van ons af.

Savonts teeckende de Con., eñ schreef anders niet als aeñ Coningin.

11 *Dynsd.* Bleven te Enguien still.

Poultney thoonde mij een brief van Weenen, vañ 30 Aug., seggende dat de victorie op de Turcken veel grooter bevonden wierd als men gemeent hadde; dat vañ selve Turcken 25 duysent man gebleven waeren; dat de Groote Vezier, de Serasquier eñ den Aga vañ Janitzaren doot waeren, eñ 8000 man vañ zijde van Keyser, oock den Hertoch van Aerschot eñ Hertoch van Holstein; dat het Turksche leger gansch gebroken was eñ sonder hooft; dat de Prins van Baden den 23e den Donaw gepasseert was, en dessein had van naer Groot-Waradin of Temiswar te gaen; dat het kleyne overschot vañ Turcken omtrent Belgrado was, 't welck oock in groote consternatie was.

De brieven uyt Yrland seyden, dat Tyrconnel gestorven was van een hard-kloppingh, ofte, soo de meeste meenden, van vergiff; dat ons leger tot op 5 ueren naerbij Limmerick was, maer dat, soo men het niet en nam in 10 dagen, het niet te nemen soude wesen, van wegen de aenkomende regen.

Was met Poultney en noch twee dry Engelschen in een clooster van Augustiner monnicken.

12 *Woensd.* Marcheerden smergens vroegh van Enguien naer Guilenguien, 2½ ueren weeghs; logeerden daer in een adelijck nonnen-clooster, daervan de jonghste naer Aeth weghgesonden waeren.

Men seyde, dat de vijandt desen dagh niet gemarcheert was, en noch omtrent Nienhoven lagh.

Was los, regenachtigh weder.

Att savonts niet eñ gingh ten half 9 te bed.

Twee vañ nonnen quamen bij mij om een sauvegarde.

Was savonts bij de Coning.

13 *Dond.* Marcheerden van Guilenguien tot Irchon, wel

een half uer van Aeth. Reed met Poultney, en dronck een fles wijn met hem.

Seyde mij, dat sekerlijck geloofde dat King Charles had vergeven geweest door King James, omdat die sagh dat King Charles genootsaeckt soude werden de partij vañ Wigs te embrasseren eñ die vañ Franschen te abandonneren, eñ dat hij apparentelijck weder naer Schotland soude gemoeten hebben.

Aen 't riviertje van ......[1]) komende, stonden daer lang en wachten, de Con. oock daer komende eñ het leggen vañ bruggen aensiende. Top waerschoude ons, dat niet over souden gaen voor een gedeelte van het leger soude over wesen. Daerna raeckte bij de Graef van Hoorn en gingh met hem tot sijnent eten.

Te peerd gaende om naer̄ Con. quartier te rijden, verreckte de senuw van mijn lincker been, die twe kracken gaf.

Logeerde in een slecht kleyn huys, de Coningh mede niet wel geaccommodeert zijnde.

14 *Vrijd.* Savonts te voren was ordre gegeven, om sich tot de marsch gereedt te houden, maer daerop volghde niet.

Zuylesteyn seyde smergens tegen de Wilde, dat de Con. was uytgereden, om te sien of daer kans soude wesen, om aeñ vijandt te komen, maer dat sulx niet luckende, hij geloofde dat 's anderen daeghs soude vertrecken, 't welck nochthans niet volgde.

Bleven in 't campem[t] van daeghs te voren legghen.

De Coningh was vroegh uyt, om te recognosceren.

Was noch al vrij krepel aen mijn geforceerde been, maer gingh evenwel te voet tot aen de Con. quartier, al vrij wat verre van 't mijne af zijnde.

15 *Saterd.* De Con. was weder te 7 ueren of daeromtrent uyt, om te recognosceren.

---

1) Niet ingevuld.

Aeth is een redelijcke groote stadt met fray breede straten en seer goede huysen.

Saghen in̄ huysen en̄ in de vensters seer veele facoenlijcke en̄ wel gekleede vrouwen, daeronder etlijcke fraeye. De fortificatie rontsomme is gerevesteert en̄ opgemaeckt met die graeuwe steen, daer de meeste huysen daer te lande van gebouwt zijn. Op de punten van̄ bolwercken staen schilderhuysjes met een vergulde lelie boven op.

Mr de Fariaux commandeerde daer in dese tijdt.

Gingh desen avondt uyt het boerenhuys logeren in mijn tent, om dicht bij 't quartier van̄ Con. te wesen.

Bernickhuysen was savonts bij mij.

De Wilde seyde mij daeghs te voren, dat den Drost van Worcum, waervan hem de Con. de charge toegeseght hadde, gestorven was.

16 *Sond.* Bleven dien dagh noch still, en̄ doordien daer ordre was van de grove bagagie wegh te laten gaen, most mij snachts weder in dat leelijcke huysje behelpen. Snachts omtrent elff of half twaelff quam Sr Felix, daer soo even in slaep geraeckt was, voor mijn bedt, en seyde, dat ordre had om te seggen, dat de Con. binnen 2 of 3 ueren marcheren soude; dat geen wagens of carren souden mede gaen; dat een bast-peerd of twee konde medenemen, maer dat geloofde een te nemen best soude wesen. Als hem vraegde of wij naer Hollt souden gaen, seyde, dat niet te weten. Sliep daerop niet veel.

17 *Maend.* Stondt smergens ten 2 ueren op en packte met der haest mijn goedt tot de bast-peerden, en laetende Pieter en Niclaes, mijn stalknechts, daer bij; reed met de clercken naer de Con. huys door enge weechjes, die mij docht te voren niet gepasseert te hebben, en in een heel donckere nacht. Had Pieter belast hem te haesten met op-packen, en̄ met de bast-peerden te komen, en bij de Con. bast-peerden te blijven.

Een half uer te peerde sittende gewacht hebbende,

quam de Con. uyt, eñ reden soo in den doncker door enghe wegen, over greppelen en moeyelijcke passages, iñ drangh van volck en handtpeerden, de wegh op naer Enguien, waeromtrent men van hoochtens het camp van Luxemburg konde sien.

Wij hadden een convoy van omtrent 1000, soo peerden als dragonders.

Mijn peerd eenighsins hitzigh werdende onder den drangh, eñ aen 't springen raeckende, had bijkans daervan gevallen.

Dit vertreck schijnt dat men soo secreet gehouden hadde, omdat de vijandt daer geen kennis soude krijgen, eñ ons mogelijck komen op de marche attacqueren, zijnde niet als een beeckje tusschen beyden, daer men seyde dat hij brugghen over hadde.

Op de marche vraeghde aen Jan, of hij Pieter niet gesien hadde. Seyde, dat men hem geseght hadde, dat hij met mijn goedt volghde, en Bart van Geldermalsem seyde daernaer, dat meende hem gesien te hebben, maer bevondt dat hij achtergebleven was.

Omtrent ten 3 ueren naerm. quamen te Hall, daer wij met Kien en Fromin een seer slechte maeltijdt deden. Daer waeren twee seer fraye dochters in huys.

Aeten met der haest en reden naer Brussel, ick de meeste tijdt met Mylord Winchester, die op de wegh vondt. Was vuyl, leelijck weder.

De Con. att op een huys omtrent Hall, dat wij aeñ rechter handt lieten leggen. Op de wegh, niet verr van Brussel, vonden de Marquis de Gastanaga staen met 2 a 3 coetsen, wachtende de Con. in. Winchester sprack hem aen eñ hij thoonde met beleeft groeten, dat mij kende.

In de Imperatrice, te Brussel, konden geen logement krijgen, en raeckte terecht iñ Vier Emers. Daer waeren twee jonghe Princen van Hōburch (naer mij voorstaet) gelogeert. Vond daer van Hill, m^r Gray, Myl. Scarboroug en Geldermalsem.

De Coningh gingh slapen te Vilvoorden.

18 *Dinsd.* Dronck Choccolate, die een man daeromtrent bracht, en niet quaedt was. Kocht 2 ponden van hem en een potje, zijnde van all mijn goedt versteken.

Gingh daernae tot Mevr. de Gruyter, eñ reed met haer om naar wat gemaeckt lijnwaet te sien, dat niet en vonden.

Att noch iñ Vier Emers, eñ gingh daernae te vier ueren t'scheep in mijn legerschip, t'samen met m^r Gray eñ van Hill, slapende alle iñ roeff.

Sij gingen eens uyt aeñ 3 fonteynen, daer eenighe avontuer hadden met een meydt.

Talmde de gansche volgende nacht, werdende aen de sassen opgehouden.

19 *Woensd.* Quamen eerst tegens de middagh te Willebroeck. Gingen daer in 't jacht van van Hill, dat daer lagh, eñ quamen savonts iñ doncker voor Antwerpen. Van Hill en Gray gingen daer uyt iñ stadt, en ick weder in mijn schip, daer 's nachts in sliep, eñ leyden den ganschen nacht still, op het getijde moetende wachten, doordien de windt vlack noord-oost en contrarie zijnde, met seer koudt weder.

Van Hill vertelde van sekere fortune, die hij iñ Haegh gehadt hadde met eene m^rs Hope, iñ Raemstraet logerende, daer hij sijn best mede gedaen hadde, om King Charles bij haer te brenghen.

20 *Donderd.* Gingen smergens ten 6 ueren t'zeyl, de windt noch all contrarie blijvende. Mosten het tij stoppen voor het landt, eñ zeylden door de . . . . . [1]) voorbij Ter Tolen, eñ avanceerden de geheele nacht; noch al koudt weder.

21 *Vrijd.* De windt en koude waeren als daeghs te voren. Quamen smergens ten 4 of 5 ueren voor het Sas van Strijen. Sondt van daer mijn schip terstondt weder

1) Niet ingevuld.

naer Antwerpen, om mijn goedt af te halen, als komen soude uyt het leger.

Reed met een wagen naer Rotterdam en̄ voorts naer̄ Haegh, daer ten 2 ueren wel aenquam. Broer van St Annelt quam bij mij, broer van Zeelhem en̄ suster van Nieuwerkerck. Tien was in den Haegh met Keyser.

22 *Saterd.* De Wilde, hebbende de Raedpensionaris gesproken, seyde, dat hij hem geseght hadde dat de Franschen ons weder een krouw gegeven hadden. Hoorde daernae, dat sij onse arrieregarde geattacqueert hadden op de marche naer Leuse.

Broer Christiaen en̄ St Annelt waren weder bij mij en̄ nichje Gras.

Ten half vijven gingh met de schuyt naer Leyden, broer Christiaen te Hofwijck uyt gaende. Vondt daer Tien aen̄ schuyt, met wien noch tot sijnent ghing, en̄ van daer naer̄ Uytrechtse schuyt, daerinne terstont gingh leggen slaepen.

23 *Sond.* Quam omtrent half seven te Uytrecht, en ververschte mij wat in̄ Engel, bij de schuyten. Reed van daer met een waegen naer 't Loo. Att met de clercken te Voorthuysen, in de Nieuwe Herbergh, quam met den avondt op 't Loo voorz.

De Con. liet mij haelen, hoorende dat gekomen was, en̄ vraeghde naer̄ tijdingh van 't gevecht met de Franschen, die hem seyde soo verr die wiste. Vraegde oock naer mijn bagagie, die seyde in 't leger gebleven was.

24 *Maend.* De Con. gingh smergens uyt schieten, en att niet thuys.

Wandelde met Bergesteyn, die mij seyde de Borgemr Witsen te Amsterdam tijdinghe hadde van een Jesuit te Pequin, in China, dat die gansche groote stadt in de tijdt van een miserere door een aerdbevingh 't onderst boven geworpen was; dat de eerde met groote scheuren was open gegaen, en̄ daeruyt vier voortgekomen; dat alles

verbrandt eñ geruineert hadde; dat de Keyser, om sijn couragie te thoonen, des anderen daeghs door de heele stadt te peerde gereden was. Dat den eenen Moscovischen Czar Pieter een seer groot man was; dat sich selven onlanghs bij onsen Resident ....[1]) te gast genoodt hadde, op sijn Neerlandts gekleedt; dat de vrouwen van onse koopluyden daer mede hadde willen hebben; dat den Resid[t] voor dat festin een somm vañ Staet was toegeleght.

Was bij de Con., die naer den Haegh schreef, eñ seyde, dat van dese weeck niet naer Dieren soude gaen.

Seyde hem, dat St Annel[t] soude op 't Loo komen.

25 *Dynsd.* De Con. gingh te 9 ueren op de jacht.

Wandelde smergens met Bergestein eñ andere. At iñ Con. sael; daer was onder andere m[r] Despence, die te Aernhem woonde, sich van alle exploy geretireert hebbende. Men seyde, dat in disgratie was gekomen, doordien vañ partisans was geweest vañ oude Keurvorstinne.

Sprack de Marais, die weder gaen konde, eñ soo verr door de beul van Nimmegen gecureert was.

Tegen den avondt quam St Annel[t], Odijck eñ Ellemeten, den eersten vrij jichtigh wesende.

26 *Woensd.* De Con. was den heelen dagh uyt schieten.

Smergens waeren bij mij Bergesteyn, St Annel[t], Ellemeten, Odijck, Schuylenburg, Latmer.

De Wilde seyde, dat een brief vañ bode Arensteyn gekregen hadde, seggende, dat sijluyden den 22. snachts te Brussel aengekomen waeren met alle de meubelen (soo hij se noemde), eñ dat hij de Wilde's brief vañ 18[en] ontfangen hadde, eñ den 21[en] daerop geantwoordt (welcke antwoordt nochthans de Wilde niet ontfangen hadde), maer maeckte geen mentie van Pieter.

Wandelde smergens met Odijck, Despence etc. door alle de thuynen.

---

1) Niet ingevuld.

Att in̄ eetsael aen een kleyne tafel, daer Myl. Scarborough mede att.

27 *Donderd.* De Con. was niet op de jacht.

Smiddachs seyde mij de Wilde, dat sijn schoonsuster hem geschreven had van̄ 25 (maer moet den 26 geweest zijn), dat mijn peerden in̄ Haegh aengekomen waeren, en dat de boden te Brussel waeren, en̄ Pieter met haer.

Schreef aen mijn vrouw, dat mij het Berlijntje met 3 a 4 van mijn peerden daer voor soude senden naer Dieren.

Was voor̄ middagh langh bij de Con.

Vraegde hoe St Annelt de dingen van 't Loo al aenstonden.

Savonts ten 5 ueren teeckende.

Vraegde waer Mevrouw Boreel woonde, en als seyde dat voor de Con. vertreck naer 't leger, sij noch te Geervliet woonde, en dat Keyser, die haer dingen deed en̄ nu bij Tien was, het mij geseght hadde.

Vraegde al lacchende, wat voor dingen hij van haer dede etc.

De Con. hadde geseght tegen de Hr van Roosendael, die mij savonts besocht, dat saterdachs naer Dieren soude gaen.

Wandelde met St Annelt en Bergesteyn naermidd. in 't bosje achter de vijver.

Savonts ten 10 ueren, als al te bedde was, quam Odijck in mijn camer naer brieven uyt den Haegh vraghen.

28 *Vrijd.* De Con. was smergens op de jacht en vongh een hart. Savonts seyde men, dat hij 's anderen daeghs naer Dieren soude gaen.

Wandelde met St Annelt en̄ Bergestein in het bosje. Bergestein seyde, dat goede kennis gehadt hadde aen eene joff. Bitters, van Aernhem, zijnde joff. geweest bij de jegenwoordige vrouw van Opdam, en̄ dat hem eerst een briefje geschreven had, versoeckende hem te spreken.

Jan seyde mij, dat tusschen Brussel en̄ Mechelen Henr.

mijn koetsier, met Heymans vooruyt vañ trop rijdende, door Spaenschen gevoleert was. Mijn vrouw schreef mij daernaer, dat hem 30 gulden afgenomen hadden, die Pieter hem tot reysgeldt medegegeven hadde; dat die Spaenschen mijn andere knechts, die volgden, niet gedaen hadden; dat de boeren haer gevolght, maer niet gekregen hadden.

29 *Saterd.* De Con., uytgereden om een ree te jagen, vondt er geen, en daernae een hart gejaeght hebbende, vong het oock niet.

Kreegh een brief van mijn vrouw vañ 26, daerin seght, dat de palfreniers met mijn peerden dien dagh iñ Haegh gekomen waeren, eñ seyden, dat Pieter met all mijn goedt te Brussel gelaten hadden, daer hij soo lang wachten soude, tot het schip quam. Maer de Wilde had een brief uyt den Haegh van sijn suster of vrouw, vañ 28, dat de boden dien dagh daer soo aengekomen waeren, eñ dat Pieter daer oock bij was.

Was seer schoon weder, maer snachts had geregent. Mylordt Villers, Essex en Winchester vertrocken naer Engelant.

Mij wierd geseght, dat de jongen Isac de plaets van Clarck of the green clouth gekregen hadde, in plaets van m[r] Vivien, gestorven zijnde.

30 *Sond.* Was smergens bij de Con., laste mij naerm. weder te komen, gaf mij doe te doen, en daernae verlof om te vertrecken naer Dieren. Reed daer naer toe met Borselen in sijn berlijntje, tsamen met sijn broer en m[r] Compton.

Odijck was op mijn camer, naest deselve logerende; seyde, dat Keppel in faveur quam eñ Borselen iñ weegh soude loopen.

Vondt het huys van Dieren veel verandert eñ verbetert, met een fraeye trap etc.

Regende dien ganschen dagh.

Mijn goedt quam noch niet uyt den Haegh, sullende

mijn vr. goedtgevonden hebben de peerden een dagh te laeten rusten.

Wandelde met Odijck etc. iñ thuyn.

October.

1 *Maend.* De Con. was op de jacht. Deed savonts een brief voor hem toe, maer stelde het teeckenen uyt tot 's anderen daeghs.

Savonts ten half 9 quam Pieter met mijn goedt, eñ wat te voren een brief van mijn vrouw, vañ 29en.

St Annelt krepelder werdende, gingh naer̄ Haeg.

Naermidd. reed met Odijck, Lannoy eñ Randwijc naer Roosendael, daer den Heer vonden, eñ met der haest wat besagen. Van daer naer 't huys van Buillon, de veldmaerschalck Spaen toehoorende, eñ van daer tot Lannoy.

2 *Dynsd.* Was de Con. uyt schieten.

Wandelde met Odijck etc. voor in 't bosch.

Smergens was Myl. Scarborough, Odijck, Sayers etc. lang op mijn camer.

Siende het geldt over, dat in mijn schrijfkoffer was, vondt daerin het sackje niet met bij de 400 gl. aen goudt, dat meende op mijn vertreck uyt het leger daerin geleght te hebben, maer soude konnen wesen, dat met eenigh ander geldt in een ander gedaen hadde.

Odijck sat savonts tot over 12 op mijn camer.

Schrolde altijdt op des Marests, en seyde, dat hij en ick schier alleen nooyt geen recompens vañ Con. gehad hadden.

3 *Woensd.* Wandelde smergens met Odijck en Sluyter in het bosch.

Sluyter seyde, dat de vrouw vañ conchierge Ingenoul geen goedt ter werelt hadde. Dat men niet en wist of het juffertje, dat sij bij haer in huys hadde, haer nicht of wat het was. Dat haer grootmoeder te Aernhem publique-

lijck aen een pael geworght was, omdat een kindt, daer haer suster van iñ kraem gekomen was, verdaen hadde.

Smergens was de langhe Hoeuft bij mij, komende solliciteren om de plaets in het eerste lidt te Uytrecht, vacant doot doot vañ Hr van Maersbergen.

Seyde, dat de vrouw van Schadé seer medisant was, en selfs van haer kinderen eñ haer eygen selven mediseerde. Dat geseght hadde aen luy, die het hem weder geseght hadden, D . . . . . .[1]) heeft mij op die stoel gebruyt, eñ mijn dochter van Juchen oock daerop verkracht.

Seyde, dat de voorz. vrouw van Maersbergen een accident in haer keel en mondt hadde, dat de cancker of de pocken was, eñ dat een doctor haer geseght hadde, dat haer door quijlen most laten cureren. Dat Jor Pieter Ruysch, haer galant, oock naer sijn eynde trock, en een jicht in sijn maegh en ingewanden had.

4 *Donderd.* Wandelde met de Con. smergens, terwijl daer gevischt wierd in de vijver.

De Con. teeckende savonts veel dingen.

Naer dat savonts te bedde was, quam Portland aen mijn deur kloppen, eñ most ick een brief schrijven aen Dijckvelt, om de toekomende woensdagh iñ Haegh te wesen.

Mr Felton quam savonts op mijn camer.

Was daernaer noch een tijdtlang op Odijcks camer, die den ganschen dagh was uyt geweest, om Beeck en Groesveldt te besien.

De Coñ. was op geen jacht, en gaf de vrouw van Ginckel een visite.

5 *Vrijd.* De Con. gingh omtrent 11 ueren uyt schieten.

Om deselve tijdt reed met de twee Borselens, kleyne Sayer, mr Gray en Myl. Scarborroug naer Roosendael, daer den Heer ons smergens te gast doen nooden had. Aeten daer smiddachs seer wel, daer mede aen tafel we-

1) Niet ingevuld.

sende de vrouw van Heyde, vrouw van de Baron Heyde, broer van die, dewelcke met de vrouw van Roosendaels suster was getrouwt geweest. Sij met haer suster (die daer oock was) waeren dochters vañ Baron de Swerin, in dienst vañ Ceurvorst geweest zijnde. Was een fraeye, wel gemaeckte vrouw, behalven dat een weynichje camuse was.

Borselen in 't wederom komen seyde, dat nichje van der Does sekerl. affaires had met den ouden Burcht, eñ overal in commissie etc. met hem liep; dat sij seer vervallen was, en geweldigh slap vleesch had.

Scarborrough had savonts noch met de Con. gegeten, en in 't praten sich selfs elcke reys gecontradiceert, soo Sayers sanderen daeghs seyde.

6 *Saterd.* De Con. reed op de jacht, om savonts op het Loo te wesen. Vongh twee harten.

Ick reed in mijn cales met Heert daerhenen voorm., en quam daer omtr. half 3en, at met hem wat cottelettes, die ons Ulrich bestelde. Heert seyde, dat Lt Gñael Aylua een groot liefhebber van vrouwen geweest was. Dat de charge van Burchgraef van Nimmegen niet boven 1500 gl. sjaers weerdt was, en die van Ambtman van Maes en Wael, die de Hr van Randwijck heeft, niet boven 2500 gl.

7 *Sond.* Was smergens langh bij de Con., die sijne papieren oversagh, eñ gaf mij een grooten hoop om te schicken. Seyde, dat ick dat soude moeten doen dien dagh eñ den volgende, omdat dynsdachs soude moeten naer den Haegh gaen. Daer waeren veel brieven onder vañ Pr. v. Waldeck, vañ Pr. v. Baden, Ceurvorst van Beyeren etc. Was daer de meesten achtermiddagh mede besigh.

De Vice-Adml Almonde was hier dien eñ den voorgaenden dagh. Was vrij doof.

De langen Hoeuft quam savonts weder, solliciterende naer de plaets iñ Geeligeerden te Uytrecht.

8 *Maend.* Was naermidd. bij de Con., die mij vraegde of de papieren van daeghs te voren geschickt hadde, eñ

gaf ick hem deselve. Hij teeckende 't ghene daer was, en vraegde mij of sanderen daeghs vertrecken soude.

Van te voren wandelde een tijdt langh met hem iñ thuynen en bij de vijver, tot dat doncker was. Hij hadde nae mij gevraegt en sprack somtijts met mij.

9 *Dynsd.* Reed smergens ten 6 ueren met de langhe Hoeuft in mijn berlyne of bolderwagentje naer den Haegh, vonden aeñ schueren de sijne, en quamen ten een uyren te Uytrecht, daer ick att tot Carré, en huerde een berlyne met 3 peerden naeř Haegh, daer savonts ten een ueren eerst quam, hebbende mal à propos de wegh voorbij 't Schouw genomen. Tot Carré quam de vrouw van Oudeghein bij mij, hebbende doen spionneren. Seyde, dat haer dochter, onlanghs met de Muinck getrouwt, gestorven was van een raesende koorts, in Zeelandt. Was savonts vrij gefatigeert van 't rijden.

10 *Woensd.* Smerg. was van Bulderen bij mij, daer boecken van kocht; het dictionnaire van Furetiere, dat van Morery etc.

Mijn vrouw seyde, dat het jonghste nichje Bres de bruyt was met een Schepen en Thresorier van Middelburgh.

Naerm. was met mijn vrouw tot St Annel^t^ te vergeefs, daernae tot Stans Pergens, zijnde iñ Haegh komen wonen. Vondt haer seer dick en onfatsoenlijck geworden, maer Albertine, haer dochter, grooter en fraeyer als geweest was. Daernae gingh tot suster van Nieuwerkerck.

11 *Dond.* Was smerg. op 't Hoff, daer al het welcom heeten mij embarrasseerde.

Pieter seyde mij dat Niclaes, mijn gewesen palfrenier, doot was, eñ vañ loop, die door het hoonich eeten gekregen hadde, gestorven.

Smergens was nichje Gras heen en weder bij mij.

Smidd. liet joff. Barlicum naer mij vragen, maer excuseerde haer.

Mijn vrouw seyde mij, dat Ellemeten met die groote

joff. Haga huys hiel; dat hij sekere weduwe van eenen Hr Nauta met kindt gemaeckt hadde, en om van 't kindt ontslagen te wesen, hij een gerefugieerde gepersuadeert hadde, om het op sijne reckeningh te laten setten, mits hem sijn pensioen betalende; dat die vrouw hem het kindt had willen opsweren eñ hem in rechten betrecken; dat sij in de Casuarisstraet woonde; dat Heinsius dat werck gedivulgeert hadde.

12 *Vrijd.* Was met mijn vrouw tot Stans Pergens, daer Nieuwenrode met sijn vrouw gekomen was.

Smergens was joff. Barlecum bij mij, en daernaer j. Gras.

Was des middachs op het Hoff.

Mevrouw Schadé, van Uytrecht, hadde naer mij wesen vragen, eñ haer logement aen mijn knecht geseght.

13 *Saterd.* Had smiddachs te gast Myl. Sidney, Myl. Scarborough, mr Gray, van Hill, de Hr van Dijckvelt, St Annelandt eñ Bergesteyn. Sayers en Geldermalsem mosten met de Con. op de jacht gaen. Droncken eenighe groote santés, sonder dat ick daer sonderling af wist, eñ gingh daernaer noch tot Stans.

Sidney seyde, dat een vañ eerste dingen, die hij, in Engelt komende, soude doen, soude wesen dat mij te gast soude nooden.

14 *Sond.* Was langh bij de Con., die mij papieren gaff, preparatie om te vertrecken. Hij vraegde of ick gasten gehadt hadde, en wie sij geweest hadden, eñ of sij niet droncken geweest waeren. Ick seyde: neen, maer dat men iets begon te sien aen Myl. Sidney. Hij antwoorde: jae, die wilder wel aen.

Naermidd. teeckende nieuwe boecken aen in mijn catalogue.

Tegen den avondt quam neef Oort met sijn vrouw afscheyd nemen, vertreckende naer Jan Pergens buyten-plaets.

15 *Maend.* Smergens had veel luyden, mij komende spreken.

Broer Christiaen quam van Hofwijck en att bij mij.

Reuylde een meer tegen een van mijne leger-peerden, toegevende .. pond groot.

Smergens quam Myl. Villers mij spreken van sijn knechts pardon, had met hem m[r] Felton eñ Butler.

Smergens was Slydrecht oock bij mij.

De Con. hadde geseght dat met de eerste windt over wilde.

Smergens was oock de vrouw van Piershill bij mij, recommand[de] haer soon, de Luyt[t]. Had een dochter bij haer, die der al wat ouwelijck uytsagh, en waeren beyde slecht iñ kleeren. Lamenteerde seer over haer ongelegentheit. Oock was d[r] Burch bij mij.

Savonts gingh tot Mevrouw Schadé. Haer soon Jasper haelde mij in aeñ deur, wesende al vrij droncken. Vondt Jet de Willem daer.

Jasper en sijn moeder, — naer een weynigh praet van de vrouw van Maersbergen, en hoe sij en haer kinderen haer man plachten uyt te maecken, hem niet als geck etc. noemende, — vielen op het chapitre vañ Heer van Dijckveldt, en van sijne dominatie iñ Provincie, eñ insupportabele hauteurs (soo sij se noemden) gevende malkanderen geen tijdt om te spreken uyt grooten ijver, komende dit wonderlijck voor aen die wist hoe goede vrinden sijluyden geweest waeren. Sij seyde, dat hij alle de luyden nu persecuteerde, die van de Con. vrinden geweest waeren, doe hij van sijne vijanden was.

Van te voren was neef Eeck bij mij geweest, vertellende veel van de impertinente manieren van doen van de Willem tegens sijne suster, die hij seyde dat iñ hell branden soude, omdat soo een testament onder haer susters gemaeckt hadden, sonder hem daerin gedeurende haer leven part te geven.

16 *Dynsd.* Smergens was de vrouw van Hees en Leende bij mij, recommanderende haer soon tot de vacante comp[e] van Ripperda van Vorden, daer hij cornet van was.

De tijdinghe quam, dat de Heer van Amerongen in Denemarcken gestorven was, eñ doot in sijn bedt gevonden, als men meende dat hij ley en sliep, hoewel nochthans als 9 a 10 dagen hem qualijck gevoelt hadde.

Was savonts op het Hoff, eñ wachte van half 7en tot half 10en, sonder dat de Con. mij deed roepen.

17 *Woensd.* Smergens was de Hr van Slangenburg bij mij; seyde mij, dat dese morgen de tijdinge gekomen was, dat de Hr v. Ginckel, over de Shanon gegaen zijnde, Sarsfield geslagen hadde eñ gepousseert tot op de contrescarp van Limmerick, eñ dat daerop die vañ stadt een witte vaen hadden uytgesteken, en capitulatie versocht; dat Sarsfield en Wanchup als ostagiers uyt de stadt waeren gekomen, en de Prins van Hessen-Darmstadt en 's Gravemoer in die qualiteit daerin gegaen, soo dat ontwijffel. nu al lang soude over wesen.

Ten half eenen reed met mijn vrouw naer broer Christiaen, te Hofwijck, daer wij aten met br. v. St Annelant, suster, nichje haer dochter, Sanne van Oyen eñ Slydrecht, eñ wandelden naermiddagh iñ Voorburgsche kermis, daer de langhe joff. Haga met joff. van der Werven vonden. Had al den tijdt, die wij thuys geweest waeren uyt het leger, schoon, droogh en warm weder geweest, meer dan men bij menschen gedencken gesien hadde.

18 *Donderd.* Wierd smergens van 't volck overloopen.

Was savonts bij de Con., die mij een deel papieren gaf en eenighe brieven belaste.

19 *Vrijd.* Was naerm. nae Tet vragen, maer was niet thuys.

Mijn vr. seyde mij savonts, dat er een medisance te Zoest was van Jacoba en joff. Splinter, van dat men tot Jacoba ergens in een hoeck een gaudemichi van was gevonden soude hebben, haer beyde hebbende gedient, en dat Jacoba daerom qualijck daer verschijnen dorst.

Was savonts bij St Annelant, en praete met hem op sijn comptoir.

Schreef aen mrs Broeders in Pailmail, dat ons soude camers ledigh houden.

20 *Saterd.* Broer Christiaen att bij mij, naer dat met hem hadde uytgeweest tot Moetjes en van Bulderen en Geselle, om boecken te koopen.

De Con. deed mij haelen soo aen tafel sat. Praete van nichje van St Annelandt, en vraegde of sij niet trouwen soude etc. Seyde van haer froideurs, en daernae beter acceuil aen Sommelsdijck, die de Con. seyde, dat een seer goedt slagh van een man was; maer geloofde oock dat het goedt vrij belemmert en beswaert was.

Was smergens met br. Christiaen tot St Annelt, om de caerten van Joliveau te sien, die hij hadde.

21 *Sond.* Smerg. bracht mij de Wilde 697 gl., van de weeck ingekomen.

Smidd. seyde mij Jan, dat hij, van mij gaende, de koortse gekregen had.

Was smerg. langh besigh om mijn papier coffertje te schicken.

Naerm. was Groelaert van Maestricht mij besoecken.

Savonts was op 't Hoff.

Sidney liet mij te gast nooden tegen sanderen daeghs smidd.

22 *Maend.* Was smergens uyt, om 't gereetschap tot een glas van 120 voet voor Royal Society te laeten maecken.

Att smidd. tot Sidney, daer noch waeren Heeckeren, Schuylenburg, Berghestein, Sr Clouseley Shovel (die smergens oock bij mij geweest was), Myl. Essex en Myl. Winchester.

Smerg. kreegh een brief van Adriaentje van Zurck, dat de Hr v. Bergen, sijn broer, van stuypen gestorven was.

Op 't Hoff hoorde, dat Voorst de voorgaende nacht een dangereuse loop en colicq gehadt hadde, hebbende 80 mael stoelgang gehadt.

Savonts waeren tot mijnent nicht Sevenaer eñ hare dochter, daernae nicht de la Ferté eñ de haere, joff. Beeckman, Mevrouw Runnickhuysen, joff. Ardes.

De Con. was iñ Raedt van State.

23 *Dynsd.* De Con. deed mij halen over 8^{en}, als noch te bedde lagh. Gaff mij een brief toe te doen en te bestellen aeñ Smettaw, vooř Keurvorst van Brandenburg.

Vraeghde mij, of mijn vrouw geresolv^{t} hadde mede te gaen naer Engel^{t}, en of Tien oock mede gingh.

Gingh daernae op de jacht.

Smiddachs att broer Christiaen bij mij. Voor den eten waeren uyt tot van der Burch etc.

Naermiddagh was de Heer van Bergesteyn bij mij, en vóór hem de vrouw van Oudegheyn, talmende over haer quade affairen eñ armoede. Seyde, dat aen haer swaeger Casembroot niet met allen hadde, eñ hij te grooten praeter was.

Slydrecht liet ons te gast nooden tegen 's anderen daeghs.

De windt bleef altoos westelijck zeder onse komst van 't Loo, en het weder seer sacht.

24 *Woensd.* Was smergens met br. Christiaen tot van der Burgh, om verrekijckergereetschap tot het glas, dat aeñ Royall Society wilde geven. Hij seyde, dat sijn oudtste broer het bewint van de clocken te Amsterdam gekregen had.

Gingen daernaer tot St Annel^{t} en praeten bij suster op haer camer. Sij seyde, dat Mevrouw Putman Cornelia Note in huyr in haer dienst genomen had, haer kleeren en 300 gl. sjaers met de cost gaff.

Savonts was op 't Hoff, maer niet bij de Con.

25 *Donderd.* Naermiddagh was met broer Christiaen en Amelisweerdt, die bij gevall ontmoeteden, tot n. Constantia de Willem. Daer quam mijn vrouw en n. Henr. Zuerius met sijn vrouw eñ jonghste dochter.

Sijn vrouw klaegde al krijtende aen mijn vrouw de moeyelijckheit, die met haer man hadde, over het werck van Madronnet, die haer oudtste dochter gehadt hadde. Seyde oock tot den Thresorier Burcht gegeten te hebben, en dat die aen tafel soo een overval van flauwte etc. gehadt hadde, dat hij meende dat stierf, maer wat eau de Hongrie genomen hebbende, bequam weder.

Was savonts op 't Hoff.

26 *Vrijd.* Smerg. was de windt goedt ten 6 ueren, maer ten half 9en, naer een mist, weder quaedt.

Voormidd. waeren broer en suster van St Annelt bij mij, eñ te voren suster v. Nieuwerkerck, die seyde, dat Ruytenburg noch al wurmde om sijn dochters huwelijck met Reinier te maken; dat hij voor sijn dochter en hem beyde brieven van engagement geschreven hadde, die sijluyden dan gecopieert hadden, hij de minuten scheurende.

Savonts was op 't Hoff en teeckende 4 a 5 dingen, de rest uytstellende.

Broer Chr. was smidd. en den meesten dagh tot mijnent. Savonts had mijn vrouw geselschap: Mevr. Ellemeten, Mevr. Runnickhuysen etc.

27 *Saterd.* Smergens was de windt zuydoost. De Con. sondt om mij, maer eer bij hem was, was al weder zuydwest, daer hij moeyelijck over was. Teeckende de dingen die daer te teeckenen waeren, maer niet de capers commissien, daer seer om geloopen wierd. Reed ten half 11en naer Rhijnenburg, te Naeldwijc, om daer te eten, en sprack onseker of weder thuys soude komen ofte niet; soude een post senden tot ordre vañ keucken, doch quam wederom.

Ick resolveerde naermidd. naer boord te gaen, konnende, als de windt soude goedt werden, soo ras niet naer boord komen als hij.

Smergens was H. Zuerius met sijn soon, die gepromoveert was, bij mij.

Nam de Schouten bij nacht van der Goes en . . . . .[1]) den eedt af.

De Con. belaste mij vervolgens noch iets te doen, en seyde dat daernaer vertrecken konde, maer de tijdt mij te seer presserende, deed het niet.

De Con. soude 's nachts ten 3 ueren vertrecken. Vertrock ten 10 ueren smerg. in een Adm[ts] jachtje met de Secretaris Sas, en vonden te Maeslandt-sluys een grooter van selve Sas, daermede wij aen boordt voeren van 't schip den Briel, daer in 't jaer 1688 mede naer Engelandt gevaeren was. Daer was commandeur op eenen Wieligh, een slechten quant. Wat naer ons quamen daerdoor oock op de Griffier Schuylenburg en de Pensionaris Hop, gaende voor Envoyé met de Con.

27 *Sond.* Smergens ten 7 ueren quam de Con. t'scheep in Mary.

De windt was noch zuydoost, en seer schoon weder met kleyne koelte. Evenwel was ick eenighsins sieck, maer gaff niet over, doch att bijnaer niets.

In de naermiddagh sagh men van ons schip een koopvaerdij-man sincken, met seyldoeck en pannen geladen. Had een leck gekregen, dat men niet konde vinden. All het volck wierdt gesalveert.

29 *Maend.* Ten 7 ueren waeren voor 't landt, en hoorden schieten, de Con. te Mary-gate aen landt gaende.

Weder en windt als voren, maer seer still.

De Command[r] savonts te voren tijdt verloren hebbende met naer het sinckende schip te sien, quamen dien avondt niet verder als Mary-gate, daer anckerden om het tij.

Mijn sieckte was heel over.

Joff. Keyser en een van haer dochters waeren mede op het schip, en men seyde dat de dochter met eenen Clant,

---

1) Niet ingevuld.

soon van een Oostindievaerder, die in 't huys van Caron in̄ Wagestraet woonde, in een kooi geslapen hadde.

Mary-gate geleeck al een redelijck goedt plaetsje te wesen.

30 *Dynsd.* Quamen savonts ten 8 ueren in̄ Hope, 2 ueren van Gravesand, ten ancker, zijnde het den heelen dagh loof-still geweest.

Hop voer met de chaloup smergens ten 10 van boord naer Londen, daer hij savonts quam.

31 *Woensd.* Quamen smerg. ten 8 ueren voor Gravesand, gaende van Vliet en Hulst naer land, en̄ huerden een kleyne werry naer Londen voor 40 schell., daermede savonts ten 9 ueren aen Hungerford-stairs landeden, en gingen logeren tot een tinnegieter in̄ Pelmail, genaemt Hancock, voor 45 schell. sweex.

Aten met Schuylenburgh en̄ van Vliet tot le Begue.

November.

1 *Donderd.* Schuylenburg att smiddachs tot mijnent.

Had eenighe pijn boven mijn rechter heupe; voelde die self als van buyten op het vlees duwde, maer gingh haest weder over, maer bleef seer verkout zedert ons vertreck uyt Hollandt.

Tegen den avondt quam eerst m^r Manley van wegen 't costume-huys, om onse bagage te visiteren, die in̄ galerije onder mijn quartier gebracht was, en̄ den ganschen tijdt van een opsiender bewaert wierd. Hij tracteerde mij seer civielijck, en̄ roeyde niets om. Joff. Keyser hadden sij naeuw gevisiteert, en̄ self een sack, daer eenighe provisie in hadde, 't buytenste binnen gekeert.

2 *Vrijd.* Smergens quam de H^r van̄ Lier mij welkom heeten, en̄ reed met hem naer Whitehall.

De Con. de trap opkomende, belaste mij naer de middach te Kinsinghton te komen, gelijck dede.

De Con. teeckende niet voor savonts ten 7 ueren.

Praete met Sr Rowland Guine, die mij seyde dat men iets op de harangue, die de Con. in 't Parlament gedaen hadde, te seggen gehadt hadde, als of niet obligeant genoegh geweest waere; dat er groote dissensien waeren tusschen Myl. Carmarden eñ Myl. Nottingham.

Myl. Nottingham eñ Melvill heeten mij vrindelijck welkom.

Sprack d[r] Stanley mede te Kinsinghton.

De Con. vraeghde mij, hoe soo lang onderwegen geweest waren, en of mijn vrouw niet sieck geweest was.

3 *Saterd.* Was smergens op Whitehall om mijne papieren te schicken.

Boision interrumpeerde mij, maer most wech, een acces vañ quartein krijgende.

Daernae quam Sr Gabr. Silvius. Seyde, dat m[rs] Frankline stondt om te trouwen met eenen m[r] May; dat een lichtmis was eñ geen groote partij voor haer.

Dede mijn ingeleyde cabinet op Whitehall opsteken, hebbende de sleutel daervan, soo meen, iñ Haegh gelaten.

4 *Sond.* Was smergens noch op Whitehall, om mijn dingen te schicken. Des naemiddaghs mede.

Bij mijn vrouw hadden vele visiten geweest: nicht van Dorp, Mevr. Danckelman, de vr. van 's Gravemoer, Mevr. Creitsmar etc.

15 *Maend.* Smergens waeren Sylvius eñ Boision bij mij, Sylvius als ord[s] swaerhoofdigh wesende, en meenende dat het Parlament Myl. Nottingham en Carmarden souden attacqueren, eñ haer consenten van geldt aen die saeck vastmaecken.

Seyde, dat m[rs] Gerson seer kranck was, eñ dat men iñ chappel dien morgen voor haer, als soo zijnde, gebeden hadde.

Naermiddagh was op Whitehall, om mijn goedt te schicken.

6 *Dynsd.* Naermidd. was te Kinsington. De Con., heb-

bende te Londen gegeten, quam eerst ten 7 ueren. Laste mij sanderen daeghs te 9 ueren smerg. weder te komen.

Was naer joff. Golstein vragen, die met de Coningin te Londen was.

Praete met Will. Killegrew, die seyde, dat met sijn vrouw tot m[rs] Row logeerde; dat m[rs] Pommel daer lang van daen geweest was en vertrocken sonder haer camerhuer te betalen; dat sij een seer gemeene hoer geworden was, maer nu weder bij haer man was, die haer schier sonder hemdt thuys gekomen was; dat m[rs] Row geseght wierd met een Camerling van Myl. Torringhton getrouwt te wesen.

7 *Woensd.* Was smerg., volgens ordre van daeghs te voren, te Kinsinghton. De Con. depescheerde doe eerst sijne brieven naer Hollandt, hebbende de post van dynsdagh doen ophouden. Gaf mij een deel papieren om te rangeren, brieven vañ Pr. van Waldeck etc.

Naermiddagh was met mijn vrouw op beyde de beursen.

8 *Donderd.* Smergens was Boision bij mij, die te gast noode.

Was smerg. op Whitehall, om de voorz. papieren vañ Con. te schicken.

Boision seyde, gehoort te hebben dat den Engelschen Envoyé aeñ Porta schielijck gestorven was, eñ den onsen oock, eñ dat men meende dat Frans werck was.

Was de Lord Majors dach, maer de Con. ging niet op het festijn.

Silvius was bij mij op Whitehall.

9 *Vrijd.* Smerg. was op Whitehall om de Con. papieren te schicken.

Joff. Keyser quam mij daer quellen over haer saeck.

Naermidd. was te Kinsinghton. Sprack de Con. over 7[en] en gaf mij een brief te schrijven aeñ Secretaris Slingelandt, waervan ick het leste niet wel onthouden had, en most de brief, als binnen gebracht wierd om te teeckenen, verandert en verschreven worden, dat mij speet.

Was eerst bij joff. Golstein, daer joff. Vijgh vondt. Stanley quam daer oock en Montigny. Sij seyden, dat m^rs^ Gerson noch seer sieck was en fits hadde. Dat m^rs^ Francline ging trouwen met May, daer sij te voren al groote familiariteit mede gehadt hadde, hebbende sij malkanderen al langh altoos wife en husband, mij deare etc. genoemt. Dat sij daegs te voren wel een paer ueren bij de Coningin geweest was, die haer over die manieren van doen bekeven hadde.

10 *Saterd.* Was smergens op Whitehall, noch al om de voorz. papieren te schicken.

Naermidd. was niet uyt en sat bij mijn vrouw, daer Mevr. Creitsmar en nicht Becker quamen spelen; oock Mevr. Soutelandt. Hop quam daer oock, maer most naer Kinsinghton. Mevr. Soutelandt had een leelijcke dochter van 19 jaer bij haer.

11 *Sond.* Was smergens op Whitehall, om mijn eygene papieren wat te schicken. Was seer koudt.

Naermidd. was tegen den avondt weder op Whitehall, mijn vrouw gaende naer nicht Beckers.

Had pijn aeñ slincker zijde van mijn neus, en was noch all met verkoutheit eñ hoest gequelt.

12 *Maend.* Smergens was Boision bij mij, en gingh met hem eenige order stellen in mijn stal, en van daer tot de quaker m^r^ Thomson, daer 24 bottles clairet en 4 witte wijn kocht, tegen 16 pence het stuck. Boision at bij mij.

Over tafel liet Myl. Portland mij versoecken met hem te gaen iñ stadt, om schilderijen te sien. Gingh bij hem te Whitehall, en vondt hem aen sijn tafel sitten met Myl. Rochester, Myl. Norfolke en Myl. Scarborough. Reed daernae met Myl. Portland naer eenen Sr Francis Childe, naer Goldsmits-Hall, daer de schilderijen waeren, zijnde geconfisqueert van Myl. Melfort, eñ aen Portland door de Con. geschoncken, soo hij mij selfs seyde. Germain quam bij de voorz. Hall oock bij ons. In de collectie was

niet veel bysonders. Het beste een kleyn stuckje van Bassano.

Savonts gingh noch schicken op Whitehall.

Childe seyde tegen Portland: „that the Parliam^t will doe your businesse" (meenende van 't geldt), en hij antwoorde hem: „I thinke they will not doe the King's but their owne businesse."

13 *Dynsd.* De Con., mij ontboden hebbende, gingh smerg. ten half negenen naer Kinsinghton, de Con. noch geen volck binnen latende als quam.

Ten half elven gaff mij brieven aen Pr. v. Waldeck, aen de Pr. v. Vaudemont, en aen de R. P. Heynsius te bestellen.

Ick reed tegen de midd. naer huys en quam naerm. weder te Kinsinghton, en liet de Con. een brief aen Hertogh v. Holstein, in Spaenschen dienst zijnde, teeckenen, met noch 't een en 't ander.

De Con. vraeghde mij naer de schilderijen van Myl. Melford, daervan hem de waerdije seyde. Hij meende dat de Lord eenige goede dingen van van Dijck gehad hadde. Hij hoeste geweldigh dewijl ick savonts bij hem was.

14 *Woensd.* Was smerg. op Whitehall, om een slootje aen mijn ingeleyde cabinet te doen vermaecken.

Huerde een calesch, dewijle de mijne most verschildert en gerepareert worden.

Naermidd. was met mijn vrouw in een winckel in Commingarden, en daernae tot nicht Beckers, daer eenen m^r Mackenny quam, en hielen ons ten eten. Vernatti niet thuys komende, hoewel wij daer tot een ueren in nacht bleven, konnende geen koets krijgen, omdat des Con. geboorte-dagh was.

Mevr. Vernatti en nicht Becker spraken seer vrij van een dame van haer kennis.

15 *Donderd.* Was smerg. op Whitehall.

Naermiddagh was Mevr. Creitsmar en nichje Becker bij mijn vrouw spelen.

Gingh niet uyt om 't geraes op̄ straeten, wesende het den dagh van̄ Gunpowder-Treason.

16 *Vrijd.* Was smergens te Kinsinghton, ontboden zijnde; gingh naer huys eten.

Danckelman seyde mij, dat men hoopte op goede tijdinghe uyt Yrlandt, en sprack al of men de Fransche oorloghschepen, die gekomen waeren om Limmerick te secoureren, in̄ Shannon beset soude hebben, zijnde 16 in getall.

Savonts te voren vertelde mij mijn vrouw van het kluchtigh leven van Vernatti, die ords savonts niet voor een of twee ueren thuys quam, sonder dat men konde weten waer hij liep; dat sijn vrouw hem dat nooyt en dorst vragen, uyt vrees van qualijck bejegent te werden; dat hij sijn vrouws goedt meest hadde opgemaeckt; dat sijn vrouw geseght hadde, dat sij, siende dat hij van haer geen werck meer maeckte, haer affectie van hem oock afgetrocken hadde.

In 't wederomkomen van Kinsinghton quamen ons 25 of 30 koetsen tegen, daerin luyden met bonte rocken saten. Waeren luyden van 't Parlamt. Gingh thuys eten.

Reed savonts ten vijff ueren weder naer Kinsington, en̄ hielp mij de Con. terstont voort. Teeckende oock 50 commissien voor capers. It. orders voor Capn van Wappelen en de Commandn van Wieligh, om met haere convoyen in̄ rivier van Londen te blijven tot naeder ordre, op de tijdingh van dat Jan Bart met 16 Fransche oorloghschepen in zee was.

17 *Saterd.* Was smergens uyt om sack tot mr Biby in Henshowstreet te koopen, en̄ quam niet voor half twee tot de Hr Hop, die mij genoodt hadde. Daer aten noch mr Tourton sijn koopman, de Commis van der Esck en̄ de Griffr Schuylenburg, die vroegh wegh most, hebbende te rekenen met de Coningin.

Brieven uyt den Haegh of daerover gekomen seyden, dat de geallieerden de belegeringe van Susa verlaten had-

den; dat de Franschen haer in 't aftrecken geattacqueert hadden, maer vigoureuselijck gerepousseert waeren.

Hop seyde, dat een Fransche boeckverkooper eenige tijdt infame pasquillen tegen de Con. gedissemineert hebbende, te Amsterdam was vastgeset, en lichtelijck qualijck getracteert soude werden.

De Con. op gisteren vraeghde mij, of mijn vrouw op het bal geweest was. Ick seyde: neen, eñ dat sommighe, die daer geweest waeren, soo getractt waeren, dat sij daer geen berouw van gehadt had. Hem vertellende hoe de beef-eaters de vrouw vañ Lier met den arm uyt de camer geruckt hadden, en sij haer top-knot een reys of twee was quijt geweest; daer hij suer om sagh eñ seyde, dat sij iemant had hooren bij haer te nemen, die haer inbrenghen konde.

18 *Sond.* Was smergens niet uyt. Naermidd. gingh op Whitehall, om mijn boecken te schicken eñ op te schrijven.

Ten sess ueren gingh naer huys, mijn vr. gesonden hebbende, eñ vondt daer de vrouw vañ Lier met haer dochter en Ide van Dorp; bleven tot 8 ueren toe.

19 *Maend.* Smergens quam l'Eremitage mij hoetelen, daernae oock Boision. Noode die tegen smiddachs en gingh doen op Whitehall.

Naer den eten quam Sylvius en Schuylenburgh.

Sylvius en Boision speelden a l'hombre met mijn vrouw, en ick gingh noch op Whitehall.

20 *Dynsd.* Smerg. was op Whitehall.

Naermiddagh gingh met mijn vrouw naer Kinsinghton, daer sij joff. Golstein meende te besoecken, maer was nae Londen.

Sij gingh tot joff. Brienne besoecken, en vondt haer, van boven komende, weder in mijn camer.

De Con. teeckende en hoeste seer.

Had in Bedchamber eenighe praet met ...... [1]), soo

1) Niet ingevuld.

mij geseght wierd nu Secretaris van Schothland, Myl. Melvill het nu niet meer zijnde. Had langh in Vriesl[t] en te Groeningen gewoont, en̄ scheen kennis van onse saecken te hebben.

Daernae praete met Puisar, die mij seyde dat die May, die m[rs] Franckline getrouwt hadde, een lichtmis en̄ quaedt slagh van een man was; dat hij een jaer geleeden pis que pendre van haer geseght hadde, en̄ onder anderen haer hoer van Steenbock genoemt hadde.

Mijn papieren savonts aen de Wilde gevende, vondt in mijn sack een brief van̄ Con. aen de Raedtpensionaris Heinsius, die vermeene de voorgaende vrijd. vergeten te hebben te geven, dat mij seer speet.

21 *Woensd.* Smerg. opgestaen zijnde, begonde men te seggen van een brandt, die in 't Hoff te Kinsinghton geweest was.

Gingh smerg. op Whitehall.

Naermidd. reed naer Kinsinghton, en sagh dat de geheele galerij, als men de plaets inkomt, aen rechter handt staende, met de gebouwen, daertoe hoorende, afgebrandt was. Den brandt was ontstaan in een camer, omtrent het midden daervan komende, en bewoont door een vrouw, die seyde daerin 4 a 5 daeghen te voren al niet geslapen te hebben. All het goedt was al uyt het huys wegh geweest en de behangsels afgehangen, die men nu besigh was weder op te hangen. Den brandt was gesteuyt voor aen bij de groote trap.

Mijn camer waeren de deuren opgesmeten en sommige daervan gestolen.

Een pack met de papieren, die onlangs voor̄ Con. gerangeert hadde, was mede wegh, en̄ soo sij seyden, uyt de venster geworpen geweest. Twee boden, die de Wilde daerom gesonden hadde, vonden het weder in handen van een sekeren hoere-weerdt in het dorp.

Was tot joff. Golstein, maer was bij joff. Vijgh.

22 *Donderd.* Om het over- en wederloopen van Whitehall naer mijn logem[t] in̄ Pelmail niet langer subject te zijn, liet met mijn coets mijn goedt uyt mijn cabinet nae 't selve logement smergens overbrengen, nemende voor mijn comptoir een camer op de derde verdiepinge.

Naermidd. reed met mijn vrouw in̄ Strand tot een cabinetwercker, en kocht daer een ding met laden, om mijn eygen goedt en papieren in te leggen, voor drie pond 10 schell. Gingen daernae tot de vrouw van 's Gravemoer, daer nicht Becker en nicht van Dorp oock quamen.

De vrouw v. 's Gravemoer had versocht mij te spreken, en was om te weten of de dimissie van Cap[n] Pieterson al gedepescheert was. Sij praete van dat quitteren al uyt en in.

23 *Vrijd.* Smerg. schickte mijn overgebrachte goedt, en̄ kreegh de chest with drawers, daeghs te voren gekocht, thuys.

Mijn vrouw seyde mij, dat Mevr. van Dorp haer geseght hadde, dat Mevr. Hop een haelover van een wijff was, en daer de man veel van lijden most.

Naerm. was te Kinsinghton en sagh de Con., die mij ten eersten seyde: zedert dat je hier laetst geweest hebt, is er een groot ongeluck geschiet, en̄ begon van̄ brandt te spreken. Seyde, dat ten eersten naer sijn cabinet toe geloopen was, om naer̄ schilderijen te sien; dat gevreest hadde die in 't afrucken gequetst geweest souden hebben, maer geconserveert waeren; dat hij groote lust hadde om de collectie van̄ Coninginne Christina van Zweden te koopen, die te Roomen noch te krijgen was, maer dat men daer een bequaem man most naer toesenden, daertoe ick iets in passant seyde in faveur van Sonnius.

Seyde de Con. dat de papieren, die hij mij hadde gegeven om te rangeren, gesalveert waeren, en̄ gevonden in een hoerhuys te Kinsington.

24 *Saterd.* Was smergens niet uyt en besigh met schicken op mijn nieuwe camer.

Naermidd. was wat op Whitehall.

25 *Sond.* Was smergens niet uyt.

26 *Maend.* De Wilde thoonde mij een brief van sijn vrouws suster, joff. Spoor, gekomen met de post vañ voorgaende vrijdach, daerin schrijft: „de jongen Heer van Zuylichem is heel niet wel, en heeft verscheyde reysen de koorts gehadt." Dit seyde aen mijn vrouw, die het seer ontstelde, vreesende of het niet wel mochten pockjes wesen, in dese tijdt seer regnerende, gelijck de Heer van Sommerdijck eñ de fraeye joff. Hop daer oock aen lagen.

Smergens was Mevr. van der Albe bij mij, sullende weder request aeñ Con. presenteren, om 't onderhoudt van haer man te hebben.

Savonts speelde Mevr. Creitsmar̄ en nicht Becker bij mijn vrouw, eñ de vr. vañ Lier met haer dochter waeren daer oock.

27 *Dynsd.* Wierd smergens gehaeld om bij de Con. te komen, maer kreegh voor den eten geen audientie.

Smiddachs att met Sayer, daer Myl. Barklay eñ Myl. Drumblandrick, een Cap^{n} vañ Garde, eñ noch een of twee mede waeren. Most langh in de Con. quartier sitten, omdat mijn camer sonder deuren eñ vensters was. Schreef dry brieven voor̄ Con., iñ camer van Verrijt, bediende van Myl. Poortland. Onder die brieven was er een aen Schonenberg, in Spaignen, antwoord op eene van hem in cijffer, waerin seght, in sekerheit geinformeert te zijn, dat Gastanaga aen het Hoff te Romen dede gelooven, dat de Con. van Eng^{t} nergens op uyt was, als om de Catholique Religie te mineren, eñ de Spaensche Nederlanden in te slocken. De Con. last hem hierop alle devoiren aen te wenden, om Gastanaga te doen rappelleren, eñ hem te doen straffen over de injurie, die hij de Con. door sulcke rapporten was aendoende.

25 *Woensd.* Was smergens niet uyt en besigh met mijne brieven van 2 voorleden jaeren te schicken.

Naermidd. quam Boision, daermede gingh tot nicht van Dorp, alwaer sij speelden met de kaert. De H^r en vrouw vañ Lier waeren daer oock.

29 *Donderd.* Sliepen heel laet, ick 's nachts lang wacker gelegen hebbende.

Marsilly was bij mij eñ de boeckverkooper Harding.

Naermidd. was niet uyt. Joff. Golstein eñ Vijgh eñ Mevr. Plot waeren tot onsent.

Op Hop sijn minute dede ordres schrijven, om de convoyen naer de Maes en Texel onder van Wielig en van Weppelen te doen vertrecken, hij daermede seer haestigh zijnde, maer gingen noch den volgende dach niet af.

30 *Vrijd.* Men seyde te Kinsinghton, dat Myl. Carmarthen seer qualijck daer aen was met sijn maegh, sijn verteerde kost van onderen niet afgaende, maer door sijn keel weder opkomende.

Sondt smergens nieuwe huysraedt in mijn camer te Kinsinghton.

Naermidd. gingh daer nae toe eñ sat een uer of anderhalf bij joff. Golstein.

Had eerst iñ antichambre discoursen met Sr Josia Childe, een seer bekendt rijck man, eñ die, soo men seyde, de Con. quam spreken over het different, dat in 't Parlament op het tapijt was van het confirmeren ofte het breken van de Oost-Indische Compagnie in Engel^t. Ick kende hem niet als met hem praete, maer als wegh was, seyde mij een Divine, die daer mede was, sijn naem.

Joff. Golstein seyde, dat men sprack van dat door het Parlam^t aeñ H^r v. Ginckel een present soude gegeven werden van 100000 ₶ sterl., met een pensioen van 50000 ₶ jaerlijx, en dat hij soude gemaeckt werden Duc of Limmerick, eñ krijgen de ordre vañ Koussebandt.

Mijn camer te Kinsinghton was noch niet gereedt.

December.

1 *Saterd.* Naermidd. liet Hop nae mij en mijn vrouw vraeghen, daernae quam Mevrouw Creitsmar, en daernae n. Beckers en n. Vernatti. Omdat dese niet mede en speelde, konde niet wel wech gaen, en bleef daer den heelen avondt.

2 *Sond.* Was thuys tot half seven. Gingh doen vraghen naer̄ Gravin van Stirumb, die niet thuys was. Gingh doe met mijn vrouw naer de vrouw van 's Gravemoer, daer een groote assemblée was, onder anderen Madame Puisar, haer suster, Myl. Obreen, Betty Villers en noch een jonger suster, een weynigh een kevelkin hebbende.

Betty verloor met bassette terstont 10 ℔. Ick praete met Madame Puisars. Eenen Sr Maurice tailleerde.

3 *Maend.* Voor de middach quam Boision, die ten eten hield. Naermiddagh quamen d^{r} Stanley en d^{r} Hutton. Gaf haer een bouteille seck, die uytdroncken en̄ mij, met deghene die smiddachs gedroncken hadde, snachts wat verhitte.

Stanley wilde mij met gewelt met R. Society doen eten, dat excuseerde.

Savonts gingh met mijn vrouw tot de vr. v. 's Gravemoer, daer men societeit hield.

4 *Dynsd.* Was smergens, ontboden zijnde, te Kinsington. De Con. liet mij eenighe schilderijen sien, die hij op de achtertrap aen sijn cabinet doen ophangen had, en daer mijn opinie van vraegde. Daer waeren twee vrij goede Julio Romano's bij. Doe hij gingh eten, reed oock naer huys om te eten.

Naermidd. sagh hij een Engels Regim^{t} dragonders enreveue.

Ick quam weder van Londen, maer vondt mijn camer noch niet gerepareert, daer de leugenachtighe werckluyden mij nochtans belooft hadden.

Sat wat in de Wilde's camertje en wierd doe geroepen. De Con. teeckende en praete daernae noch wat.

5 *Woensd.* Sliepen tot half thienen.

Joff. Hacquart quam spreken van haer saeck, eñ seyde, dat Sr Rowland Guine aengenomen had haer req^{t} aeñ Con. te presenteren.

Was tot Harding, maer vondt hem niet thuys. Ging van daer op Whitehall.

Naermidd. quam Boision eñ daernae Neufville met sijñ vrouw. Boision en Neufville begonnen half te kijven over de interesten vañ gerefugieerden eñ de avancementen en pensioenen, die vañ Con. kregen. Neufville sprekende voor de Marq. de Heugueville en den anderen voor Villarnon.

Daernae quam de vrouw van 's Gravemoer met Truy, en daernae Mevrouw Harel. Daernae bracht mijn vrouw tot 's Gravemoer, en gingh self tot de H^{r} vañ Lier, daer sijn vrouw en dochter, en n. Jet van Dorp met de caert speelden. Hij had weder een nieuwe doctoor, die hem met seeckere remedie, gemaeckt van witte amber, meende te genesen.

Was desen dagh en die te voren vriesend weer, en quamen noch geen brieven uyt Holland, noch tijdingh van mijn soon.

De Coningh hadde smergens ten 8 ueren al te Hamptoncourt geweest om eenighe reveue te doen.

6 *Donderd.* Was smergens niet uyt.

Was een danckdagh eñ de Con. te Londen.

Naerm. was Stanley bij mij, en voor hem de Griffier Schuylenburg, komende afscheydt nemen, om iñ volgende weeck naer Holl. te gaen, soo hij meende met de pacquetboot.

Savonts reed met mijn vrouw tot nicht Vernatti, maer kregen antwoordt dat sij beyde stonden om uyt te gaen.

De H^{r} Hop en m^{rs} Ferris waeren niet thuys.

7 *Vrijd.* Wierd ten 12 ueren gehaelt nae Kinsington, maer, doe quam, was de Con. aeñ zijde vañ Coningin, en quam niet weder in sijn quartier voor den eten, maer ging aen tafel en wachte ick te vergeefs; gingh in mijn camer en att een cake met een glas seck daerop.

Naermidd. deed de Con. mij in sijn quartier beneden gaen, daer schilderijen, van Whitehall gekomen, uyt een schickte. Hij quam daernae van boven en praete wat in 't cabinet. Savonts gaf sijn brief aeñ R. Pensionaris en liet mij gaen.

Myl. Scarborough wilde mij weder te gast nooden, eñ dat er noch 4 a 5 mede soude brengen.

8 *Saterd.* Was naermidd. langh met Harding, de boeckebinder, besigh, en kocht voor 5 ℔ aen boecken van hem.

Daernae quam Boision en sat tot over 8.

Mevr. van der Albe, hebbende aeñ Con. een req^t gepresenteert, quam daerover talmen.

9 *Sond.* Was niet uyt en besigh met de nieuwe boecken op te schrijven in mijn Catalogue.

Naermidd. quamender brieven van Tien aen mijn vrouw, en oock aen haer van suster van Nieuwerkerck en suster van St Annelandt, seggende dat hij een continuele koortse gehadt hadde met verheffingen; dat d^r Cock eenige swaricheit hebbende gevonden in sijn sieckte, van Wouw tot een seconde genomen had. Dat hij op haer persuasie eenige medecijn genomen hebbende, beter geworden was, maer eensinnigh en stout wesende, niet had willen doen dat men van hem begeert hadde. Dat de koorts bijnae heel achter gebleven was; maer dese brieven waeren vañ 27 November.

Schreven noch dat de Heer van Somerdijck naer 5 a 6 dagen sieckte vañ pockjes gestorven was, seer christelijck. Dat de fraeye joff. Hop beterde, maer vrij verandert soude wesen.

De Wilde kreeg brieven, van dat bij de Staten Drost van Workum etc. gemaeckt was.

10 *Maend.* Was niet uyt.

11 *Dynsd.* Wierdt smergens vañ Con. ontboden, maer sprack hem niet voor smiddachs. Deed mij een condoleantie aeñ vrouw van Sommelsdijck schrijven, beklagende seer sijn doot.

Vraegde mij, of daer eenigh gespreck van huwelijck geweest was tusschem hem en nichje van St Annel[t]. Seyde, dat haer seer opgepast had, maer dat niet gehoort hadde van eenige gedaene propositie. Dat St Annel[t] seer secreet in sijn dingen was, en mij daer niet af geseght hadde.

Gingh naer huys eten en quam ten half vieren weder aen 't Hoff.

Fabricius, van Haerlem, kreegh vañ Con. de electie van Bailluw van Kennemerlandt. Dedel wierd gecontinueert als Burgem[r], tegen Schuylenburgs sin, die seyde, dat hij iñ quade tijdt infaem tegen de Con. gesproken had.

12 *Woensd.* Smergens gingh met Boision te voet naer Tampion, om iets aen mijn horlogie te helpen. Sprack daer bij gevall d[r] Flamstead, en seyde dat een glas van 60 voet voor hem hadde. Seyde, mij te sullen komen besoecken en sijne tide-tables van het volgende jaer te sullen brengen.

Had Boision te gast, die mij soo lang bij (bleef), dat een bootschap naer Whitehall most maecken, om van hem af te komen.

Van Whitehall gingh naer huys en bleef daer.

Schuylenburg quam naermiddagh noch afscheidt nemen, sullende den volgenden dagh vertrecken.

Mijn vrouw hadde tot de vr. van 's Gravemoer geweest, die haer geseght hadde dat haer man in Yrlandt niet heel well was.

Gilbert, de Fransche Predicant, was oock bij mij.

Seyde dat Menard, voor de tijdt dat hij in Engelandt gereordineert was, qualijck vañ reordinatie gesproken hadde.

13 *Donderd.* Smergens was Mevrouw van der Albe bij

mij; seyde dat haer man in Southwarck gegaen was, eñ daer met een L^ts vrouw huys hield, Steward genaemt.

Kocht boecken van Harding.

14 *Vrijd.* Wierd smergens gehaelt naer Kinsington, sprack de Con. niet voor̄ middagh, maer liet mij seggen dat niet wegh gaen soude, dat mij terstondt naer̄ eten spreken soude.

Att tot Brienne op sijn versoeck, met hem, sijn vrouw en vrouws suster. Op 't eynde vañ maeltijdt quam m^r Cooling daer in met sijn vrouw, die niet leelijck was.

De Con. deed mij haelen en gaf mij een brief te schrijven aeñ Raedt van State, over eenighe compagnien, die wilde bij de nieuwe staet van oorlogh van Holl^t op Stadt eñ Lande overgebracht hebben. Hierover hem niet wel verstaen hebbende, had iets geset tegen sijn meeninghe, 't welck savonts, als hij teeckende, most veranderen, hij schijnde hem wat te fascheren.

Naermidd. was bij joff. Golstein een uer of anderhalf. Sprack van m^rs Gerson al of haer sieckte, die noch duerde, van strongwaters quam.

15 *Saterd.* Was smergens niet uyt.

Boision sat, een tijdtlang, voor den eten genoodt zijnde tot mijn H^r Hop.

Quam naermiddagh weder en sat tot half achten.

Ick gingh niet uyt.

16 *Sond.* Was smergens niet uyt. Mijn vrouw, uyt de kerck komende, bracht mij een brief van Wiljet, daerin schrijft, dat Tien in 't koude weder uytgegaen zijnde, weder de anderendaeghse koorts gekregen hadde, maer dat aen 't slijten was, en de mergen als hij schreef (op sijn quaden dagh), scheen te sullen achterblijven.

Was smergens heen en weder op Whitehall, om de Wilde iets te geven.

Savonts was met mijn vrouw tot de vrouw van Ouwerkerck, daer haer schoonsoon, Myl. Landsdowne, oock quam.

In een camer, die sij onder andere ons mede liet sien, stondt een man eñ een vrouw; de vrouw was een jaer geleden getrouwt met een man van goede familie, genaemt .... [1]), dewelcke een was vañ dieven, dewelcke twee jaer geleden voor bij de 3000 gl. aen silverwerck tot Ouwerkerck gestolen hadde. De vrouw was van goeden huyse en Stradder van naem. Sij quam presenteren de valeur van het silver te restitueren, als men pardon voor haer man konde krijgen. De dieven hadden vier geweest, eñ een daervan was om een ander diefstal gehangen.

De Wilde had iñ Duytsche kerck danck laten seggen voor een bijsondere weldadicheit, die God aen een familie gedaen hadde, en die was dat de Con. hem Drost van Worcum gemaeckt hadde.

17 *Maend.* Kreegh mijn vrouw brieven, van dat Tien beter was, eñ sprack alsoo niet meer van over te gaen.

Boision was smergens bij mij en gingh met mij tot een wijnkooper, of taverne, achter St James Square, daer 3 galons clairet kocht voor onse provisie. Boision hield te gast en bleef den heelen achtermiddagh sitten, tot dat savonts om Harding, de boeckverkooper, sondt, dat hem dede wegh gaen.

18 *Dynsd.* Wierd smergens van de Con. ontboden, maer sprack hem voormidd. niet, als dat mij seyde kort nae den eten mij soude spreken.

Siende dat niet wel naer huys soude konnen, bleef met Hop en Cap^n Boddenbroeck eten tot Kien, die ons wel tracteerde.

De Con. had hem daernae gevraeght, wie bij hem gegeten hadde.

Was omtrent te 5 ueren bij de Con., en teeckende hij savonts ten 9 ueren een deel Actens, onder andere die van het regiment van Hagedoorn voor Marquet.

---

1) Niet ingevuld.

Hop op̄ antichambre naermidd. en smergens seyde, dat hem wilde spreken om 't Rentmeesterschap van Kennemerlandt voor sijn selven, maer dat twijffelde of Fabritius, die het Bailluwschap gekregen hadde, niet soude trachten het bij malkanderen te houden.

19 *Woensd.* Smergens was Mevr. van der Albe bij mij over haer saeck; liet mij een langhe brief sien van haer man, daerin haer haer quaedt leven verwijt, en haer presenteert 300 gl., in plaets van 5, daerover geaccord[t] waeren, te geven tot haer onderhoudt. Oock was joff. Keyser bij mij met haer dochter, mij versoeckende de Con. te spreken, seyde Myl. Portland het eerst moste doen.

20 *Donderd.* Deden smergens gasten nooden tegen savonts. Sij quamen naermidd. om te spelen, en waeren: nicht van Dorp eñ n. Ida, Cap[n] Creitsmar met sijn vrouw, die seer verkoudt en half sieck was, nicht Becker en Hop en Cap[n] Bodenbroeck; nicht Vernatti, hoewel genoodt, quam niet, haer excuserende op haer besigheit (met de lanteernen in 't parck), maer mijn vrouw meende of het was omdat men haer man niet genoodt hadde. Waeren seer vrolijck, en quelde n. van Dorp nicht Becker sterck met Tipping, die sij Pipping noemden.

Ide vertelde hoe joff. Lorius de Graef Steenbock, Ritm[r] iñ Gardes, had laeten arresteren, hem attrapperende op straet bij sijn huys; sij self had haer gemaskert en een groot topknot met gele linten opgeset, eñ soo onbekent zijnde, Steenbocq aen de bailifs gewesen. Ide seyde, dat Steenbock qualijck met haer gehandelt had, haer hebbende bedrogen onder anderen met valsche assignatien.

Smergens kocht de Athenian Mercurys etc. vañ omlooper.

21 *Vrijd.* Was smergens te Kinsinghton sonder ontboden te wesen, en gingh weder thuys eten. Naerm. gingh daer weder met mijn vrouw.

Schreef een brief van reprimende aen Tien, over sijn onvoorsichtigh leven ten regarde van sijn gesontheit etc.,

en sijn weynigh applicatie tot de studien. Verbood hem in de coffee-huysen en op de schermscholen te loopen eñ te vliegen met de chaises.

De lanteernen op de wegh van Kinsinghton waeren bijnaer alle geset.

22 *Saterd.* Smergens was Boision bij mij, die evenwel sonder hem te nooden liet vertrecken.

Mijn vrouw vertelde mij, dat joff. Vijgh daeghs te voren geseght hadde, dat de Coningin dickmaels sprack van mede in Hollandt te willen komen, selfs met de Coningh, eñ dat sijluyden te samen die reis souden konnen doen, even soo wel als die naer Schothland, als souden gaen om gecroont te werden. Dat sij nooyt soo veel plaisier in Engelandt soude hebben, als in Hollt gehadt hadde.

Joff. Golstein had aen mijn vrouw vertelt, dat de Graef van Flodorf, lang in familiariteit geleeft hebbende met joff. des Loges, haer moeders suster, haer goedt hadde helpen opmaecken. Dat sij eyndelijck siende dat van het trouwen niet en quam, van melancholie sieck geworden en gestorven was. Dat hij in 't leste bij haer wesende en soo 't scheen seer bedroeft, haer op haer doodtbedde hadde willen trouwen, maer dat sij niet gewilt hadde, eñ haer vrinden hem versocht hadden haer met vrede te laeten. Dat men geseght hadde, dat sij van hem iñ craem gekomen eñ daerin gestorven was, en dat men het kindt met haer begraven hadde, maer dat sulx onwaer geweest was. Dat Flodorf naer haer doot haer camenier, die van alles wist, bij hem in huys genomen eñ bij haer twee kinderen gehadt hadde. Dat sij, joff. van Golstein, als Flodorf nu aen de Gravin van Dona soude trouwen, haer daervan gewaerschout hadde, eñ dat daerop dat vrouwmensch terstondt uyt sijn huys gedaen was.

Smiddaghs de Con. de Wilde siende iñ voorkamer, hadde hem naer Londen bij Myl. Sydney gesonden, om de Gr. Steenbock uyt sijn arrest te krijgen, dat hij aennam te

doen, indien hij noch niet in Newgate en was, maer dat anders in geen dry weken daertoe soude raedt weten, ofte het de Con. begeerde ofte niet.

Kreeg een brief van Tien en een vañ H[r] van Roosendael, schrijvende dat, soo veel vernomen hadde, ons proces tegen Schoock in geen quaede termen stondt, maer dat qual. geinstitueert was geweest, eñ op het principale point in de schriftueren niet was geinsisteert.

23 *Sond.* Was niet uyt als savonts met mijn vrouw tot Mevr. Creitsmar, die sieck van verkoutheit was.

Creitsmar thuys komende, liet mij sijne twee zeilsteenen sien, die niet veel bijsonders waeren, eñ eenighe waterverwen, die hij naer vogeltjes en blommen gemaeckt hadde, mede maer redelijck. Hij hadde een groene hagediss, die niet leelijck was, oock eenighe agaetjes met boompjes daerin.

Sij sprack veel van 't irregulier leven van Vernatti, eñ dat hij van te voren seer gechickt eñ een huyslijck man geweest hebbende, soo geweldigh verandert was.

Mijn vrouw seyde mij oock, dat zedert eenighen tijdt sijn vrouw, moey en nicht hem soo verre gekregen hadden, dat hij geen maniantie meer van penningen hadde, en dat hij niet meer in sijn beurs kreegh als men hem toeleyde; dat het eens gebeurt was dat hij vijff of ses hond[t] gl., daer de huyshuer van most betaelt werden, stilletjes voor de handt gelicht eñ verdaen hadde.

24 *Maend.* Wandelde smergens met Boision in 't Parck, daer het seer koudt was, maer evenwel de Maliebaen voll volck. Hield hem 's midd. ten eten.

Tegen den avondt gingh met hem tot Mad. de Neufville.

Desen avondt quam de Heer van Ginckel uyt Yrlandt.

Dynsd. Was voor de midd. te Kinsington, daer de Heer van Ginckel sprack, en oock een tijdtlangh men S[r] Henry . . . . [1]).

---

1) Niet ingevuld.

Ginkel vertelde, dat, naer het maecken van gnale capitulatie, een Yrsche Lord met sijn vrouw bij hem gekomen zijnde, en met hem sullende eten, de vrouw bij de tafel staende, had beginnen broodt te eten, en siende dat hij daerop gelet had, sij seyde, dat hij dat niet vreemdt vinden most, dewijle sij in 6 weken soo veel broodt niet gesien hadde, als daer op tafel lagh, hebbende niet in plaets van dat gegeten als patates.

Seyde noch dat Sarsfield alle daegh, soo te seggen, was bij hem geweest, en dat Wanchup hem daer eerst gebracht hadde; dat die, als hij hem gesproken hadde van sijn dienst in Hollt, de tranen uyt de ooghen quamen. Dat naer gemaeckte capitulatie het sekerder was in Yrlandt te reysen als in Engelt. Dat Connaugh in Yrland de beste provintie niet en was, hebbende een steenachtighe, rotsachtige grondt.

Gingh thuys eten. Na den eten had de Con. naer mij gevraeght. Deed mij eerst ten 7 ueren naermidd. roepen en gaf mij doe dry brieven te schrijven, de eene aen Dijckveldt, daermede hem een brief van Schoonenberg sondt, daerin stondt dat de Con. van Spaignen met die selve post aen de Con. schrijven soude aengaende de persoon, die Gouvernr van Nederlanden souw wesen, waervan de Con. seght dat hem evenwel niet was voorgekomen, dat daerom suspecteerde dat daeromtrent eenighe kunst te Brussel gespeelt was en de brief opgehouden; dat Dijckv. versocht sich daerop te informeren.

Seyde savonts aen Con., dat Liefting seyde iets van importantie te hebben om aen te brenghen, maer de Con. maeckte daer geen reflexie op.

26 *Woensd.* Smergens was Liefting bij mij, die de Con. antwoord seyde. Oock Mevrouw van der Albe.

Naemidd. was Fatio d'Allier bij mij en quam een boeck van broer Christiaen haelen voor dr Bernart.

Savonts was tot Mevr. Creitsmar, die noch sieck van

verkoutheit was. Men speelde daer. Ida van Dorp seyde daer, dat 2 Secretarisen van Myl. Sidney borgh waeren gebleven voor̄ Graef Steenbock, daerop uyt sijn arrest ontslagen was. Nicht Becker was daer oock. Mijn vrouw verloor 30 gl.

27 *Donderd.* Smergens was Golsteyn bij mij eñ Lier, die vertelde dat Meester's soon al langh hier was geweest met sijn vrouw; dat hij braef in de kleeren was, eñ alle daegh leerde schermen eñ dansen.

De Heer vañ Lier klaegde over sijn ongemacken als altoos.

Van Meerle quam mij oock hoetelen.

Naermidd. quamen Ida van Dorp eñ de vrouw van Ouwerkerck mijn vrouw besoecken; bij de laetste was joff. van Ruytenburg.

Ide seyde, dat van eenighe confidenten van Welderen gehoort was, dat Quirina, slapende bij joff. van der Duyn, gepresenteert had in het bedt plaets te maecken voor Geldermalsem, mits dat sij het dan weder soude doen voor Welderen; maer dat Geldermalsem het niet geaccepteert had, uyt vrees van ongemack. Dat men seyde dat het voorleden jaer Quirina de pocken had gehadt van Welderen. Dat Duyn somtijts moetende opsitten tot 's naghts ten 1 of 2 ueren, seyde, wat magh mama soo laet daer boven doen. Dat smergens alle de jonge luyden, die wilden, bij Duyn en Truy quamen, maer alskax sonder weten vañ moeder.

Mijn vrouw seyde, dat onse meidt Johanna naermidd. bij een meydt daer in huys komende, eñ naer haer siende, op Quirinas camer twee mans beenen van het bedt had sien steken, de gordijnen toe zijnde, eñ dat Quirina haer hebbende doen roepen, haer geseght hadde: „Je sult wel gedacht hebben wat het beduyden mocht dat daer soo twee beenen van 't bedt staken. Wij waeren na den eten soo wat gaen leggen." Dat Johanna selver haer dat vertelt hadde.

28 *Vrijd.* Was smergens te Kinsinghton, sonder de Con. te spreken.

Gingh thuys eten, en quam naermidd. weer te Kinsinghton. Sprack de Con. niet als savonts te 9 ueren, als uyt een Cabinet-Counsel quam, daer de Prins van Denemarcken mede was.

De Con. teeckende niet, hebbende gevraeght of daer iets haestighs was, eñ ick seggende van neen.

29 *Saterd.* Smergens was Boision bij mij, die ten eten hield. Naermidd. reed met hem in de stadt tot eenen m^r Morris, herberg houdende iñ Three-Needle-street, at the Bacchus-Taverne, daer 38 bottels clairet kocht. Bleef savonts thuys.

30 *Sond.* Was smergens niet uyt, hebbende eenige voorgaende daghen gequelt geweest, voornemel. tegen den avondt, met winden in mijn maegh eñ darmen. Doch was dese mergen beter. Naermidd. was op Whitehall.

31 *Maend.* Boision was smergens bij mij, maer siende dat hem niet en noode, gingh ten half 12^en heen.

Naermidd. was met mijn vrouw en Creitsmar met de sijne in den dancing-school in Ax-yard, daer een bal gehouden wierd vañ dansmeesters discipelen, meest joffrouwen en juffertjes van 6 tot 20 jaer oudt, eñ van allerhande facoen, zijnde daer dochters van Lords eñ van slecht volck, selfs van vettewaeriersters, cruyniersters, vrouwen die goedt langs straet riepen. Een meisje van een cruynierster, 10 of elf jaer oudt, danste best van allen, eñ kreeg elcke reys een klapping iñ handen als gedaen had. Twee sonen van Creitsmar dansten in mascarade.

Den dansmeester hadde van elcke discipel een croon, eñ mochtender wel 50 wesen.

Mijn vrouw uytgaende van daer, ging spelen tot nicht Beckers, eñ won 5 guinees van haer en de vrouw van Cap^n Villers.

ERRATA.

Bl. 402, regel 19, en 405, reg. 2: *Weibrom* lees: *Weibnom.*

GETTY RESEARCH INSTITUTE
3 3125 01050 3403

